

ספר ראש יוסף

הוא ביאור על קצת הלכות משור אורה חיים וקצת לשונות מהדמבס ז"ל דש"מ
להלכות הגו' הברו מרנא ודבנא הנאון עין העדה ריש גלותא ואב בית דין דעיד אומיר
וכל סביבותיה יעא הלא הוא הרב הגדול המופלא שבסנהדרין מר קשישא מוהרר
יוסף אישקאפא נרו בן איש חיל רב פעלים הנביד ומעולה במהר **שאל**
אישקאפא נ"ע הפליא עצה הגדיל תשיה בשכלו הוה לבאר דברו
הרב השור זל ודברי הרב הגדול רבית יוסף
זל במקומות העדיכים
ביאור *

והנה כעין מרץ כפי כח האשור על ידי החכם הגולה כהן שמיאל באלנסי נהו

הועתק והוכנס לאינטרנט
www.hebrewbooks.org
ע"י חיים תשס"ז

באומיר

תחת ממשלת אדוננו המלך האדיר שולטן **מהמר** ירום הודו ותנשא מלכותו

והו' ראשית תלאכה • שמורה ועזובה • בכל ובטעם ברכתי • כיום שני בלחרש השני • סנת

פה אהבתי פורק

פננות כשל כדפום אברהם זן ל"ה הדין ונעלה בלר ירדירה גבאי פננות כלו

הקדמת הרב הגדול המחבר שליט"א

אמר

הקטן והנעיר חנעירו הנאץ יוסף בן לאדוני אבי איש חיל רב פעלים קדוש הללוים נבר כגורין ורחיל
הסאין הגבור גבון ונעלה כהר שאור אישקאפה ונלי אודה ה' ככל לבב במוד ישר כועדה חסדי
ה' אכיר בעל כל טוב אשר נחלני סקחיי וקיימתי ולשבע ושמים שנה הניעמי ומעשה ידי נילוי אנכשתי ברפום הראני
אשר טכחתי ורכיתי בריות לאלי ידי לעשות חיל וכל יום ויום נכססני וגם כלתה נפשי להביאם לרבות ולא אבתי ירא מלתא עד
אשר וקבתי ושכתי ולא נשאר בי עוד כח לבאת ולבא אהי ה' ליהי איש כלבני בכר הנביגות ישיבים טוב עם אלהים ועם
אנשים כחור בארצם הנכון ונעלה כהר אברהם נבאי בעל הרשע כן כמ של החסיד בעל כף נחת זלזל ונמו
אומרים בקיאים במלאכת ה' והוא איש חנני וכל אשר יעשה ינחמו ובהגיעו שנה העירה באותו פרק באותה שנה

דברתי עמו על הרשע ספריו זה על ארבעה טורים אשר קראתי ראש יוסף והודה לרכי ולא
השיל דרכי ארנה ומלא חפני ותאנתי האל כחוב רחמי ומלא כל משאלותי לטובה ויטהר האל לחסה

ולכניס זכרים עובקים כתורה כחיי אביו הזקן מיחיה וכחיי כל ישראל אמן והאלהים יודע

בולא לכבודי ולא לכבוד בית אבא טרחתי ויגעתי על הרפסת בער זה אלא כדי שיהיה

דירתי בשני עולמות כמו שאמרו רז"ל על פסוק דוכב שפתי ישינים וזו שכל

חי שאומרים דבר תורה משמו כעולם הזה שפתותיו דוכבות כקבר יכן

אני מחלק שני החעיינים וראשי הישיבות המה יכיסו וישנחו בו

ואלי ייחזהו בקרן וזית כי הלסיכ ידע מיגעתי וטרחתי

בו ותשג כחי עד שהש ראשי ושל כן קראתי בשם

ראש יוסף ויהי רצון מלפני אלהי השמים

ונכיל להדפיב שאר הטורים שבכר

התחילו האומרים כטור

השן המספסו חפץ ס'

בירם ינלתי

אכיר

••

הרמבם ז"ל אחד האוכל וא' החמשה וכו' וכתב הרב המור ז"ל דלמחר זה מוקדן דמאי שאל חמץ שחיבו הבתוב עליו אפילו אם אכלו שלא כדרכו דהא חמשה אותה היינו שהחמץ עמו סדרך לאוכלו זה מוחמו ושתנו ואין רכבו כבד ואכילה שלא כדרכו אמרינן דכטל דעתו אכל כל אדם וכיון שאם בכוחה הכלי והכריז על האכלו בעיניה בטלה דעתו אכל כל אדם ופטור הוא ואף על פי דאכל כוית כדרי אכילת פירה דכזה היעיד איכא איכורא הורית הבא כיון שאכלו שלא כדרך כל אדם בטלה דעתו ופטור אם כן הבא נמי איכא הכי ויש לומר דזה מקרי אוכל כדרכו ולפיכך אפטרק קרא לומר דזה מקרי כדרכו וחיוב אלו הכי איתא קרא לחיוב ע"כ:

עוד שם והאמת חמץ כרשותו כפסח אף עפ"י שלא אכלו עכר בשני לאוין שאל לא יראה לך ע"כ איכא לומר דתלתא לאוין יש לא יראה לך שאור ולא יראה לך חמץ ואידך שאור לא ימצא בכתיבם ויש לומר דהשנים רכתיבים בפסוק אהר הדיכור לא יראה לך שאור ולא יראה לך חמץ לא חשיבו לא חד לאוין ואצטעוין הכתוב דכין בשאור כין בחמץ עכר משיב בל יראה אכל שאור לא ימצא בכתיבם דכתיב בקרא אצטעוין הדיכור בכתיב ואיכא גורא פיה לאתויי בגבוליס וגם לאתויי בגבוליס לבתיים כהא אמרינן דעובר בשני לאוין ואף על פי דהכי תרו לאוי כתיבים בשאור להכי כתב הרמבם ז"ל ושאר וחמץ א' הוא וכו' שמוכח בפי' דכונה ע"כ:

עוד גם ואיכור החמץ ואיכור השאור שבו מחמיצין חר הוא וכו' ה"ל דאוקא לשיעוריהן אכל לענין כישור ולענין אכילה יש הפרס כוונתם וכו' כדכתיב לי דכונת הרמבם ז"ל כהשגחה כך היא דכדכתיב הרמבם ז"ל דאין חילוק בין שאור לחמץ כלל וקאמ' הת"ל דדוקא לשיעוריהן דהיינו בענין לעבור כולל יראה וכלל ימצא נדאי דשנין קר דהלכה ככה דאמרנו זה וזה בכונת וכו' ודאי דאין כהה הפרס אבל ועדכר פה מחמלקים בו כגון לענין כישור ולענין אכילה יש הפרס כמ"ל ואת שאל נקטעם כב שאין הכלי יכול להחמץ אף זקוק לכער דכיון דכפסל כ"כ עד שאין הכלי יכול לאכלו לא חייבו לבלו ואפי' לשקו ולחמע בו לא חיי דכיון דהחמץ הוא לא חיי לכך אכל שאור אף על פי שפסל מאכילת הכלב עדין הוא ראוי לשקו ולהחמץ כוונת העיסה וא"כ היינו נהיר דאזר קרא וכו' שכן בזה יש חילוק בין חמץ לשאור דחמץ אם נכפל מאכילת הכלב אין חייב לכער ואם אכל לופטו דעברא כעלתא הוא ואין לחשושם כדלמלא וחמץ בו שם עיסה דהא חמץ שפסל כב אף ראוי לזה וא"כ אף חספא כלל לומר שיהא אכלו אכל שאור אף על פי שפסל מאכילת הכלב עכ"כ עובר עליו בכל יראה וכל ימצא ואם אכלו חייב כרת רבין דראוי הוא להחמץ בו היינו שאור דחייב עליו רחמנא והוא כלל מחממת דהוה ר' עליו התורה ככרת וכמו דמוכח בפרק אלו עוברין וכן מוכח נמי פ"ק דביצה דקאמר על חמלקת בית שמאי וכו' ה"ל דקאמ' כגמ' לא נחלקו אלא לענין כישור אבל לענין אכילה זה וזה בכונת ושאר אכילת

דלמחר ז"ל דודאי דהוי אפי' נכפל אפילת הכלב ושה קאמ' דלא כלביא לא לענין כישור דמחלקי בית שמאי מחמץ לשאור אבל לענין אכילה מירו לבית הלל דאיוני זה וזה ככונת דהא אכל כוית כן מחמץ בין רשאר חייב אם כן הא חייבן דלמחר אף על פי שפסל מאכילת הכלב פה הלל חייב על אפילתו דכיה שחלקו ככישור כאותו עינין עמנו קאמר דלא כלביא מאכילה בכל השנה דראבד ככונתו ואין טעם לשאור שלא יהיה חייב ככישור אלא אם כן יחדו לשיבועה טעמו ושיבועה הכי חוקי התישפתא דאמרה כפת טעמיה חייב לכער מנדי טראוי לשחקו ככונת כפת של שאור משיב דאין חוקינין לה כפת חמץ אי אפטר דאי מיירו שפסל כל כך עד שאין הכלב ראוי לאכלו זה אינו דאם כן אף קאמר חכמי שראוי לשחקו וכו' הא חמץ כיון שהגיע לזה היעורר מן העיפוש אינו ראוי לחמע ואם לומר דמיירו דנתעפוש שפסל מאכילת אדם אבל הכלב יכול לאכלו גורא אינו ראוי אלא כן אמאי צריך לזה הטעם משהו וכו' תיפוק לו משום דהוי אוכל כ"כ אם כן ודאי לא כני אלא דלא מיירו אלא כשעיסה שפסל מאכילת הכלב וכל מקום נראה דאיכא לומר דמאי איתא ליה להראב"ד ז"ל לומר זה דמיירו הן הוכחתו בכפסל מאכילת אדם לכד מה ועשה זה לכדושו עד שצריך לומר דאם כן לא היה צריך להאי טעמא נמיא דהכריתא מיירו הכי ועם כל זה יש חילוק משאור לחמץ בזה ונמי הכריתא לזה ונראה לומר דא"כ לא היה מדכרי הגמרא ג' ג' על הכריתא דאם נכפל השאור מאכילת הכלב שהיה בה חיוב אכל עכשו דאמר דאי מיירו כלל נכפל מאכילת הכלב לא היה צריך לזה הטעם דתיפוק לו משום דהוי אוכל אכל שצריך להיות דמיירו התוספתא כפסל מאכילת הכלב דאין תורת אוכל עליו אם כן ודאי דכשאור מיירו דאי בחמץ אי אפטר דלא מחמע וכמו שכתבו אלא שצראה דאיכא לומר כיון דחמץ שלא נכפל מאכילת הכלב ראוי לשקו ולחמע בו והא דפ' מואהר בו וכמו שכתבו א"כ כן אמאי צריך בגמרא בינה פ' קמ"א שאור וחמץ וקאמ' אי אמרינן שאור משום דהמירא להכי משום הכי מוזהר עליו דחמץ קשה דהיינו שחמץ וכו' ופוסת הדיבא אחרת אבל חמץ דלא קא משמע לן דאין זו נתיבית דהא חמץ שהיה ניהו מורה עליו גם כן חמץ קשה דחמץ אחרים לכ"כ וקוטיא זו מכ"כ לסדרת הרמבם ז"ל ופולוי דאינו חמיר כ"כ להחמץ והיינו דקאמר חמץ קשה וכו' שכתב הרב המור דמדאמר רבי שמעון בן אלעזר ברא במקווימת לאכילה אבל פת שאור וכו' ורובה לומר דודאי תק' מיירו כפת חמץ נראה דאיכא לומר דלדרכא אכילתא שפסל דהמירא אכל פת שאור שיחרה לשיבועה וכו' משמע דתכל קאמ' נכ כפת שאור מיירו דאי לאו הכי הוה מאן דכר שמיא דשאור דכיון של תק' דמיירו כפת של חמץ היה יכול רבי שמעון כן לעור לומר נכ דינו שאם יחדו לשיבועה כטל ומה לו לומר שאור אם לא דתק' בשאור מיירו ואי לומר משום חידושא כקט שאור דאכילו שאור דחמץ קשה פני בחידוש לשיבועה ואי נקט כפת חמץ כטל ביחוד לשיבועה אמרינן דכשא ר' לאכני ככה זה שאין דהא בחמץ איכא נכ משום דהוי אפטר דאין לאכילה מה שאין כן בשאור וכו' אצטעו ליה כפרקא קיאל דכונה מה שאין חמץ ראוי הוא לאכילת הכלב ואין זה כלום דכשא ככריתא לא קאמר אלא מפי שראוי לשקו ולחמע ככונה עיפותוליה

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

הכא שנתערב בתוך הפסח אפילו שנתערב קודם הכא
כך הוא דמי ואין זה כלום להרמב"ם וכוונתו להרמ"ם נמי
הכי קאמר שנתערב קודם הפסח והכי קאמר כלבוננו
חמץ שנתערב בדבר אחר אפילו קודם הפסח תוך הפסח
אם רוצה לאכלו אינו יכול משום דהוה וישעיהו דיהי שומר
תוך הפסח הוא מוסרד מתניתין בדבר אחר ואין זה נרדף
לכאן ע"כ:

עוד שם בין בימינו בין שלא בימינו במשהו כתב הרב
המניד ובהלכות אחר רבא חמץ בזה בין בימינו בין
שלא בימינו אכור ובהלכות ומדלא יהיב שיעורא שנתערב
במשהו איכא למידק דמאי הכנסה היא זו דהא חזינן לעיל
מינה בגמרא בהא דאמר רב חמץ בימינו בין בימינו בין שלא
בימינו במשהו ושלא בימינו בימינו במשהו שלא בימינו מותר
וחזינן דמכפקא ליה לתלמודא הו מיירי רב בנטיא לא ואי
איתא דמדלא יהיב שיעורא שם במשהו אש כן בשאר רב
חמץ בזה בין בימינו בין שלא בימינו אכור חמץ מכפקא ליה
לתלמודא ודאי דמשהו אחר רב חמץ איהיב שיעורא וזו אינה
קושיא רבאין חמץ ליתבטל חמץ דאיכא קושיא אי הוי
כל שהודנית חמץ שלא בימינו מאי איכא למימר א"ל הכא
רבא חין קושיא לדבריו כיון דאמר כרה בימינו ולא יהיב
שיעורא ודאי דהוי כל שהוא על פי דאיכא למידק בין
דרבא אחר בדבריו כרב ורב בכל שהו קאירי כדמוכח
תלמודא לעיל אש כן אמאי נרדף לעמא לומר מדלא יהיב
שיעורא אף על פי אש לא יהיב שיעורא הוה משמע מתן טעם
כיון דאמר כרב ודאי דהוי במשהו דאי כמותן טעם מוסר
רבא אית כרבי יוחנן עד כאן:

עוד שם איכא למידק דאיך קאמר הרב המניד דטעמו
של הרמב"ם והכי נמי כתב הרמב"ם ז"ל בפרק חמשה
עשר מהלכות מאכלות אכורות ויחא כד טעמו משום הכי הוא
אש כן איך כתב הרב המניד בסיף פ"ד להרמב"ם תערוכות
חמץ שקיימו בפסח אכור לאכלו אחר הפסח דהא משום הכי
אכור לאכלו בפסח משום דמותר לאכלו אחר הפסח ואין זה
כלום דהא כתב הרב המניד שם דתערוכות אכור כדאיכא
כיות בכדו אכילת פרס בתוך התערוכות וכאן נעו"כ עליו
משום הכי אכור אכל הבא דמירוי כדאיכא כל שהו בתערוכות
מתלאכלו אחר הפסח כל זה אמת הוא אבל מה שגר' איכא
למידק הוא זה דהא לקחן בפסח דתבנו כתב רמב"ם ז"ל דרב
שנתערב בו חמץ ואינו מאכל אדם כלל או שאינו מאכל כל
אדם כגון התרילקה וכו' ואף על פי שאין בו מן ההמץ לא כל
שהו משמע מדברי הרמב"ם ז"ל דרוקא כגון אלנו שאין ראויים
לאכילה משום הכי מותר לקימן אבל אש התערוכות שנתערב
בו כל שהו הוה מדבר ראוי לאכילה אכור להשהו עד אחר
הפסח דאילו לא הוה אלא אפילו ראוי לאכילה מותר להשהו
עד אחר הפסח אמאי נקט בדברים שאין ראויים לאכילה
וכו' יתא דנקט הכי לשמועין חידושי דאף על פי ראיין
ראויים לאכילה אכורים באכילה ומשהו נקט הכי זה דוחק
דאמאי קאמר הכי דבר שנתערב בו חמץ בין שהוא דבר
ראוי לאכילה בין שהוא אינו ראוי לאכילה וכו' כמו שאמר
אינו ראוי כלל ודבר שאינו ראוי לכל אדם דהוה בני שאמר
רב שאינו מאכל אדם כלל ודו"ו ועוד דלשון ואינו מאכל אדם
משמע דכדוקא הוא אש מוכח מזה דאית ליה להרמב"ם ז"ל
דאפילו

יותר חידוש הוא שאור מחמץ ושד דלר המניד אכור דהשאר
דמירוי כאן רבי שמעון בן גאון הוה לאכילת הכלב
דהוי חובל ג' וכמה שהעלו הגאונים הוה נפילה מלאכול
לכלב אינו חייב לבער מדנקט בדבריהם והכלב יכול לאכילה
דאין זה מוכרח דלעיל א"מא לך דאש כפסל מלאכול לכלב
חייב לבער ומה שנקט הראוב"ם יכול לאכול היום משום
טומאה דאינו מקבל טומאה אלא אם כן הכלב יכול לאכול
ואין זו קושיא חדא דמקמיא בין שפסל מאכילת הכלב הוה
ליה כעשרא דעלמ' ואין כאן איסור כלל ועוד כיון דהכריתא
שנייה בגמרא פכחים אין לנו לומר דנקט הדין משום דין
טומאה ולא משום דיו של המכבת דעסיק בה ע"כ
ועוד נראה דאיכא למידק דנראה דלהרמב"ם ז"ל דשון
שאור וחמץ וכמו שפירשן אין כן איסור אלא אם כן לא
כפסל מאכילת הכלב והטעם משום דראוי לשחקו ולחמץ בו
כמה עיקות כן כמי ששאר אין בו טעם איסור אלא אם כן
ראוי לאכילת הכלב ואמאי ויהא אשור אפילו שפסל מאכילת
הכלב ראוי לשחקו ולחמץ בה ואש כן כמו שכתבנו הוה טעם
האיסור משום דראוי לשחקו כן נמי יהיה בשאר אף על פי
שפסלה מאכילת הכלב ואין לו דמכירא ליה להרמב"ם דשאור
שפסל מאכילת הכלב אינו מחמץ דהוה דבר נראה דכל מה
שפסל יותר מחמץ:

ועוד דנר' מהלכות הרמב"ם והראוב"ם דחולקי' בימיאות
לכן נראה למידק דלהרמב"ם ז"ל כפי דבריה הרב
המניד דלאכור כפי תתי חמץ דהיא ראוי לאכילה הכלב
ועוד דהיא ראוי לחמץ כוונתו לדקדק כן מדברי הרב המניד
דקאמר והטעם דאף על פי שפסל לאדם כיון שראוי לאכול
לכלב חייב לבערו מפי שראוי לשחקו אש כן משמע דתתי
כפינואף על פי דאיכא למידק כונה אחרת כדברי הרב המניד
זה נראה לי יותר אבל לא נראה לי כלי זה דהא אמרין בפ"ק
דבינוס ואי כתב דחמץ חמץ משום דראוי לאכילה אבל שאור
דאין ראוי לאכילה א"מא לא ראיין זו דכונת דהא חמץ דפסל
מאכילת אדם ולא כפסל מאכילת הכלב הוא חמץ שזוהר
עליו נ"ב כן מן התורה ואי שאור ממי בעינן הכי כדאיסור
שהיא ראוי לאכול לכלב אש כן כן ראויה כמו זה ואש כן
אין כאן טעם דריכות ובה"מא אי אמרין דשאור אפי' כשפלה
לכלב מוהר הוא מהתורה משום דראוי לחמץ אתי שפיר דמה
שאור דחמץ ראוי לאכילה כיון שראוי לאכילת הכלב ראוי
לאכילה מקרי אבל להרמב"ם ז"ל קשה ואלו דכונת הנ"מ כמה
שאור ואי כתב דחמץ חמץ משום דראוי לאכילה הוה הכי אי
כתב דחמץ חמץ הוה איכא דוקא חמץ דראוי לאכול ובהכי
מירי קרא דחמץ שראוי לאכילת אדם אבל שאור שאינו ראוי
לאכילת אדם אימא לא קמ"ל כל זה כתבתי לישב מה שפירא
לי שהוא דעת הרמב"ם כפי דברי הרב המניד אבל לי היה
נראה מכה כל מה שהוכחתי דלהרמב"ם ז"ל מיי אכור כדברי
הראוב"ם ז"ל דשאור אפילו נפסל מאכילת הכלב איכא חובא
כיה ומה שמשום אותן כאן היינו דוקא לשיעוריהן כדאיסור
ככל יראה וכו' ומא' כד:

עוד שם חמץ שנתערב בדבר אחר תוך הפסח בין בימינו
כין שלא בימינו אכור ככל שהוכחו ואיכא למידק דכיון
דהרמב"ם ז"ל כוכר דאפילו אש נתערב כל שהו חמץ מראש
השהו פסל זה חזר ונשור ואכור בפסח אש כן אמאי נקט

מין ומינו למין ואינו מינו ממא דטעם חמץ דאמרנו ביה רבנן
אפי' ככל שהו' בין מינו כיון שיש מינו משו' אותה אבמכתא
דכל מחמת לא תאכלנו נעם היה יכול לומר טעם אחר ביה
דחור רבנן בחמץ דהחמירה התורה עליו לעבור בכל יראה
וכל ימצא משום שאין בו כשאר איסורין לשיב' החמירוהו' נג'ם
לאוכלו כשמהו אף על פי שטעם זה נראה לי דאינו כרי' לומר
דמשום הכי הוא חמור משאר איסורין כשלא חמץ דיש גבול
להתרתו דאינו אביר אלא שבעימיה כלכד לפיכך אכרו ככל
יראה וגו' אבל שחר איבירין שהם אבירין לעולם אין לתורה
לאשרן בכל יראה וכל ימצא רהו' דבר דלא אפשר וגם טעם
אחר נראה ריש לדמות טעם זה דמה שאברהם תורה חמץ
ככל ימצא היינו משום דנגילי ביה כל הפנה ואיכא למיחש
שמא יבא לאכלו משכ' בשאר איסורין אכל לא משום דחמץ
חמור והקדש שאינו דבריו אינו מינו אע"פ דיש לדחותו
הא חזינן טעם זה להרבה דברים ולקושיא מעיקרא נראה
דאיכא למימר דאע"פ שיש במן לאביר מכל מחמת עס כל
זה אי ליכא שום טעם לאביר לא הו' אשרי ליה ומשום הכי
קאמר דהו' הטעם משום דבר שיש לו מתירין ודומק וכו' שם
שכתב אתי שפיר מאי דאיכא למידק דכיון דהו' דבר שיש
לו מתירין אמאי קאמר ר' יוחנן בנתיבא חמץ כן כמותו כן שלא
במינו כמותו כמותן טעם היינו אמאי הו' כמותן טעם כן הו'
דבר שיש לו מתירין דברכר שיש לו מתירין מין כמינו לבט'
אפילו כאלף לא בטיל אף דהו' טעמא כמו שכתבתי דודאי
ר' יוחנן כיון שיש לו מתירין יהיה אביר כמו שאר איסורין אלא
מיירי ר' יוחנן דברכר דלא שייך ביה דבר שיש לו מתירין כגון
שנספד התבטיל או דברים אחרים שאין שומרים באותן
דברים שיש לו מתירין ולא בא הכא רבי יוחנן אלא לחלוק
על רב דאמר מן כמינו דאוריתא במהו ואומר מינו ושל
מינו בכל גווה' והו' מתיר אכל אי יהיה בחמץ דין דבר שיש
לו מתירין ודאי דאמר רבי יוחנן דאכורו הו' כבודת רבי
יוחנן אכל רבא פובר כיון דאיכא הו' אבמכתא דכל מחמת
לא תאכלנו ככל אייהו עיין סיהיה דבר שיש לו מתירין אביר כן
והא ראה דבמין כשאינו מינו לא אמרינן ביה דיהא אביר
משום דבר שיש לו מתירין והכא כפכה לענין חמץ אחריו ועוד
בר' דאיכא למי' לר' יוחנן דלא אמרינן דבר שיש לו מתירין לא
כשהוא בור שנתערב ביה איסור מעיקרו כגון חלב דבר
שהוא אביר אחריו כיון דבר שיש לו מתירין אכל ככר
המעורב הוא דבר מותר אלא מחמת הו' הוא אביר כהא
לא אמרי' דבר שיש לו מתירין והו' אע"פ מותר הוא ו' שתיכמי
מכירה שגולר' ב"ט דהא התם דבר מותר הוא דשאני התם
שלא היה לשלם שעת הכושר לאחר שמלר והוה ליה כאיסור
מעיקרו וגם טבל אסור מעיקרו הוא ע"כ :

ועוד היה אפשר לומר לרבי יוחנן דאי הוה אבירין לחמץ
בכל שהוא כפכה משום דבר שיש לו מתירין אש כן
תערוכת חמץ דמשהו אביר כפסח ואש כן אית ליה ראסור
להשתותו דילמא יבא לאכלו וא"כ יעשה איסור כשהיינו ולא
הו' א"כ דבר שיש לו מתירין אינו כמו שכתבתי לעיל דאפשר
דלאחר הפסח יהיה אסור לאכלו כיון שעבר איסורא כשהיינו
ע"כ והדן ז"ל כתב דלא אמרינן דבר שיש לו מתירין אלא
כשהדבר שהיא מעורב א"כ הכי כפרד היה חמור להיות מותר
אכל הכל בחמץ אש היה החמץ מותר היה אסור להכי אינו
אביר

דאפילו בתעבות כל מהו אס' בדבר שראוי לאכילה הוא
אביר לפניהו ואש כן אין קאמר דטעם איביר כל מהו
הו' מטעם דהו' דבר שיש לו מתירין דלא מקריה דבר שיש
לו מתירין כיון דהו' אביר לפניהו עד אחר הפסח דאין
לומר דהו' דבר שיש לו מתירין כיון דאי עבר איסורו ו' שהיה
אותו ע"ד לאחר הפסח דיהא מותר דודאי לא מקריה דבר
שיש לו מתירין ועוד דכיון דעבר איסורא כשהיה יהיה נמי
אביר באכילה אחר הפסח אש כן אין אשורו בכל מהו
דהו' דבר שיש לו מתירין וכן נראה לי לומר כמו שכתבתי דלא
נקט הכי דאין ראויים לאכילה אלא משום חידושא דאש' הכי
אבירין ואין לטעם ולומר דברכר הראוי לאכילה אפילו
בתעבות כל מהו יהיה אביר לפניהו דהו' אי אפשר לומר
דכיון דהו' אביר דטעם דאיביר כל מהו משום דבר שיש
לו מתירין אין לטעם בניהו ודקדק על זה דמכאן ולפיכך לא
כתב הדן דברכר שהוא ראוי לאכילה ודומק הוא לומר זה
דמקד כאלו דמכאן ז"ל בהלכות פסח על מה שכתב שם
דהלכות תעבות ועיין ע"כ :

ועוד היה אפשר למי' דין קאמר דהו' הטעם משום
דהו' דבר שיש לו מתירין הא כנמרא קאמר רבא
הלכתא חמץ כמותו כן כמותו כן שלא כמותו אבירין כמשהו
כר' ורב אמר כמינו אסור מן התור' בכל מהו ושלם כמינו הו'
משום נזרה דשלא מינו אטו מינו ואש כן אין קאמר דמכאן
דהו' הטעם משום דבר שיש לו מתירין ואין קושיא דהא
חזינן דה' מכת ז"ל פסק בר' יוחנן ודל' דאית להו' דכל איסורין
שבתורה כן כמותו כן שלא כמותו כמותן טעם ואש כן חמץ
כפכה אפילו כמינו איש אלא כמותן טעם והכי פסק בר' יוחנן
כפסקן ז"ל מהלכות מאכלות אביית' אש כן רבא דאמר כר'כ
בחמץ כמותו ולא משום דבבירא ליה כר'כ דאסור מדא ריתא
פלא כיתיה ולא מטעמיה וכמו שכתבתי התוב' אש אכילא דית
א"כ חזי טעמא דחמץ להכי כתב דמכאן ז"ל דהו' משום דבר
שיש לו מתירין אכל מה שיש לקדק על זה הוא דידוע הוא
דלא אי יד' דבר שיש לו מתירין שהוא אביר לא בתעבות מין
כמינו אכל במין שאינו מינו לא אמרינן אלא כמותן טעם הוא
דאביר ואש כן תיבא מין כמינו אכל מין כמינו מינו אמאי
אביר בכל שהוא הא לא אמרי' ביה דבר שיש לו מתירין אפי'
כאלף לא בטיל כאלו לר'כ דא"כ חמץ כמותו אביר מן התורה
טעם הכי מין כמינו מינו נמי אביר בכל מהו דאבירין הא אטו
הא אכל אי מין כמינו איכא אלא מדרבנן משום דבר שיש לו
מתירין אין גורמין משום דלא יבא לדי' איביר דרבנן זה לא
שתיכמי וגם לר'כ כיון דאמר דמשום דמין כמינו הו' דאוריתא
משום הכי נזר' כיון שלא כמותו אש כן ככל איבירין שבתורה
דהו' מין כמינו כמותו חמץ שלא כמותו כמותן טעם אמאי לא
גורמין מין כמינו אטו מין כמותו כמות מוכח דטעם דנזר'
רב הו' משום דמין כמותו הו' דאוריתא כמותו א"כ יש להקשות
ליה לר'כ דאמר אחר וכפי דברי דמכאן ז"ל לר'כא מר' א' דאין
גורמין משום דבר שהוא מדרבנן והיה נראה לומר ליה דאין זו
קושיא דהא דמכאן ז"ל ע"פ פסח ספ' כ' תערוכת דהטעם
דהחמור בחמץ כפכה היינו משום דכתיב כל מחמת לא
תאכלו דמשהו שום דבר מחמץ לא תאכלו באיזה ענין שיהיה
אכל לא נראה לי דהאש כן אמאי צריך ליה להלכא טעם
משום דהו' דבר שיש לו מתירין דאיכא כוה' חלוק כן

לאש יוסף אלכות פסח פרק א

אומר אלף כסף ונראה לי דאין ליה טעם רכיון דהתרעובת
הוא אסור בתוך הפסח ואחר הפסח חזר להיות מותר מקרי
שפיר דבר שיש לו מתירין ועוד דהאין המעורב חזר להיות
ניתן לא משום קנה הוא דאבור ולא משום זה נקרא שהוא
אבור כדו לחבור בשלום אס כן דבר שיש לו מתירין מיקרי
ואבור כמשוה בפסח עכ"ל

עוד גם ומדבריו דה"ל שבת ואפילו שיהיה בעציה
ועבר השמע הפך בכרח הדמכס ל' דלה"מכס יותר
חמור הנהג' שהיה התרעובת עצמו מכפסיה החמץ עצמו
ונתפ' דרך אחר כך דבשנות שרב אחר כך הוא מותר משי' בלא
כעשה איכסור באותו התרעובת אבל אם היה מעורב בפסח
יהיה אסור והוא כעשה הא"כיו בזה התרעובת אבל לרש"י ז"ל
דאחר ואפילו שיהיה בעציה שהוא מותר נראה מדבריו דכ"ס
אי שיהיה התרעובת דיהא מותר אחר הפסח דרוק ועיקר ע"כ :

עוד גם נראה דאיכא למירך בפסח ד' בגמרא ומוי אחר
דכא הכינוהו אחר רבא קמא קמי' שמעון וכו'
דאבשר לומר דמה שאמר רבא לאחר זמנו מותר היינו לומר
מותר בתרעובת כל שהו אבל אם יהיה כאן נתינת טעם
יהיה אסור וכהא קנים רבי שמעון דאין בכרס דאפי' לאחר
זמנו יהיה ככל שהוע"כ :

עוד גם אף חייבין כות' אלא על אכילת עצמו של חמץ
וכו' כתב ה"ה וכהשנו אחר וכו' הרב פסק כ'ו כרבנן
וכו' ולפי אומ' שאין זו השנה שרכינו כבר ביאר הדין כמה הוא
קלוי הכא קבועה נראה בהרכ המגיד דמירוי הדמכס דאיכא
בכוחה בתוך התרעובת כוית בכדי אכילת פ"ס בתוך הלשע
כנים יש כוית חמץ ואין כונת השנת הדאבד ז'ל אלא כמה
שלאמר שיש בוית בכוחה בכדי אכילת פ"ס דמהרכ משמע
דאף אלא כוית ומשום הכי מפך ברבנן אבל לש' הדיון אף
כאן מחלוק כוית בין הדמכס להדאבד ז'ל והוא ז'ל הצילו מההנהגה
משעם לומר דכיון שביאר רבנו הרן כמה שהוא תלוי אין כאן
השגה ול' הנעיר נראה דאם כוית ההשגה היא זו ויש אחר
הרכ המגיד אבל נראה דאין כונת השנת הדאבד ז'ל זה לכד
א"א כונת הקושטא היא לענין הרן זו היא הדמכס ז'ל כתב
דלוקה על אכילת התרעובת ודוקא כשאכל כוית חמץ בתוך
התרעובת בכדי אכילת שלש' כנים וכונת הדמכס ז'ל ה"לית
בתוך התרעובת ככל שלש' כנים כוית חמץ דכזה ודאי ליכא
מאין חליבו דחייב אפילו אכלו כנים מהם דהוה ליה כחמשו
של ז' אלא דליכא כוית בתוך ה' כנים אבל זה אכל כוית
חמץ בתוך התרעובת כשיעור שאכלו כנים מאכילת כוית
או שהיה מטבל שום אוכל בכוחה והיה משעם מהאוכל והרכה
מהבנתה שכיחא ששאכלו כנים כמה שהיה מטבל אכל ר'
או כ' כנים מהבנתה וכו' דא"ו כ' היה כוית חמץ ואכלו
בתוך שיעור אכילת שלש' כנים וקאמר הדמכס ז'ל דכיון דכוחו
שאכל שלש' כנים מהאוכל אבל נכ כוית חמץ לוקה משום כל
שתמצת לאתאכלו דמשמעות כל מחמת לאתאכלו דהיינו
אכילת כוית לוקה ומחלוקת רבנן ורבי אליעזר הוא בלא
אכל כוית כוית אכילת נ' כנים אף על פיכן לוקה משום רבוי
דכל אבל לרבנן דלא דרשו כל אינו לוקה אלא כשאכל כוית
חמץ שהיה אותה אכילה כוית אכילת נ' כנים מהאוכל אפי' היה
שכתן התרעובת אין בתוך כל שלש' כנים כוית אבל אם יהיה
בתוך התרעובת ככל נ' כנים כוית כהא לרבנן ולרבי אליעזר

יהיה חייב כרת כחמשו של איבוד ככל האיסורין ז'ל אפסח
לומר דלעולם אית' להו' דאפילו שיהיה בתרעובת בתוך כל נ'
כנים כוית חמץ לו' לא חלקות מבני דמועט נ' ל' דוקא
דאמר כל אוכל חמץ ונכרהו וכל אוכל מהבנתה חמץ נמי
ונכרתה הא דרש' ליה כגמרא לפתחין על ידי דבר אחר ח'כ
כשאר השמעות מכל מחמת לאתאכלו כין כשאכלו כוית
בתוך כנים ואכלו בין הוכא דלפסח כוית בתוך כל נ' כנים
אכל אבל כוית בתוך שיעור שאכל כדיו' כנים וכמו שכתבתי
שאכל משעם מהאוכל שהיה מטבל ורבי' חן הבוחה או
הדרך אחר שכתבתי וזהו שכתבתי מדיו' ל' ל' דוקא חמץ ז'ל
נכא כשאכל כוית חמץ בתוך התרעובת כדרי חכילתו כנים
דהכי הוה ליה לומר כשאכל כוית חמץ ה' כנים שכתרעובת
לא והוא מדאמר כשאכל כוית חמץ בתוך התרעובת והיי' ע
דלא קפיד אלא על אכילת כוית בתוך התרעובת אפי' שלא
יהיה בתרעובת עצמו ככל נ' כנים שפיר כוית זו היא כונת
הדמכס ז'ל ועל זה השיגו הדאבד נא' דהרכ פסק בלי שאמר
הדמכס שהוא חייב חלקו משום דאכל כוית איתו זמן כרבנן
דאמריו שהוא פטור מחלקות כיון דליכא בתוך התרעובת ככל
נ' כנים כוית אפי' שאכל כוית לא מיקרי אכילת כוית יחמץ
אלא תרעובת הוא זמן כאן חייב כלל לא כרת ולא חלקות
אבל הדמכס ז'ל כווד דכיו' ה' וכו' לא כל' כ' כ' גמרא
לוקה וכו' שכתבתי וכו' מה שכתבתי וכו' חלק ההנהגה שכתב
הרב המגיד ההקפה עליו הד' כן ז'ל וכו' דוק ותשכח' ויהי
שאמר בנא' איכ' כוית דקא שריק ואכל בטלה רעיו' אבל כל
אדם אין הכונה ב"ה שהיה משמעות הכתיב דשאכל על ידי
טבול אף על פי שלא עשה כדרך כל דרש' לא משום הכי הוה
דעתו כיון דאיכא טבול אבל אחר הנהג' הבנתה הנהג' דלית
ליה כוית בכדי אכילה פכ' הכוית פרוץ הו' שריק ליה בלא
מהתרעובת כוית וכיו' ה' וכו' פרוץ הו' שריק ליה בלא
אכילה כלל ומשום הכי בשעור אכילת כוית של נ' כנים אלא
כוית אין לחייבו כשכיל זה דהא בטלה רעיו' אבל כל דרש'
כיון שלא טבל שום אוכל כלל אי משער קא שיר ליה ואכל
דהייב על ידי טבול לית ביה כוית בכדי אכילת פסח והוא ז'
מטבל כדרך העולם לא יבא לאכול כוית חמץ אכ' משעם ש'אם
ע' טבול יאכל כוית בכדי אכילת נ' כנים ביה ה' חייב חלקות
אפי' שכתן התרעובת לא יהיה כוית דנדי אכילת פסח
מהתרעובת וכהא חלוקתו כוית שכתבתי וכו' כל ר' קיום
נראה דמה שכתבתי דלהדמכס ז'ל אין חייב לא חלקות אשילג
דאיכא בתוך כל נ' כנים מהתרעובת כוית משום הכי דכתב
כן בפסח ט' ומהלכות מאכלות אכילות דהת' ליינו כהלכ'
וכשאמר כעשה וממנו דהיינו כוית בכדי אכילת פסח לא
כתב אלא חלקות וחלכ' עצמו הא חונון דחייב כרת וכן נע' ד
פרק האבד דמירוי בזה הענין דאמר רבי יוחנן טעמו ומשום
דהיינו כוית בכדי אכילת פסח לא קאמר אלא ולוחי עליו לא
כווד כלל כרת אף על פי דאיכא בתוך רלאו דוקא בכדי
הדמכס ז'ל לאו דה"ה כרת ונדבריו הנהג' השום דמירוי בשאר
איסורין מ' מה הו' ל' וכו' נראה ב' שום מקום הא וכו' כ'
או עוברין דקאמר אי אכילת פסח דאורית' אמאי חליבו רבנן
עליה דר' אואי איכ' חייב כרת כדכדרי בר המגיד קושא יותר
חוקה הו' לאקשו' דכין לרא' בין לרבנן הו' להו' חייב כרת
ואף ע"פ' שיש ליכא זה מח' כך הוא פסח דכרים עד כאן

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

היינו לתוך הפסח והוא מראש הכהן לחוקיה אם כן משום הכי נקט לעיל לא יאכל משום דמיירי בפסח עצמו והכא נקט לא תאכל דהיינו קודם הפסח דהוא מיירי קדא ולשלא בפסח כרכי אכזה ע"י

אבל מה שכתב דאיכא למידק הוא זה דמד אמר רמלא תאכל עליו חמץ יש כאן איסור הנאה אם כן נמצא דמי שהיה משש שעות ולמעלה ילקח וכי תימא הכי כמי אם כן בשביעי בגמרא מאי בימייהו כין חוקיה לרבי תימא הכי כמי אם הכי והתם להאי קושיא הקשו התוס' בפ"ג סעי' דף כ"א פ"ג מחלוקת חוקיה ודבי אבהו לר' אבהו דאחר כל מקום דאמר לא יאכל לא תאכל לא תאכל אחר איבור אכילה ואחר איסור הנאה במשמע הקצו התוכניות אל ואם תאמר יהא כהנה כחמץ כבשח ככרת דהא כתיב כי כל אוכל חמץ וכרתה וכו' תימא הכי כמי אם כן וכו' תימא דאיכא בימייהו הא ואחר ר' דלא יאכל ולא תאכל ולשינין מלא תאכלו אכל כל אוכל לא ולשינין מלא תאכלו והכא ליכא למימר הכי דהא לא תאכל כתיב וא"כ סימא דאיכא כין חוקיה לר' אבהו דכר זה דלחוקיה הינה מחמץ משש שעות ולמעלה אינו לוקח ולר' אבהו לוקח ועוד כלל מלקות לחוקיה אין כאן איסור הנאה ולרבי אבהו איכא איסור הנאה אכל ראייתו כתיב פרק כל שעה דף כ"א רכתבו התוס' וחד לרבי זוטא ואם תאמר לחוקיה מנין איסור הנאה לרבי זוטא רהוי הכונה דלחוקיה לאכור כהכאה נרין לאתכא לא יאכל ולא תאכל לא תאכל וכו' ונאמר ר' כין רחד מההני קראי משמע איסור הנא' לא בחלק ביניהם ודכרו התוס' מתורבת היא הקושיא שהקשה רבא לחוקיה כמי איכא איסור הנאה משש שעות ולמעלה אכל קשיא לי בדבריו התוס' דא"כ דמשום דמד מהי קראי הו' איסור הנאה דאמרין כן בהי תרתי א"כ נמי מלא כין דכחד מהני קראי איכא כרת דהיינו מקרא דמיירי כתיב הפסח א"כ נימא מני דהכי קרי קראי נמי שיהיה חייב כרת ויהיה חייב כרת כין לכי זוטא כין לאחר זמנוהו לבע ליתא ולעיק קושית התוס' נראה דאיכא למימר דחוקיה סוכר דאינאן איסור הנאה מ' שעות ולמעלה ובוכר כד שיעון דאיית ליה דאין איסור הנאה חמץ משש שעות ולמעלה אכל אכסר ל' דחותו דמה שבוך ד' דאין איסור הנאה מחנות ולמעלה היינו משמ' דלא דריש קרא דלא תאכל להכי אכל אי היה דריש לא תאכל עליו להכי דהיינו על קרבן פסח היה סבור דאכור כהנאה נ"כ וזוק ועל סכרת רבי שמעון דדרים להאי קרא הכי לא תאכל עליו חמץ שבעת ימים תאכל עליו מנות לומר שאינו מוזהר על חמץ לא משמע שהוא מצווה לאכול מנה א"כ האי עליו למאי אתא הוה סני דיאמר קרא הכי לא תאכל חמץ שבעת ימים תאכל מנות מאי עלי דקאמר כשלמא לר' יהודה קאמר עליו דקאי כל קרבן פסח אלא לר' שמעון למאי קאי דקאמר עליו ונראה לומר ליה דאיכא למידק דיק אחר וכו' בתרין נ"כ הקושיא הראשונה דלר' יהודה כמי הוה בני שיאמר הכתוב לא תאכל עליו חמץ וימים תאכל מנות אמאי קאמר הכתוב כשענת ימים תאכל מנות תוכת עליו נ"כ רבנאמא בחמץ קאמר כרו להדיור על אכילת החמץ אחר זמן הקרבת הקרבן פסח אכל כאכילת המנה אמאי נרין למיתכניה לא דיש לומר לר' יהודה דע"י דקאמר נבי אכילת מנה היינו לומר כעבור הקרבת הקרבן נרין לאכול עליו שבעת ימים מנה א"כ לרבי שמעון

עד שם האוכל מן החמץ עצמו בפסח כל שהוא הרי זה אכור מן התורה שחזר לא יאכל חמץ ואף על פי כן וכו' נראה דאיכא למידק דאיך הוניה מהאי קרא לאכור מהני הא דאמרין ליה להלמנה אל כרש הפרק לענין שהוא אכור כהנאה ואיך א"כ מתיק נמי לכל שהוא מהאי קראי ותו איכא למידק דמאי שנא הכא דאמרין דכלל אוכל משמע כל שהוא יותר מכל איסורין שבתורה דאמרין דלשון אכילה לא משמע אלא כונית ותו אי איתא דהכי הוא אחיילא לקי כיון דאמר קרא לא יאכל אכילתו דאמרין בכל שהו הא איכא לאו ואם כן אמאי לא לקי ותו כיון דאמר דלא לקי א"כ לאו נמי אינו עובר וא"כ כמו שבאר איסורין שבתורה אמרין דהני שישר אכור מן התורה א"כ כן ודאי דהכא נמי יהיה כן רמאי שנא ויש לומר דבחדא מילתא מתרנא כלהו דאין כוכת דהמכס הבא להוכיח מהאי קרא דאינו כל שהוא אכור מן התורה דהוה פסח הוא לא קאמר דמי שאל כל שהו מחמץ אכור מן התורה דאמר קרא לא יאכל חמץ דהיינו שיעור כונית ולוקח על שיעור כונית ובין שכן אף חנו שיעור דהיינו פחות מכמות אכור מן התורה כמו בכל שאר איסורי שבתורה דאידיכ תורה פליהם היוב מלקות או כרת דהיינו כשיעור דהיינו כונית אכל כמות חבשי' ליכא אלא איסורא מן התורה אכל לא מלקות ולא כרת כן נמי בחמץ כיון שמכינו טיה לאו וכרת דהיינו לא יאכל ונס כי כל אוכל חמץ וכרתה ענ' א"כ כמי שהיה סוה לשאר איסורין שבתורה ויהיה אכור בכל שהוא פ"ג

עוד שם אכור לאכול חמץ כיום ז' מחנות היום ולמעלה וכו' וכל האוכל חמץ אחר זמן זה לוקח מן התורה שנאמר לא תאכל עליו חמץ כלומר על קרבן פסח כן למדו וכו' איכא למידק דהכא קאמר דהמכס דאיסור החמץ מתחיל שעה שביעי עד הלילה כין כהכאה כין כהכאה ומוכח ליה מקרא דאמר לא תאכל עליו חמץ והא לעיל קאמר דלמכס דאיסור הנאה החמץ בפסח היינו משום דכתיב לא יאכל חמץ דמשמע לא יהא בו היקר אכילה א"כ כדאיה שטמן בחוקיה דאמר הכי כגמרא דלא יאכל איסור הנאה משמע אכל לא כרכי אכור דאמר אשילו לא תאכל לא תאכלו איסור הנאה נמי במשמע ואיך אם כן פסק הכא כרכי אכור דאמר דאכור כהכאה מחנות ולמעלה ממי המקרא דלא תאכל עליו חמץ ואין לומר דנקט הכא לא יאכל משום הכלל יאכל כעמוד דאיכא איסור הנאה כין לחוקיה כין לר' אבהו אכל כ"י האמת כדדמי לטקס כרכי אכור דאשילו לא תאכל לא תאכלו כמי איסור הנא' במשמע דוה ליתא דלמה ליה למינקט הכי כין דאיכא למיטעי בדבריו ולומר דסוכר דהוקא לא יאכל א"כ איסור הנאה אכל לא תאכל ליכא איסור הנאה ועוד דלא נפקא לן מיירי למינקט האי קרא להאי קרא ולמה לא ניקוט האמת ונראה לי לומר דלעולם דהמכס אל כוסך כרכי אכזה דאין חילוק מלא יאכל ללא תאכלו וכו' אלא דקטע לעיל לא יאכל משום דהאי קרא מיירי כתיב הפסח ולא תאכל עליו חמץ מיירי כערכ פסח וכמו שמוכח כן בגמרא פרק כל שעה דף כ"א דקאמר רבי יהודה תלתא קראי כתיבי לא יאכל חמץ וכל מחמת לא תאכלו ולא תאכל עליו חמץ חד לתוך הפסח נחד ללפני הפסח וחד לאחר הפסח ולא תאכל עליו חמץ היינו ללפני הפסח ולא יאכל חמץ

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

מיו נאמר הכי לא תאכל עליו חמץ פסח וכו' לאכול חמץ
 כל שבעת ימים דמנה דמנה פסח אובלוס כפסח שבעת ימים
 מנה כן מני מנה חמץ אכל לאכול חמץ כל איתן שבעת
 ימים ומה שכתבתי שכתבתי כן למדו מפי השמועה כפסח
 דבר זה לא תאכל חמץ משנה שראויה למשיית השבח שהוא
 בין הערב כיום והוא חגי היום הכונה שלא כד' שלא יהיה אכור
 באכילה זה את החמץ לא לכל אחר אחר שיקריב פסחו אבל
 קודם שיקריב פסחו יהא מותר לו לאכול חמץ אפילו סביבה
 אחר חנות להכי קאמר ר' אבהו כן אלא כיון שהוא זמן הקרבת
 הקרבן דהיינו חגי היום כל אדם אכור לאכול חמץ כיון שקריב
 פסחו זבין לא הקריב פסחו ע"כ:

עוד שס' אחרון החמץ לאכול חמץ מתחלת שעה ששית
 וכו' משום יום המעונן שחל יטענה בין חמץ וששית
 כראיה ראיבא למידק דאין לכונו לששית הרחקה לא כד' שלא
 יגע בדין תורה והיינו שעה ששית משום דלא יגיע כשעה
 ששית דהיינו איסור תורה אבל מחמשת לששית אף לא
 לגזור דאין כן אלא איסור דרבנן וכי תימא משום חומרא
 דחמץ ליתא דהבא בערב פסח קיימין דאין כו' איסור כרת
 ושך דבגמרא לא מחזיק הכי לגזור חמץ אטו ששית ושך
 איבא לאקשיי אגורין חמץ אטו ששית חמץ אף כשקא לן כיום
 המעונן אפילו שלא יהיה יום המעונן יש לו לגזור דהא בשעה
 חמץ איבא למיטעי כמו ביחוסו השביעי לששית שלא יהיה
 יום המעונן חמץ דים לטעות בשעה חמץ אכ' כן לגזור חמץ
 חמץ אטו ששית לכך כראה לי לומר דחמץ ושלום לא כתב
 דחמץ אלא דים לגזור חמץ אטו ששית דודאי לא דהא דרבנן
 היא לא מה שאמר שחל יטענה בין חמץ וששית היינו לומר
 דאיבא למיטעי בשביעי בין בחמץ בין בששית דכיון דיום
 מעונן הוא יש לטעות בששית שעות דכמו שיש לטעות בין שביעי
 לששית בין נמי יש לטעות בין לחמץ ויחשבו על השביעית
 שהוא חמץ בין דאין פסח כד' להכיר והוה שאמר יטענה
 בין חמץ וששית דכיון דלומר טעות שעה שביעית שית חמץ
 לוכין כשעה שביעית שיהיה שעה חמץ בין בששית
 ולא קאמר שחל יטענה בין חמץ לששית דהוה משמע חמץ
 אטו ששית אלא ששית בששית לומר דכמו דאיבא למיטעי בין
 שביעי לששית כמו איבא למיטעי בין שביעי לחמץ וכמו זה
 פירש רש"י ז"ל בכת פסח עליו עד כאן:

עוד שם היה אכור לאכול חמץ וכו' זה מובא בהרבה מקומות
 מהאבות וכו' וזהו שאמרו כפ' קמח רב מיהא חמץ
 מו' שעות ולמעלה אכור מכלן ונאקלו וטרו כהא ולאמר רבא לא
 תוכח על חמץ דם וכתי וגו' ורבא גופיה הוא דפסיק בלא
 בפרק כל שעה ושעה הלכה כרבי שמעון בלאחר זמנו דקא
 וכו' משום דמרבית הרב המיד דהא חמץ אכור דפך לא אתי ברם
 אלא כד' יהודה ולרש"י אין איסור חמץ פסח כפסח לא מדרבנן
 ומותר בהלכה כל היום וכו' כראה מדברי התוס' פסח כל
 שעה דלרבי שמעון מותר בהנאה ואם כן איבא למידק עליה
 דאף קאמר הילכך הדרן לכלנין דקיימא לן רבי שמעון ורבי
 יהודה הלכה כרבי יהודה אעפי' שלא יהיה הכלל אלא אשכח
 דהלכה כרבי שמעון כד' רבי יהודה' כאן יש לפסוק
 הלכה כרבי יהודה משום דהא איבא רבי מאיר כהדיא דאית
 ליה דאשור מן התורה משם שעות ומעלה ונס' ר' אית ליה כד'
 יהודה כהנא מעשה דיומין חקוקה דמיינת ליה כש' דף

ז' אם כן הוה ליה רבי שמעון יחידא כד' רבי יהודה ור' מאיר
 ור' דאית להו דאיבא איסורה מדאורייתא' ותו איבא למידק
 דמאי הכרח יש לומר דרבא כוכר כרבי יהודה כלפני זמנו
 דדילמא רבא כד' שמעון סבירא ליה בין לפני זמנו בין לאחר
 זמנו והבא כפ' חמץ מברש מכל להו לרבי יהודה ור' מאיר דחמץ
 מו' שעות ומעלה אשור מן התורה וקאמר רבא דסברתן משום
 דאמר קרא לא תוכח על חמץ אבל הוא כוכר כד' שמעון וכמו
 ר' שמעון להאי קרא הכי נמי חוקמה רבא' ותו איבא למידק
 להאי שיטה דלעיל כשאמר בגמ' דלכ' משם שעות ולמעלה
 אכור מכל לן ומוכח מקראי אמאי לא מוכח מהאי קרא דרבי
 יהודה עכ"מ דאמר חמץ משם שעות ומעלה אכור באכילה
 שחמץ לא תאכל עליו חמץ דרבי מאיר ודאי דלא כלנין על
 זה דלא כלנין אלא כשישור דרבנן דל' מאיר אובלין כל חמץ
 ול' יהודה כל ארבע אבל כוה לא כלנין ואין לנו לומר דכלנין
 רבי מאיר על רבי יהודה ולאמר דלא יהיה חייב חלקות ולומר
 דשם חלקות יש כדבר דלרבי יהודה איבא אפילו חלקות
 ולרבי מאיר חלקות ליבא אבל איסור עשה איבא ול' שמעון
 ליבא שם איסור מדאורייתא זה דבר שאינו כראה ואכ' הוה
 ליה לתלמודא כפ' לומר מהאי פסוק דמוכח מיניה ר' יהודה
 עכ"מ לכך כראה לי דהאמת הוא דהאי סוגיא דפך לכ' אתי
 וכמו שכתב הר"א ז"ל ול' שמעון איסור עשה מחנות ולמעלה
 מלא תוכח על חמץ דם זכתי ומחך כיום הראשין תשכיתו
 ומשום הכי לא הביא קרא דר' יהודה לעיל משום דרו' להוכיח
 אפילו לרבי שמעון וכן נמי אין הכרח מרבא כלל לענין לפני
 זמנו דהא ל' שמעון נמי קאמר טעמו ואיסור איב' דאורייתא
 לכ' מחנות ולמעלה ורבא לענין חלקות אפסח שהוא כוכר
 כדברי רבי יהודה או כד' שמעון אבל מ' לענין הלכה כראה
 שהיא כדברי רבי יהודה משום דחוקין כלפני זמנו דסביר ליה
 ל' כותיה כהאי עובדא דיומין חקוקה דלא שרי ליה ליומין
 חקוקה למכור חמץ אלא כשעה חמץ ולא קודם ולא אחר
 ואל איתא דר' רבא שמעון סבירא ליה הא ל' שמעון כל היום
 מותר בהנאה וכמו שכתבם אם כן אמאי לא עשה ר' ליומין
 חקוקה שימתין למכור החמץ עד הערב ועשה שימכור אותו
 קודם שעה ששית ודאי כד' שלא יאסר בהנאה אם כן ודאי
 דהלכה כרבי יהודה כלפני זמנו כיון דר' קאי כותיה וגם מעשה
 רבא כן:

עוד כתב הרב המגיד וכן בהלכות פסוקות פסוקו שהוא
 אכור בהנאה איתן שניות ומשמע דאיסור דאורייתא
 היא ול' נראה לרדק דמאי הכרח היא זו דמראב רבא נראה
 הוה דאורייתא דילמא דרבנן הן וכמו שגרידן דסבירא לן כד'
 יהודה שעה ששית דהיא דרבנן ועכ"מ אכור בהנאה כן נמי
 להלכות פסוקות אף עפ' שאין מדרבנן הוה אסורות בהנאה
 ליה יש לומר דבשלמא לרבי יהודה דמעשה שביעית חולין
 אשור מדאורייתא בין באכילה בין בהנאה כשגזרו דבין על
 שעה וכו' שלא ליגע באיסורא דאורייתא אסורה נמי בהנאה
 אבל אי סביר לן כד' שמעון בין להך שעה בין להך שעה אין
 איסור הנאה כלל לדרייה ואפי' לפי שטת הר"א ז"ל דל' רש"י
 איבא איסור' היינו דרבנן אבל דאורייתא אין כאן איסור הנאה
 כלל מדאמר שם כפר' כל שעה ומעשה שאכור באכילה אכור
 בהנאה אהן לתנא קמא דהיינו ר' יהודה שמעון דל' שמעון
 אעפי' שאכור באכילה אינו אכור בהנאה כלל לא מדברי תורה
 ולא

ראש יוסף הלכות פכה פרק א

ה

ולמעלה איכור אף עג' דלפילו כשחל בערב שבת וזמן התמיד
 אחר שש שבעת ויחנה וימצא דלפילו שיקדים הפכה לתמיד
 עכ"ל הוי אחר חצות וכיון חצן מכלן איסור חמץ משש שעות
 ולמעלה מח' כיון דנלוטתיה דאכרסה הוי מחצות ואלו דהיינו
 מתחלת שש שעות מיקדי או זמן התמיד ואם יעשה כדועבד
 בלוחו העת הפכה כשר והכי כתבו התוספות כשיש דכסח
 שנעשה קודם חצות פכול דכרסה דכחצונה כשר' ולי כרסה
 לומר דכות ה'מכס' ז'ל' לומר דמה שפליגו אביי ורבא הוא בזה
 האופן דאביי מפיך ליה דהאי קרא דאך כיוס הראשון האמו
 יוס' יד מהכרח מאי דכתיב קרא אחריוא שכעת ימים שאור
 לא ימצא בכתיבס דמשמע אפי' שעה אחת תוך השכעה לא
 ימצא ואם כן איך קאמר דכיוס הראשון תשבינו הא ימצא
 שעה אחת בתוך השכעה מחמת הכרח' אמר דמיוירי הא
 קרא כיד ויחמת דאמר קרא אף קאמר דחלוס דמיוירי לביית
 וחציו לאיסור אבל רבא סבורא ליה דאין וי הכרח דאיכרס
 דאמר קרא שכעת ימים שאור לא ימצא בכתיבס דמשמע
 דלפילו שעה אחת בתוך השכעה לא ימצא אבל מכל מקום
 כיון דקרא אחריוא גלי דכיוס הראשון השכיח הוי אמינא
 דהתיר לן הכתיב דכתחלת הכנס השכימיים ישכית השאור
 והחמץ דאף עג' דאמר שכעת ימים לא ימצא בקרא אחריוא
 הוציאו הכלל אותה שעה שזריכה כיעור דשכעה ימים פחות
 אותה שעה קאמר וכו' ואי דמשום הכי דרוס ליה רב נחמן
 דהוי' דמשום הראשון דרס תולד וכו' ותבא דבי רבי יסמעאל
 משום דמיוירי דמקרא ראשון שנאמר בראשון כיד בו' אע"ג
 דאיב' למידק עליה דהאי הראשון דאף קרא היינו לומר כדש
 הראשון דהיינו כיוס' עכ"ל מוכח מכו' דלא הוי ליה למי' כקרא
 בראשון אלא כיד בחמש פתח וכו' והוי' דעין דכדשם הראשון
 הוא אש כן כיון לתבא דבי ר' יסמעאל כיון לרב נחמן לא אכפת
 להומאי דאמר קרא שכעת ימים וכו' ומשום הכי אמר רבא
 דאין הכרח דהאי קרא דאך כיוס הראשון מיוירי כיד משום
 קרא דשכעת היינו וכו' אלא הכרח הוא משום דכתיב לא
 תזבח על חמץ דס' וכו' דרזנה לומר לא תזבח את הפסח
 ועדין החמץ קיים ואם כן מוכרח הוא דהאי קרא דאך כיוס
 הראשון לאו היינו יוס' ראשון פכה דהא לא תזבח על חמץ
 כתיב וכו' אלא ודאי דרזן להיית כיוס' וזריכי כ' המקראות
 דאי כתיב לא תזבח על חמץ הוי אמינא דליכ' איכורא
 דחמץ אש משעתו זמן פחיתת הפכה דהיינו אחר חצות הרבה
 וכמו שהקשו התוס' כן לייבא אי הוי אמינא דכל חד וחד לא
 הוי נאכר כהמן אלא אחר ששחוט פסחו ככל שעה שהיה
 להכי כתב האי מקרא דאך כיוס הראשון תשבינו דמיוירי
 כהכרח כיד להכיוס מלשון אף דיש למלקו חציו לביית וחציו
 לאיסור וכזה שכתבתי מתורגמת כל הקושיות וגם קושית
 התוס' ז'ל' וכמו שכתבתי נדאה דייקן כ' מלשון רבינו דקאמר
 ומי השמועה למדו שהראשון זה היינו לומר ראי' לרבוה מה
 שכתב בקורה לא תזבח על חמץ וכו' דמשמע דרבא אתא
 להכריח מקרא דלא תזבח על חמץ וכו' והאי קרא דאך כיוס
 הראשון דמיוירי כיד דהייקא נמי לשיב' דאמר ומהיית הפסח
 הוא יוס' יד אחר חצות דכרסה מלשון דאי מהאי קרא לא
 היה איכור החמץ אלא מומח' היית הפכה ומכאן הכי הנרוך
 כאי קרא אחריוא כיד ללמוד ממנו דמחצות ולמעלה אסור
 כן כרסה לי בדעת רבינו ומה שכתב משי השמועה למדו און

ולא מדברי סופרים והכי כתבו סה' התוס' ז'ל' וכה' דאמר ר'
 יהודה ומשע' שאכור באכול אסור בהנאה איכא קנת דיוק
 דכח' קאמר וכשעה שאכור באכילה אסור בהנאה איכא בשעת
 דאוריתא לכד אש כן שעה ששית אדאי אכורה בהנאה הא
 מדרבנן היא ואי בשעת דרבנן קאמר שעה חמישי' דאכורה
 באכילה אמאי מותר בהנאה וק' ע"ג ועל מה שהקשתי דאמאי
 לא מוכח בסך מהאי קרא דרבי יהודה דלא תאכל עליו חמץ
 ז'ל' רבאי להוכיח אפי' לביעור אבל מהאי קרא דלא תאכל לא
 מוכח אלא על איכור אכילה וק' ע"ג:

עוד ע"ה למדת' וכו' והאובל כשעה ששית מכוין אותו
 מכת מרדות והאובל מתחלת שעה ששית לוקה כר'
 מכאן דהכירה ליה להרמב"ם ז'ל' דהנהנה מחמץ אפי' בשעות
 דאוריתא דהוא מותר בכל תאכל עליו חמץ עכ"ל לא לקה
 וגם הנהנה בשש שעות אינו לוקה מכת מרדות ויש לתת טעם
 לזה ודאי דכבודא ליה לה'מכס' ז'ל' דאע"פ דכל תאכל עליו
 חמץ וכן בכל אזהרת לא יאכל לא תאכלו איסור הנאה
 כיוסמע עכ"ל אין לוקו' עליו כמה שהוא מבורס כדודור דהיינו
 אכילה דאמר לא תאכלו אבל אש בהנה אף עפי' שטובר על
 לאין איכור לוקה כיון שאינו מפורסת הנאה כפירוש וכיון שכן
 שעה ששית וכו' כיון דמשום שעה ששית נזרו ליה אין
 לוקו' על הנאתו מכת מרד' דכל מאי דתקנו כעין דאוריתא
 תקנו ע"ג יובדברי התוספות כרסה דרדאי ילקה דהא רובים
 לומר דהא הנאה מחמץ בפכה חייב כרת אע"פ דהיא אינה
 כפירוש אלא שאינו חייב משום דאין בה אזהרה אלא כו' כל
 אובל וכו' ומה שכתבתי לעיל אכל אי היה בלשון לא דהיינו
 אזהרה כן כן הנהנה יהיה חייב כרת וכל שכן שהיה חייב
 מלקות דרוק ע"ג ודברי הרמב"ם ז'ל' דאינו לוקה כרסה שאין
 נראה שאין מרדיוקיס כדברי הרמב"ם דהא התם כ' כל שעה
 דף כ' דתמיד חמץ כן לפני ומכוין לאמר ומה עובר בלאו
 וכו' ואש' בתלוקה אחרת לתבא קמא קאמר ומשעה שאכור
 באכילה אסור נמי כהנאה אש משמע דיש חילוק בין איסור
 אכיל' לאיסור הנאה דבאכיל' עובר בלאו ולוקה אבל בהנאה
 לייבא אלא איכורה דאוריתא ע"ג:

בפרק ב' מנות עשה' מן התורה להשכית החמץ קודם
 זמן אף פירו' שבאמר אף כיוס הראשון תשכיתו
 שאור מכתבס יופי השמועה למדו וכו' דאי' לרבוה וכו' כלומר
 לא תבא את הפסח ועדין החמץ קיים כרא' דאיכא למידק
 אף כתב רבינו שבי הפקוקים דחלקו כהני רבא ואביי דאביי
 מוציא דבר זה מוקרא דאך כיוס הראשון ודכא פליג' ואמר
 דמקרא דלא תזבח על חמץ דכו' והרב הינו' הכיוס' ג'כ
 שבי המקראות דמשע' למד רבינו מה שאמר יתו איכא למידק
 דבין דכתיב מקרא דלא תזבח על חמץ דס' וכו' דאיכא
 איב' דא' דחמץ משש שעות ולמעלה מאי אנטרד ליה לרבא
 דאי קרא דאך כיוס הראשון וכו' ותו איכא למידק דהא דתין
 תמיד פחה בשמנה ומחנה כו' כעדדי פסחוס פסח כשכעה
 ויחנה וכו' אל כע"כ שבת בשש ומחנה והפסח אחריו נמצא
 לכל התלוקות דהפכה איכנסה אלא לאחר חצות והכי
 כתב גם כן רבינו מהיית הפכה הא יוס' יד אחר חצות ואש'
 מאל ליה לרבא דמחצות ולמעלה איכא איכור דחמץ וקושיא
 זו הקשו הש"ס ז'ל' ותרבו דכיון כדועבד אש' שחט הפסח
 קודם התמיד הפסח כשר משום הכי אמרינן דחמץ מו' שעות

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

לומר שכן למדו הלכה ליהי' חייבי בלא טעם ובלא הכרח
דאם בן אלוו' נרדף ליה לאביי חקרא דשבעת יומי שאור לא
ימצאונו ורב מחין להביא מקרא דהר' אשון אדם תילד ותנא
דבי ר' ישמעאל ובית שמאי ליה דבך מקובל מיה' המצוה הלכה
למשה חסיו' אלא ליה שבלב' מיה' השמחה דלמה הכרחיות
שהכריחו דבר זה דאך ביום הראשון תיירו כיד זהו מפי
השמועה ודוק עכ' :

עוד שם ומה היא השבתה זו האמרה בתורה היא
שיבטל בלבו ויחשוב וכו' נראה דכונת רבינו היא
לומר שהביטול הוא שיבטל בלבו ויחשבנו כעפר וחזר ואמר
וישם בלבו שאין כדשות החיך כלל לומר דלא בני כמה שביטל
ומה איתו כעפר אש דלא ליה שום לו חמץ ברשותו לא שהיה
הפקד דמדין הפקר וישיבו אלא נרדף ישיבו בלבו שאין חמץ
ברשותו כלל ואלו אלו אלו שביטל ודעפי דאיתיה ברשותו ואב'
חיך ימים בלבו שאין שום חמץ ברשותו להכי קאמר ושכל חמץ
שהוא ברשותו הרי הוא כעפר וכדכר וכו' וזו היא השמת הלב
זה נראה בדעת רבינו עכ' וכתב הרב המגיד וכתב בעל
העיטור ומסתברא דהלכה כמו שביטל דשלמותו של אדם כמותו
איבא למידן כיון דהבטול כלב בני ובניו רעת שאינו
רונה בחמץ סני ואינו ברשותו אש כן בשאמר לשליח שיבטל
הא גלי דעתיה דלא נחיא ליה דלהו' וזו' כגויה והא מטבול
הוא והשליח אינו נרדף לטבול ויש לומר דאדרכה כיון שהיא
אמר לשליח שיבטל נראה דהוא אינו רונה להו' או מרשותו
ואש כן נרדף השליח לטבול ועוד נראה לומר דלא חיירי
שאמר לשליח כן בשעת הטבול אלא קורס לכן ראוי ימים
אמר ליה דאלו הוא ושכח לטבול ובקצת הנהות שיש לו על
דכריהו אורח חיים ז' בהלכות פסח בתכתי כוכה אחרת
עיי' שם ומה שכתבתי שיש לדקדק בעיני השבתה שם
בהנהגות תמצאו עד כאן :

עוד שם ומדברי כופרים לחפש אחר החיין במחבואות
וכחורים ולכדוק ולהניאו מכל גבולו וכו' הנסחא
מנא תי' כפרי רבינו משה ליה האי לישנה דכפל ואמר ולכדוק
ולהניאו מכל גבולו דהוה בני לחפש אחר החיין
במחבואות וכו' ולהניאו מכל גבולו האי ולכדוק למאי
כתביה דהא חיפש מהני יותר מן הכדוק לכן היה נראה
לי לומר דיש לגרס דכדרי רבינו במחבואו וכחורים ולהניאו
מכל גבולו עוד נראה לי לומר כדי לקיים הגירסא דכונת
רבינו היא לומר דאל יאמר אדם כיון דקיים מצוה דרבנן וחפש
אחר החיין והניחו במקום אחר אף על פי שיבא עכבר ויטול
כבר אחר ויכנס לבית אש לא ימצאונו בכקל לא יהא נרדף
לכדוק אחר הכבר פעם שניה כיון שכבר קיים המצוה להכי
כתב רבינו ז' ולכדוק פעם שניה לומר דלא בני כמאי דכדק
מתחלה אלא נרדף גם כן עתה לכדוק ולהניאו מכל גבולו :

עוד נראה לומר בכונת רבינו דאם היה אומר לחפש אחר
החמץ במחבואות וכחורים ולהניאו וכו' היה אומ' אומ'
דכתיב נרדף חיפוש וכדוקה כחורים משום דשמאל ימצאו
בפתח הפסח ויבא לאכלו אכל כגבוליה לא היה נרדף אלא
להניאו החמץ שיש שם אכל אין נרדף לכדוק שם כחורים קא
משמע לן ודוק :

עוד שם אין קובעין מדרש כסוף יוסי' וכן החכם כו' נראה
דרייק רבינו לומר כסוף יוס' י' מראמר כמ' אמר

אכיו הילכך האי צורב מדרכין לא לפתח כש הויה צאייתא
דתיבוקר ננהי' דמה שאמר דתיבוקר לא היה נרדף דלמ' לא
אורתא ננהי' ליה הלכהא בקביה ליה נרדף סיבה עיני
מקרי תליסר ואבות בני הובור הלכה כמילתיה וכו' אהי
שכר מה שדקדקתי בו בהנהגות על דבריו טור אורח חיים
בהלכות פסח עיי' שם ונראה לי דהטעם בנרדף שלא להתחיל
מכיון יוסי' אף על פי ששעת הכדוקה הויה אלא בתחלת
הלילה משום דאם התחיל בכסוף היום מדיבא זמן התחלת
הכדוקה ובזכר שאם התחיל לא יבטיק ולא יקי מאמין דאמר
שאם התחיל יבטיק ואשכ' ימצע ויעפית המצוה בזמנה ממש
הכי אמר בכסוף יוסי' ונראה דיש לדקדק כן ומדברי הנמר' א'
דאם התחיל לא יבטיק מראשאר לא לכתח' בעידו' באורתא
וז' ואם איתא דאכילו אש התחיל בהיתר כשיבא העת נרדף
להפסיק לשמיעון דכותא ולימא הילכך האי צורב דרכין
דהוה עביק בעידניה לבטיק באורתא וכו' אלא ודאי דהו'
לימא :

עוד נראה לדייק מדברי רבינו דמה שאמר אכיו האי
צורבא מדרכין לא לפתח בעידניה וכו' ואם איתא דאכילו
אש התחיל בהיתר כשיבא העת היינו רשבים פועלה המצוה
בזמנה ואמר כך יעשוך כבעתו דבתחלת הלילה בני זמן
הכדוקה אכל אש עבר זמן החל' ומנה דהיינו תחלת הלילה
ולא כדק עדין אואם רנה לפתח בעידניה קורס שיבדוק
הרשות כידו ונראה דהכי דייק ליתבא דרבינו דהאר' וימצע
מכדוקת החמץ בתחלת זמנה כי אין נראה שחל' וימצע
מהמנו מכל וכו' דהו' ליתא ודאי דלא כל הל' יעשוך בתורה
לכך נראה לי דהאי דהו' ודעפי דהו' ליתא ולקרות אחר
תפלת ערבית וכליל' ז' מיד כשמתפללין תפלת ערבית ממחין
רגילותן והולכים לבהיה לכדוק מלקרות בתורה לא יפה
השע' וז' דהא כבר עבר זמן תחלת הכדוקה :

ועוד דמה שאמר אכיו לא לפתח בעידניה היינו ל' שיעשה
הכדוקה תחלה בזמנה ואחר כך לפתח בעידניה
אכל אש מחמת הכדוקה יפקיד מלעסוק בתורה ודאי לא
קאמר כו' דאין לדחות דברי תורה מכל וכל מפני הכדוקה
דרכין וכברט שהכריק יכולה לישב אחר כך וכו' שכתבתי
נראה דדברי התוכח' מרדוקים דכתב' במב' אג' ד' אשור
לאכול כליל' ז' קורס הכדוקה דכ' הוא וכמו שכתב הרב
המגיד ז' דאין כאן כ' דאש' חייב' לאכול יותר דשיבא
זמן הכדוקה יבטיק ויעשה הכדוקה מה שאין כן בדברי
תורה דכיון שהתחיל ימשך הענין עד שיעבור זמן תחלת
הכדוקה וימצע מעשות המצוה בתחלת זמנה דהא אינו יכול
להפסיק כדי לכדוק עד שיגמר עריסה דהוה פרוש שאם
ימשך וימצע שחל' ימשך ולא יגמור עריסה עד שיגמור זמן
תחלת הכדוקה עד כאן :

עוד שם אין כדוקין לא לאור החמה ולא לאור הלכה כו'
כד' כחורים וכמחבואות וכו' נראה דאיבא למידק
בלשון רבינו ז' דבר' מזה הלשון דדוקא בחורים וכמחבואות
הוא דכענין בדוקה לאור הכר' אכל אמצעה של בית אש' שלא
כנגד החלון פני להיות נכדקת לאורה דודאי לא מיקרי שם
חורים ומחבואות ומחבואות נראה דהיי' יותר טמון ומכוסה
מהחורים שכבית אש כן ודאי דאמצע הכית לא כעני' לאור
הכר' ויה' ליתא כפי דברי הגמ' דאמר דדוקא כמה שהו' נגד
החלון

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

החלון הוא רמנו כבדיקה לאורה אבל מן הגדרין אפי' אמנע
 הטיק נרין לאור הנר גם מחוק לצומ משמע קראמר אבל
 אבבדרל שאורה רב אס כדקה לאור החמה דיו משמע דרוקא
 אבבדרה מאוס דלאורה רב אבל בבית דאין אורה רב נרין
 אור הנר חלת מה שבנגד החלון דהו דוחה לאבבדרה וכמו
 שאמרו בגמרא ודוחק לומר דאמנע הכית שלא כנגד החלון
 מיקרי מחבואות דאדרבה כראה דיותר טמון ותמוסה מיקרי
 מחבואות מחורים וכמו שכתבתי :

עוד שם אבל אבבדר' שאורה רב אס כדקה לאור החמה
 דיו כראה מדברי רבנו ז"ל דאשילו באבבדר' שאורה
 רב לכדק לאור הנר שפיר טעיו דהא אס כדקה קאר' משמע
 דוקא דיעבד אבל לכתחלה נרין שיהיה לאור הנר וכנגמרא
 דנרין והא אמר רבא אבבדרה לאורה כבדקת הכי פירושו
 דל אבבדרה כבדקה לאורה בלא כר כבדקת היא דשפיר
 יכול לבדקה לאור שלה לאבבדרה כית שאס כדקה לאור אינס
 נקראת כדקה ונרין על מה שאמרו בבביתא אין כדוקים
 לא לאור החמה וכו' דמשמע דאשילו דיעבד אס כדק לאור
 החמה לא מהי מדתכו לה עם מה שאמר אין כדוקין לאור
 הלכסה ולא לאור האבבדרה וכדאי דהני אפי' אס כדק לאורן
 אפי' כדיעבד לא מהי אס כן דהא דלאור החמה נמי דקאמר
 אפי' כדיעבד כמי לא מהי וכראה גם כן לומר דמאי דאמרו
 דאבבדר' לאורה כבדקת היינו קרקע האבבדרה אבל חורי
 הכתלים אשילו אבבדרה נרין כדוקיה והכי מוכח מה שאמר
 אלא לכתב דאין ועוד דכתבן החורים אין שם ככ אור כדו שיהיה
 יכל לכתב לאורין ועוד דכתבן הגדרין אין אור כנגדן
 דאבבדרה ב' כותלין אית לה ככותל שבאמנע יש אור רב
 אבל ככותלי הגדרין אין שם ככ אור ולא מיקרי אור החמה
 וכוה אחי שפיר מאי דאיכא למירק למאי שאמר בגמ' האי
 אור החמה היכי דמי אמאי לא קאמר בבית דאס כדקה
 לאור החמה לה מהי אלא כמה שכתבתי אחי שפיר דכיון
 דאיכא אכתלי הכית דמחשיכו בבית לא מיקרי זה אור החמה
 אלא כנגד ארובה שבחדר אס כן גם בחורי הכתלים אשר
 באבבדרה לא מיקרי אור החמה דהא מחשיכו שם זה כראה
 לו' וכוה כראה גם כן דחתי שפיר מאי דאיכא למירק כדברי
 דביט שאמר ואמנע החמר אינו נרין כדוקה רבא מאי פריך
 כגמרא האי אור החמה היכי דמי אילימ' חמר והא אמר רבא
 וכו' דאיכא למירק דחמי דאמר רבא היינו אמנע החמר ומה
 שאמרו בבביתא היינו נדידי החמר דהיינו חורי הכתלים אלא
 ודאי שמה שיש בחורים לא מיקרי אור החמה אבל כל שמה
 החמר מיקרי לאור החמה ונרין כדוקה אס לא שהעורכים
 אצלו שם עד כאן :

א תחיל בעה הלכות פסח בשור אורה היים כיא'

א תחיל שאלין כהלו כפסח וכו' כתב מהריקאל ואת והא
 תמיא וכו' הגהרה ז"ל אין וקושיא אשום דאפטי דחורי
 שאלין ודורשים כהלכות פסח כפסח הלכות עזרת בעזרת
 עכ"ל נרין לדרוש כהם שלשים יום קודם ויחזור וידרוש כהם
 כומן והכי איתא בפרק קמא דמגילה דק"ד על היהיא דאמר
 רבי יהושע בן לוי יורים שחל להיות בשבת שאלין ודרשין
 בעינינו של וכו' פריך מאי אירי"א פורים אשילו שאר מפטים
 נמי וכתבו התוספות מאי אירי"א פורים וכו' כראה דהכי
 פירושו מאי אירי"א פורים דאין דורשין בו קודם לכן שלשים
 יום וכו' אשילו ביט דדרשין שלשים יום קודם אפי' הכי דורשין
 בו כיום א"כ הא קמן דאשילו דדרשין קודם ליום עכ"ל תיבין
 ל' שאול ודרשו בו כיום דמוכח מקרא דוירכ' משה את מערי
 ה' וכו' ומה שצריך שלשים יום קודם מוכח ליה מדעמוד משם
 כפסח ראשון ודריש להו על פסח שני א"כ מוכח מלשון דאשילו
 דנרין שלשים יום קודם ויחזור וידרוש כיום עמו ונראה לי
 דאפשר לקיי' לשון אפי' איהי גנונא לא מביעיא פורים דנרין
 פרסומי ייבא וכו' אלא אשילו שאר ימים טובים כמי דלא נרין
 פרסומי כיום ככ וכו' ועיין ובתירוני דהין ומהריקאל ז"ל איכא
 למירק מהני שהכתיי עד כאן :

ב עוד שם מהריקאל ז"ל וכו' ימים שאחריו וכו' הגהרה איכא למירק דכיום רח עמו הקריב נחשון עמיני רב קרנמ והכי כתב רש"י בפירושו הפרשה עד כאן :

ג עוד שם הגהרה פירושו מה שכתב במסכת סוכרוס
 מפסיקין לפורים וכו' הכי הוא משום דכתיב בקרא ונזמו עלי
 שלשת ימים לילה ויום וכדי שלא לעשות שלשת ימים רגובים
 אלא פרודות היו מפסיקין רונה לומר עושים יום אחד פשוטה
 מפסקת כמו כיום כשור וכמנא שאינו אוכל בלילה הלילה
 וכיום שלאחריו א"כ היה נ"ס חן לילה ויום וכיום שלאחריו
 היה אוכל נ"כ עד הערב והיה נ"ס חן מפסיק וכל היה אוכל
 בלילה וכוה שלאחריו נ"כ ומנא שני ימים שהנענה לילה ויום
 וכיום שלאחריו אוכל גם כן עד הערב כסדר האמור ומנא
 שלשת ימים שמתו לילה ויום ולא עשו ג' ימים רגופים ולאחר
 השורוס גם כן היו מתענים ג' ימים שני וחמשי ושבי כמזוהי
 מתעבי אחר הפסח ולאחר הסכות משום היהי ויהי כי קייפי
 ימי המטה דאיוכ דכתב שאור ז' ועיין בהנהה שכתבתי
 בסוף הסיומן עד כאן :

ד עוד שם מהריקאל ז"ל ומה שכתב דכינו טעם לנ' תפניות
 וכו' דלא היו אלא יום אחד או שנים לא שכיח שכתב וכו'
 הגהרה והמרדכי סתם על מה שהביא לעיל ויהר' קאל ז"ל

עוד שם אבל אבבדר' שאורה רב אס כדקה לאור החמה
 דיו כראה מדברי רבנו ז"ל דאשילו באבבדר' שאורה
 רב לכדק לאור הנר שפיר טעיו דהא אס כדקה קאר' משמע
 דוקא דיעבד אבל לכתחלה נרין שיהיה לאור הנר וכנגמרא
 דנרין והא אמר רבא אבבדרה לאורה כבדקת הכי פירושו
 דל אבבדרה כבדקה לאורה בלא כר כבדקת היא דשפיר
 יכול לבדקה לאור שלה לאבבדרה כית שאס כדקה לאור אינס
 נקראת כדקה ונרין על מה שאמרו בבביתא אין כדוקים
 לא לאור החמה וכו' דמשמע דאשילו דיעבד אס כדק לאור
 החמה לא מהי מדתכו לה עם מה שאמר אין כדוקין לאור
 הלכסה ולא לאור האבבדרה וכדאי דהני אפי' אס כדק לאורן
 אפי' כדיעבד לא מהי אס כן דהא דלאור החמה נמי דקאמר
 אפי' כדיעבד כמי לא מהי וכראה גם כן לומר דמאי דאמרו
 דאבבדר' לאורה כבדקת היינו קרקע האבבדרה אבל חורי
 הכתלים אשילו אבבדרה נרין כדוקיה והכי מוכח מה שאמר
 אלא לכתב דאין ועוד דכתבן החורים אין שם ככ אור כדו שיהיה
 יכל לכתב לאורין ועוד דכתבן הגדרין אין אור כנגדן
 דאבבדרה ב' כותלין אית לה ככותל שבאמנע יש אור רב
 אבל ככותלי הגדרין אין שם ככ אור ולא מיקרי אור החמה
 וכוה אחי שפיר מאי דאיכא למירק למאי שאמר בגמ' האי
 אור החמה היכי דמי אמאי לא קאמר בבית דאס כדקה
 לאור החמה לה מהי אלא כמה שכתבתי אחי שפיר דכיון
 דאיכא אכתלי הכית דמחשיכו בבית לא מיקרי זה אור החמה
 אלא כנגד ארובה שבחדר אס כן גם בחורי הכתלים אשר
 באבבדרה לא מיקרי אור החמה דהא מחשיכו שם זה כראה
 לו' וכוה כראה גם כן דחתי שפיר מאי דאיכא למירק כדברי
 דביט שאמר ואמנע החמר אינו נרין כדוקה רבא מאי פריך
 כגמרא האי אור החמה היכי דמי אילימ' חמר והא אמר רבא
 וכו' דאיכא למירק דחמי דאמר רבא היינו אמנע החמר ומה
 שאמרו בבביתא היינו נדידי החמר דהיינו חורי הכתלים אלא
 ודאי שמה שיש בחורים לא מיקרי אור החמה אבל כל שמה
 החמר מיקרי לאור החמה ונרין כדוקה אס לא שהעורכים
 אצלו שם עד כאן :

ו ראיתי בההריקאל ז"ל ששור אורה היים סימן תלג שכתב
 בשם רבנו יורנא ז"ל רכמו שאמרוין דאין נרין
 כדוקה באמצע החמר כן נמי קרקע הכיתאין נרין כדוקה
 דאס יש שם חמן התרנגולין אכלוהי וכו' זה אין כדוקה אלא
 בחורים כלכד ויהי שאמר בגמ' לארובה שבחדר היינו לבותל
 שבנגד הארובה כחורין וצדדין היינו הכותלים שאיכן כנגד
 הארובה ותמיה לי דאי אפשר לומר כן דאס כן אמאי לא קמט
 רבא כן אין נרין כדוק דהיינו קרקע הכיתאין דמשמעין
 כמה שאמר חמר אינה כדוקה כדוקה ועוד דארובה שבחדר
 היינו כנגד החדר הכל ארובה הכי היא דמה שכתבתי נקרא

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

וממכת ספורי רמת עיני אחר הפורים וכפי הירוש שכתבו
אם בן אפילו דלא היי אלא יום אחד יש להתענות אחכ ואולי
משום דכפורים טביח שכרות עובא עד כאן :

ס בן תרא

א כתיב שכעת ימים שאור לא ימצא וכו' כתב הטור זל
ומדאורייתא כביטול בעלמא סגי הגררה ואין לכדיקה
וכיעור חמץ עיקר מן התורה וכמו שכתב מהר"ק זל כפי
סברתו ולי הנעיר כד' דיתר ויותר יש עקר לכדיקה וכיעור
חמץ מן התורה מהביטול והכי מוכח בגמ' דאמר אחר רב
הכודק נרץ שיטל והיינו משום דמתניתין לא הווכר אלא
דדיקה וכהכי בני קאמר רב דמדרכין משום שמא ימצא
גלובק יפה נרץ גב כטול משמע דיתר נרץ ובגו כבדיקה
כביטול מדאמר הכודק נרץ שיטל משמע דכדיקה היא
עיקר עד כאן :

ב עוד שם מהר"ק ואמרו אוריתא כביטול בעלמא סגי וכו'
ופירש רש"י דליף לה מכתובי תשביע הגררה וקש"ל
דאם כן משמע דכביטול היי אחר חצות דהכי קאמר בגמרא
משם שעות ולמעלה אשור ומוכח ליה מאך כיום הראשון
תשביעית אלכ הביטול היי אחר חצות ויהי אפשר דאין אחר
ואין איכור ויכול לכסלו דאין שרשית ואין קאמר דתשביעית
היינו ביטול וקש"ל ויאקוה גם כן התוס' זל ופירשו הס"ז
דכביטול סגי מדכתב לא יראה לך כטל כל כך וכמו דררוז כן
בספרי והכי כתב ה"ן זל דסכירא להו לתוכמות וככן יוכל
להיות הכטול קודם חצות שהוא קודם זמון אסורו או דכריהם
זל ואני תמיה על זה כיון דמדאורייתא כביטול בעלמא סגי
אלכ אמאי הצריכה תורה השכחה אחר חצות והיינו הכערה
לפי פירושם הא כיון שכתלו תו לא נרץ יותר ונס לכריתא
דספרי איכא למידק כהאי גוונא וכפי זה הייתי רוצה להוכיח
מהכריתא דספרי אותה הנוסחא הכתובה בספרי דהמכס
זכרנו לזכר דעני מדאורייתא תרווייהו כדיקה וכביטול ודוחק
וככריתא דספרי דהא מניין למימר דמאי דאמר תשביעית
היינו למור דמכאן ואילן נרץ להשכיח השאור ושלא יאכל
אכל לפי דברי התוספות זל דסכירא להו דהשכחה היינו
הבערה קשה ונרץ למור לדידהו דמה שהצריכה תורה
השכחה היינו דוקא היכא שלא כטלו ודוחק עד כאן :

ג הגררה גם כמה שהקשה מהר"ק לנוסחא שכתובה
בספרי דהמכס שנרץ מדאורייתא סביב כדיקה וכטול מדאמר
בגמ' בפירוש על כריתת חמץ נרצן גבי הא דלאמנים גמים
וקטנים על כריתת חמץ ושעמא משום דאמרינן היממהו
רצנן כדרכן דכריתת חמץ דרצנן הוא דממקו שהקשה אפשר
למור דמה שאמר כביטול בעלמא סגי היינו למור דאין נרץ
שיעשה שום מעשה שייכר שמכטלו לא כביטול בעלמא כיון
שמכטלו כלבו סגי אכל לעולם זל רבעי תרווייהו מדאורייתא
עד כאן :

ד הגררה ולפי פירוש ה"ן זל דכתב דמדאורייתא סגי או
כביטול או ככדיקה אין להקשות דעכסו לדיהן למה נרץ
כטול יכדוק וכוה סגי דאין זה כלום וכמו שכתבתי דלמ' בגמ'
סכוד נרץ שיטל נרץ שמא ימצא גלובק יפיה ודעתיה
עלויה עד כאן :

ה עוד שם כתב הטור זל פירוש לילה שמחמתו יהיה זר :
הגררה ויש להתכוון דהא בכל דוכתא אמרינן דהיום הולך
אחר הלילה ואם כן למה נרץ כאן פירוש למור ליליד פירוש
לילה שמחמתו יהיה זר ונס בגמרא דקאמר באורייתא דתליבד
דנסגי זר לימא באורייתא דארכיטור ואין לעשת דיהיה כאן
פירושו כמו בכל דוכת' ואולי משום דבכל עמין קדבן קיימא
לן שהלילה אחר היום ויד דיש כוונתן כפח והולך הלילה
אחר היום והוא אמורא דככל ריבין דאיתו הוסיף הלילה
אחר היום כמו בקרבן פסח ויכדוק בליל ז' של כפח להכי
מכרשוכו :

סיבן תלב

א וקודם שיתחיל לכדוק יכרך כאן אמה וכו' כתב מהר"ק
ובפ"ל השיטור בתכ"ל אין הלשון מרודק ב' הגררה ולו
נראה דסביר שיק' לו זכעל השיטור כתב וחלק על מה שכתב
דהטור לא קאמר אלא כדכתב כיעור חמץ אכל שהיינו
מירא הזכירו משמע דככירא ליה דאין למור שהחייבו ועל
זה כתב וכעל השיטור כתב וזל דכרי בעל השיטור נראה
דאיכא למודק דאח"כ לא במכין אומן ררנל וכמו שכתב
הראש"ל וכמו דתמא העוש בוכה לעצמו דלא תחייב לכדך
שהחיינו דבמכין ליה אומן דרנל וכו' תמא הכי נמי זה אינו
דמדכרי הטור משמע דהראש"ל חלק על דכרי בעל השיטור
ואולי דלא חש"ל ליה לכעל השיטור עד דדיקה טעמינו של רנל
כמו שכתב ולגלג דרוק עד כאן :

ב הגררה ולמאן דלא חבך שהחיינו משום דלא קבע
ליה זימנא איכא למידק והא כרית מילה דאם
עשאה אפילו אחר זמנו הרבה דמכך שהחיינו וכן פירוש הכן
ונראה ל' דאין זו קושיא להכריז דכשלא הבא כבדיקה כל
השנה כולה מיקרי זמנו ואין קבוע לו זמנא אבל בפדיון הכן
אומילה כיון שעברו ח' ימים למילה ושלישים יום לפדיון הבן
מיקרי זמנו שלא כזמנה שיש לה תשלומין ואם כן אמאי לא
מכריבין פלה שהחיינו ורוק עד כאן :

סיבן תלג

א והכדיקה נרץ שתהיה לאור הזר וכו' כתב מהר"ק זל
ומה שכתב רבינו ואפילו וכו' אינו מכוון : הגררה ואני
אומר דמכוון הוא והכי קאמר אפילו אם כודק כיום לא
מיבעיא אם כודק בלילה שנרץ שיהיה לאור הכר אפי' כודק
כיום דהא דבני לאור החמה עבא נרץ שתהיה לאור הנר ויש
למיתמה על דכרי הרב דכשי שטתו אמאי לא תמה על לטון
עצמו של הטור ראמר ולא לאור הלכנה ולא לאור החמה אפי'
כודק כיום וכי לאור הלכנה שיק' כמס דהכי משמע דאין
כודקו לאור הלכנה ולא לאור החמה אפילו אם כודק כיום
דמשיע דקאמר דלא יכדוק לאור הלכנה ולא לאור החמה
אפי' אם כודק כיום דמשמע דקאמר דלא יכדוק לאור הלכנה
כיום עד כאן :

ב עוד שם עלמה שכתב הטור על כן נוהגים באשכנז וכו' :
הגררה נראה דלטון זה אינו מכוון דמאי שיק' על כן על מה
שאמר והכי יהיה ליה למי וכתב אף דראש"ל וכו' ואמא רשום

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

בוכר בכרי ר"ח ז' שהכילו התוב' דברים בטני הכריתות אין
 צריך כדיוק וצריך ככת' דאמאי נקט בהראש מהן ע"י ואכניס
 תחמו ומשני הא מילי נ"ח הא מתתאי כלומר מה שהצרכה
 בהראש מהן ע"י ואכניס היינו דאם שהיא נכזה ואילו לא
 היה שם ע"י ואכניס היה צריך כדיוק שיכולים לעבור תחתיו
 ואיך מיירי כמזכרה ואין יכולים לעבור תחתיה ומשום ה"פ
 לא צריך שיהיה התחיה ע"י ואכניס עד כאן:

סימן תל"ד

א לשון הטור וגם כפת ששיר כלילה למאכלו חומר ונוכה
 בו. הגר"ה ואיכא למידק דאמאי צריך לחומר ולנוכה בו
 כיון דכביטול הלילה לא בטל לא וי"ל דלא חו"א דהכי קאמר
 ר"ל חו"תיה ודלא כדעתיה אכל מאי דחוי לא בטל ועדין
 היא כרשותו אין צריך לחומר ולנוכה דט"ל הוא ואש"ה דלא
 ז' בוכר הבך בכרת רבינו ספר דלית ליה חילוק בין ביטול
 של לילה לביטול של יום אלא חו"ת דכ"י כביטול של לילה
 כיון דכביטול של יום צריך ליתר דחייחיה ודלא חו"תיה כדל"ה
 לידשא חמה שמשירי יאכד שום פרוסה מהן ולאז ארעתייה
 ואולי כיון לא יוכל לנטל כיון דלא זמן איכור ולא זמן כעורא
 הוא וכדאיתא בגמ' וכוה אית לן להשיג על דברי הדכ ד"פ
 ודוק אכל ממה שכתב ה"ה לעיל על ה"ה דאח דאמאי לא
 מצרכינן על כדיוק החזן וכו' קאמר רבטול של לילה הני
 דוקא לחמץ שאינו ידוע עד כאן:

ב עוד שם מהר"ק ז' כתב הכלבו שצריך שיאמ' כל חמיר
 וכל חמיש וכל סאור כלשון חמיראי הגר"ה והכי מניח בטל
 פרק השוכר דף כ"א אמר רבי יודא שאני עיסה והואיל וראוי
 לחמץ בה כמה עיסות דרונה לומר לחמץ היא קצת דחמיש
 דונה לומר חמץ וכן כמי איתא כפרק כל שעה דף ס"ד דאמר
 ארמכטל ליה מחמץ ליה וכו' עד כאן:

ג עוד שם מהר"ק ז' ושלחו יוכל לנטל כל כך כדל"ה ויחא
 ליה דליהו וכותא כנייה כלל סג' הגר"ה ואם כן אמאי
 צריך ליה לנטל כיון דהוא אסור לנטל ימי שוכטל לומר
 הא ג' דעתיה דלא כיחא ליה כה"א חמץ ואולי דה"א שלתי
 היו שלתי לכל עייניו כמו בכתב דהכל שש עליו ואשמועינן
 דגם יוכל לנטל חמירו אף עכ"י שלא יאמר לו ולא מידו או כמי
 קאמר לו קודם שיכא זמן הביטול עד כאן:

סימן תל"ה

א המפרש מיכשה לים וכו' וכשיגיע הפסח ינטלנו בלבו וכו'.
 הגר"ה איכא לסקוקי בה"א דיוכא כשי' קודם לפסח ל"ים
 דהיו ד"ה דאין צריך לכער וכשיחזור לכתו אחר הפסח ומצא
 חמץ כביטו הוא כבר בטלו מה יהא דמי של אותו חמץ אש
 יקר חמץ של ישראל שער עליו הפסח ואסור או דילמ' כיון שלא
 היה איתא שעה כביתו לא מקמו רחוק וגם בטלו וכיון שכן לא
 עברלא דאוריתו ולא דרכן דהא לא היה חיי' הוא לא כביטור
 ולא ככדיוק ואף על פי דכתבו הפוסקים אפי' הכי ח' שנג
 אפילו הכי ח' אכוכ עכ"א אסור הני חילי כשעשה בו איסור
 אכל אותו אסור היה באוכס או כשנג אכל הכל מקום אותו
 חמץ שהיה שם היה ראוי ובעל כיעור וכדיוק אלא פלגם
 או

טורת הל"ב דאמר באכוכה קאמר מני על כן שם טור הל"ב
 לא יכרוק לאורן של ח"ה

ג עוד שם כותל שישתמש חמץ וכו' כתב מהר"ק ז' התם
 שאין הכלב יכול וכו': הגר"ה ויה אי אפשר לומר כן דהא
 אחר השכ' אחר כך כל שאין הכלב יכול לחפש אחריו משמע
 דלתק אפילו שהכלב יכול לחפש אחריו קאמר דברי הוא
 כמבוער ואולי דרשכ' מפרש דברי תנא קמ"א ויה אינו מלשון
 מתני' ואולי דעיקר דקושטא הוא מדברי רש"י דכל מקום
 שנה רש"י כמשתתבו הלכה כמותי עד כאן:

ד עוד שם מהר"ק ז' וכתבו התוספות ז' הכא כשהכלב
 יכול לחפש וכו' ולא מיסטר משני סבת עקרי: הגר"ה ול"כ
 אין זו קושטא דמה שמשמע דאם הכלב יכול לחפש אחריו
 דאינו צריך כדיוק היינו כיון מאז דאמרינן כגמ' כפ"ק איכ"ל
 למה לי כדיוק וכו' ומאן אמר דצריך דאמר למה לי כדיוק
 אלא דהכונה היא לו' למה לי כדיוק כדו' שהיא צריך לנטרו
 משום סכנה הכא חיימה שישמע שאינו כמבוער היינו מן
 הדין אכל משום סכנת עקרב כמור הוא וכמו ששמושה כפ"ק
 ונפ"ק ממה להיכא דאין סכנה שיהיה חייב כמבוער היא דעשה
 כיוט' אחר דאם לא יהיה עלינו' שפחם והיה חייב עד כאן:

ה עוד שם כמור והני מיילי כבתם אכל כירוב וכו' במרא
 ומצינא וכו' הגר"ה והא איכא למיחש שמה אחר שיטלים
 כדיוק ויחפש אחר מחט ויכא לירי ככונה ויש לומר דחמץ
 ידוע לא חשו ליה ועוד כיון שהצרכי ליה מרא ומצינא יכור
 דחמץ סכנת עקרב הוא ואם כן לא יכא לחפש אחר המחט
 ואם יחפש יהיה כמרא ומצינא בענין שלא יהיה בו סכנה ע"כ

ו עוד שם מהר"ק ז' משה החולקת כל הבית וכו' דלא
 משייע ליה שבטל כן אין צריך כדיוק משום וכו' הגר"ה
 אלא כן צריך להיות אי נמי משום דאין דרך לשוח וכו' הכונה
 דאין אמרינן אשום ע"י ואכניס הוא דאין צריך כדיוק היה
 משמע דאם לא יהיה שם ע"י ואכניס דצריך כדיוק ואע"פ
 שהיה מנוכה ויה אינו דאין דרך לשוח ולעבור תחת המטה
 או נמי אפשר לומר דהכונה הכי הוא דלא משמע ליה דמשום
 הכי א"כ כדיוק העטעם משום דאין דרך לשוח וכו' כלומר דיש
 משולת תחתיו מן העצים ומן האכניס דאין כלום דיש דרך
 לעבור ולא היה יבטל העצים והאכניס ודוק עד כאן:

ז עוד שם בה"א ליטבא ומשינו' בלא שחיי' הגר"ה
 ואיכא למידק דאמאי לא חוקי בגמרא תרויהו בנבנהים ולא
 קשי' הא שיש בה ע"י ואכניס הא שאין בה ע"י ואכניס
 וכו' דאמאי דמוקי בגמ' הא דמילייא וכו' משום דאין כאן אלא
 סרא אוקמתא דהיינו הא דמודליא הא דמרתתאי אכל אי
 אמרינן משום ע"י ואכניס איכא בענין תרי אוקמתיה חדא
 דתרויהו בנבנה ואיך דכחרא מיירי שיש בה ע"י ואכניס
 וחדא לא מיירי שיש בה ע"י ואכניס וכו' עד כאן:

ח הגר"ה ומה שכתב מהר"ק דדברי רבינו כשרוש ראשון
 דתוספות היינו לומר דהתוכ' כר' שוכני פירוש הרש"ן
 הוא לענין לעבור תחתיו והש"י לעבור על גבה והטור ז'
 בירש כראשון דהיינו לעבור תחתיו משום דנבנה צריך כדיוק
 דהכי קאמר אם היה נבנה וכו' אכל לענין דאין נדאה מחולק
 הטור ע"ה דברי התוספות דלרברי התוב' ע"י ואכניס לא
 מעלה ולא מוריד והטור כתב דאם יש ע"י ואכניס לעולם
 אין צריך כדיוק בין נבנה בין כמנוכה לכן כדל"ה דהטור ז'

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

אין פסח ולא כתיבו אבל כאן לא היה שם חיוב מדיקה וכיבוד כלל ולא היה חל עליו שום חיוב אם כן מה יהא דינו גם מה שהיה הסוד לקמן דאוקר בירושלמי אף על פי שכתבונו כן ים לרחות כזה שכתבתי ושם דמחלוקת רבי יוחנן ורש לקים דמיירי הוה דירושלמי כד' ויבוא למוח להאי ערמה דאמר התם דשמאל לא יפקורמ וכו' ואלו דהאי דין דירין נקרא בהמו אבוש ונריך עיון עד כאן :

סיבן תלח

א עכבר שזכבם וכו' ונריך לכדוק אחר הככר : הגהרה ואין להקשות דהא ספקא דרכין הוא דהכא מיירי שכבר בטלו אס כן אחאי נריך לכדוק דהשור כתב דכשהוי ספק דרכין אין נריך לכדוק ובמו שפירא מדיקני לקמן כנה דאין ון קושיא דלטור זל אמרינן דמיירי בככר גדול דאין הפכר יכול לאכלו כלו ואין לומר דערין ספק הוא דילמא אבל הוא עש עכברים אחרים : דהא בגמרא מספק אי עכבר אוכל מאי היהו כפי עכבר אחר וגם כן לחוש לדילמא הוילכו לכו' אחר עז אין לספק כיון דחוינן דככבם ככיתונו זה כתבתי לפי סכרת הטור אבל לפי דברי הרמב"ם לא נריך לזה דטעם אחר יש וכמו שהובא לקמן בזה והוא זה כיון דכדיקת חמץ מעיקרא על הספק תקמה הכא עש פסק יש לחזור ולכדוק וכמה שכתבתי לדרכי השור אחי שפיר גם כן מאי דאובא למידק על בני כועי דת' הטור בסמוך בעכבר ככבם ועכבר יתא וכבר כפיו דלפטר מאוס ספק ספקא הכא אס זה שינא הוא שזכבם אי לא ואלת' דאינו אלא אחר הוא שמא אכלו לא ודאי כמו שכתבתי דמיירי שהככר גדול וכו' עכ' :

ב עוד שם מהליקא אבל אין כן דעת הרמב"ם : הגהרה ודכרי הרמב"ם נראה יותר נכונים רודאי דהתינוק אוכל קנת ומפרר השאר אלא שאין נבל לדכרי הרמב"ם זל דכל שמא פירורין כין מעש כין הרכה אין נריך לכדוק גם לדכרי הר"ן והתוס' זל נכ איכא למידק כיון דרכושל תינוק לפרר בשלל מנא פירורין מה נאמר מהככר שזכבם ודאי שיש לומר שפררו ודרקו דכשלא להרמב"ם יש לומר דאינו מפרר אלא בשעה של אי ליה ואס לא יתנא פירורין נאמר דהתינוק הכיבוו כאל מן המורים דאין מפרר אלא בשעת אכילה אבל לדריהו נריך עיון עד כאן :

ג עוד שם בסור ותו מביעא כו' : הגהרה נראה לי שרשם או הכעיות דהכי הוא דהיינו בשארם כדוק כליל זד וידע שיש לו חמץ בכור או בשמי קורה כו' דעיי או הייכוהו חכמי' להונוא ולכער דאי חמץ כשכורק שאר הכית או לא כהא סכירא ליה להרמב"ם זל דמה שעל הקורה נריך על כל פנים להורידו דאפשר שיפול ונכבם בתקנת חמצים דהנריכו בדיקה כדי שלא יבא לאכלו אבל כשהוא בכור כזה לא אמרי' שיהא חייב להעלותו דאין כאן כל כך השאא שיבא לאכלו ועל זה השינו דהאכר זל דודאי לכתחלה אס חייבוהו חמצים להונוא כזה אין ספק דחייב אכילו שיטל אחד כך דאילו להרמב"ם זל כחזן בכור אס שיטל אחד כך בני אבל דהאכר זל חייב ליה כחמין בכורות וכו' דאילו אדם אחר יטמין בכורות להניחו עד אחר הפסח אעפי' שיטלנו אחר כך אינו מושיל לפוטרו אחר כך מלא ויראה לך חמץ בכל נבולך ויה נראה דכע' מורו

דכיון דהוא חמין ארעת דהכי לעולם עובר אכיל שיטלנו אחר כך דאעפי' דאמרינן דשיטל מושיל אכילו לחזן לדעת היום דוקא כשאינו רוצה לזכות בו אבל כשהוא רוצה לזכות בו כזה ודאי כרשותו מיקרי וכו' להרמב"ם זל כדרי ליה דערין אלו הכעיות דמה ליה שאמרנו ומשה קאמר דהוא לכתחלה לא כפי אבל הטור זל חולק ואמר דהכא אין ספק שהיה כיון שיטלנו והטור סוכר כדכרי הרמב"ם כחזן בכור שאס שיטלנו אין זקוק להונוא והשיטל שאמר הוא השיטל שישפין אחר הדביקה כהנוקא אחר שאס שיטלנו אינו חייב להונוא אבל אס שכן מלכטל ועדין החמץ שם לאחר זמן אישורו יהיה חייב להונוא וכן סוכר בכל הכעיות עד כאן :

ד הגהרה כמה שכתב מהריקא דאין לפרש שחלוקותם אינו לענין הדין וכו' נראה דאיכא למידק דאפשר לומר דכדי פליגי ואיכא כיווייהו למיקרייהו עברוינא דלדכרי דהאכר דבכור ולא כפי לכתחלה וכקודם בטול דודאי נריך להונוא כזה אס הנימו עברין הוא כין כדאמרינן כין דרכין אבל לדכרי הטור זל דבכור רבעית הגמ' היא אפילו קודם שיטל אס הנימו כין שיטלנו אין כאן עבודה דאורית ואס מדרבנן אין לקרותו עברוינא כיון דאיכא ספק בכור ועיון עכ' :

סיבן תלח

א תשעה צבורים שלמנה וכו' כתב מהריקא זל אבל הרמב"ם כתב שתם נריך לכדוק וכו' ומה שאמר בסמות וכו' : הגהרה והא דאמרינן לעיל להרמב"ם דכבר בכור אף עפי' דכפיו כבמר על זה אס חייב להונוא אס לאו זכבם הרמב"ם דאין נריך שאפי' היא ספק מהאי ספקא דהתם לא הוי הספק אלא אי אותה חמץ בר כישר הוא אי לאו כר חיובא הוא ואין זה הספק כמו מה שפשו חכמי' משיקר ואס אינו ענין לכדיקת חמץ וכיעור חמץ אבל כאן הוי הספק אס יש שם חמץ ויה הוי כמו מה שתיקנו חכמים מעיקרא הדביקה וקל' אבל מה שנראה דאיכא למידק הוא זה דאין קאמר הכא להרמב"ם נריך לחזור ולכדוק כיון דמעיקרא על הספק נחמן הא חוינן כדיון הכתוב אחר דין זה דהיינו שני צבורים אחר של מנה ואלה של חמץ דתלינן להקלוכת מהריקא שהוא פשוט וכן כמי כאידך דינא דהיינו צבור אחד של חמץ ושני בתים כדוקים דכהיהו פכירא ליה להרמב"ם לקולא דכתב בתם אינו נריך לכדוק ואמאי הוא כדיקת חמץ מעיקרא על הספק הוא' ונראה לי לומר ליה דכשלא כר כצבורים של מנה וא' של חמץ הוי הספק אחר שזכבם ככית ואיכא ספק אי יש בהאי בית חמץ או לא והוי כמו מה שתיקנו חכמים אבל הכא ככית כהני מיריבוי אחריו לא הוי הספק אלא אי נכבם העכבר או לא נכבם ילא הוי כמו הספק דמעיקרא ונכון הוא דוק ועיון :

ב הגהרה וכמה שכתב מהריקא דכפם מנה ספק חמץ הוי ספק חשוב ומשה אמרינן ספק ספקא אבל הכא לא עבדינן ספק ספקא כיון דליכא עמו סבה חשוב כמו ספק מנה ספק חמץ נראה לי דזה אי אפשר לאומרו דהא חוינן דכתיב הטור כתר הכי צבור א של חמץ ואתא עכבר וכו' ואין נריך לכדוק אס בטל או שאין הככר גדול דמשמע דאעפי' דאין כאן ספק מנה ספק חמץ עכ' עבדינן ספק ספקא שמא אכלו כלו ואלו

דאיכא

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

ח

הראשון משמע דקראי משום שהנוי יאמרו ויהיה חייב לבערו הא
 אם לא יהיה הנוי לא כמו שאר גוים לא יהיה חייב לבער
 ולהראש ז' אפילו בניו בתם חייב לבער כיון שהוא חייב
 בפשיעה גם כמירוש הרחבד ז' לא מצו לפרוץ משום
 דלהראשד היינוטעמא משום דחייב באחריות מדון נחוק
 מלכות לשלם לו ואילו להראש חינוכן אלא בכל גוי פיהים
 חייב לכן נרדף לומר להראש דהכי פירושו כיון דאילו מנכבי
 או מתכר אפילו בפשיעה דהכי לשלמי כדירבו דמי וכני
 מילא דקאמר לאו דקראי דה' שאר גוים אלא דהכי הוה
 הענין דקראי ודקראי כדכרי הנמלא ער כאן:

ה עוד שם מהריקא ונרדף לשמו מחייב גבוהה עשרה וכו':
 וכמחייב עשרה וכו' הגדה משמע מחייב עשרה
 ויחד בית שני הם ויש להם דין אחד דלבעל העשו והמכר
 ז' אפילו בקבלת אחריות אין נרדף לבער וכן כמייסבור דת
 והראש ז' וכמו שכתב הטור כן בסמך נבי יהיה בית דבוכרים
 כן וקשיא לי דהא הטור ז' כבירא ליה במחיצה עשרה דכלל
 קבל עליו אחריות מיירי וכמו שכתב מהריקא ז' וא"כ משמע
 דחולק על הראש ז' דאמר ביחד לו בית דאפילו בקבלת
 אחריות אין נרדף לבער דוחק וגם משמע מדקאמר אחר
 בכרת דת ולזה הביכס חזו הראש ז' א"כ משמע נ"כ דאינו
 חולק עליו כלל לכן נראה ז' לומר אחד חשני פנים אומה
 שאר הרב צ"י שהטור סובר באחריות היינוכלא קבלת
 אחריות אינו מדוקדק אלא הטור ז' בוכר דאפילו בקבלת
 אחריות מהו מחייב וזה לא משמע פסור מדכרו מלאמר
 כרישלא יטעם ויחלל ודקראי חזו שכתב בעל הטורים סובר
 דיש חילוק בין מחייב עשרה ליהודי בית ודלא כמו שכתב הרב
 המירד וכו' ומחייב לא בני א"כ קבל אחריות דכיון דלא ייחדו
 לגוי היה ליה רשות ועובר עליו א"כ קבל עליו אחריו אבל אם
 ייחד לו בית כהא סובר בדברי הראש דאפילו באחריות אינו
 חייב לבער דעכשו אינו כדשמו ועוד כראה לי דיכבו הטור
 דאם אותו בית שיהיה לו לגוי היה הישראל משתמש גם כן
 נרדף לעשות מחייב כדו שלא יטעם ויחלל וענין עד כאן:

ו עוד שם מהריקא ולפי מה שכתב הר"ן וכו' הריב"ז כמי
 שקבל עליו אחריות הגדה ואינו אומר דכדוקא נקט
 שקבל עליו אחריות והיינו לצי פירוש רת דאפילו באחריות
 מהני יחוד בית והו' ז' סובר כן וכמש' ודלא כדירשו דמייירי
 בלא קבל עליו אחריות אלא מהתמא הוה ליה כאלו קבל
 עליו אחריות כיון שקבלו פ"י שמואל אבל ביחד לו בית היה ליה
 כאלו פירש כפ"י שאינו מקבל עליו אחריות כלל עד כאן:
 ז הגדה כהאי תשובה הרשב"א דהכי מהריקא מהא
 דגרסינן בירושלמי לא יסבור וכו' הכי פירושו מדאמר לא
 יסבור משמע דשכירות לא קביא וכיון שכן הוה ליה כמפקד
 אגלו ועובר עליו ובריתא שהוכחה בתלמוד דידן קאמ' כמ'
 דאף על שדאמרין דשכירות גוי לא קבי עב' יחד לו בית אינו
 עובר עליו ואין נרדף לבער אם כן משמע דשליבא דאין לך
 יחוד גדול משכירות דכיון ששכרה לו ודאי שיהיה לו לכל מה
 שחננה כתובה וכשקאמר וכשקבל עליו אחריות היינו פירוש
 שמתרן וזהו ליה כאלו אחר ויש לו דהיא בריתא דירושלמי
 מיירי כשקבל עליו אחריות דכיון שקבל עליו אחריו ושכירות
 אינו קובה היה ליה כאלו החמץ שלו ובר שיתא אכל תלמודא
 דירן מיירי בשלא קבל עליו אחריות ומשום הכי מהני מה
 שיתד

הוא בא למימר דהאי שקרא רבא עדינא דהוא ספק הוה ליה
 כוכב העבד אי לא נכנס אבל הת' וכנס אבל אין אנו
 יודעין אי נכנס כאן או לא נכנס אבל ודאי נכנס ומשום הכי
 ספק אכלו כולו לא הוה ספק שובע כחן:

ג הגדה ובתירוץ קרא דמתרן מהריקא ז' איכא למירק
 דרין קאמר רבין דהטור על מה שא"ר בתחלת הביטוי וא"כ
 אפילו מור אחר כך לומר א"כ טעם או סוף הסכר גדול ודוק
 עד כאן:

ד הגדה וכמה שכתב הטור ז' וכנס לחצר שלפני הבית
 וביראה דאיכא למירק דהאי חצר ובית הוה משני בני אדם
 או שא"כ הוה מאדם אחד נרדף לומר שאינו בדוק החצר דאי
 נכנס אחד דהוה בדוק אי פ"י משני בתים כדקאמר דקאמר
 ליעיל דמאדם אחד נרדף לדוק פניהם ואולי דמחבר לעולם
 נרדף דקראי דהא חייב בפירוש דנכנס לחצר ואין כאן ספק
 אלא אי נכנס העבד לבית אילא ער כאן:

ה ע"ש כמה שכתב הטור הכיחט ככרות ונחא עשר
 וכן א"כ הכיחט עשרה וכו' דא"כ א"כ בטל נרדף לכדוק וקשיא
 לי דהא אי לא אמרין כאן דספקא דרבנן הוה ולקולא אולין
 דספק הוה א"כ טעם דהיינו בכרס או א"כ בטלו אדם וזה א"כ
 בטלו הוה אחרין לעיל דא"כ כדוקא נבימה שאמר שא"כ כשה
 עליו כלי ולא תמא: א"כ נרדף כדוקא דאמרין ודאי א"כ
 כאלו א"כ כן כהאי מילא אמרין דא"כ א"כ בטלו אין נרדף כדוקא
 וא"כ כן אמאי אמרין דנרדף לכדוק אפילו בטל עד כאן:
 ו הגדה ועוד דמראה דיש כאן ספק שגאל ספק א"כ
 כאלו א"כ וכיון שכן אין נרדף כדוקא וזה
 תמא לומר בטלו חולדות שחא אכלוהו דכיון דחולדות
 הרבה הוה איכא למימר הכי עד כאן:

סיון תב

א מהריקא גוי שהפקיד חמץ אצל ישראל וכו' והא אחרת
 רישא שלך אי אהת רואה כו' הגדה כראה דאיכא למירק
 דאין וקשיא דיש לקיים מ"י הפסוקים קרא דאמר לא יראה
 לך חמץ מיירי שלך הוה אהת רואה אבל אתה רואה של גוי
 היינו נכנס גוי ברשותו ונחמנו כדו שאין וקרא לבער משום
 דשלך הוה אהת רואה כדוקא דאמר לא ימנא ככתובים היינו
 א"כ מקבל מהני פקדון אף עכ"פ שלא קבל עליו אחריות מכל
 מקום לא ימנא ככתובים כתיב דוק עד כאן:

ב עוד שם כהאי לשי"ל קשיא הא דקביל עליה אחריות
 וכו' הגדה להראש ולכנה ז' ז' דהיא דאמר דקביל עליה
 אחריות היינו שקבלו פתם וזה כן חייב בפשיעה הא"כ דלא
 קביל עליה אחריות היינו שהתנה עמו כפ"י שא"כ בפשיעה
 לא יהיה חייב ע"י כאן:

ג עוד שם מהריקא כהאי לשי"ל דתם פקדון ש"הוה
 הגדה גם היה יכול להנכות זה מהכריתא עצמה שאמרה
 וקבל פקדונות מן הגוים דקבלת פקדון כמו משמע שחומש
 כג"כ קבלת אחריות היינו חייב בפשיעה כיון שקבלו כבתם
 ועיין עד כאן:

ד עוד שם מהריקא וכן כתבו המזכירים שזה האחריות
 מדא ומחא הלכות כו' הגדה כראה דהראש וכו' אין
 יכולין לפרש לא כדכרי הרמב"ם ולא כדכרי הראשד דלדכרי

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

הפסח דאכור דאחריון הואיל דהלכה כרבי הלוי וברבא
דאית להו הואיל אבל באר הכוסות אית לאו הלוי דאחריון
הואיל אלא היכא דלא מהני ליה דבור לכו כיון כחלה
הואיל דאוי כשימתיל עלה אבל כל זמן דהערב ופסח כמו
הכא לא אחריון הואיל והכי כתיב הוין זל כפרק אלו
עוברין עד כאן :

ג עוד עס כונה שכתב הטור וישראל שהיה לכתוב על חמנו
כתב הלאש גם כן דנדיק מע כסו ומפסחו כדון הגהרה
ונראה דאיכא למידק להראש ולהל' יונה דאית להו ישראל
שהפסח חמנו אבל גוי אעפי' שקבל עליו הגוי אחריות עכ"ל
הזכיר עובר עליו ואם כן דאית להו יעבשו אעפי' כלל' הרהינו
הגוי ברשות ישראל עכ"ל חסור אע"פ שהחמץ ביד הגוי והוא
חייב כאחריותו דהא קמי' להישראל לפרעו והנה ליה חמנו
כל ישראל ביד גוי שעבר עליו הפסח שהוא אכור כהנאה
לדידהו מדאורת ולפי מה שכתבתי לדעת הגאונים מדרבנן
ועיין עד כאן :

סימן הטב

א בנורא כל דבר שאינו חמץ גמור וכ"י הגהרה נראה
דאיכא לעיונו בהמיד דמינו כותם הכלי ונסכר המיני וחמץ
הארוני ויהיה האכור וכו' דקרי להו מרעובת דגן גמור
וקאחר בודלמני דכלהו מיניו דאית בהו גויא וכן ההבוינו
כל הטב ונאמר דכמותה לא צריך ליה דדלוינומי הטרוריון
של לחם טומאין בו לרהמין וכשבר המיני איכא למידק דאין
קורא לתערובת חמץ דגן גמור דאינו גליל' נוקשא דהא כיון
דאית ביה מיא ולאכא נכ' כומים של המרים דיוקד הסבר
של המיני היא יאיכא נכ' בערוין לתוכן א"כ הוה להו כמותי פסח
שנילושה במים וכמו פירות דכתבו הטובקים דהוין נוקשא וכן
חומץ האדומי כדור הוא נכ' ביותם המכרינ' לכתרי האות
דחלח מי פירות א"כ כן היה ליה מיני טריות דאחריון
דחמור להחמץ אבל הוין חמץ והכי כתבו הטובקים זל דכלהו
על ידומים דא' לאו הכימי פירות ניבחו ואין מחמין ונראה
לומר כדחמץ דכתחלה שדיק השעורים במים והחמין ונאמר
כך הטילין אותן לכבר ועיין עד כאן :

ב עוד עס מהריקאפו' ר"ל רב נחמן כמירא ליה נוקשא
בעיניה חמור מחמץ גמור ע"י תערובת' הגהרה וקשיא לי
דאם כן חמץ ליה דרבויה דכל החממת איתא לתערובת חמץ
דילמא לא איתא לרכווי אלא נוקשא בעיניה דחמור דתפסת
מועט תפסת עד כאן :

ג הגהרה אעפי' דמנינו במק' להא רכב נחמן דאמר דחמץ
נוקשא חמור וצריך כיעור מזה דאחריון כמתני פ"ל ועוברין
דאמר שאור ישראל שאור קארי' בנה' דהוין חמץ נוקשא ואי לא
הוה צריך כיעור אחי' קאמר דישירף יאשה אותנו וישעה
אותנו עד אחר הפסח דכחל' המועד ינידו מדאמר וישירף דא'
כ"ט הא הוין פ"ל לצורך כמו הל' דאחריון דאין וכול' לאשתיה
דהוין שלא לצורך ואיכא א"כ חלילה ונראה ליה לומר דאף על פי
דאחריון דשאר חמץ נוקשא אין צריך כיעור עכ"ל האי שאור
דקאמר דהוין נוקשא ועכ"ל קאמר דישירף היינו משוב רהוי
עיסה שנילושה במים וכשהגיע להאי שיעור סקרא שאור
ל' יודיה בקרני חמץ ו' לרמ' הבקימי כניה הוין חמץ נוקשא
אבל

שיחור לו כות לומר שאינו ברשות ישראל אבל כר' דים לרדק
על זה חמה שכתב הדבא בתשובה הביאה מהריקא זל לעיל
בבבויק דש"ט דומה לו כות נראה חלילי בקבלת אחריות
אלא ע"פ להחמיר כדברי הר"ף זל וא"כ כפי הכפס הוין הירוק
זה ע"פ כלל' א"כ ל' נראה דארכה משובה בשמיטה הר"ף
זל לומר דנדיק שלא יקבל עליו אחריות ועיין עד כאן :

ח עוד עס כטור ישראל שהפסח חמנו אבל ישראל חכרו
הגהרה נראה דאיכא למידק כדברי קנת הגאונים דכתבו
דא"כ שהפסח חמנו אבל גוי א"כ קבל עליו אחריות הגוי
אינו עובר עליו ומהאי דאיכא דבת אהר כן הטור והוא נראה
כדרי שהלוי לישראל על חמנו דנדיק ג' תפסין דשוקרא חמנו
של גוי חדא שהרהינו אבל ועוד דאמר ליה מעכ"ל ועוד שלא
פרעו בזמנו וכפי' דכרי אלו הגאונים אעפי' דלא אחר ליה
מעכ"ל כיון דהרהינו בידו חייב הגוי באחריותו והוה ליה
כחמץ של גוי והוא מותר אחר הפסח וכול' לומר דטובים
הגאונים כמו בכתב הר"ן דאעפי' דלוינו עובר מדאורתא מ'ן
מדרכין חייב לכתב אעפי' שקבל עליו אחריון אבל מה שנראה
דאיכא למידק הוה זה דכיון דאלו הגאונים הביאו ראיות
מהאי' בריתא דמכילתא פשיטא דהאי בריתא מיירי אבי' לו
כשלא קבל עליו אחריות הגוי דהכי קאמר כשינא חמנו על
ישראל ברשות הגוי שהוא שלו ואינו ברשותו ואי קבל עליו
הגוי אחריות של גוי מיקרי כפי' ככרת וכפי' זה איכא למידק
דאין קאמר שהוא של גוי ואינו ברשותו ונא קיימ' לן דככל מקום
דהפקדון קאי כרשו' מהריה קאי ואין זה כלום דהפקדון של
הוא וברשותו קאי אבל מכל מקום עיין ברשות אחרים ולמאי
דמוקי ה' יונה והלאש זל להאי' דמכילתא כהלוי לישראל
על חמנו וכדאי דאיכא מעכ"ל א"כ לא מיקרי של ישראל אלא
של גוי ולא הוה צריך קרא למעוטו כהו' דלא מיקרי של גמון
מכילתא שלא קאמר ואולי ככראו קודם חמנו עכ"ל :

סימן הבא

א כדרי שהלוי לישראל על חמנו מהריקא זל כדרי שהלוי
לישראל ובהאחריות על ישראל עכ"ל לטון הלאש : הגהרה
מבאן משמע מדברי הלאש דגוי שהפסח חמנו ביד ישראל
וקבל עליו ישראל אחריותו עכ"ל ואלא כערנו סקרא חמץ
של ישראל שעבר עליו הפסח ונאמר כהנאה אעפי' פנטלו הגוי
אחר כך דהא כיון שלא הרהינו בידו של גוי אעפי' שאמר ליה
מעכ"ל ולמרעו הוין חמץ של גוי עכ"ל כיון שכפסח היה ברשות
ואחריות ישראל הוה ליה חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח
וכו' אבל דלמכס היה נראה לי שסובר דאעפי' שהיה הישראל
חייב באחריותו וחייב לכער משום הכי ע"כ א"כ לא כערנו
ועשה איסור ואחר כך בטלו הגוי לא מופסיל האי חמץ כהכי
והה' א"כ לא בטלו הגוי אחר כך דהוין הרין הכי אבל מלמנו לא
משמע הכי דכתב וא"כ לא קבל עליו אחריות מותר לקיימו אבל
מותר לזללו אחר הפסח עכ"ל משמע מדבריו כפי' רש"י שאם
קבל עליו אחריות הוה ליה חמץ של ישראל שעבר עליו הפסח
וא"כ אכור כהנאה אחר הפסח עד כאן :

ב הגהרה וטעם הדמכס וה' א"כ ר"ל נראה דאעפי' דאמר
מעכ"ל כיון דהגיע זמנו אחר הפסח אכור משו דכיון דכפסח
יכול לברותו הוה ליה כאילו פדאנו והוה ליה חמנו שעבר עליו

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

ט

אכל אף יספה יותר משש יחידין לגמרי ומש' הכיחשו חכמי' בדבר ואמרו יטרף חבל שאר חמץ נוקשא דלעולם הוא נוקש' כהא לא הנריטוה חכמים כי עור כיעור שכתבתי אחי ספיר פנת רמ' זל דלא הנריך כיעור כנוקשא וראיית הרן זל שהיה מהאי מתי' הפך סכנתו אינה ראיה וכמו שכתבתי ערכאז:

ד והרן זל גר'לי מסוכר דכיון שהעפיה נעשת שאור והנפיה להאי שיעורא שאר הכי לשלם עד כאן:

ה עור שס מהר'קא ומש' רכינו דלרכי אליעזר שהן כלאו וכו' דילמא אתי למיכל מינייהו' הגהרה' ולי נראה דאפילו לטעמא דאמר בנזירא דנריך לבדוק תמוס' ללא כרילי עכו' באן מותר להסבית דכשלא חמץ גמור דאי אכיל ליה חייב כרת משום הכי אמרו כיון דלא כדילי מיניה דילמ' אתי למיכל מיניה וחיובי כרת תמוס' הכי חשו וחיובו לכער אבל כאן דאף עפ' שיאל' אין כו' חייב כרת ואפילו לאו אין כולא חשו חכ' יוס' ולא הנריטוה בדוקא וכיעור ואפילו שיהיה שס ככית זידע כו' אין חייב לכער וכהכי פליקו יפה דכרי הטור וזבל מקום נראה לי דנריך להנעמן כטוב וכמקום מונע' וישמור יפה המפתח דלא נרע מקדושת דבוליה שתא דאמרינן הכי אעפ' שאין כתי' איסור מדאוריתא כלל ולא מדרבנן כשהוא כדיעבד דהא מתן טעם לפנ' הוא עד כאן:

ו הגהרה' גס כמה שכתב הר'קא אכור וזבל' מדאוריתא איכא לאקשוי' דכא' ליה הא דילמא ליכא איסור' לא מדרבנן ואולי דריון מדאמרי רבנן כלל כלום משמע לאו הוא ריכא' אבל איסורא מיהא איכא' אבל מכל מקום קשה דהטור אמר בפירו' לקמן בזה הדין דאין באן אלא איסור מדרבנן ועד מ'י' האי דק' אמר דאס' לס' בן הוה ליה למימר ועירובי מותר דאיכא למימר אכור אעפ' שלא יהיה כאן איסור' לא מדרבנן ונראה לי דנריך לנרע דאס' לא כן הוה ליה למימר ועירובי פטור דהיינו לומר פטור אבל אכור כדן כל איסורי רבנן ואפשר למימר דה' משני דכריס הדא דאפשר לומר דמה שאמר אכור כאכילה תה' תורה רונה לומר דאיכא בתוך התערובת דכר' שהיא אכור מהתורה ועוד דהרב כ"ז חולק על דברי הטור על זה דהטור אמר אכור מדרבנן והוא זל כובד דאיכא איסורא מדאוריתא גס כן עד כאן:

ז עור שס מהר'קא על דרכי סל' הדמכס זל ספק כרכי אליעזר וחמ' היל' לרכי' לנרע וכו' דלית ביה איסור' דאוריתא הגהרה' ולי קשא דאף עפ' דליכא כוית ככרי אכילת פד'ם אפילו הכי איכא איסורא דאוריתא כלל זמן דליכא ששים כיון דמין כשאינו מינו הוא ואולי משום דלא עבד' שלא לקיזה וכמו שכתב הטור לקמן ועיין ואולי דאיכא למימר ג' דכוכר הדמכס כהאן דאמר דטעם כעיקר אינו דאוריתא ודוק דאפשר לומר דמאי דאמרינן דטעם כעיקר אינו דאוריתא היינו דוקא שאין שם ממשות האיסור' אלא דיש טעם איסור' כלוע' אבל כאן דאיכא האיסור' עצמו כתערוב' איכא למימר דישם כן איסור' דאוריתא אפילו ככמות מבוית ככרי אכילת פ'ם עד כאן:

ח עור שס מהר'קא ומה' רכינו דלרכי אליעזר שהן כלאו וכו' דילמא אתי למיכל מינייהו' הגהרה' ולי נראה דאפילו לטעמא דאמר בנזירא דנריך לבדוק תמוס' ללא כרילי עכו' באן מותר להסבית דכשלא חמץ גמור דאי אכיל ליה חייב כרת משום הכי אמרו כיון דלא כדילי מיניה דילמ' אתי למיכל מיניה וחיובי כרת תמוס' הכי חשו וחיובו לכער אבל כאן דאף עפ' שיאל' אין כו' חייב כרת ואפילו לאו אין כולא חשו חכ' יוס' ולא הנריטוה בדוקא וכיעור ואפילו שיהיה שס ככית זידע כו' אין חייב לכער וכהכי פליקו יפה דכרי הטור וזבל מקום נראה לי דנריך להנעמן כטוב וכמקום מונע' וישמור יפה המפתח דלא נרע מקדושת דבוליה שתא דאמרינן הכי אעפ' שאין כתי' איסור מדאוריתא כלל ולא מדרבנן כשהוא כדיעבד דהא מתן טעם לפנ' הוא עד כאן:

ט עור שס מהר'קא ומה' רכינו דלרכי אליעזר שהן כלאו וכו' דילמא אתי למיכל מינייהו' הגהרה' ולי נראה דאפילו לטעמא דאמר בנזירא דנריך לבדוק תמוס' ללא כרילי עכו' באן מותר להסבית דכשלא חמץ גמור דאי אכיל ליה חייב כרת משום הכי אמרו כיון דלא כדילי מיניה דילמ' אתי למיכל מיניה וחיובי כרת תמוס' הכי חשו וחיובו לכער אבל כאן דאף עפ' שיאל' אין כו' חייב כרת ואפילו לאו אין כולא חשו חכ' יוס' ולא הנריטוה בדוקא וכיעור ואפילו שיהיה שס ככית זידע כו' אין חייב לכער וכהכי פליקו יפה דכרי הטור וזבל מקום נראה לי דנריך להנעמן כטוב וכמקום מונע' וישמור יפה המפתח דלא נרע מקדושת דבוליה שתא דאמרינן הכי אעפ' שאין כתי' איסור מדאוריתא כלל ולא מדרבנן כשהוא כדיעבד דהא מתן טעם לפנ' הוא עד כאן:

י עור שס מהר'קא ומה' רכינו דלרכי אליעזר שהן כלאו וכו' דילמא אתי למיכל מינייהו' הגהרה' ולי נראה דאפילו לטעמא דאמר בנזירא דנריך לבדוק תמוס' ללא כרילי עכו' באן מותר להסבית דכשלא חמץ גמור דאי אכיל ליה חייב כרת משום הכי אמרו כיון דלא כדילי מיניה דילמ' אתי למיכל מיניה וחיובי כרת תמוס' הכי חשו וחיובו לכער אבל כאן דאף עפ' שיאל' אין כו' חייב כרת ואפילו לאו אין כולא חשו חכ' יוס' ולא הנריטוה בדוקא וכיעור ואפילו שיהיה שס ככית זידע כו' אין חייב לכער וכהכי פליקו יפה דכרי הטור וזבל מקום נראה לי דנריך להנעמן כטוב וכמקום מונע' וישמור יפה המפתח דלא נרע מקדושת דבוליה שתא דאמרינן הכי אעפ' שאין כתי' איסור מדאוריתא כלל ולא מדרבנן כשהוא כדיעבד דהא מתן טעם לפנ' הוא עד כאן:

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

הוא כל שהולא משמחין ליה אס ומזא אחר זמן איבור וכו'
 דשאיבתם כיון דהיו משרב אבל הכא דמעורב בעשה
 סכל נוף האיבור ואע"פ דהחמץ היו כל שהחמץ ככל שהוא
 כמו שאר האיבורין כס ועוד דלא מניכו שהגזיבו בדריקה לא
 בחמץ שנידן מן התורה בטול אבל מידורין דאין נדון מן
 סתורה לא התירנו כן בדריקה ועיין לקמן כסימן תמ"ג כדון
 פני חמץ ופס כהנה וכו' תמ"ד כדכרי מהרי"ק א"ל ע"כ :
 יג עוד שם מהרי"ק אי"ב למדק משמע דהוי דיותר חמור
 וכו' ומה"ל וכו' הג"ה ואינו תמה ע"ז דהא ממקו ששכח
 מוכח אפ"כ דהא קא"ל איזהו טעמו ומשום כו' ככרי אכילת
 פ"כ ולאו דהוי רגו ממשו של איבור כתבנו וע"ז אחר טעמו ולא
 ממשו אכור ואינו לוקה דהוי פחות מכויות ככרי אכילת פרס
 ואפי' דים בתיבוי ממשי האיביר עצמו דאי לא הכי לא דמיירו
 דליכא בתבוי חסית האיבור ומזה אכור ואינו לוקה וכו' וכו'
 פ"כ הדב א"ל א"כ משמע דאס יש בתוך הדבר ממשו האיבור
 לוקה אפי' דליכא כויות ככרי אכילת פרס א"כ אח"כ קאמר
 דטעמו וממשו הוי כויות ככרי אכילת פרס אפי' פחות נמי ועוד
 דאין קאמר דבשי לית בהו ממשו של איבור דהו אינו דוראי
 יש בהם ממשו א"ל איביר דהא קאמר דככותח הככלי מפרדין
 בתבוי פרוי למס ובקניו כשאר א"כ יש כתבוי ממשו של איבור
 ולא אין קאמר דאין כהם ממשו של איבור ע"כ :

יד הג"ה ולי כראה לומר לדברי הטור דקא"ל הוי ודוקא
 שאין כתבוי כותב טעם חמץ לא שנותנין שם פרוי חמץ לקיוה
 בעלמא וכו' כשאר מה שפשיני היינו לקיוה בעלמא משום הכי
 אע"פ דריבא כתבוי ממשו החמץ כיון דליכא טעם חמץ גמור
 אין עליו איבור א"כ מ"ה נדון שלא יא"כ כ' מנהגתו כותבו
 סיהיה כויות ככרי אכיל פרס שאסיהיה כ' הו"ל ממש כממשו
 של אכור ואף עפ"י שלא יהיה שם קיוה בעלמא אכור ע"כ :
 טו עוד שם מהרי"ק כתוב באורח חיים אס כמנא פטיס
 או ששורים וכו' אבל אס הם מןקטנות וכו' ואיכא למדק דהא
 קייטא לן דנזקין לא תגליס ולא תכליע ונראה לומר דהיינו
 דוקא ככלים א"כ לא באכילת ועיין עוד כאן :

יז עוד שם שכתב וחס' כויות ככרי אכילת פרס אכור
 לקיימן הג"ה ותמיהי בהא ר"ל אפילו כפחות מכויות
 ככרי אכיל פרס מחייב לכער ודכין דכעו ככ"כ ולא פחות
 היינו דוקא כדכר שאינו מעורב אלא לקיוה וכן כמי לפרושי
 ר"ל ל"א אכל תערוכת חמץ שאינו לקיוה אפי' פחות מאכילת
 פרס לכ"כ אכור כל זמן דלית כיה שפס ע"כ כאן :

יז עוד שם כמה שכתב תרומת הדשן מרקחת וכו' ואינו
 מחוייקין הסולת לחמץ גמור הג"ה וראה דים לרקדק כוה
 ד"ה לן אס עירוב סולת כקיה או קשה לעבין החימוץ דכיון
 דלתתו החטין ולא נזהרו הנוס כלימתין ככר החמינו החטים
 ומה לו קמחן ומה לו כולתן הכל מהחטים הוא ואולי דאינו
 יוצא מחטים לשתין אלא סולת ודחוק לן דבר אחר עד כאן :
 וכמה שהנרץ לכערן לתת אותן לנוי נראה דלא נדון
 סיכטלס ודיו דאף על פי דאיכא ספק הוי מררבן ודוק ולמה
 שדקדקי לעיל דמה לי קמח מה לו סולת נראה דים לומר
 דאחר סולת משום דאס היה קמח מה שכתע"כ בו היה נוכר
 נליה אחר ודאי סולת נקיייה משום דדמי למוקד עד כאן :
 יח עוד שם כמה שכתב הטור אבל מלונמא אינה מסקרת
 מיד הילכן אס החמינה וכו' : הג"ה איכא למדק

כדיון שנסרחה אחר שהחמינה אח"כ ליה חותרת דהא כיו
 ככילה מוכרחת ראיה ראוייה לגר ונותן סעס לכנה אית
 ליה להראש א"ל דנס ככמה חותר ואע"פ שכל עליו שפ חמץ
 מעיקרא כל נט לפנס הוי וכו' תימא משום דראו לחמץ
 בו כמה עיסות וכמו שאמרו בגמרא ככת עפון א"כ ככברחת
 ואחר כך החמינה יהיה חייב גם כן לכפר ואס נא"ו דכל טבן
 החמינה מעיקרא אפי' שאחר כך נכדחה יש לה כח להחיע
 אבל ככנסרחה מעיקרא אפי' שאחר כך החמינה אין לה כח
 לחמע וה לא ידעתי טעמו למה כיון דחמור הוא עכשיו ע"כ
 יט הג"ה כדכרי הראש א"ל דאמר החמינה ולכסוף
 נסרחה דחייב לכער נראה דכעריבת העברין נמי אס נתן
 קמח תוך ג' ימים דחייב לכער יהיה כן דהין נמי אס נתן
 הערות לתוכן קורס הפסח ואינוה כמשמע דכרי הנמרא
 כדכרי הפוכים אלא אף על פי שהחמינה כבר אס נתן כה
 הערות אית נרדך לכער ואפי' עד כאן :

כ הג"ה גם כדכרי ר' הלוי ושא"ר השבקים א"ל גם כדכרי
 הכריתא אי"ב למדק דאח"כ בחלו הדברים שהן מלגנא
 שברחה וקילור וכו' אח"כ לא התירנו באכילת כיון דהיסורין
 הם דהא לא נקטו אלא אינו חייב לכער ואולי האס דכל אלג
 עשאוס בידם והיה ליה כחכטל איבור לכתלה ואינו סיה"ל
 ומה שיש לומר כבר דחיתי אותה כהנה ואולי מחמץ שחע"כ
 שס אינו פגום אבל שאר הדברים המעורבים הם הפגומים
 ודוק וכוה אחי שפיר גם להראש א"ל עד כאן :

כא הג"ה מקילור ודטייה ואספלטמ וכו' מוכח דאפ"ל
 דברים שאכוריס באכילה עכ"ל אין נדיון לכער ולאפוקי
 מהלן ראית ליה דכיון דאיכא איבורא דאורייתא או אפילו
 דרבנן חייב לכער ואולי משום דהוי הטעם דאלו אינו ראוייס
 לאכילה ולא אחי גם כן לאכול מהם עד כאן :

כב עוד שם כטור חמץ שכתבש וכו' יש אית' סמותר אפילו
 באכילה וכו' הג"ה והא דאחרניקבא אי"ב מאן דאמר
 אפי' באכילה מותר ולעיל קילור וילגנמא לכ"כ אכור באכילה
 כל דהתם הטעם הוא משו' של גע' מעשה בנוף החמץ עצמו
 אלא שיערכוהו כדכריס אחרי חמץ הוא עומד בעצמו אבל
 הכא בעשה מעשה בנוף החמץ עצמו עד כאן :

מכל

ראש יוסף הלכות נכח פרק א

תכל ייקום אין לחוש ככל וללכוד ללשם מאוס חמץ שעבר עליו
הכבד דרלתי כהני ונואל לא קמס רבני שבעין עב :

כה עור ססי הגרה וכמה שכתב הטור זלכס הר
יחאל מפרים איבא למידק ללא אתי בחד מהפרוסים דלוי
בשרות רש"א קאמר דכשלי העריכה אשילו כוונת גמור
איוני חייב לבער וכפסה העלוכה אשילו פחות מכוונת חייב
לבער וכדפסוקים נרדף כוונת במקום אחד אבל כוונת בשני
מקומות אשילו כדפסוקים אין נרדף לבער ולא אתרי דהכלי
מירפו וכן כפירוש ר"א לא אתרי דקוס חייב ככוונת כגון
במקום לישא וכו' המקום דאשילובחנות מכוונת חייב לבער כגון
במקום לישא ואיני עשוי לתקן ויש מקום דאשילו כוונת אינו
חייב לבער כגון במקום שאין לישא ועשוי לחזק אבל לשלם
לית להו אחד מביה דהכלי מנרפן והכא ה"ל יחאל כוכר
נרדף לבער אפי' שיהיה בין כל הכלי כוונת מעט כאן ומעט
כאן וה"ל חנו דאשילובחנות מכוונת אשילו פחות מכוונת חייב ואי
במקום שאינו נרדף אשילו כוונת חייב וכמו שכתבתי וכן מדברי
הגמרא מדון ספי חמץ ותיק דקאמר שאם יש חוט של כנף
בלימה שאין להטיל החוט וכו' נראה דאם אין חוט דאין הכלי
הנרפשיעין בדברי ה"ל ונראה לי לומר לדברי ה"ל יחאל דהוא
בוכר דמה שאמר בגמ' בדון עריכה דהוי כלו שאין מנרף מה
שכתבו כגון שאין לתקן ואע"פ דקאמר עריכה דמשמע דיש
לתקן קדו ליה בן משום דלית בתוכה דאם לא כן אמאי לא
ינרף הכלי כמו חמץ דאוריין ככל מקום דהכלי ינרף ועיין
וה"ל דהכלי לא יחאל ללכלי שאם כתר לא לחמירא דפחות מכוונת
במקום שאינו עשוי לחזק נרדף לבער אבל מה נרדף שיהיה
גם כן שיקום אחד מן העריכה פחות מכוונת שיהיה בין הכל
כוונת דאי לא הכי א"ל לבער דפחות מכוונת לא חל עליה חובת
בשר וכו' ופי' מה שכתב ה"ל מדון הגמ' כפסי חמץ ותיק דהיינו
במקום שעשוי לחזק אבל שלא במקום העשוי לחזק אין נרדף
חוט אבל מכל מקום נרדף ככל העריכה שיהיה כוונת אבל מ
קשה דאראי נרדף לחוט בכלי שנירף תיפוק לי' שנירף בכלי
כיון שאינו במקום העשוי לחזק ואולי כיון דמכיל לגבי הכלי
לא אוריין הכי ודומק :

כו ער סס מהירקא וכלל דמת מכוונת וכו' תלמודא קא
דייק בן ואע"פ דליכא כוונת כו' הגמ' נראה דהאי עובר
דקאמר היינו עובר אוכורא לכד דאין לומר רעובר על לאו
דהא חזי שיעור הוא ובאכילה אינו עובר כ"ש כשהייה דלא
יעבור כלאו כיון דאשילו אבל פחות מכוונת אינו חייב לאו
ודומק לומר דהיא שהייה חמורה מאכילה ועיין ואין זה מולק
למה שכתב הרמ"א על דברי הרמב"ם דיותר חמורה היא שהייה
מאכילה דהתם עשויים בעיני דהא כדפסוקים כו' שיעור
חייך דעבר עלי כלאו ורוק עיין כמה שכתבתי בהנהגה עכ"ל
כו הגמ' האי דאמרוין דשני חמץ ותיק דאי אין ביטולין
ע"ה חמץ דאין נרדף לבער דמשמע דחז"ל וית אין נרדף כיעור
קשה להא דאמר רבנא וכו' לעיל הכיאו הטור כו' הס' דאם
ידי' שכתבתי החמ"ס כ' א"ו' בתוך היין נרדף לבער והא
הכא חז"ל שיהיה פחות מכוונת בעין עכ"ל לבער כ' או שלשה
חמץ דהוי מעושה דמיעושה ואולי משום דהכא אין חמץ כ"כ
לשאר יבא לבלתי כו' דהוי שיעורא לא הנדכיכו לבער
אבל התם דיש לחוש שח"כ לא לשתותין היין מאוס הכי אשילו
דהוי כל שני נרדף לבער ודומק ועיין עכ"ל כ"ן :

כה הגמ' ואולי דיפרס כמו שכתב ה"ל דכ"ל מיירי שהכנס
עויר במקום ששכח לחזק דחשוב כמועץ העריכה ענמה
אכל אפי' היה במקום שאינו עשוי לחזק אשילו חז"ל וית חייב
לבער וזה דומק גם כן דכל שכן דהתם חמץ מה שכתבתי מן
החמץ כיון ענמו וית לדברי ה"ל דכתב דאפי' פחות מכוונת
חייב לבער והוא לדעת הרמב"ם דפסק לחמירא וכלי שאם
כתרא יס לתמוה מהא דאמר' בגמ' על מה שאמר רב יהודה
אמר רב הבודק נרדף שיכיל וכו' דלפדון סהם פחות מכוונת
לא נרדף כיוול מפסגא דשעתא דגם בדוקה וכיעור אין
נרדף ועיין לעיל בהנהגה שכתבתי על דברי רב נערוניא
ועיין עכ"ל כ"ן :

סימן הבג

א חמץ משם פחות ולמעלה אסור ביום יד מן התורה וכו'
כתב הטור ואשילו כותח יכול למכרו לגוי' הגמ' זכסה
דחמץ הוא דאמר דאפי' כותח דהא כסוק הסור לעיל דכותח
מותר להשקות כפכה וא"ל לדדיה כותח לא נרדף לשמשעין
דאשילו שיהיה אסור למכור החמץ לגוי' בדברי כ"ש כותח יהיה
מותר ועיין בפרק כל שעה בדברי התוס' ז' :

ב עוד סס מהירקא אלא שבעל העיטור כתב דל' שמעון
אסור מדרכין בהנאה הגמ' והתירכתבו דאית ליה לר'
שמעון דאסור באכילה עד הלילה מרשב דאך כיום הר אשון
אבל מותר בהנאה עד הלילה וחלל מקום אסור ליהנות ממנו
מעט מעט כגון להניחו תחת תכאילו מאוס דדילמא אתי
למיכל מוכיה עד כאן :

ג וכמה שפסק בעל העיטור כר"ס וקאמר דאסור מדרכין
בהנאה איבא למידק דאמר' בפרק כל שעה דף כ"ה ומשעה
שאסור לאכול אסור בהנאתו אתן לתקן ואי בדברי העיטור
ז' אשילו כרבו שמעון אתי דמאשה שפסקו באכילה מדרבנן
כמי אפרוהו בהנאה ואולי דקא' רב הכי משום דמה שמולקס
הוי כדאוריית' ורוק אבל קשה דא"כ בין לרבו בעל העיטור
בין לרבו בעל הגמ' כיון דאין אוכור אכילה אלא
מראורייתא אלא עד הלילה אמאי קאמר תלמודא דאתן לתקן
דאך לר"ש אתי דמשעה שהוא אסור באכיל דהיינו משעת שפך
אכור גם כן בהנאה וכשרטת האי קושיא לבעל המאור דלכל
הפירושים איבא לאקשויליה ואיבא למי לרבו בעל המאור
דמה שאמר אתאן לתבא קמא רונה לומר גם לתקן דעשום
דמה שביים היינו לר"ש הוי חמירא דמה שאמר ומשעה שהוא
אסור באכילה אסור בהנא קאי לר"ש לכד יהוה אתי שפיר כן
משום דלר' יהודה אינו מרניין וכמו שכתבתי רהא איבא שעה
חמירא לכך אמר דאתאן נמי לתקן אי ניש לומר דאין אפשר
דמיירי בתחלת לילה הראשון ואשמשעין דמאיתה שעה שהוא
אסור באכילה נכ' אסור בהנאה וכדי שלא נאמר שיש שעה
שהוא אסור באכילה ואינו אסור בהנאה וא"כ יהיה בתחלת
הלילה אסור באכילה ומותר בהנאה אבל אמר כן יהא אסור
גם כן בהנאה דמאיבא מתי לומר כן בדי שיהיה נרדף התא
לאשמשעין זה אלא ודאי דלא מיירי אלא כיום יד דאי בפסח
עצמו אין לנו לחלוק מאיכור אכילה לאיכור הנא' כוונתה כ"ש
להקל בלילה הראשונה של פסח ומה שיש לדקדק הוא זה
דאין קאמר ומשעה שאסור באכילה אסור בהנאה וכו' וסא
אויבא 2 3 כ ג

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

איכא שעה חמישי דאסור באכילה ומותר בהנאה וזה לדברי רבי יהודה ונתבאר קודם הכא רבי יהודה הוא ונראה לומר דהא פשיטא ונותן הכא הוינו מדאורייתא וכמו שכתבתי ועוד איכא לומר דכיון דשנייה חמשה איכא לא מזכיר יום המצות לא מקרי אסור באכילה ועיין במשפטי דברי ר' עקיבא ד הגהרה וכתב שבת הראש דאע"ג דקיימא לן בברייתא בלאחר זמנו בלפני זמנו לא קיימא לן בותיה אלא כר' יהודה דאיתי כדתא מחייתין דפקדנתן עבר זמנו אסור בהנאה וקשה דאפשר לומר דהאי סתם משהו אלתוכרש ומיירו האי חתמי כדרכן וכמו דבבב"ל ליה לבעל השיטור ולועין :

ד הגהרה וכתב שאחר בנה לאסוקי מהאי תנא דתניא בלא אומרים וכ' זכא אומרי' בל שעה שזוהר לאכול מותר לחבור דמשמע דאי אומות' לאכול אינו מותר לומר זה איתי דלא כרבי יהודה דאילו לר' יהודה הא איכא שעה חמשה ראשון לאכול ומותר לחבור ואכן קיימא לן וקיימא לן ככה ואולי דלא אלא הא' לישא כדברי ר' אבהו לאסוקי מה שאמרנו ביה שמואל ואובדיוס לישא יום קודם הפסח לכך אמר כל שעה וכ' דהיינו כיוצא דאלא לא קאמ' כדיוק השעת ועיין בהנהיגה שכתבתי בסמוך עד כאן :

ד הגהרה וכתב שכתב מהיראף אל נראה דבכורה האש כפירוש רבי' ק' וחסו קרדיינא חמץ בוקשא הא וקשה דא"כ אחאי מקודשת דהא חמץ מיקשא להר"ש דמסב' כהכמים אינו עוב' על כ"ל ומותר להשהותי כפי בואורו אסור בהנאה אחר הפסח בין שאינו עובר עלינו וכמו שכתב הר"ש דחמץ בוקשא אינו אסור בהנאה אחר הפסח מהניעם שכתבתי ועם לא הונואי הכתיב חר'יתו כלל כיון דמותר להשהותי חמץ תורה ועם רת' בוכר בן דמותר להשהותי וא"כ בין אחאי אובה מקודשת ואולי דכמי חמץ בוקשא בה דאזוה' מסב' לבעל כגון קולן של פסחים וכ' מותר להשהותן מזהו דלא פשיט סיכא לחיבל מיניה דהא אובה הם אכל חמי קרדיינא דאפשר סיכא לחיבל מיניהו דר' אבהו הם חסוד הכי היה אסור להשהותן ויהיה אם כן אסורים בהנאה ודומק ועיין בדברי התוס' טרם כל שעה שהכאת לעול בהנהיגה דנראה מה' דבכפח עגמו אסור ליהנות ממנו ולחבור וכן עבן אף חוסשין לקדושו אבל קנת קשה דגם חמץ בוקשא אסור בהנאה כשעה וע"כ ט הגהרה גס כחה שכתב הר"ש דדעת בעל הפישור הוא דהיהו הרב נירל מיירו מחלת שעה ואכל חמץ ששית חוששין לקדושתן נראה דמפרש חמי קרדיינא חמץ בוקשא הם וכמו שפירש רת' אל ראלו בוכר דחמץ גמור הם אחאי קאמר דחוששין לקדושו והא הוא אל בוכר דכשעה ו' אסוריה גב בהנאה וא"כ אפקיעיבנהו רבנן לקדושי מיניה ואפשר לומר גס כן דבוכר כדברי הרמב"ם אל עד כאן :

ד הגהרה ועוד איכא לומר דאין כן דאין כתב מהיראף אל ורבינו סהם דכריו כאן כדברי רש"י והדמכסל והתם באכן העור כתב כדברי הר"ש לדעת רת' דהא לרת כמו אית ליה דבחמץ גמור כשעה ששית אובה מקודשת וכמו שכתבתי וא"כ כן דברי הסוד גס כן בהו' אלוד קאמ' וישעיה ששית ולשעלה אכורה וגס כן בהנאה והיינו בחמץ גמור לפיכך אם קדשו חס' אובה מקודשת א"כ כן מה הוכחה יש כאן דפירוש כדברי רש"י ולא כדברי רת' אל עד כאן :

סימן ה'בו

א המז' חמץ בכיתו א"ש הוא כמול המועד וכ' שיש בו איסור דאורייתא וכ' הגהרה איכא לומר דאחאי לא אומרינן מתוך שהותרה הכערה לגורך התורה חמי שלא לגורך דבי האי גומא אומרינן ככפסחים דף ג' ע"כ שמע מינה ידרכ' תלת

ג עוד כיה סכת' הטור וכן התיר רש"י בש"כ כ"ה הגהה
 וביה שכת' הטור וכן התיר רש"י בש"כ כ"ה כ"ה כ"ה כ"ה
 וכו' ולי נראה דאיכא למידק דלעולם אייריין דחומר ונישור
 בפסח ואפילו בחשבונוה מהתיר כאן רש"י בש"כ והבחינה
 היינו מוסס דהוי בש"כ א"כ היה נסחטה כחלח שמלחו הכשר
 והוי בש"כ כ"כ מדרכין ולקולא דהא דאכור במשהו הוא
 מדרכין נאי היו לו דברי רש"י לא יכיל למידק לדוידה דאמאי
 צריך ליה להאי טעמא עד כאן:

ד עוד שם כתב הר"ב ב"ל אחר הכתב בין במינו בין שלא
 במינו וכו' שלא בתינו הרי זה מותר לאכלו כו' הגהה ואין
 זו הכרח דה"מכב נקט' לזמן הנח ונדא נקח בנח' שלא במוחו
 בין במינו בין שלא במוחו מותר ואין לדחיק למכר מותר ר"מ
 לומר מותר לנמרי אפילו בנותן טעם דהא חזוקין לשל מהאי
 מימרא דרבא בפרק כל שעה דף כ"א דאמר שמוע' חזן במוחו
 במינו אכור שלא במינו מותר והאי מותר ודאי כלא בתיבת
 טעם אבל בתיבת טעם ודאי דאכור דהא בתוך הפסח מיירי
 אבל מ"ר נראה דכיון דחזן דהוין אין שום איסור בחמץ לאחר
 זמנו דהא אינו אכור אלא משום קנס א"כ כן אין שייך בזה
 בתיבת טעם והכי ממי כתבתי על דברי הר"מ שם וכן כתב רש"י
 בכירו' על ההיא דרבא דאמר שלא במוחו מותר כתב מותר
 אפילו בתיבת טעם ונראה לידלרכי יהודה דאכור החמץ בין
 לפני זמנו בין לאחר זמנו מדחין תורה אינו אכור תשרובתו כלא
 היונים אלא כנותן טעם ואינו אכור במשהו אלא במינו כמו
 שהיא פוכר כן בשאר איסורין אבל שלא במינו בנותן טעם
 דהא לא החמירה לאסור במשהו בחמץ אלא משום דאיכא
 ביה כרת ועובר עליו בכל ידעה וכל ימצא וזה לא שייך אלא
 בתוך זמנו דהיינו תוך הפסח א"כ כן לרבי שמעון יהיה מותר
 אפילו שיתן טעם ודוק ואפילו לפרטעמו של הר"מ שם דהוי
 במשהו משום דהוי דבר פיש לו מתירין טעם זה לא שייך
 לנתערב אחר הפסח עד כאן:

ה עוד שם הר"ב כ"י כתב הר"ב כ"ה בתשובה חזן נוקטא א"ש'
 כענינה וכו' ועובר עליו מן התור וכו' הגהה כד דמדרכין
 מיהא עובר מה שאינו נראה כן מכריז הטור בסוין תמכ
 כמה שכתב ור"כ אלפס פ"ק כחכמים וכו' ומותר להשתנות
 עד אחר הפסח הא קאמר בירוש' דלכתלה מותר להשתנות
 עד אחר הפסח ואין לומר דהרי"ב ש"ל סוכר כה"מכב רפ"ק
 כרכי אליעזר דא"כ כן הא אית ביה איסורא דאורייתא אלא
 ודאי כרבנן כפ"ק אבל בבירא ליה דאיכא חייובא עליה דרבנן
 לבערו ואיכא למידק עליה כיון דאיכא עליה איסורא דרבנן
 אמאי לא אסרינן ליה אחר הפסח אפילו בהנאה דהא בכל
 חמץ אפילו שכתלו דליכא עליה לא איסורא דרבנן ע"כ כל זה
 א"כ עבר עליו הפסח אכור בהנאה ואפילו למאן דבוכר
 ביתשלמי דבוכר רחמץ שעבר עליו הפסח א"כ כטלו שהוא
 מותר היינו דוקא שהמחו שונג וכמו שאמ' שמנאו אחר הפסח
 כ"י אבל א"כ הניחו כרנונו אפי' שכתלו דא"כ כן לא איסורא
 כ"ש דהלכה כרבנן ויחזק כההיא דירושלמי שאמ' ונראה לומר
 דס"ל דיש חלוק בין חמץ גמור שכתלו לחמץ נוקטא דשאי
 התם דאיכא איסורא דאורייתא עליה א"כ לא כטלו וא"כ כהוא
 חמץ שראוי לעבור עליו מן התורה משום הכי קניס ר' שמעון
 אבל מוקטא דמן התורה אין כאן איסור כלל א"כ עבר והניחו
 חץ על פי שעבר על איסורא רבנן לא קניס ועיין עד כאן:

קיימ' פ"ק

תלת וכו' ש"ע מינה לא אסרינן הואיל והתירו וכו' א"כ דלחזן
 דמית ליה הואיל ורפינן החמץ כ"ט וא"כ כן הכא אמאי לא
 ישרטנו וכו' שכתב הר"מ א"כ אלו לא היו דברי התוס' שם
 היינו אמאי דדבר זה מקרי שלא לנזק כלל והכונה הוי הכי
 וש"ע מינה כ"י הא' גומא לא אסרינן הואיל אבל בעלמא
 סוכר רבי עקיבא דאמרינן הואיל א"כ יהיה שם נזק קנת
 אכל התוספות א"כ כתבו שם ד"ט כאן נזק וכמו שתרצה שם
 א"כ מש"ע דל"ע ככל דובת' לית ליה הואיל ומה' א"כ לשרוף
 את החמץ כ"ט א"כ ש"ע נזק הי"ס אבל לחזן דאיך ליה
 הואיל שרפני ע"כ ואין קיל א"כ דמית ליה הואיל וכו' ואולי
 דאיכא למימר דשאי התם דהוי זמנו כ"ט שפאלו משה איכא
 מ"ד דאמרינן הואיל והתירו וכו' אבל הכא שמונה הוי כ"כ ו'
 לא אסרינן תתך כיון דהיה יכול לבערו מכ"ט וזה נראה דהא
 לאמרו חדא כיון דלא חזאו מעבוד יום לא שייך למימר הכי
 דהוי ליה לעשותו מערבי' וכי' תמא דאיכא למי' שהיה רחוי
 לעשותו מערב' ומ"כ הכי אין שורפין אותו ביום טוב איכא
 לאקטווי מחאי דתתן כפרק קמ"א רבי' דף ק"כ כ"ש אומרים
 אין מוני' חין את הל"ב כר' את הרבים וכו' וכה אומרים מותר
 וקאמר בני' דטעמא דבה' משום דאמרינן מתיר הוא וזה
 התם דהיה יכול לעשותו מערב' ואולי דשאי התם נ"כ דזמן
 כטולתו ביום טוב הוא עד כאן:

סימן ת"ב

א חמץ בפסח וכו' לא אמרינן דחומר ונישור: הגהה ואיכא
 למידק: ולמיתמה עליה דאיך קאמר דא"כ נתערב קוד' הפסח
 ונתבטל כש"ס מותר ולא אמרינן דחומר ונישור ומאי שנא
 מחאי רחמ' לעיל כיון תמכ' כ"ט רבינו האי והר"מ ש"ל
 כטרי' אקד' דא"כ על פירושין כן חמץ אלא כל שהוא שמונת
 לקיימו כפסח ומחו לאכלו עד אחר הפסח ואמאי הא כתבטל
 כפר קודם הפסח ונרא' משום דהטור נס' כן בוכר כן דהכ"א
 בלא החלוקת וחסר דבטרי' אקד' החמץ עצמו עומד ואינו
 מתערב ויפה ויהי ליה כאלו עומד בעיקרו ודאי אכור לכולו
 עליו אפילו על ידי התערבות ועוד א"כ א"כ לומר דהאי ד"כ
 דלעיל מיירי ש"ע כפסח עצמו על ידי גוי ומדא"כ שהרי הר"ב
 הגיד חוכים מדן הער' אקד' דאיך ליה לה"מכב דאמרינן
 חזר ונישור' ועוד כ"י דאיכא למי' דאי אית ליה לטור דחינו
 חזר ונישור היינו דק"א בנתערב ממילא קודם הפסח או
 שערבנו אדעתא שלא להשתנות כפסח ואחר כך אירע ששה
 אבל א"כ עירבו מעיקרא אדעתא להשתנות אפי' כפסח כהא
 אפילו הטור בוכר שפ"ק לאכלו והטרי' אקד' ודאי כשעושים
 אותה דעתו להשתנות עד זמן מרובה ומשום הכי אכור
 לאכלה כפסח וזה נ"ל ויתר ועוד י"פ לומר דבר אחר ועיין ע"כ:
 ב עוד שם מהר"ק א"מ שכתבו דחזרת ומתנת וכו' אבל
 דברי הר"מ וכו' הגהה ונריך לומר לדעת הר"מ כ"כ
 והנאי' א"כ דמה שאמר בנח' דכ"ה שלא במוחו מותר היינו דוקא
 לאחר הפסח אבל קודם הפסח אפילו כטול ליכא והכי מוכח
 דא"כ כ"ה במוחו מותר כ"ש דר"ש לא קניס אחר הפסח ולאמר
 הפ"ס לא נקט הכו"ל לאפוקי דרב דאמ' דא"כ לאחר הפסח
 איכא איסורא דל"כ ר' יהודה וש"ע א"כ א"כ לומר דמותר דאמר
 היינו לקיימו עד לאחר הפסח ועיין בברי' ה"ן כפרק כ"ה:

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

כיון תנא

מכוסל מטמע דאי אינו מכוסל אין באן איבור כלל אפילו
 שיש בו מלח אם כן ראית הרן ראויה ומוקדה ה' א' ואין לוח
 ממנה וראית הרא' איכה רחיה דאי לונור דהמלח יתבר
 להחמין לא כיה ליה למעקט האי דניח דהמלח מתבר
 להחמין בדבר מכוסל דכלל מלח נמי ממחר להחמין וכמו
 שכתבת וכו' שכתבת נראה שהוא דעת הושבא גבן על
 שטאלוהו והו' ליתן מלח בעיפה וכו' וכיון שהביאו הרב אל
 וקאלמו ויש מתירין נאכטמן ומתירין וראיה הברשת מההיא
 דותיקא ממש' ותיקא שרי ונראה לי דמאי דלמר וראיה ממנה
 שאלמו ותיקא שרי הכונה היא לומר דבגמרא ארדו ותיקא
 שרי ושריך והא תיקא ותיקא אכור ומשני הא בימי ומילחא
 הא במשחא ומילחא כשהוא חי' ומלחא אכור אם כן ותיקא
 ותיקא משו' דהוי דבר מכוסל וכמו שכתבת לדעת הרן עבד:
 ב הגמרא וכמה שכתב הראש' בר דיש קנת פקסוק דמאי
 האי דקאח אכל אם נלושה כפי פירות המלח לבדו אינו גורם
 החימוץ דכיון שהוא בבור דהמלח הוי מי פירות האי חימוץ
 שייך וכמו שכתב הטור לקחן בכימין תלכ' ואדרבה הרא' באן
 מלכבו הוי מתולדת המים אלא שסוכר שעי' שנילושה כפי
 כונו המלח לבדו אינו גורם החימוץ כיון דהוי חמט וכמו שכתב
 הרן על ההיא דותיקא וכו' ועיין עכ' :

כיון תנא

א שד שם שיעור העיבה שלטין כפסח וכו' ואמרו בנ' קבא
 מלונגא דא לביבא וכו' נראה דמאי דלא נהנו שיעור בענין
 עיבת פסח ועיבת מלח באשקל אלא במדה המוש' דמשקל
 היונותין דכרייה' לשיעוריהן דפעמים הקמח קלה וכבד
 הדכה ופעמים היא כבדה וכבד מעט וכשרט דמקמח הטום
 לקמח שאר המינין יש בהן חילוק רב בזה ובזיה' הקמח קלה
 יהיה יותר מעשרון אותו המשקל ואפשר שיבא לרדי חימוץ
 וכמו שפירש רש"י לנבי קבא מלונגא לביבא ולא יותר כרו
 שלא יבא לרדי חימוץ וכשהיה כבדה איכא למחש' לענין מלח
 דלא יהיה שיעור ויהיה כרבה לבטלה דמשום האי טעמא כהב
 הדשכא דאין לומר המדה בתבואה וכמו שיבא בכמוך ונאע'י
 דלענין המד' גב' יש לחש' קנת לזה מ' אינו ככ' כמו במשקל
 אכל מ' יש עינין אחר לומר דאש' כונו המדה דמ' כנים אכסר
 לחוש לרב ליעט דאש' דאמרו מ' בני' וחושש כנה בכומים
 מכל מקום אין כל הכנים שנין כוז דאפשר דה' יעשה הדת
 בכנים יותר גדולים ממה שיעשה חכמו דה' ודאי אמ' הוא
 דלא יהיו כל הכנים אפילו שיהיו בכומים דיבא הכל כשזה וא"כ
 איכא למחש' לחימוץ ולכרבה לבטלה דאעפ'י דאמר קבא
 מלונגא לביבא אפסר דכאותו מקוביהת המידות עורפות
 זו על זו דכל אחד ימוד לעצמו ולפיכך היה נראה לי דכאותו
 ענין דכתב רבינו ירוח' דמקום כיה כוונתית הוא יותר
 טוב דכבינה אחת אין כ"כ רבנו ומעוט אכל לעיקר הענין
 כאמר רבין דחדרו מאי דאפשר להם למד' ומה שבראה להם
 דהם כנים בכומי' אין באן איסור לא לחימוץ ולא חכמה דלא
 נתנה טרה למלאכי הפרת וכיון דעוסין מאי דאפשר להם
 לעשות דים עד כאן :

ב עוד שם מהריקא וכתב עוד א' תענה כיה כיום שטועק
 בתים וכו' : הגמרא נראה דאין להם על מה שימכוה דהיא
 קאמר

א קדו' של חרם וכו' ויותר להשתנות לאחר הפכה הגמרה
 תיבנה דיותר אחר הפכה משו' דהוי נט' לפעם דהא הופג טעמו
 אבל מ' קשה דקור שהוכב טעמו כיון כיום א' הא איכ' איסור'
 עליה דטעמו לשבח הוא וכיון שכן הוא ה' חייב לבער ואולי
 משום דמשיב ליה כל שבו גב' שהו' לבער' א' מיקרו טי' לו חמץ
 בכיתו וא"כ לא היה נריך לבערו ותיבנה נר לוח דהתיבנה לחמץ
 דסוכר דכיון דליבא איבור דאורית א"כ לבער אכל מאן דרס'
 דכיון דאיסורא עליה כיון דאורית כיון דרס'ן חייב לבער והרן
 א"כ בעל כבדא וואחלא לא יעברו ואולי דים לחלק מתערובת
 חמץ לחמץ הכלוה נ"כ לענין זה אכל הטעם שאמרו על זה לא
 אחרו לא משום דהוי נט' לבג' או משום דמיקרו דיעבר' עכ' :
 ב הגמרא וכפירוש רחיים עליה דילמא פקעי נראה דים
 חלוק כתי' גרוש רש' לשירוש רת' והטור דלפרוש רש' הוא הכי
 אכל היב' מכתבים לא יעשה ולא מהני דאי אמר ליה הכי יבא
 לעשות היב' מכתב ממש דלא יעשה מכתבים דחיים עליה
 וכמוך על היב' מכתב וכיון שכן לא יעשה לעול' היב' שיש
 אכל הטור פירש דהיב' עצמו שיעשה מכתבים אינו מועיל
 רבין דחייב עליה דילמא פקעי יסור כמרה הנחלים שיה
 כפנים ולא יעשה ההקד' מעליא ואם כן נראה דנכקא מיה
 מחילוק השינויים דלרש' אי עשה ההקד' מכתבים טהמ' דאין
 החשש אלא שמה לא יעשה כו' אם בחון וכיון דחויבין דבער
 כפנים שער דמאי נושכ' לרכרי הטור ואולי דנס' לרש' אפילו
 עבר אינו כלום דכיון דגורו חכמים על היב' זה גורו ומש'
 נ"ל דלא נחית הרב כו' א"כ לפרש חלוק הפירו' משום דלא נכקא
 לן חזירומ' נ"ל דים קנת נפקותא כיה או ככר עבר וכיסל
 דלרש' אין באן טוב איסור חמץ אכל לרכרי הטור יש עכ' :
 ג עוד שם מהריקא א"כ בוף הכימין כתב המדרכי ככר כ"ט
 וכו' אלא כדרך מחמץ' הגמרא איכא למידק דמאי טמא
 מהא דכתב הטור לעיל כפי' תמו' כגם דמ' א"כ דהיתר לכתחלה
 לאכול כשר ונכיה ויכסי' כפכה אעפ'י שלא נזהרו בכדיקת
 המלח והבא למה לא יעלו העובות לכתחלה כיון דאין באן
 אלא חש' מהמלח וכל שכן הוא מהאי דניח דהתם דהוי איובל
 ממש ודיכא דהתם כיה הוא משכרת המדרכי גב' וכמו שהביא
 שם הרי"ז עיין עליו ומה שכתב שם מהריקא וכבר נתבאר
 דחור ונישור נראה דכתי' מה שכתבתי שם כפי' תמו' כהנה
 אף לרכרי סבורים דחור ונישור כפכה הכא מותר כהאי
 דיבא דשפור שאלו בו משום דהוי הפק' ככר דרס'ן וכמו
 שכתבתי שם ואפשר לומר לעיקר הקושיא דשאני הכא בשער
 שאלו בו פעמי' הרבה והוא בלוג מאיסור הרבה וכאזכר פעם
 שמה היה במלח חמץ והו' כמו שאר כלי החמץ עכ' :

כיון תנא

מהריקא והרבה מהמים שלא ליתן מלח כפת בפסח וכו' משום
 דאדמכסל מחמט וכו' : הגמרא ולי איתא דמנה שיש כיה
 מלח אסור' אחאי נקט האי דיבא בותיקא שהוא דבר מכוסל
 דהא במכוסל אפילו בלא מלח אסור וכמו דאמרי' בכריתא
 אלו דכרי' שאין בא' לרדי חימוץ וכו' והמכוסל וכריך מכוסל
 אדמכסל ליה מחמט ליה אם כן מדקס' האי דינא ככר

קאמר בנת' וכן לחלה ואכחנו כלמד שיעור ההל' עארן משיבת המרכר ולי יהיה השיעור מה שיכול ללבו באותן הימים יהיה הקחח יותר משני עשרות כפי מה שילגו עכשו ואפילו שנתחד שמה שאר כפי אותם הימים היינו לומר כלילה רכה וכו' אשאר שילגו עשרון באותן הימים עכ' אינו עולה וזה דכל אחד לא כפי מה שרצ' ואם כן נתת דברך לשיעורין ועוד דקרא נתן' שיעור בקחח והיה כמות שיעור כמים ובקחח מה שיהיה יהיה ואין לטעות כזה ער כאן :

ג עוד מה שהריקח וכתב הרמב"ם שנתה שיעור החלה מקחח חטה מריתית תבב דרוב מצריי' וכו' : הגדרה : הרי כפירוש כמו שכתבך דמתבבך אין לתת שיעור דהא קאמר דכחטה מרית' הוי התבבך כן משמע דמחטה של מקום אחר אינו כן וכן בדידה של מצרים אינו כמתבבך דהה"ל של מקום אחר ער כאן :

ד הגדרה : ותבב דהה"ל בכתב היינו חמץ מאותו ועשרים דכך עולה החשבון שכתב הרמב"ם אל בקירוב וכמו שפירש שם בטור וירד דעה כיוון שכן בדברי הרב בית יובב' זכרוננו לברכה ועיין שם ער כאן :

ה עוד שם הרב כ' אל כתב רכינו בטור וירד דעה כסיון ההל' ארת שיעור חלה וכו' נרין לגורסה : הגדרה : וראה ליה דתלמוד מאי דכתב הרמב"ם אל דאיכא למירק על זה דהא כתב הרמב"ם דע"ס הגידוש הוא משום דסכירא להו דמאי דאחריון דהיורה דיכלי שבעה רביעים הוא המורה לחלה וכמו שפירשנו במתניתין חמטה שהן רביעים קחח חייב בחלה היינו רביעים חמטה והמיר המכילה רביעי תבואה הוא זה שחייב בחלה אבל פחות לא והקשה הרמב"ם לזה וכו' שחייב דכרוי הרב אל דא"כ נתת דברך לשיעורין דאין איתו רביעים כמה נתרבה המזל המורה היא מתבואה לפעמי' יהיו רביעים כמה נתרבה כמחיתם ולפעמי' יהיו רביעים ויהיה הע"ס הקחח היוצא מהם ונמצא שאתה מחייב לרב ולמעט ואם כן נתת דברך לשיעורין וי"ל דאיה לדכרוי דיש חילוק רב בין חטה ובה לרעה יותר שליש רהא איתא כפרק אלנו עוברין דף מה על מאי דבעי שם בנת' כמה שיעור העיסה שלשון כפחה כדלשון מחמוץ וכמו שכתב רש"י אל והביא על זה חתולקת תנאים והקשה כמה מר' שמעאל בן ברקא ידעיה אדיריה דהכא קאמר דשיעור העיסה שחטי' כ' קבין והכא קאמר שלשת קבין כחטין ומשני לא קפיו כאן כחבובת' הא כמעלת' יהכא דמאי דעכירי דכפקין חמניהם קבין כהחטין ויפין היינו מה שנתה משלשה קבין כהחטין דע"ס וכמו שאר כן רב פפא עם מלכד זה איכא למירק עליה דמאי דנרש' המדה כמחירין קחח הוא דבר קשה וזה הגדוש הוא שליש חמטה שהוא תוך המדה ואין כל חטה יהיה היותר וזה שיהיה יוסיף כחמטיות כל כך שיגאו ג' א"כ כיון שהם גודשין המדה כדי להוניה חלק ממנה כשלא יהיה להם קחח כ"כ כדי לנגוש המדה אכלי אותה כלא חלה וכינא שאוכל טבל' ואי יאמרו להם דאע"פ דלא יהיה להם כ"כ קחח כדי לנגוש שיגאו חלה לא יהיו וודעות מה יהיה שיעור החטין כדי לעמוד בשיעור אחר' ועוד מה ראה מהמן דרב' דיש לומר דיהי שאמר הכת' מלא העמ' מן היינו לומר דיהיה להם אחר העיסה מלא העמ' דשיעור זה קני להו וכודאי דבענין דאכלי לה דבר הכתוב ושך דמנא להו דהמין מתרבה

אחר הטחונה כהטין דלמא מלי דהוה מעיקרא היה אחר כך כמי דמעשה פמים היא ואין לרמותה לטאר התבואות' ועוד כראה לי דחמאי דהביא הלאש קנת דאיה מלשון מתני' דכ"א דמסכת חלה ארובה נרא' משם ראה להפך וכמו שדחה הוא אל דהא מתני' איירי שם בדכרובי שחייבין כמעשרות וכטורין מהחלה רהיינו הקטניות וקאיור דאע"ג דכתבוא איכא חייב מעשר וחלה עם כ"א איכא גונא דחייב כמעשר וטור מהחלה כתבואה כשיהיה כמות מה רביעית כתבואה דרונה לומר' רביעית מקחח כתבואה דאי רונה לומר כשורה כתבואה דאו מורדין אותנו חייב כתבואה דקאחר הכי הוה ליה לתבא למי' וכמות מחמשת רבעי תבואה אי מאי דאמר הוי תבואה הכי הוה ליה למימר אלא ודאי דפחות ייחסת דאמר הוא הכונה כמו שכתבתי פהות חממשת רבעים קנת כתבואה ומיקון הרב רכינו שמשון לא יחא לי דבראה מלגונו דרונה לתקן זה ועיין שם אבל דעתו כמו שכתבתי דהמדה מקחח הוא וכו' ש דלישאל דאיך מתני' דכ"א קט קחח ואין נרין לדחוק כמה שדחוק הלאש קחח הכא מה רביעית תבואה :

ו הגדרה : אבל מה שהכריח הלאש שם מאי דא"הן וסוכן ומורדין כדראה דאין הכרח דא"הא כלאמר דכתבואה מורדין אתא לא משעיבין דלא תימא דמה שאמר חמשת רבעי תבואה דהיינו הקחח שכל מהם חמיקה ומייפה אלא כל חמשת רבעים מהתבואה הסוכין ומורדין וכו' דאי אחר שיחמנו התבואה חמטה רבעי ויביר מהם הסוכין ויה ורין דיחסר מן השיעור ולא יהיה חייב בחלה אלא כדי שיהיה חייב נרין שיהיה הכל עם בעיסה או קינח אחר לתשל' מה שיגאו ויתר יש להביא דאיה דהוי קחח ממאי דאמר דהו' ושאורן דרואי כחמה לא שייך לומר כן שאורן דכיון דאמר רבעי תבואה חייב מה שייך לומר אחר כך דן ושאורן ודוק ע"כ :

ז הגדרה : אע"פ דהוי דכתב הרמב"ם ראו המדה היא כתבואה א"כ נתת דברך לשיעורין וכולל לדחות' לשיעורין ליכא הכא דהכל שיעור' א' דא"ה מה שכתבתי במתני' רביעים היינו כתבואה וכנון דהוי תבואה שיעודה יהיה מן החטים היותר גרועי' שיהיה אפשר שמוציא קחח מעט או מזה שיעורין היותר גרועי' ושיעור זה חייב בחלה וכיון שכן אין כחן תקלה לעולם בשיעור או יהיה השיעור כשורה או יהיה יותר ואם יהיה מעשרים נ"כ השיעורים מכמות שיהיו מתרבי' כמחיתן יותר מהחטין או אפכא ולעולם הכרבה יכא כתקנה ואין כאן שיעורים שיעור אחד כתמו לא שאין כראה לי זה רהא בנת' דשוו שיעור עיבת חלה לשיעור עיפה שלשין כפחה וכפסח לא שייך לומר דאע"פ שכתבתי ער כאן :

ח ומה שכתב שם כמחירין קאמר ושיעורין נרין להיות משערין כלא ואין ומ' שם וכפ' תקנרין להיות וכפ' תן ומה שכתוב שם ולהנרין ג' ולהנרין ומה שכתוב שם דמכת חלה ג' דמה שאמר במסכת חלה רביעים קחח יהיה פירוש כו' : עוד שם הרב כ' אל וגם כה מה מספקא ליה ספוקי וכו' משום דאין לחומר' : הגדרה : נרא' מר' ריהרב' אל דהטור הכא כפסח סכירא ליה דהמדה מחוקה היא וקפיו לי על זה דהא כתב הטור דשיעור העיסה שלשון כפחה היא מנ' בנים ומומט כינה והיא מה שאינו עם בנת' קחח מלונכאה לפסחא וכש פירוש רש"י היינו מנ' בנים והיא גס כיכות הטור ואם כן דקמה של מנ' בנים היא מחוקה וכמו שכתב הרב אל וכנת קאמר

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

גורסה בתוכה ולא יראה הנודע כדו כלא ילמוד ויחזיקה בן
כפסח גדול והואיל ולא הכריחו לעשות היתרון שרבו להוכיח
כאל כג בתורה גדולה כדו כלא יורה הנהיגו ודאי כפסח
גם כן אין גודשין ושייך דרך הדר יא אבל אימת חושב בשמי
לכך לא כתבתי ע"כ:

וב הגהרה גורסה בתוכה יש לפרש גם כן דהיינו שעררה
ומכונה כ"כ כדו שיהיה בתוכה יותר מעשרון אבל דאיתיה מה
שכתב הרב בשם הכלבודים לפקפק אם היעור הוא מעשר
ומחוכן אי: רמז ודאי ט"ל רגודסה בתוכה היינו גדולה ע"כ:
יג עור שם מהירקא ובתוכו ערש דם אי חינוג לא ערן
אחד אין לנתנו וכו' תהיה כרכה לכמה ר' הגהרה ואני
אומר דא"כ לא ירצה ללגם אלא עשרון אחד דיעשהו ככנסוס
ואי משום הכרכה יפרים חלה ולא יבדק במוסם כמה כרכים
דעבדין דכל השיעורים שנתנו בתוכה אין להוסיף ואין לגרוע
מהן אשילו כל מהו דארכעוב סאה אמרו דהיינו טבלה ועוד
הטובל בהן אי חבד קורטוב אחד אין סבילתו טעילה כאן
כמו אם יוכיף עליה רכשים כ"ס איכא חשש מינון וא"כ אין
ראוי לעשותו עד כאן:

יד עוד שכתב הכלבויס לפקפק בזה השיעור וכו' או
כיעור וכו' ר' הגהרה לפיכך לפסח והיה דהיינו רעיו מסוס
ד"ש חשש מינון ויפרים חלתו כלא כרכה נהנו ככתבנו
כאזינו רובה לעשות יותר ערן אבל אם ירצה ללגם יותר
יעשה מעט מצא ואחר כך יגרסם כאל כדו חליעור ולחלה
כזאר ימות השנה יעשהו החוכן כדו שלא יבדק לכטל ע"כ:
טו ר' הגהרה ראיתי לדרקק כמה חשש ומתן דם חוכן
כשיעור העיקר שכתב הר' רדויה מ"ז כניס ומחוס כניס והיא
פירוש קבא מלונבאל דאזר רבא לפסחא וכן ברש"י
דהיי שבעה רכבי הקבובל רובע הקב היו כניס והוא רכבי
כין הכל מ"ז כניס וקשוי ל"ה רבא כנ"ה הביא על ההוא רכבי
וכמה שיעור עישה ופירש רש"י שיעור עובה ללגם ככתב
ולא יותר ופליגי תיזרי רכבי ויעל כנו טל רכבי ויחון כן כרובא
סוכר כחשוס קביס דהיינו שני קביס ובשעורוס קביס ורכי
נתן אומר חילוף הדרכים כנ"ה רכין למד בין למר חסר מב'
קבין לא נרין ושני קביס הם מ"ח כניס ואם כן איך אמר רבא
דינו דלא כחאן ואי משום דרבא פוחת כשיעור והיינו כדו
להרחיק שלא יעשו יותר מהחלה זה ליתא דמרא: וכן לחלה
משחפדכ שיעריהו מיעור ועוד דנס רש"י ז"ל מ"כ בהיא ראתר
רבא קבא מלונבאל לשב"ח שלא ללגם ליותר כדו טיובל לשארנו
מחימון דמש"ח דאי יהיה יותר מ"ז רכבי קמח אין יכול לשארנו
מהחמון ואי אפשר לומר דסבירא ליה לרבך ברייתא דחלה
דמקרו עיפה לה דעני ועוד ח"ה הפנה ותיא ופסיק כחותה
דמכא ליה הא דמה ענין חלה אבל פסח אפשר לומר דלא
היה ליה למילג בפסח פחת משיעור ומ"מ חלה ליה דאין יכול
ללגם יותר כיון דהנהו תנא סבירא להו דיוכל למילג יותר
מזה השיעור לכן נראה דק"ו דאידו בה התנאים אינן בקמ
קבין דתיזרי תלמודא אלא קביס של מקום ואפשר דלא היו
כ"כ גדולים כמו איתן דתיזרי תלמודא ולכן כ"ה רבא שח"ה
היה דחלה וקאמר דהך דש"י ימי לפסחא ולא רצה להכניס
עצמו בחתולות התנאים כלל ונתן האי שיעורא רובה כ"ע
חומר דלא חש לדי חיימון וגם לא רצה להכניס עצמו בחלוק
החסי

קאמר על זה וכן לחלה וערוך בנ"מ ומני קבא מלונבאל והיא
שיעורא דתין כחלה חד שיעורא היא כמזא דקבא מלונבאל
דהיי שיעורא מ"ז כניס היינו שיעורא נ"כ חלה והיא מחוקה
דהא לדעת הרב האי דקתב הרב כעל הסורים מחוקה ועם
כל זה הוא מ"ז כניס ואם כן איך אפשר שיהיה כחלה המרה
גדולה דהיינו יותר מ"ז כניס נחומס כינה לכך נראה דלדכרי
העור הדכר יהיה כשום וכמו שח"ל נרין שיהיה המד גדולה
גם כן כשיכת פסח אם יהיה מדה גדולה אין חשש ועוד
דנס לענין פסח נרין לגדולה לענין הכרכה כדו שלא תהיה
לכטלה אם לא שפאר דעוסיך לה קפיוא קפיוא וכו' חליעור
וכמו שח"הו שם בנ"מ ככ"ה דאמר רב יובב עד כאן:

י עוד שם הרב כ"י כמה שתיא תאוכת האשכא ועוד
שכרש מה שאמרנו הכל מקום ששערי וכו' ר' הגהרה רונה
לומר דאם כן דעשינן שח"ה ויא מתבואל נרין לכרש ככל
הקוב שח"הו חכוס ויחזינו ויחזינו נרין כ"כ וכו' וכו' לומר
שהוא ת"ו וזה שכתבנו אותה מדה של חמ"ס כלום אהמ"ד וכו' ו
ה' רכישם מתבואה ולא מקמח ותיכת קמח שכתב שם מחוק
הוא אי אפשר לקיים מה שאמר קמח לומר אף על פי שכתב
כמש"ק קמח וכו' והנה דרין וכו' אלו לפרש דאיע"י שאמרנו
כמש"ה ה' רכשי קמח דל"ל רכשי תבואה הקמח הינוא מהם
וזה דחוק גדול דלמה ליה לתנא להוכיח קמח כיון דהכונה
היי קמח הענא מחמ"ס רכשי של תבואה ליתא כהדריא חמ"ס
רכשי תבואה דהיינו דאין לטין אותה כהייתה תבואה אלא
אמר שיחזינו יהיה קמח אלא ודאי דכונת המסנה לומר חמ"ס
רכשיים קמח חמ"ס עד כאן:

יא עוד שם הרב כ"י לזכרון כתב שמרדכי כפרק אלו עובדין
וכו' ואע"פ שאין ראיתו ראיה וכו' כיון שהיא מכוס לדעת
כל הנך רותא הכי נקטינן ר' הגהרה הרב ז"ל מסכים דכרי
דיכא שכתב המרדכי עם דכרי האשכא שאין לגדוש המדה
לכמה וכו' אמר דראיותו ארורה אשכא מתכר ואי כדכרי
הרב תמיה גדולה היא מרב גדול כמו ריבא איך לא שת לכו
לזה להכיא ראיה לדכריה ספר סברתו לכן נראה לידלררבה
דיכא ז"ל סוכר רבין כחלה בין כפסח נרין לגדוש המדה
דשעיר הכתוב כחלה שומר נרין גם כן שיגרסו המדה
והא ראיה מ"ז דשיעור ערן עב"ז גודשין אותה אשע"הו
גדולה כדו שיכנס גורסה לתוכה כן כמו חלה אם לא יהיה
המדה אלא שכתב ה' רכישם נרין נ"כ לגדשה כדו שיתחייב
כחלה וכן כמו כשכת פסח חורה המחוקת חמ"ס רכבי קמח
אין כאל חשש מינון אם יגדשוה מסוס דהיינו שיעורו אבל
אפשר כיון דשיעוריהו היו עשרונבא כד"ה אפשר שלמדו
חזקה ויעשה גדולה כדו שיכנס גורסה בתוכה ואם כפסח
יעדשוה נח"ל דיהיה יותר מהשיעור וכו' לדי חמון לזה אמר
דכפסח אין גודשין אותה דילמדו ההוא רכ"ז ויעשו אותה
גדולה ויכא א"כ לדי חייב כרת אי נמו אפשר לומר דסבירא
ליה כמו שכתב הרב ז"ל דאין גודשין כפסח כמו סוכר ה"ש אשכא
ומ"י ראיה בזה האופן דאין לגדוש דהא של כ"ז דהיינו שיעורו
נ"כ עשרון לא היו עוסיך המדה מה רכשים מנומנמים מפרי
שהיו רונים להתיר מ"ז שאין שם כמקדש חשש מינון מפני
שהכניסו וריוס הם ח"ה יעשו המדה ח"ה רכשי מנומנמים
יעשו אותה והוראה יסבור דמדת עשרון באל הכתיב נרין
שיהיה גדוש ועוסיך כפסח לטיבך עשאה גדולה כדו שיכנס

ראש יוסף הלכות בטה פרק א

יג

החטים לשעורים אלא נתקח שיעור בין לחטים בין לשעורים
מיכא ככע ככל והואמר דנרטיין הכא דרב תנא ובלוי אל
תשמע לודיין אנו דריבין לזה עד כאן :

וי עוד שכותב הר' יוסף ברי יהודה שזו המדה וכו' ואיכא
למיחם בכל עיבה לחממו : דהגדה והכי פירושו דמאי
דהנריכו שלא ללום יותר מזה השעור היינו להם דוקא שהיו
תמורים קטנים ואיכא למיחם כלומר ואיכא למיחם לחממו
דאם יעשו השעור גדולה יכא לדי חממו מאוס דככל עיבה
ועיני נריך לחמם התמיד מאוס דקטן הוא ומטען מהרהואס
ילאו העינים גדולה לא יוכל לאפות הכל כתבנו ויגטרך
להסיקו כפי אחרת ויבארו המנות וזמן רב ויחמינו או ימתין
לאפות בזה הכל ואם כן וסתרו זמן רב וזה נראה דהיתה
בנותו כפימה שכתב מהר"ק זל ואין לומר דיעשו העיבה
גדולה והיו עושין בתכור מה שיוכל וזה שיפארמן השעור
יתעסקו בה עד שהיקו פעם אחרת התמיד דזה למה לן
למעבר הכי וזה הכלא יש בזה אדרבה איכא חשש שא
ימחוהו בתוך זמן הזמן ויבא להחמין וכשרט כמו שאמרנו קצת
שאם יתעסקו בעיבה הרבה אם ימחוהו אפילו נעשה אחד
יחמין ועוד יש לפרש לזמן האור כהאי גוונא דכתב רי
ברי יהודה דדוקא לראשונים שהיו תמורים קטנים ואיכא
למיחם בכל עיבה לחממו כלומר דמאוס הכי נתמ
אותו שיעור קטן כיטובה מאוס דאם ילום יותר או לא
יתנו שיעור איכא למיחם דככל עיבה יהיה נריך לחמם
התמיד דבין דקטן הוא לא יוכל התכור ויהא אם כן נריך
לחממו פעם אחרת ויפתהו המנות זמן רב ויחמינו ועכשו
כפיה הפירוש החששא הוא על הבקת התכור דשאל
יהא נריך להסיקו דאם יסיקו פעם אחרת ויהיו המנות
עד עכשו ודאי יחמינו בזמן רב כזה ואיכא בין האי פירושא
לפירושא הקודם דלפי האי פירושא כתרא אי לשועיבה גדולה
והנריכו יתקן פעם אחרת התמיד כדי לאפות המנות
שכשאר יתנו דדאי חמין מאוס דאין החששא אלא דשאל
ינארו להסיקו דדוק אבל לפי פירושא קרא דהחששא היא
דשאל יחמין אם הנריכו לחממו פעם אחרת לאפות המנות
שכשאר לא יהיו ודאי חמין דלפי פירושא ודאי דהתכור
כשהעשה גדולה נריך לחממו פעם אחרת ועל זה חשו לשאל
יחמין ודוק עד כאן :

זפעס לרחוק יהיהם וכשרט כאונע ההתעסקות עד כאן :
יח דהגדה ותמיהו דכברא יפה היא ולמה לא הודו לו
מכרו ונראה דמאוס הכילא הודו לו דעכשו בזמננו זה
כמו שיש תמורים גדולים גם בן תמורים קטנים לא כמו
בזמן התלמוד שהיו הכל קטנים ואפילו אם יהיה בזמן
תמורים גם כן קצת גדולים אין באים כל כך לירי תקלה
כשלא ילונאו אלא מעט אבל עכשו אם בעלי התמורים הנדולים
ילונאו הרבה ביחד גם בעלי התמורים הקטנים יעשו גם
הסכן וכו' וכו' לירי תקלה המפרישת לעיל להכי חלקי
מכרו עליו אבל אינו זה כחשש אלא כראיה דלענין הדין
חלקו עליו כיון דהתלמוד הוה כוס השיעור ולא חלקו
בין גדולים לקטנים דודאי גם בזמן התלמוד לא אפשר ללא
היה להם תמורים גדולים גם כן ודאי דאין לחלק עכ' :
על עוד מס מהר"קא כתב האגור בדברי הנאונים מנאמי
ל' התיר ללום ולקטף כעמילת עץ וזמ' וכו' : דהגדה מנאמי
דדאי דכתב האגור חתי על מה שאמר שאין ללום יותר משהוא
וקאמר דרבי התיר ללום כעמילת עץ דהיינו מה שאנו קורין
אותה ברביה דאף על פי דהוי של עץ והעיבה ידבק בה
הרבה עם כל זה כיון דממחר לעשות מלאכתו התיר דאפילו
שידבק ירחצה וקאמר והכי מילי בתמורים שלהם כלומר
האי דאמרין דאין לשין יותר מעשרון היינו דוק כימייה שהיו
התמורים קטנים וימחוהו להבטחן וישארו המנות זמן רב
ואפילו כעמילת יהיה יותר טוב דיעשה מלאכתו בחירה
אבל בתמורים שלנו שהם גדולים יותר טוב ללום יותר כפי
השעור שכתבתי לעיל דהתמיד אינו מטען והתיר דלעשות
כעמילת כדי שימחר כיון דמלאכתו דאף על גב דתכור גדול ואינו
מטען עם כל זה כל מה שיכל לעשות במהירות יעשה וכפי
הרובה למרדכי דבין יפתב האגור חד מה שהתיר רבי
שילונאו ויקטפם כעמילת עץ ואין חשש לדבוק העיבה ואחר
הוא דמה שאמר שאין לשין יותר מעשרון היינו דוק לראשונים
שהיו תמורים קטנים אבל עכשו בתמורים גדולים יותר טוב
ללום הרבה ושירוב אחר יש לומר דהכל דין אדר' התיר ללום
כעמילת עץ כדי שיעשה מחר ויאפה התכור קודם שימטין
אבל בתמורים שלנו שהם גדולים והיו חמים זמן הרבה
כזה לא התיר ר' לעשות כעמילת כיון דבתמורים אלו יותר טוב
ללום יותר מפני שחומם רב ולא ישארו המנות זמן רב ומשה יש
לחש על הדבוק ופירוש ראשון כראיה שהוא עיקר עכ' :

וי וכתב עוד אבל תמורים שלנו שהם גדולים עדיף טבי
שילום עיבה גדולה ויהיו עמוקים בעיפה תמיד שלא תבא
לדי חממו : דהגדה ורצה כמה שאמר שלא תבא לירי
חממו דנריבין להתעסק תמיד בעיפה כדי שלא תבא לירי
חממו שאם תימחוהו אפשר שיחמין ושירוב זה אינו נראה
דזה לי שיהיה העיבה גדולה מה לי שיהיה מעט לעולם
צריך להתעסק בעיפה כדי שלא תבא לירי חממו מעט
או הרבה יהיה : ועוד דמה ענין זה לבאן לכן כראיה דהשירוש
הוא כמו שכתב מהר"קא בסיס הרקח ונדוני אפכמו והוא
זה בתמורים שלנו שהם גדולים עדיף טבי שילום הרבה ביחד
וכשהיה העיבה רבה שלא יהיו עמוקים בה תמיד וכזה
העשה שהיא רבוקה בידיהם לא יכא להחמין אבל כשהיה
העיבה מעטה לא יתעסקו בה תמיד וסתהו בעיפה
הרבוקה בידיים וכשיחמו לעמוק בעיבה תערב מהאי
עיקה שכונים שהיא חמונה ולא יהיו זכירים בכל פעם

ב עוד שכותב הר' יונה היכא שלם יותר מזה השיעור
חכמי נרפת היו אוסרין ונראה לי להתיר : דהגדה הרב
בית יוסף זכרנו לברכה כתב לשון הר"אש דמה שאמר הרב
דכינו יונה הוא דבין דמה שאכרו ללום יותר מזה השיעור
הוא מאוס דאמרין כל זמן שיעסקים בבנן אינו כל לירי
חממו וכשהיה בזה השיעור מועיל העסק ואפילו כל היום
כלו אבל כשהיה גדול מזה השיעור אינו מועיל ואם יזהה
שיעור מל בעיבה גדולה מעברין אפילו שיעסק בה
אחי לירי חממו דאין העסק מועיל בה והנה ליה
כאלו לא נתעסק ומה שהתיר רבינו יונה כפי זה
היינו כשלא נהה עסק העיבה יותר ממל אבל אם נהה
יותר נס לדודיה אשר כאלו לא נתעסק בה כלל כיוצא
דלרכנו נרפת אפילו כשלא נהה שיעור מל אוסרין העיבה
נתחא הוא כענין דאמאיים לאהור תיפוק ליראפילו לא

ראש יוסף הלכות פכת פרק א

נתפסק ככל עיפה שתהיה אויה אצורה אלא עד מיל דאין חסם חומין אלא עד מיל ואין למר דטעמיהו מטום נזרה אצרו אותה אף על פי שלא נשתהה שיעור מיל נזרה שמה יעשו עיפה גדולה וישוה שיעור מיל ויחטבו שהעסק מועיל דאם כן אף רחה הרב רבינו וונה דכריהם כמה שאר דלא נרעממה שלא יתעסקו דודאיו דרבי הוא ויהי נכ לא חלקו כזה ונה דנזרה מהרה הוא ולא שיענו אותה נס למר רחה שאכדוהו מפני שיעור כחוד על מה שאח' כנ' דלא ילוג יותר מעשרון והיום הכי קבכו אותו ואלכו גשים להקשות מה שהקטבו דראי האי רחה הרב רבינו וונה דכריהם כמה שאר ובהתקן יס' למר דכתי' פליגי עליה הרב רבינו וונה דהם אצרו או מפי' נזרה או מטום קבכו כמו שכתבו וקאמר רבינו וונה דאין לעורר מקום דכיון דהטעם האחר הכי הוא היכא לז' טעם לאכור אכרינו היכא דלא לא אכדוהו מבל מקום אף לדעת הרב רבינו וונה אם היחה העיפה יותר מעשרון אשילו אס יתעסקו כה אם נשתהה מיל אצורה לזכך נרדך לזוהר הרבה כעיכות טנוטלות שלא יהיה כסום אחר מהם יותר מעשרון וכל אחד יתום לעצמו שבאין :

בא הגהרה נראה מדברי הרב רבינו וונה דלחלקים על דברי הראונים סכירא להו דיכול למילא אשילו יותר משיעור זה לכתחלה ואיכא למידק דאם כן לדידהו האי דאמר רבא דרבא מלונגא לא לכהא ויותר מזה השער אכור למילא אף מוקמינן ליה ליהיהו כשלמא לפי מה שכתבו לעיל לדעת ר' זכר יהודה דשעמו כל רבא שאמר למילא יותר משיעור זה היינו מוכרי דהתורה קטנים ויכדרכו החזנות לעמוד וזן רב רחא דכדירא להו דעבדוהו כדורים גדולים אשילו לכתחלה ילוג יותר מה שאמר הוא ז' דמה שאמרנו בכמה דאין ללגו יותר מעשרון היינו טעמא מטום דאין העסק מועיל בהם אס כן מי שמחיר ללוג יותר לכתחלה אין לו על מה שימוך ולמר דסכירא להו כר' זכר יהודה דרוסק הוא דאין משמעון מדבריו ה' ונה ועוד דלא הוה ליה לפלוגי על חכמי צרפת לפי מה שזכר הוא דהו טעמו של רבא הכי דשאף אין סוכרים הם כן ודוק וכדא' דכפי לשונו דקאמר ומיהו לדעת הראונים שכתבו שאין להניח לכתחלה העיפה אשילו נרע אחד אס כן לכתחלה אין ללוג יותר מזה השיעור נראה כפירוש דאיכא מאן דסכירא ליה דיכול ללוג לכתחלה והכי כתב מהרי"א ז' על ההיא דרבינו ירוחם דכשמך דאיכא דשרי לכתחלה עד כאן :

בב הגהרה ומכונ רבינו הטור כך היא דרבינו וונה כתב דאיכא שלג יותר משיעור עשרון חכמי צרפת היו אוכרים אותה אשילו לא נשתהה שיעור מיל ואשילו היו מתעסקים בה עכ' כל זה אכדוהו וקאמר הוא ז' דנראה לו להתיר כיון דלא שהה כהתעסקות מיל מיהו כלומר כיון דאין כאן חומין אשאי לא יעשו כן לכתחלה וקאמר מהו לדעת הראונים שכתבו לכתחלה אין להניח העיפה וכו' טעם העיפה גדולה שאכדוהו הוא חשבו שאין מועיל בה העסק ואכ' שמה ישתהה כודם שיעור מיל לכך אצור לטול לכתחלה עיפה גדולה : **בג הגהרה** ועל מה שכתב ה' ונה ז' ואעפ' שאין כדו דל שאן כדריכיה העסק לזוהר לא נרע ממה שלא יתעסק בה כלל כר' זכר למישרי ביה גרבה דכשלמ' כשאין

מתעסקי בה כלל נרדך שיעור להחזיק דאין מי שיביע אבל על עיני חומיו כיוע כשהתעסקים בה דהשוכח לא יעיל כזה השיעור דכ' מיל העיפה ירה חמ' מהמת' טורים ומכוישת ומחזרות להחמין העיפה וזה חובל לתרין מה שהקטבו לעיל כד' עוד מס' הרב כ' ז' וכתב ה' ונה היכא שלג וכו' ותמיהו על מי ששלג על דעתו לאסור דתקן כשפתו הלחם דלא הפנים כילוג אלא חמ' וכו' : **הגהרה** הכונה היא שהקטבו דהאש על האוסרון חמ' ראמר דלחם הפנים כילוג א' וכל א' מהם הוי פתו עשורו ונרביכו ליה' ומה ויא' אית' כדכרי האוסרון היכא שלג יותר מעשרון מטום חומין אכ' אף יותר ונרדך ללוג פתי הלחם א' א' הא יבאו לדי חומין אלא ודאי דאינו באי הטה לדי חומין ודאי לא אשכחיה סכתהו על לא ללוג א' וכו' ואמר דכפי הטעמים סכתהו לעיל אן כאן מקום לקטבו וו דהאוסרון לא אכדוהו מטום דדאי חמין דלא נרע הא' עסק ממה שלא כתעבדוהו כלל לא טעם אסורין משו' גורה וכמ' א' וטעם איבורן מטום דעברו כחוד על מה שתיקנו חכמים שלא ללוג יותר מעשרון וקבכו אותה לאוסרון לא שמדכרו רבינו ירוחם שהכיר הרב כ' כשמך נד' דאש' כפונג אכדוהו האוסרון ועי' ו' אכ' למ' דאכדוהו אכדוהו חומין ונרע הא' עסק ממה שלא יתעסקו כלל דכיון דאינו מושל קיטוף הא' כיותר מעשרון כמנה דהחממת העיפה וממהרה להחמין עכו' אן קושא מהה' דלחם הפני' דאיכדוהו קיטוף הא' שמתקטבת כעצמות ונס הקיטוף אינו עסק גדול משו' הוי איכא למיחש לחומין אבל במקדש דהוי לישת לחם הפנים דהוי עסק גדול וכד' ונתגדלה כהא ודאי דאין טעם שיכא לדי חומין כל זמן שמתעסקים בו אשילו ויהיה יותר מעשרון עד כאן :

בה עוד מס' מהרי"א כתב רבינו יהודה מה שכתבנו וכו' ולי נראה דא' פלוגי עשאוהו כד' שרי : **הגהרה** ולעשות דעת' נר' דאי מתירין הערוין אשילו שצאו כחוד לא יתקיימו דכרי חכמים שאמרנו שלא תלגו יותר מעשרון דכל חד וחד רונה לעשות מ' אכדוהו עד כאן :

בז הגהרה ומ' הרב ז' מיהו לכתחלה יש ללג בעל כפ' לזוהר וכו' נר' דיש לרקדן עליו דמאי האי ליטכא דקאמר ומיהו דכ' ס' לקינן וכהא נחתין דלכתחלה לא יעשה והשתא לא קיימי לדעת ר' ז' כר' יהוד' דמתקן מתכור קטן לגדול וכו' איכא שזרין לליכא עזרין אלא הטעם הוא מטום העיפה גדול אינה יכולה האשה למינעה מחומין ככענעה ואולי דכדרי הרב ז' דאשילו ללוג עשרון עשרון וחלקים כל עשרון כהרבה בני אדם והתכור סיבה גדול מאד עכ' כל זה לא יעשה יותר מעשרון כפ' אס' אף עפ' דכשכא קיטוף יכולין כטוב לזוהר מחומין ודוק עכ' ואיכדוהו כן מדכרי הטור לקחן בתחלת סומן תהו ועי' עד כאן :

כז וכתב הרב ז' ש' ונה ז' ללוג עינתם עשרון עשרון ואחר כך בשעת קיטוף וכו' : **הגהרה** כראה דיש לתקנת טעם להניח הוה ולמר דכיון דמעיקרא כשלמקחא' העיפה לא לקחה לא ע' ע' ויכול היא ככענעו ללא יחמין וכתעבקה כה שפיר אס' אכ' יחברם וינענע אעפ' שאותו הנכס כו' אינו כ' מ' כיון שנתעסק כטוב מעיקר' ויח' האי עבד' דהשתא ללא יחמין וכנמרא לא אכדוהו לא כשלמקחה מעיקרא עיפה גדולה יותר מעשרון דלא הוה ליה משלג עסק גדול : **בט הגהרה** מכל מקום נראה לי דאין לאכדוהו אלא שלא ילוג

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

יד

עפ"י מה שכתבנו בפרק א' ביום טוב מפורש ממנה חלה כיום טוב לפי שחלה צריך להאכילה כו כיום לכהן וקפא עוד בראי כחלת חגיגה לארץ שאינה נאכלת שאם רצה אוכל והולך ואחר כך יכריש ואף אכשר לקיים דבריו דהוא ז' קאמר מעיקרא לשי מהלך צריך להאכילה כו כיום לכהן ואחר כך אמר דמיורי כהנים שאינה נאכלת ועוד דאמר אחר כך אכל כחלת ארץ ישראל שהיא נאכלת וכו' אמר להפרישה אדרכה משום שהיא נאכלת יש להפרישה כדי שאכלנו הכהן ועוד מה טעם הוא דמשום שנאכלת דאין מפרישין אותה לכן נראה שיש לומר כשאמר בראי כחלת חגיגה לארץ שאינה נאכלת וכו' אמר אכל כחלת איש שהיא נאכלת ואינו יכול לאכול כלי הפרישה וכו' וז"ל:

ל' דהגדה כמה שכתב הטור דאין מודדין קמח כ"ט אלא יסול בריחו כמו שכתבנו בדברי התוספות ז"ל איכא לפרוקי אויחין לו אלא קמח מעט ומספק איש שם שעור או לאו אי שרי למדוד כדי לנטול חלה ככר כדכתיב שהיא אינה נאכלת חלה לנטול בכרכה וכפי הגרסא היה כל דלא ימדוד וילגום ויפריש חלה כלא כרכה דכרכות אינן מעכבות אלא מ"מ נראה דשרי ליה למדוד כדי שתהיה המזוה בסלמות ולא תהיה חגיגה כרכה כמו מה שכתב התוס' ז"ל לרמ"ח דשרי היינו משום כדי שיסול החלה בעין ויפה דבר דאבור למדוד אכל משום שהיה המזוה כשלמו התירו אפ"י דהיה דתים הוא למתירין אכל לאוסרין אכילו שהוא משום עין יפה ועכ"ל אכרו כל דהכא לענין כרכה מודדו א"כ האוסרין דהתם אפ"י שלא יוניא חלה בעין יפה עכ"ל המזוה כעשי כשלמות ולא חסר מזוה כלו אלא הכל שהמזוה של הפרש חלה היא בכר כ' ואם יכריש כלא כרכה איכא חסרון כמו שכתבנו וכמו שכתבנו בפרק א' ביום טוב מפורש ממנה חלה כיום טוב לפי שחלה צריך להאכילה כו כיום לכהן וקפא עוד בראי כחלת חגיגה לארץ שאינה נאכלת שאם רצה אוכל והולך ואחר כך יכריש ואף אכשר לקיים דבריו דהוא ז' קאמר מעיקרא לשי מהלך צריך להאכילה כו כיום לכהן ואחר כך אמר דמיורי כהנים שאינה נאכלת ועוד דאמר אחר כך אכל כחלת ארץ ישראל שהיא נאכלת וכו' אמר להפרישה אדרכה משום שהיא נאכלת יש להפרישה כדי שאכלנו הכהן ועוד מה טעם הוא דמשום שנאכלת דאין מפרישין אותה לכן נראה שיש לומר כשאמר בראי כחלת חגיגה לארץ שאינה נאכלת וכו' אמר אכל כחלת איש שהיא נאכלת ואינו יכול לאכול כלי הפרישה וכו' וז"ל:

ל' דהגדה כמה שכתב הטור דאין מודדין קמח כ"ט אלא יסול בריחו כמו שכתבנו בדברי התוספות ז"ל איכא לפרוקי אויחין לו אלא קמח מעט ומספק איש שם שעור או לאו אי שרי למדוד כדי לנטול חלה ככר כדכתיב שהיא אינה נאכלת חלה לנטול בכרכה וכפי הגרסא היה כל דלא ימדוד וילגום ויפריש חלה כלא כרכה דכרכות אינן מעכבות אלא מ"מ נראה דשרי ליה למדוד כדי שתהיה המזוה בסלמות ולא תהיה חגיגה כרכה כמו מה שכתב התוס' ז"ל לרמ"ח דשרי היינו משום כדי שיסול החלה בעין ויפה דבר דאבור למדוד אכל משום שהיה המזוה כשלמו התירו אפ"י דהיה דתים הוא למתירין אכל לאוסרין אכילו שהוא משום עין יפה ועכ"ל אכרו כל דהכא לענין כרכה מודדו א"כ האוסרין דהתם אפ"י שלא יוניא חלה בעין יפה עכ"ל המזוה כעשי כשלמות ולא חסר מזוה כלו אלא הכל שהמזוה של הפרש חלה היא בכר כ' ואם יכריש כלא כרכה איכא חסרון כמו שכתבנו וכמו שכתבנו בפרק א' ביום טוב מפורש ממנה חלה כיום טוב לפי שחלה צריך להאכילה כו כיום לכהן וקפא עוד בראי כחלת חגיגה לארץ שאינה נאכלת שאם רצה אוכל והולך ואחר כך יכריש ואף אכשר לקיים דבריו דהוא ז' קאמר מעיקרא לשי מהלך צריך להאכילה כו כיום לכהן ואחר כך אמר דמיורי כהנים שאינה נאכלת ועוד דאמר אחר כך אכל כחלת ארץ ישראל שהיא נאכלת וכו' אמר להפרישה אדרכה משום שהיא נאכלת יש להפרישה כדי שאכלנו הכהן ועוד מה טעם הוא דמשום שנאכלת דאין מפרישין אותה לכן נראה שיש לומר כשאמר בראי כחלת חגיגה לארץ שאינה נאכלת וכו' אמר אכל כחלת איש שהיא נאכלת ואינו יכול לאכול כלי הפרישה וכו' וז"ל:

בפסח אחת יותר מעשרון אף על פי שהתנור גדול ויש הרבה עוורים אבל ללוג עשרון עשרון והתנור גדול ויש הרבה בני אדם עוורים שאינם יכולים עשרון ועשרון ויחלקו כשיהיה לחלקים קצתים דוה ודאי מותר לגבולי עלמא וכן נוהגים ואכשר טמם הרב ז"ל יורה כזה דאפילו לכתחלה מותר ועיין עד כאן: ל' עוד מה דאיקרא ואף על פי שהם טועקין וכו' דאם בן למה להם שלא ללוג יותר מעשרון דהגדה כלומר כיון דאין חזק חייץ כשטעין בעמילה אש בן למה להו לעשות הרבה עינית ישו כבת ארת ומתבטם הוא לעשות עשרון עשרון ואחר כך מקטטין אותן בעמילה ונראה לי דאפשר לומר דאין זו טענה דדאי דאין ללוג אלא עשרון עשרון היינו כדי לקיים דבריו דהוא ז' קאמר מעיקרא לשי מהלך צריך להאכילה כו כיום לכהן וקפא עוד בראי כחלת חגיגה לארץ שאינה נאכלת שאם רצה אוכל והולך ואחר כך יכריש ואף אכשר לקיים דבריו דהוא ז' קאמר מעיקרא לשי מהלך צריך להאכילה כו כיום לכהן ואחר כך אמר דמיורי כהנים שאינה נאכלת ועוד דאמר אחר כך אכל כחלת ארץ ישראל שהיא נאכלת וכו' אמר להפרישה אדרכה משום שהיא נאכלת יש להפרישה כדי שאכלנו הכהן ועוד מה טעם הוא דמשום שנאכלת דאין מפרישין אותה לכן נראה שיש לומר כשאמר בראי כחלת חגיגה לארץ שאינה נאכלת וכו' אמר אכל כחלת איש שהיא נאכלת ואינו יכול לאכול כלי הפרישה וכו' וז"ל:

ל' דהגדה כמה שכתב הטור דאין מודדין קמח כ"ט אלא יסול בריחו כמו שכתבנו בדברי התוספות ז"ל איכא לפרוקי אויחין לו אלא קמח מעט ומספק איש שם שעור או לאו אי שרי למדוד כדי לנטול חלה ככר כדכתיב שהיא אינה נאכלת חלה לנטול בכרכה וכפי הגרסא היה כל דלא ימדוד וילגום ויפריש חלה כלא כרכה דכרכות אינן מעכבות אלא מ"מ נראה דשרי ליה למדוד כדי שתהיה המזוה בסלמות ולא תהיה חגיגה כרכה כמו מה שכתב התוס' ז"ל לרמ"ח דשרי היינו משום כדי שיסול החלה בעין ויפה דבר דאבור למדוד אכל משום שהיה המזוה כשלמו התירו אפ"י דהיה דתים הוא למתירין אכל לאוסרין אכילו שהוא משום עין יפה ועכ"ל אכרו כל דהכא לענין כרכה מודדו א"כ האוסרין דהתם אפ"י שלא יוניא חלה בעין יפה עכ"ל המזוה כעשי כשלמות ולא חסר מזוה כלו אלא הכל שהמזוה של הפרש חלה היא בכר כ' ואם יכריש כלא כרכה איכא חסרון כמו שכתבנו וכמו שכתבנו בפרק א' ביום טוב מפורש ממנה חלה כיום טוב לפי שחלה צריך להאכילה כו כיום לכהן וקפא עוד בראי כחלת חגיגה לארץ שאינה נאכלת שאם רצה אוכל והולך ואחר כך יכריש ואף אכשר לקיים דבריו דהוא ז' קאמר מעיקרא לשי מהלך צריך להאכילה כו כיום לכהן ואחר כך אמר דמיורי כהנים שאינה נאכלת ועוד דאמר אחר כך אכל כחלת ארץ ישראל שהיא נאכלת וכו' אמר להפרישה אדרכה משום שהיא נאכלת יש להפרישה כדי שאכלנו הכהן ועוד מה טעם הוא דמשום שנאכלת דאין מפרישין אותה לכן נראה שיש לומר כשאמר בראי כחלת חגיגה לארץ שאינה נאכלת וכו' אמר אכל כחלת איש שהיא נאכלת ואינו יכול לאכול כלי הפרישה וכו' וז"ל:

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

ומה שכתב ולא ירכה על פשרון כוונתי שלא ירכה הרבה אבל
מ"ל לא יהיה כצנצנים גדול אבל הרך הטיב היא שיעשה
כמו שכתבו הגהות מיימון ב"ט כשני פעמים וכמו שהביא
הרמב"ם בכמוך עד כאן:

ל"ד הגדרה איבא למירק לרכבו האופרים למרור
הקמח ביט ובפסק הרמב"ם ז"ל וקנת הפוסקים כותיה א"כ מאי
שכח מחאי דארנין במתא ב"ט דיכול ארם לומר לחנוני מלא
ליכלי זה וכו' וקאמרי בנ"מ דאפילו שיהיה כלי מדה לר' יהודה
אמר שמואל דוקא כלי העומר למדה רדונה לומר שערין לא
מדרו בו ולר"ב אפי' כלי המיוחד למדה שכבר מדרו בו יכול
למלאו מאי שנא דתתם יכול למרור ומאי שנא הכא דאינו
יכול למרור ודוקא ל"מ שיש חילוק מקמח לשאר דבריו והכא
כאשה המורדת אינו מוכיז שום מדה א"פ פתם ממלאת המדה
ול"ה ו"ה לומר דשאני התם כיון שאינו מוכיז שום מדה
לרכבו כו' שאינה מיוחדת למדה לרב יהודה אמר שמואל לא
מייחוי בעובדין רחול אבל הכא כשמורדת באשה אף על פי
כמו אינה מוכיזת שום מדה לרב אשור אף נ"ה לומר דשאני
התם במלא ל"י כלי יין א"כ לא ימור לא יתן לו ויבא למעט
משמחת י"ט טוב והוה ליה זה כזו הנחתו שמורד תבלין ומתן
לתך קדרתו כדי שלא יקריח תכשילו ראש לא ימור אתי
לאימוני משמח י"ט טוב אבל הכא א"כ לא ימור האשה הקמח
מזום הכי לא אתי לאימוני משמחת י"ט טוב דיעשה יותר
מהשיעור ויזניא חלקו אלא שיהיה יש לומר דתתם כמי אחאי
לא יתן החמיו בכלי שאינו מדה ימלאו מרור אותו וישלם
לו ואפשר דלא ירכו שום אחר מהם לפשות כן וכראה ל"י לומר
דמזום הכי פסק הריף בהיה דמלא ל"י כלי יין וכו' כר' יהודה
אמר שמואל דאפרו בכלי המיוחד למדה ולא הותרו אלא
בכלי שעומד למדה שערין כו' מדרו בו מזום הוא דהכא
דכבס כשמואל דאפר למרור הקמח והייט בכלי שהוא מיוחד
למרד כו' ובמזא כפי"ה ש"ס כל"ה מדה האשה עדין
כואף על פי שעומד למדה לכה"ה הוא למרד כו' וכולל לומר
לדעת הריף אלא לדעת הרמב"ם וזרנו לרכבה שפוסק כאן
כשאם ראש למרור והתם פסק ברכא וכמו שכתב בית יוסף
וזרנו לרכבה לעיל כפי' סב"ג דאמר דאפילו בכלי המיוחד
למדה דשרי צריך לומר כו' שכתבנו ולדעת הרמב"ם נמי נראה
דיש לומר גם כן כמו שכתבנו לדעת הריף וזרנו לרכבה
כפי' שירוש שפירש הוא ז"ל על ההיא דכלי העומר למרס
דמנה לומר שהוא מוכן למדה ועדין לא יעשה כדיוק ולפי
זה כשנפסח כדיוק או נקרא כלי המיוחד למדה וכל"ה
רב יהודה אמר שמואל ורכא דיה מתיר ויה אובר אבל
כשמרד בכלי כשאר ימות החול בהא כלי עלמא מורו דאשור
ומזום הכי אשור הכא לאשה למרד בכלי שמרדה בוכל ימות
החול אבל אינו כן כמשמעות דברי גמ' דקאמר רבא אמר
מאי אכל לא במדה שלא ויכיר לו שום מדה נראה דהאופרים
היא האוסרת אבל לא מה שמרד בה כבר ואפשר לומר דהזכרה
אוסרת אפי' בהיה ללא מרד בה כבר ומשורשו דכלי העומר
למדה יש להכין כן ע"כ כאן:

ל"ה עור ש"ס הרב בית יוסף והראש ז"ל כתב הריף והרמב"ם
ז"ל פסקו כמאן דאמר וכו' אפטר שדומה לנטילת חלה כעין
ופה לדעת המתירין דהגדרה נראה דנוכל לפרש האי דתתם

הראש דאין לפחות משעור חלה שדומה לנטילת עין ופה
לדעת המתירין דהבא בפסח אפילו לדעת האוסרים כיוס
טוב הכא ויתרו והכוון היה הכי כיוס שהמתירין מוכרין דכשי
הדין היה אשור למרד אלא דמזום נטילת חלה כעין ופה
התירו למרד כמו האוסרים נמי א"כ יהיה פסח שאי אפשר
ל"ה יותר מעשרון וגם לא יוכלו לפחות משיכור חלה
יהיה מותר למרוד כדי להכריז חלה בכרכה אבל מזום
נטילת חלה כעין ופה לא כבידא ליה לאופרים להתייר
כשכיל זה אבל מזום להכריז חלה בכרכה נראה דשרי
אפילו לרדיהו ויש קנת הכרז ליה מללא הביא מחלוקת
זה דרב ושמואל הבא בנמרס דמזום נראה דכפסח כולי
עלמא מורו ואין לומר דיעט כפסח משעור חלה וכמו שכתבו
התוספות דהא קיימא לן דאשור למעט בעיניה משעור חלה
כדי לפטורה מחלה איכרא דאין קושא לרברי התוספות
דיאמרו דכיון דאיכא ש"ס חייבין מותר לעשותו אבל למאי
שכתבנו דיהא מותר נטיל מיכור זה חכל וכל וזכרנו
התוספות ז"ל דלרכבה יש לרקוק דלמאי קאמר דמעט
מהשיעור דיעשה ככ' פעמים ויעשה מעט יותר מחמישיעור
בכל כעס וכמו שכתבו הגהות מיימון ולא יבארו העיבה
מחלה ואפשר דהכי הוא כונת התוספות כמה שכתבו ונדרין
לעשות פחות מהשיעור ככע"ה אחת וי"ג עיבה אחרת
קטנה כדי שיהיה חייב בחלה ואפשר לומר דמה שכתבו
התוספות וכן ככע"ה נמי אף על פי דקאי למאי דאמר דאין
למרוד כיוס טוב מבינין למימר דקאי גב"כ למע שכתבו
שתיה כריח כשיעור מפי הכרכה וכמו שכתבנו ורוק
זה שכתבנו אתי שפיר למע שפירשו רש"י וה"ל דהאופרין
לא אברומין הדין אלא הלכה ואין מיימון כן אבל לדעת הרב
המער שסובר דכין הריף והרב רבינו משה בר מיימון ז"ל
מוכרין דמן הדין אשור למרוד דהכא האופרים אפשר
להכריז ולחלוט על מה שכתבנו והרב וזכרנו ככ"ה כ"ד
דה"ש לא קאמר דכפסח אשור דשרי אלא לדעת המתירין
דלא התירו לא בימיה' אבל עכ"פ אשור דאין כאן ככ"ה נטילת
חלה כעין ופה אבל כפסח יש סבה ויתיר ויכתב הוא וזכרנו
לכרכה מפני שבובר דהלכה כדברי המתירין דרב ושמואל
הלכה כרב באשורי וכן מוכח לשון דקאמר ויתיר נראה
דרב ושמואל בהלכה למעשה פליגי והלכה כרב באשורי
ואף על גב דהטור חולק על זה דקאמר אין מורדין קמח
כיוס טוב הכרכה פעמים מנימ מחולק על הראש אשורי ועוד
מנינו למימר דהטור בזמן הזה מיררו דהלכה כשפיר ואין
מוציאין ממיה אלא כל ששהו"ס לדחות דא"כ כן כפסח היה
ליה לטור ז"ל להתיר למרוד יעוד סכל למר כיון דראה דאמר
שמכיא סכרת פריף והרב רבינו משה בר מיימון והשיעור
וזכרנו לכרכה שפסקו דאשור למרוד וכתב וכו' הגה"ס
זהירות שלא למרוד נראה לו לטור ז"ל שפסק הראש ז"ל גם כן
על זה ע"כ כאן:

ל"ו הגדרה אבל איבא למירק כיון דעכא אפילו
לדעת המתירין למרוד בזמנא סבידא ליה דאשור למה
להס לפרץ והראש להביא מחלוקת רב ושמואל ולנסוק
הלכה כשמואל כדעת הריף ולפסוק כרב לדעת
הראש פתם היה להו להביא אין מורדין קמח כיוס טוב
דאין נקטותא שבמו מהמחלוקת כלל אוייה כרב אוייה
כשמואל

הנוכר ואחר כך קנאו אז טעור מן המעשר לכוין דכשעת חיובו
 דהיינו כשע המירווח היה כיד הנוכר ודבר של הקדש פטור
 מן המעשרות אחר כך שקנאו ישראל פטור ואם כן הכא נמי
 כיון דכשעת נגלוט שהיא שעת חיובו נפטור אחר כך נמי אף
 על פי שיגרס בבל הוה ליה למשניה ואין לומר דהיה ר'
 עקיבא היא ואינה הלכה וכמו שכתב הרמב"ם ז"ל כפי המשנה
 דזה אינו דמאי דאוינה הלכה כדכתיב עקיבא היינו מה
 שאמר שם כרישא דמתניתין עד שאמר דכרי עקיבא אבל
 אחר כך אמר כמתניתין חלוקות אחרות דהן לבט כהן ולמי
 שנקחו את הנזיר וכן המקדש וכו' והובאו לנו ל' כ' כ"ג כ"ד
 ונראה דיש לומר דשאח התם דכשלא התם כשמרחו הנוכר
 לא היה שום מציאות לומר דיתחייב כמעשרות כיון דהקדש
 הן אבל הכא בשלשה העיבא אף על פי שלא משא מעט מ"מ
 דאוינה להתחייב כחלה ואינה לו לחייבו כחלה כיון שעשאף
 כל העיבות ביחד ולא חיבר אלא הנזירוף שלא נגרס כעיסה
 שהיה לו לנרפ' כדילייב העיבה כחלה ואדרב' אסור לעשות
 כן כדילפוטרה מן החלה ואם כן נמנא דכהיהו שעתא כר
 חיובא הוה אלא שלא חיבר אלא הנזירוף הא מנרסא אחר כך
 ומשום הכי הכא איבא חיוב כחלה ועיין :

ג הגדרה ומה שאמר אמר ליה אביי מאי דעתך לחומר
 כלומר לשמור העיבה מחייבן חומר דאית לדידי קולא הוא
 דפטר יתיה מחלה נראה דאף על פי דאם יעשה כדילתחייב
 כחלה יש שום חשש חיובן עכ"ל וכו' לעשות שיעור להתחייב
 כחלה מלמעט לעשות פחות מהשיעור משום חשש חיובן וזו
 קנת ראייה למה שכתבתי לעיל כהה שכתבתי עיין שם
 ודכריז קשה לרברי יתוספת שכתבנו והכיאו הרב לעיל
 דקאמרי וכן כפסח חמלי הוה חומר דאית לדידי קולא הוא
 לעשות פחות מהשיעור דהא זה חומר דאית לדידי קולא הוא
 דאף על פי דלא ימדור מכל מקום לא יפחות מהשיעור אלא
 יקח כריחו כדילתחייב כחלה ולא יעשה פחות משום חשש
 חיובן ולפטור מהחלה ואין לומר דיעשה פחות מהשיעור
 ואפילו הכי יפרישו חלה דזה הוה ליה כחאן דלא יפריש מורי
 כיון דאין כאן חיוב ושור דכנמרא לימא הכי כשפקשה לג'
 חומר דאית לדידי קולא אבל כפימה שכתבתי לעיל לרפת
 התוס' איתו שפיר ער כאן :

ד הגדרה וכמה שכתב הרב ז"ל דכריס פשוטים הם וזה
 שכתב טוב לקרב העיבות היינו סיגבו עיבות וזכוו עד
 שירכב עיבה לחכרתה מעט מזולו נראה דשכחו בזמננו
 לעשוין עיבת המנות עבה וקשה דאי אפשר שירכב עיבה
 לחכרתה לביכך טוב לעשות ויתר כהיה דכרי אליעזר :
 ה כתב עוד הרב דעניא רבי אלישור אומר הרודה לסל
 הסל מנרסא אחר רבי יהודה אחר שמואל הלכה כדכרי אלישור
 הגדרה לרבי יוחנן כן לוי דקא בשכבדות מושבות וזו לומר
 כתנור ומשום הכי פריך מדדיה דאף היו עושין כר אלישור
 דהא רבי אליעזר נשי תרתי צירוף סל וגם שיהיו הככרות
 כושכות וזמון והא הכא כשלשין קפיוא קפיוא לא היו כושכות
 הככרות כתנור וזו מוה היא דעיסת המנות קשה היא
 וכו' אית דמשום הכי פריך ומשני הכי איתמר עלה אמר רבי
 חנינא אפילו כעבין דאין כושכות וזמון כתנור סכורא ליה
 לרבי אלישור דהסל מנרסא ופסק כפי מה שאמרנו כר' חנינא
 דאפילו שאין מושכות יתחייבו כחלה על ידי צירוף סל ושעטו
 לבסוף

בשמואל ואפשר לכשא מדד שום אלא עבר אסור כמדירה
 אי לאו ודוק עכ' :
 לו עוד כי ז' וכן דעת הנהגות מיימונינו וכו' אלא יגוש כשני
 פעמים וככל פסח ויש ויתר מחני אורה הגדרה דקא
 הכא חסור ריש תקנה לעש' כן כשני פעמי אכל כהדון שכתבו
 דאין תקנה ויכא להכבוד הכרכה מודה ההנהגות דיכול למרוד
 ומדברי ההנהגות יש קנת להוכיח מה שכתבנו דכשאין המרה
 מתמלאת אין כאן אסור מדירה כלל אע"פ שיש לחנות מכל
 מקום קנת כנראה עכ' :

לה הגדרה ומה שכתב אכל הרון כתב דפסק הריף דאבוד
 למרוד וכו' לא נרע מתעלין לדתוס' דשרי נראה דכפי מה
 שכתבתי לעיל נרע ונרע דהתם אסיקריח חכמילולא יאכל
 וימכר משחתיט וכמנא דהוה ליה הוי מדירה כעשיית אוכל
 גפש ענמו אכל הכא כעבין הובאת החלה אינו כן דאם לא
 חור ולא יניח חלה או יניח חלה כלא כרכה אין כאן מניעת
 אכילה ולא ימכר משחתיט עכ' :

סימן תנו

א מפני שדרך לקרדק כשיעור העיבה וכו' טוב לקרב
 העיבות יחד וכו' הגדרה נראה כאן מדכרי רבי העור ז"ל
 דיכולים לגוש הרכה ערובים ולעל כפי תכונתם שם כשם ר'
 כר יהודה דמה שאמרו ללגום יותר מעשרון היינו לראשינו שהיו
 תבוריהם קטנים וכו' ודחה הוא ז"ל דכריה שלא הודו לוחכרינו
 א ז' כן שיהיו התנורים קטנים כן שיהיו גדולים כעין שלנו אין
 לשן יותר מעשרון וכו' דבנות דכינו ז"ל הכל הוא משום שלא
 יקחו יותר מעשרון דלא יהיה יכול דכינו ז"ל ללגום ולא לקטף
 וכמ"ס הר' יונה אבל לגום עשרון אפי' הרכה ערובים
 כשהתגדול יותר לכתחלה ללגום וכמו שכתבתי לעיל כהנהגה
 ולא אמרו כנמרא אלא ללגום ולקטף יותר מעשרון ככתב אחת
 כן שיהיו התנורים קטנים כן שיהיו גדולים דהאיבור
 אינו אלא משום דעסק הדיים אי אינו מועיל ליותר משיעור
 זה אבל כשגם עשרון עשרון אפילו הרכה ערובים אס' יש
 כהמיות התנור כדילאבות הכל אין כאן חשש של כלום וכמו
 שכתבתי כהנהגה הוכר' עיין לעיל כמה שכתב הרב כ' ז"ל
 מיהו לכתחלה יש לכל בעל כפס לזוהר שלא ללגום יותר וכו'
 וכמו שכתבתי לעיל ער כאן :

ב עוד שם כטור וזא לא הפריש מן העיבה יתכן ככל
 ונרסא לחלס' הגדרה וזה מהו דאמר כנמרא אחר רב
 יוסף הכי נא דרון יהונ' למיפא קפיוא קפיוא ופירש רש"י ז"ל
 שלשת לגין חומר כדילשמונו מן החיובן אחר ליה אביי
 לחומר חומר דאית לדידי קולא הוא דקא מפקע ליה מחלה
 אל דעבדן כרכי אליעזר דאמר דהסל מנרסא ולי קשיא דכיון
 דהיו עושין קפיוא קפיוא הא כעשה שהיה לחול על השעם
 חיוב חלה דהיינו כשעת נגלוט כטורה היא מהחלה וכיון שכן
 איך חזר ונתחייב אחר כך כיון דכשעת החיוב כטורה והא
 תנן מתמיתן משרשת ככר קאא דמסכת פאה לעולם הוא
 גותן משיה פאה וכו' המקדש וטורה חיוב כמעשרות עד
 סימרה הנוכר ופירוט המשנה הכי הוא מי שהקדיש קמתו או
 גרמו הכוזה שהקדישו קוד' מירווח שעדין לא כתחייב כמעשר
 ופראו קודם שמורתו הנוכר חיוב כמעשר אכל אס מירא

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

למסוק כר' חנינא לקולא ולא פסק כר' יהושע בן לוי לחומר
 משום ההיא דקאן התוספתא לרבי יהושע מהא דמס' חלה
 דתנן העושה עיסתו קמים פטור מן החלה עד שיזכור
 הכבדות בתבוא רבי אלעזר אומר אף הרודה וכו' אלחא לר'
 אליעזר לא בעי אלא צירוף כל לכד וכלל הכפרי גרמי התם
 כדרבי אליעזר אף הרודה משום הכי פסקי הטור אל כדרי
 חנינא אע"פ שהיו יכולין לתרץ קושית ה"ש"ו ולומר דמאי
 דאמר התם ביהמיתין רבי אליעזר אומר אף הרודה הו'
 הכונה הטור דתקן קאמר העושה עיסתו קמים פטור מהחלה
 הכונה היא עד שיזכור העיסות וזו חלה אלא אין העיסות
 נוספות וזו חלה פטור מהחלה וזתא רבי אליעזר
 לומר דלא בעי שיזכור העיסות וזו חלה אלא צירוף כל בני וכו'
 קאמר רבי יהושע דבעי נמי שהיו נוספות הכבדות בתבוא
 דלתקן לא בני כוונות בתבוא אלא של דא"כ שהיו נוספות
 בתבוא לא שנו עד שהיו נוספות בעיסה ולא קאמר רבין
 דהיו מסבין בתבוא אע"פ שלא היו נוספות בעיסה כצירוף כל
 בני מכל מקום לטור אל לא כדליתו תוספתא דאין החלוקות
 טיה ונס מחמת דחוקים שיש בו להכי פסק כר' חנינא דאע"פ
 מתניתין כפשאטא עד כאן:

ו הגה"ה ממשמתיך שפירשו כשימה שכתבנו דעים' המנו'
 אין מוספות אפי' בתבוא וכ"כ דלא נכחו העיסות וזו מו"כ ערוך
 וא"כ אין כתב הטור טוב לקרב העיס' יחד כשע' הרש' החלה
 וכתב הרב אל דרית ליה לטור דבעי דירכב מעט מו"כ ודא
 עיסות אלו אינן ראויות לירכב לו ודא"כ אין כתב זה הטור
 דיקרבו העיסות לו ודא"כ לר' יהושע לר' חנינא אלא אפסר
 שידבקו מהעיסות מו"כ ודא"כ לא יהיה אפשר יעשו כרא' ע"כ:
 ז הרב כ"ל וכתב בה"ה על זה ודא"כ אינו עשה רק מנה
 אחת טוב וכו' השיעור בריומי' הגה"ה דכריס' חולקים
 על כדרי התוספות שכתבו דנרץ לעשות פחות מביעור
 אלא לא כדרי התוספות ככותב דכרי התוספות אכל מכל מקום
 של דכרי פה"ה נראה דא"כ לא קאשני מה שכתבנו לעיל דכלל
 השיעורים שנתנו בחמים אין לפתות ואין להזקיף עליהם אפילו
 בגריר של חרדל דא' אמרי ארבעים פאה במקוה אפילו
 פסר קרטוב אחד פסול וכאן כמי אפילו שיוסיף כל שהוא
 א"כ חש חיימו ואין לעשותו לכך נראה דיותר טוב לעשות
 כדרי מה שכתב בהנהגות תיימן דיעשה כדשי' עיסות ואפי'
 שפיר כדכרי הנמרא דהיו עושין קפויא קפויא ולכרי מה'ת
 כראה ריש לומר כדחתק רבין דאינו עושה אלא עיסה אחת
 מסתמא לא ישהה כה שיעור מיל רבזרה היא נעשית ואפילו
 דהו' ליה כאלו לא נתעסק בה לא אחי ליה חימוק מכל
 מקום לכתחלה לא הו' ליה להתיר לעשות כן עד כאן:
 ח ארכ' כי אל כתב רבינו הטור וירד דה' סי' ו' ודא"כ היא
 חלה מר' כריס' פטורה' הגה"ה אין להקשות ר' ליה לא
 יתחייב אפילו שיהיה מר' כריס' דכדכל שהוא מיפסד דא'
 איתקף לתרומה ותרומה חסה א' מטרת כל הכרי ומה יפסד
 כזה ואולי דמא' ישכחולא יפדיו חלה ויהא לבו מקפני שאכל
 טבל אכל האמת הוא שחלה אינו בתרומה לענין זה דכחלה
 מתינה כתיבה כה שרדן ליתן לכהן כרי כתיבה ואע"פ שאין
 שיעור מיעדש מה שרדן ליתן כרי כתיבה ואע"פ שכתורה אין
 פה שיעור מיעדש חכמים נתנו כה שיעור לבעל הבית אחד
 מ"כ ולחמתו אחד ממ"א עד כאן:

ט לפול הגדה ולכרי רבי יהושע בן לוי דבעי שיהיו
 נוספות בתוך התבוא וכתב דא' אל דכין שיבדקו כחמור
 ונוספותו מו"כ הו' ליה כדרא' אש' כן למה לצירוף כל דהא
 נתחייבו ככה בתבוא כשעשה הכל אחד ואולי יאמר שחורין
 וכפרדן זה חוה ועיקר דכין דתחייבו מה לישמונו ולהפסד
 עד כאן:

י עוד פס' הרב כי אל כתב כפסד החוה' שרדן להפסד
 מכל חרה ומדה וכו' ולא החמיר אכל לא להקל' הגה"ה בחס'
 שכתב הטור כאן נמי חולק על דכרי החוה' דהא לדכרי
 המכהי' שכתב לחומר' אמרו ולא להקל' כתב דא' הו'
 כעיסו' ככל חדא וחדא שיעור חלה והניחא מאת' על אחרות'
 אינו מועיל ועדין כטבלן דאין כאן צירוף ואולי לדכרי רכיבו
 הטור אפילו שיהיה ככל אחת ואחת שיעור פ"כ זה מועיל
 אם יוניח מאת' על כולן דהא כתב דשא' וס' בהס' שלא היה
 שיעור ומא' הכי כע' שיקרב עיסות וזו וכו' שחמר
 שחלו' כהן שלא היה כה שיעור היינו חשש' כפס' אכל או
 שיהיה ככולן שיעור ועב' קאמר דיקרבו יחד דהיינו להניח
 אחד על כולן ואי' את' דכל' דא' יש ככולן שיעור דאינו מועיל
 הצירוף א"כ מה תיקן כחש' דיקרב יחד העיסות ויפריש אחד
 על כ' ה' אלא אפשר שיהיה ככולן שיעור טבל ויבא לאכלן
 כטבלן אלא ודא' דל' דל' כה"כ המכהי' וכמו שכתבנו ע"כ:
 יא הגה"ה ולכרי המכהי' נראה רש' קצת דקרוק רבין
 דקירוב העיסות הוא כדי שידבקו וזו וכו' וכו' חשש' הכל
 כדרא' וכמ"ש רש' על ההיא דנוספות וזו חלה אלא כן אחי אינו
 מועיל מחדא על חברתה ואולי דהו' אל מייירי כשאל' נגע
 העיסות וז' אכל וז' מה' ואין כוונתו ז' מייירי דיוק לשמו דקא'
 ואין להקוף כמה עיסות וכו' אכל א' יקרב העיסות וז' לז' עד
 שידבק מחדא לחברתה' לדידיה נמי מוניח מאת' על כולן
 דהכל חדא עיסה היא יבד' אין לריוק מכל' לדכרי הסוד
 שחלו' על דכרי אלא מנה' שכתב בהלכות חלה ועדין ע"כ:
 יב הגה"ה מה שגראה כתב דקדק על דכרי המכהי' וב
 דמאי הא' ראמר כי הכל מ' גרפה וכו' דמה שייך הבא מייירי
 כל ומה ענין לזה דענין זה אפילו לא דכרי מועיל מוקף בחלה
 ולא ידעתי למה דביין דחל' היינו בתרומה כמו שיעל בתרומ'
 מן המוקף למה לא מעיל' למה עור' דאחריון חלת חוה'
 לארץ אוכלוהולן רכבי' משמע תופש' הל' ארץ כרא' דלא שפי'
 מוקף ואפילו דישאר האומר דר' ק' ש' שר' יותר השיעור חלה
 כרי' שיהיה מן המוקף וכמו שאמרנו קצת מכל מקום' התוקף
 מועיל ושח' היה גם כן בכל העיסות ככל חדא וחדא שיעור
 חלה ומה יועיל מה שהניחא פשוט ממה ששייר' ואולי דבעל'
 המכהי' לא מייירי אלא כחלת ארץ ישראל ודחוק ולמ' דמה
 שייך כאן צירוף אלא אפשר שמייירי שחוקין העיסות על בני
 טבלא שיש בה לזכור ואיכו' כחש' לישמונו עד כאן:

יג הגה"ה ומה שכתב הרב כי אל ונראה דאפילו לדודן
 שאין אלו כותמין חלה לכהן שייך לו אכא' לידק' עליה דמאי
 הא' דכתב דאפילו לכהן כיון דהו' שכתב שפיר המכהי' הוא
 משום דהצירוף אינו מועיל וכמ"ש רש' טבל מה ל' א' יתמ'
 החלה לכהן ומה ל' א' לא יתנו אלא שארסין א' וכו' משום
 הכי הו' חלה משום שארסין אותה יהי' לשאר עיסות דהו'
 צירוף וכשנותנין החלה לכהן לא הו' צירוף ולא הו' חלה
 ואולי משום דהו' דרבין עד כאן:

דאמר אף הרודה ונותן כת לכל הסל מצרפס לחלה וכוננו
 ה א דכתיב שבתם כשעופה קפוא קפוא קפוא דמי תיקון
 להחיות העופה ולהנתיב ממנה חלה כתב אשה כיון דבעודה
 עיבה אין יכול להנתיב ואם אית' ויוליא כן נמי בעוש' עיבתו
 כעומאה כיון דאויבו יכול להפרישה ולנהנה לכהונם אין
 יכול לאשתיה דאינו צורך יום כלל ולהנתיב בעיפה יחמין
 ולהטילה לנזק לא כראיה לו תיקון לכך קאמר דאספה איתה
 ואחר כך יפריש לא משום הכי כפירא ליה אלא דאטלו סיהיה
 כעיבה פיעור חלה דכתיב אחר האשה צירוף כל אלא דיש
 נכ הכא תיקון כדי להנתיב חלה בטר אשה כמו התם אבל
 צירוף כל לא צריך וכמה שכתבתי נכתלקה ועל הרויף מה
 שהקשה עליו הלא עיין עליו וטעם רבי אליעזר דאמר דיכול
 לאפותה היינו משום דכפירא ליה הנזיל ללא כפירא כן
 לרבי יהושע וכו' :

יז עוד שם מהר"ק א"ל והאגור כתב שכלי הלכות וכו'
 דראשית עריכות כס אחר רחמנא הגררה איכא למידק
 דאיכתב רחמנא ראשית פריסותיך דמשמע דבעיפה ופרישו
 גם כן כתיב כאכלם הלחם הארץ גם כן חלה דמשמע דפרישו
 כיון בעיפה כיון אחר אשה דהוי לחם ועוד רמנא ליה דמה
 שאמר הכתוב ראשית עריכותיכם כל לומר דחיווב החלה
 לבתחלה הוי כעודה עיפה דילמא מאי קאמר הוא לומר
 דבעודה עיפה יתחיל להתחייב בחלה דאם ירצה להפריש או
 יכול להפריש ועוד אי מלאכי עריכותיכם נפקא דכתיב פרישו
 החלה כעודה עיפה עובא ליה דכתיב מותר להפריש אחר
 האשה או כספכה או בישוריה ליה ואמר דכאכלם הלחם
 הארץ נפקא וליכראא דמה שכתב הטור א"ל דלכתלה צריך
 להפריש בעודה עיפה וכמו שמשמע מלשון היינו משום דכיון
 דכא חייב הווליה בעודה עיפה אף על פי שהיה יכול להפריש
 אחר כך מכל מחסו הגיה לתקומי כיון דכא זמנו כשעת
 גלגול נאין לאחר הגיהו כיון שכל לירו עד כאן :

יח הגררה וראיתי לומר דלכתלה בעי שפריש כעודה
 עיפה מדמהדרי תבאי כהיהא דאמרינן כס אלו עובדי כינר
 מפרישין חלה כעומאה כיון טוב סל פסח ואטלו לרבי אליעזר
 דאמר לא תקרא לה שם פד שתאשה היינו משום שלא יחמין
 אם יפרישה כעודה עיבה וגם אין צורך קדשים כיון טוב
 אבל אי לא משום הכי יוהר טוב היה להפרישה כעודה עיפה
 ומכאן קשה למאי דכתב האגור בשם שכלי הלכות אבל בפסח
 וככל שאר י"ט דיותר טוב לזרפו ככלו וכו' דהא חוין דהני
 תנאי שנסתן לא פלגינן אלא כפסח משום החימין אבל כשאמר
 י"ט דאין חשש חימין לכע' יפריש כעודה עיפה ועוד דטעמא
 דקאמר משום דאבוד לאטלו לא כהירא :

יט הגררה ועיין לקמן בכוף הסיימה שהביא הרב בשם
 הגה"מ מייחון שבראש שחלק על טעם הו דראש משום טלטול
 עכ"ל לעיל ולא כהירא דמאי טלטול סייך כשעת הכרפ והא
 בעינן מפרישין כעומאה אי היה ק"ל דיכול לשרוף קדשים
 ביט היה מותר לכו להפריש ולא חשכין טלטול האי דנקיט
 ליה בודי כדי לשרפו כשאמר מים טובים כמי כיון דליכ' חשש
 חימין יפרישנו וינחנו במקום אחד :

כ הגררה וכמה שכתב הרב א"ל והאגור כתב איכא
 למידק דכראיה דהאגור כא לחלוק על מה שכתב בשם הטור
 וכמדומה לי שאין מחלוקת כיכיהם דהטור לכתחלה קאמר
 דיכריש

וד הגררה ומה שכתב הרב כ"ל דעת מורי שכלל צרפת
 וכו' ובראיה דהיינו דוקא בתוך הפסח אבל לא לפ קודם הפסח
 ש"ד כראה דאיכא למידק עליה כיון שאמר בעל התשובה כי
 מה פהיה עוש' איתו חכם פהיה נזיל מכל עיפה ועיפה מתוך
 פהיה משהיה איתו לירי חימין מה לי שיהיה בתוך הפסח
 ומה לי שיהיה אחר הפסח וכי משום דיהיה בתוך הפסח
 יחמין ולא יהיה קודם הפסח לא יחמין ומה שאמר בעל
 התשובה כפסח רצה לומר לעינין פסח אף על כפסחא עיפה
 כן כחול ואינו רוצה אש פסחא מכתב לחול וזאת הוית' עכ' :
 טו הגררה ועד איכא למידק עליה דמהר"ק דקאמר
 דאם קודם הפסח שטר דמי לעשות כיון שהיה עיפה איתו
 חכם לטול מכל עיב' ובעיפה שפסחא הוא א"ל דמה דכרי
 בעל האגור שכתב בתוך להפריש הכל מזה ומזה אלא
 מעיפה אחת כגועל סולן כהפריש' ואפי' העור וגם דכיון
 הטור והלאה א"ל כוכרין כן פויתר טוב להפריש מעיפה אחת
 על סולן כמו שכתב הטור א"ל וצ"ן באן משום גהירו דזה כקל
 יכול להפרי' וא"ל להמתין בטר אשה ואינו דכת' כן הרב כדו
 לבאת לכע' ומח' חסדק' ולשנו דכתב' סי' להפריש אחר אשה
 לא משמע כמו שכתבתי לא כ"ל להפריש מכל מזה ומזה עכ' :

יז עוד שם הרב כ"ל לאש ידוע שהיה כעשה פיעור חלה
 וכ"ן כתב הראש מדלא מיייתי הא דרבי אליעזר אלא הני
 כזו דלייתי קפוא קפוא הגררה וכראה לי דאין וי הכרח
 דלעולם אימא לך דאף ככשיעור צריך צירוף מאי דמכיל
 ההיא דרבי אליעזר על ההיא דהני נמי דלייתי קפוא
 קפוא הוא משום דרבי אליעזר אומר על מחימין דמפכת
 חלה דאמר העשה עיבתו קנים קנים דאין בכל חדא
 שיעור חלה דקאמר תאך קמא דכעו שישנו כדי לחייבין
 וקאמר רבי אליעזר דאף הכל מצרפס ואחד אשאוועין
 דאף על פי דכשעה פהיה לה להתחייב בחלה נפטרס דהיינו
 כשעת גלגול עכ' אהיך מתעורר על ידי צירוף כל ועוד נמי
 א"ל דאשאוועין דאף על גב דלכתלה בעינן שיפריש החלה
 כעודה עיפה כדכתב' מראשית עריבותיכם חלה תרימו
 עב' הבא לעינין פסח מותר לכתלה לעשות כן ולהפריש אחר
 האשה ויותר כראה לי הכרח לדין זה דאין צריך צירוף אלא
 כיון דקיימי כולן ככמו דאיכ' חוקף בני מש' דכיון דמע קרא
 כתחייבו העיבות האלו בחלה עכ' מן הונואו מהחייב כדי
 להצריך צירוף כל ומאי ש"א מתבואה דמקוין מזה על זה
 אף על גב דככל חטה וחטה ים כזמשום טבל ועכו מהני על
 הייבובא מאי ש"א וכי תימא משום דמעיקרא נתחייב כל
 העיפה ועכ"ש נעשה חתיכות חתיכות ונאשה מה בכך הא
 הכל כאן כפניו דחתיכות הן ואמאי לא יניא מזה על זה
 ולדעת הריף ורבי א"ל קשה מן שכתבו דלמה לן צירוף כל
 כיון דמעיקרא היה כעיפה כדי חייב חלה ואולי דכפירא ליה
 כיון דכפרדו ופאשעיים חדש' כאן לכאן ולא מוכח דהם כאש
 מעיפה המחוייבת אי נמי כדי שלא יבא להפריש כלל צירוף
 כל כשלא יהיה בעיבות מעיקרא פיעור חלה וכל זה כראה
 בעיני דחוק גדול ועוד דמהכרי הריף כהיה דפרק אלו
 עוכרים על האי מתניתין דקאמר כינר מפרישין חלה כעומא'
 כיון טוב רבי אליעזר דאמר לא יקרא לה שם פד שתאשה וכו'
 כתב הריף א"ל דה' כה כרבי אליעזר משום דרבי קאי כותיה
 ועוד דהא דרבי אליעזר שייכא כהך אחריתי דרבי אליעזר

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

דפיטש בעד' עים' אבל כדפיטש לא וזמנן דטובך הטור דרין
 וס שאמר היינו אשלו כפכה ויט לומר שלזה כת הרב והאגור
 כתבו וכו' הטור אשאר שכתבו גם כן בפסח והוא דהבי כל
 דהלכה כרבי אליעזר ובשאר ימים שיכיס ממי אשאר דהבי ס' ל'
 כמיאלי א' מאוס זה שכתבו כונה דלעיל כסמוך וכדאה לי
 דהאי דקאמר הרב והאגור כתב דנדאה שחולק על הכתוב
 לא קאי למא' דבמין ליה לא למאי דאמר מעיקרא ואם ידוע
 שהיה בעיניה שיעור חלה כו' אבל אם מתחלה היה כה שיעור
 חלה אל צירוף כל אלא הקשה בעלמא ליה קאמר דהאגור
 כתב כס' שכלי הל' קט' דה' מאיר כתב דדוקא כדפיטש טוב
 לעשות כן לצרפי בכלי דאג' דהיה שיעור מעיקרא דהבי
 מיירי עבד קאמר דנרין לצרפו בכלי ע"כ אבל חכ"כ לטוב
 שכתב ובשר כתרתי כס' ד' וכו' לאח שמע הכי ודוק ע"כ:
 בא דהגדה' אבל איכא למידע על דין זה מעיקר דקאמר
 דדוקא לכתחלה נרין להפריש כעודה עיסה אס' כן בשאר
 בגמרא על דהיא דרב ייבך ראור הני כפי דידן נהוג למיפלא
 קפיוא וכו' ונרין ליה אכ"י דחמרא דתני לידו קולא הוא
 דמסקע ליה מחלה ומשני דעבדן כר' לעזרומאי משני עדין
 איכא לאקשוי דהיינו חמרא דתני לידו קולא דהא מראוריתא
 לכתחלה מצוה להפריש כעודה עיס' וכי תימא דמאי דהקשה
 ליה אכ"י הוה קושיא יותר גדולה דמסקע ליה מידי חלה וה'
 אוי' כלום דהא האי איבורא אינו אלא מררכנן דמדאורייתא
 יכול לעשות כן אלא שחכמים אפרו שלא יעשה אדם להפריש
 עיבתי מחוב חלה אבל הכא כיון דמדאורייתא נרין כעודה
 עיסה להפריש והנה רבה היא לעשות כן כל שכן דאיכא
 לאקשויי חמרא דתני לידו קולא הוא וזין לומר גב דמס' א'
 חש חיימון שרי לכתחלה לעשות כן חרא דהכא עבד איבורא
 כהדיא כשלא מפריש עיסה דהא עיסה חלה וישא כשיעור
 אינו אלא חש חיימון דתני חמרא דתני לידו קולא הוא משום חיימון
 מאי פריך בגמ' חמרא דתני לידו קולא הוא משום חש חיימון
 וי' לכו לעשות כן ואלו י' שאמר דהאי קושיא שהקשה אכ"י
 היא קושיא יותר חזקה כיון דאינו מצינו חלה מעיבתו כלל
 וכבר כתבנו על זה ומה שדראה לי לומר היינו זה דבשלמא
 האי דהקשה אכ"י ראי עבד פחות פחות משיעורא דמסקע
 ליה מידי חלה הוי קושיא וראי דבין דעושה פחות פחות אין
 כאן מכל העיסה דעבד דהוה ליה חיוב חלה והוא מפקיעה
 כשעושה אותה מעט מעט אבל האי קושיא שהקשינו דתני
 לידו קולא משום דאינו מפריש החלה כעודה עיסה לא שייך
 להקשות כן דהא כשעושה אותה קפיוא קפיוא אין כה חיוב
 חלה כד' שאמר שמפקיע מצותו דאין כאן מצוה עדין אבל
 קושית הפקעת חלה איננה דוק:

בב עוד ס' הרב כ' אשלו כפכה וכו' כוית קנת יפריש
 על החומר וכו' וכת' המרדכי וכו' ואש שכה ולא הפריש מערב
 יט' אין לבחוק על שיעור מצוה וכו' דהגדה' הכונה דכיון
 דחלה חיוב על אות' עים' מערב' זה הוה ליה כהאי ראמריין
 אין מנביהין תרומות וזעזרות כיום טוב לפיכך אין לבחוק
 על שיעור מצוה ליה אוכל והולך ואח"כ מפריש וזה דוקא כשגם
 העיסות אחת אחת והיה בכל אחת מהם שיעור חלה ואשאר
 שאיכל כל אותה העיסה שנתחייב כבר בחלה בלא הוצאת
 חלה ואלעז' דיניא אח"כ משאר העיסו' אין בזה תיקון כלל כיון
 דכבר אכל בחלה אבל ל' על כל העיסה כחוד או אעפ"י דחל

עליו חיוב חלה מערב' יט' עם כ' וכו' ל' אשלו כפכה וכו' כוית קנת יפריש
 אוכל והולך ואחר כך מפריש העיסה מה שפריש לבסוף הוא
 גם כן מצוה שאכל כבר דהכל היה עיסה היתה והלכת חונה
 לארץ אוכל והולך ואחר כך מפריש ואף על כ' שכתב חלה מה
 שאכל ממ' מהני האי הוצאת חלה דלא כעין מוקף וכת' הר"ם
 דנרין לאפות מצוה אחת וכו' הכונה דרין יעשה תיקון לזה
 כדי שאכל מאותן עיסות שנתחייבו כבר בחול ואין יכול
 להגביה עבדו דכ"י קאמר דואפה עיסה א' דהיה מחוייבת
 בחלה כ"ט ופריש מאותה עיסה מצוה אחת על כולן כלומר
 עליה ועל ערכות אחרות כנידוק כל וכו' והנה גם לאחרות
 דעבדו ע"י צירוף ע"ש הכל כע"כ א' ויעיל וקשה לי ע"י כיון
 דכך עיסה שלש כ"ט מצטרפין ומוצי' על כולן ח' למה נרין
 לעשות עיסה חדשה ליה שיטרכו כל העיסו' בכל ואש' כעשו
 כולן כעיסה א' והיה כמו אש' היה הכל עשה א' דקאמר אוכל
 והולך ומפריש לכהן דאין לומר דכ"י שיהיה הצירוף כמון
 לרדיוותהשת מהתנור דמאי אש' הכי ומאי אש' הכי וכו' ר' דא
 מצטרפו ע"כ העיסה האחרת וזה ל' שנאפה היום לעין
 הצטרפת האחרת וכדאה לי רכיון דנעשה מערב' יט' עיסה
 עיסה ונתחייבו כל העיסות אש' עבדו כ"ט ויפריש ויחשוב כלן
 עיסה אחת הוה ליה מנביהין קרומות ומעשרות כיום טוב
 כיון דעיסה כ"ט תיקון להוצאת חלה אבל עבדו דעושה עיסה
 חדשה כיום טוב הא נרין להפריש מא' תה עיסה וחומר
 להפריש ממנה כשנעשת כיום טוב ואש' עיסה זו מתקן
 האחרות וכל זה כדעת הר"ף דטובך דאש' גלגל מערב' יום
 יט' אין מפרישין ממנה חלה כ"ט כשכחו דשמואל כפך דכונה
 אבל אש' עשה העיסות מערב' יט' ונתחייבו בחלה ולא הוציא
 מהן חלה אבל צרפם בכל מערב' יט' כהא יכול לאכול והולך
 ולהפריש לבסוף דהא מערב' יט' עשה הכל כעיסה א' והיינו
 מה שכת' הר"כ כ"י א' ומשאר דהיינו כשלא נצטרפו בכל לומר
 שלא נצטרפו בב' המערב' יט' ע"כ:

בג דהגדה' ומרכיבו הטור לא כרא' שחלק בזה כלל דהא
 כתב אחר מה שכתב ואש' ידוע שהיה בעיניה שיעור חלה
 ושכה להפריש וכו' והוה משמע שלם בחול אח"כ כתב אפילו אש'
 שכה ואכל קנת יפריש על החומר דחלת חונה לארץ וכו' וז'
 דקאמר אש' אש' שכה ואכל והאי דכפכה עבדו היא דאו דרך
 לאכול האנה וקאמר יפריש על החומר ולא קאמר על זה ס'ם
 תיקון כן נראה לי מפיטש לשונו באין עד כאן:

בר עוד ס' בטור הל' כ"ט של כס' דהגדה' דאמר
 כ"ט של פסח משאר דוקא כ"ט של פסח וראה כפירוש דטובך
 דלא כמו שהביא הרב האגור כס' שכלי הל' קט' משם רכיון
 מאיר רכ"ט של פסח או שאר יט' דמסקרא עליה פס' אין
 יכול לאפותה וכו' וכן נראה כמי מצוה שאמר ואש' ויטחנה כן
 תחמין וכו' כמי הוכחמ לעיל כבנה ע"כ:

ראי אמרין דיוכל לטלטל הנוק אעפ"י שאין לו עורבים משום רחוי למי שם לו עורבים היונוחם דוש בעיר מי שם לו עורבים ורחוי לו אבל הכא דאין בעיר כן כלל מנא ליה דיהא חזתר לטלטל אף עפ"י שיש לו מר' חזקוני מ"מ אינה ראי' ועיין לעיל בסמ"ק ש"ח בדבריו מהר"ק א"ל ע"כ וכמה שכתב ועור כיון שחזתר לטלטלה כשעת קריאתם וכו' עיין לעיל במה שכתבתי בהגהת קמ"א ובהגהת קמ"א ע"כ:

סבין הנח

א אין מתחילין להתעסק כמת ביד וכו' דאיתקש לפסח לא משש טעות וכו' הג"ה"ה איכא למירק לדבריו רכותיו ז"ל דאברו המנות משום דא תקש לפסח וכיון דפסחא ינואל לאחזר חנות אף שפיתת המנות לא יהיו אלא לאחזר חנות ואם כאלו שכבר נפסחו אף עפ"י שכבר קיים את החמץ ואין כחן לא תשטט על חמץ דהו"ד חמץ קיים בזמן שחשט' הפסח דהיינו אחר ו טעות שלא יהיה החמץ קיים בזמן שחשט' הפסח דהיינו אחר ו טעות אבל איכא למירק לדבריה דהו"ד לא אמרין דאיתקש לפסח לא לענין אכילה על מנות ומרורי' ואכלהו אבל לענין אפיה והתעבוק כפת לא דאי אית' דאיתקש גם לזה א"כ כמו שקרבן פסח דומה את השבת דכשחל"ד כשבת שחטין וזורקין דמו כשבת אחר חנוכה תתיר להתעבוק במנות באותו זמן ונס כמו שקרבן פסח אין יכול לשוחטו כליל ט"ו אלא ביד ואשחטו כלילה הוא פסול לענין פסח גם המנות לא יהיו יכולין לאשת כליל ט"ו וכפרט כשחל"ד בשבת דכשפסח דבריהם נרדק לאשתם כליל ט"ו ויתר ספיר דמי דחוכא' מנהו כשעתא ואדרבה כפי דבריהם דאיתקש לפסח ונס כמו שאמרין דאש ויתר מכפר הפסח ע"ה בקר דכר"ס ונרדק לשרוף אותה גם במנת חובה נומא חכו והרבה דבריהם ונא כהם ופסח דאש לומר רלא רנה הכתוב לאתקווי מנת חובה לקרבן פסח דאש עכשיו שאין לנו מקדש (תבכ אהן) שאין לנו קרבן פסח עכ"ל ק"ל דמנה בזמן הזה חובה היא דהרריה קרא וקבעו חוב' אף בזמן הזה כמנה דאשפי קרא מהיהוה הקיבא ולא רנה סיבא דינו כקרבן פסח ואף עפ"י שזה אפשר לדחותו בנקל מ"מ מה שהקטינו מעיקרא כראה כהיא קושא' לבריה' דרז"ל ולענין מה שנידד הרב"ל אז היה בענין מנת חוב' כלבד או אם מיירו אש' כבאר מנה שאוכל כבאר ימות הפסח כראה דאל' להנין דמנה שאוכל כבאר ימי הפסח מיירו דהא אמרו' בנקול של גו' ארס ממלא כריבו מהו וכו' כלכד שאוכל כוית מנה באחרונה וזה כליל א"ש של פסח כש' כבאר ימי הפסח וכו' ואי דהני בנקות של גוים לא אשאן לשם פסח ונס אפשר שישנו קודם חנו' דלא קפיד בזה כלל וגם דיואי דלא איתקש שאר מנה לפסח וכמה' הרב"ל רבין דאין חוב' כבאר ימים לאכול לחאי הל' לאקטו ונס אש' אם היה חיו' לאכול כיון דאין קרבן פסח כבאר ימים אין שייך כאן היקש ואפשר לישב דאש' כבאר מנה כמי מיירו וכו' וכל כלי העיפות ביחד המנה של חיוב ומנה שאוכל' ג' כבאר ימים של פסח וכו' עיין מה שכת' הרב"ל לפי מהנה שפשיץ באשכחו ונראה לדבריו הרבנים האלו ואשילו להד' אל' ועוד הגדול והא' שמואל הכהן אפשר דכסירא להו דאם חל"ד בשבת שיהיו נרדין לאכילת המנה כמנא' שכת' והכי כראה מפשט דבריו כל הרבנים שהביא העור כסמ"ק זה וולת' ר' האי

נאמי דמנת הד' ז"ל מיו הכי הוא עיין גם מה שכתב ואפשר עוד שיהיו יותר כחלת חונה לארץ כשחל"ד לכה בלא הערב שפס' יא' בן ה' ז"ל חו"מ ליה ביום טוב תמיה הוא בעיני נחמדין דיכל' לחלו' אשילו שהוא טמא מת ובאן לא די שבעל לקריו אלא כיהא נרדק גם כן הערב שיש ולא מעלם שפס' מה שיוכלו להשיב על זה ולומר דבין דלענין טומאת קרי אברהם עליו והרבי' וכו' לטובל גם כן יהא דינו כהערב ממש ודומק:

ל' ובתב הטור וחלה העבירה האכלת' לכהן ופרטיה לכהן וכו' כראה שהוא נרדק לומר כפירוט שהוא מברוסה כדילא אכילה לכהן שיאכליה כיומי' ויחזיק שאם יפרטיה סתם לכהן אדרבה יחול עליה קדושת חלה שהיא של אור' והיא עקר החלה במקום חלה דאזיתא הא ראי' שאינה נאכלת כשחודש כמו האחת' ועוד נראה לי שאין לברך כדכתב החלה לא על אותה של אור' שהיא עיקרית ומסים הכי נרדק שיאחר בפירוט כמו שכתבתי דאל' היאך יפרט החלה שהיא פניה קודם הראשונה:

ל' עי' שם כפירוש מהגאונים שכתבו שאף חלת האור וכו' כיון דחזיק ליה חי' איתיה אמרין הואיל דהלכה כרבה וכו' הג"ה"ה קיבא לו דבריו אלו הגאונים אין בדבריו שום אחר מהתנאים דהא חזקין דל' לישור' דקאמר בפירוט דלא יקרא ליה פס' עד שתאפה משמע כפירוש דבעורה עיבה אין לקרות לה פס' ואר"כ ויהושע הא קאמר דיקרא ליה פס' ולא יאפה אית' דאין זה חמץ שטוהר עליו מן העורה וכן כתיבא הא קאמר דישלמה ומאי דכתבו דיוכל לקיות ליה פס' ויתיר לאשתיה לכתחלה משום דקיימא לן ברבה דאית ליה חי' חיה רחיה ררבה' לא הקיר משום הו"ל לא בדעינד' וכו' ומפרט' בחלוקת רב חסדא ורבה האופה מיום טוב לכול רב חסדא אחר לוקה ורבה אחר אינו לוקה א"כ בן דלרבה אינו לוקה עי' שם דאמרין הואיל אכל לכתחלה מנא לן דשרי דכה לעשות מעשה משום טו' לכתחלה וזו' דישכרו הגאונים דמה שאמר רבה אינו לוקה לא קיי' הוי אלא משום דרב חסדא קאמר לוקה קאמר הוי דאינו לוקה אבל לעולם דסבירא ליה לרבה דאשילו לכתחלה יכול לאשת' מיום טוב לחיל מטעם הואיל וא"כ ור' אהב' בן מפשט השאשורה ואפשר לומר גם כן לדעת הגאונים דבוכרם כיון דמנהו מן החומר הוא לה פרוט מן השפה בעורה עיבה ולכתחלה יש לעשותה וזהו כהן בשפח אי' אש' מן השערים שכתבתי לעיל הוה ליה כמו רוענד ומאס הבימות' להשנים ולקרות ליה פס' בעדה עיבה זה נראה לדעתן כמה שכתבו משום דהלכה כרבה יולענין מה שהקטינו מדבריה התנאים נראה דהם וכו' ונס כדכתיב כוכבים דמתבטין מיירו כחלת נרדק ישראל וכמו שכתב הר"ק שבעצמות טומאה דאין מציאות' לאכלה כלל לא לגדול ולא לקטן אי' מי' מתב' כמנתא מחמת טומאה שנגע בה אבל דבריו הגאונים הם כחלת חונה לארץ שאינה טמאה מחמת טומאה שנגעה בה אלא מחמת טומאת ארץ העמים שגזרו בה טומאה רבין ודוק ע"כ כאן:

ל' עוד שם הרב כתיב וכו' ז"ל כתוב בהגהות מיימון כפרק ג' מהלכות י"ט במקום שאין כהן יעשה וכו' אשילו למי שאין לו עורבים כיון דחוי וכו' הג"ה"ה נראה דאין משם ראי' ע

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

ואפי כעניי ראיתי בתוספתא כי לנשים ריהטא הפך הכריהם
 ותוספתא זו הניחה הדין על סוף פרק קמחא דשבתא על הדין
 דתמו רבין יר שחל בשבת מכערין את הכל מלפני השבת וזו
 הדין שזאעז רבתיא בתוס' יר שחל בשבת מכערין את הכל
 לבני הבת ואזה לו מזה בעש' משמע דלא ימתין עד ליל
 מוצאי שבת כדי לאפות בזמנו דלרוב ויתר טוב הוא להקדים
 ולאפות מערב שבת וכמו שכתב הדין הטעם משום שלא יכאז
 להקדים ולחלל שבת ואפשר דמהאי תוספתא נפיק ליה לרבין
 האי מאי דקאמר וכמו שהביא הטור כה' זה ואזי אפשר לומר
 דמאי דאמר בתוספתא ואזה לו מזה מערב שבת היינו שאר
 מנה ראובל בארמי השבח דאב מה בא לארמי כזה ומה
 לו לתבא לומר זה ועוד דעת חמה עיריף לאוראי כמו שכתבתי
 ומהאי תוספתא יר ויתר ראה מהתוספתא שהביא הרב בעל
 העיטור דמהאי אין ראה אשילו לפי דבריו אלא כדיעבר
 דשכי קאמר יוצאיא כמנה יסכ' ועוד דאיכא למדמי כמו
 שדחה הרב הגדול כי ליה היה הרב הגדול כי ל' אונר כלגם
 מתמנה ומתי תוספתא ומהתלמוד ומכריה הפוסקים והממטרים
 ואיך לא שת לבו על תוספתא זו שהביאה גב' הדין ולא הזכירה
 כלל וככל מקום מוכר הוא על דברי הדין וכתב עיר
 הטור אבל רבי אליעזר הגדול ורבי שמואל הכהן התירו וכו'
 משום חביבא מנה כומנה ואיכא למירק עלייהו מזה
 נסבך כדורא ליה דאיתקש מנה לפסח אף לענין ההתעסקות
 או לא אי כדורא להוראיתקש אכ' אחאי התירו דכמו שהשבח
 שעשאו קודם הוא פסול גם כן יש לפסול המנה ודוחק לומר
 דכדורא ליה דהלכה כדברי יהודה כן כתיבא ראית ליה דבב
 שעשאו שחרית כשר ואי כדורא ליה דלא איתקש לענין זה
 מאי האי דאמרי אף ככתלמי יש להנה משום חביבא מנה
 בשעתא דאי לא איתקש מאן לן דהויא שעתא היא למנה
 יותר מאשר שעות ואדרבה אפי' אומר דוריים מקדימי למנה
 ויותר טוב לעשות ודרכה חנות ודרכה לומר דכיון דבבאי
 מנה יש שאובלי שמח' לנאף וכד לקרבן פסח שבה על השכע
 כיון שיה' כמנה זו ענין לפסח שעה מיקרי בשעת עשיית
 הפסח ומאזם הכי אמרו חביבא מנה בשעתה ועין :

ב וכתב עוד הטור ואזי העדוה הכיאל תוספתא יוצאי כמנה
 נשכה וכו' ובתו ובידושלמי פליג וכו' וכיון דהירושלמי אובר וכו'
 הגדה ולי הנהעיר כרא דאפשר לומר דמחלוקת הירושלמי
 עם התוספ' אינו ענין למחלוקת הרבנים הנזכרים דתרויהו
 איכא לאוקומינהו בתרמיהו דלמר דאמר דאם אפה המנות
 קודם חנות דכז' יאמר דמחלוקת ירושלמי ותוספתא היו
 שהיו דמנה ישנה היא חספה שעברה ועשא' לשם פסח וקודם
 חנות אשליה ויכא בחותה מנה אשקד ירי חוכתו ובתוספת'
 סוכר אעפי' שוכר נעשה מנה כמנה וועפי' יוצאים מה בשנה
 זו גב' אבל הירושלמי פוסל דכדורא ליה דכיון שכבר משנית
 מנה כמנה זו והא' כשין מיכה חוכתה ומנותה ואין יוצאין מה
 בשנה האחרת ולא אכשת לא לתוספת' ולא לירוש' אם כשעה
 קודם חנות או לאחר חנות ולמר דנריך שיתעסק כמנה אחר
 חנו' ואם התחיל קודם פוסל ואופר המנות גב' יאמר דמירו
 התוספת' והירושלמי בשעתא לאחר חנו' ומחלוקתם כמס' ככר
 אם יוצאין מה בשנה האחר' כיון שכבר יכא בה וכעשית מנה
 ממנה והכין כלשון התוספ' דקא' וכלכר שעשאה לשם פסח ודוק
 הטיב כי אשכ' כזה ליש' דברי אפי' הערי כפשוטן ועיין עכ':

ג וכתב עוד וכשעת הדחק וכו' ראוי לשייר על התוספתא
 ולהתיר מח' ועשו ג' מנות כליל כמח' הגדה הכונה דכל
 המנות שהיו עושין אפי' יוצאים מהיו אובלי בתוך הפסח עושין
 אותם כמו אותם שהיו יוצאים מהם וירי חוכתו וכמו שכתבתי
 וכפי זה היו נהיגין לעשותן אחר חנות כפי שיטתם כד' אחר
 חנות כדי לחוש לירושלמי אלא ששעת הדחק כיון יר שחל
 להיות בשבת יש לבחוק על התוס' להתיר לאפות כמו שכתבתי
 מערב שבת ויהיה יכול לנצח עם אותה ירי חוכתו ודמיה ממ'
 כדו שיתעסק במנהו כמול דמכירה מנהו כמנהו טוב שיעשו
 ג' מנות כליל כמח' אותם שרונה לנצח בהם ירי חוכתו עכ':
 ד וכן כתב רב מתתיהו וכו' דהגדה גס דבריו רב מתתיהו
 חתיי שבין כשימה שכתבתי דכל המנה שהם עושין הכל היס'
 לשם פסח וכפי משמעי' ופסח דבריו אין לאפות מה מנה בעש'
 אלא מוצאי שבת משום מראית העין נראה דכונת מה שאמר
 משום מראית העין הוה זה דאם יאשכ' בעש' יכאז לומר
 דמותר לאפות המנה אשילו כיון שהחזק קיים וככל השנים
 אשילו שלא יהיה יר בשבת וילולו כמנהו ויאשו קודם חנות וכן
 לא יעשה דאי כדברי הרב זל דאמר דהתא' שאושה מנה מעש'
 יהיה כבוד שאובלין ממנה כשכ' ויכא לכול מנה בשבת יש
 תימא דאם יכא לכול מנה השני פסודות מאי אכפת לן
 הא מותר נמוך הוא ואין זה איכור כלל דלא אשדרא לא משעת
 איכור חזק מחותה שעה אחרו לכול מנה ומה שכתב רב
 מתתיהו כדי להרר המנהו לאחר שפלא כדיוכאן יוכר עליה
 איכא לא קצת היורד מנהו רבין דקדומת' ואין לומר ע' אומה
 שאמר שלאחר שחל כדיוכאן יוכר עליה תמיהני אזה לא
 נאמר אלא בשעת עשיית המנה כמו שאמרנו בני שאין לולא
 מרור סיכך גב' כתל' לכול מרור כליל פסח שאחר שחל
 כדיוכאן יוכר עליה אבל כיון שאובל קודם זמן חייבו לא שיד
 לומר זה אלא יוכר כשיאכל כל מין חייבו ולא היה כאן לומר לא
 לאחר שחל כדיוכאן לא יהיה יכול לכול מנה כתבתי ואפשר
 שלא נקט זה לא בדרך השגה אבל מ' לכתרתו קשה דנריך
 לפי דבריו וכמו שכתבתי אפי' כל מה שנריך לכול או כמנהו
 שכת' ויכא לאחר הדכה באכילת המנה והתקנות יסבול להם
 ואין כיון לעשות כן וכן מוכח מהתוספתא שהבאתי עד כאן:
 ד וכתב עיר וכוננא בזה השיב ה' שמואל הכהן וכו'
 ויאמו כליל שני' הגדה נראה לי דכל הרבנים הנזכרים
 לעיל כדורא ליה כדברי ה' שמואל הכהן דיאש' מנה כליל
 שני דכמו כשאל' יר בשבת אית' להו ה' לאפות המנות כליל
 יש שהוא מוצאי שבת משום דלא יכול לאפותם כיון הקרבת
 הקרבן אפי' עכשומי יאשו כליל שני דמא' יוס' א' לא היה יט'
 וכוננא שלא נאש' המנות כיון הקרבת הקרבן וכשתלק בזה
 מה שכתב הרב זל ואעפ' דלא נקטיבין כדיוכאן שמואל הכהן וכו'
 שאפי' התם שאפי' אחר זמן הקרבן פסח ואולי דחילקו
 מספק לודאי וכפר' ראנו בקיאין כקונעא דירמא אכל מה
 פבר דאיכ' למירק עליה דרוב זל הוה דקאמ' אכל לאשד' מספק
 קודם זמן הקרבה נקטיבין כיוצא' דלא יקדים לאפות אחר
 שכת' וקשה דהא כסמוך כתב הרב על דברי רבי' שאי' דהתיר
 לאפות מערב שבת וכן מהנה העולם ואולי דלא מיירי הרב לא
 לפי דברי הרבנים הנזכרים לעיל דמנרבי לאפות המנה כליל
 יש כשחליד בשבת וכפי החילוק שכתבתי אבל לפי האמת
 ההלכה והמנהג כדברי רבי' האי' או אפשר נמו דכדורא ליה
 דלהלכה

דלפניה הוא בכרי ר' שמאל אכל השל' והנה בכרי ר' האיני:
 וכתב עוד ור' האיני כתב מחנה אבותינו לבער חמץ מעמ'
 וכו' אלא ורזיזים מקדמים למנותי' הגדרה נראה לי דלא
 שייך לומר ורזיזים מקדמים למנותי' אלא כשהגיע זמן המנה
 כל מאי דאפשר לאקדמוי מקדמין ליה כמו דאחרין וכיום
 השנימי יחול בשר ערלתו ואחרין כל היום בשר לחילה אלא
 סוריים מקדמין למנות ושני המנה מוד כחלתהוים אכל
 כל זמן שלא הגיע עדין זמן עשיית המנו' לא מיקדמו ורזיזים
 מקדמים למנות אלא הוה ליה מנו' שלא כיומה ונש קשה
 לרברי הרב ז"ל דקאמר על דברי רבינו האי אלא להקדים
 לעשות המנה בתחלת זמנה ויה אינו דערב סבת שהוה
 יג עדין לא הגיע תחלת זמנה ואילו רבנות הרב ז"ל לומר כיון
 דדרך לאקדמוי המנה בימיה לתחלת זמנה הבא דאי אפשר
 לעשות כן יקדמוי מקדמים ומנה אומין כיון דאי אפשר לעשותה
 בתחלת זמנה דהיי שבתחלת זמנה מיקדמוי יום יג שהוה ע"ש
 זמנה ונס זה אפשר לי להכריז ר' האיני ובריקה חמץ דמקדמין
 מליל יג היא מנה דרבין דתחלת זמנה מתחלת ליל יג כפי
 טעמים שאריו עם בנותי' וכתב הרב ז"ל דהגדר שגדרנו כתי
 טל א וכו' לירי אבור הוא שאל יוכל מנה ככס' וכבר דחיתי
 אותו הטעם' וכתב עוד או כזיראו מנה אביה כמוני
 סבת מיד יאמרו ששבת כאפיתו סכרו וכו' ואיכא למידק א"כ
 כל יום טוב שאל בנותי' סבת' ויטרוכו לאבות פת כדי שלא
 וסברו דמשים שמתהו' דומה את סבת ואמנו הפת סבת
 ולזה איכא למיירי דר' האיני דסברו משום דאיתקש מנה לפסח
 ומשום הכי איכא למיטיב אכל כיום טוב אין לעשות כזווא
 כיו ויכול מנה ששבתו החמץ הוא מאד אלא ואמר כמו
 סבתו לעיל דביהרו דחומר לשת המנה אף עליו שערין
 החמץ קיים ועצמו כן הכל השמים ע"כ יוכפי הטעמים שכתבו
 רבינו הוה ויהי סבת' שיותר טוב הוא לאבות מערב סבת
 איכא קת דוק דלש' ל' מנות אין כ' טורח ואין כאן איחוד
 כ' וכדאין כדרי הדין סבת דאיכא למיחס לשמאל יקדים כרי
 לאכל בהמה ויאפה המנה בעוד היום וכינא מהלל סבת
 וכבר תהתי אף לא הוא הרב דברי הדין ולא הזכיר כלל:
 ז וכת' עירוב' ה' ה' אלא היה מעבר הכל וכו' הגדרה
 כפי פ"ג ל' אן הטור כד' ה' א' אתא לחלוק על מה שכתב
 בזם רבינו האי וכפי הנראה הכל שני באחת ובשיטה אחת
 הן עירובין ונראה לומר דמה שיש לומר שיש בין דעת ר' האיני
 לדעת ה' א' הוא זה לדעת רבינו האי אית ליה דאופין
 את המנה מערב סבת אכל מעבר כל החמץ נכ מערב סבת
 כתי טל אביה המנות של חובה כיון שהחמץ קיים ומשום
 הכי לא הזכיר מיד בכרינו וכשבת יאכל השני סעודות ממנה
 עד ד' סעודות לא חייס להאדר' מתתיל' ז' וכמו שכתבנו אי בני
 י' עשה כמנה עשייה אכל דעת ה' א' אינו כן לא מעבר הכל
 מלפני שבת ומשייר אין החמץ מוזן שתי סעודות ועכ"ל אפי'
 מנת חובה ואין כאן בית מוחס' ע"כ:

א אין לטען במקום השמש וכיום המעון אפילו תחת כל אור
 וכו' הגדרה ואם לא במקום השמש אברה העיבה דהא
 מאי דאיכעיא בניר' עברה ולשה ואמר רב אבי דאבור הכל
 אמר' דדרש רבא קאי ולעל כסין תכה אידי בענין הימים
 והכא מיירי לעיין חזונו' הא קאי כן ביה ובין ביה אבור ונראה
 לי דהאי דכתב ה' א' וכן יראה שאין כיון ללוס קרוב לתנור
 דאל' שם דלא היה אבור וכן מה שכתב רבינו וירוחם שלא
 תלוס בקרוב לשמש א"כ ליה לא יהיה אבור דהא לא נקט
 תלמודא לא במקום קיים דהיינו החיזומת עצמו אכל קרוב
 לו לא חתי להחמין כ' ואין לו דהא מפרשים דמקום השמש
 דקאמר בגמ' היינו קרוב לודא' ל' הוה ליה לה' א' למיבקט
 כ' ונראה וכן יראה שאין כיון ללוס קרוב לתנור אלא הכי הוה
 ליה למימר ולא ל' א' קרוב לשמש ולא קרוב לתנור ולא דאי
 מרלא קאי הכי מוד דהתלמוד לאו כ' הכי מיירי לא שמכברת
 אחר כן לחומר' ואין לומר דהאי דקאמר ה' א' דאין ללוס
 קרוב לתנור לא אמרו כן בתלמוד השו' דמיסיק ליה מכל שכן
 דמקום השמש דוה ליתא ד' אבי אומר דאבי' ושאבי דמקום
 השמש הוא מקום החמץ עצמו ומחמה ביותר ממה שמחמם
 החמץ אפי' שהוא א"כ כשאינו כתובו אלא קרובו וכן לשון
 דקאמר אין כיון ויראה כמו שכתבתי ודוק בכרי רבי' וירוחם
 עד כאן:

כיכר הנט

ב הרכ כיון יוסף ז' וכתב בעל תרומת הדשן דלפי מה
 שנהנו כו' הגדרה פירוש דלפי מה שנהנו שלא ללוס תחת
 חלון פתוח מיראה שלא תכנס שם השמש ומפרש ואמר דא"כ
 אפילו אם החלון פתוח לתנור וכו' ולי נראה דכשלא שמש
 שמש שוכנס שם השמש או שהשמש נגד אותו חלון וכנס שם
 חמימות הרבה כו' הוה ל' לחוס אבי' כיום היעשו כן א"כ כפיכר
 מש' השמש כנון אחר מנות שהשמש כמעבר והחלון פתוח
 למרחק נראה שאין לחוס כיון שאין שם אומקום השמש ואשלו
 שיהיה היום מעונן רבוליה שמשא' כיון דאינו נכחי' אין לחוס
 ודוק ועיין עד כאן:

ג הרב ז"ל ז' וכתב רבינו וירוחם נראה מכאן דבייב שאינו
 מעונן

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

מעונן מותר לנוח תחת כל הקיעה והגדה וקיעה לי
 דמאי היא דחמי ללא ולקטף תחת כל הקיעה והיא לא קאמר
 תלמודא דאכור ללא בדיקוס השמש ומנו סוכמנו אבל שלא
 בחקוק השמש כשיש אחר דמותר וזה באלא מעונן ואולי דמה
 שדריך לא מעונן הוא אהיה שאמר בסוף דקאמר ובלכד
 שלא יהיה קרוב לשמש ואש מעונן דאף על פי דאנו במקום
 השמש מימינו עכ"ל אהיה ועוד נראה לומר דהשת"ל דאנו מדבריו
 התלמוד לבר דמה חמיהו דמה שאמר שלא ילוב במקום השמש
 היינו לומר בכל מקום שהיה תחת הקיעה עמנו שהוא ראוי
 לכאשר בשם שהכרח לומר שאין הענה מעליל שלא ילוב לא
 כפייתו שיש בו וילעיל לא יאמר שם השמש אש מעונן ולדאין
 כונת התלמוד כן לא יוכל לנוח תחת כל הקיעה במקום שלא
 בא שם השמש ובלכד וכו' וזה שכתב דבני ירוח שמויתר לנוח
 תחת כל הקיעה במקום שאין שם שמש אשאר שחולק על מה
 שכתב כעל תנתי' הדאין דאין לנוח תחת חלקו התחתון למזרח
 אעפ"י שהשמש שפירס והיא אינו מעונן אעפ"י דכפי הרן
 מותר דביונין דתתקין השמים עכ"ל ולא ארעתיא וזה
 רבי ירוחם דכתב דכ"ל לנוח ביום שאינו מעונן במקום שאין
 שם שמש נראה דאנו מושג ליה או אשאר דסבור ליה כעל
 תרומת הרבן וכתב הכית יש לחוש דחמא יתקשרו העבים
 ולאו ארעתיא כיון שהוא בתוך הבית אבל כשכא לנוח בחון
 שהוא מקום פניו אש יתקשרו העבים ויהיה ארעתיא מהר ע"כ
 דהר"ב כ"ל ולא תנביא יהיה מן הפת וכו' ופיר' רש"י כיומר
 שתהא עוסקת בנזק כל שעה הגדה נראה לי לומר
 לעת רש"י דמה שאמר בגמ' ולא תנביא יהיה מן התנור היינו
 מצינו שבת התנור כיומר שאם לא יאמר התנור היטב כגון
 שחלם קנת מחמונו לא יאמר איחם קנת העיסה כיון שאין
 המצות בכמות מהר בתנור אלא היא מתעסק בעיסה ככל
 שעה עד שיכחש בתנור וקיעה לי לכל השירוסים דבגמ' משמע
 דהוא העיסה מאוס חזומות העיסה מדעולה עם החלוקות
 האחרות והכל הוא חזומות שמתחמם העיסה ולש דברי הרן
 אל זכריומה שפירסתי על לש דברי רש"י אין האע"ה אלא מאוס
 שהיית העיסה וזה לשון הגמ' לפי כל הפירושים מתייבשת
 ברוחך דלהרן נס כן צריך לפרש דמה שאמר ולא תנביא יהיה
 מן התנור היינו לומר דכל זמן שמתעסק בעיסה ויכולה היא
 גם כן להתעסק בתנור לכך כ"ל לש פניות רעתי לומר דלענין
 חזומות העיסה מתייבשת ונכ"ל וק"ל לא תנביא יהיה מן התנור
 כלומר כל זמן שמתעסקת בעיסה לא יתעסק בתנור דאש
 מתעסק בתנור יתחממו ידיו ויתחמם העיסה והכי קאמר
 לא תנביא יהיה מן התנור כדי לבלא להתעסק בעיסה שיתחמם
 העיסה אלא מו שעובקת בתנור יהיה לה עסק בתנור לכד
 ולא בעיסה ומי שעובקת בעיסה לא יהיה לה עסק אחר
 וילתה עד כאן:

כיון כן או אכלנו הם לא אכל הכבוד שהיא ישיבנו לשראל
 אחר הפסח שחמיר לו נעשרת ללולו ולוויקוריהק שעבר
 עליו הפסח דכיון שפירסו הלו אות לכוונה לא היינו הישרא
 מרשותי וככבם כרשות הניי לל ארבינו כל מה שזכרה ואפילו
 שהחמיר לו העני החמץ עמנו שאלוה לי חץ בכך כל זכויה ליה
 חמץ של בני שעבר עליו הפסח דמותר אפילו באכילה והומה
 זה למהו דקיימא לן המקדש כמלואו איש מקודשת כיון דמלואו
 להוציאה כיתכסא אפילו שיהיו המעוית כהלואה לה בעין אינן
 קדושים כיון דמלואו להוציאה וכו' הוה ליה כאלו הוויאין ואינן
 כעולם אף באין כיון שהלואה אותן לנתי אעפ"י שהלואה אותן לנו
 אעפ"י שאין בעין הוה ליה כאלו הוויאין וזה חמץ אחר הוא
 ומותר זה נראה לי אבל ראיתי לרן ראויה לומר שהיא סמיכה
 ככרישה להלואה תת ישראל חמיו וכו' ולוינראה שיעני ישראל
 מהלואה חמץ לכברי לפני הפסח ושלא לו חמץ כיונהו כן לאחר
 הפסח הוא לואינו מחמיר לו חמץ דהחמץ בעינו מותר דבר
 כפיר' דרבינו האם החמיר החמץ שנתן בעינו דרש"י ונראה
 דהיה דקדושים מוכח כמו שכתבתי ענין ד:

ד הגדה עור כתוב שם בלשון דרש"י על הדין דבעינן
 בני ישראל חמיו ישראל מותר אחר הפסח שיאמר לו מעכשיו
 כתב רש"י לא יאמר מעכשיו אנו קמו לנו לא אחר הפסח והוא
 עובר עליו זה לשון רש"י ובלשון רש"י נראה שדריך לומר חונו
 קמו לנו אלא אחר הפסח יעובר עליו דכיון דלא קמונו הנו
 למפרע הוה ליה חמץ של ישראל ועבר אלא שנתראה שאפשר
 לומר ולקיים מה שאמר וכתוב שם אולי עובר כלומר דהוה
 ליה בחמץ של ישראל הוויפקד ביד בני שאינו עובר עליו מן
 התורה אבל חסידא דרבין א"כ וכמו שכתבתי הרן אעפ"י
 שיש חולקים מ"מ אפשר לומר דרש"י הכי כפירא ליה:

ה הגדה עור כתוב שם וכן אשה בלתי מחכרתה כבר
 לפני הפסח ונראה לאחר הפסח מותר וכן יאמר המורה וכן
 המזה ויש מקומות בזהו שלא לית אשה מחכרתה לפני
 הפסח שתעלה לה לאחר הפסח באהרה לה ויש מקומות שיש
 רבות נגוע בה דהוינוסא ככא עכ"ל וכו' ולוינראה שיש
 לדקדק דאש כן דהטעם הוא שהיא איבור פאה בכא אהו
 קאמר שלא ללוות אשה כבר קודם הפסח כדי שישלם לאחר
 הפסח וזה שייך שם בלשון דאין האכור אלא מיום חמש
 רבית לכך נראה דבנות מה שאכורין אנו אלא מיום חמש
 חמץ דמכוס איסור רבות נראה לי דאין אין עכ"ל שם קפידא
 כזה וזה כן אי תתיה דמכוס השם הקנ"ס כן נר זה לי דאין
 כאן וכמו שכתבתי ואפשר דהשם חמץ חמיר דחמץ בעיניה
 ולא מן הרן ויהיה אש כן זה ככלותה מה שקודם הפסח כדי
 שישלם לה אחר הפסח אבל אם לותה כבר פסח ולא הפסקה
 לפרועה קודם הפסח ועבר הפסח שיהיה מותר לבע"י ועוד
 אפשר לומר דמאי דנקט קודם הפסח ואחר הפסח אף עפ"י
 שאין האכור מחמת הפסח היינו מאוס משהו זמן קרוב
 לפסח ויש לאחת חמץ הרבה וינראה שחא ומכדמו ולא יהיו
 זמן כדי לאכלו או דרך להלוות אשה לחכרתה עד לאחר
 הפסח עד כאן:

ה הגדה והכרי העור הן בע"י דברי הרן כשפי דכרום הן
 כפירוש דהוא מפרש דכרי רש"י הן בענין דלהרן לכתחלה
 יכולה לעבוק בעיבה וכתמר ואינו מושג לחימום העיסה
 ראולי שמצננת ככל פעם שנתבונן בתנור יהיה ולדברי
 העור לכתחלה אין להכניח העיסה בלא עסק אפילו תע אחר
 לעצק כשיש דבר כן משמע ונראה מדבריו:

ו הגנות דשייכי כשיין תמאי הגדה נראה לי דאש
 ישראל הוה לכרי חמץ קודם הפסח ושלא לו הכרי חמץ
 כהדין

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

ב

בהדיא יבא חמנוכו וחמץ שפלה עליו משולת אעפ"י שהוא
 כרשות ישראל אבל אינו יכול לבערו ואינו תמיה על זה דהא
 אשרא תורה חמץ של ישראל שהוא בכל נבולו אעפ"י שהיה
 נבול דחמץ מאד שאינו יכול לילך לשם לבערו ואולי עובר
 פלוג בין שאינו יכול לבערו וזכה לבטל עובר עליו ובין שאינו
 יכול לבערו מאי שפא מהאי חמץ שפלה עליו משולת דאינו
 עובר משום שאינו יכול לבערו ואינו משום שיכול לילך עד התא
 ולבערו גם הכא יותר בקבא יכול לבערו על ידי מראש וחניפא
 ועוד דאשכח במקום דחמץ הרבה ואינו יכול לילך לשם
 וכראה לי שיש חילוק בשהחמץ עומד במקום הראוי לבערו
 או הוא חייב לבערו בכל גוונא דאין ההחמץ עומד וצריך לו
 באיזה אופן שהיה כדי לבערו אבל בחמץ שפלה עליו משולת
 אעפ"י שהוא כרשותו הרי הוא כאלו מוכר הוא מן העולם
 ואינו כרשות ישראל וזה נראה לי לקר על מי שלשון הדין כראה
 דהכל תלוי במה שאינו יכול לבערו עם כל זה כך נרין לומר
 ועיין עד כאן:

ו הגדרה לשון רי"ף חמץ שפלה עליו משולת הרי הוא
 כמוכר אלא מבטלו בלבו דהוה הו"ל ולא עבר עליו בכל
 יראה מותר באכילה ואין להקשות מאי שפא מהנימוסונג או
 הנימוסאטם דאעפ"י דאינו עובר עליו ע"כ כז' אהור באכילה
 אחר הפסח משום דהתם איכא חששא דהערמה אבל הכא
 דכפלה עליו משולת אין כאלו חשש דהערמה ומשהו הוא מותר
 וכן כתב שם רי"ף וזו יראה דלא חילקו החכמים אלא כל חמץ
 שער עליו הפסח אהור כהכאה עד כאן:

יא הגהות דייכי בסיומן תנב' אלו דברים שיוצאים ידו
 חובת מנה וכו' הרב בתי יוסף ז"ל מזהב בשרק כל שעה וכן
 תנא דבי רבי ישמעאל דאמר קרא לא תאכל עליו חמץ שבעת
 ימים תאכל עליו חמץ דברים הבאים וכו' ואיכא למידק דהא
 צריך האי קרא למאי דנטינו במתינתין שהכניס יוצא אם
 כחלה ובתרומה אבל ישראל שאכל חלה או תרומה אינו יוצא
 י"ח ובקרא לן ממאי דכתיב לא תאכל עליו חמץ וכו' מי שאינו
 מוזהר עליו אלא משום חמץ יוצא בו ידי חובתו יבא זה שהוא
 מוזהר עליו משום אישור אחר ז"ל דאשכחיה ליה מכלן להונוא
 ממקרא זה דברים הבאים לידו חמץ וכו' או זה יוצא או זה
 יוצא ואם אשכחיה הפסח לומר דברים הבאים לידו חמץ
 יוצא כהן יהיה הישראל שאכל חלה או תרומה לשם מנה יוצא
 בה"ח ובשרט דאיכא למימר דיוצא כהן יהיה הישראל כחלה
 או בתרומה מזה דאיכא למימר הו"ל ואיכעו מיתשיל עליה
 וכמו שכת' הר"ן על ההיא דגו' שה"ל ל' ישראל על חלה של חמץ
 שישראל עובר עליה משום דהו"ל אי כעי מיתשיל עליה וכמו
 דאמריונס כן דיוצאים כדמאי מיוצא ראי כעי מסקר לככסיה
 והו' עניו חו"ל הכא דמיכמא הו"ל ואי כעי מיתשיל עליה
 וחוי ליה ואין לומר דלא חמירין הו"ל אלא לחמירא כרי
 שיעבור עליה בכל יראה וכל גוונא וכדמאי משום דהו' כפי
 אמירין לקולא אפי' אבל ישראל אבל כחלה ותרום לא אמירין
 הו"ל דהו' ליתא דהא הו"ל מראוריתא הוא דהא המכסל
 מיט לחול אינו לוקה לרבה דסובר הו"ל וקיימא לן כותיה
 ואין לומר דמה שאינו יוצא כחלה ובתרומה הו"ל העם משום
 דהו"ל מנה הבאה כעברה דאם כן אחאי צריך כגמר פסוק
 על זה תיפוק ליה משום דהו"ל מנה הבאה כעברה וזה כלא
 זה איכא לקאטווי דאחאי צריך לקרא דלא תאכל עליו חמץ

לומר דאין ישראל יוצא כחלה כותפוק ליה משום כינה הבאה
 כעברה וכמו שכתב הר"ן בטבול ומעט ראשון שלא נטלה
 תרומתו וכו' נראה לתרן זה כיה ראי משום מנה הבאה
 בעברה הוה אחיבא דמשום הו"ל יוצא בה ידי חובתו להכי
 צריך קרא לומר דלא יבא אעפ"י דא"כ הו"ל ודומק לומר
 דמתני' איירי כחלה ותרומה ראינה שלו אבל הקי"ש הראשונה
 ראי צריך קרא לזה דאין הישראל יוצא כחלה ובתרומה מנא
 לן להונוא ולומר דדברים הבאים לידו חמץ אדם יוצא אבל
 אי אין באים לידו חמץ אינו יוצא עומדת במקומו ולאסטר
 לומר דמחשבות זה נכין ליה דברים הבאים לידו חמץ
 אדם יוצא בהם וכו' ומיהו קשה דנימ' דקרא להכי הוא דאתא
 לומר דדברים הבאים לידו חמץ אדם יוצא בהם וירי חובתו
 ודברים שאינם באים לידו חמץ אין אדם יוצא בהם ידי חובתו
 אבל ישראל חלה וכו' וכו' יוצא משום הו"ל ועיין כנ"ל ע"כ:
יב ועל ההיא דיוצאים כדמאי חו"ל העם משום דראי כעי
 מסקר ליה לככסיה איכא לידק דאחאי צריך להאי עמאל
 תפיק ליה משום דקיימא לן דרוכ עמי הארץ מעשרין הם
 ועוד דנטינו דכשבתו"ש שאלו וסומק על דכדי עם הארץ
 והכא נמי כשאל מיהו אי עישר אי לא עישר וזה אינו כלום
 דלא נחית הכא במתינתין על זה כדמאי שאין יכולין
 לשאלו עליו אבל ההיא דאקסין דתיפוק ליה משום דרוכ עמי
 הארץ מעשרי"ה קשה דמראוריתא חוליק כתר דוכה דאחרי
 רכיס להטות כתיב וכו' לומר לזה דהכמים עם חמץ כפסק
 שקול ומשום הכי נכין אבו להאי עמאל ע"כ:

יג הגדרה והירושלמי שמכא ה"ל דמפיק דכרי' הבאים
 לידו חמץ אדם יוצא בהם ידי חובתו כפסקא אכלאי אין באין
 לידו חמץ אין יוצאין בהן כו' ממקרא דקבלה דמינה הוה חמשה
 מינין דהו' נבולתו של לחם אבל אחר מינין שאינם נבולתו
 יוצא בהם ידי חובתו כפסקא ולא מפיק מקרא דלא תאכל
 עליו חמץ היינו משום הקושיא שהקשיתו צריך אותו הפסוק
 ללמוד ממנו דישירא שאכל חלה ותרומה דא"כ מנא ידי חובתו
 כפסקא עד כאן:

יד הגדרה ואנכ נדרא בההיא דתנא כוסמין מין חטין כתב
 הר"ן ז"ל כוסמין מין חטין ליכא לתימר דלענין מנה וחמץ
 קאמר וכו' וליכא לתימר אהמנות קאמר דהא כל הממנות
 באות מנה ושמע מיהו וכו' וז"ל דים להקשות איך אפשר דקאי
 אממנות דאם כן איך קאמר דאם אכלן מנה שיוצא בהן ידי
 חובתו כפסקא והא אמרין במתינתין ד' חלות תידה אין אדם
 יוצא בהם ידי חובתו כפסקא משום דכתיב ושמרתם את המנות
 דכע"י שימור לשם מנה יבא זה שהתבאר לשם זכא וכאן כמו
 איך אפשר לומר דיוצא משום פסח הא לא שמו דים מנה לא
 משום מנה והתנא בכריתות ובמכות יבא איך שיע דמה שאמר
 לקט מכולן וכו' דקאי אמכחו כו' משמע שפא דהתם וקושיא
 דה"ל על זה אינה קושיא כל כך דאפשר דאקרי ובתחמץ וכו'
 אין לומר דרוקא בחלות תידה אמרין הכי משום דאיכא זכא
 בהדיהו ונמצא דהשימור הו' לשם זכא אבל במינה דליכא
 זכא כהה"ל אין צריך שימור אלא לשם מנה כלכך מיקרי כיון
 דליכא זכא כהה"ל דאי אכנת לן כוה כיון דלא נעשה לשם
 מנה של פסח אלא לשם מנה של מנה:

טו גם נראה לי דצריך קנת עיין בההיא דאמרין יוצאין
 כדקייק השו"ת וכמבואר וכו' ר' יוסי אומ' יוצאין כדקייק השו"ת
 כלל

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

מחיימן ואין צורך באותה טעם לבנות ששעשה איתו המצות כדו שנת כהן דיו חנוכה דהא היה צורך לבנות ככך כהא דלא אעפי דוישראל בר דעת עומד על גביו כפי דעתו ולא יעזב מה שעשה הגוי או החכם שונה וקטן אבל אין צורך לזה אלא שימור אותה כראוי שלא יבא לדידי הימנן לזה וזה כבר נעשה אכ לא כפקא לן מודי אכ עפא גוי או החכם שונה וקטן ויהו דעת הרש והרף והדיוטן אל סכת הרב אל וכן נראה שהיו דעת רב האינגאון סבת הטור כסיון סביב שאם עפא גוי או חכם שונה וקטן כפי ישראל בר דעת שיענה בה ידיו חוכתו דלא כמו סכת הרב הגדול ז"ל לדעת רב האינגאון דכורך דאכ לש ישראל אפא גוי דאין ככך כלום וינא בה ידי חוכתו לא ככל גונא וינא בה ידי חוכתו אפא דהכל עשה הגוי כיון שישראל עומד על גביו ושאר כראוי החיימן כן נראה לי דעת רב האינגאון וכן נראה לשון סכת הטור משמו ובעלי משפט ומסדין מחמירין על ענין ולשון כענין ואופן נראה בכרוב דלדכור רב האינגאון דכאשי וליה מירוי דאפי לשוואבו הגוים בענין מיתר למשל ושפי כה ידי חוכתו ואתן הנא כי ההבדל לא מן הדיוט עושין כן אלא שהיו מחמירין על ענין זה נראה לי שהיו עושין כמו שאמרו רבא חלמ גרמא רב כפרא מלא שבוא וכו' אבל נראה דכשי דעה זה סבתה דאפילו שעפא גוי לא ואפא עכא כיון שישראל עומד על גביו ושאר כראוי שלא החמינה דיונא בה ידי חוכה אכ כן בההיא דבנקות של גוים דאמרין דארס מלא כריסו מהן ובלבד דאכל כיות מנה באחרונה כיון דאיכא מאן דאמר דמירי בישראל עומד על גביו וראה ושאר מחיימן אכ כן אחזי צריך לאכול כיות מנה באחרונה הא כפיך בה איכא למומר דההיא דבנקות של גוים היינו שהעיקר היאם לא גוי ולא נעשה לשם מנה ונס ישראל הרוצה אותה לא שמד ולא כיון לשם מנה אלא שדע שלא החמינה אבל כשהעיקר של ישראל אף על פי שהיא הגוי כיון שישראל עומד אותה לשם מנה ושאר מחיימן כראוי וינא בה ידי חוכה אף על פי שעפא גוי ואפא גוי נכ דשכירא ליה כפי מה שירש רש"י בההיא דבנקות של גוים שנוכר בה שלא החמינה אבל לא שמד כראוי ואבן שמור בעינן גם נראה דאיכא למידק בדברי השאלמות דאכ שכירא לה דושתרת דכתב רחמנא הוה דכענין שמור גמור כלומר דככל ענייני מנה השמרה לבאת בה צריכה שמור ככל עכ"ל א"כ יהיה צריכה שמור אפילו משעת קנינה דככל עניינא קאמר קרא שמור והוא כפי הנראה מלשון איכה צריכה שמור אלא בלישה ואפיה ואם בכרתו לומר דושתרת דאמר קרא היא אפילו קנת שמור אסכן כשאפא ישראל ועפא שמור יכה באפיה אחזי לא בני באותו השמור דהא כמקנת שמור פני והא איכא ונראה למור לזה דשכירא ליה לשאלות דמאי דהצריכה התורה שמור לא הנריך אלא משקרבה בקחמ לחם חיימן דהיינו כשמיטל מים עליה והיא כשעת לישה דאו ארס מקרבה לירי חיימן או כפי שמור אבל משעת קנינה דאו אין ארס מקרבה לירי חיימן אלא ש"פאר איכא לירי חיימן כהא לא הנריך התורה שמור ואף על גב דכשעת שחיה הא מקרבה אל המים ואיכא מאן דכענין שמור מאותה טעם וכמו סכת הטור לשון מכל מקום השאלות פוכרים דאין חש חיימן אלא מעשה

אכל לא כמבואר אפי' שלא מוח וקיימא לן כדכתיב וישי דאין יובאים כמבואר משמע דכשת שבאלו כפיך ליה מתירתת ומשום הכי אינו ינא ידי חוכתו וכלבנות ידים אמרינן דמת שבאלו אף על פי דלית ביה תורתא דההא עם כל חייב כ"ו וכמו שכתב רבא דהר"ה דהביטל אינו מוציא מידו פתוחין אמרינן דהא כהא תליא אכ יש לו דין שת ינא כו ידי חוכתו ככסא ואי לא אין ינא כו ידי חוכתו ככסא וכוה סכתו אין לומר דשעפא דהכא דאין ינא כמבואר היינו משו' דטעם מנה כפיין דכין דעת איקרי מה לי לטעמו של חסד ינא דאמרין כפי דטעם מנה לא כפיין דאמרין כלעמורו לא ינא מהם דטעם מירוד כעין בלע מנה ע"א דלח כעין טעם מנה ואם כן אף קאמר הכא דהא שאינו ינא כדקוק החכמה היינו שפא חסד דטעם מנה כעין ואלו דמה שאמר דטעם מנה כעין ההיא כמותו שיהא כמנה טעם מנה לא ינא חכמה אף כו טעם מנה כעין דלית בה כמנה טעם מנה אפי' שהיא אינו טעמה וכמו שאמרנו כלע מנה ינא אין ככך בלע וינא ע"כ

יו ועיין א"ש כדכרובות כיות אכ לא ליא ינא כיון לבאן דולאי דלענין ינא ינא ידי חייב ככסא צריך כיות ע"כ

סימן תס

אין עושין המצות ע"י גוי חכם שונה וקטן והכי איתא בפ"ג עד לא נפיק ביה ידי חוכתה דהגירה איכא למירק מאי היא דקאמר אע"ג דאפא ישראל ועבד בה שימור כשעת אפיה לא כפיך בה ידי חוכתה וכו' דודאי דאין מירי כמנה השמירה לשם מנה דהיינו היא שיונא בה ידי חוכה וא"כ מאי אכפת לן כמאי דאפא ישראל ועבד בה שימור כשעת אפיה הא כיון דכשעת הלישה לא נעשה בה שימור מאי נפקא לן כשעת אפיה דילמא החמינה כבר כיון דההדר לנא אותה לאו כפי שימור כיהו ועוד דלמה לן לומר דלא כפי ידי חוכתה דבר דהא דיכיל למבלה בתוך הכסא ואמאי כיון דלבו אותה גוי או חכם שונה וקטן דלאו כפי שמור כיהו דילמא החמינה אותה ולא יהיה ראוי לאכול אפילו בתוך ימי הפתולוה נראה לומר דהכא מירי דכשעת הגוי או החפז היה ישראל עומד על גביו וידע שכירוד שלא החמינה או אפי' לא היה בר דעת ישראל עומד על גביו עכ"ל מותר לאבלה ככסא משום דנוכר בה שאינה ס' חיימן וכמו סכת השקקין והמשפטים כל אחא לשי דעתו כההיא דאמר דנקות של גוים ארס ממלא כריסו מנה ובלבד שיאכל כיות מנה באחרונה אכל איכא למירק כההיא דכתבו דוישראל בר דעת עומד על גביו ורואה שבעשה כה שמור בהתן ולא החמינה מאי אכפת לן כשעשה על ידי גוי או חכם שונה וקטן דאי משום דכתב לן ושמתה אית המצות דהיא חוכה ושמתה איתם הא שחיי אותה מחיימן כשאפא כעשייתם שבעשה כהוה והכתוב לא תלה דבר כעשי אלא כשמור לכך והא שמד ועוד דאין זו המנה כדי לבאת בה ידי חוכה אלא זו הכונה למנה שיהיה ראוי לבאת בה ואם כן כיון שעפא כהוה וכשורה שמרה מחיימן מאי אכפת לן חיי שעפא לכך נראה לעניות דעתי דאין לחש כמו שיעשה המצות אפילו אותן שונא כהא ידי חוכתו כיון שהיא עומד על גביו כשעת עשה ושמן כראוי

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

כא

משה שמעיל מים על הקמח מתשאל כשנטמן אין המי' על
 הקמח משם ועוד דאיכא מיני רחיים הרבה דאין בהם מים
 כגון רחיים של רומושל כהמה ואיכא נכ רחיים של יד וכו'.

ב הרב כי זל אין עושין המצות וכו' ה'ראש בפ' כל שעה ה'ה
 וכו' ה'גדה וראה דמה שכתב הרב והרב המגיד כתב
 דנראה דחולק על מה שכתב היינוה דה'ראש כתב דמנוה
 לבד הוא שיכתב ב'עשיית המצות אבל מ'אם לא עשאו
 הוא כעצמו אלא על ידי גוי ח'שנו י'א בהי'די חובתו אבל
 הרב המגיד כתב כשה'ה'שכא ד'אם לש ל'גיב'ה גוי או ח'שנו
 ד'אינו י'וצא בהן א'כילו א'רוב ע'ומדין על גבן וכו'ה שכתבתי
 י'סקת דיוק דכ'ד'ו ה'מה דכתב א'ן ע'ושין המצות על ידי
 גוי ח'שנו דמ'שיע' דלכת'לה הוא ד'אין ע'ושין אבל אם ע'שאו ע'י
 גוי ח'שנו מ'י'א וכו'ה שכתבתי ל'עת ה'ראש ו'אחר כך כתב
 והי' איתא כש'אלת'ה וכתב ר'אם ע'ש'ן גוי או ח'שנו דל'א י'א
 וה'א הפך כופת לטונו וכתב ה'ראש וכו'ה שכתבנו ונראה
 לומר דו'דאי כופת הטור ר'יו שכתבנו ד'אין ע'ושין על ידי גוי
 וכו'ה'א דוקא לכת'לה א'תל כ'ד'עבד א'ם ע'שאו י'וצא בהן ידי
 ה'בתו ו'מה שכתב והי' איתא כש'אלת'ה א'ן הכוונה לומר
 דכש'אלת'ה כתב כ'ן כ'זו שכתב הוא ז'ל אלא הלשון הולך עד
 ל'מה שכתב וכן היה מ'נה ה'א ה'ראש ז'ל ו'יתחיל הכ'איתא
 דש'אלת'ה וכן כתב וכן בהן נדק וכו' ורב האי כתב כ'י'בעלי
 מ'עשה ומ'סודים וכו' וכן היה מ'נה א'א ה'ראש ז'ל דהוי הכוונה
 כ'י' ש'רב הוא כ'ת'ה'ת ה'ש'מ'ן ד'ט'ן לע'סות לכת'לה המצות
 על ידי גוי ח'ש'ן א'א הוא כע'צמו ו'סת'ל כע'שייתן אבל מ'אם
 ע'שאו א'ן ל'כ'ולן א'א י'וצא בהן ידי חובתו ע'ד כ'אן:

ג ע'וד ש' הרב כ'י ז'ל ו'ש'ע' מדכ'רוי ש'אם לש ישראל ו'א'ה
 גוי י'וצא וכו'ה ר'ב ה'א'י ה'גדה מ'לכ'ד מה ש'דקדקנו על
 ל'סין הרב ז'ל וכתבנו ל'רב האי ככל ג'וכא א'כילו ע'שה הגוי
 ח'רש ב'טה וק'טן כל המ'ע'ס י'וצא בהן ידי חובתו י'ש ל'דקדק
 הי'כו מש'ע מדכ'רוי ד'שכ'א ד'אם לש ישראל י'א'ה גוי דכ'ד
 ד'ד'י'א ה'א'כ'א ז'ל כל המ'ע'ס כ'ד'ר'א ל'יה דכ'ע'י ש'ע'ה
 איתו ישראל ע'ג'ו וכו'ה ש'ד'ה כ'ן מדכ'רוי ה'ש'אלת'ה וכו'
 ת'י'ח דכ'ד'רו הש'ק'ת' ו'מה הכ'י ה'ן כ'כו ז'את הכוונה א'כ דכ'ד'רו
 ה'ש'אלת'ה ה'יה ל'יה ל'רב ל'דיוקו הכ'י וע'וד דל'ט'מה שכתבנו
 כ'ד'ד'רו ה'ש'ק'ת' א'י א'שכ'ר לומר הכ'י ו'מה לכו'א'ם כ'קט ה'ראשכ'א
 כ'ל'ט'ו א'ם לש ל'ע'כ'ה גוי או ח'ש'ן כ'ד'רוי ו'דכ'רוי ד'אם
 ל'ש'י'ר'אל א'כילו א'כ'ה הגוי ש'נ'א י'די חובתו ד'א'א א'י'וצא
 ד'ה ה'אם ל'ש'י'ר'אל ו'א'כ'ה הגוי ד'א'א י'וצא ד'אכ'ס'ר ד'א'ש'יה הוא
 י'ת'ר י'ת'ק מ'לי'טה וכו'ה ש'נ'ר'א ק'נת כ'ן כ'ד'ד'רו הטור ו'א'שכ'ר
 ד'מה שכתב הרב ומ'ש'ע מדכ'רוי ש'אם לש ישראל וכו' ק'אי ל'מ'אי
 דכ'כ'ו ה'נה'ת מ'י'מ'ונ'כ'ס ר'כ'יה ו'א'י ל'א ר'א ת' ל'ט'נו וכתבתי
 ל'ה'ת ל'מ'ד א'כ'יה ה'ן כ'כ'ו ע'ד כ'אן:

אדם יוצא מצדה של ככרי אפילו וכו' דמשמע דהמצוה עצמה
 היא של ככרי אלא דכפי האמת אינו כן כמשמע דתדבריו וגם
 כפי לשון השאלה ששאלהו דהכי לטונו של שטל על מצה שלמה
 גוי ח'שנו וכו' דנראה דאין כאן אלא ה'א'י'ה שלם אותה הגוי
 גם כפי מה שכתב ה'ה' ח'שנו ואם לשה למצה של מצוה גוי
 או ח'ש'ן וק'טן וכו' ומנה של המצה אינו מיירי אלא כש'ל ישראל
 א'ק'על פ'י ש'אכ'ס'ר ל'דחות מ'כל מקום כ'ך ה'וא הכוונה וע'וד
 דר'ומ'יו ד'חרש ב'טה וק'טן ה'וא ד'ד'אי ד'אין הע'יכ'ה שלמה כ'ו'
 ומה שכתב כ'ל'ט'ו א'ן א'ר'כ'י י'וצא מצ'ה של ככרי א'ן הכוונה
 ש'מ'נה ע'צ'יה ה'יא של ככרי אלא מ'נה ש'ע'ש'ה הככרי מ'יק'ר
 מ'נה של ככרי אבל א'י'כ'כ'ר ככתבתי ד'אין לח'וש מ'י הל'ש או
 ה'אופ'ה ר'כ'יו ד'ישראל ע'ומ'ד על גב'ו ו'מ'ה'ירו כ'ן גוי כ'ין ח'ש'נו
 י'וצא ד'ה'א עכ'ד י'ש'ר'ל ר'ע'ת ש'מ'ור ד'א'י'ו ה'יה'א ד'כ'נ'ק'ות
 של ג'ו'יס ככ'ר ה'יר'צ'ת' א'ות'ה כ'ש'ה'יה ע'יכ'ה של הגוי ע'צ'מו
 וכו'ר'אי ש'א'ן ה'ג'וי ע'ו'כ'ה ל'ש'ם א'כ'ילת'ה מ'נה אלא ל'ש'ם א'כ'ילת'ה
 וה'ישראל ל'א ש'מ'רה אלא ש'י'דע ו'ראה ש'לא ה'יה כ'ה ט'וס ח'י'מ'ון
 מ'ש'כ' ה'ג'י ל'א כ'פ'יק כ'ה י'די חובת'ה ד'ר'מ'מ'א א'מ'ר ו'ש'מ'ר'ת'ם
 ד'כ'ע'ו'ן ש'י'מ'ור ו'ה ל'א ש'מ'ר ל'א ש'י'ד'ע'ר'ל'א ה'יה כ'ה ט'וס ח'י'מ'ון
 א'בל כ'ש'ה ע'יכ'ה ה'יא של י'ר'ל כ'ד'ר'אי ש'ע'ו'ש'ה א'ות'ה ל'ש'ם מ'נה
 כ'ל'מ'ור ש'לא ח'י'מ'ון ד'ר'ו'ג'ה ל'אכ'ול א'ות'ה ב'פ'כ'ה ל'א ש'נ'ר'ק' כ'ו'כ'ה
 ל'יה אלא ד'ה'ס'ת'מ'א כ'ך ה'וא ר'ע'ת'ה ע'ו'ש'ה א'ות'ה ה'ג'וי וה'ישראל
 ע'ומ'ד על גב'ו ו'מ'ה'ירו ו'מ'ה'רה ש'לא י'כ'א ל'י'די ח'י'מ'ון כ'ה'א
 א'כ'ילו ש'ע'ש'ה ה'ג'וי'מה כ'כ'ך ה'א עכ'ד כ'ה ש'מ'ור כ'ר'אי ו'כ'י'ק
 כ'ה'י'די חובת'ה י'ו כ'ד'ר'א ל'י ד'א'כ'ילו א'ם י'ה'יה ע'יכ'ה של גוי
 ו'ישראל ע'ומ'ד על גב'ו ו'מ'ה'ירו ו'מ'ה'ירו ה'י'ק'ר י'ע'פ'ה ו'ש'מ'ר
 ה'ישראל כ'ר'אי כ'ל'א ה'ה'צ'ו'ה ר'ו'א ה'ש'ר'ל כ'ה'י'די חובת'ה ד'מ'ס
 ל'י א'ם ה'ע'יכ'ה של ג'וי ר'ח'ן ל'א ה'ע'יכ'ה של ישראל וה'יא
 ד'כ'נ'ק'ות מ'י'ירי ד'ל'א ש'מ'רה י'ר'אל כ'ר'אי ו'ל'א א'מ'ר ל'יה לג'וי
 כ'לו'ם אלא ש'ודע ש'לא ה'ה'מ'ו'ה ע'ד כ'אן:

ד ה'גדה אין חילוק בין העיכה של גוי או העיכה של
 ישראל לומר לגוי לרעת עצמו הוא עוכה אלא ככל ג'וכא
 אמרונו דגוי לרעתיה עבדו דהא כגט אמרונו הכתיבת גט
 רגוי לרעתיה עבדו והתם לא שייך למומר ולחלק משלו לשל
 מכרו ע'ד כ'אן:

ו הרב כי לשון ה'ראש ז'ל אבל בח'ש'נו'ם ל'דין ד'כ'כ' ד'ג'ו'ן
 ת'נן ד'ח'ש'כ'ס'ר'ק לכתו ג'ט כ'ד'ר'ול ע'ומ'ד על גב'ו ו'כ'ס'ק ד'ח'ול'ק
 וכו' ה'גדה ונראה ל'י ד'אכ'ס'ר ל'ת'ק'ת ל'ת'ק'ת ח'ילוק ו'ל'מ'ר
 דכ'ס'ל'מ'א ככת'יכ'ת ה'נט ר'אין ע'ושין ח'ש'נו ה'צ'רוש'ין כ'ל'ל ל'א
 דכ'ר ש'ה'י'כ'ה ל'צ'רוש'ין ל'כ'ד א'ע'פ'י דכ'ע'י כ'ו'כ'ה מ'ן א'ין ע'וש'ה
 ה'ע'י'ן ע'צ'מו א'בל כ'מ'ש'ו'ם ש'ט'ו'ם ה'ע'י'ן ע'צ'מו ד'ה'י'מ'ו ש'מ'ו'צ'י'ה
 מ'א'י'כ'ו'ר א'כ'ר מ'ן ח'מ'י'מ'ת'ר'ה כ'אכ'ילת'ה כ'ה'א ז'ל ד'א'כ'י כ'א'ה'רו'ס
 ע'ומ'דין ע'ג' א'י'ו'כ'לו'ם וכן כ'ח'ל'ט'ו וכו'ה ש'נ'ר'א כ'כ'ר א'בל א'ין
 ל'ה'ק'ס'ו ד'ש'א'י ש'ח'י'טה מכת'י'ב ה'נט כ'ס'ל'ה'ר'ט ד'ל'ע'ל' כ'ות'ה ב'ין
 א'ותו כ'פ'ומ'כ'י וכו'כ'ר'כ'ו'א ב'ין ד'א'כ'י'פ'ה י'ר'אל כ'ר ד'ע'ת ה'מ'ל'מ'ד
 א'מ'רו'ין ד'כ'ש'ר ו'ל'א ח'י'ו'ס'י'ן ש'י'א פ'ע'ם א'חרת י'כת'בו ב'י'ב
 ל'כ'ן ע'צ'מו א'בל כ'ש'ח'י'טה ל'ע'לו'ם ש'ח'ו'ס'י'ן ג'כ' ב'ין ל'כ'ן ע'צ'מן
 כ'ה'א א'מ'רו ר'כ'ן ד'א'כ'ילו א'מ'רו'ס ד'רו'ח' א'ות'ן כ'כ'ו'ה ד'ש'מ'א
 י'כ'א ל'ש'ח'טו ב'י'כו'ן ל'כ'ין ע'צ'מו ד'ו'ה ל'ית'א ד'ה'א א'מ'רו'ין כ'ד'ר'א
 מ'אן ת'נ'א ד'ל'א כ'ע'י כ'ו'כ'ה כ'ח'ל'ט'ו ר'בי נ'ת'ן ה'יא ח'מ'ט'ה ד'ל'ר'כ'ב'ן
 ד'כ'ב'לו מ'ש'ו'ס ד'ל'א'ו ב'ני כ'ו'כ'ה נ'כ'י'ו'ה ו'ל'א'ו מ'ש'ו'ס ג'מ'א י'ש'ח'טו
 כ'י'ן ל'כ'ין ע'צ'מ'ו'ש'א ש'ט'ם ק'נת פ'ק'ט'וק כ'ו'כ' ד'ש'מ'א מה ש'א'מ'רו

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

דבין דכעו הכיכא כשחטת חולין היינו הטעם מאי דכתבנו
דאם אבי אחרים דלא בעי כוכה ועיכול דחשו אמנו לא משום
דכל מפעיהם מקולקלים ולאם אחרים חמין אותן כשרה שאל
ישחטו פעה אחר ביני לבין עצמן להבי אדרכו כוכה דאפילו
אחרים רואי אותן יהיה פסולה ועירנו התוספות דאחרים
דראים אותן שאימין מלמדן וכו' דרך לוח שאין מלמדן וכיון
שאין מלמדן אין כפי כול כלל כרי להכיר שחטתן דמה שאלו
האזרי רואין אינו מושל לא שלא יקללו בהחיה אבל הכונה
אין כאלו אבל בכתיבת גזט דקאמר דאחרים עומדין על גבי
היינו שם מלמדן ומזהירין שכתבו להם פלו וכו' איום להם כוכה
וקאמר עוד ועדין קשה דמשמע דאין הפרש בין חרש וקטן
לאשה כגט ושחטה ואילו כחלונה ממשע דים הפרש כיוניהם
דח' הויא חלונה אבל בשטה אין כוכה חלונה בלא קשיל לוי
דהא חובא דחלונה אין הם חשבו מכת הטור בה חלונה
ס' ק' קט' לא שבת דחלונת חרש וחרש' ככולה שאינן מתרת
לעלמא אבל מ"מ שכולה לחמ' אבל קטן ושטה שוין להו דאין
חלונתן כלום ומותר ללמדן ממשע דלעבין חלונה שוין שוין ויה
משורט שם ממה שאמרנו כגמ' אחר רב יהודה אחר רבון דברי
רמ' אבל חמא אין חלונתן כלום אלא פלוגת דלהלמב
בין חרש בין שוין אין חלונתן כלום אלא לפוסלה על האחי' אבל
הראשון הרשעא כתבו דחרש מיהא הויא חלונ' פסול לשפלה
על האחי' אבל קטן ושטה לכע' לא הויא חלונה כלל וא"כ איך
קאמר הבא קטן וחרש שוין הוין חלונה ויש לומר
לזה דמה שאם הבא דחו' שוין הם דהויא חלונ' היינו באחרים
פ' ג' וכו' יש חילוק בין ח' לשטה דשטה אפילו אחרים
עומדין פ' ג' גבי אינו כלל' אבל ח' דרית להו קנת רעת מושל
משטה כג' אחריו עו' דין פ' ג' וכלל הא' דיו דחלקו פ' א' ח' כ
והרשעא כ' מיירי כשחונן בניו לבין עיניו וכן מיירי וכן פתח
דקאמר דחמ' אר' יהודה אחר רבון דברי רמ' וכו' הכל מיירי
כשחונן בניו לבין עומדין ואי כפינו כל מהפס' כד' מלמדן
מוהירין אותן ועוד קשה לפיזה דמנא דלרעת האשכא אין
חילוק בין בר דעת לחרש דבר דעת נמי אש חלן כינו לבין
עצמו אינה חלונת' לא לשפלה על האחי' אבל להתירה לעלמא
לא ונס איכא לחלוק קנת חילוק בין גט ושחטה לחלונה
דכגט ושחטה אין ככ' עניינן ומע' אין ואפס' דכא' עימד על
גבינו וכיון אבל כחלונה דים הרכה עניינן ומע' אין אפי' שיהיה
אחד על גבינו עכ' לא יהא השוטה ויכול לבזק דומכלכל דעת
יותר חמה שהוא מכלכל מחמת רבני העניינן והמעשים
והקראו' וכתב עוד ותרנו התוס' דשטה לאו בר דעת הוא
כלל כדכר' שאלו הויא הכוכה דכדכר שאין כוכה כשחטת
ומל' ש' אין לוח תקנה כלל בין שעמד ע' בין שאיכו עמד
על גבינו אבל חרש וקטן דים כהם קנת דעת אבי' אחר
עומד על גבינו מושל ולי אינו עומ' על גבינו אינו מושל ויהיה
דפ' דחולין דשטיל לכל חרש שוטה וקטן היינו כמו שתירנו
התוס' מ' עיקר' דאין עומד על גבינו מ' שמלמדן ומשום הכי
שחטתן שפולה אבל שטה אפילו שיהיה אחר על גבינו מלמדן
מוהירו ע' כל זה אינו עיל ונקט שוטה בהדיהו מ' מ' מ' מ'
דכולי' תלמודא נקטיהו ל' ש' בימד' ועוד דכהא' ריבא
דמיירי מתביתן דאין מלמדן אותן הדין שיה ככולהו וכגע
איכא הוכחה דאמרי ליה כתב לשם פלוגי ופלוגי וחיוון
אחר כך הגט כתוב כמו שזוהודא' דמי אפסיה ומכיון

אכל כשחטה חמ' הוכחה איכא דכין ילפי זה איכא למדק
חמ' האי ליכא דקאמר רב הובא והוא שיהיה אחר עומד על
גבינו דלמה לן לאחר עומד פ' ג' גבינו הויא לוי למימדן והוא
שזוהו לכתוב פלוגי ופלוגי וכיון דחיוון דהתיב הכי בתוך
הגט ודאי דאחריוק דמי אפסיה וכיון דהיה ליה חרש שו' כמו
איהו אחר דעלמא דאחריון לו כתוב גט לשם פלוגי ופלוגי
והוא בית כולו דכוכה דעלמא לא צריך למד ליה לא כתוב
גט לשפלה וכו' ואין צריך למד ל' כיון לשון דהוא דאיהו בר
דעת שיהיה שהיא יודע דצריך לבזק בשוין אבל לחרש שוטה
וקטן צריך למימד ליה שיבזק באגמ' הכתיבה לשם פלוגי
ופלוגי ולא יכוין למתא אחרים שכתבן שמתן ולא שיהיה גט
כן כשעתק כעלמא בלא שום כוכה ח' דאין עומד על גבינו
ח' כמו צריך שיהיה על גבינו כל זמן שהוא כותב הגט כרי שיבזק
בכל הכתיב כשטוב וכתורף ואש לא יהיה על גבינו בכל שעה
ויסוד ככתוב לא יכוין אבל כחלונה דקאמר הרשעא ל' דים
ללמד דכר' הן לעבין חרש שוטה וקטן דלש חמות של חזיה
וכו' דחרש שוטה וקטן פסולין שהרי דוכה שימד ואלוהו
עומדין על גבינו מלמדן וכו' יש חילוק בין שטה לחרש וקטן
איכא למדק כיון שכתבו דהתירה לא תלה עניינה כמעשה
מי עשה אלא כשימדו רואי לש חרש שטה וקטן ויש שם כר
דעת דמסמך אותה ואלוהי מיהא לחזק בני בכבד' ועוד אי
מלמדן אותן אפילו שוטה שגשג ויבא ידו מוכתו דהם משמיה
מחיוון ומאי כוכה שיק' הבא ועוד דכדא' ל' דכאן בעימה
יש הוכחה דכיון דדנילת הוא להשיל שאור בעיפת השת וזה
אינו חסיל' ויגד דאין דרך כמי ששם עי' שלא להניחה אפילו
דגע אחר אלא עיסקין ו' ויחזק כסודו והבא חיוון דהאני
חשוד דאין מחזק הע' פה אפילו דגע' א' היינו חמ' דחוכח
חילת דכין שזוהו לשור' שלא יבא לדי חיוון רמי אפסיה
וכיון וכו' יש להקשות נ' לש מה ש' הרשעא ככתבן וכתב
עוד ומורי הר' וינהכת דכל שאפס' ע' פלוגי וכו' דה' כשליח
ולי קשיא דהא קול דהין שליחות לגבי שחונן שכתב כל זה
השור כחא כהלכו' שחונן וכו' אין שום מחלוקת דלכע' אין
שליחות לאלו ואלו דלא כתב כן הר' וינה אלא לומר דכיון דגט
ושחטה יבזק דהין שליחו' כוכה העומד על גבינו ככוכ' העישה
דאחרתן שחונן של חרש כמותו והבא דהוא עימד על גבינו ה' כ
כאלו הוא עצמו עשה ואם לדעת הר' וינה ולשיכ' כגט כשר
וזה כשחטה אין להקשות מההיא דחולין דפסול חשוד דהא פ' ג'
ואמר אלו היה בר דעת עומד ע' דהיינו שמלמדו אבל ההיא
דחולין אחרים רואים אותו לכד ואין מלמדן אותו כלל וכמו
שתירנו התו' וינה ר' ש' פ' ג' ה' וינה דאין קאמר
אבל חלונה דאין ע' שליח אף כוכה העומד ע' אינו מושל
בין שוטה בין ורהא כפשיטו כתבו התו' דים הפרש כחלונה
בין שוטה לזו דכא' מושל החלונה כשאחר עומד על גבינו
ואלו לוי לומר לדעת הר' וינה דזו שכתבו התוס' דים חילוק
כחלונה משוטה לח' היינו מהא דכתוב בתוספתא והוא פ' ג'
דתלמודא דיהו' פלוגי אשחטת וכפי מה שכתבו בההיא דנא
דכתבנו לעיל דהין קטן דפסול תלמודא כפתס לחלונתא
דמשמע דככל גונא פסול ודכרי' אלו ארובים ונריבין פירו'
דכ וכו' כהם ה' וינהו' כמו שתיר' כאלו השור כדכרי הטור
והר' כ' ל' כה' גיטין פ' קכ"ג וכה' חלונה פ' קפ"ג וכתב' בה'
שחונן ונריבין עי' דכ במקום וכאן אין מקו' להאריך בהע'

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

וכתב הטור וכן כתב רב כהן נדק לנאת יהי חיבה וכו' אלא כמנה שאפסא ישראל לטעם מצה ושמתם וכו' הגר"ה נראה דדברי רב כהן נדק פלגיו על דברי השאלות מדרכי השאלות מלאה דלא בני בארצות ישראל לטעם מצה לכד לא נדק נס כן שהעבירה בילום הישראל לטעם מצה נס כן וכפי הלשון שהביא הר"ש בשאלות נב כבירא להו דאף הולכת החטין לשחון נדיבה על ידי ישראל דאי אמינינו גוי לא נבוק ידי חובתם ואם כן איך כתב הטור וכן כתב רב כהן נדק דמשמע דאינו חילוק על הכתוב לענין לא אדרבה נראה שסובר באותו ואפשר לומר דמה שכתב וכן כתב רב כהן נדק הו"א הכונה הכי דהטור כתב בשם השאלות דאף על גב דאפסא ישראל לטעם מצה ועבר בה שימור כיון דלטה לעיניה גוי או חרש שטתה וקטן אינו מיעיל ולא תימא דכיון שכתבו ועבר ישראל בשעת אפייה שימור דכלשה הגוי או החרש שטתה וקטן לא עבדובה טעם שימור דאם כן הדרא קושיא שהקטן לעיל אלא ודאי דעבדו בה שימור כראוי אלא שלא עשה הל"ה הישראל דכמישעאשא תלוי הענין ואם כן לדברי השאלות נדקין כל האעשים שיעשו על ידי ישראל ואם לשה הגוי או חרש שטתה וקטן אף על גב דאפסא ישראל אינו יוצא ידי חובתו ובת הטור וכן כתב רב כהן נדק דלנאת ידיו חובה נדק שיאפה גם הישראל מלבד שהטחנה היתה על ידי ישראל והל"ה גם כן על ידי ישראל נדק גם כן ששהיה האפייה על ידי אחרים וקטן דאפייה שהיא מלאכה האחרונה שאפשר שיבא בה ליה חימוץ וכל כמנה שאפסא ישראל כלו' שעסק בה הישראל מתלה ועד סוף אבל מ"מ לשון הר"ש אינו כמ"מ הטור אלא הר"ש כתב אחר דברי השאלות ורב כהן נדק כתב לנאת ידי חובה אינו אלא כמנה שאפסא ישראל נראה הל"ה דרב כהן נדק פלגיו השאלות דסברי דכל המעשים נדקין דאפייה הוא על ידי ישראל בני כהן נדק מדבריו נדקין דאפייה הוא על ידי ישראל בני כהן נדק נראה לומר בכונת הטור דמה שכתב וכן כתב רב כהן נדק דמשמע דסבירא ליה בדברי השאלות היינו לומר דכמו שהשאלות סוכרים דכעני שיעשה על ידי ישראל ולא בני על ידי גוי או חרש שטתה וקטן על ידי שימור ישרא כן בני כבירא ליה לרב כהן נדק דלא בני בעשיית המצות על ידי גוי השו על ידי שימור ישראל לא נדק שיעשה הישראל במעשה המצות האלו בדיו והאי בדיו לשאלות כל המעשים ולרב כהן נדק באפייה בכלר שיעשה הישראל בני דהא מתקיי' ושמתם את המצות אבל רב האי גאון כתב דאפילו מצה שאפסא הישראל לא עשה שום מעשה על ידי ישראל כיון דהישראל שמה כראוי שלא יחמוץ ונזא בה ידי חובתו וכמו שכתב אורח חיים בשם הר"ם והר"מ והל"ה וכל מעשה ומסדין מחמירין ולפי דברי הר"ה רתן מה דרכו של עמי הוא מביק וכו' והאי דעבדי בני חסדי עליון הוא יותר חומר ממה שכתב בשאלות דאילו לדברי השאלות אינו נדקין אלא שיעשה על ידי ישראל ואז יוצא בה כלולי עלמא א"ל אלו החסידים בעלי משיב טובים לא בני להו כהכי אלא כרי לנאת ידי חובה רונים הם כעצמן לעשות המצות השמורות ולא בני להו במצות שעשאן אחר אף על פי שהיה ישראל כדדעת ולא שוכרין שמן הדין אינו יוצא כי מן הדין יוצאין בה ידי חובה אלא שהם היו מחמירין על עצמן וכמו שכתב

כמו החסידים המחמירין ולפי וכו' אלא דמרהביא מהיהו רתנא דרבו של עמי הוא מביק ואפסא חובה נראה קנת דמן הדין ה' עושין כן דדין האעשה אינו משום הישראל ועיין ומה שכתב וכן היה ניהג א"ל הר"ש א"ל אפ"י שאינו משם כמו שהיו עושין אותן החסידים דאותן החסידים הם היו עושין לעצמן ולא היו אחרים מביעשים להם ולא הם לאחרים והיו אוכלים מאותן המצות שהם עצמן היו עושין והר"ש לא כן היה עושה אלא שהיה מודו לעובדיהם במצות ומסתדר על עשייתן ומביע להם ולאחר כן היה אוכל הוא מאותן המצות אבל מקום מביא דכן היה מנהג הר"ש כיון דגם היא היה עושה ומביע לעסקים כה ער כאן:

ח עוד שם לשון הטור ויהא אדרה דגיל על כל פירושו שיפלו וכו' והיו כטלון קודם חימוץ וכו' הגר"ה מסתמא בני שרורי לית בהו כוית דסתם פירורין הכי מאע ועוד דמסתמא א"ל ושל מהעשה כוית אין מתיחין אותה לכבדה וא"ל אף קאמר דנריך ליה דית כטלון קודם חימוץ והא פירורין אינן משוכים ואפילו שחמיו אינו עובר עליהם ור"ח מה הוא דקאמר רב יהודה בפרקא קמא דפסחים הכורך נדק שיכטל ופרק מאי טעמא אי נומא משום שרורין הא לא חשיבו וכו' נמצא דפירורין משום דלא חשיבו לא עבר עליהו וכי תימא דהני פירורין דקאמר הכא היינו פירורין גדולין ומשום הכי נריך לבטלן איכא למימר דכיון דמתיחין אותן לאיבור לא חשיבו ליה וה"ל כשפי האני דליתא התם כגמרא דכיון דלא חשיבו לית בהו משום גזל ואין חיובין כיושאר וכי תימא כיון דלית בהו כוית דבר חשוב מיקרי אף על פי שבעל הבית אינו מקפיד עליו ע"מ הוא הני דבר חשוב ועובר עליו מ"מ נראה דאפילו הכי דלית מ"מ הדין אינו יחמין שיעבור עליו דאי אמרין דשני דברים אינן ברשותי של אדם ועשאן בעלוב כלום הם ברשותו כדשיעבור עליו ככל יראה והם בור ברשות הרבים וחמץ משם שעות ולמעלה היינו דבר שכבר החמין ורצה בו בחימוצו או כרה כוד כרשו' הרביה דהו דבר שהוא כה בו ורצה בו וכוה בו והיה גם כן בדעתו לזכות בו ולעשותו אבל כאן העישה שיכול מעולם לא זכה זה בה כשהחמינה כדי שיקום אותה הכתוב שיעבור עליו ואפ"י דביתו זכה לו מ"מ הוא לא ידעבה וגם קיימא לן דחצר אינן קונה לו לא דבר שה"ל כה כיה ורצה ביה וכדראי דהו אינו רוצ' שיזכה לו חצירו דבר שיתחייב עליו לכן נראה שז"ל לומר כיה וזה א"ל ופלו ויחמיצו אין כאן עבירה ומ"מ כיון דרכיבו הטור כתבו בתם כלי מחלוקת ודי שכתב ממומה בני עושה ומלמד כן בתוך ביתו שיכטלנו קודם שיכאלו הפירורין לדי חימוץ ואפ"י שמתוך ברכותיו של אדם ניכר אם נזרב מרובין וזה גם מתוך מעשיו ניכר אם עושה דבר שאינו נריך מ"מ מושא בני דלכריהם דהם ירדו לעמק הרברים והעניינין יותר ממש עד כאן:

ט הגר"ה וכמאי דאמרי' ומיקרא דסתם פירורין אין בהם כוית וא"ל אינן חשובים כמו היה דפ"ק דפסחים א"ל ל"מ דשמא א"ל יתחברו הפירורין זה עם זה ויכאלו להיות כוית ויעבור עליו ואע"ז דאמרין מה כפ"ק דפ"ד פירורין לא חשיבו ואינו שכר ולא חיישין לזה שא"ל הכא דהני פירורין דעושה ניהו וקבל מתחברין זה עם זה וכמו דאמרין בהיה דשט חצאי ות"ס בשני בתים דע"י שמכבדין את הבית יכאלו להתחבר כאן כמו איכא למימר הכי והיה דפ"ק דפ"י מירירי כחמץ יכא עד כאן:

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

ועוד אם אין עוסקין המצויין פירושו וכו' הגדה
 הטעם הוא כמו שאמרנו כגמר מפני שהאשה שוהה עליהן
 ומחמיצתן ויזרע רש"י שוהה עליהן לזיירן ואין כותקין מהר
 בתנור ומחמיצין ואם קימה על זר דמאי אכפת לן אם
 האשה שוהה עליהם כדי לזיירן דבין דכתיבא עושה
 הניזורין מתעסקת היא בעיפה הא קיימח לן דכל זמן
 שחתיבקים בעיפה דלוינה כלה לדי חמיצין ומסתמא דאם
 העסק בקנה זה אינו מביח להחמין בקנה האחר והרב בעל
 תרומת הדשן כתב הביאו הרב הגדול בית יוסף ז"ל לעיל
 סימן תל"ט כתב באסקנת דכרוי שהמיקור ממקורין המנות
 חצי עסק ואינו מביח לשיבה שיתחמץ אף על פי דלא מיקרי
 עסק כדי לבטל אם התחילה כבר להחמין ואולי דיש חיוני
 מהניקור לניזורים דבשלמא כניקור כשחמקרוין את המנות
 כל הדנה מתעוועת ומתגלגלת בידיים ונמצא שהוא עסק
 חשוב אבל בניזורין אינו מביח את העיפה כלל אלא העיפה
 מוכחת לטעם והאשה מניירת כלי טלול העיפה כלל אלא
 שכתב בתבתי דאח מתעסקים בתקנת העיפה אינו מביח
 את שאר העיפה להתחמץ דאיבא למי חילוק אחר דבשלמא
 ה"ב בדיון דתרומת הדשן מייירב מנות דקיקים ומשום הכי
 כל עסק שיהיה מונע החימוץ וכמו דחויבין לרבינו יוסף דמתיר
 לזייר כשהבריין דקיקין דאינו באים לדי חמיצין וכו' דמאי
 דלרבי וחי פראה לחלק משריקין גסים לריקין היינו
 מטעם זה דכשהם גסים אותו עסק דניזורין לא פני לימנע
 מלהחמין אבל בשאין דקיקין פני האי עסק למנוע החימוץ
 וכו' אתי שפיר מאי דהוה מהפקא ליה בדכרוי בעל תרומת
 הדשן דמנא ליה לחלק בענין העסק מעסק דכי או עבך קטן
 והוא מדחויבין דרבי יוסף מחלק בהאי עסק דזיתין מנסים
 לריקקים ודאי דהעסק קודם שיעשה דקיקים דהיא עבה
 צריך עבך דב כתיבא יבא לדי חמיצין אבל עסק קטן אינו
 מונע החימוץ ואם מונע היינו דקיקין ברק קים ולפיכך כתב
 ז"ל דהניקור שחמקרוין המנות מועיל שלא יבא לדי חמיצין
 דאו המנות דקיקין ויהיו אבל קודם לכן צריך עבך גדול כמו
 בעיסת הידים או הרודוד אבל כל זה כתיבא אש הוא ז"ל פוסק
 ברבינו יוסף כמו שכתבו הנהגות מיימון כשא ריבא ז"ל אבל אי
 כבידא ליה כמו המ תנאי אחריו למאן דכבידא לה דפליגי
 ולא חלקי בין סריקים גסים לריקקים וככל אומרים דאין
 מועיל עסק הניזור לבטל שלא יחמין מנא ליה שהמיקור יועיל
 שלא יחמין ומח' ואחר לך שהניקור הו עסק גדול מהמיקור
 דהוי מעשה לעבר ומעבד גב המנה בידיים ככל שת מתגלגלה
 זכו בין דכר חויבין גילוי בדכרוי רבינו יוסף ואינו היתוי רוצה
 לזר דשיקר הקושיא דאיכר דכל זמן שמתעסקים בעיפה
 בין שיהיה עבך רב או עבך קטן אין מחימין את העיפה
 להחמין וכיבת מה שאמרנו מפני שהאשה שוהה עליהם
 ומחמיצתן היינו למור דכתיב צמיח ששוהה האשה עליהם
 במח' שעסק זמן גדול בעיפה וכתבין לעיל דאח מתעסקים
 בעיפה אשילוי כל היים כלו אבל כתב הלאש כת שוכה דאף
 על פי שאינו מחמין אחר שכתעסק בנותחמם תחת הידים
 אש ימחיהו בלא עסק מיר יחמין וכן כתב גם כן דכינו ירוחם
 ואש כן הכא הויה הכונה הכי מפני שהאשה שוהה עליהם
 נמצא שכתב בתחמם העיפה תחת הידים ומח' לא יתונה
 מהר כתנור ונמצא שיתחמם ומשום הכי אסרו לזייר ניזורין

יא הגדה אינו בעיניו כדאש בעיניו דמה שאמר בנח מפני
 שהאשה שוהה עליהן ומחמיצתן אין הכונה דכומן שהיא
 עושה הניזורין מתחמץ דלרובה האי עסק דניזורין מונע
 החימוץ וכמו שהקשינו אלא הכונה היא דכומן שהיא עושה
 הניזורין שוהה עליהן לחשוב מחמיתאין יעשה ואין לאיפשה
 ומתוך כך תבא העיפה להתחמץ והיא לאו ארפתה וכפי
 זה אתי שפיר מה שכתב העור דכשהיא מונע בחמקן טוב
 שלא להשחת לזיירן דרףק על פי דהמקור מונע גדול לחימוץ
 מח' שח' שהיה לחשוב מחשבות לעשותן ויבא לדי חמיצין ע"כ
 יב' עוד שם לשון הטור וכתב הר"ף ז"ל שלא אסרו אלא בעלי
 בתים אבל כחתומים מותרין הגדה כתב בן השור משום
 דהיא ז"ל כתב שכן דעת הר"ף דבא בהדיא דר' אלעזר ב"ר
 וכליטבא בתרא דהתיר בשל נחתומין ואבר בשל בעלי בתים
 והרב הגדול בית יוסף הביא לשון הר"ף ולא מירדו וכתב
 דלשנו הכי איתיהולא של נחתומין בלבד אחרואל של כל אדם
 אבל של נחתומי כיון דכתיב לא שיהיו ולא שיהיו בעיני אינו
 מוכן כלל דמה שכתב ולא של נחתומין בלבד אחר נראה דגם
 של נחתומין עם כל שאר בעלי בתים אסרו ואחר כך קאמר
 אלא של כל אדם אבל של נחתומין כיון כוונת דנראה שלא אסרו
 אלא של בעלי בתים אבל של נחתומים כיון דכתיב לא נזרו
 עליהם והרב ז"ל כתב דהלאש לא היה במסח הריף שכרו
 תיבת בלבד אלא ולא של נחתומין אחת ופסק כהאי מעשה
 דכתיב אלעזר בר זרוק דנראה דאי גרום תיבת בלבד ובמסח
 דגם של נחתומים נזרו דאתי שפיר והוא אשילוי הכי לא אתי
 שפיר האי ליטבא דכתב הר"ף ז"ל דמתחלת לשנו נראה דגם
 של נחתומים אסרו ומסוף לשנו נראה דנחתומים התיירו
 וכראה לי דאף ע"פ דאיתיה במסחת הר"ף שכיר הלאש האי
 ליטבא מח' כמו שכתוב בהריף שכיריהו ובהריף שכיר הלאש
 ז"ל עכ' פלאר שכתב הר"ף דבשל נחתומין התיירו אבל של כל
 אדם

ועוד אם אין עוסקין המצויין פירושו וכו' הגדה
 הטעם הוא כמו שאמרנו כגמר מפני שהאשה שוהה עליהן
 ומחמיצתן ויזרע רש"י שוהה עליהן לזיירן ואין כותקין מהר
 בתנור ומחמיצין ואם קימה על זר דמאי אכפת לן אם
 האשה שוהה עליהם כדי לזיירן דבין דכתיבא עושה
 הניזורין מתעסקת היא בעיפה הא קיימח לן דכל זמן
 שחתיבקים בעיפה דלוינה כלה לדי חמיצין ומסתמא דאם
 העסק בקנה זה אינו מביח להחמין בקנה האחר והרב בעל
 תרומת הדשן כתב הביאו הרב הגדול בית יוסף ז"ל לעיל
 סימן תל"ט כתב באסקנת דכרוי שהמיקור ממקורין המנות
 חצי עסק ואינו מביח לשיבה שיתחמץ אף על פי דלא מיקרי
 עסק כדי לבטל אם התחילה כבר להחמין ואולי דיש חיוני
 מהניקור לניזורים דבשלמא כניקור כשחמקרוין את המנות
 כל הדנה מתעוועת ומתגלגלת בידיים ונמצא שהוא עסק
 חשוב אבל בניזורין אינו מביח את העיפה כלל אלא העיפה
 מוכחת לטעם והאשה מניירת כלי טלול העיפה כלל אלא
 שכתב בתבתי דאח מתעסקים בתקנת העיפה אינו מביח
 את שאר העיפה להתחמץ דאיבא למי חילוק אחר דבשלמא
 ה"ב בדיון דתרומת הדשן מייירב מנות דקיקים ומשום הכי
 כל עסק שיהיה מונע החימוץ וכמו דחויבין לרבינו יוסף דמתיר
 לזייר כשהבריין דקיקין דאינו באים לדי חמיצין וכו' דמאי
 דלרבי וחי פראה לחלק משריקין גסים לריקין היינו
 מטעם זה דכשהם גסים אותו עסק דניזורין לא פני לימנע
 מלהחמין אבל בשאין דקיקין פני האי עסק למנוע החימוץ
 וכו' אתי שפיר מאי דהוה מהפקא ליה בדכרוי בעל תרומת
 הדשן דמנא ליה לחלק בענין העסק מעסק דכי או עבך קטן
 והוא מדחויבין דרבי יוסף מחלק בהאי עסק דזיתין מנסים
 לריקקים ודאי דהעסק קודם שיעשה דקיקים דהיא עבה
 צריך עבך דב כתיבא יבא לדי חמיצין אבל עסק קטן אינו
 מונע החימוץ ואם מונע היינו דקיקין ברק קים ולפיכך כתב
 ז"ל דהניקור שחמקרוין המנות מועיל שלא יבא לדי חמיצין
 דאו המנות דקיקין ויהיו אבל קודם לכן צריך עבך גדול כמו
 בעיסת הידים או הרודוד אבל כל זה כתיבא אש הוא ז"ל פוסק
 ברבינו יוסף כמו שכתבו הנהגות מיימון כשא ריבא ז"ל אבל אי
 כבידא ליה כמו המ תנאי אחריו למאן דכבידא לה דפליגי
 ולא חלקי בין סריקים גסים לריקקים וככל אומרים דאין
 מועיל עסק הניזור לבטל שלא יחמין מנא ליה שהמיקור יועיל
 שלא יחמין ומח' ואחר לך שהניקור הו עסק גדול מהמיקור
 דהוי מעשה לעבר ומעבד גב המנה בידיים ככל שת מתגלגלה
 זכו בין דכר חויבין גילוי בדכרוי רבינו יוסף ואינו היתוי רוצה
 לזר דשיקר הקושיא דאיכר דכל זמן שמתעסקים בעיפה
 בין שיהיה עבך רב או עבך קטן אין מחימין את העיפה
 להחמין וכיבת מה שאמרנו מפני שהאשה שוהה עליהם
 ומחמיצתן היינו למור דכתיב צמיח ששוהה האשה עליהם
 במח' שעסק זמן גדול בעיפה וכתבין לעיל דאח מתעסקים
 בעיפה אשילוי כל היים כלו אבל כתב הלאש כת שוכה דאף
 על פי שאינו מחמין אחר שכתעסק בנותחמם תחת הידים
 אש ימחיהו בלא עסק מיר יחמין וכן כתב גם כן דכינו ירוחם
 ואש כן הכא הויה הכונה הכי מפני שהאשה שוהה עליהם
 נמצא שכתב בתחמם העיפה תחת הידים ומח' לא יתונה
 מהר כתנור ונמצא שיתחמם ומשום הכי אסרו לזייר ניזורין

אדם אחר והכניסו הנה הכונה דשכבמראים שני לשונות ללושנא
 קמא אחר ליה לראב"ך אחר ליה אבוי לא של כל אדם אחרו
 אלא של נחתומים כלומר דפריקים המנומרים של כל אדם
 מותר לעשותן וכמו שפירש"ס דר"ף ר"א שהו עליהו דאיש
 חושש לעשותן שפיר ישיב נח"ו רללשון זה של נחתומי כלכך
 הוא דאשרו לנאן אחר יש שם דרך אחר ליה אבוי לרא"ל של
 נחתומי אחרו דהוי הכונה דבקאיין בניורין ולא אתו למישהה
 עליהו אלא של שאר בעלי בתים אחרו משום דלא בקיאים
 ושהו עליהו כינא לשי לאון זה דל בעלי בתים כלכך אפרו
 והי תרי לישני אתא הר"ף למיפסק בלישנא בתרא דמתיר
 בשל נחתומין והי הוא כיתו ולא של נחתומין כלכך כלומר
 אין לנו לומר כמו לישנא קמא דבכירא ליה דשל נחתומין
 כלכך אפרו אבל של שאר בני אדם מותר לא כינו לישכ' בתרא
 דל דכ"ל כל אדם כלכך הוא דאפרו אבל של נחתומין כיון
 דבקאי מותרין זה נראה לי לישב השמא סבירנו אבל לשי
 פירושו דהר"ן אל אין לנו יכולת לישב דרבי הר"ף אם לא
 נחמוק תיבת כלכך דהוא אל פירש כך לאון הר"ף לא של
 נחתומין וכו' כלומר תחלת הגזירה לא היתה כשכל נחתומין
 דכיון דבקאי שרו אלא כשכל כל אדם אלא גזרו על הכל
 אכילו של נחתומין אטו שאר כל אדם וכפי דברים אלו נראה
 דמעיקרא לא משום נחתומין גזרה אלא שהם מותרין
 כפי הר"ף ואי אחר כלכך נראה דהם עיקר הגזירה לכך נראה
 והי שהנמשא סביר הר"ן אל לא היה כעב תיבת כלכך
 וא"ל היה כתוב היה מוחק משום הקנאים שהקנינו דהלשון
 לא היה מוכן אבל איכא למירק בכרבי הר"ן דמשמע דהא
 דכתב הר"ף הוא מהאי עובדא דראב"ך שהנציא בבית ר"ג
 לפניהם פריקים המנומרים ואחר לאכיו לא כך אחרו אין עשין
 כלומר ואיך עשו בבית ר"ג דבר שאפרו חכמים לעשותו ועד
 השיב לו ואחר דלא של נחתומין אפרו כלומר ומשום הכי פשטן
 בבית ר"ג אכילו לכתחלה א"כ נראה דעשה המעשה אחר
 הגזירה ובשל נחתומין מותר א"כ לכתחלה וכמו שעשאו בבית
 ר"ג וכפי דרכי הר"ף משיק' ג"כ גזרו על של נחתומין וגם מכא
 ליה להר"ן לפרושי כהאי שירושא ולא הביח הדבר כפשיטנו כמו
 שכראש מהכרי הר"ף דתבא אבל של נחתומין כיון דבקאי לא
 שהו בהו דנראה דהיתר גזרו יש בשל נחתומין ונל דסבירא
 ליה להר"ן דהר"ף פשטן כחכמים וכמו שאיר יהודה דדבר זה
 שאל בייתום כן מוני לחכמים וכו' אחר להם אפטר יעשה
 ברשע ויפקענה כיון אחרו לויאחרו כל הבריקין אפורים
 והריקין כיייתום מותרין דנמשא כשי זה דמעיקרא כשגזרו אף
 עמי שלל היה מן הר"ן לגזור בשל נחתומין דודאי מותרין הם
 דלא שהו עליהו עכ"ל גזרו עליהם אטו שאר כל אדם וראים
 על זה שלל הכי הר"ף כרבי ר"כ"ן כמו שהביאנו בנמר' ושא
 הוא היה פוסק כותיה הוה ליה לנתיי אחר ר"כ"ן ולשמא
 בתרא דפיק כותיה לא מביא מה שאחרו ואחרו כל הבריקין
 אחרו ובריקין כיייתום מותרין מותר בת"ל של נחתומין אחרו
 דמן הר"ן שרו וכו' אתי שפיר מה שכתב הר"א והקשה על
 דכרי הר"ף דלמה לא פסק כחכמים ואפ"י דמעשה רב הא
 הקשה ליה מהביא דרבי עקיבא וכו' ולפיכך כתב הר"ן כן
 על דכרי הר"ף דנמשא שהו פוסק כחכמים וכמו שאמר רב
 יהודה דלכתחלה גזרו על הכל כיון של נחתומין כיון של ככל
 הכית אבל ברעמך לכונו עלמא שרו וינא כו כיון של כעל

הכית כיון של נחתומין רבוי שאל כיייתום לחכמים מפנימה
 אחרו אין עשין דנמשא דאין הגזירה לא על העשייה אבל אם
 עשו ככר מותרין וינאין בהם ראי לא תימא הכי הל' לבייתום
 לשאלו מבני מה אכתו פריקין המנומרים או לפחות ימא הכי
 מפני מה אין ינאין וכו' לא דודאי דאין לאבדור אם עשו ככר
 וגם ינאין בהם וכמו דאמר ת"ן דיונאים בהם אע"פ שאמר
 אין עשין וכמו שפירש"ס דר"ף אל דלא נעשו שפיר רמי גב נראה
 לומר דלישבי דהר"ף דחקיה להר"ן לפרושי בכרביי כהאי
 גזירה שפירש ראי איתא דהר"ף פוסק כראב"ך הכי הולל ולא
 של נחתומין אחרו אלא של כל אדם דהוה משמע דשל נחתומין
 לא נאמר כלל אבל של שאר אדם נאמר למה ליה לחזור ולכתוב
 אבל של נחתומין כיון דבקאי וכו' וינאין ושל כל אדם אחרו
 אבל של נחתומין כיון דבקאי שרו דלא שהו עליהו והוה כני
 בפי לישנא כלכך למה ליה להאריך כונו האי אלא לומר לך
 דלא של נחתומין אחרו כלל לא משום נחתומין גזרו לא משום
 שאר כל אדם שהו עליהו אבל של נחתומין כיון דבקאי לא
 שהו עליהו ככל לומר לדעת הר"ן:

ג הגדרה ולי הנעיר היה נראה לומר דסבירא ליה להר"ף
 אל דראב"ך לא פליג אדכרי חכמי ואין כאן מחלוקת בכריתא
 זו וראיה שלא נאמר בכרבי שום תבא פה"ר יהודה ור' אפר
 אומר דמשמע דאתא לפלוגי על מל שקדם אלא אחר ר' יהודה
 אחר רבי אלעזר אחר ר' יוסי וכו' ות"ן דאמר דיונאי בפריקין
 המנומרים אף ע"פ שאמרואין עשין פריקין המנומרים מירי
 בפריקי בעלי בתים ועל זה אתא רב יהודה ואמר דעל זה
 שאל בייתום לחכמים וכו' והכל הוא כבעלי בתים ואתא ר"כ"ן
 לגלויע' דוראי כל מה שאפרו אינו אלא בפריקי בעלי בתים
 רפעה של כל אדם אחר אבוי וכו' ואמר לנו של נחתומין אחרו
 אלא של כל אדם אחרו ואתא רבי יוסי לומר דכל מה שאמר
 אכילו של בעלי בתים דאין עשין היינו רוקא בבריקים גזרו
 אבל בפריקים ריקים אכילו בכרביי וכל הכית מותרין לעשות
 לכתחלה דכיון דריקין הם לא יבאו לירי מייחזקו סבתתני
 לעיל דכיון דריקין הם האי עסק סני נמעי מהחייח
 וגם האור שלט בהסיפה בכל עובי הריקין ואינו מניחו לחמץ
 אלא שלל ראיתי להר"ף שהביא דברי רבי יוסי דמשמע דס"ל
 דרבי יוסי פליג דלהכי תנאי אין חילוק בין נקבים לריקים
 ורבי יוסי מחלק בהכי ולא פסק כר' יוסי אע"פ דכיון עמו
 משום דרבי מולקיס עליו וכו' איכא למירק על דכרי הגהות
 מייחזק דכתבו דהלכה כרבי יוסי וזה אמרו הלכה כרבי יוסי
 מכלל דפליג ר' יוסי אהני תנאי הנכריים וא"כ קשה איך פסק
 כרב כרבי רביס החולקי' עליו ואלו דר' יבא סובר דבשאר
 הלכה כרבי יוסי משום דכיון עמו אפילו בשחולק עם רביס
 אחרו כן כיון דלא אמרו הלכה כרבי יוסי מחברו אבל לא
 מחברו עד כאן:

ד עוד שם כשנזכר הר"ף יונה דנחתומין מותרין אכילו
 כלא רפום ושל בעלי בתים אפורים אכילו אי יש להם דפוס
 הגדרה דאי לא כן אלא בשל נחתומין כעו דרשם וכשל כשל
 הכית אם יש דפוס מותרים אין כאן חילוק בין של נחתומין
 לשל בעל הכית ואי אחרין דכשל נחתומין כעו דפוס אבל
 של בעל הכית בין כדפוס בין כלא דפוס אפורי' או של נחתומין
 בין כדפוס בין כלא דפוס מותרין אבל של בעל הכית יש חילוק
 בין כשיש דפוס לכשאין דפוס יש להקטין מה שאמר שם יאשרו
 כל

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

כל הסריקים אכורים וברוקי בייתוס מותרים ועוד דחויין דרכו אלעזר בר זרון כמארזו לו אכיו לא ארז ללא לא מל כחתי וז' אמרו לא מל כל ארס אחרומאמא דהדשם לא מעלה ולא חוריד אלא כמי טעמא תלי הענין דאס הוא כחיתוס נותר ואס הוא שאר כל ארס אכור ועוד דחויין דאחר שאמרו סס ואחרו כל הברוקין אכורין וברוקי כיייתוס מותרין וברא שס רש' שרירי רוב נחתיוין אין להם רפובוס רישוס דאיכא למימר השא שאר דאמרו כל הברוקין וכו' וכמי שכתבו וכוונת רש' דאי אין חילוק אלא מבעלי בתים לנחתיוין בלבד אין באן השא דאמרו כל הברוקין אכורין וברוקי כיייתוס מותרין דר' אידעיה אויב' דים חילוק בין נחתיוין לשאר כל ארס דנחתיוין כקייאן א מ' ארס שאין כן שאר כבי ארס אבל די נחתיוין ענין מחלקיון דהא נחתוס זה מותר ושל נחתוס זה אכור ויכח לנשא דאמרו וכו' ואחר זה דאמר יאמרו אחא ר' אבן דאמ' לו אכיו דסל כחחויי מותרין וכו' דאי דים הרבה נחתיוין דאין להם דפוס וכמו שפירש שס רש' וכמו שכתבו ואין לור דפשו ס' דכל הנחתיוין יס להם רפוס דזה יהיה מחלוקת במציאות לא דאי מדפיק סתם כנמרא דאי דאי ד' ואמרו וכו' משמע דמן הכתס הוא דים נחתיוין שים להם דפוס ויש נחתיוין שאין להם דפוס ועב' אור ר' אבן דאמר לו אכיו דסל נחתיוין לא אמרו משמע דהרפוס לא מעלה ולא מוריד וכמו שאמרו ולא כמו שפירש רש' בהדיא דר' אבן על לישנא בתרא דאמר לא מל נחתיוין אמרו לאמור מפני שיקייאו ורנילון כדכר' אס להם דפוסים דעכשו ס' דכל הנחתיוין אית להם דפוסים גדול דמשיקרא קאמר סתם ואמרו דמשמע דאין לכוון דפוסים ואח' אחר דים לכוון דפוסים ועוד דמחלוקת במציאות הא זה ועוד משמע מדכרי רש' דתרתיו כעין שיהיו כקייאן ורנילון כדכר ויהיה ג' להם דפוסים דמשמע דאי נחתיוין דכקייאס הם צריך שיהיה להם דפוסים אבל בלא דפוס אפי' נחתיוי אכורין ואין באן קוסית דאמרו דעכשו אית ליה רכל הנחתיוין יס להם דפוסים אבל דכיס ויהי פירש כמו שכתבו עד כאן :

זה לוי יומד כיקום רבים ואס כן יס לנשוק ככל גומא כתיבה והדוק יענין עד כאן :

יו הרב כ' ז' ומה כתיב רבינו חבל כל מה שעושין אותו במסרק וכו' כן כתב הכלבו ז' וכו' הגדה מין להקטית על מה שכתב הרב כן כתב הכלבו והחוקן דהכלבו כתב שמי טעמים ואין גס אחד מהם מכביס לדברי רבינו דהטור כתב דמה שמותר לעשות במסרק היינו כדו שלא יתפח והכלבו כתב דלא לניירו חבין רק לשמותו משאר השת של כל השנה א' טעם אחר כדו שתאפה יפה דאין וקוסיא דמה שכתב הרב ז' ככ הכלבו היינו לומר רבינו מהטור התיר במסרק כן כתב הכלבו גס דלא יתפח וטעם כדו שתאפה יפה הכל אחר וענין גס אפ' לומר דמה שאמר לא לניירו רק לנשות משאר השת היינו טעם דלא יתפח דאס יתפח יהיה דמה לשאר השת דכל השנה דהוא עב' אבל מכל מקום איכא למידק דאי דשיביו בני טעמי הבא דאמאי צריך לנשות מ' אר השת כיון דאין באן חיוון מה לי אס יהיה דמה לשאר השת אולא יהיה דמה דבשלמא סת שלמו אותו כחב' צריך לנשות כרי שלא יכא לאלכו כבשר אבל בבא דאמאי צריך להאי שביי דפת חמץ כפסח אינו מני נדחוק לומר שאז יתבא פת חמץ כפסח כדרך ביתו ויחשוב שה א מנה דקיימא לן דמותר לאלכו דתלין דפת מנה הוא דאוליין בתר בתרא ולפיכך משמין אותו כדו לנבא מחוקת חבשא דחשש רחוק היא דכיון דכדק וכיפר מבתמא אין באן חמץ ופסח לן להניח דהכר כדיונוס הטעם שכתב כדו שתאפה יפה גס לן אינו שפיק דכל איהו פת שיהיה כעין שתאפה יפה ואולי טעמו שתאפה יפה כדו שלא יכא להחמץ כעוד שתאפ' כתמר ומשום הכי עושים אותו במסרק כדו שתאפה כמורה עד כאן :

יו עוד שכתב רבינו יומא דמוכח בנא שאס עבר ונשא וכו' שיונאים בהס' הגדה כבר כתבתי כן והוכחתי אי מדברי חכמים הא אמרו יונאין בברוקין המצויירין וכו' אפ' שאמרו וכו' ואי מדברי ר' יהודה הא קאמר דבר זה של ביייתוס כן וצוין לחכמים וכו' הלשון שאל מפני מה אמרו אין עושין ולא אמר מפני מה אין יונאין וכו' או מפני מה אמרו לאכול ברוקין המצויירין וכו' ואי משום ר' אבן לא בליג עלניהו אלא שהם לא חילקו בין מל נחתיוין לשאר כל ארס והוא מוכיב כיניסם ויהיו מל בעלי בתים כדיון שאמרו וליגן בכל נחתיוין דיש בהם היתר גמור עד כאן :

יה עוד שכתב ר' אבן דכל כחוס כהניו מייירין אמרו ר' אבא דקיימא לן כד יוכי דאמר עושין ברוקין כו' הגדה נראה דבזכר ר' אבא דבשאר חלה כרבי יוסי משום דמייירין עמי כאמר אפילו כשחולק עם רבים דהא לחכמים סקדמי אמרו דאין עושין ברוקין המצויירין כין נסין בין רוקין ורבי יהוי אתא לו דרוקין פשי' מצויירין או אפ' לו דסל כמו שכתבתי דכל הכי לא פליגי אע" דכתב קיימא לן כרבי יוסף דמשמע דפליגי אפ' לומר דסל דלא פליגי ומשום הכי כתב דקיימא לן כמו שאמר רבי מבי' כיון דלא פליגי עליה חכמים דהא לא אמר כפירוש הלכה כרבי יוסי והטעם שים חילוק בין נפוס לרוקין היינו כמו שכתבתי כבר דבשלמא כגבוס האי עסק הניור אינו מספיק למנוע החימוין ולא סלטה ביב הרוח בכל עבר שהרין אבל כשהרוקין רוקין דהיינו דק האי עסק דנייר

כל הסריקים אכורים וברוקי בייתוס מותרים ועוד דחויין דרכו אלעזר בר זרון כמארזו לו אכיו לא ארז ללא לא מל כחתי וז' אמרו לא מל כל ארס אחרומאמא דהדשם לא מעלה ולא חוריד אלא כמי טעמא תלי הענין דאס הוא כחיתוס נותר ואס הוא שאר כל ארס אכור ועוד דחויין דאחר שאמרו סס ואחרו כל הברוקין אכורין וברוקי כיייתוס מותרין וברא שס רש' שרירי רוב נחתיוין אין להם רפובוס רישוס דאיכא למימר השא שאר דאמרו כל הברוקין וכו' וכמי שכתבו וכוונת רש' דאי אין חילוק אלא מבעלי בתים לנחתיוין בלבד אין באן השא דאמרו כל הברוקין אכורין וברוקי כיייתוס מותרין דר' אידעיה אויב' דים חילוק בין נחתיוין לשאר כל ארס דנחתיוין כקייאן א מ' ארס שאין כן שאר כבי ארס אבל די נחתיוין ענין מחלקיון דהא נחתוס זה מותר ושל נחתוס זה אכור ויכח לנשא דאמרו וכו' ואחר זה דאמר יאמרו אחא ר' אבן דאמ' לו אכיו דסל כחחויי מותרין וכו' דאי דים הרבה נחתיוין דאין להם דפוס וכמו שפירש שס רש' וכמו שכתבו ואין לור דפשו ס' דכל הנחתיוין יס להם רפוס דזה יהיה מחלוקת במציאות לא דאי מדפיק סתם כנמרא דאי דאי ד' ואמרו וכו' משמע דמן הכתס הוא דים נחתיוין שים להם דפוס ויש נחתיוין שאין להם דפוס ועב' אור ר' אבן דאמר לו אכיו דסל נחתיוין לא אמרו משמע דהרפוס לא מעלה ולא מוריד וכמו שאמרו ולא כמו שפירש רש' בהדיא דר' אבן על לישנא בתרא דאמר לא מל נחתיוין אמרו לאמור מפני שיקייאו ורנילון כדכר' אס להם דפוסים דעכשו ס' דכל הנחתיוין אית להם דפוסים גדול דמשיקרא קאמר סתם ואמרו דמשמע דאין לכוון דפוסים ואח' אחר דים לכוון דפוסים ועוד דמחלוקת במציאות הא זה ועוד משמע מדכרי רש' דתרתיו כעין שיהיו כקייאן ורנילון כדכר ויהיה ג' להם דפוסים דמשמע דאי נחתיוין דכקייאס הם צריך שיהיה להם דפוסים אבל בלא דפוס אפי' נחתיוי אכורין ואין באן קוסית דאמרו דעכשו אית ליה רכל הנחתיוין יס להם דפוסים אבל דכיס ויהי פירש כמו שכתבו עד כאן :

יו הגדה ומה שכתב הטור דהלאס היה נוטה לאמור הכל אף לנחתיוי כנראה משום דסבידא ליה דים לנשוק כחכמים וכמו שאמר ר' יהודה דאמרו ליה ליייתוס אמרו כל הברוקי אכורין וברוקי ביייתוס מותרין וכתב נוטה לאמור ולא כתב אובר בכל משום דהלאס לא פסק כפי' כחכמים אלא מדחיה רבינו הטור דתו דהלאס ז' על דברי הרין דאמאי לא פסק כחכמים נראה לו דדעתו נוטה לאמור ואין זה הכרח דאפ' דמה שכתב הלאס על דברי הרין ולכאור' היה נראה לנשוק כחכמים על דברי הרין כתב כן דלעיל לא פסק כר' עקיבא אע"י שפעה מעשה אס לא סר' יהושע דהיה אמורא מסייעו משמע דאין לנשוק כיוחר אע"י שפעה מעשה כשרבי חולקי פלוגי אס כן הבא כמו כחכמים הוה למשפא אף על פי דהאי דראבן היה מעשה אף לחוש על זה לנשוק נגד רבים אבל האס היה אפ' לומר דהוא פוסק כהיא דראבן משום דעשה מעשה אפ' שהוא נגד רבים ועוד דכפי' הנראה כין באן כדיון שלפניו כין בהיה דר' עקיבא רבים כינוה דהיא דרע היה המעשה לפני רבי אשר ורבי יהושע והוה בענין והכא כמו בבית ר' היה שהיו סס הרבה חכמי ור' זרון ג' שהשב כן לבנו וראבן שהפסס גס הוא כדבר ואס לא

דגור מני לכתל החימוץ בליט כה אור' והאי דקאל' וסמכין
 על זה לנייר מנות שליו וכו' ואיתא כמו שכתבנו דלא פליגי
 ה"ר תנאי האי סמיכות כד שמכא הוא אכל אי פליגי כמו
 פכתתי לרעתה לרף ורכנים אחרי סמיכה רעונה היא זאת
 ואין לשמוך עליה לעשות מעשה נגד כל הרבנים הו' טוב
 וישר שיאנע ארס מלגמות או הגירוסים אס' יוכל ואם לא מושב
 שיניס הדבר בתמימות עד כאן :

ועוד פס הרב ז"ל כתב באל' בפס' הראה דרך הוא לבקוב
 את הפת ונריך לומר שלא לבקובו לצי שהאשה שיאנע
 ומחזרת' ה'גרה' נריך שיהיה לו הרבה כלים כדי להחליף
 אור לחוץ הבלי בין עונה לעונה להביר החמץ סבו ועכא
 שאזי מחקקים המנות באנבעיות והשיבה מתדבקת באנבע
 ותחת הנישין נריך כה כרח' לחוץ ידיו בין עונה לעונה
 ודקרוק רב להוינא העשה שחתת הנישין לחמץ כפסח במה
 שהולאמו רואים האם עומק ידויה שהיה רבה כעיה ומחין
 ראין עובדין כלל רמיכה עד שכלו כל המנות וזה שלא כהונן
 ונראה דיש לתת קצת ספק היתר לזיהב שלבו דמבקיין
 המנות כולן באנבעיות ולא רוחצין ואין כחן להחליף מאוס
 דאמריהוים עבקיין הן ואפי' שלא כשעת הסיקוק אין מניחין
 את העיסה להתחמץ ומה שכתב וכן נריך לרקק כשיסדר
 הפת בתנור שלא יעשה כזה נראה ראין דעבדיין המנות
 רקיקין אין לחוש כזה אלא במה שאנו מבקיין המנות והניקוב
 מת ככל וכאזר קצת הל' בראה דיש לרקק כזה וכשאנו
 מבקיין לא יכלו לא ישרונו כלא ביפול ואו אין כאן חששא
 הו' הכנסה מה חוש האז ואיס' מיה' להחמץ ידקקין וידבקו
 היטב היטב הקיטול כדי שלא יהו עם כלל חלל ונר דכה כושל
 כ' ענה עם כטור מתיר לאשת פת עכה כ"ס (מירוש פתין
 גדולין) לא חיישין לטורח' ה'גרה' הביטורטו והאי
 דקאל' ב' ראין אופ' קת עכה היינו פת מרובה והאי מרובה
 רונה לומר גדול דלא אתא לאצקוי אלא שלא יהיה הפת עב
 דכזהו עב שיצר טע' אינו באשה יפה במהרה וכעוד שהוא
 בא' אתי להחמץ ואיניו לבה אכור ביט של פסח אכל כשהוא
 גדול ואינו עב אלא ההתעשות כלכד הוא גדול או באשה יפה
 במהרה אכל אכורו כ' מ'ס' דמיוס לטורחא דלא נריך דאם
 ארס יוכל לעשו' פתין גדולין כיוון דא' טרחא גדולה כע' ייתן
 יכא לעשות יותר ממה שנריך ולפיכך לא התירו כ'ס' אלא
 לעשות פתין רקיקין דכיון דאין כאן טרחא גדולה לע' אכל א'
 ואכתי' עמנו לא אתי לביעות מתר מה נריך לו וכמו שמפורס
 זה בירושלמי מתוך שאתה מניעו אף הוא אינו אופה אלא כדי
 צרכו אכל כה לא חייש' להכין ומתירין לעשות פת גדול דודאי
 לא יעשה יותר מכדי צרכו וכפי האי פירושא כתב הטור ולא
 חיישין לטורח רבנה לומר לא חיישונן שמא יטרח בדבר
 דלא נריך וכן כתב בפ"כ' י' ב' ית' וכן פיר' כ' ס' דכרוי
 ובתב שכן כתבו התוס' בסוף פ"כ ד"ט אכל רש' זל פיר' דמאי
 דקאמר בנר' פת מרובה אינו פת גדול אלא אפי' פתין רקיקין
 אלא שעשה הרבה ביחד ואיניו מתר מכדי צרכו ומאוס סכי
 אכרו כ'ס' דאין לעשות יותר מכדי צרכו כ"ט וכה' דמתירין
 היינו טעמא כמו שכתבנו כל שעה דטעמא דכה' כדאמרינן
 מערית אשה ואופה תמור מלא ככרות אפי' שאינה נריכה
 אלא לכבוד אחר מאוס דכשהתנור מלא באשת הפת יפה וכו' וכן
 נראה שפירוש הפת' כמו שפירש רש' דפת מרובה היינו פת

הרבה ובפ"כ ד"ט פירשו כמו שפירשתי דפת מרובה היינו פתין
 גדולין ועיין' ובתב רבינו פת עכה פירוש פתין גדולין לא
 כתב כלכד פתין גדולין לא שמועין עכה והאי פת עכה דתניא
 אינו עכה כחש' ע' ומיירו ב'ט של פסח ומשכ' חמוץ דאכל כן
 איך התירו כ'ס' לעשות פת עכה דסתת פת עכה היינו כשנבי
 טעם כמולחם הפנים וכוה גם כ'ה היה לנו לאסור אלא האי
 פת עכה רונה לומר פת גדול כהתפשטות רוחב או אורך
 אכל פת עכה יפסח כהא' והאי דאכרו כ'ה לעשות כפכת
 וכוה נכת'ק מה שתמה הרב כ' על הטור דאין לא כתב
 ראשור לאכור פת עכה טעם כ'כח כמו שכתבנו במ' ראשור
 אס' התירו כור'י' ואמרו באיני' זריוס אס' איניו וכו' דהא כמה
 שכתבנו בכלל דכרכרו רבינו והן מפרס' פי' אחר דהו' ז' פירש
 דלאן לא נחלקו כ'ס' ע' כ'ס' כ'כ'ל שטורח יותר ממה שנריך
 אלא פירש פת מרובה כמו שפירש' דהיינו פת הרבה אכל לא
 כמו שפירש' ראופה יותר מה נריך לו אלא אשילו כמה שנריך
 לו פליגי דכ'ס' אופ' פת לא צמח בכח אח' פת הרבה אפי' שנריך
 לו משום דכיון דאופה הרבה ביחד נמצא שטורח הרבה ביט
 ואין לטרוח כ'ט ופירש דהאי דקאמר אין אופין פתין גריסיס
 אלא כהאי גוואל דכיון דרקיקין נפיש טרחיהו אף הוא אינו
 אופ' לא מה שהוא נריך והאי פירושא נר' כמו שכתבתי לרעת
 הטור דפתין גדולין אכרו כ'ס' מאוס דאתי לנדי טורח דלא
 נריך ולא כמו שפירש הכא דהעם שאכרו לעשות פת הרבה
 היינו משום דכיון דעשה פת הרבה יש כאן טורח רב ועיין'
 ונראה דמה שפיר' כאן דהוי דומה להי'א דפתין גריסיס היינו
 לומר דכמו שהכא' אכרו מאוס טירח' יתרתא אף אכרו לעשות
 פתין גדולים מאוס דיש טירחא רבה כע' שיתין ומה שפיר' התם
 כ'ט אין אופ' פתין גריסיס לא רקיקין משום דנפיש טרחיהו
 היינו לפי הטעם שכתב עם וכאן כפי' הירושלמי דקאמ' מתוך
 שאתה מייגעו אף ק'ואו וכו' דכראה דעכשו טעם אחר כתב
 והו' הכונה עכשו דכמו שאמרו בירושלמי דאין אופין פתין
 גדולין דלא נפיש טרחיהו ולתי' לעשו' יותר מכדי צרכו אלא
 פתין רקיקין דנפיש טרחיהו וא' לא אתי לעשות אלא כדי
 צרכו אף כאן לא התירו לעשו' הרבה ביחד אפי' כמה שנריך
 לו אף ה' א' אינו אופה אלא מה שנריך לו ומה שכתבו ב'ה' אף
 כאן מתוך שאתה יחיד נריך לומר מתוך שאין אהה מתיר
 והכי כתב בפירוש עם בפ"כ ד"ט ה' כ'פירוש כת מרובה לא
 פירש כמו שכתבתי לרעת הפת' וכפי' דעת רבינו לא מפרס' פת
 מרובה פת הרבה וכמו שפירש רש' זל אכל לא כמו שפירש'
 דהכא הויא השלמותא כשעשה יותר יחיד צרכו רבה אית
 ליה להרין דאשלו לכ'ה אכור דלא מיירי הכא כ'תנור וכו' ע'כ'

ביבין תסא

א ענין היסק הקמור כתב רב כטורנאי תנור ופיר' ש'אפיין
 וכו' מותר לאפות כפסח' ה'גרה' כפי הפסח נראה דמה
 שהתיר רב כטורנאי לאפכות כתנור וכו' היינו אחר ההכשר
 שהכשירו' או מותר לאפות כהם אכל' ממה שכתב רבינו הטור
 וה' יונה כתב שנריך לומר כשיביקו התנור שילכו הנחלי' e
 על פני כלו וכו' משמע דלר' כטורנאי לא נריך כל' אלא
 כשיביקו אותו כמ' שביקין בו כל השע' אעפי' שלא ראה אס'
 הלכו

ראש יוסף הלכות פנה פרק א

כלנו הנחלים על פני כלו ולא הלכו בני הכהן דמתקין
 הלכו כמו שהיה ההנהגה ככל הסנה וסמכין על זה וחסין
 בו המנהג אבל רבינו יצחק ז"ל פ"ד דיוס' דכלל הנהגה
 מביקין בו הרבה פעמים ועבד לו פעמים שלא ילכו ולא יאן
 לא יאן ופעמים ילכו אבל עבדו סוף מביקין אלא פעם אחת
 אפטר שלא ילכו הנחלים כל' מן המקומות ויפטר אותנו מקום
 כלי אפטר לכך נרדף סיבוק שלבו הנחלק על פניו כלו ובענין
 התורה סמוך התלמוד שהיה פיהם לנעלה והיה מביקין את
 הפת לנעלה והנחלים ליוטה שאמרנו לנעלה עינין כן כענין
 המעשה הם אויבין כל הסנה שאינן ענין ההתקור או אפטר
 להכיר לאשת תבואה ההנהגה ככלל חללים עדין אבל אם מה
 שאינן זה את הפת כל הסנה הוא מביקין ככותלי התמור
 מבחוק כמו שאמרנו לי שמיאן כן דלאה דבר קשה להכסיר
 תמור כזה ועל למעט מלפניו כי יזהר ליהלל אם לא כשהוא
 תמור הדם ולא גורין אויבין דאין לנו להסוף על הנוחת
 סגורו חסמים ע"כ אם לא שם להם מציאות כדי להכסירו
 אבל כענין ההכר קשה המציאו רבנן לה' אינו וכשרונחלים
 לא ועמדו ויבולו אינן והראית דבר זה מעבדיה היה ירא
 מאיבוד החיין וניסו ענין מן האביר :

ב עור שם וטפיקא שהיא של חרם שאינן כל הסנה כי אביר
 לאצות כה בפסח' הגדרה הרב הגדול כ"ז כתב רבינו
 דוקא בלא הכר אבל בהכסר דמליה גומרי שער דמי
 ופכיא בלא מההיא רבין תרם ודמליה רב דהתם כתב
 הטור כעירוש דהם כלי חרם לא מהני מילוי גחלין דז"ל שם
 אבל היסק שסיסק באש אינו מועיל ולא לשום כלי חרם
 שכתבם כהן חמין אפילו שלא על ידי האור דאין כולע הרבה
 ועל זה כתב ואפילו אם ימלאו גחלים דחיים עלשהו דילמא
 פקעו אחר כך דין כוכיא דהוא מלכיים ופטר דכיון דהביקין
 מבחוק אין אויבין בו אבל אם מלאו גחלים פרו דלא חיים
 ע"ה דילמא פקע וכוין דכתבו אחר כל כלי חרם דכתב דלא
 מהני מילוי גחלים משום דחיים דילמא פקעו לדין כוכיא דלא
 חיים פיה משום דעשיה מעבר ולכניה משמע דכל כלי חרם
 אפילו תמור כיון דהביקין מבחוק אינו מועיל בו מילוי גחלים
 ועוד דאי איתא דאין בטפיקא מועיל הוא הכסירה אחאי לא
 לא כתב כאן ג"כ הטור הכסר כמו שכתב כההיא דכוכיא
 וכי מיתא דמתך למה שכתב התם בסמין תלא אם כן אפילו
 הוא דינא דטפיקא לא היה ליה להכירו כאן וזה אפטר לרחות
 דלא חתכו כאן אלא משום מאי דכתב אחר כך אבל חדשה
 וכו' אבל מ"ה קשה דכאן מירי שהיא של חרם הוה ליה לטור
 ז"ל לומר ולא אפטרין דהכי כיה הוא הכסירה דמילוי גחלים
 ולא חיי סוף ד' לרא חיים שחא קפעי כמו בשאר כלי חרם לא
 ודאי דמה שכתב כאן האשור לא שית בו היינו בין בהכסר
 דמילוי גחלים כן כלל הכסר ופכיון פת תש כאן לחלק כיהים
 דכוכיא היינו על עפר ולכניה ומהי כיה מילוי טפיקא היינו
 על חרם ולא מהי כיה מילוי גחלים וכלל זה בקוש' בידך כל
 כלי חרם אם הביקין מבפנים כמו תמור שביקין אותי בפנים
 או היפיל הסדר דמילוי גחלים דכחו תשמישו כן הכסירו דאן
 כאן לחיים דילמא פקע דלש"ע עינין כותבין אבל אם הביקין
 פניהן כמו קדרות וטפיקא או אש' מילוי גחלים לא מהני דלא
 עכיר הסנה מעליה דחיים דילמא פקעו אם לא סיחורם
 לכסירות שחנכיים כיה כלי חרם אפילו כזה יש מחלוקת או

מהיא או לא והיא דכתבתי ככלי חרם דהוה חילוק דהביקין
 כפניו להביקין מבחוק כהטור והוא שפ"ה נ"ס בתבואה כשרו אפי'
 כתמור וכמו שהביאו הרב ז"ל לעיל בסמין וזה שכתב בתה
 גטי כלי חרם אם הביקין אותה מבפנים פ"ה מותר כדא'
 כשהביקין מבפנים וכלי שדרכו להביקין מבפ' כתמור וכיוצא
 בוואש כלי שאין דרכו להביקין מבפניו כקדרה דהיינו טפיקא
 וכיוצא בו אפטר שהביקין מבפניו אביר אם לא כאן כפי' מדבריו
 הרש"א דכיון דאין דרכו של איהו כלי להביקין מבפנים דאין
 להביקין מבפניו דילמא פקע ולא עטר הבקע ויעליא
 וזה הפך דכרי הרב ז"ל ועוד דהרב ענינו כתב לעיל כההיא
 דהרש"א דאפטר דמורה הרש"א בסוגיא דכיון דעשיה
 מלכיים ועטר דלא חיים עליה דילמא פקע' הוה דלא הביקיא
 היא של חרם כהא ודאי דלא יפול מילוי גחלים ויהי איה' גריבה
 לפנים ודכרי הרב כזה ודאי כלא פיון דבקדרות של חרם
 אמרין דחייב עליהו גבי כוכיא אמרין דלא חייבין שמשע
 דאפי' שהיא של חרם ואפי' תמיה דהיבין שמשע זה כיון דהטור
 פירש דכוכיא היינו מלכיים ועטר ועליו מיהא אביר כל מיני
 כלי חרם אפי' כמילוי גחלים ועוד קשה לי טובא כדכריור כתב
 ועוד דכברא הוא דכיון דמילוי גומי וטפיקא כדכרין שביקין
 התמור הו' לוכא למיחס וכו' ואדרבה אפי' מבחוק דכשלא
 תמור וכיוצ' בו פטריקין איתו ככיים סוף ל"ה כיון שביקין
 אותו כדרך שביקין עתה התמור אבל זה שאין דין להביקין
 מבפנים כמו התמור אלא הביקין מבחוק אינא דלמא דילמא
 חיים עליוהי אפי' מלאו גחלים אלא ודאי דכרי רכיונו דילמא
 מוסרין וכחו שפירש הרב דכיון שהיא של חרם אינו מועיל
 מילוי גחלים כלל וע"ה קשה דכרי הרב דגם הקדרות ממילין
 מגחלים כמו התמור ואינו מועיל משום דאפטרין דילמא חיים
 עליוהי וק"ל להבין עד כאן :

ג שר שם אבל חדשה וכו' נרדף להסין תחלה כן ואחר כך
 מדכין כפת אבל להביקין תחלה ואחר כך להביקין אביר
 הגדרה זה הענין לכאורה נראה דאית דלא כר' יוחנן דאמר
 בין שהרכיב ואחר כך הרתיב בין שהרתיב ואחר כך הרכיב
 יוצא כה ידיו חובתו כפסח וטפיקא כן דלמא כמו שיתבאר
 בע"ה אלא דיש לימר דזה ליתא דאש' אמרו רבין יוחנן היית
 רוקא במעשה אילתם דכותל דק הוא ומעביר מהרה החממות
 ולא אית לדי' חמין אבל כתמור וכוכיא דכותלן עבה כהא
 אפי' רבי יוחנן מודה נרדף להביקין דתמור או כוכיא תחלה
 ואחר כך להרכיב את הפת אבל ממה שכתב אחר כך והכי
 אינו כה לירי חמין ואם מד' בין ואחר כך מסיק אביר נראה
 דהכל ככלל ואפי' מעשה אילתם נרדף להביקין תחלה ולהרכיב
 אחר כך ודוחק שלא לפסוק כר' יוחנן ואולי דלא קאמר כלל
 זה אלא כתמור וכוכיא עד כאן עוד נדבר בזה :

ד עוד שם כטור מנה שכתב עד שם מוכים אותה אף
 חושין וכח תמכין וכו' הגדרה מאי היא דכתב הטור
 ופחת מכאן אין יוצאין דודאי כיון שאמר דכשלין חושין
 נמשכין דיוצאין ודאי כשחושין נמשכין אין יוצאין וכו' נראה
 דאי לא קאמר אלא אין חושין כמשכין יוצאין הוא דמצינו
 לכתחלה קאמר אבל כשחושין כיוצאין אין יוצאין לכתחלה
 אבל אם כדעבר אבל יצא להכי כתב ופחת מכאן אין יוצאין
 לומר דאפי' כדעבר אין יוצאין אבל כר' דיש קנת דקדוק כזה
 הדין

הדין דמה נכפך כמחזיקין משבין מיקרי אשוי א: לא מיקרי
 אשוי אי הוי אשוי אחאי און יונאין כה הא לחם הוא וחי לא
 הוי אשוי און קאז דאין יונאין כה דנד' דאין חיבור באבילתו
 ואחאי כיון דאינו אשוי הא אף לדי חומון וכראה דלעולם
 יש ליה דמיקרי אשוי יונאין אף כה דלא מיקרי לחם כיון
 דאינו אשוי ככ' ע"ש שאם פורעס אותה אין חוטא כמשבין כו'
 וזה נראה דהכי הוא טעמא דכל זה מירי בחאי דמיקרי לחם
 ויונאין כה וכתב שוד ויונאין כינה האשייה על קרקע וכתב
 הרב דאיתא בפ' כניגד מברכין ואומר דאע"ג דהוי התם דרבי
 יוחנן ורב יוסף ואבין בלבו כברי דלא מיקרי לחם האי כובא
 דארעא ואין מברכין עליה המוניא ח' כיון דתר ונטרא ומר
 כר רב אשי דאמרי דלח' טעם כפי מה שפירא מעיקרא הכי כל
 כה' י' כמפכה נגס' טעם כפי מה שפירא מעיקרא הכי כל
 ומזה פסקו הפוס' דלחם מיקרי וי' י' אכל מה שפיר'
 דאי' למירק הוא והעל מאי דאמ' כנוג' ככובא דארע' דארס
 יונ' כה' י' כמפכה מ' לחם ענין קרינן כיה נאמאי בריך דלחם
 עובי קרינן דרו דלח' מיקרי ומאי בריך לעובי דאשי כמזנתו
 ט' שלמה יונאין כה דלחם עשוי לא קאמר אלא לאשקי חלוט
 ואששה דרך חשיכו' וכן והאי כובא דארעא מאי חשיכותא
 איכא הכי משמע דלפסא דהלמכס דהכי הרב ז"ל כבמודך
 ארי אפאה בקרקע הדינה יונאין כה י' חוכתו כמפכה דנראה
 דאין כאן אלא משעם פתוכן מוכה סס כמ' דלהנהו אמוראי
 שכתבתי כד' מסכתין דלא מיקרי פת ומברכין עליה כורא
 מינו מוונת ומר ונטרא קע' שעורתו עליה וכירך עליה
 ברכת המוני' וכברת מוונת' בכל דברי הפוסקים לא הוכירו
 טעם א' מהם לחם עשוי אלא שפירא דלחם כלכד לבר כראה לי
 דמאי דקט' כמפכה דלחם עשוי קרינן כיה אשנת ליטן הוא
 דקט' כיון דקרא לחם עשוי קרינן כיה ולא הוי טעמא
 אלא משום דמיקרי פת עד כאן:

ד' עוד שם כטור והאכ"ו באילפס בלי מים' הגה"ה מרבית
 כאן רבי' המור כמעט אילפס ולא חילק בין הרתיח מעיקרא
 להדכיק מעיקרא משמע דגם הוא פוסק כרבי יוחנן דלא
 שאני ליה כמעשה אילפס בין הרתיח מעיקרא להדכיק
 מעיקרא ואחר כך הרתיח ולתי שפיר כמו שכתבתי בהנהגות
 דתחלת הביוט דלא אמרינן כמי שהאיר הולך תחתו דעני
 הרתיח תחלה היינו דוקא בתנור וטעמא דהיינו כובא אכל
 כמעשה אילפס יש לפוסק כרבי יוחנן דלא חילק והכי פסק
 הרמב"ם וכמו שהביאו הרב"ז וכתב ה"ה דדעת הרמב"ם ז"ל
 כדעת ההלכות שפסקו כרבי יוחנן ובהשגות אמר אברהם
 מעשה אילפס אף על פי דלחם הוי מיהו איכא למיחש לחומון
 ואני קמיה על דבריו דכיון דטעם כרבי יוחנן דהוי לחם הא
 קאמר ר' יוחנן דיונא כו י' חוכתו כמפכה ובעיני דאמר רבי
 יוחנן דמיקרי לחם כהאי עיניא נופיה קאמר דיונא כה י' די
 חוכתו כמפכה נראה דאין למיחש לשמא יבא לדי חומון
 וכדאמרינן בירושלמי דיונא' כה י' חוכתו כמפכה דדוחק
 לומר דמה שאמר רבי יוחנן דיונא כה י' חוכתו כמפכה
 היינו לאורך נוסף דהי' כשהרתיח ולכבוף הדכיק דאם כן
 אפילו לרש' לקי' איתא דאין מיקרי לחם יונאין י' חוכתו
 כמפכה ומדלג' עליה רש' לקי' ואמר דאין יונאין י' כמפכה
 והאי דבהדכיק ואחר כך הרתיח הוא ובהו אמר רבי יוחנן
 דהוי לחם יונאין כה ואלו' דהרא"ב לא אמר דין זה כפי

דינא דנראה אלא כפי דעתיה דאיכא למיחש לחומון דשמא
 אחר שהדכיקו את השת באילפס שמא לא ירתיחו היטב
 היטב וישהה העיסה קודם שתאפה שיפור מיל' ויחמין אכל
 דין הנמ' ודאי דלחם מיקרי יונאין כה י' חוכתו לרבי יוחנן
 אכל אכין לנו לעשות כן דשמא לא יסיקם היטב ולתי לדי
 חומון חלא אכ' עושה אותה כאלפס וכבויה שהכיקו את
 שניהם וכה דאין נר' שפוסק היט' כראוי ותקן הלחם כאלפס
 וכישה עליה את הכסוי כן בריך ליה' ושאר הלבוך הכל מיותר
 הוא וכיון שכתבתי הלבוך כן כתוב שם כהפגו וכמגיד משיה
 ומה שכתבתי לדעת הרא"ב דמפכה דלחם כמפכה חייב להכי
 ולא מדינא דנמרא כיה מוגל' הרא"ב מיה' שכתב ה"ה דאין
 לברכיה האלו עיקר דר' ח' דגם הוא ז"ל הכי פירא ליה דאין
 לברכיה האלו עיקר דר' ח' דגם הוא ז"ל הכי פירא ליה דאין
 לקי' דקאמר דלא מיקרי לחם הוא דלא אכל משום חומון לא
 חייש דאי חייש לזה היה ליה לפתחי במחלוקת מדלא פליג
 ואמר אלא דלא מיקרי לחם ודאי לחם לחומון לא חייש וכתב
 הרב אכל כמפ' כקוב' לצפות המנות תחת הטרפא וכו'
 ולי הנעיר כראה דההיא רמ' ק אינו ענין למעשה אילפס
 וכפי מה שכתבתי דיש חילוק בין מעשה תנור וכובא למעשה
 אילפס ו' והאי טרפא למעשה תנור וכובא דמי ולא למעשה
 אילפס ורבי יוחנן ורש' לקי' כגן מודים כהאי דינא דכמ' ק'
 דיש למיחש כחומון דהוי כביא' ונראה לי גם כן דהאי טרפא
 הווא של הרב אכל אילפס הווא של מתכת אלא שלא ראיתי
 דבר זה מפורש בשום מקום ומעשה יש חילוק ביניה כשהדכיק
 ואח"כ הרתיח דכבלי מתכת עובר החומון מיד ואין כאן חשש
 חומון משא"כ בתנור וכובא והאי טרפא איכא כמפ' שמשמין
 על המורה ואפשר שהחירה משמין ולתי כמקום מוכס שיש
 לה וכמו שראיתי כן בבית הגוי' או אפשר שחממין בקרקע
 ומשמין שם החרד והטרפא עליה מ' כן שיהיה אילפס ממתכת
 בין שלא יהיה לעיני' יש חילוק בין אילפס להנהו וכן מוכח
 מדברי הרשב"א בתשובה שהביא הרב ז"ל דכתב ז"ל השב"א
 על דברי הרא"ב דאין לחוש לדברי הרב אף על פי שלא
 שמענו זה לאחד מהמחברים ולא לאחר מנהגיו הראשונים
 ומחברי הלכות ואי איתא רתור וכובא וילפס הכל אחד
 ודין אחר יש להם הל' אכת האור לעיל בתחלת הס' בתנור
 וכובא דבעינן שדתיח תחלה ואחר כך ידכיק את הלחם
 וכן כתב בשם רב עמרם ז"ל ואלו' ירתיח תחלה איכא חשש
 חומון אלא ודאי כמו שכתבתי דיש חילוק בין הוי למעשה
 אילפס ואף על פי שכתב הרשב"א לדברי הרא"ב יש לחוש
 שכל מקום הוא עסק כפי הדין מהנמרא כדברי הרמב"ם וכמו
 שכתבתי ה' דהדמין והלש"א הכימו לדעת הרמב"ם וההלכות
 אלא דלמורא חש לדברי הרא"ב ז"ל עד כאן:

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

וכענין כונת דרכי השיר נר' סקן כטונת דרכי הלאש והרקיף
 והחמם דברקיק הארזי בעיניו כמו שלא נימוח והקובצתה
 הסדווי כמי אבל נתבטל וכו' אין יוצא בה אע"פ שלא נימוחה
 לא חיבשהא אב נימוחה אלא אפילו לא נימוחה דכשדו כפיק בה
 יח כבשול לא כשקוים כחא דקאמר כבשול לא כשקוים כחא
 קחא דכבשו כשקוים וחיבשהו סלדאפי ככחוח כפיק ליה יח
 הל' לפרושויה הפך דכרו הרב כ"ל דכתב דהדעתם דבינו
 כשדו משא ליה דכין נימוח וכן לא נימוח כפיק ליה ידו חיבה
 ויש קצת תימ' על דכרו הרב דאמר שכתב היה שכתב דאפילו
 דהרקיף הליכוס והלאש כתבו דכע' כשדו כדילגא כו' כלא
 יהיה כנימוח דהיינו לענין מנוה אבל לא לשיכובא וכזה אין
 חלקיה ע"ש דכרו השער כתבויה דוחק לא כשדו נמי לא כפיק
 לא כשלא נימוח וכ' ה"מכס והלא ככר כתב דאפשר דהשור
 סיבר דחא דכתבו הרקיף וה"מכס וכו' לא הויה לא למנוח א"כ
 אדכתב יכ' ה"מכס ל' דדיו דה"מכס אינו לא למנוה אבל
 לו הנעיר נר' ר' א"כ למד' על דכרו הרב דהשור דכרו
 לו הדכנים דכרו לא למנו' דלש"ל להרקיף והלאש אפשר לפרש
 כן אבל כדכרו ה"מכס א"ל לפרש כן דהא לשונו מוכיח דאפי'
 לשיכוב הוא דכת' ונאין דברקיק השדו והוא בלא נימוח דר'
 ש"ס יוצאין דברקיק השדו הוה ככתאפי' שלא יהיה נימוח משמע
 שא"כ יהיה נימוח שאין ענאין כנא"כ אפי' לשיכוב קא"ל ואפשר
 דלזה כיון הרב כמ"ש וכ' דמכסלו דמלשמו מוכח דלשיכובא
 קא"ל דרוחק הדכה יס לישכ למנו' לענין מנוה אלא לשיכובא
 קאמר כמו מ"ש אבל מנה שב"ל אינו יוצא וכו' והכריחו הרקיף
 וה"מכס והלאש אל ע"ש השור כפי מה שכתבתי דכרו' השדו
 דקא' דיונא כו' היינו כשלא נימוח מנו' ההיא דהשער והדוטב
 דקאמר המחה מנה נעמאה לא ינא דנר' דאפי' נימוח אינו יוצא
 כולל נדיר להסמה שחילק הרב דהתב נמחה לגמרי וע"ש
 כמי דמה לו הכי ומה לו הכי והכי נמי הו' הכח הרב דכתב
 וזה דוחק וכתב הרב ומשע' לי ע"ש וזה לשורת' כמיס חמיס
 שאין רותמיה דשאי' אבל דרוחק כתב אבל ככתבילתם או
 מיס חמיס לא ינא ורס' כהיא דיונא' דברקיק השדו כתב
 כדכרו הרב דכתב דיונא' דברקיק השדו ככתבילתם לאחר
 אפייתו אע"פ שמתחסי' להם הוא וכו' דאפי' רבאי כתבילתם
 הוא דהא כתב אע"פ דריתמיהם כודאי שאינו כאל לדי' מידה
 זו אלא א"כ חס התבשיל הרבה דהא כתב שלא נימוח לגמרי
 ותמיהני אף הד' לא סייע את ענא' מדכרו דפי' ומדכרו דפי'
 אל נ"כ כדא"ה כמו שכתב הרב לדעת' לו הרבנים דלכרי' מאיר
 דאמר יוצאין דברקיק השדו היינו כשלא נימוח דהא כתב כל
 ומן שהו קיים שלא נימוח לגמרי דרוחק לומר דמאי דפירש
 דפי' היינו לר' מאיר אבל לרבינו יוסף לא כרבינו יוסף הכינא' השדו
 כזיס קדים גוונא' אחריתו דרוק ע"ד כאלו:

אסור והביא הלאש וגם השור דכרו' לכתב הלכה וקא"ל לו
 דהא השור כפי מה שכתבתי וגם הלאש כפי קו' כר' יוחנן דאית
 ליה דכין הרמיה ולכסוף הדכין כין הדכין ולכסוף הרמיה
 דלחם מיקרו ויונא כה ידו חיבתו ככסוף א"כ ידו' דאין כאלו
 חס חיומון ואפשר לומר דאפי' להו נ"כ מעשה חלפס חמשה
 מחבתו ל' נר' דלא שאפי' דכר' דחלת' היחסות השנוי ככריתא
 דקאמר דשור מחלה ויוק' לה רבי יוחנן כמעשה חמה אבל
 כמעשה האור אית' ליה לדכין יוחנן דלחם מיקרו היינו מחבת
 והכי פירש דפי' לכך כנראה ל' דגם כה"ג אית' ליה דהלכה כרבי
 יוחנן דמעשה אילנא לחם הוא ויונא כה ידו חיבתו ואין חס
 חיומון כו' והכא היכ' דכע' דטנן כתב דכע' להרתיח החמבת
 תחלה יפה יפה ולאחר כך כות' בה את העיבה ויור' כיון
 שהחבת מלובנת שזיר מיד סולסת האפיה כעיה וכפסותן
 השין ככר היא אפי' קצת שאינה דאזיה עור להחמין וכו'
 שכתבתי אין טעם לדכרו הרב המגיד דכת' דדכרו הגאונים
 אינן ככונים דכזה שכתבתי אין כאלו חס חיומון כלל גם מה
 שכתב ה"מכס דלא לענין לנא' ידו חונה ככסוף קאמר אלא
 לענין חיומון כלל קאמר אפשר לומר דכפי מה שכתבתי דגם
 לענין מה שכתבתי לנא' ככסוף קאמר כיון דאפי' שית
 מעיקרא קידם שיכא השינון כשמן דמנה ע"ס דהא לא מיקרו
 אלא כשגילוש' כיון או שמן או דכסוף חר וחר לפי סדרתו
 ואפילו א"כ כילוש' כמיס א"כ קודם שחפה וטונה כשמן
 מיקרו ע"ס דהא חבל זה שכתבתי ככר הוא אפי' ואפשר
 שיונא כו' ידו חונתו ככסוף דלא מיקרו מנה ע"ס דהיא כהאי
 גוונא ואפשר נמי דדרך חשיבות הוא זה כן כן ומיקרו מנה
 ע"ס דהא ואין יוצאין כהידי חונתו ככסוף וקצת מוכח כמו
 שכתבתי מעיקרא מהידי דרקיף כוד ג"כ הרב דכינו מנה
 כר מיימון שכתב אין קולין דאית דכסוף כשמן על המחבת
 אפשר שידה כזה שכתבתי דכין דכר אשוי קצת אין כאלו
 חס חיומון ואפילו שכתב דכרו הלכות גדולות כמו שהוא
 משמעות דכרו' דקודם שחפה יטונה כשמן אפשר דגם
 הרב דכינו משה כר מיימון יורה כו' דה' דהר' דכינו משה
 כר מיימון מידי דמיס העיבה כמחבת קודם שירתימה
 כמו שהוא כוכר דהלכה כרבינו יוחנן ומזה הכי א"כ ירנה
 לטונה איכא חס חיומון אבל כזה שכתבו הלכות גדולות
 מורה דאין כאלו חס חיומון ומה שכתב בהלכות גדולות אבל
 א"כ כותן העיבה תחלה ולאחר כך הרתיח היחבת דאסור
 היינו דקא"ל ידו טיגון כשמן משום דאמכסל ליה מחמע
 אבל כלא טיגון אף על פי שנותן העיבה ולאחר כך הרתיח
 מותר ואין כאלו חס חיומון ואפשר נ"כ דכרו' כן הוא דמיס
 השמן ולאחר כך העיבה ומרתיח השמן תחלה ע"ש החמבת
 ולאחר כך שמים את העיבה וכו' קאמר דאין חס חיומון
 ועל זה כתב ה' דאין דכרו' ככונים דאפשר דלא ידעתיח
 השמן יפה יפה ואתי' לדי' חיומון ועוד דמאי שנא זה מחלטה
 דלא עברין השתא ומה שכתב' כאלו למנוע לעשו' כרמין
 אפי' ככע' דכין דהרמין אינו חס ככ' כמו האש אפשר דקודם
 שיאפה דוחמין מ"ש השור להחליק ל' להחמין וקצת עוד אבל
 לחלוט את העיב' קוד' אפי' אכור נר' דכסוף א"כ כוונת כה"ג
 כמ"ש מעיקרא דהיינו שהרתיח החמבת יפה ולאחר הניח את
 העיב' ששולט בה מיד האפיה וככסוף השמן אין כאלו חס חיומון
 אפי' שלא כמ"ש ע"ן לגמרי ואתי' שזיר הא' דכת' אבל לחלוט
 את

את העיסה אסור אבל אי הכוול היא שמי' העכבה עם השמן
 ככת אחת או אצילו בירת ה השמן מעיקרא ואת' מביח' את
 הפסח מ' מחליטה דאבוד וכ' אש מניחין אותן ככת אחת
 ואפשר דשמי' ושאבי כשכא האפיה והחליטה ככת אחת על
 האור ממה שחולט' מעיקרא ואת' אופן ראשון דהחליטה
 לא הייה כראוי ופירו' לחלוט' השפס' כרותחים היינו כדמו
 דהיינו שחלטי' אותה בעוד עיבה שהיה קמח וכמו שמשפ'ם
 אחר כך דרך החליטה הוא בעודה קמה וכו' אכשר שיש
 חילוק בין חליטת קמח דכהא לא בקיאין לחליטת השפס'
 מזה כמו שכתב בה' לטי' העיסה בכתב בדילטגנהוכן
 אש וחלוט' עי' בה' רותח' אש דקה שיוכל לעבוד החליטה
 במהרה ובפרט אש ואכשר מיד אבל בחליטת קמח אין אנו
 בקיאים בה איך לחליטין אותה וימס' הכי אבוד לחלוט' ומת'
 אין אנו בודק על זה ואבוד לחלוט' בין קמח בין עיבה וכל מי
 שהוא בעל כפ' יחוס לעצמו ולא יהליט כלל:

ה' הרב בי'ל כ'כ ה'מכ' כ'כ' שמשפ' את הקמח הקלוי
 ואע"ג דבנת' אכר קמחא דאכישנא וכו' ה'גרה' הרב ז'ל
 מחלק בין קמחא דאכישנא דהיינו קמח מחטין קלוי לקמח
 קלוי דקמח ענמו כיה' שכתב אש' ה'מכ' וכן בשמוללין
 את הקדרות וכו' אבל בקמח קלוי אסור דל' קמח מחטין
 קלויין ולי קשה דקמח קלוי משמע דהקמח הוא שקלו אותה
 ועוד דאמאי לא מנא' שום תיקון למלול הקדרות אלא במנה
 אפוייה שחזרו ושחבו אותה הו' ליה למיזוג' למלול בקמח
 שהי' עמ' קלוי' ועוד דנמ' לא דכשי' רוב' למלול אש בחכוי'ם
 דלח' פירוש הוא מנה אפוייה שחזרו ושחבו אותה וכן פירשו
 ה'יקור'מכ' ז'ל ולפי דעת בעל הערוך כו' חכוי'ם קמח ערשי'
 או ש'ור קטנות דלא אתי לדמי' חזון דכראה דקמח אף עפי'
 שהיו קלוי' כענמ' יש לנו לחוש דשאל לא קלוי' ובהי' פיה
 וכמו שחיי'סין בקמחא דאכישנא' ונראה לי לומר לדברי
 ה'מכ' דודאי בהיה' ה'ין מוללין אפי' בקמח הקלוי בקמח
 ענמה עם כו' אין מוללין ומה שכתב מעיקרא דמכשלין את
 הקמח הקלוי היינו לומר דכפי' הדיוקן הוא שזוה' לא מאחר
 שכתב ואל' דרתי' המים הרבה וכו' הרי זה מותר וכבר נהגו
 בכפ'ר וכו' לאסור גזרה שאל' לא ידתימו המים יפה יפה אית'
 ליה דבין דחיי'סין למאי לא ידתימו יפה יפה ג' חוי'סין
 שאל' לא יקלו הקמח יפה יפה ומשום הכי בהיה' דמוללין את
 הקדרות לא מנא' תיקון אלא במנה אפוייה אבל בנת' אוכל'
 להיד' כפי' דברי ה'מכ' ב'ל דאמאי גריך למלול בחכוי'ם ואמאי
 לא ימללו בקמח שנקלה בשדה קמח לכך נר'לי דמה שכתב
 ה'מכ' ז'ל שמכשלין את הפת ואת הקמח הקלוי היינו לומר
 דודאי קמח קלוי שהי' קלוי' לגמרי ודאי דיכולין לכשלה
 דהיינו כמו הפת אבל מת' לא לעשותו שאל' לא קלוי' יפה
 ונראה דע' בהיה' ה'ין מוללין את הקדרות דקאמר בנת'
 דאשילו בקמחא דאכישנא' אין מוללין דשאל' לא קלוי' יפה יפה
 ולא אשכ' כמ' תיקון אלא בחכוי'ם וכברית' שהבי' ה'ה' לא
 הו'כר בה קמח קלוי' כלל לא האש' והמכושל וחלוט' אש שיש
 דקמח קלוי' היינו לומר הכי' האש' ולא הו'כ' משו'מאי דכתבתי
 דודאי אש קלוי' לגמרי וראי' דלא אתי לירי' חומון לא דאיכא
 למיח' וחיי'סין ורברי' ה' כו'סין לדברי' הרב הגדול וקשה
 לדבריו מה שפסקתי ואפשר דמה שכתב' לא במנה אפוייה
 שחזרו ושחבו אותה כו' ככ'כ' בקמח קלוי' דחוק ע"כ:

ט שר ש' כטור מנה ש'אפי' עם חזק בתמור כתר'ת שחזר
 דריח כי האו כו' ה'גרה' דברי' דת' אפס'ר לפרושי' וכו' דלא
 נגע החמץ עם המנ' אבל אי נגעו' כו' אפי' כל הפת וכמו
 שהבי' כן ה' הגדול בי'ל דמכרי' המדרב' נכתב כש' ר'ת אבל
 אוכל' למידק על זה דרכינו הם כתב דריח כי האו לא מינו
 שיאכר כל הפת שמשע מדבריו דכל הפת אינו אסור אבל
 מקצ' אסור ואי' כדלא נגע מה יש לנו לאסור אי' אחרין דהפת
 מותר אלא דבעי'ן שיאכר מחיי' כדו' קלופ' ויקלון כל הפת
 זה ליתא דכפי' הראיות שהבי' לא נר' הכי דהא כלל יום אנו
 אופין החל' עם הפת ואין אנו מדרי'ין לה' מחמו כדו' קלופ'ה
 וגם מהיה' דלחמי' תוד' שאופין בקמח א' חומיו'נה ולא ראינו
 שמדרי'ין להכיר כדו' קלופ'ה אלא ודאי מרבת' ר'ת לא מנינו
 דריח כיהי' שיאכר כל הפת דמשמע הא' מקצת אסור ודאי
 דמיידי רכיבו תם אפי' נגע החמץ עם המנה וע' ככת דאין
 לאסור כל הפת וכן שכתבין בטור כדבריו ולו' אחר דאין
 לאסור כל הפת אלא מהקום שנגעו' בו או כדו' קלופ'ה או
 כשילת מקו' דלא מנינו דריח פת אסור שיאכר פת היתר דאי'
 איתא דריחא כי האו מילתא היא ואסור אש' לא נגעו' כו'
 יש לנו לאסור כל' הפת וזה ליתא דהא כמה פעמים דאש'ן
 החלה עם הפתו עוד דלחמי' תודה שהיו' ד' מונין ומד מנייהו
 חזק ויאופין אותן בתמור א' אפי' דאינו מוכנס דאפשר שהי'
 אופין אותן ככ' תמורין מ' הא' הכי ראי' על דבריו דמכתמא
 כתמור א' היו אופין אותן ולא היו מקפידין ודאי ריחא כי האו
 מילתא היא לאסור איך אופין אותן כימר אכ' ודאי דמ' ר'ת
 הוא כנוגעין זה ביה' ואינו אויב' כל' הפת אלא מקו'מגעו' כלכך
 וע' ככת ויש איש'ין אש' נגעו' בוה' דרמו לפת חמה וחכות
 פתוח' גם מזה נמשע דה'ת בניעו'נה כו' מיידי ועל הראיה
 שהביאו הי'ם איסור' מהיה' דהפת חמה יחכות פתוח' נר' שאינה
 ראי' כדו' שכל'ם' באין כל' הפת הא' הפת ריח הי'ן הוא ככנס
 בכל' הפת וזה דבר ה'ר' לענין כל' הפת כנוגע' בת דריח הי'ן
 חזק הוא ועוד דאין מקום שיתבט' דריח' אלא כפת אבל הכא
 בתמור יש מקום להפת שטות דריח' ואינו מוכרח שיכנס כפת
 ועוד דחמ' התם כפת חמה וד' פתוח' דאסור ליה אפי' לא נגע
 דמשמע דמשום ריח הי'ן חזק איסור' ואי' מנא' הרב' דהתם אלא
 כגע' אסור והכא כפי' כניע' כדו' לאסור הרב' ו' לא ראינו עוד
 דמאי אכפ' ל'ן כו' לענין ריח' האו' האו' ריח מילת' היא בין נגע'
 בין לא נגע' יש לאסור ואי' ריחא כי האו' לאו מילת' היא אמאי
 יש למ' לאסור כל' הפת כשנגעו' בוה' דרו' לנו לאסור כדו' קלופ'
 או כדו' נשיל' הקו' וזה' כפת חמה ומחי' כמות' כל' הפת אכרי'ן
 לפי דברי' ר'ת ככ'כ' כ'טעמין ונריך ליה אפי' לדר'ת דכשאופין
 החל' עם הפת' אלא יגעו' זה כוה' דאש' נגע' בריך להבי' מיקום
 מנעו' או קלופ'ה או כשיל' מקום וראית' שאל' קודר' וכו' כלל
 וגם היה' דלחמי' תודה נל' שהיינו מדרי'ין ריח' נגעו' לחמי' החמץ
 עם לחמי' המנה ועל מ' במדרב' דקי' ריחא לאו מילת' היא
 וכן השיב ר'ת לא קאי' האי' דקאמ' וכן השי' ר'ת לא למאי דכתב
 דריחא לאו מילת' היא אבל למאי דנגעו'נה כוה' דכתב דאסור
 מהיה' דפת חמה לא קאי' ע' וכו' שכתבתי אין מקו' לדברי'
 הרב לומר דמשמע מהתם דנג' לית' אש' נגעו' זה כוה' שאסור
 כל' הפת דהא לא קאי' לוכן השי' ר'ת ע' ומה שכתב כדברי' הרב
 כפת חמה וחכות פתוח' כל' ומחי' פתוחה ומה שכתב דק'ל'
 דריח' לאו מילת' היא כל' דריח' כי האו' לאו מילת' היא ודוק ע"כ

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

ו זכתה עיר וזרעת אלף רשמי אפילו וכו' הטהרה נר' דלא
דמי רהטסה קשה ואינו נותן כ"כ רוח כפת כמו החמץ ענמו
ונס סס בחסה היא מכופה בתוך העיסה ואין כ"כ רוח ונאל
חמסה כדי לאסור המנה ענייה ויאסור נכ שאר המנה ובראה
דמטה כתב הטור ויראה דהג' דרדו דאינו הדין ענמו דכתוב
סס וזכרי הרכ' ז' מרוקסיע ער כאן:

יא הגדה שיק לעיל במאי דארינן לכאל אפילו קחמא
דאיכא עונא ולרדי אפילו קחמ קלוי סקלו אותה כהיותה קחה
דבראה ל' רח להתיר מטעה ספק בפקא ספק אס קלהו סס
יפה ואת' שלא קל' יפה ויפה דילמא המיכ היו רותמים יפה
כשהטיל הקחמ והחמץ הקחמ ואין כאן חמץ חמוץ ואלו
דמסום מאמרא דחמץ נפשי כו' אלא דרוחק הוא לומר זה דככל
מקוב' אש' כאיסור חמור דאריית מקלינן מטעם סס כש' הכא
ד' הא דחמץ י' דין סנה היתה גמור הוא ונס היה דקחמא
דאיכא עונא מטעם שאלא קלוייה יפה ה' א רנ' דמר' אורחא
הימר גמור ה' מ' לכך כל דאשכר טחא תננו הקחמ כרותמים
יפה חומר מטעם הספק ספקא סכתכו ומרי כשקוי איכא
חד דשמא לא קלהו יפה ואת' לכו והא דאכר במרס מנס
דשמא לא קל' יפה יפה מטום דכשתנן הקחמ כמ' לא ראה
היו שהיו רותמים וכתנן הקחמ כמו בשאר הסנה שאינו חמץ
אש המים רותמים ומסוכ הכי' אומר אבל אש ראה שהמים היו
רותמים וכתבון כזה כרי שלא יחמץ כזה ודאי דמותר מטעם
ספק ספקא אכתבת ומ' אעפי' שהדבר נראה כגור אין אנו
בוחך על זה ועיין ער כאן:

יב הרכ' ז' כתוב בתרומת הדס מנה ש' אכתבלם כתגור אש
הוא כתנן הפסח אשירין לכל המנות' הגדה נראה דמה
שמילק בין תוך הפסח לקודם הפסח טעמו חמץ דיתך הפסח
דס' איסור חמץ עליו או אומר לכל המנות מטעם רוח דרית
ליה דיחא מילא הוא ואפי' שהיה דרקוי' מטעם חמץ הפסח
אותו העש' ככל המנות וכפירא ליה כמו מה שכתב ה"אש
כמנה ש' מנא כה מטעם כפי סכרא מהגדולים דאזכורים כל
המנות שהיו כתגור וכדכתוב לקמן בס' תכ' אבל אש יהיה
זה קודם הפסח או עדין אין סס איסור חמץ עליו וכיון שכן
אינו אומר שמעם רוח ולפי טעם שכת' הרכ' איכ' למירק דמה
כפךר האי מיפשא מתפשט ככל המנה או לא רכתין הפסח
דחמץ כמשהו אמאי אשירין לכל המנה ודאי שיש לומר דהטעם
מטעם ככל המנה ויש ככל המנה טעם חמץ ואכ' אפי' כערב
פסח כמו מתפשט ככל המנה ואין כאן טעם לכטול דהא אין
כאן דבר הנכלל אלא עומד בפניו ואינו מתפשט אפי' תוך
הפסח אמאי יש לאסור כל המנות דאין סס טעם חמץ
לא מעט ולא דרכה אין צריך להסיר חמץ אלא אותו המעט
ונסנו הכי' אש כן ודאי דיש לומר כמו שכתבת' ונס אין צריך
להניח כמו שהניח ס' לומר כל אותה המנה אלא כל המנות
כמו שכתוב והטעם מטום התפשטות הרוח וכובר כמו איתה
סכרא שכתב' לקמן בדרכי' ה"אש והטור בחסה שהמנא
כמנה שא' פר כל המנות ער כאן:

סימן תסב

א מי פיתח אין מחמיצין ורכו כזה העונת לרעה אין חייבין
על סתמון כו' אפי' כמי פירות לברן אסור לנג' וכו' הגדה

הוא דכתב הטור דלר' אשילו כמי פירות לברן אסור לנג' לנג'
אשכר דקאמר הכי' אש לו כמי פירות לברן לא מיכעיא כמי
פירות עם תערוכת מים דהיו חמץ וקוסא' ויחמיר להחמץ
כמו שכובר ר' ואסור לנג' כין כיוס' אכין בשאר ימים אלא
אשילו כמי פירות לברן כלא' טום מים היו חמץ וקוסא' ואסור
לנג' אלא שמדכרו רש' לא שמע' כן דהא כתב' כין ושמץ ולא
נתן כהם מים רמשיע דמסום דלא נתן כהם מים מנס' הכי'
אין חייבין על חימוני כרת אבל אש נתן כהם מים הוא חייב
על חימוני כרת כשאר עישה שנילושה מים לברן אבל כ' אש
דלוג נכ' איכא למירק עליה רש' דכשאר רכה דר' חמ' אחר
רוח לקיט עישה שנילושה כיון וכו' אחר ליה רב הונא ברוב
ד' רב יהושע לרכ פשא אחי טעמא דל' אחר ליה דאחר קרא
לא תאכל וכו' דכרי' שארס יונא ביה ירי חוכתו הפסח חייבין
על חימוני כרת והא הוואיל ואין ארס יונא יחד חוכתו וכו'
רהוה ליה מנה עשירה ולי' איתא דסי' פירות עם תערוכת
מים איכא חימוני גמור ודל' לא מיירי אלא בלא מים כלל ב' אש
תערוכת מים עם מי פירות אמאי אין יונאין כה ידי חוכתו
כפסח דרד' דכיון דיש כעיי' יונא דכש' ושמך דהיו מנה עשירה
וכיון דאין יונאין כה ידי חוכתו כפסח לא הוה ליה לחייבו על
חימוני כרת ומדמיירי דל' בלא מים ודאי דכמים היו חמץ
גמור וקוסא' זוהוה ליה ליה לרבי יהושע לאותו לרכ פשא לא
מהי' אש רהמנהו וכמהו דכפי' כר' אין מנס' קוסא' כלל דהקס'
מ' אחר הוא דאינו יונא דהשוכנו חייב כרת מטום דרש'ה
חמץ אבל מ' אימי יונא די' אכילת מנה מטום דדרך אכילתו
כעיון וליכא דכאכילה תלה רחמנא כניאית חויה דכתוב
כערב תאכלו מנות שהיה מנה ולא מים ואע"א דכתי' שכעת
ימים תאכל מנות האו לא נאס' חוכה נאמר דהא דמות היא
אש ירנה לאכול מנה יאכל ואש לא ירנה וכו' נאס' לא תאכל
חמץ וכו' נס לפירוט הרפך דפירש דמי פירות עם מים מותר
לנג' מליל דחמץ ואלו'ך דכליל ראכך דדאי דאינו מטום מנה
עשירה הוא זכ' דאינו ממיר להחמץ אבל מ' היו בשאר
עישה שנילושה במים לכד לעבך חמץ והאכלו חייב כרת
ואכ' איך קאמר דכשאין יונאין ירי חוכתו כפסח דאין חייבין
על חימוני כרת הא אין יונאין כה ידי חוכתו כפסח ויש לומר
דדאי לרכ פשא הכי' הוא רכיון דאין יונאין כה ידי חוכתו
כפסח דאין חייבין על חימוני כרת אבל כרת דההנה לורכ
הונא כריה דרכ יהושע וקאמר רב אידי דהיינו טעמא מטום
דמי פירו' אין מחמיצין לא קאי כלל' היהא דרכ פשא הא דאיה
דרכ פשא סוכר דאפי' שהיה חמץ גמור כשאר עישה שנילושה
במים עכ' אין חייבין על חימוני כרת שהוא מכין דכרי' דל'
שאמר אין חייבין על חימוני כרת דאף על פי שמחמיצין
כשאר עישה כעלמא עם אש אין חייבין עליו כרת כיון דאין
יונאין כה ידי חוכתו ער דאמר רב אידי כר' אכין דרשמו סל'
סל' ללאו מנה' הווא לא שמי פירות אין מחמיצין ולפירש' אין
מחמיצין להיו' חמץ גמור אבל חמ' מחמיצין להיו' חמץ וקוסא'
דויק ליכא דל' פדקא' אין חייבין על חימוני כרת דמשמע
כרת הווא דאין חייבין אבל מטום ללאו חייבין ודייקי' נמי לשקעל'
חימוני דכר' דיש חימוץ אבל חמ' איח' חימוץ גמור להיותו חייב
עליו כרת וכפי' דכרי' הת' חמ' דאין מחמיצין והיינו לומר דאין
מחמיצין וכפי' דכרי' בריהם ליכא ד' קוס' דל' דאמר אין חייבין על
חימוני כרת אינו מדויק דנראה דאין חייבין כרת אבל
איסורא

אכילת אכילת גם לישא דחומצו משמע דיש חומץ ואכילת
 לומר דכל לתוש' דהל' דהל' הכי כל זכמו שדייק' לישא אכל
 כשאר רב אורי לכנסה דשמה דל' הוא משום דמי פירות
 אין מחמיצין ואיך דל' אין מחמיצין חמץ נמור אבל נוקשא
 מיהא הוי לדדיה אין מחמיצין כלל וס' לתוש' דהלכה כותיה
 והחק דאין כל זה במשמע ואיכא למימר דמה שאמר דל' אין
 חייבין על חומצו ברת מאי דנקט חומצו לומר דאף על פי
 דנתפח כשאר עיסה ונראה שהיא חומץ נמור עכ' אין חייבין
 דאיכו חומץ לא שרחתו הוא דמי כזה הענין חומץ הוה ליה
 להחמיצו ככרת דכין דנתפח אפי' שם שם חומץ הל' להיות
 חמץ נמור ולחייב כרת אלא שאינו אלא כשהוא אכל אין כאן
 חומץ ומותר לכתחילה דיוק אכל לשי' האחת דכרי היתוס הן
 דמיירי האי דל' בתערובת מים אבל לכת' אין כאן חומץ כלל
 וכפי דברי הטור כר' שסבור ר' דמי פירות עם מים ממחרין
 להחמיץ ואסור ללוט אותן אפילו מים א' ואילך דהא קאמר
 אפילו כמי פירות לכת' אסור ללוט והו' הטעם משום דממחר
 להחמיץ דלית הלכת' כול' דמי שפתי' הית' אכל ראו' יהושע
 ולשתיה' לים כיון נאמן ורובא אחרו' כלל אעפ' דקיימ' לן
 דמעשה רב ונכ חייבין לרבי יהושע בן לוי דהכשיר מכל מקום
 כדכין קיימא לן דכפרי וכתב הטור אפילו כמי פירות לכת'
 כלומר לא מבעיא כמי פירות עם מים דאסור דוראי' מסהר
 להחמיץ אלא אפילו כמי פירות לכת' אסור דממחר להחמיץ
 אלא שאינו חמץ נמור אלא חמץ נוקשא אבל עם תערובת
 חייב ככר הוכחתי דהיי' חמץ נמור וחמץ נוקשא פירש רש"י חמץ
 רע ולי' נראה כלל מול' כלומר גרוב וכמו דכתיב ועבר כה
 קשה ורעב ואכסר דנכ לזה כיון מה שכתב רש"י רע וקשיא
 ליעל פי' ושו' דמוקי האי דרבי עקיבא כמי פירות לכד כלל
 מים ולא קיימא לן כותיה וכו' שכתבו מאי האי דנתא' לקמן
 תנו רבנן יכול יצא אדם ידיו וכתבו כמעט שני כיתושלי' וכו'
 רבי עקיבא אומר מנות מנות ריבה אס' כן מה תלמוד לומר
 לחא עובי' פרט לעיסה שנילושה כיון סתן ורוב וזה ודאי
 דלג' כמי פירות כלכר מדפריך מוכרח' דרבי עקיבא אומר
 שפתי' היתה וכו' ואס' כן אחי' צריך לרבי עקיבא קרא דלחם
 עובי' לאכילת דאינו יוצא כנילושה כיון וכו' ומשום שהוא מצא
 עשירה תיטק לומשם דאנוכא לדי' חומץ ואנן בעינן כרי
 לנאת ידי חובה ככפה שיהיה דבר שיכא לדי' חומץ ועוד
 דכפינן ושחרתם את המנות וזו לא כפי שימור והא' הא אף אס'
 נאמר דכבירא ליה לרבי עקיבא דמעשה חמץ נוקשא מה
 שאינו עם כל זה מקרא דלא תאכל עליו חמץ שכעת מים
 תאכל עליו מנות מוכח דבעי' כדילכת' לדי' חובת מצה שיכא
 לדי' חומץ נמור ונכ' לרבי ר' דמוקי לה כמי פירות עם
 תערובת מים וזו בעשה חמץ נוקשא קשה זה שהקאינו אלא
 שיש לומר לרבי התוספת דכבירא להו' דסוכר רבי עקיבא
 דמי פירות עם תערובת מים אין מותרין להחמיץ לא דהוי
 כשאר עיסה שנילוש כמים לכת' לפי' חומץ אבל מכל מקום
 אינו יוצא בה ככפה משום מצה עשירה ואין הלכה כמותו
 אלא כתבא קמח דאחרי' ישרף מיד או תאפה מיד ולרש"י
 מיי' אשפר לומר דכבירא ליה דסוכר רבי עקיבא דאפילו כמי
 פירות לכת' אית' ליה דהוי כשאר עיסה לענין חומץ לא דאין
 יוצאים בו משום מצה עשירה והחק וענין זה לפי דברי הרב
 א' לפ' דפרש דמי פירות עם מים הוי כשאר עיסה שנילושה

כמים לענין חומץ אחי' דבר כהנין ונראה דאשפר לר' דהא
 דכפינן דבר שיכא לדי' חומץ היינו לומר שיהיה חמץ הבא
 לדי' חומץ בעון מחטים או גשעורין והשאר דהו' חמץ דגן
 כיון דהם הו' מין דלתי' לדי' חומץ אף עפ' שלשן במים של
 פירות דאינו מחמיץ עם כל זה ונראה בהם ידי מוכתו ככפה
 לאכילת אורו ודומן דלא אית' לדי' חומץ אבל אכילה אית' ידי
 חובה אי' לאו דהו' מצה עשירה גם לענין שימור שכתבתי
 דכרים אלו צריכין שימור מה שאין כן באורו ודומן וכיון
 שנתקיים בהם שימור אף על פי דעכשו אין צריכין שימור
 עכ' יוצא בהם ידי חובתו ככפה אי' לאו משום מצה עשירה
 וכשצריך כגמרא וכבר רע' עיסה שנילושה כיון סתן ורוב לא
 והתיבא וכו' ואלמר רבי עקיבא שפתי' היתה אכל רבי אליעזר
 ור' יהושע ולשתיה' להם עיסה וכו' ולא אחרי' לדי' דבר כר' דאשפר
 לאקשי' דאין כאן קשיא דמה שא' ר' פרט לעיסה שנילושה
 כיון סתן ורוב היינו שלשן אלו לכד שלא נתערב עם מים שום
 מים ואס' אין כמים לדי' חומץ וכיון שנילושה הכל כמי פירות
 הוה ליה מצה עשירה דאין יוצאין בה ידי חובתו ככפה אבל
 ככריתא שאמר ר' דלג' לרא' וכו' יהושע ולא אחרי' ליה מורי
 אדירי' שלשן כיון סתן ורוב עם תפרכ' מים דלתי' לדי' חומץ
 כשאר עיסה שנילושה כמים לכד ונכ' כיון שכא' לדי' חומץ
 כשאר עיסה שנילושה כמים לכד וכמו שכבירא ליה לר' ר' ר' ר'
 והאמנם לא מיקרי מצה עשירה נכ' ומשום הכי נש' להם ר' ר'
 ולא אחרי' לר' דכד לא' שוראה דוחק לומר דכנילושה העיסה
 הכל כיון סתן ורוב כלל תערובת מים מיקרי מצה עשירה
 וכנילושה כתערובת מים לא מיקרי מצה עשירה אלא שכפי
 מה שכתב ה"ה הביאו הרב לקמן כהנין בזה הסימן איכא
 לאקשי' קשיא וזו' כתב הרב העי' דאית' מי שבת' שאינו
 יוצא בעיסה שנילושה כיון סתן ורוב כלל אלא עם תערובת
 מים לפי שא' שחמץ שימור חומץ וכו' האי תלמודים אלו
 יין סתן ורוב עם תערובת מים יוצא בהם ידי חובתו ככפה
 ולא אחרי' דהו' מצה עשירה ואס' כרתיה וזו' יצא דמי' רבי
 כמי פירות עם תערובת מים ולתבוא' קמאי' אית' להו' דממחר
 להחמיץ אבל לר' אית' ליה דהו' כשאר עיסה שנילוש' כמים
 דאינה ממחרת להחמיץ ומשום הכי נש' להם ויצאו בהם ידי
 חובתו ככפה דאינה מצה עשירה וכפי' דברים אלו כראה מו'
 שכתב כן ונראה לומר דמה שכת' ה' שראה היינו לר' דכמה
 כנילושה כמי פירות לכד אינו יוצא ידי חובתו אין הטעם
 משום דהיי' מצה עשירה אלא משום דלא צריך שימור וקרא
 אמר ושחרתם את המנות אבל כשהיא עם תערובת מים דאית'
 לדי' חומץ וצריך שימור יוצא בה ידי חובתו ככפה ולא דריש
 לחם עובי' לאכילת מצה עשירה וכמו שדריש ר' אלא הכל
 תלוי כחם גדוק שימור אל' לא צריך שימור מקרא דושחרתם את
 המנות וכו' דאיכא תנאי דסבדי' הוה דלא כר' עקיבא דהו'
 טעמא משום דהו' מצה עשירה וכיון סתן אין חילוק בין אם
 לטן כמי פירות לכד לטן כמי פירות עם תערובת מים לעולם
 מצה עשירה מיקרי עד כאן:

ב הגר' ומה שכתב רש"י אין לטן את העיסה כיון שסתן
 ורוב וכו' ולרבי' שחן דאמר לעיל מי פירות אין מחמיצין
 לא קשיא ד' דאיהו' אין חייבין על חומצו כרת קאמר ולי'
 נראה לומר דלא קשיא ליה משום דאית' לן למימר דכבירא
 ליה כרי' עקיבא דפנד מעסה ולג' להם לרבי אליעזר ולרבי
 יהושע

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

יהושע ומעשה רב ואשפר דנס חכמי דאמרי תאכל כביר להו
 כרבי עקיבא דלכתחלה מות ללוש בהם אלא משום דרז נקט
 יטרף נקטו איבהו ממי תאכל אכל אה"ז דאפילו לכתחלה
 מותר ללוש ונקט רשות דבמכילא כבדיתא דכרוד עקיבא
 לא הכיזן כדרך חולק ראי איתא דפליגי ארכי חכמים
 דאמרי תאכל הוה ליה למימר ורבי עקיבא אומר שכתבי
 היתה אכל רבי אליעזר וכו' אלא קאמר ואמר רבי עקיבא
 דאדרבה נראה דמכילא רביה מרדכי עקיבא דעבד עובדא
 כדברי חכמים דאמרי תאכל ומשום הכי דבי יהושע בן לוי
 פסק כרבי עקיבא וכן הכי תרתי שכולי וחסבא דאכישנא
 והיה דותיקא כולהו אתו כרבי עקיבא כל זה לשי' רש"י
 דמיירי הכל בלא דתערובת מים אבל לבי דכרי התוספות זל
 דמוקי האי כריתא כמי שירות עם תערובת מים וסבירא להו
 דמהדרין להחמין ועבד חמץ ניקשא ודאי דאית להו דלית
 הלכתא כרבי עקיבא רורא דרבי עקיבא כמאי דמיירו רבנן
 קמאי כהאי מי מיירי רבי עקיבא דהיינו בתערובת מים והאי
 דמכילא מר' בן לוי ודאי מיירי בלא מים ואינו מביא אלא
 לומר רביה' אבמי פירות אין לשין ור' עקיבא מיום שבי ואילך
 הוא וכוליה הכי תרתי שכולי וחב"כ מאכישנא והיה דותיקא
 ורזל כולהו כמי פירות כלי מים הוא ולכ"ע מותר ללוש מים
 שבי ואילך ואשפר למד כש מה שכתבתי דאיוו מכילא תכ"ז
 דכריתא לרבי עקיבא בלשון חולק דרבי עקיבא כמי פירות
 בלא מים מיירי דתכילא קמאי חולקים כמי פירות עם תערובת
 מים אי אמרינן תשרף רזא אחר תשרף וחכמי אמרי' תאכל
 ומכילא תכא דכריתא לאשמוע ק"י דין אחר דממאי דעבד רע
 כפני ר' אש"י ור' יהושע נפקא לן דמי שירות כלל אין מחמין
 כלל דהא לש כפניהם ולא אמרונו דכר ואותן הדברים רבי
 יהושע בן לוי וכל הכי אמרוי אתו כפסטן לכ"ע נין לרבנן
 קמאי בין לרבי עקיבא ומנא דנס התוסט' זל פסקין כרבי
 עקיבא עד כאן:

שכתבי דלרבנן כמו מחמין וכן לר"ע מחמין אבל צריך
 שיהיה שיעור שאר עיסה הנילושה במים כמנא דלפירוש רש"י
 דמוקי האי כריתא כמו פירות לבר בלא מים היה דותיקא
 דלקמן והיה דמנא דאכישנא ודמתי שכולי דקאמר
 דמותר משום דמי פירות כינהו ומי פירות אין מחמין אתו
 ולא ככ"ע גם מה שהקשה ה"ן מהי דכתבתי לפירוש רש"י
 וקשה עוד לדבריו דרש"י ענמו כתב כההיא דותיקא דמה שהג
 מותר משום דהווי פירות ואין מחמין לכן כדרא ליה דרש"י
 בן כבירא ליה דמי פירות אין מחמין כלל ומותר ללוש בהם
 לכתחלה וכמו הנהו דלקמוןא' פי' על דרבי רבא בר בר חנא
 דאמר משום ר"ל דאין חייבין על חימונו כרת דמה שר' אכל
 נוקשא מ הא היו אויבא למימר דרש"י לויס כר"ג כבירא ליה
 דמי פירות לברן מחמין וממדרין להחמין ואשפר דסוב דנס
 רבנן דקאמרי תאכל הכי כבירא להו דמחמין וכמו שמובח
 בן פסטא דכרית אכל אין ממדרין כ"כ להחמין וכמו שמשמע
 גם בן כירושלמי דמי פירות מחמין וכמו שכתוב בכמ"ג
 אכל רבי עקיבא כוכר דמי פירות אין מחמין ועבד עובדא
 כפני רבי אליעזר וכו' ור"ל פסק כ"ג ורבנן וקאמר דאין חייבין
 על חימונו כרת אלא נוקשא מיהא הוא אכל רבי שילא
 דשרו כותיקא על ידי משחא ומלח וכן רבא כהני תרתי שכלי
 וחב"כ דאכישנא ורבי יהושע בן לוי רבה לכבי כיתו ללוש
 ליה בחלבא או כדוכשא כפי הלשונות המוכאים כגמרא בולן
 סבירי ופקי כרבי עקיבא דעבד עובדא ומעשה רב כמו
 שכתבתי ובפרט דאשפר למד דנס רבנן סבירי כרבי עקיבא
 ונקטי האי לישבא משום דר"ז דיש לפסוק כמותן וא"כ אש"י
 שרש"י פירש כאן על דכרוד' לחמץ נוקשא הוואתו לרדי חימוץ
 לא משום דכבירא ליה הכי לפסק הלכה אלא דכפי לשונו הכי
 משמע דסבירא ליה דהלכה כר"ז או ברככפי מה שכתבתי
 אכל כל הנהו אמוראי שכתבתי בולן פסקים כרבי עקיבא
 ואש"י דרש"י פוסק כותיהו ואלא שר' יתי כל השפקי ומפרשי
 שדכרו בזה בולן פה אחד דרש"י כוכר בן לענין הלכה וכמו
 שכתב ג"כ הטור בפירוש ונרא' דאתה להם לפירושי בן דכרוד
 משום דשרס דכרוד' זל אכל חמץ נוקשא והי ויטרס כשלא נתן
 בהם מים ולמה ליה לפרט בן יפרש דכרוד רש"י לויס דמיירי
 שנתן בה מים ויראה דמשום הכי יהיה חמץ נוקשא אכל כשלא
 יהיה בהם מים יותר ל'ג' דאין ב'אן חימוץ כלל ואיתי הויה
 ד"ל כהי אמוראי מדלא פירש בן אלא איירי זל בלא מים
 משמע דהכי סביר' ליה אש"י שאינו מוכרח מה בן כתבו ועל
 זה אני תמה כיון דרש"י לפי דבריהם הכי סבירא ליה דמי
 פירות לברן מחמין לחמץ נוקשא ורביה' הא"כר ג"כ מטין
 ליה וכהגהות ר"ז ונ"כ כתוב שכתב כמ"ג דריכש היה אומר
 דמי' לבר מחמין על פי הירושלמי והיה חושש לזה גם לשי
 דכרי הרש"כא בתשובה שהביא הרב בבמקורגה ג"כ דנוטין
 לזה אם בן איך פסק המנהג כיוצא ב' להתיר וא' מי שימש
 לרבך כיון דא"כ כל המי רבני דחשו להכי גם בעים הנילושה
 כמי בניס ג"כ דשטס המנהג להתיר נגד דכרוד' רש"י והרש"כא
 כההיא תשובה שכתבתי גם כדכרודי הביא ג' רבנים גדולים
 דאכרי כמי בניס אם בן איך פסק המנהג כ"כ להתיר וכפרט
 כדכר שהו איבור חמץ החמור וכמה דהק' ויתרוין עברין
 ואלו משום דראו רבנן בתראי דהקושות שהקשה ר"ת על
 דכרוד' רש"י בין כה ובין כהוה סן קושות חוקות ומשום הכי לא

ראש יוסף הלכות נכח פרק א

כח

חשו להטו ריגו דכתבו כשם רש"י ועם כן לא נחה רעתי בזה דמ"ט הו"ל למוחם להכריעם ראון משוכן את הארי וכו': ד וכתב עוד שם הטור להר"ף אפילו כזו פירות עם מים מותר ללגום וכו'. הג"ה ר"א מחר להחמין אלא הו"ל כשאר עיסה הנילוסה כמים לכד ומי פ"ל לברן איכן באים לירי חימוץ כלל כפסטה דההיא דתיקא דאמרי דכיר שילא דשרי וכמו שהיא דחכא דרביא ותרתי שכלווימי פירו' עם מים דאמרי להר"ף דמחזים כשאר עבות ושיעור האוי חימוץ לאו חימוץ גמור הוא אלא לירי חימוץ כוסקא אתי וכמו דהוי פסט דכרו ל"ל וכוכר הר"ף דמא' דאשר תגא בליטה דהיינו א"ס לש מי שימות עם מים שרי בקיטוף דהיינו טילוג העיבה כמים לכד ואחר כך לאחד ערובתהפעה שח כפי הכמי בירות דאו מותר כן דמיעוט הוא וכתב הר"ש על זה על דכרו וכמו שהביא הרב והש"ת דלכרו אפי' מי פירו' עם מים אין מחמיצין וקשה לדכרו מההיא דתיקא דאמרי כמא ומילחא אשיר ולי קשה על דבריו דהא מה שכתב הר"ף דמי פירות עם מים ראון מחמיצין דהיינו לומר דאין ממחרין להחמין אבל מ"מ מחמיצין כשפשו שיעור דאמרי כשאר עבות דהו"ל חימוץ וכמו שכתבתי וכמו שכתב הר"ש עם עצמו כפ"ל עוברין וכמו שהביא הרב ב"דואף א"ס כמא דמה שקשה על דכרו הר"ף היינו לומר דאין קאמר דמי פירו' עם מים אינן ממחרין להחמין ואלא אמרי דתיקא כתיא ומילחא אשיר ומדל' קאמר מחמין אלא אשיר כראה דאשיר מוד מש' דמי פירו' עם מים מחמיצין מיד ואעפ"י שאין לגנו מוכח כן אפי' שדחוק בזה עכ"ל אין כאן קושא דאיכא למימר דשאני התם בתיקא דהו"ל תבטיל ותשים הכי אשיר מוד משום דלדמבטל ליה מחמין מה שאין כן בעיבה ואולי דמה שקשה הר"ש על דכרו הוי כפי פסט דכרו הר"ף דכראה מרכרו דאין מחמיצין כלל אבל התם כפ"ל אלגו עכריה פירש דכרו הר"ף דכונתו דאין ממחרין להחמין יותר משאר עבות וכהו"ל אין כאן קושיות כלל וכל זה אינו כמשמע והוה ליה לרב לדכרו בזה שום דכרו ולא דכרו וכתב עוד הר"ש על דכרו הר"ף ועוד כראה דליתא להאי דיוקא שרדק הר"ף שאפשר דבליטה אבר אפילו כמי פירות לכד וכו' וכפי זה כל הברייתא מיידי כמי פירות לכד וקשה לזה דנר"ן לומר דהיא דפרק כל המנחות דמוכיח דמי פירות לכד אין מחמיצין כלל וכמו שדקדק ר"ת וגם הר"ש לפלוגי עליה דפירש רש"י לא אתי אלא כדכי עקיבא לא כרבן נתליא ולא כחכמים ודחוק דהיא ככולי עלמא דהבא אתי ועוד דהיא דתיקא ודחבא דאבישוכא ודתרתי שכולי דפ"גו אבישוכא היא כתיבא ודכא אתי כדכי עקיבא ואכיוו כר"ו ותבטיל וכל אי מיידי בלא מים אתי כר"ו ותבטיל ואי מיידי ערובת מים דראה רבנא מים אינן מחמיצין כלל אתיא כר"ו עקיבא ואפשר דשם הר"ף משום זה הוא וכפי דכרו הר"ש הכל כדחוק ואפשר לומר דלא כתב כן הר"ש לא לומר דאין לדקדק כן כמו שדקדק הר"ף מרכרו הברייתא דהיא אפשר לפרושי הברייתא כמו שפירש דמיידי כמי פירות לכד אף על פי שאין כן פירוש הברייתא וכמו שכתב הוא עצמו מכל מקום אין לדקדק בה וכמו שכתבתי ועיין :

חשו להטו ריגו דכתבו כשם רש"י ועם כן לא נחה רעתי בזה דמ"ט הו"ל למוחם להכריעם ראון משוכן את הארי וכו': ד וכתב עוד שם הטור להר"ף אפילו כזו פירות עם מים מותר ללגום וכו'. הג"ה ר"א מחר להחמין אלא הו"ל כשאר עיסה הנילוסה כמים לכד ומי פ"ל לברן איכן באים לירי חימוץ כלל כפסטה דההיא דתיקא דאמרי דכיר שילא דשרי וכמו שהיא דחכא דרביא ותרתי שכלווימי פירו' עם מים דאמרי להר"ף דמחזים כשאר עבות ושיעור האוי חימוץ לאו חימוץ גמור הוא אלא לירי חימוץ כוסקא אתי וכמו דהוי פסט דכרו ל"ל וכוכר הר"ף דמא' דאשר תגא בליטה דהיינו א"ס לש מי שימות עם מים שרי בקיטוף דהיינו טילוג העיבה כמים לכד ואחר כך לאחד ערובתהפעה שח כפי הכמי בירות דאו מותר כן דמיעוט הוא וכתב הר"ש על זה על דכרו וכמו שהביא הרב והש"ת דלכרו אפי' מי פירו' עם מים אין מחמיצין וקשה לדכרו מההיא דתיקא דאמרי כמא ומילחא אשיר ולי קשה על דבריו דהא מה שכתב הר"ף דמי פירות עם מים ראון מחמיצין דהיינו לומר דאין ממחרין להחמין אבל מ"מ מחמיצין כשפשו שיעור דאמרי כשאר עבות דהו"ל חימוץ וכמו שכתבתי וכמו שכתב הר"ש עם עצמו כפ"ל עוברין וכמו שהביא הרב ב"דואף א"ס כמא דמה שקשה על דכרו הר"ף היינו לומר דאין קאמר דמי פירו' עם מים אינן ממחרין להחמין ואלא אמרי דתיקא כתיא ומילחא אשיר ומדל' קאמר מחמין אלא אשיר כראה דאשיר מוד מש' דמי פירו' עם מים מחמיצין מיד ואעפ"י שאין לגנו מוכח כן אפי' שדחוק בזה עכ"ל אין כאן קושא דאיכא למימר דשאני התם בתיקא דהו"ל תבטיל ותשים הכי אשיר מוד משום דלדמבטל ליה מחמין מה שאין כן בעיבה ואולי דמה שקשה הר"ש על דכרו הוי כפי פסט דכרו הר"ף דכראה מרכרו דאין מחמיצין כלל אבל התם כפ"ל אלגו עכריה פירש דכרו הר"ף דכונתו דאין ממחרין להחמין יותר משאר עבות וכהו"ל אין כאן קושיות כלל וכל זה אינו כמשמע והוה ליה לרב לדכרו בזה שום דכרו ולא דכרו וכתב עוד הר"ש על דכרו הר"ף ועוד כראה דליתא להאי דיוקא שרדק הר"ף שאפשר דבליטה אבר אפילו כמי פירות לכד וכו' וכפי זה כל הברייתא מיידי כמי פירות לכד וקשה לזה דנר"ן לומר דהיא דפרק כל המנחות דמוכיח דמי פירות לכד אין מחמיצין כלל וכמו שדקדק ר"ת וגם הר"ש לפלוגי עליה דפירש רש"י לא אתי אלא כדכי עקיבא לא כרבן נתליא ולא כחכמים ודחוק דהיא ככולי עלמא דהבא אתי ועוד דהיא דתיקא ודחבא דאבישוכא ודתרתי שכולי דפ"גו אבישוכא היא כתיבא ודכא אתי כדכי עקיבא ואכיוו כר"ו ותבטיל וכל אי מיידי בלא מים אתי כר"ו ותבטיל ואי מיידי ערובת מים דראה רבנא מים אינן מחמיצין כלל אתיא כר"ו עקיבא ואפשר דשם הר"ף משום זה הוא וכפי דכרו הר"ש הכל כדחוק ואפשר לומר דלא כתב כן הר"ש לא לומר דאין לדקדק כן כמו שדקדק הר"ף מרכרו הברייתא דהיא אפשר לפרושי הברייתא כמו שפירש דמיידי כמי פירות לכד אף על פי שאין כן פירוש הברייתא וכמו שכתב הוא עצמו מכל מקום אין לדקדק בה וכמו שכתבתי ועיין :

ד עור שם הרב כי מ"ט דכרו לחמין כן ליל א' וכו'. הג"ה כתב הרב ומשמע דאפילו כסעורת לילה הראשונה לא ארעיט וכו' ולי כ"ה דאפשר לומר דאין אובליגין בשעור או מנה עשיר' דילמא אתי למיפק מביה ידי חובתו ומשום הכי אין לשמוע בשלחן כלל באותה הלילה ובראה לי דאפשר לומר דגם ללגום אשור באותה הלילה דהרואה לשלחן כלילה העמה שרדק לזאת ידי חובתה יראה לו דמותר לזאת באות המנה ובראה דככי האי גונא אתי שפיר בכרת אותה שוהגים שלא לחכול מנה עשירה כלל כשני הימים דאשונים ואף על פי שחואה מכל מקום לשון מה שאמר בגמרא דאמר רבי יהושע כן לוי משמע כמותו וכפרט מה שכתבתי ללגום כלילה דנר"ן לזאת בה ידי חובתה אין ללגום כלל מכל מקום כתב הרב דאין לאשור ולגזור גזרה שלא חשאו לה חממי התלמוד ולי הצעיר כראה דאין טעם בדכרו אלגו דהכי דהני רלל למילג ולא למיכלבסרי דהכמי התלמוד חשאו לה מראמר רבי יהושע כן לוי לא תלגשו לי כיומא קמא ודאי דטעמו משום הכי הוא והרב הגדול כ"ו כבירא ליה ראי משום הכי הוא הוה להו לבעלי התלמוד לפרושי מדלגא פירשו ודאי דלא הו"ל טעמא הכי אלא כמו שכתב הר"ש דהיינו שעודה קמיתא וכו' וכלשון הרב רכתב ומתחיל ואף על פי שגמרא וכו' כתיבא הכי מילג צריך לומר הכי כמי ומה שכתב דלאו דוקא וימא קמא אלא כן ליל א' כין ליל ב' הכל דין אחד להם והר"ף והר"ש משבנו אחד דכרו דבגמרא אשג' היה לומר כש"מ דהטעם משום גזרה דלא גזרו אלא כיומא קמא רביא דאמריא אהל ליל ב' דאינו אלא מדרכבן אעפ"י שהיא ספק מ"מ דרבנן הוא איכא למימר דיומא קמא דוקא הוא ולא ליל שני וכפרט לירדן דקאיאין בקבועה דירח דאשג' דגם הר"ף והר"ש דוקא קאמרי דאין אלא משום מכהג ויכו' אלא זכר בעלמא אבל מכל מקום כיון דמכרביקן עליה ודאי דרביה להיות מנה הראויה לזאת הם ער כאן :

ז וכתב הטור ומי כמים היה מחמק דמי וכו' ור"ת היה מתירי: הג"ה ככר כתבתי ומהת דמקודרש' מכתפק בזה

ראש יוסף הלכות פסח א

כזה ונס המדרכי הביא נ' רכסו גדולם רכברו דמי כנים מחמיצין איך פשט כל כך האנה להתיר ונרא' כמו שכתבתי לעיל הדלוי רכבן בתקאי ועיינו כזה וחמו כה טעמא דליכא למי ח' לשאח חמיון עכדו מעשה והתירונו רכביו תם עבר כה עובדא וקיימאלן דמעשה רב מאם הכי פשט המנהג להתיר וכחופות חתכים וסאר שמחות לא עכרי אלל מנה עשייה עד כאן:

ד כתב עוד השור ומי פירות עם מים היו חמץ נוקשא ואין בו כרת' הגהה' היינו ממירא דריס לקיס כפשה כפי מה שזכרו התוספות והראש ועיין בהם שכתבתי בהנהגה' וכת' עוד אבל מהמר להחמץ יותר משאר עיסה היינו דלא כרבי עקיבא וד' רבי הוה לפסוק נכד רבי עקיבא דעבד עובדא וחמין רבס רבס' יעזוב ורבי יהושע כבדו כותיה מרלא אמר ליה דבר ויהי אשפר לומר דכרי אליעזר וד' יהושע אבלו אותה משום דברו כחכמים וכפי פשט הכריתא דלא שרו רבנן אלל כדעביד חש לו כבדו דרב עקיבא אשה אותה מיר אל' מכל' יום כשראו אית' שלל להם אי איתא דלא סבירא להו רמותר ללוג לבתלה הוה להם למחות ברע' אל ודאי דסבירא להו דמיתר ללוג אשילו לבתלה וכפ' מה שכתבתי דאשפר דרע' סבירא ליה כח' מים ולא הקטיו תכלל אלל משום ר' דדאי ט' לפסוק כרע' וכפי זה מה שאמרנו בכריתא וחכמים אומרים את שלשין בנוקטטין בו איכא למי' דרבנן אחריו ויניהו אשפר לומר דמה שאמרנו ואת שאין לשין אין מקטטין אין לומר שאכור ללוג אלל שאם היה אסור ללוג נס כן היה אסור לקטט בו אבל' מריבא מתק' בין ללוג בין לקטט עד כאן:

ט הגהה' וכתב הראש כפ' כל שעה דכירושלמי דטילהי פרוקין מש' יע' דמי פירות לכד מחמיצין וכבר כתבתי בהנהגה' דשמן' היא סכרת ריבש דאשר מי פירו' לכד עפי' הירושלמי והביא הראש כמה אמוראי דכבדו הכיכאב ולקמין ולי נראה דמה שזרין כירושלמי לכאר כל' הך דמיתו סס הראש היינו מ'וס ראיכא חשש מים' חמרא כיון דלא שמו ללוג כוכסמא ודאי' שרו כיה מים וכן דכס' דום ס' לת' כתיבו כיון שלא שמו לפסח דולמא כעיל' כתיבו מים' ועוד דלמא חתי' לכשל' כיה ולתת' מאותו' הדכס' בתוך' התכסיל ויתחמץ הסולת וכן כהיה נרא' דמשה איכא למימר הכי אבל כמי פירות' ל'כדן רידעין' דלית כהו מים כזה ודאי ראית ליה לירושלמי דלא מחמין והראיה מתאי' דכתב השור לעיל בס' תמכ' כל דבר שאינו חמץ נמור בגון כות' כו' וסבר המרי נחמין האדומי כו' וקאמר כירושלמי' וכולן על' יד' מים דנרא' דאי' ליה מים ואי' לית ליה מים אין כאן ט'ס חמץ וכמו שכתבתי לעיל בהנהגה' עיין ס' ודומק לומר דכדו חלוקות הן כירושלמי דהנהו דכתב כאן הראש סברו כאכיו דאת ליה דמי פירות מחמיצין וזה היה דקאמר וכולן על' יד' מים הוא ככבד' דכא דהוה ליה לירושלמי להביאן דרך' חלוקת זה אלל זה לכך נראה כמו שכתבתי:

ז הגהה' גם אכב נרא' נראה דאיכא למיירך כדברי הראש' כ' כפרק כל שעה כהיה דריס לקיס דקאמר אבל חמץ הוולקני עליה נראה מרכיו כשיש דחמץ נוקשא מחי' ב' עליה מלקות ותהיבנהא כתב השור כשיחן תמ' דלראש אין כ' ח' מלקות כחמץ נוקשא דכתב כל חמץ שאינו

חמץ נמור וכו' הן לרבי אליעזר כלל ונכחן האמרים כותיה וכתב אחר כך והריף פסח כחכמים שאין לו לחו בתערוכות חמין ולא כחמץ נוקשא וכו' וזהו השב' א' הראש' אלל כנראה כפי' ראית ליה להראש דאי' לוקין על חמץ נוקשא כדעת הריף וכן כתב הרב בי' אלל דכן נראה דעת הראש כדעת הריף ואלו מה שאמר ס' ד' ג' ה' היינו מכות מרדות ודומק ונע' ע' כ' יא' וכתב עוד השור אין ללוג ואלל' לש' נכס כה' כר' דאמר יסורף מיד והריף גיאת וכו' הגהה' ועל מ'אמר דאיכא למיירך איך פסק כה' כר' כיון דחכמים פליגי עליה וכתב הראש דמעמו מא' דסביר' ליה לכה' דרבנן בתראי דאמרי את שלשין בנוקטטין כו' אתו כר' ודח' סהראש דלדברי חכמים מחלוקת ר' וחכמים איכא אלל כדעביד ר' דלדברי חכמים אכור ללוג ולי נראה דבעל' הלכות לא גרים כדברי חכמים תאמה מיר' אלל תאכל וכבירא להו דיכול למיכל דלא ממיהו להחמין וכמו שכתבתי לעיל בהנהגה' דסבירא להו כרבי עקיבא ואינו מביא בעל הכריתא דכרי' ר' עקיבא אלל לראיה לדברי חכמים ולא לחלוקת ולסון רתאכל דקאמרי רבנן דמשה דבדעבד מירוי היינו משום ר' קאמר דאשילו דיעב' אכור פקט' לרבנן הכי וכ' ו' שכתבתי לעיל אבל לרבנן מותר ללוג לבתלה כמי' ש' עם תערוכות מים' אלל עשבו רבנן בתראי דקאמרי' ואת שאין לשין בו אין מקטטין בו לא סיך האי' סברא אלל לר' דלרבנן קמ' ל' לעיל מותר ללוג ולקטט וכנראה דמי' שהביאו לבעל' הלכות לפרש כו' וכן נס' כן מש' לעיל פירושא' דהוי כהאי' פירושא' דפירשתי לדברי כה' היא מש' דלא גרים' ככריתא תאמה מיר' אלל תאכל ואי איתא דכ' ר' א' להו ככרת ר' אלל דש' ל' עליה כדעבד הוה ליה למייר' תא' מיר' מר' לא קאמר אלל תאכל ירא דחתי' אש' לבתלה ומכל' מק' דעת הראש נראה דהוא פשט' דכריתא וכמו שכתבתי לעיל בהנהגה' עד כאן:

יב וכתב הרב אל' והרמב"ם כתב כפ' מותר ללוג העיסה כיון שמן ודכס' וחלב או לקטף וכו' דכרי' כדברי הריף שירש דכריתא מירי' על' יד' מים ומסק' כרבי עקיבא וכו' הגהה' ולי נראה דאש' לומר דהרמב"ם מפרש כמו שכתב הרב דכריתא עלירי' מים היא שניה אבל הוא פוסק כר' דאכור ללוג בתערוכות מים וכרבנן דכרי' כן וכבר נ' כתבא קמא דשרי לקטף ומאי' רהתי' הרמב"ם כיון שמן ודכס' היינו כלי תערוכות מים כלל מותר ללוג ולקטף דאש' דלשן כמים וכמו בכרתת' אלל שמרא' לומר לוח' דא' דמה שזירי הרמב"ם כמה שאמר מותר ללוג כיון שמן ודכס' הוא כלא מים' אלל עם תערוכות מים אית' ליה ראשיר דפיק ר' וחכמי' דין מוכרי' אלל עם מים שאכור' לא הכירוהו רמב"ם כיון דהוא מוכרי' דכרית' כהכי' מירי' ופוסק' לאיסור' ודאי' דכרי' רוב מכונין ויתר ויש נסחא' אחרת כדברי' הרמב"ם דכתב כמים ושמן וין ודכס' ונסחא' וו' נראית ל' אמתית' עכ' לתיבת ויתר ועוד דלעולם הרמב"ם כשיטת' הריף רבו איל' ואפשר לפרש דרך' אחרת כהרמב"ם דמפרש הכריתא כלא מים כלל ופסוק' כדרי' עקיבא דאמר דמותר ללוג דמי' פירות אי' מחמיצין וכמו היה דותיקא ושאר' ור' ל' ג' מירי' כלא מים ואי' ליה דחמץ נוקשא הו' וזמיר' להחמין כמו' סביר' ר' ופסוק' דלא כותיה כיון דא' כה' אמוראי' דבוק' פירקין דאית' להו דמי פירות אין מחמיצין כלל ועכשו' אין קושיא' למה לא הזכיר הרמב"ם וין ושמן

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

כט

והשמן ודבש עם תערובת מים דהו לא הזכירו לא בכריתא ולא
 כגז דשט להם דעם תערובת מים דאומחמיצין כיון דלא
 הזכירו אלא אלו בלבד וכמא על פירוש אלא דכפי תירוצי שבי
 שכתבתי כתב הרב מה שכתב דהדמכס כדעת הריף דכיון
 דאפשר למי' הכי ואפשר למי' הכי לעולם ז' דהדמכס כשיטת
 הריף אויל . וכתב עוד וכפ' כתב מנה כמי פירות ינא כה
 יח אכל אין לשין כיון שמן ודבש וכתב ה' שטעמו מדתני פרט
 לעינה שבינושה כיון שמן ודבש לא נתמעטו אלא אלו' ואמי
 תמיה על זה דהא ריש לקיש דאמר עיסה שבינושה כיון שמן
 ודבש וקאמר בגמרא כמבבא מט' דל' דבכור מי פירו' אין
 מחמיצין ומי פירות אין מחמיצין משמע כל מי פירות כששלים
 ולא נקט יין שמן ודבש אלא מפני שהמנהג ללוש בהם . ועוד
 דאי איתא דמלשן הכריתא דנקט יין שמן ודבש איתא לאשוקי
 שאר משקין לא ושאר מי פי' מאן למאן לך דלא איתא ג' לאשוקי
 חלב ומנא ליה לר' זביל דמותר ללוש כחלב אלא ודאי מללא
 איתא לאשוקי חלב הכי כמי לא איתא לאשוקי שאר מי פירות
 והואק למ' דלר' זביל הוה ליה בקבלה דלא איתא כריתא לאשוקי
 חלב אכל שאר מי פירות משקי דאם קבלה נקבל וכו' וסובר
 ג' דאם יונא כעיסה היינוש בחלב דילמא דיונא דלא איתא
 לאשוקי לא אובבד . ועוד קושיא אחרת דהא חוין כחצבא
 דאכסובא ותרתו שבלי דאמר רבא דמותר משום דהווי מינ' .
 ומי פירות אין מחמיצין דהיינו כלישנא דקאמר רבא כגמ' ל' ל'
 ואתן הפירות איין לא יין ולא שמן ודבש ובין דאין מחמיצין
 איך כתב דיונא בהם ידי חובה כפסח והא בעינן ושמת' את
 המנות ונא לא תאכל עליו חייץ שבעת ימים תאכל עליו מנות
 מאי דעבר על לאו דלא תאכל עליו חייץ כגומר דאתי לירי
 חייץ כה ינא ידי חובת מנה אכל מאי דלא אית לירי חייץ
 לא כפי כה ידיו חובת מנה ואיבא למימר דאפשר לו דסכירא
 ליה להדמכס דכיון דחייץ הינוש אתי לירי חייץ אף על פי
 שמחמת המשקה שבינוש כה אינו מניחה להחמיץ עם כז' מנא
 בהם ידי חובתו כפסח דומרתם את המנות שייך ליה וגם לא
 תאכל עליו חייץ וכמו שכתבתי לעיל בהנהגות וצ'ה הינושה
 כמי פי' אלני יין שמן ודבש טעמא משום שקרא מנה עשירה
 וכל זה דוחקין וכת' הרב גורן נשאר לדקדק בדכרי הרמכס
 דכפ' כתב דאבור ללוש ולקסוף ביים א' לא במים בלבד ואיך
 מכשיר כפ' מנה הינושה כמי פירות חוץ מן היין שמן ודבש
 ונראה לומר בקצרה לדעת הרמכס דהרמכס קורא לכל מי
 פי' מים חוץ מן היין והיונה שמן ודבש לעינן מנה עשירה ואפשר
 דלוג כיון הרב כתרין ב' וכתרין ראשון כתב דמה שהבשיר
 שאר מי פירות היינו כדעבד אכל לכתחלה אסור ללוש בהם
 ולי הוה נראה לדקדק כן בדכרי הרמכס שכתב מנה שלטה
 כמי פירו' דמשמע דיעבד דלא כתב לשין העיסה כמי פירות
 ויונאין כה וזה אינו דיוק דסוף לשונו משמע כהפך דכתב
 אכל אין לשין כיון שמן ודבש וכו' אכל מדאמר ואם לט' ואכל
 אינו יונא משמע קצת כדכריו . אכל איבא למירק על זה
 התירוצ' דמה כפסך מיקרי לתע עוני בשאר מי פירות או לא
 מיקרי לתע עוני דאי מיקרי לתע עוני אשילו לכתחלה איבא
 למימר דיונא ומותר ללוש ואי לא מיקרי לתע עוני אשילו
 כדעבד איבא למימר דלא כפיין ואולי משום מה שכתבתי דכמו
 שאר פירות ג' אינו מחמיץ משום הכי אסור לכתחלה והכי
 כתב הרמכס כדכרונם כפ' דבכל מי פי' ומשקין אינובא לירי

חייץ אפילו עשהו כל היום בלו אכל אס' עירב בהם מים אפילו
 כל שהו הרי אלו מחמיצין וכאן כתב הרמכס דין החייץ אכל
 מכל מקו' אינו אסור ללוש בהם וכבר כתבתי דבפ' מסוכסת
 נודמא לרב בדכרי הרמכס כמה שכתב בפרק ה' וכן מותר
 ללוש כיון שמן ודבש ולא הזכיר מים אלא הנסחא האמיתית
 היא מותר ללוש במים שמן ודבש אש' על טענת כספרי הרב
 וחסרו מילת מים ואף לפי כפסח זו שכתבתי אפשר לפרש דכרי
 הרמכס כמי שכתבתי ויהיה הכונה הכי מותר ללוש העיסה
 במים לכדקוין לכדוויין לכדוויין וכיוס הראשון אסור ללוש
 אלא במים לכדן לא בשאר אלא שהלשון מוכח יותר דהוי
 כתרובת דקאמר במים ויין שמן ודבש וכו' דמשמע דאין
 ואשוקי וארבע קאי כל אחר ואחר עם המים ואם היה כותב
 במים יין שמן ודבש הוה משמע כמו שכתבתי ואלכיון שכתב
 ויין כז' ואו' ודאי דהיינו כתרובת דכרי הריף ז' וכן מוכח מט'
 כתחלת הפרק חמשה מיני דגן אלו אס' לשן כמי פירות בלא
 שום מים אין באים לירי חייץ לעולם והוא שלא יתערב מים
 וכו' . גם נראה לי דכפסח מסוכסת נודמא לרב ז' כמה
 שכתב וזה לשונו כתב הרב המגיד ראיתי מי שכתב שאינו
 מנא כמנה הינושה כיון שמן ודבש אלא עם תערובת מים
 דמשמע דכפי כוסס' זו דעינה הינושה כיון שמן ודבש במים
 יונא כה ידי חובתו כפסח וכפי כובחא זו הקשיתי מה
 שהקשיתי על לשון זה שכתב הרב כמגיד משה לעיל בהנהגה
 והנסחא איכה כן דלעולם כיון שמן ודבש אפילו עם תערובת
 דאתי לירי חייץ אין יונאים כה ידי חובתו כפסח משום
 דהוי מנה עשירה אלא הנסחא היא כרב המגיד הכי
 וראיתי מי שכתב שאינו יונא כמנה הינושה כמי פירות
 בלבד אלא עם תערובת מים ומי פירות שכתב היינו
 שאר מי פירות שאין לא יין ולא שמן ודבש וכמו שמירי
 הרמכס דהיינו שאר מי פירות דלא מיקרי מנה עשירה
 כאלו אכל מכל מקום אלו יונא ידי חובתו כה כיון דלא אתי
 לירי חייץ אכל כשיש עמהם מים דאתי לירי חייץ וינאין
 בהם ולא מיקרי מנה עשירה אכל יין ושמן ודבש אף על פי
 שיתערב בהם מים דאתי לירי חייץ עם כל זה אין יונאים
 כה ידי חובתו משום דהוה ליה מנה עשירה והכי כמי יראה
 לירמא שכתב הרב רבינו משה בר מיימון מנה שלטה כמי
 פירות ינא כה ידי חובתו כפסח וכו' היינו שלטה כמי שאר
 פירות עם תערובת מים דכתב ככרן המגיד ראיתי לירי
 חייץ משום הכי יונא דאין כאן טעמא דמנה עשירה אכל
 אין לשין אותה כיון או שמן וכו' אשילו עם תערובת מים
 דאתי לירי חייץ משום דהוי מנה עשירה ואפשר דלוג כיון
 הרב המגיד כמה שכתב וראיתי מי שכתב דהיינו לומר
 דכהאי דיונא דהרב רבינו משה בר מיימון כתב הכי וכוה
 כסתלקו הקוסיות שהקשיו עליו מוש' ירתם את המנות
 ומלא און תאכל עליו חייץ דהא להרב רבינו משה בר מיימון
 כמי כפי דאתי לירי חייץ כיון דמירי כתרובת מים
 עד כאן :

יג עוד הרב כתוב בכלבו דחלב לא חשיב מי פירות
 ותמיהו דהא אמרינן וכו' . הגדרה ואינו תמיה על
 התמיה דלא כב' דאמר רבי יהושע בן לוי שילובו דלעולם
 היו במים ומחמיצין אכל אין ממיהרין להחמיץ אלא בשאר
 העיסה הינושה במים משום הכי צוה ר' בן לוי שילובו לוי
 ח א 8 א כשאר

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

בשאר עיבה ייחא קחא לא רצה שילשו לא משום דהוויא עשירה אבל מלגן דלא אתי לדי חמוץ ואולי דס"ל לרב רמי איתא דלא חשיב מיפירות חלא כמים הל למיפכ בה יח כיון דאתי לדי חמוץ והווי כמים ואיט מוכרח דהא להר"ף וסייעת ריב"ל מיירי בתפירות מים ואתי לדי חמוץ ועכ"ל אמר לכני ביותו שילשו לו דה"ל כשאר עיבה הנילושה כמים לנכין חמוץ אבל לא רצה שילשו לו כיחא קחא מזו דהווי מנהפך דוקא לחס עווי כתיב וככר כחכדי דס"ל לרב זל דכל זמן דלא הווי מי פירו לא מיקרו מנהפשיה ועוד דהוא ז"ל ר"ל דכיון דריב"ל אמר לכני ביותו שילשו ודאי דאינו מחמוץ וזה אינו מוכרח עב"ד דהגדה ואכשר שהכלבו ס"ל דכיון דהכריתא לא חשיב דהווי מנהפשיה אלא הכילושא ביון שמו ודכ"ל נרא' דאתא לאשקיו ג"כ חלב וכמו שאתא לאשקיו ג"כ לפי ד"מכא שאר מי פ"י וא"כ חלב כמים ואין העיבה שנילושה מנהפשיה עשירה ולית הלכתא כר"ל דהכרית' אתא לאשקיו מהכרתו אבל מ"מ ולא מנינו בתלמוד מי שחלק על הכרתו וזה שכתב בטור וכל מקמי הווי ככלל מי פירות הוא לאשקיו מסכרת הכלבו דכתב דחלב לא חשיב מיפירות עד כאן:

טו וכתב הטור הילכך חטה שמצאת בדכש וכו' מותר. דהגדה כל ראש נמצאו או ר' חסין כרבש או כיון וחמץ דאסור לאכלם כפסח משום דחוקה שיש ע"ה יותר ושמה וטילו מהנו כתבשיל וארמכאל ליה מחשבה ליה לפיכך טוב הוא שלא לאכלו וכתב עוד וכלכד שלא כתערב בהם מים ולא שאר היה החטה קודם שפעל לתקדה כש חמוצה שאל ככר כמים ששאל דחוקה היא ואתי לחס לה אלא מותרת לאכלה וכלכד כמו שכתבנו עד כאן:

יז וכתב הרב הילכך חטה שמצאת בדכש וכו' דהגדה כבר כתבתי מה שכל כדכרי הירושלמי גם מ"ש הרב דהמהגב ללוש בתי ש"י וכמו כ"כ בכר כתבתי דכיון דלדע"ר ש"י והירוש' וריב"ש שהביא סמ"ג כולן כפי דעת השם קי ומהפשי' דאית ליה דמחמיני' י"ט לחוש להם גם כמו כ"כ בכר כתבתי דכ"מ רביים אכרו ויש לחוש להם וכל אחד יחוש לעצמו ועיין במ"ש לעיל בהג' התבתיקון דבר זה וכתב עוד הרב ז"ל סמ"ג אש"י שא"ל ליינב"ו וס' לכתחלה דגילג' לתת מים כשע' הבגיד כרי להתיר' פינח ככלי הגוי הכונה דקיל' דניצוק הווי חיבור דמי שמערה יין לכלי של גוי שיש בו יין ע"ז או תיבוצוק הווי כמו שהוא מחובר יין של גוי כיון של ישראל ואוסר הכל ולפי' בתיבין כיון מים בשעת הכבוד כדי שאל דלעפ"י שחשבו כמחובר ע"ז הניצוק הא קיל' דרואי' את מינו כמו שאינו ושאינו מינו דבה עליו ומכשלו כל' יין נסך שנתערב כיון ומים דיון כיון קיל' דאפי' ככל שהו אוסר דה"ל מין כמונו דאוסר כ"ש כיון נכר אבל כשנתערב היין נכך כיון כשר וכמים או אמרו דרואי' את היין של היתר כלא אינו ע"ס ונמצא היין נסך מעורב עם המים לכד דהווי מין כשאינו מינו רבו מים עליו ומכשלו ומנה רגילין לתת את המים כשעת הכבוד ואין כאן מקום להאריך בדקוה ונראה דאיכא לנשיקוי א"כ א"ד דהווי שהתירו דוקא בשנתו המים כשעת הכבוד משום דהווי זמן הרב וחורו המים להווי כמו היין עצמו אבל לתת מים סמוך לכשצדקה ללוש לא מים דאינו מתערב ויפה כ"כ בזמן מועט ועוד דכיון דכשעת הכבוד ערין הוא תירושה הוא תחלת עשייתו המים מתערבים ויפה ויפה וה"ל כללו היה הכל מהוין משאל' כשנתו המים אח"כ כשהוא יין גמור וכו' דכש הטעם ודע

שכתבו לומר שכבר נתכסלו המים וראה דמותר גם כשעת התערובת מיד נתכסלו ועוד כיון דלהר"ף והד"מכס ז"ל פי' אעפ"י דיש תערובת מים הווי להוכיחם ענן לכד אין להחמיר אפי' לשאר הכובקי כשיהיה בהאי גוונא שכתבתי דנתערבו קודם ללישתן בסמך ולא אסרו לא לתת המי פי' לכך והמים לכך או מעורבים זה בזה ואין כאן שיפור לכלל ואינו ס' כן מדכרי ה"ף דכתב בהיה דותיקא דאפי' כל שהו מן המי ע"ס תערובת מי פי' אתי לדי חמוץ וממהר להחמיק לכך כו' דאין להתיר לדעת או הפוסקים לא כשכסלו שם המים מוזן מרובה משום דאז חורו המי ל' היות כיון וזמן מרובה נרא' דלאו דוקא בימי הבציר לא כיון שלא נתערב כיוס שרזני ללוש זמן מרובה נקרא אבל לשי' דעת אחר שכתבתי דכשפ' הבציר מתערב ויפה נחזרין המי ל' הווי כיון הווי מומן דכ"כ דוק ג"ס מה ששמעתי מפי מוכרייין דכשמכילין חמכות של יין שכותנין בתוך כל חכית וחכית כ' או ג' כדן מים ומלח לתוכו איכא לספקוי דכשלא למאן דס"ל דהמלח הווי מי פירות נחא ריש להתיר בדוחק אלא למד דהווי מים איכא פסקא ואמרו לוי שאין שום חכית של יין כלל זה ואיכא דאיכא היתר לשי' מש' דכיון דהווי זמן מרובה כבר נתכסל דהכא כמי זמן מרובה הוא אבל לפי מה שכתבתי דנר"ך דוקא בזמן הבציר נר"ך עיון ג"ס פשמים רבות שאינם חכיות של יין בזמן שלשין העיבה של מנות וכו' יז וכתב הטור מנא אתי כתוב שאם מנא את כמלח וכו' חלמא דמי מלח הווי ככלל מיפירות' דהגדה ותמיהי דכיון דס"ל לטור דמי מלח הווי מי פי' לעיל כפי' תנא בסופו דכת' והרבה מהנין שלא לתת מלח כפת וכו' ואין טעם כבוד לאוסרו ולאמא קלאמר דאין טעם כבוד לאוסרו כיון דמלח הווי מי פירות הוא אל סוכר דמי פי' ע"ס מים אתי לדי חמוץ וממהרין להחמיר א"כ הא טעם כבוד לאוסרו דה"ל מי פירות עם תערובת מים דממהרין להחמיר ואולי דהווי כ"כ דמלח הניתינן כשע"ה הווי מעט אין כאן חשש חמוץ וכמ"ס ד"ל א"ש כענין קיטוף ואין להקשות דא"כ דהווי סוכר דמשום דהווי מיעוט אין כאן חשש חמוץ א"כ איך רצה להוכיח מהיה דותיקא דשרי' כמשאל ומלחא דמלח הווי מי פי' דילמא דלעולם הווי מיא ומה שהתיר בגמ' היינו משום דהווי מועט וכשנתה נרזתו וכח"ש ה"ף איכא למי' דכ"ל לטור דכותיקא נותנין הרבה מלח א"כ כו' ד"ל דמ"ש ע"ס דאין טעם כבוד לאוסרו היינו לפי טעם דאוסרו משום דהמלח מחמם העיבה דאין זה טעם כבוד לאוסרו אבל אה"ב ד"ש טעם אחר דראוי לאוסרו דהווי מה שכתבתי ואיכא למירק כדכרי הטור דסוכר דמלח הווי מי פירות אמאי דמירי בגמ' הא דותיקא כמלא ומילחא דאביד דמירי במכושבל דאיכא למי' ארמכאל ליה מחמם הווי ליה למיכט האי רינא דמיא ומילחא דאסור אפילו בכ"כ נזנן דממהר להחמיר וכבר כתבתי בזה בהגותי לעיל בסוף בו' תי"ה ע"ש ועל דכרי ה"ף סוכר דמי מלח הווי מים ועכ"ל כמלחא ומשאל שרי משום דהווי המלח מועט א"כ למירק דכשפ' כן בגמ' והתבא ותיקא אסור אמאי לא מוקי הכל במשאל ומילחא וכאן שיש מלח מרובה וכאן שיש מלח מועט ואולי דסכידא ליה לה"ף דלעולם חר שישרא מתנים כאלתו כתבשיל ודומק ג"ס כדכרי ה"ף איכא למירק דמחלק כיון מעט ל' ריב"ש וכמו שאמר דאי איכא הרבה מישיבין בה ודכריס אלו הם הכך מה שרזנית לתרן על דכרי מלכד זה איך אמר ודע

והאחר כך יתן את החומץ מלתת את החומץ תחלה ואחר ליתן את הקמח דבכי כתב רש"י ויש אומרי' גותן את הקמח ויא' אף מתן את החומץ ולי הנעיר היה כלי להפך דלדרכה כטותן את הקמח תחלה קודם שיתן את החומץ אפשר שיתחמן מחמת חוס התבטול וכיון שיתחמן החומץ לא יבזר את מי שנתחמן כבר מה שאין כן כשהיה החומץ תחלה בקדרה ואפשר דתבא קמח כובד ליתן את הקמח מעיקר בני הכהני אבל ה"ש אומרים סביר להו' דלא בני כהני דאפשר שיתחמן קודם שיבא החומץ או אפשר לומר דתבא קמח כבירא ליה דיותר טוב הוא לתת את הקמח תחלה ואחר כך החומץ וכפי טעמו של רש"י אבל ה"ש אומרי' כבירא להו' דלתת החומץ תחלה עדיף טפי וכפי הטעם שכתבתי * וכתב הטור אפילו בקמח דאביסונא ואין היתר אלא במנה אשייה שחובה לא בקמח של פירוש כל חר לפי פירושו והיינו חסיקי דקאמר בגמרא ורש"י פירש דה"ש היינו קמח דאביסונא דיותר ויקטו התוספת עליו דהא לעיל אכרינון וליבא מאן רפליג ונא"י היינו דאמר מר זוטרא לא לימחי אויבס קדרה בקמח דאביסונא דילמא כשיל שפיר ולי אין כאן קושי' דהיי' דלעיל לא מיירי שנותן חומץ בתוך הקדרה ומסוס הכי אכרינון דילמא לא כשיל שפיר ואין מי שיעבב החומץ אבל הכא שיש חומץ בקדרה פני בקמח דאביסונא שהחומץ מעבכו מלהחמין * ועוד דהתם חד גזרה היא דילמא לא כשיל שפיר ומש"ה אכרינון אבל ה"ש א"י אכרינון קמח דאביסונא הוה ליה יתרתו גזרות חדא משום מאי דאמר עולא משום כך אמרי גזירא וכו' דהיינו כפי חש' דילמא יתן את הקמח בלא חומץ וגם גזרה אחרת דילמא לא כשיל שפיר ומש"ה מותר * ועוד איבא למימר דהתם בלא לימחי אויבס קדרה בקמח דאביסונא היינו שנותן את הקמח בתוך שאין הקדרה רותח וכמ"ש שם רש"י ז"ל שאין דרך יתיבתה לתוך תבטיל ורחה אבל הכא כשכותבין קמח עם החומץ ררך הוא לתתו בעוד הקדרה רותח ומעבב החומץ ולמילא בקמח קלוייה בלומ' טקלו' איתיה קמח ממס לרש"י ורמי דשפיר דמי דפירש קמח דאביסונא שמותר למלו' דהיינו חסיכו החוזר בנמ' כ"ש כשהקמח עמה היא קלוייה וכפי דברי הר"ש נכר לרעתה וכפי דעת הרב ב"י ז"ל ב"כ מותר דלא דמי לקמח דאביסונא וכמו שפירשתי לעיל כפי הקודם בהגהותי ולפי מ"ש שם בהגהותי כ"כ היא אסור בקמח דאביסונא כמו בקמח קלוייה ואפילו לדעת הר"מכס וכמ"ש שם בהגהותי ולישבא דגמרא מבייע למ"ש דלא מנא היתר לא בחסיכו' דלחד פירושא היא מנה אשייה טמונה ולחד פירושא הו' קמח של פירושא משמע דהתם חסיס אפי' קלוייה לא שרו למלו' עד כאן:

כיצד תסג

א מותר לחרוך שני סבלים ולא חיישינו וכו' הילכך ותיקא שהוא תבטיל וכו' הגמרא נראה דהיא לישב' דכתב הטור הילכ' לא י"פ ספיר דאבא אמינא דאפ"י דאמר רמיפ"י מחמינין פ"ש כ"ז יהיה הדין דתריתי שכלי דאין מחמינין דשאני כשהמי פירות מה ענין בנן המוס היוזאין מן החטין אית מן הדין שיחמץ את החטה דהיא היא אבל ותיקא דהיא קמח שהוא מין אחר ע"ש אמן שהוא מין אחר אפשר לומר דוחמין אלא דאפשר לומר דרייק רבינו לישבא דקאמר רבא דהו' ליה מי פירותו מי פירותיו און מחמינין משמע דאות ליה דשוין הן שאר מי פירות עם מי החטה ומה שיש לרקק הוא זה דאפ"י דקיימא לן דאבי' ורבא הלכה כרבא מ"ה כאן היה לנו לפסוק כאבי' דיש ביה אמודאי ביהלמי דסכרי כמותו אלא שיש לומר דכיון דת' אמודאי דידן לא מייתי לא מחלוקת אבי' ורבא ודאי דסבירא ליה דכאן בני כשאר מקומות דקיימ' לן ברבא ואדרכה מייתי רבא מדר' שילא דא"י בשאיתיה דרבא אבל מ"ה איבא למידק כפי פירוש רש"י דפי' האי בריתא דאין לטון כיון שזן דכש דהיינו בלא מים ועכ"ל אית ליה לר"ב דאשור א"כ כשפריך בגמרא והתביא ותיקא אשור לימא הא מני ר"ג היא דאבר אפילו בלא מים אמי' נריך לאוקומי כשני מיני ותיקא וק"ל ע"כ:

ב שור שסכטור אין מוללין את הקדרות כן אם יתן את הקמח תחל' בין אם יתן את החומץ תחלה * הגמרא אע"ב דאמר רבי יובי' שתבן כחומץ וחומץ צומתן פירוש כחטים שנתבקעו דאפ"י שהתחילו להתחמן כיון שעדין אינו חמץ גמור החומץ מעבכו להתחמן וכ"ש הכא דאין כאן טוס חומץ דהחומץ אינו מניחו להחמי' מ"ה שאני התם דאין ע"ש לא החות לבד ומש"ה אין מכו' להחמין אבל הכא דהחומץ מתערב בתבטיל תשם כמו ומיניחו ולהחמין ועו' דלדברו התנאי החומץ מעב' וליחמץ אלא שיעולא משום כך לך אמרי גזירא סכור סחור לכדמא לא תקרב אביר ואין לומר ודאי דעולא בלבו התבא ואתא דלא כ"ע אלא דעולא כתבאי סבירא ליה אלא שאביר מטעם גזרה דילמא יתן את הק' ח בלא חמץ ומשמע גזירא כפי פירוש רש"י דיותר עדיף בשיתן את הקמח תחלה

וירשע מה נקרא מועט מה נקרא הרבה דאין לומר דהרבה הוא שאינו כאלו מחמ' מלחו דודאי דאין נותנין כ"כ מלח שלא יהיה יכול לאכול כיוון עבוד ליה למיכל לכך כד' דהאמת הוא כמו שגמרא חפ"ט דברי רבי דאין חילוק בין מעט למרובה ומילח מי פירות הוא אפ"י דאיבא למירק מאי שדקדקתי ועל מה שכתב דרשת הגהות מיימון בדעת הר"ן נראה דאפשר לומר דבשהמלח מתלחלח הוא ככנס מעט מעט היינו כשמתלחלח על ידי מים בזה כתבו דמחמין וכו' עד כאן:

י"ח עוד שם בהרבה כי ז"ל כתוב כטור י"ד וכו' וטוב לומר שלא ללוס עיבה כו' הגמרא ולי נראה שיכול ללוס ויפריש חלה בלא ברכה ומה בכך דברכות איון מעכבות ויאכלונה לכהן קטן וכיבשסא ואלו דמה שכתב הטור וטוב לומר היינו משום שלא יפסיד הברכה אבל בפסח דאי אפשר וכמ"ש ילוס אותה ויפריש בלא ברכה וכמ"ש ויה יותר טוב משלא ילוס או שילוש מעט וועט אם יש לו טורח בזה עד כאן:

א מותר לחרוך שני סבלים ולא חיישינו וכו' הילכך ותיקא שהוא תבטיל וכו' הגמרא נראה דהיא לישב' דכתב הטור הילכ' לא י"פ ספיר דאבא אמינא דאפ"י דאמר רמיפ"י מחמינין פ"ש כ"ז יהיה הדין דתריתי שכלי דאין מחמינין דשאני כשהמי פירות מה ענין בנן המוס היוזאין מן החטין אית מן הדין שיחמץ את החטה דהיא היא אבל ותיקא דהיא קמח שהוא מין אחר ע"ש אמן שהוא מין אחר אפשר לומר דוחמין אלא דאפשר לומר דרייק רבינו לישבא דקאמר רבא דהו' ליה מי פירותו מי פירותיו און מחמינין משמע דאות ליה דשוין הן שאר מי פירות עם מי החטה ומה שיש לרקק הוא זה דאפ"י דקיימא לן דאבי' ורבא הלכה כרבא מ"ה כאן היה לנו לפסוק כאבי' דיש ביה אמודאי ביהלמי דסכרי כמותו אלא שיש לומר דכיון דת' אמודאי דידן לא מייתי לא מחלוקת אבי' ורבא ודאי דסבירא ליה דכאן בני כשאר מקומות דקיימ' לן ברבא ואדרכה מייתי רבא מדר' שילא דא"י בשאיתיה דרבא אבל מ"ה איבא למידק כפי פירוש רש"י דפי' האי בריתא דאין לטון כיון שזן דכש דהיינו בלא מים ועכ"ל אית ליה לר"ב דאשור א"כ כשפריך בגמרא והתביא ותיקא אשור לימא הא מני ר"ג היא דאבר אפילו בלא מים אמי' נריך לאוקומי כשני מיני ותיקא וק"ל ע"כ:

ב שור שסכטור אין מוללין את הקדרות כן אם יתן את הקמח תחל' בין אם יתן את החומץ תחלה * הגמרא אע"ב דאמר רבי יובי' שתבן כחומץ וחומץ צומתן פירוש כחטים שנתבקעו דאפ"י שהתחילו להתחמן כיון שעדין אינו חמץ גמור החומץ מעבכו להתחמן וכ"ש הכא דאין כאן טוס חומץ דהחומץ אינו מניחו להחמי' מ"ה שאני התם דאין ע"ש לא החות לבד ומש"ה אין מכו' להחמין אבל הכא דהחומץ מתערב בתבטיל תשם כמו ומיניחו ולהחמין ועו' דלדברו התנאי החומץ מעב' וליחמץ אלא שיעולא משום כך לך אמרי גזירא סכור סחור לכדמא לא תקרב אביר ואין לומר ודאי דעולא בלבו התבא ואתא דלא כ"ע אלא דעולא כתבאי סבירא ליה אלא שאביר מטעם גזרה דילמא יתן את הק' ח בלא חמץ ומשמע גזירא כפי פירוש רש"י דיותר עדיף בשיתן את הקמח תחלה

ראש יוסף הלכות פסה פרק א

ועוד דאף על פי דאמרי' איכא דאמרו הכונה בן היא איכא דאמרי' ר' לר' רב פפא דרבי בחביבי לבי דיוס גלותא היה אלא רבא ענמו מזו ליה בחסימי עם כל זה כיון דלליטא קמא קוסי' רבא היה קוסיא אלא דקאמר דלאו הכי היה ממ' אית לן למעבד כההיא דקאמר כליטא קמא דכמקום דאיכא עכריא ון להיתיר כיון דלא איתא ליטא כתר'א לפלוגי על זה כפירוש אלא על ענין ההיתר היכי הוה ומסוס ויה כתב הטור דבמחמ'ע רבא דאיכא עכרי' לא שריון ואע"ג דלליטא כתר'א לא היה הו'ר' פפא ולא הקש' רבא ממ' כיון דלליטא קמא הויה קוסי' רבא קוסיא וליטא כתר'א לא איתא לפלוגי על זה כפירוש קיימא לן כוה כליטא קמא ונדא לוי רמאי דכתבו הר"ף והד"א פתמא ולא חילקו מסוס דקוסי' רבא לא היה אלא מחס' התיר' לריס גלותא דהו' חקוס דמה שעכרי' עם מתבא' או חכל דבר' או ירו עכרי' הוא נעש' ואלו לבע' הויה עין עליה לר'אית אף עשוין אכן עושין וזה לא שייך אלא ר' דיוס גלותא ככל דכ' כשאר בעלי בתים אע"ג דא' כ' עכרי' אין לחוש דאין הכל נעשה על דין לא על דעת בעה' וכיון שכן אין כאן חשש דילמא יתללו כקמא ע"כ :

סימן תסד

א חרד'א או שאר מיני טיביל טיש כהם וכו' וכשאר מיני טיביל וכו' ונרדף לשודפי' הג'רה כדא' דשאר טיבולין טיש כהם מים לא גרעו ממי פירות עם מים רהא ארדכה כדא' דמעכבי החימוץ וחרד'ל דהוא חוק מעכב יותר אבל חרדוס נשאר מיני טיבולין דאין חוקי' כ' לא היה גרוע ממי פירות עם מים וא' להר"ף והלמכס דאית' להו דמי פירות עם מים לא מחמר'י להחמין אלא הו' כפיסה שילוג'ה כמים לכר' אכ' אמאי אצרינו הכ' דישרף מיד הוה להם לפסוק דיאכל מיד דלא גרע וכמו שכתבתי ועי' במג' מנהי' ונדא' לומר דכיון דאין וכו' כההיא ר'אית' ליה דכתוך החרדוס ושרף מיד וכו' שאל' ר'ב אשי בגמ' כותיה דרב כההיא מסתבא' מד' אמר שמואל וכו' מאי לא נצחו הוא דלא גמית הא חמועי מחמץ דהויה הבינה דארדכה החומץ מסייע להחמין וכיון דאת האוי' שעת' ל' דין ניח' כה מילת' הטור כתב דמה שאמרי' הכ' כחרד' או שאר טיבולין כהו' חרדוס וכיוצא בו היינו שנתן לתוכן מים ראי' לאו הכי' לא אית' לירי החימוץ וכפי פשט הלכה כר' דכלא מים מיירי דקאמר מר'אמר שאלו אין הלכה כר' מסי דאמר חומץ נומת' וכיון שאין נומת' החמועי מחמץ והויה דר' וסי' מיירי כשעור' שכתבנו מחמת תופח המים ועכש' כשנותן בחומץ אין כאן מים כלל ועכ' קא' דאחמועי מחמץ וכן פי' רש' דקאמר ולא הו' כמים אלא דאיכא למיתך לרש' דלשטתו אויל' אבל ממ' כפי פשט השמועה כדא' רב'א מים מיירי כההיא ר' ר' וכו' וכת' דהמים שכלעו כשעורים מחמת ה'לית' אע"ג שאין ננוכ' השתא חביבי כמים והו' מי פירות עם מים א' כשדוחה בגמ' לא מנמת' גמית ולא חמועי מחמץ ואמאי הא הו' מי פ' עם מים שממדין להחמ' ואלו דאמינו טיבולי' קאמר דחוקים הם ואין מניחין להחמין ודוחק דר'אית' דארדכי יוסי' כמי קאמר דכיון דלא גמית' הל' כשאר מי פירות עם מים דממדין להחמין וכמו שכתב הטור לעיל דחמין הו' בכלל מי פירות ועיין

ואם לא יאכלנו כפעם אחת יסהה עצמו בפניה כדי שלא יסהה
 שיעור מיל והיינו כדעבד לכן נראה שמה שכתב שאיך נסהה
 העיסה שיעור מיל היינו לו' שמה נסהה העיסה שיעור מיל
 דמא יראה לו דעדין לא שיה ביון שאוכלים ושהים וחורין
 ואוכלים ושמה בין כך וכין כך יסהה שיעור מיל ומ"מ אין כאן
 קושיא רכיון דהוא עומ' עליהם ואכ"ש ליתקן בקנת שיהפכו
 כאכבע לא יכא לדין כך דלמה יכיום עצמו בספק ביון שיכול
 להיתכלל בספק ואפי' לעניות דעתיה הייתי אומ' דילוג המורסן
 וכין רגש אותו יבטלנו כמו הויה דירא שמה תחמין שיפתו
 שתכלנו קוד' שתחמין הכא ומי יבטלנו קודם שיחמין ואחר
 שיאכלו התרנגולים אם יהיה זמן שיכול לבשרו כיון בחולו של
 מועד יבשרו ואם הוא ביט' יספכו במקו' מררין ואפי' איכא
 כהכימ' לא יעבור עליו ומ"מ כיון דהכשר ללו' לתרנגולין
 אינו מוכר בנמרא אלא על ידי קליט' נראה דאין לכו' לעשות
 ועוד נראה לומר דמה שכתב שאיך נסהה העיסה שיעור מיל
 היינו לומר' דבפסחי' יספכו לאכול פסח אחר פעם וכו' שהשיות
 יסהה שיעור ויבשרו שהשיות יחמין ככתי' ואין נראה כעס
 הניקור או הישך לבטל מה שכתב התחיל להחמין וכמו
 שכתוב לעיל ברכי הרב כשם תרומת הרשן כסימן תכ"ט
 שכתב כן בשם אחר מהגדולים דבעינן עסק גדול כדי לבטל
 מה שכתב נתחמין ועיין ע"כ :

ד עוד שם האשה לא תשר' המורסן שתולך לירה למרחץ
 וכו' אף על פי שיש זיעה וכו' כן שרש הר"א וכת דמה שכת
 רש"י ואעפ"י שמים טובחים על כשרה דהוא מים רונה לומר
 זיעה ראיה מים וראי' דאבוד וכו' נראה דרואימ' דכתב רש"י
 ואעפ"י שהמים טובחים על כשר' היינו מים מים ומש' וכן נרא'
 גם כן מרכיזי הר"ן כפירוש המשנה דאינו מיידי לא כשאין
 מים על כשרו אם כן למה נקט המשנה דין האיסור בענין
 פריית המורסן הוה ליה למישר' אפילו כלא שרייה כלל אלא
 אפילו יבש אסור לשוף על כשרה כשיש בה מים וכ"ש שהיה
 אסור לשרו כמים ועוד ריהר' ויעה כשר מפורסם וכו' שיהיה
 אחרות ואם כן מאי קמ' מתניין רמוזת לשוף המורסן על
 כשרה יבש כיון שאין בנופה מים לכך נראה כמו שכתבת
 שמוזרת לשוף על כשרה אף עפ"י שיש בנופה מים שנסתפה
 כבר כמים ואחר כך יטף פעם אחרת מיד כמים ויעבור כל
 המורסן ואם יתחמין אחר כך אין בכך כלום ראוי' למקום
 האבוד ואין זה חמץ שמונהר עליו מן התורה דמקום המרחץ
 מקום איבוד הוא ומקום מירום ועיין במרכיזי ריש פרק אלו
 שכתבו וכ"ש אם יבטלנו קוד' שיחמין ראין כאן חמץ שלו ואינו
 כרמותו ואפילו שיהיה כרמותו אין זה חמץ דרדכו לאכול ועוד
 דכפי הנראה יהיה זה חמץ נוקסא דכפי דברי הטור לברי'
 חכמים אינו עובר בלא כלום ומותר להשתותו כספח לא שאין
 לפשות חמץ נוקסא כפסח עצמו ואם ישאו ישראל מיד והכא
 לאיבוד אוי' ומכילנו ועוד שאינו כרשותו וכו' שכתבת אין
 טעם לרכי' ה' וכה שכתב דהאירורא אין הנשים בקיאות
 בכך רכיון דכבר הוספכו כמים ואחר כך מורין ומסתמין
 אין נדך כל כך בקיאות עיין עד כאן :

ה הגה' מה שכתוב במשנה ובספיקים האשה לא תשרה
 המורסן שתולך כירה שהיה נראה רהיה סג' לומר לא תשרה
 המורסן שתולך לבית המרחץ מאי בודה דקאמר אלא הכוונה
 שאם יאמר המורסן שתולך הוה משמ' דכתיב לא ישרה אתם
 אכל

א אין שורין המורסן לתרנגולים וכו' והנאונים אסרו כל
 חליטה וכו' הגה' משנה שם בפ' כל שעה וכמו שכתב
 הרב ובמרא תנו רבנן אלו דברים שאין באים לירי חמין
 וכו' מכילן אדמכסל ליה מחמ' אמר רב פפא האפיו שכתבו
 עד כאן ונראה דאיך ביה קנת רמך במאי רקאמר רב פפא
 האפיו שכתבו דאם כן אמאי נריבה בכריתא והמכוסל דהיינו
 אפיו שכתבו רכיון דאמ' דהאפיו אינו בא לירי חמין ודאי ארש'
 שיהיה כל היס כלו כשריות מים או בקדרה להתכסל איכו בא
 לירי חמין ויות היה לו ל' להאי דפרך בגמ' מכוסל אדמכסל
 ליה מחמ' כיון רכשלו כחומץ וכמו הני תרי תנאי ראית
 להו דמולין את הקדרות במקומו הכל לפי דעתו שיתכו את
 החומץ כתובו כל א' וא' לשי דעתו מכוסל כזה שיוכל להתכסל
 אינו בא לירי חמין לעולם ועל' מה שהקשתי לרכי' רב פפא
 דרואי כיון דאמר ראכיו אינו בא לירי חמין ודאי למה ליה
 למיתבי האפיו שכתבו איכא למי' דהוה איכא דמאי דאמר
 בכריתא דהאפיו אינו בא לירי חמין היינו רוקא כשנשאר
 כן כמו שהו' אבל אם מטחו כמים או להתכסל האריחמין
 ואעפ"י דוה רמון דרואי דוה בא לאשמושין ראעפי שכתבו
 אינו בא לירי חמין דהאפיו שאינו בא לירי חמין כשמע זה
 רדואי דאינו בה למר דבשהיה כמו שהו' אבל אם מניחו כמים
 או להתכסל היה אמין דחמין וכו' דאינו מחמין וכי באיוו
 סכרא הוה סליק דחמין אם כן איך יאכלנו בפסח מכל
 מקום כך הוא כונת התלמוד ומכל מקום מאי דכתבת היה
 אפשר לכוני' והמכוסל משמע כאן דבר שהיה יכול להתכסל
 אלא שאינו רונה לאוקמיה דלא כהלכתה וכמה שכתבת
 דהאי כריתא דמי פירנה למלול יתן את החומץ וכו' רלא
 כהלכתא היא עד כאן :

ב הגה' וכמה שכתב הטור והנאונים אסרו כל חליטה
 וכו' נראה דאפשר לומר דאי אהו נאונים היינו דוקא
 שלא יאכל אדם ממנה משום חזר' א' דכרת אבל לתת לפני
 התרנגולים לא חז' ליה ועיין לעיל כהימן סא כהגהותי
 שכתבת על עיין אסו חליט והחילוק שכתבת שטובה הוה
 דלעיל במקום אחר והר"ן הכי' פרק כל שעה הא דאין
 טורין אבל חולטים וגם הר"ף לא כתבו הא דאסרו הנאונים
 חליטה עד כאן :

ג עוד שם כתב בעל העיטור כתב הרב הבבלי מותר ללוש
 לתרנגולים וכו' ומכילן מיר' הגה' ואחר שאכלו יטוף
 הבלי כמים ויפסכו במקום מדרון ומסוס הכי קאמר ומכילן
 מיר' ויעמוד עליה' כדי שלא יסהה שיעור מיל מסוס דבנמרא
 אמרינן אבל חולט' דמשמע חליטה הוא דשרי אבל ללוש לא
 דהוה רקאמר כרי שיהיה זמן הרבה ולא יחמין אבל בליטה
 אבוד כהאי גוונא אלא או שאוכלים מיר' או שיעמוד בפניהם
 שלא יסהה ובתב שר' ואין למסוק על זה שאם כן נסהה העיסה
 שיעור מיל כפי דברי הרב ז' הכוונה שאיך נסהה העיסה עד
 פחו' משיעור מיל וזה אין אנו רשאי לעשו' לכתחל' דלכתחלה
 אין להניח העיסה כלא עבך אפי' רגע אחר ודוחק שלא כתב
 אלא שאם נסהה דעיסה שיעור מיל וגם בלשון ההכתובין
 וגם מה שכתב דלא התיירו אלא כדעבד הא ממי כדעבד
 דמי דהא הוא לש' כרו שיאכלו התרנגולים ואיך לשוף בבלי

ראש יוסף הלכות פתח פרק א

אבל כשיהיה במרחק יכולה היא לשרו' אותו דכמהרה לא אחי
לוי' חיימון להבי' קאמר שתליך כידה למרחק לאשמועינן
דאשילו שתי'ך. אותו שיריה יבש עם כלזה לא תשרה אותו
עד כאן:

סימן תסו

א לא ילעום אדם חסוי ויתכן על חכתו מפני סקן מחיינות
שהרוק מחיימן וכו'. הג"ה הר"א בפרק כל שעה כתב
כ"ס הד' אלעזר מברמיהו שכתב בחיבורו בטר הרוקם דשק
מלא קמח וכו' וכתלחמ מויעת החמה וכו' כתב ר' דמחיימן
דאעפי' דתין כ"ס ט"ו דמכשירין ויעת הכתים כורות סיחין
ומערות ויעת א"ת שם שהורה ואין מכשירין מיהו מחיימי' מירו
דהנה לרוק דאיש מחיימן נראה דהיה דל דכיון דאינו מכשיר
אינו נקרא חסן ואינו מחיימן עם כן ואילו לאו דתכן לא ילעום
אדם חסוי ויתן על גבי כש"ר מפני שהן מחיינות הא דכיון
דאינו מכשיר לעבין טומאה לא מיקרי גס כן משקה לעינין
חיימן ואינו תמיה על זה דזה ענין הכשר לעינין חיימן דהייך
ושמן ודכ"ס דלכ"ע הוה מש"ה לענין הכשר ועב' שמכשירין
מ' אמרינן דאין מחיימי' כמו מש"ה פירות דאין מכשירין
אין מחיימן וכן אע"פ שהוא כן המכשירין אינו מחיימן וכן כתב
ר' ירוחם וכמו שהביא הר"ב בסמוך בלא מחלוק' כלל וגם נראה'
מלשון הר"א שכת' כ"ס הד' דכמו שיעת הכת' והכירו וכו'
דאף על פי שאין מכשיר דמחיימן כןכמי סבירא ליה דויע' אדם
אע"פ דאינו מכשיר מחיימן רב' וכו' קתני להו אהדריה ואם כן
מאי הקשה ליה הר"א ולאמר לא ידעתי למה דימה ויעת כתים
לרוק ולא נראה לזיעת אדם שפיהם אין מכשירין דאז
אמ"כ רבי אלעזר ויעת אדם נמי אית ליה דמחיימן וכמ"ס ולא
דומה לרוק אלא שדמיה ואמר כ"ס שהרוק אינו מהמכשירין
ועב' מחיימן אף הויעה אע"פ שאינו מן המכשירין עב' מחיימי'
וזה כתב כיון לזיעת כתים וכו' כיון לזיעת אדם ולשין ס' הרוקם
לא ראייה דאפשר דמלשונות יתירין ע"ה ולי' דר' דעין חיימן
תלו' ביה שיהיה ת' ל' ה"ה רב' שיהיה תולד' הו' מחיימן אבל
כל שאינו תולדת מים אינו מחיימן וכמ"ס הרב"ס א"ח ומ"ס
הלכך א"ש נשלו מים על קמח ה"י ליש' דה"לכך לא קאמר לא'
למ"ס דויעת החמה מחיימן לפי' כתב הלכך כיון שכל מים על
הקמח כיון שנתלחמ מויעת הח מה נריך לרקד וכו' וכתו' עור
ש"ס ש"ס כו' קמח וישבו תרנגולין עליו וכתלחמ מנוחמ
וכו' דנה לדמות אותו להא דאמרינן בחמות' לאשעירי' שמנאו
בגלגלי כהיה שפולים למוחות משום הקריכהו כ"א לפת תך
ולא משו' חיימן אף נוחת התרנגולין לית בה חיימן ואינו אמר
דאין הכדון דומה לראיה דהתם היינו טעמא משום דכיון
שהשעירי' כנאו בגלגלין הו' כ"כ מעובלים ומאם הכי נמי
אמרינן דלא יחיימו כיון דמעובלים אין אבל הכ"ס שהקמח
אינה מעובלת איכא למימר דעל ידי נוחת התרנגולין ש' חיימן
ואולי משום דה' נראה גם כן דכ"כ מעובל הוא ואינו מחיימן מ'
מכאן קשה מדאמר דמבול למכחו' משום הקריכהו נאל לפחתך
ולא משום חיימן להיהו דכתב הט' דכ"כ סיימן תס' כהיהו
דכתב יש מתירין חטה שמנאת בופק וכו' ויש אמרי' שאין
לליד איבור מנוחמה וכפי' ה"ס אמרי' איכא בחטה חש
חיימן ואם כן הכ"ס במנחות אמאי' לא אפרו השעירי' מים

חיימן דהיא איבור הכתוב כתורה ולא משום הקריכהו וכו'
ועיינך במנחו' ה"מ חלבון הד' אלעזר כראה דהיא התרנגולין
אינו מחיימן וא"כ איך כתב מיהו ירקדו הקמח וישליכוהו
המורה שאר מות' מד' ומשאר ענת כראה דהיא אדמלוחת
מנוחת התרנגולים דאכור ויש' חיימן והיה הוא כתב דאין
כאן ח מוין ועו' דתיקוין ג"ס כן כתב כשיגל מים אונתלחמ
מויעת השק של קמח ואולי דבשק של קמח שכל מים וכו'
הגוא דמרקד וישאר ככפה ציך לבער משום חיימן אבל
זה שכתלחמ מנוח' התרנגולין ציך נריך לבער אלא ישליכו
מון לקמח' ע"י ודבר קל הוא זה וכראה דמשום מילוס קאמר
דירקד הקמח וישליכוהו מוין ואע"פ שאמר והשאר מותר טיך
לזכן משו' דכדבר מאוס יש איבור דל' ששקנו את כשנתיבם
וגו' ולדברי הר"א שכת' דויעת אדם ויעת כתים וכו' דקאמר
דאינו מחיימן מכל מקום נראה דלירידיה כמו נריך לרקד
הקמח משום דאע"פ דאינו מחיימן לא היה נריע משאר
מקום ומשכונ' ליה כמי שירות ואם אחר כך ירנה ללום אותו
הקמח כמי' ימחר להחיימן כמו שאר מים ע"פ עם מים דמחיימן
להחיימן כמי' סברתו דהך לומר דלא נחשוב אותו לא כמים
ולא כמי' פירות ומה שכתב העור לא ילעום אדם חסוי וכו'
מפני שהן מחיימי' ה"ר ק מחיימן נראה שנת יתר הוא דודאי
דהרוק מחיימן אלא שדאף לומר שמה שכתב שהרוק מחיימן
היינו לומר כדו' שלא נאמר שהחיימן כ"א מחמת הל' שכתב
לכך אחר שאינו כן אלא שהרוק הוא שמחיימן וכמו שכתב
הר"ה ומדכרו הר"א כראה דה"ר אלעזר מברמיהו סוגר
דויעת אדם אינו מחיימן מדקאמר לא ידעתי למה דומה ויעת
כתים לרוק ולא דומה לזיעת אדם וא"כ לברי' ה"ר אלעזר יש
חילוק מויעת אדם לזיעת כתים כורות שחין ומשרות ואם כן
אפשר גם כן דאף על גב דחזון כמתני' ררוק אדם מחיימן
אפשר דרוק כהמה לא יחיימן דאין עובים שוין אפשר כן
אבל אין להקל כיון דלא חיימן מי שכתב כן:

ב הרב אל כתב המרדכי מעשהבא לפני הדי' מתיבא על
ש"ס שכל לטיט בפסח וכו' לזמן שהוא מלוחמ' הגררה
וכפי' דברי הר"א נראה דאשילו כהיה מלוחמ' אלא משום
שמא יעבורעש הקמח חמץ כל שהוא שכתב על דברי ה"ר
אלעזר מברמיהו על שהתיר כמים שגילו על הקמח לרקד
הקמח ואמר קולא גדולה היא זו לעשות כך בתוך הפסח כי
שמא יעבורעש הקמח חמץ כל שהוא נראה דאשילו כהיהו
לחיהו לזמן ליה ונראה דכיון דינו של מרדכי והינו של הר"א
הוא לעינין לאכול השאר בפסח ונראה דאיכא למידק כלשון
המרדכי דמעי'ק' נראה דמיידי שכל בתוך הפסח ואחר כך
אמר וחמץ הפסח במשהו נריך ליקח קמח אחר לשבת דכ"א'
דמיידי שכל קודם הפסח נוה אפשר לומר לשאר ימי
הפסח אבל רוקא א"ס נתייבש קודם הפסח אז יכול לשומר
וכו' דנראה דמיידי קודם הפסח ואפשר דתרי' דינו קאמר
המעשה הוה בפסח דהוה משמע לשון שכל כו"ס בפסח
ואחר כך קאמר דינו' אחרים ששייכו ככלל קודם הפסח
ובתוך הפסח וכתב עור וזה ינהלנו אם ימצא כמועיסה
זה יורוק וכו' ודוקא א"ס נתייבש קודם הפסח זה נראה
דלא ככירא ליה מה שהביא הרב לעיל בסיומן תמו' ואל' וכתב
עוד כ"ס כשר מנות גדול דקמח כקמח מתערב ויה דמיקרי
לח כלת וא"כ כשמתערב קודם הפסח הא נטכטל כ"ס ומותר
לאכלו

לאכלו בפסח ואולי ריש חלוק דהתם הוי קמח בקמח דחטים
 פתחמנו ושחנו אותן רהוי ממש קמח בקמח אבל הבא
 דבתלחח הקמח ונחייבם לא תתערב יפה ונקדא שהאיסור
 עומד בפניו או אפשר דכתיב ליה רחזור וכישוד כפסח וזה
 מורה לטוב דכתב רחמץ שלא כווננו בל"ט כלומר שנתבטל
 קודם ועכ"פ קמח דשחרמא עד אחר הפסח ולא יאכלנו בפסח
 בלילה דכתיב ליה רהוי קמח בקמח ובתבטל אבל לא יאכלנו
 בפסח ורמי דהוי הטעם משום דחזור ונייעור כדכרי הל"מכס
 והנאונים אלא שראיתי כדכרי המרדכי כפ"ל שעה שהסכים
 בשם כמה דכתיב רבין שנתבטל קודם ומן איורו אינו חוזר
 ונייעור בפסח ומה שכתב אב"ד בפסח דאיסורו כמשהו יורוק
 הכל זה נראה לי דחומרא גדולה היא דהא חמץ בפסח כמשהו
 דרכייהו לכו ולדכרי השאלות ור"ת והדחה טולן סביר לזה
 דחמץ בפסח כבט"ו ואם בתערובת מה שהו מותר לאכלו וא"כ אין
 סכרה אפי' לכל הפוסקים דסיכורים רהוי כמשהו אם כתערוב
 משהו אין להשליכו לא יכוד וכתערוב חמץ אין מחייבין לכפרת
 אלא אם כן יפ' כותב בכרי אכילת פסח וכמו שכתב רבי לעיל
 בכימות י"ז עד כאן:

ג ה'ג'רה כתוב כימירדכי כפר כל שעה ומועמה בא כחטה
 שמתאמת בחומץ והיו להעיר כלאורן שורן בחומץ וחמץ
 צומתן ולי קשיא דהאי דחמירין דהחמץ צומתן היא סכרת
 רבי יוסי וכבר כתבנו דאמר שזאל דהין הלכה כר' יוסי אבל
 מטעם אחרים להחיר רהוי מי פיתת והוא דלא היה עם חשש
 מים וכפי מה שכתבתי לעיל בהגהת אש"ל שיהיה בחומץ בלי
 מים כלל אסור דהחומץ אע"פ שהוא מי פירו מחמץ ומעשים
 ככל יום חונית דע"ג. השאור שם מחמץ כו' את הפת על ידי
 חומץ אף ע"פ שיש בעיסה מים מ"ח החומץ הוא העושה את
 השאור שהוא חמץ ביותר עד שהוא מחמץ אחרים עד כאן:
 ד ה'ג'רה ומה שכת' חלבבנסך על גבי חטים אינו מחמץ
 דחשוב מי פירות היינו כדי להשהות עד אחר הפסח אבל
 לפניהן וללוש אותן אינו רהיה ליה מי פירות עם תערובת מים
 דחמירין להחמץ וכן מין ללוש במי פירות לכד כח' כר' דרשי
 ואפשר נמי דלא סרי דאש' דישחמו אותן ויולשו הקמח במים
 וזה שכתב ה"אש' דהיה דרשי בספר הרוקח לקד הקמח
 וכו' קילגא גדולה היא אש' דלא כתב כן בספר הרוקח אלא
 כדי להשהות עד אחר הפסח אבל לאכלו בפסח ממש כזה לא
 מיייר עד כאן:

ו עור שס'ה"כ כתב המרדכי כפרק כל שעה רכינו מאיר
 כתב על הפכרדים וכו' דאפי' למד עוקבא דאמר לא נתבקעו
 ממש. ה'ג'רה פירוש דאפי' כגמ' על ההיול דלתתו שעורים
 אם נתבקעו אסורות קא' מד שיקבא דהאי נתבקעו דקאמר
 לא נתבקעו ממש אמר לא אכילו לא נתבקעו אש' שקרובות
 להתבקע אסורות וזהו הכריתא שמיטחין אותן על פי חכית
 של יין או על פי אבוב של קלאים כל אחר ואחר כפי גרבת
 ואם יתבקעו מחמת חומץ היין אסורות עכ"ל הכא במי דגלים
 של עכברים אין כאן חשש חמץ משום דקרוב הדכר לומר
 דמי דגלים אין מחמץ וכת' דאם המחמץ היו כל החטאים
 כקועים אלא ורמי שלא היו מחמץ ויזומאי דלא אמרי דיעבד
 הכא הכריתא דייחמו אותן ע"ש חכית זה לא שייך לא התה גבי
 לתית דים ספק כדכר אבל הכא יותר ברור הוא לסמוך על מה
 שלא נתבקעו החטים שלא יחמזו ממה שיכמוכו על דרית
 החכות וכתב א"ח' ואע"ז דכ"פ דכדכור קאמר מיא א"ח' מוא
 כפי'

ה עור שס'ה"כ כתב המרדכי כפרק כל שעה רכינו מאיר
 והוא שיהיה הדלף טורד בלי הפסק. ה'ג'רה היינו פירוש
 מה שאמר בגמ' והוא דעכ"ד טיף טיף כגד טיף טיף וכתב
 דיאכנו מיד כשנשק נראה דרבי'ספק אש' ישהה אפילו פחות
 מכשיעור דהיינו מיל שהוא אסור וקשה דאמאי כיון דלא היה
 כשיעור אמאי יש לנו לאוסר ומאי' שנה משאר עיסין דאמריין
 שרדך ששהה שיעור מיל כדי שיהא חמץ ואי משום מאי דכתב
 ה"אש' שתסוכה הכיאה הרב לעיל בסיומן תב' דאש' יתעסקו
 בעיניה הרבה ונתחמס כידים אש' הניחה אפי' רגע א' יחמץ
 וכן הכא האו דלף הטורד ה"ל אין הגדון דומ' לראיה דבשלמא
 בעיסה שנתעסקו בה בידים היינו טעמא כמו שאמר דכבר
 נתחמס בידים וי"ח' יע' לומר דחמץ מיר אבל הכא אדרבה
 היא דלף ממים צוכין הוא ואדרבה קיימא לן דיטילה לנכון
 ואינו מביחה להחמץ ואף ע"פ דהכא אינו דומה להטיל לנכון

ראש יוסף הלכות פסח א

בזיק רמ"ו וכו' קשה לדרדיו דמכיל דהיה דנקראים חיים ועל
 קאזר דלא יחמינו אלא דאפשר לומר דקאמר דמה שאמר
 והביא ראיה דנקראין חיים היינו לעינינו אחרים אבל לעיני
 חיותן לא מחמין דהיינו כמו הדין דמנחות שהבאתי דכיון
 דהשעורים כתיב נגלי הבקר אין בהם חיים חיותן דמעובלים
 הן הן כאן כתיב רגלים יש למנוח בן דנדולה חוקה כיון דלא
 ראינו שנתחבטו דחידו לומר דאין מחמין ולומר ולחלק
 כל מה שנטבל לומר ולחלק ודוק עד כאן:

סימן תכז

א חיים שאם כפיניהו וטבעו ויש בהם חיים חיותן וכו' לא
 ימכר אביו וכו' ויחזור ויכרס לישאל הגדה נרא' דהיינו
 חיי אבות חיות וראי אלא ש' בהם חיים חיותן וכו' רבוי
 ה' ו' ויש בהם חיים חיותן וכו' איכ' למידק אחאי לא עבדין
 ה' ו' בדוקה ועבדין כ' תית' דמינין איתן ע"פ חיות אס'
 ותבקיגו יהיו אכורו ואס' לא יתבקעו יהיו מתירו וכמו שכתב
 ד' עוקבא ופסקו כותיה וכת' דלא באמר האי בדוקה אלא
 לשעורים אבל לחט' לא מהנינהו ליתא דהא הטור לקחיה
 הפיכתה האי בדוקה הן לשעורים כן לחט' רכתב לתת חטין
 או שעירין ותבקעו קאמר עוקבא לא בתבקעו ממש קאמר
 וכו' גא' תיחין ג' חיות וכו' ע"פ סת' המורכי על מי רגלים
 של עבדים דאי יחמינו היכול החיים מבוקעים קשה דהא
 הכ' כהאי ארכא רובעא בחיות' דאבדין לכו אע"ד דהמים
 ודאי מחמין חיים והחיים לא היו מבוקעים ואי' דהוא בוכר
 כ' שכתב דה' דה' ש' אפרת היו ממסו דראו בהם חיים חיים
 אלא שקשה לזה דאס' הן א' אס' למטר לגוי שחא יחזור
 למכור לישאל ה' דהי' כ' שהן מ' קעוים לא יתחם הישרא'
 והוא תימן כיה דיקח לאו אדעתיה או ויחמין גוי ויעס'
 קמה ותי' איכ' למי' ק' דכי ודאין כאן חיותן כ' דלא כפי
 חיותן או אס' ריבן למכור לגוי שחא יחזור למכור לישאל
 דהא יש כאן עסק כפס' כפס' חיים ומכרם הגוי לישאל ואת'
 ש' מכרם עסק אס' הא חתן אי' לא וספק שחא לא יאכלם
 הישראל ליכא למימר דדאי דלהי' לקחן כדי לאכלם כפס'
 אכלה' ע' שכתבת' איכ' למידק וכן בגמ' איכ' למידק מהאי
 גנוב' כשפריך לרבא דשרי לזכוני לגנוב ופריך ליה מההיא
 דבנד שכתב וכלאים לא מכרינו לגוי דשחא יחזור ומכרנו
 לישאל הכ' חיי שחא יחזור הגוי ומכרם חיים לישאל דלא
 דמי דהת' וראי איכ' איכ' א' דכלאים בתוך הכנר ואי' כאן
 אלא כפי' דשחא יחזור וימכר לישאל וכש' מכר לישאל ליכא
 עסק אחריו דדאי ללבוש אותו הוא לקחו אבל הבא איכ' א'
 תרי' כפי' וכמו שכתבנו ואין לומר דהבא כחטי עסק שהא
 קדוב לודאי הוא ד' אד' מ' מדטבעו כחיים ואחר כך נחו וראי
 החמין דאיכ' למימר לא ד' ג' איכ' דכי' דלא דאינו שיש ס'
 חיים מבוקעים איכ' למי' דדאי לא החמין דא' החמין
 ודאי דהיינו ס' חיים מבוקעים ועי' בדברי ה' כההיא
 ארכא דטבעא כחשתא ולמאי דאיכ' למידק שאכר כו'
 כלאים אחאי יאכר דמיא ש' כ' אלא היה נראה לי לומר דלא
 אור' דין ש' טבל אלא ב' ד' הכ' אלא דכל אחד שמר
 בעצמו אין שייך כאן בטול אבל ה' הקשה קושא' היא
 דאמרי' ב' חמין כשער ושער כויד דאמרי' ש' טבעא והתם
 כמי' כל אחד ואחד עומ' בעצמו ואע"פ שלדמי' אינו כ' קושא'

שאינו כ' עומד בעצמו ע' ושער חיר כנדר שאכר כוכלאס'
 דאינו חמין ממקומו וגם אינו חמין הכנר ואי' הנה ירע' מקומו
 היה ניכר משאר הכנר מה שאין כן בשער דאין חילוק משער
 זה לשער זה דהכל נרא' אחד ועוד דשער בשער היה ליה מין
 כחמו וחד כתי' כ' ליה מה שאין כן ככלאים דהיינו מין כשאינו
 מינו דלא שייך כיה לומר וכש' כוכס' חד כתי' כ' טול וכו' דלא
 שייך לומר חד כתי' כ' טול לבטל כ' ליתא כמי' ל' משום דעומד
 בעצמו וכמו שכתבת' אבל ה' תירך דשאינו כלאים דכיון
 דעיקר איבודו כתערוכת לא כ' טול וכפר כחלב שאינו דתלה
 דחמא ככשול דכיונו כ' וע' כדברי ה' ולמאי דשקשתי
 דהיינו עסק כפס' אפשר לומר דדילמא חמין חומר' דחמין
 נגעו כה' וקושא' ו' למי' שכנר דכההיא ארכא ארכא איכא
 חיים מבוקעים חיים ועי' ע"פ כ':

ב כתב הטור אלא מכרם חיים מש' לישאל כענין שוכל
 לאכלו קודם הפסח' הגדה נראה מכאן שלגוי אכילו מעט
 מעט אין יכול למכרו והיינו דאמר רבא מוכר מעט מעט
 לישאל דנראה אבל לגוי לא וכן נראה ממי מוכר' הטור
 אחר כך יש חומרים דה' לגוי יכול למכרו מעט מעט משמע
 דהי' ככדא שכתב קודם בוכד' דלגוי אפי' חמין מעט אית
 יכול למכרו לו ואס' קשיא לי דכמו שמות' למכור לישאל ותלין
 לומר דיאכלם קודם הפסח' גוי כמי' כויד דלגוי יאכל ודאי
 אמרי' דישאל יאכל אית' ולא ישמרם עד הפסח' וכגוי אמרי'
 דשחא יחזור ומכרם לישאל וכישאל כמי' איכא האי חששא
 שחא יחזור ומכרם לישאל חכר' דמאי' אולמיה דהאי מהאי
 הנה' ובגמ' איכ' למי' דנקט שמוכר לישאל מעט וכ'
 כ' לגוי אכל מיש' אומ' שכתב רכיוו' דהבכר' ראשונה
 לגוי לא עכלה' ובגמ' לי' דמשום האי קושא' כתב דהמכרם
 דלישראל גריד להודיעו דאי' אינו מודיע' אפס' דאס' ילו קחא
 קבא ישמרם לטבח וכגוי דלאו בר הודיע' הוא אשילי' מעט
 חמין אכור דשחא יחזור ומכרם לישאל דאי' למי' חש' הכי
 אפילו מעט מעט ואפילו למאי' דגרי' הטור בדברי דהמכרם
 דגרי' כדברי רבא קחא קחא לישאל עכ' גריד להודיעו
 וכישאל סני' בהודיע' אבל כגוי לא ולמאי' דהקשה הטור על
 דכרי' דהמכרם דאי' בהודיע' אפי' טובא ממי' איכא למימר אשילי'
 לפי גרסתו כהמכרם דטובא אפילו בהודיע' לישאל אין יכול
 למכור אשילי' כהודיע' דכיון דהוא הדכה דאפשר דהאי ישרא'
 ש' יחזור למכור אותו לישאל חיים דהא תנן דכול' כ' למכר'
 חמין לגוי אשילי' כשעה חמיות' והוא לא שאני ליה כן חמין
 שהוא פת' למי' שחא עדין כחטי' חמין חומר' דחמין איכא
 למי' כל החשיות האלו וכפי' דרך זה שכתבת' לפי דעת
 דהמכרם יתק' ענין זה שאכתוב דהרכב' בעלי' בתי' שלוקחים
 מעט מעט קמח ככל שכוב' ושכוב' או מעט חמין וכוד' דין
 בכל שכוב' ושכוב' הסולת' היותר נקיה וטובה ומי' חמין אותה
 לפסח' ולפי' מש' לרעת' דהמכרם כפי' גרסתו אף לחוש לזה אבל
 לפי דברי בעל' העיסור דמיי' כלל' הודיע' אשער דע' ע' ע'
 כדכר' היה ואולי דכומ' לא היו עושין כן וכההיא דכלאים
 נראה דאיכא קצת דיוק דכיון דמשי' בגמ' דקבא קחא וכו'
 מותר בכנר שאכר כוכלאס' אס' הוא לבוש אחד דדאי דהגוי
 ללבוש אותו הוא לוקחו ולא יחזור למכור אותו לישאל ולפי'
 ח' שכתבת' לרעת' דהמכרם כפי' דכרי' הטור ג' זה אינו דיוק

דיוק

מכרו לגוים מוכרו מעט מעט וכפיה נשק מאי דאמר הרב
 ז"ל דלישראל אפילו קבא קבא אבזר ולי כראה דאפשר לומר
 דה"מכס גרים נמי בגמ' קבא קבא לנשרא ולסוכר דה"ל לגוי
 וכמו שכתוב בעיטור אלא שכתב דין ישראל דאפילו הדבה
 ביחד מותר למכור לישראל וזה לא נריך בגמרא להוכיחו
 כמו שכתב הרב המגיד עמו ומשום הכי כתב ראש מוכרו
 לכרי אין שום תיקון אלא למכור מעט מעט דהרבה ביחד
 אי אפשר דגוי לאזכר הודעה הוא לטיב כתב שאם מוכרו
 לגוי אין כאן תיקון אלא וכו' כמו שכתבתי לעיל דאין
 חילוק בין מוכר מעט מעט לגוי בין מוכר מעט מעט לישראל
 דככלהו אמרינן בישראל ארעהא למיכל השתא ולא לשומרם
 בפסח ובגוי כרי לאכלם ולא למכרם ולשון ה"מכס זה שהיא
 הרב ז"ל אפשר נמי ליישב כפי מה שכתבתי דכתב מוכרו
 לישראל ומודיעו ואפילו שמוכר לו מעט והרבה אפי' בהודעה
 לא וכמו שכתבנו ועל זה כתב ואם מוכרו לכרי מוכרו מעט
 מעט אפילו כלא ידעיה דכגוי לא נריך ולא שייך ביה הודעה
 ונדים כפי זה מוכר קבא קבא בתם דדין ישראל בהודעה
 אפילו כמעט אין נריך בגמרא להוכיחו דשפוט הוא וה"מכס
 הוכיחו לומר דאפילו בהודעה אין מוכרין לישראל הרבה
 וכמו שכתבנו לעיל ומה שאמר רבא ביוכביסיה קבא קבא
 קאי למאי דאמר רבא מעיקרא שרא רבא לוכווי לגויס וכי'
 דמשמע אפילו הרבה ביחד ומכא הקושיא דכלאים הדר
 בו ממה שאמר למכור הרבה ביחד ואמר קבא קבא לכד
 ומכל מקום לשון הרב רבינו משה בד מיומון מורה יותר מה
 שכתבנו כבר וכמו שכתב הרב המגיד וכפי מה שכתבתי
 בכונת ה"מכס בין מה שכתבתי לעיל בין מה שכתבתי
 עכשו בסתלקה קושיית הרב הגדול בית יוסף ז"ל מעל דכרי
 הטורדועין:

ו שד שם כתב הר' אשירי שהן אבורים אף על גב דלא
 כתב עשו וכו' הגדרה דקשיא לי ומאי שנא דליתא
 דאמרינן כרי שיהיו אבורים דנריך שיתבקעו והכא אף ע"ז
 דלא כתב עש דהכי משמע פשטא דשמעת' לכיכתב דשאי
 גכילתיתא רעסין כה ולי קשיא דמאי האי דכתב שאני התם
 דמתעסק בה דאחר העבך ותימין ואדרבה ממה דלחמץ
 ונראה לי דשאני ליתא דכיון דוליתיה מועטת ומתעסק בה
 כעוד שהיא מתעסק בה מתגב המים ואם כן אין כאן חשש
 שיכא לדי חומץ מה שאין כן בהיה ארכא וכו' דאחר שעלו
 מן המי' לחותם ואין מתעסקי' בהם וכדאי שיכא לדי חומץ
 ואפשר דלוי ביון הר' אפרי' אעפי' שלא כתב עשו וכו' היה נראה
 לו עוד דכהיה ארכ' כיון דעטעכו כמים ונכין וקול דכעורן
 כמים אינן באים לירי חומץ אכ נמצא דהנזק נמצית ומקשה
 החטין משה כשיצאו מן המים אין ביכר בהם החומץ ואין
 מתבקעין כשאר החטין הרגיל' להתחמך משה' כ כאן בליתא
 דלא שייך זה' עוד כל' לומר דכיון דהיו יטובעים שמן הרבה
 כמים אעפי' שבעודן כמים אינן באים לירי חומץ מ' כשיצאו
 מן המים מיד הן מחמיאין וכהיה דכתבנו כפי' הקורם בקמח
 שכל עליו דלף כל היס דלוינו בא לירי חומץ ואם הפסין
 אפי' מיד הוא מחמין וכמש' כפי' בכת' הראש ואין לו דהרלף
 מתמם העיסה ומחמת החימום כשיפסין מיד הוא מחמין
 דהא בטלמו זה לעיל כפי' הקורם בההות עד כאן:

ז הגדרה ועד כ' ושאני ושאיני דגבי ארכא דטעמא היינו
 ט א 9 i הטעם

ורוק ולקושיא איכא למימר דרך יותר למכור מלכוס אפילו
 סיקח איתו לגרום ממה סיקח קמח לגרום דאין דרך למכרה
 אלא לאכלה ומשום הכי אין חילוק בהיה דכלאים עד כאן:
 ג עוד שם יש אומרים דהוא הדין לגוי דיכול למכור מעט
 מעט וכו' הגדרה ואם כן קשיא דלמה לן בגמרא לשנויי
 קבא קבא לישראל לשיני סתם ואין לומר דגרים בגמ' קבא
 קבא ולאי יותר דמרתכת וה"ל לגוי וכול למכרו משמע דלישראל
 אית לן בפשיטות דמכרה קבא קבא וקואמר דה"ל לגוי'
 ועוד דאם כן לטור הוה ליה לפרושי ואדרבה לעולם כראה
 מדבריו דגורם קבא קבא לישראל אלא קבא קבא סתם לכך
 נראה לומר דלש' אומרים קבא קבא בגמרא וכל שכן
 גוי וכמו שכתבתי כן מרבין הדין ואעפי' שמשמע לא כראה כן
 מכל מקום כן נריך להיות לסברתו וסברתו היא יש אומרים
 כתבה הרב המגיד כפס' העיטור וזה לשונו והעיטור גורם
 קבא קבא לישראל וכתב דה"ל לגוי וכדאי רהוי הטעם כמו
 שכתבתי לדעת דכ"ש גוי והטור אחר שכתב סברת כעל
 העיטור כתב סברת יש אומרים דכראה דכעל העיטור
 אינו סוכר כן ואולי דכעל העיטור וכו' והעיטור חד ש"כ:

ד הרב חטים שכלו כספיה וטבעו וכו' ראית ביה רבא
 בר לויא וכו' לאז משום דהדר ומוכין ליה לישראל וכו'.

הגדרה נראה דיש קצת דקדוק ולומר דשאני הכא
 דאפשר שלא יבא לירי איסור דשאני יאכלם הישראל קודם
 הפסח ואפילו שיהיה הרבה אפשר שאכלם בינו ובין אחרים
 או אפשר שיפסדו פ' אחר הפסח ובפרט לפי מאי דכת' הדין
 רהי חסי בקושים היו אין כל כך חששא שיכא לירי איסור
 דישא הלוקח ויראה החטין המתבקעין ויאכלם קודם הפסח
 או ישאר עד אחר הפסח וגם זה הוא כמוספק ספקא ספק
 אם ימכרם לגוי ואת' שימכרם ספק אם יראה הישראל
 הכקועים וכו' אלא אפשר שמשום חומר חמץ נגש בה וכמו
 שכתבתי לעיל וכתב דה"ל דהכי קאמר קב לוי וקב לוי וכי
 האי גוואל אפילו לישראל רבוי ונראה דאיכא למימר לאורך
 גיבא דלישראל מותר ולגויס אסור דהישראל כיון דרואי' דלוינו
 מוכר אלא קבא קבא ודאי רהוי משום נד חומץ והכונה
 שיאכלם קודם פסח אלא דחשו משום שגבא אחר או שנים
 מאליה ליוקח קבא קבא ויבא מאליו דלא יהיה נריך לו יותר
 ובגוים לא שייך לומר כן:

ה הרב ז"ל וכתב ה"מכס ומוכרו לישראל ומודיעו ואם מוכרו
 לכרי וכו' כרי שיכלה קודם הפסח' הגדרה כראה מלשומ
 שיכלה הני קודם הפסח הני חטין שלקח ודוקא מעט מעט
 כרי שיכלה אבל הרבה לא שמא יחזור הגוי וימכרו לישראל
 ואיכא למידק רא"כ אפשר דמיד שלקח הכרי יחזור וימכור
 לישראל ואפשר שיהיה זמן הרבה קודם הפסח' ועוד דמה לנו
 אם יעכבם הגוי כפסח לא הוה ליה למימר אלא מוכרו מעט
 מעט לגוי דהא ודאי דלא כיל' לוקמן ואין כאן חשש שמא יחזור
 וימכר לישראל לכך כראה דמה שכתב כרי שיכלה קודם
 הפסח קאי למוכר דיומכור מעט מעט לגוי כרי שיכלה הוא
 למכור קודם הפסח וכדאי דכיון דהגוי לוקח מעט אינו
 לוקחו לחזור למכרו אלא כרי לאכלו וכו' אין אנו חוששין
 אם ישנה איתן ככיתו כפסח דהלכה ככית הלל' כמו שכתבנו
 אבל הרבה לא ימכור דשאני יחזור וימכור איתן לישראל
 וכתב הרב המגיד שכתבתי שראי מוכרו שלא היה גורם וכו' ואם

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

הטעם מזה דשהו שיעור שהיו לכה לירי חומות ויותר וכשהו שיעור לכה לירי חומות לא בעינן שיהיה בו היכר חומות כמו שיעור שיהיה שיעור מיל רחמינו הוא חמץ גמור אשכנז דלא חומות ביה שום היכר חומות גם הכא כחשבינן שיהיה שיעור שיהיה לכה לירי חומות לא בעי' שיהיה בהן שום היכר חומות כלל ויהיה שיעור חומות החטום או מיל כמו העיבה או מעט יותר אבל מה שכתבנו הוא שיהיה כשיעור העיס דאין לנו לחלק בשיעורים אבל בלתיא הוא זמן מועט אחר העסק עד זמן שיתבטלו ומשום הכי בעינן ביקוע ומ' קצת דיוק ג' לרברי ה' אפרים דכיון דכתב דהיה דלתיא מירי דעסקייה אש כן אפילו כתבנו לא היה לן לאסור כיון דהביקוע אינו חמץ גמור דכל זמן שמתבטלים כהם אינן באים לירי חומות אפילו כל היום כלו ואי אין לנו לומר כן כיון דחומות דים בהם ביקוע י' אפרים לכו משום חשש חומות אש אין לנו לבטל על העסק שמתבטלי בעיסה שלא יבא כשכיל כן לירי חומות קל' גם נר כפי שעת דבריה ה' אפרים שפסק בשמואל דאמר עד שיתבטלו חמץ שכתבנו אסורות אע"פ דלא כתבנו דאע"פ דגבי לתיא אינן אסורים אלא אש תבטלו וכתיב הרכ אל דכ' אש ה' אש ואי תדע ה' אפרים הכי ס' ה' ה' ליה לטור או לרכ אל להוכיח זה אע"פ שאין זה כ' ריוק דהא לקמן הביא דברי הר"ף דכתב דש מחלוקת אי הלכה כשמואל או כמר עוקבא ע"פ אומר דדברי ה' אפרים אינן מוכרחים שיפסקו כשמואל דמה שאמר דגבי לתיא בעינן כתבנו אי פסקו כשמואל היינו ביקוע מכל מקום איפסיק כמר עוקבא ונהה לומר קרוב לביקוע דיוק עד כאן :

וכנסו המים בפנים וא"כ אחאי אסורות ודוחק לומר דכאותה הנחה שמדחיק על פי חבית מתגלה שהיו מבוקשים אלא שלא היה נראה ועכשיו נראה דהא מר עוקבא קאמר לא נתבקעו חמץ אלא שקרובות להתבקע דנראה דאף על פי שלא היה שם ביקוע כלל מירי' וגם דוחק לומר דכאן פלגי שמואל ומר עוקבא דלמר שקבא הביקוע הוא הימין החומות ומשום הכי כיון נתבקעו חמץ בין לא כתבנו שאסור וכותה להתבקע דנראה דאף על פי שלא היה שם שום ביקוע כלל מירי' וגם דוחק לומר דכאן פלגי שמואל ומר עוקבא דלמר שקבא הביקוע הוא פי החומות בין כתבנו חמץ בין קרו להתבקע אסורות אבל לשמואל נר"ף ביקוע חמץ כיון שכתבנו המים אבל אין הביקוע סימן החומות ופסקו כשמואל וכל זה דוחק לפיכך אין דאין דבריה ה' אש ביה ולישנא דקאמר רבא למאי דהוה ס' לאסור לתיא כחמץ חמץ מורה קצת כמו שכתבתי דהיינו שכתבנו המים על ידי הביקוע דהא קאמר לא מכשיא חסי ראית בהו נר"ף דעילו בהו מיה ואלסטר דשמואל סבירא ליה כהאי ס' ועבר עובדא ופסק כותיה ויש קצת מהך לזה שכתבתי דהא איבא למירק עליה דכדראה דבמרמא מוכח דיותר מותר ללנות החמץ מללנות שיעורין וכיון שכן אין למיחס ללנותו ביקוע שיש כחמץ דהא אמר רב בעל רפ"ל לא ילנות דנראה דכולי עלמא טרי ללנות זמיון להבטיל דקשות וכשעורים אפרו בכריתא ללנות לכולי עלמא ור"ב נחמן מתיר אפי' לכולי עלמא מאן דניית לאבא דהיינו רבא אביל נהמא דעישא וני רב הונא לתיא וכו' רבא בר אבין לתיא הא דעברי מפשה דלנותין החמץ מה שאין כן כשעור ור"ב דאב"ר ללנות הא חומות דהדרביא ואלרביה קאמר דמנה ללנות החמץ אסור אלא שם דהא דנראה לרבינו לברכה לאסור החמץ אף על פי שאין ביקועין ונראה דסמך על פלפולא דקאמר בנמא על ה' ה' דאמר רבא מנה ללנות מדרבתיב ואלסטר את החמץ אף על פי דאיבא למירק דמאן לן דהיינו לתיא דר"למא השימוע היא שלא יפלו על החמץ מים משעת קצירה וכמו שפסק דאמר ליה להכין דהפכי כיופי וכו' אף על פי דנראה דאיבא לשמיי דאין זה מיקרי שמירה מחומות דאין שמירה מחומות אלא אחר שכאז מים עליהם אבל שמירה זו היא שלא יבאו פניו מים ומשום הכי נראה דלאי סבירא לא מיקרי שימור משעת שתייה מכל מקום הכי מביק בנמא מכל מקום אין לנו עסק בזה ונחזור לענין וקאמר רבא אי לז' דעבי לתיא שימור למאי פריך אימא שימור מלישה זלמנהג אשכנז דהביא ה' אש זלכונו לברכה רעושין שימור משעת שתייה דהא קרב אלל המים איבא קצת דקדוק אמאי לא קאמר הכא חמץ שימור משעת שתייה אלא שרצה ללמוד לבקשות יותר משעת שתייה עליונים דהיינו בלתיא דמירי בא רבא וקאמר שימור דלישה לאו שימור היא דאמר רב הונא כנקיות של גוים ארס' ממלא כריסו מהן וכו' האידקאמר דאמר רב הונא כנקיות של גוים וכו' אינת מביא לראיה לומר דשימור דלישה אינו שימור דלזה אין ראיה כלום ואלרביה איבא איבא למימר אלא מביא ראיה דבעינן שימור מעיקרא דקאמר וכלכך שאכל כזית מנה באחרונה וקיים רבא דכריו ביה ודער פריך ממאי וכו' וקאמר ואפילו הכי לא הדר כיס רבא מראמר ואפ"ה לא

הדר רבא משמש בהקשויות שהקשה סתמא דתלמודא על דברי רבא קשויות וא"כ כמ"ס שנתבטלו דבריו דלמורא מנוס ללנות מחמת קושייתו אלו ס"כ מה שאיר רמותר ללתי כבירא ליה לה"א דכתבטלו אלא שהוא לא רצה לחזור בו וקיימי דבריו שאמר תחלה שאמר אבוד ללנות החטים משום דאית ליה שריא וכפי קושיית סתמא דתלמודא שימו דליסיה שימור הוא והבי ק"ל וא"כ אין ראיה למאי דקאמר רבא מנהו ללנות ולא למאי דקא מיתר ללנות ועל זה כמ"ד הרא"ה ז"ל ודוק פ"ב ט הגהרה אע"פ דכתבנו לעיל בההוא דהקשינו דהיו אלו החטים מותרים ופ"טעם כ"ס דלמי שפוכר שהיו שם חטין חטוקעין איבוכר דע"כ איבא לאקשיי דאע"פ דלא חשבינן הביקוע כחמץ גמור וא"כ איבא למימר הכ"ס וכמו שכתבנו דדילמא לא החמיקתו קרוב הוא לומר דהחמץ אבל נקשה אותה באופן אחר דש"ק שם ומכרס הגוי לישראל ושם לא חזור ומכרס ואת"ל שיחזור וימכרס שם ויחא הישאל החטין הבקועים ולא יאכלם כבבבוכן כשפ"ק במ"ה מהיא דכלאי שהבאתי איבא למימר בזה שכתבתי ומאי דכתבתי לעיל בהנה דדילמ' משום חזמרא דחמץ אין להיתר משום ס"ס הא חויבין להרשבא ז"ל דמתיר בעניינה משום ס"ס וכמו שהביא הר"כ ז"ל כמ"ד ומ"ס ע"ד ה"ן ה"ב שם וישתן הגוי ויחזור ומכר לישראל ללמירק דכיון דלא היו שם לא קנת חטין מבקועי הא לא הוילא מישט' דמישט' א"כ כשחמץ קודם הפכה הא כתבטלו ולכ"פ י"ה או יומים קודם הפכה דיונו כ"ס ומחמא הו' לח בלח ומתבטל כ"ס וכמ"ס בתרומה ה"דן הביאו הר"ב לע"כ כפי תמ' וכו' דאי ס"ל לה"ן כדבריו הרמ"ב כ"ס והגאונים דאית להו דחזור וכיעו כפכה הו' שפיר אבל לא מצינו גילוי גמור כדבריו ה"ן בזה ועיין לע"כ כפי ה"ו כמה שכתב הר"ב ז"ל ומביא דבריו ה"ן או אפשר דמה שכתב קנת חטין מבקועי היינו לומר דאינו מחנה על מחנה אבל מ"מ כחטין מבקועי אין בהם ס' כדי לבט' או אפשר מ"דמה שאמר שם יחזור ומכור לישראל היינו כותך הפכה או כ"ד אחר ש"ס שעות דאז"ל ליה לה"ן דהו' במשהו וכמ"ס הר"ב ז"ל לדעתו ולעיל בפי תמ' ג"כ כפי תירוץ זה שכתב ה"ן אין קושי הנמ' מהיא דכלאי כדכ"ד דש"מ' כנ"ד שא"כ כלאי דאין הגוי נר"ך לפעו"ט שום מעשה כהא חיישינן שם יחזור ומכור לישראל אבל למיח' שיטרח הגוי ויטחון ואחר כך ימכר לישראל כולי האי לא חיישינן ועוד דלמ"ה ל"ג גוי לטרוח ולטחון כ"ד למכור לישראל ואולי דאפשר ל"ג בזה משום דכשמוכר טחונים מכר ויתר ביוק וכה"ל חפ"ס לתרומה מה שהקשינו במ"ה מהיא דכלאי ויעיין וכתוב עוד שם והנהו"ט מיימון דלא מצריכין כתבקעו אלא שולפיה מועטת כנראה דאית להו דאין חילוק בין חטין לשעורין לעינין חיימון דהכל ע"ה לא בלתי' דהולפ"ה הוא מועטת נר"ך ביקוע כ"ד בחיטת' אע"פ שלא כתבקע מוכר בהיא ארכא דטבעא בחיטת' אע"פ שלא כתבקע אבודות וכו' חיינו חטין וכו' שהיו שעורים וא"כ איבא למירק לדידהו אמאי בקט ככרית' ד"בא של לתיחא כשעורין בחטים היה לה למינקט וליבא למימר דאי נקט חטין היא דוקא חטין דקשין א"ס הגיעו להתבקע איבא למימר דודאי יחמינו אבל שפ"ר דרבו"ט אע"פ סי' תבקע אמרינן דאין אסורות דאיבא למימר דחמת דכיון הוא שנתבקעו ולא מחמת חשש חיימון אין לומר זה דלא כן כשנר"ך בגמ' לרבא דאמר אבא ללנות חטין דאמאי בקע ככרית' שעורין אמאי לא משיי הכי כמו

שכתבתי לעיל על דברי הרא"ה דאית לכו בקמ"ד דרבא כיון דסתמא דתלמודא פירי ליה והוא לא משמ' כלום וכן נראה שנר"ך לומר להר"ף ולהל"מכ"ס ז"ל דאית לכו ר"ך חילוק בין חטים לשעורים וכמו שכתב הר"כ ז"ל ונראה לומר לדעת הר"ף והל"מכ"ס דמה שאין להם חילוק בין חטים לשעורים היינו לעינין דא"כ כתבקעו ככלן אבוד ואי לא נמכקש ככלן מותר אבל לעינין ללנות לכתחלה כשעורים אסור ובחטים מותר כמו שהיו שטמא רשמעת' לפי ד"כא דנחמא א"כ הגאונים כ"ד אפ"ו ככל ללנות בין בחטין בין כשעורין א"כ לפי דברי ההגה"ו נר"ך לומר כמו שכתבנו דלתיחא אסור ככרית' א"כ בין בחטין בין כשעורין ואין חילוק לפינן ביקוע אלא מוליפ"ה שהיא מועטת לטריח' שהיא מוכר' אבל מחטין לשעורים לא חילק ואפשר מ"י לישב דלענין ביקוע קאמר דבהיא ארכא דטבעא בחיטת' א"כ לא כתבקעו אסורות ומיירי בחטים וה"ה כשעורים ומה שאמר בכרית' דא"כ לנת א"ס נתבקעו אבודות מיירי כשעורים וזה חטין דולפ"ה מועטת נר"ך ביקוע כ"ד לחמ"ך אבל לכתחלה אבוד ללנות שעורים ומותר ללנות חטים אלא שהגאונים אסרו דזה קשה לדברי הרא"ה דכיון דכתב דותר י"ט לאכור בחטים מבשעורים א"ס כן מדינא דגמרא אין היתר ללתיחא כלל וא"כ כן אמאי היא ראב"ד הגאונים דכנראה דזה דבר מוסבס דהגאונים אסרו לתיחא דמשמע מוכר' דגמרא רמותר ודוק לומר דהרא"ה פליג ע"ל זה ואפשר לומר דמה שאסרו הגאונים לתיחא לרדיה הוא זה דמיר' דמ"א א"ס לתיחא ולא נתבקעו השעורין מותר וא"כ הגאונים ואסרו ג"כ זה וכל זה דוחק וכל לומר לדעת הרא"ה דאיבא דלא בעי בחטין ביקוע וכמו שה"ר דארכ' דטבע' וכ"היינו כשישמש חיימון כמו שהיא ארכא אבל בלתיחא דשעורים דאי א"כ חשש חיימון וכשנתבקע אבודות אבל חטים דקשי א"כ חשש חיימון בלתיחא מותר לכתח' ללנות ואי אחר דבחיט' לא נר"ך ביקוע היינו כההיא ארכא וכיוצא בה א"כ מפשט דברי ה"ן לא משמע הכי אלא כמו שכתבתי ונר"ך לומר מה שכתבתי כ"ד לר"ד יע"ד כאן י ש"ד ש"כ כתב דה"שכא שאלת השנה שעברה וכו' לא ש"ד הולכים בכל מקום אחר הרוב הגהרה וחמץ כפכה ככל שהוא ולא אזלינן בתר רובא מדרכנן ומדין תורה נר"ך כ"כמין כלינו מיכנו היינו ע"ל תערוכות אבל כשיש לחמו' אי אלו החטין הן מן החמיצין או משלל החמיצין דהיינו שא"ר מקומות כזה י"ט לה"ך אחר הדוב ג"ה מראה שטמא אלא דכנראה דל"ה קנת דיוק דיבש ביבש ק"ל דחד בתרי בטול דין תור' משום דיש לנו למיול' דת"ר רובא דהו' היתרא כ"כ דאין כאן תערובת מ"ס וחייב להר"ף ז"ל דמחמיר ביבש כובש ככמ' ואחר א"כ בל"ף א"ך על ג"ב דאיבא למימר זו מן הרוב הוא דמאי ש"א וש"מא י"ט לומר דחשיב ג"ס ליה כמו תערובות א"ך ע"פ שהוא דחוק דהא כוכל לומר בכל חד וחד זו מן הרוב היא ועיין לעיל כ"כמין ת"ד כ"כ ש"ס הביא הטור מחלוקת רש"י והל"אש בתערובת יבש ביבש חמץ עם מנה דלרש"י משל"ך הא' ואוכל השאר ולהל"אש מותרין כלן באכיל' וכה"ל ודאי כפי הטעם שכתבתי דכלל חד וחד איבא למימר זו מן הרוב הוא וג"ס הביא הר"ב דברי הר"ף ושפ"ק אחריו סי' כ"ד דאי בל"ף לא בטול ומכללן ה"ל ש"כא אבל לומר טעם להר"ף משום דהו' דבר שיש לו מתירין וטעם אחד כתב ס"ס ועיין ש"כ וכ"ד דברים אלו שכתב ה"ל ש"כ בזה הטעם

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

הבא בארבע רשעים בחיבת אעפי פשהו כתיב החיס הרבה
 חכילו יותר מהשיעור חיוביה לזוי חימוקו בתבנת עליל
 בהנהגות דמים נשונן מעבדים מלחמון וכיון דחזיקין בני
 חלה דמשיל כונן בברי פלא יכח לזוי חיומן דרוחק לחלק
 בין חסילי פשהו להדבריו אבה הם בספין פו חמה סתן קשיא דכתב
 וכל שפועב כחישחן הבתס פשהו כו ישיכו להחזיק דנראה
 מדבריו וכל חמשותף בחיס כדו שיעור חיומן דאבווה ליתא
 וכחו שכתבתי דכל חמשותף כונן אין בחיס לזוי חיומן חלא
 שגריך לומר בדבריו כאחד חנה דבריו שכתבתי לעיל בהנהגות
 איכתימה שכתבויסכו להחזיק אינורונה לזוי שיעור חיומן
 דהיינו מילא לא רוצה לזוי ריבוי מים מה שזין כן ככטן הערימה
 והלשון רחוק ואפילו שפאר אחד מן הדרכים שכתבתי לעיל
 צריך דרוחק הרבה לישב לזווא לא סבכל אלו הדרכים חזיקין
 בתר חוקה וכיון דחין חזר רואי שום רישתא אין לזוי להחזיק
 איסורא :

יא עוד שכתב החין ששאל על חיס הגזאני בהם חסים
 מחוקקס ואפשר וכו' והסבכ חטים החוקקעס אינו רואה
 כחש צרסי יתרי דהגדלה איכא למידק קנת דתן כיון דש
 כאן ספק אם כביקוי הוא מחמת המיב או מחמת הפסיליט
 ואיסור מה שבו אינו אלא מדרבנן אחי בפסא דרבנן דרבנן
 הוא ויהי כאן כד היסר דא לא לזוי לקולא וישתכן עם
 הפאר דעכשויס כפק דכבר דרבנן אחי שפס אסוד משת
 או אין עם איסור משהו וכפא דרבנן לקולא זה אינו נקרא
 מבטל איסור לכמהה דאין באין איסור דכר דאשר דאין
 כאן חיומן כלל ועוד מצורף לזה דאין כאן מבטל איסור
 דכל החיובים עמידים ליבטל בטחכה דלא ישחין לפסח אלא
 כדי לאכלא בשאר ימות השנה ואפשר דמחזי חזירא דחזן
 כנענו כו' ועוד דאין זה ספק דקדוש יותר לזוי הוא
 דכתבנו מחמת חטים ולא מחמת ליתת הסבלים דאכ רובן
 של חטין הוה להם להיות מחוקקות וכתב עוד ולענין שאר
 החטין נראה כעיוי דמותין ולי הערר נראה דלחזן
 אחר ששעות דאיסור חזן במשהו וכן כבידא ליה להדין או
 כחל המועד לצורך המועד דאיסור במשהו אין להמקד על
 זה דאי אפשר שאינו שיעורכ עם ספר החטים אינו ימשה אחת
 וחזן במשהו אכ אין לאכלא בפסח ובשי הכירות שכתבנו
 דכססה חוזר וזיעור אפילו לזוי קודם הרבה יס לאשר
 לאכלא בפסח אלא שזש לומר להעתי כמו שכתבנו דכין
 דאיסור משהו אינו אלא מדרבנן תלין לומר דכין שברדו
 החטים שלא שאר שם שום חטה מן היבווקעו אכל מח איכא
 פסקא אחריתא דאי הלכה כמר עוקב דלא כפי לאבוד ביקוש
 חש אלא שפי אין מחוקקעס כיון שקדושי להתקע אכורים
 אש דכחו שישם חטי מחוקקע' אש כל חטי שאין מחוקקען
 אכל קדושי להתקע ואינו יכול לברוד אות יס יק פסק כמר
 שקב גכ כזה כר דהיי פסק דכבר דרבנן דדאי משהו הוימה
 שניע בהם חטים וכבר שכתבתי ינכ כענין בזה לעיל בהנהגות
 פס' וכתב עוד אם מותר לזחן החיסים המבוקעות שחיס
 כיוולא איסור לבת חלא מלאכי לבי להקל כראה דדאי דלא
 מיירו וכתבתי דהם רשין כן מאי שיק לומר דמבטל איסור
 לבת חלה דהא אין באן כחול דחזין שכתב במשהו ולא מבעיא
 לבת חלה דלא אלא אפי' לזוי וכן להגהות דאחר הבת חחס
 דהא אלו החטין המבוקעות חזן הם נחייס לכערן ודאי דמ
 דלא

השפע דדין תורה יש למיזל כתר רוכה בתבנת דלזוי מאיר
 דח ת ל ה דמייביל למיעוסא חין לזוי לאכול לחם דכין דאיכא
 חטי דחמיני איכא לעמי הנהגי רחמנא דכראה לזוי לומר
 דאין לזוי לחוק איסורא היתא דלא ראינו ולרכי מזיר מחותו
 העיר אראינו שירדו עליהם נשפים לא קקח הכל החקיות
 סלא ראינו לא שחמנונו לזוי ליתקדחין לזוי להחזיק איסורא
 כיון שלא ראינו בחסים או בעשרים שום רישתא ולא שום
 שינוי זה מורה דלא החזינו או נאמר דלרכי מאיר גריך
 לטעמים אחרים שכתב דאפילו חותן מותרין ששום פסק
 כפסא וישע שכתבתי לרכי מזיר נראה דהא כמה חטין
 ושעורים לתותין איכא בינום ואינו החזיקין אותן לחזן גזיר
 גאכ לזוי מאיר דחיס לעשועו איך אכלין להו אלא ודחו סנל
 כחו שכתבתי א כמי אשכ' לזוי מ המוקדויה מעשועו דמייעוט
 וכתב האשכא ואף חותן ערמות שראינו תולין להקל שחא
 לא וככנו כהם וכו' ואפי' אומר שחא ירדו גשמים רבים ו
 אחריו איכא למיתא אפילו לבטן הערימה כי חטים ונחיס
 ועוד שדרך שאל לישך מעט מעט לזיך לבטן הערימ והמים
 נייחיס ויש האף על פי דככסויס להקל דרילחלא החזין
 שלאכל טכא בחיס מחמת תרבי דהא איס בכסו שם חמס
 כיון שהוא פסור וחכום מתעכביס חמס ומתחא כי כן צריך
 הדבר שהוא חכום וטרוי בחיס חמס ומתחא וכדאי שחמינו
 ואם כן מה שהביא למיתא אינה ראיה ועוד דשאני ליתא
 דחמס מתנכסיס מיד מה שאין באן דשויס עם חמס הרבה
 מן חן היתא ועוד דשאני ליתא כמו שכתב הר' אכרים
 דמתעבק נה ואינו מוכיח להחזין או חלוקיס אחרים דכתבו
 הפוסקים דזליפתא מועזת וכיון כו נכ מה שהביא למיתא
 לבת חלה אומר אכר דהג' אכל אתי לזוי רישתא איכורה דחיס
 בתקעו דלחזיקין דדין חזן גמור דאסור וכל הכא
 דחטי לזוי רישתא גדולה דהעלו הסבלים גמחיס דהיי יתיר
 מכתקע אלא גזיה אל דאותן שהכלי שהעלו גמחיס ודאי
 דאסור ת אכל שאר סבלי הערימה דלא ראינו בהם רישתא
 ק אחר דמותו ואלעז רחמנא ליתא אי חיויקמקנת חטין
 או ששורים שבען כולן אסורות דלא אהרי אלו אסורות טו
 מותרות מה בכא שאני חטין ה' היו כל וכמכב א דלחזיקין
 כמו שהחמיו ח' כך החמיו אלו דחמי אולמי דהיי מהני
 סבל היו כאחד אכל הכא דאלו הן עליונות שגדים ואלו הן
 כתוב איבא למימר דאלו החמינו ואלו לא החמינו אכל מה
 סכראה שיש לעיין בדרכי האשכא הוא זה דודאי הני
 סבלי דהעלו גמחין ודאי החזינו וכשחטנו אותן הגווס בעלי
 החטין ודאי דשאלו הכל ואכ נתערבו קמה חטין שחמונים
 עם קמה חטין שאין חמונים ואסן איך יאכלו אותך כפסח
 וחזן כפסה כמשהו וכו' תימא דכבר נתבטל קודם הפסח
 וכמו שכתבתי לעיל לדעת ערמות דחזן מח האשכאל הוא
 טו הבו ריס דחזר ונויער כפסח ואסן איך התייר לאכלא
 כפסח ורוחק לומר דהגורן הנה גלי ישראל או של טיוסואמרו
 להם שירדו הסבלים שהיו עכס דאפילו שיהיה כן
 שמה או אפשר שלא נתערב אחד מן חותי החזין עם שאר
 וחזן כפסה כמשהו וצריך ליעיינומה שכתב ולא דמי לארכא
 וכו' וכל שנאכע בחיס מכה שייסכו כדי להחזין כרא דאין
 הגדון דוחה לראיה וארר ה אכב הוא הכא יותר אתי לזוי
 חיומן דחמס מסתהיס שחמתחמים וכו' שכתבתי אכל

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

לה

לא תאכלו לבן להקל ולטחון היינו קודם הפסח וקאמר דאין
 לטחון ייגזם מפני איבור לתחלה והוא זל כתב אחר כך
 ולטחון חטים סבכתים מותר לטחון אותן קודם הפסח וכו'
 לכן נראה דמה שאמר לא תאכלו לבן להקל היינו לטחון קודם
 הפסח כדי שיכטלו החטים הקטנים ולאכלם כגסם ולא
 אחריו כחומר וישעור מן קאמר דלא תאכלו לבן להקל משום
 רהוי מכלל איבור לתחלה וא"כ מוכח מהבא דאית ליה
 להרן דלא אמרין רחור וישעור ועיין לעיל בהנהגה כמה
 שכתבתי בדברי הרן ובפי וישעור וישעור ועיין לעיל בהנהגה וזל
 מיקרו וזו כגזל איבור לתחלה וכבר כמו שכתבתי דאיבור
 מהו מדרבנן וכתב הטור לעיל כפיין ת"כ דכין דאיבור
 מהו מדרבנן וכולו לשרבו לרובן כדיום ולשהיתו עד אחר
 הפסח וכיין שדעתו לערכו של לא הפסח הבא כיון דאיבור
 מהו ועדין אדעת דהכי יאוקו מיקרי מכלל איסור לתחלה
 וביין אין אם איבור חל עליו לכן נראה דהא דקאמר דלא
 תאכלו לבן להקל היינו שדק ביר האיבור וליקח כדי
 לטחון ככל גזל איבור מיקרי מכלל איבור לתחלה אכלו
 ליקח לטחון כדי להשהות עד אחר הפסח וראיה קנתעל
 זה הוא מה שכתב אחר כך ולענין חטים סבכתים כנראה
 דמותר וכו' וכתב ע"ה ולענין חטים סבכתים כנראה דמותר
 לטחון ולהשהות וכן למכרם לבערי החטים ע"מ מותר ככל
 דרין להיות הלשון לא אברו למכור לבערי אלא בדבר שאין
 איסורו מוכיח היינו כדילקו הוה דאמרי בארשא דטבע'
 כחשת דאמרינן למכור לנו כדי שלא יחזור ומכור לישראל
 לזה קאמר דאין כיון קאיא כמה שאמר רובו למכרם לבערי
 דאפייתם דאין רישותן כיכר ומשו הכי אתי למיטעי הישרא
 וליקח אותן אבל הבא דרישון כיכר ודאי דלא יקח אותן
 הישרא דוראי רואה אותן כקיעים ולי קשיא על דבריו דהא
 כתב הוא זל על הוה דארכא דטבעא וכו' דמירי דהיו חטי'
 מבוקעים וטבעא אכור למכרם לבערי כדי שלא יחוו ומכרם
 לישראל שחא ריקן שם זלוא היכר ודאי שחא הגוי ומכור
 הקיח לישראל דאין שם זלוא היכר ודאי שחא הגוי ומכור
 היה בעירו וזלוא יתכוננו היטב וכן כמו לא יקחו קמח טחון
 לפסח וראה דנה הוה ארכא היה מפורכב ל' קוס שכא שם
 ואפשר דתריהין הוה שפרש על הלכו הר"ף וחד הוה
 דכתיב התעבות כל זה כתבתי מה שראה לי לדעת הר"ן
 והרשב"א זל כפי מה שכתב לשון הרב הגדול זל אכל במקומות
 לא ראיתי ואפשר שיהיה שם שם לשון אחר :

הניעו להם מים עם כל זה אחווקי איסורא לא מחוקיקין :
 יג וכתב הרב הגדול כתוב בתשובות להרמב"ם ישרא שיש
 לו כורות מלאים חטים ובקר קעית הכור יש מן החטה וכו'
 דהו כעשה ביתו אחר קודם ליום וכו' וקול מיכה שאין כורע
 שיש חטין שנתבקעו וכו' וא"כ אם היה כורע שהיה שם חטים
 מבוקעים וכו' ואפשר שהיה נרין לכפרו : דהגדה וקשיא
 ליעל תשובה זו כמה דקדוקים ראשיתו כתב יש מן החטה
 שנתבקעה דנראה דודאי יש חטי' בקועים ואחר כך כתב וקול
 מיכה מפני שאין כורע ממש שיש חטים שנתבקעו וחור ואמר
 זאלו היה כורע שהיה שם חטים מבוקעים כמיר אותה ככטול
 וחור ואמר ואפשר שהיה נרין לכפרו והוא הכך מה שאמר
 ועד רבין דרמי ליה למי שעושה ביתו אחר אמאי נרין
 לכפרו דהו הוא כמכוער והק"ש עוד קשיא אחר תוכוה נכא
 אל מכון לשון התשובה והוא דאין דרמי זה למי שעושה ביתו
 אחר קודם ליום דכאלמא התם ידוע הוא שיש שם חמין וכיון
 שהוא קודם ליום שיש חל עליו חוב כיעוד כפיכא זמן
 הכיעור אמרין דהו הוא כמכוער אבל אם בתוך ליום דכבר
 חל עליו חובת כיעור לא מהי מאי דאמר ליה אורא אל
 חייב וא"כ הכי חטי' דאיתיהו ככור כשהניחן שם עדין לא היה
 שם שום עיין חמין ואפשר שבתוך ליום קוד הפסח יתבקעו
 והוה ליה חמין וא"כ הו כמי שעושה ביתו אחר כותך ל' שרין
 לכפרו ולא דמי לקודם שלשים דהתם ודאי חמין היה קודם
 וכמה שהכין עליו חוב עכשו כמכוער אבל הבא החמין
 כעשה בתוך ל' אלא ריש לתקו והוה דבין דאלו שבקירות
 ובקר קעית הכור היו מבוהי כאל' החטים ועשה כאלו קודם
 ל' לא היו אלו והוה להו כמכוערים ועכשו אפי' טעשה חמין
 בתוך ל' עם כזכר הוא כמכוער וזה דוחק אבל נראה דאיכא
 למימר ויבאו דברי התשובה על כן דהוה ובקר קעית הכור
 ובקירותיו יש מן החטה שנתבקעה מלכות הכור והארץ
 הכונה היא דודאי מיירי שיש שם חטים מבוקעים אבל זה
 נראה אחר הפסח כשמוציאים החטים מן הכור דרין הוא שיש
 שם הרבה חטי' מבוקעים מלכות הכור ומשום הכי שאל הר"ף
 יעשה כמותן חטי' ככפר דשיא אותן חטי' מבוקע' דמניאין
 אחר כך היו מבוקעות קודם הפסח ונרין לבעור על זה השיב
 דככטול בעלמא כפי דהו כעושה ביתו אחר קודם ל' יום
 והבא בין קודם ל' יום הניח שם החטה הוה ליה איתן החטי'
 דבקירות ובקר קעית כמו מבעריו ומנו שכתבנו דכאכא
 החמין נמנא מכנה והוה הוא כמכוער ויהוה האור אבל לא
 נרין לזה כמו שאכתוב והתיר זל כ"כ דהבא אשהו כקוע'
 קודם הפסח ונתל' שהיו בקועים האו יקועו לאו חמין הוא
 אלא עיפון בדרך הדברים המתעשים ויחת לחות וזה היה
 ליה למימר אבל קאמר הפסח השני דמנא נכטלו מאכילת
 הכלב וזה קשה לי דאמאי יש לתלות בזה כיון דקאמר דיש
 חמין באותו הכיועו וקאמר זאלו היה כורע שיש שם חטים
 מבוקעות כמיר אותם ככטול וזה נראה לבעור בירי אור
 דאע"פ ריש שם חמין ידוע כיון כעורו ככטול בעלמא אורי
 כיון דהוה מבוקע קודם ליום קודם הפסח וקאמר ואפשר
 שרין לכפרו היינו משום האי דהקשינו דמנא נעשה חטי'
 מבוקעים בתוך ל' יום קוד' הפסח דאחל' ה עליו חוב כיעור
 אלא שיש להתיך משום דלא ידעינן כמנאם אותן החטים
 כקועים אחר הפסח אם היו כקועים קודם או לא וא"כ כתי
 דילמא

דילמא

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

דלחא יפלו האכלת הכלב אבל זה אינו ספק כמו שכתבתי
 דהו אשלו אחר הפכת איין כל כך שהיו נפלים מאכלה
 הכלב אבל כנת הפגיכה כך היא וכמו שכתבתי כתב עוד
 הדבר קרוב שאין באין חתך לא עיפוס ונא ולמד מן הראשונים
 וזו איכה למדק בדבריו רמז ליה דהראשונים לא יעורו
 מחמת שאין באין אלא הפקר ועיפוס דלמא לעולם חיימין הוא
 ולא הנחבו לבער משום הכה דאחד הוא זל אלא שיש לומר
 מה שכתבתי לזה דהרמב"ם ענין סוכ' דהרב לל היו ממתיקין
 זה ככה ונמו שכתבתי וכו' וכדאי ראין לומר דכולן טעמן
 חסוד בם האמו' רס"ו אשכ' לרמותו ולא לחוק אותן בכס'
 וכמו שכתבתי יכתב עוד ואם כן ישראל למכור החטים
 ביזוכרים ומכור לו כורו וכו' נראה ראין צריך להסביר לו
 הטור דהא זכריתא שהביא ראיה לא צריך סבירות לא שהיה
 סבור דהא זכריתא שהביא ראיה לא צריך סבירות לא שהיה
 כותבני ונכ' כזה הענין שכתב דהרמב"ם לו כורו או כמי
 שיחלו לכוונתו וקא שירשה הרמב"ם זל אפילו שקבל ישראל
 אחריות וכמו שה' יא הרב זל לעיל בסמין ת"א אבל הריף
 והרמב"ם זל צריך דאפילו אם הסביר כורו לגוי אם הוא
 חמץ צריך שלא יקבל עליו אחריות ואשר כמו מה שכתבתי
 לזה הרמב"ם לא היה צריך להסביר אלא כיחוד לכד כוונת דאם
 השביר אפילו להריף והרמב"ם ודאי דלית ליה כיחוד לו בית
 דמייר דלא קבל עליו אחריות כשכירותא אשר שידור דאפילו
 אם קבל אחריות איין צריך להער רון הוה ליה ככיתו שלגוי
 מהם שסבירות לגויי חמץ לגויי וזהו ליה כזילין קבל עליו
 אחריות חמץ שלגוי יהיה כביתו שלגוי וקאס דרמב"ם הכא
 דיכו ככע' או שלא קבל אחריות או אפילו קבל ויירי בשכירות
 דלכע' איין צריך לבער וממ' דראין נראה ער כאן :

קד' עוד שם כתב הפיגור בשם אביו שבא על חטיו וכו'
 ער כהם כד מים שהיה טופח על מנת להטעים והשיב וכו'
 דגדירה לזכריתא דכין דח' הוה שחטוהא לא היו שרויים
 במים אלא טופח עלם להטעים דסור דמולא כשיריד על
 החטים אשר שרקת והלבוש והלא כשאר החמץ שריו' במים
 ונהא ריש מקומו דיש כהם מים טופח על מנת להטעים מיד
 מתניב וחסים קאים הם ואותו מעט חמץ אינו בא לידו חיימין
 זה כראה לי אבל היה הזיכ' כי דלית וליכא החמירו דאי יש
 רבוי טיס אפילו לא נתבקעו אסורין ולי נראה דאיכא למדק
 על דבריה דכיון דנתבטלו קודם הפכה דודאי דמיעו' הם
 החטים ששכל עליהם מים כפי מה שכתבתי מהיתר שכתב
 אחר כך ח' אעפ"י דחמץ בשבב' כמשהו כיון שנתבטל קודם
 הפכה כס' אמאי לא יטעה קודם הפכה אותן וייערבו היטב
 ויהיו מותרין אפילו באילה דקמח הוא דבר שמתערב היטב
 וכמו שכתב בעל תרוח' הדשן הביאו הרב לעיל וזי תימא
 דהז' יסכרו רא"י וריכא דחא ישחבו אותן החטים קודם הפכה
 שיהיה מותר אבל זה רונה לקיימן כחטי חטיו' אינן מתערבי'
 יפה ונשא חמץ עומד כענין זה וכו' דתיקון זה אית ליה
 לאומרו ואולי דהם סוכרי דחז' ונעוד בפסח כדכרי הרמב"ם
 והראשונים זל מכל מקום תינה לענין אכילה דאסור אבל
 לענין יעור אמאי צריך לבער דכפי דבריהם דרא"י וריכא
 זל נראה דצריך לבער וכתב הוא זל דמכל מקום בסוף ער
 ההיתר שכתב ראגיה והביאו המרכי' וכו' ואמר שיאכל
 קנת מהחטים קודם הפכה או ימכור מעט רעט לגוים
 ונראה דאפילו ישראל דכיון דמכור מעט מעט מותר כל

אחד ואחד כפי כוונתו והחיר מביה"ט כאלו ששארנו ספק
 אם הם מן החטים שידרו עליהם ויהי' ל' ש' ררו שחא לא
 נתבקעו וקאס דהא חז' החטים לא כריכו כיוקע ואולי
 דצריך לומר שחא לא נתחמנו מן חמץ דמי דחמץ שחא לא
 נתבקעו דראגיה אחרת הוא צריך כיוקע אבל מה איכ' למח'
 דמאי שייך לומר דשחא לא נתבקעו דזה דבר שיוכל לראות
 אם נתבקעו או לא דדבר דיכול לראות איין לנו לשיקוף אפילו
 ככ"כ ואולי רשמה נתבקעו קודם וחזרו וליט' ניכר ואם יהיה
 כן כוכר דאסור קא אמרינן מכה ס' דשחא לא נתבקעו
 ודו' ק' לכן נראה דיותר טוב הוא לומר שחא לא חז' בוונה
 או אפשר דהוה הפ' כבדת דאמרינן כהם סוכרי' דכיון
 דאם יש ס' ריכוזי מים אפילו לא נתבקעו אסורים דוראי
 החמידי דאין צריך בחטין כיוקע זל אפשר לומר דהם אשד
 מכה ספק דשחא החמינו אבל כפי הא' דכתב ראגיה וכו' דיש
 כש' אחר לא נתיר באכילה גב' יורה ודאי דשרו אבל מ'
 הוה לכו למייר גב' האי תיקון אלא שדאי כיוון שהחמינו
 וכל החטים אסורים וצריך לבע' ז' אבל הוא זל כמך על דכרי
 ראגיה להתייר וכתב כס' ונה נראה אבל מ' כיון דאיכא כס'
 אמאי לא נתיר באכילה גב' וכיון שכן נר' דאפילו בלא שיאכל
 מה' או בדי' וזכור מהם מ' מ' מ' מ' דישול מהחטים
 מקנת מהם ויהיו מותרות מהם כמך אכ' נכל עליהם מים או
 לא ח' א' שידרו שחא לא החמינו ויהיה מותר אפילו באכילה
 והר' אכ' לעיל התייר מכה כס' אפילו באכילה ואולי דההוא
 מיירי ששחא אותן קודם הפכה והא' כחטים וכו' הקשיתי
 כדכרי הר' א' א' היה נרא' לי לרקק עיין עליו כדכרית
 ואכ' מכה ס' א' לא נתיר גב' באכילה והטעם שכת' מ'
 דחמץ בפסח במשהו אינו מ' ין אותו דהכא אי אמרינן כס'
 איין כאן חמץ כלל דהכי אמרינן כמך אכ' ירדו עליהם מים או
 לא ואלת' שידרו שחא לא החמינו אלא כפי שכתבתי דאכ'
 לאכול או למכור כרא' דצריך דאפילו כן כאן א' חר ספק
 באות' שידרו עליהם ז' דדאי שידרו כמך מ' מ' וליכא
 כהם אלא ס' א' אחד או החמינו או לא אכלא שפא' דכמך
 כזה דאם הו' חמץ או לא הו' חמץ לא הנריכו בדיוקה וכיעור
 דלא תיקנו אלא כדאי חמץ אלא שאין או ירעו' אם יש כאן
 חמץ או אינו כאן אבל מה שדקדקתי דלענין אפילו אנואי לא
 נתיר ומאי טעם האי' דאחר מ' דחמץ כמשהו דאין כאן חמץ
 לא דרכה ולא מ' ואולי דמ' מ' חז' דאסור ככל ש'
 נחמי' גב' ככס' לאסור באכילה :

עוד שם הרב כ"ל והכל נכתבו חמץ ששכל עליו דלף
 וכו' ואש' איתן החטים וכו' דכאלין כריכו' דגדירה הכלבו
 פליג' על האמו' לשל דצריך להתי' שיאכל מעט או ימכור קוד'
 הפסח מעט לגוים ולהתיר שאר כהם כס' א' לזכרי הכלבו
 איין צריך ליה אלא אפילו אותן החט' ע' מן שנתערבו ואפילו
 הכחמץ מותר לקיימן כפסח ואפי' באכילה הו' מותרין דכיון
 שנתבטלו קודם הפכה ככס' אינו חז' ונעוד בפסח ומוותרין
 אפילו באכילה אם לא מן הטעם שכתב דהו' מ' כמין ודבר
 שיש ל' מותרין דאפילו כאלף לא כטיל ולי נרא' דכפי כבדתו
 דאית ליה דאינו חז' ונישער ונש' סכרת האומרים דחז'
 וניעור מ' כאן יהיו אלו החמץ מותרין באכילה דלדידיה
 דאית ל' דכיון שכבר נתבטל קוד' הפכה אינו חז' וניעור
 בפסח יהיו מותרין דכיון דהם כאלו לנמרי' ה' באילו כולן
 כשרין

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

לו

כשרין שלא נכל עליהם מיסובי תמידהו דבר שיש לו מתירין
 זה אינו דבשלא לא נקערב כיון שהיא אוסר אי אין לטעלו
 או אחריון דלויים כדי לטעלו ויש לו מתירין אח"כ או אחריון
 אפילו באלף לא בטיל אבל הכא כשתערב היה הכל היתר
 וא"כ שנתערב כיון היתר כשכנס בכמה בהיתר ככוס ואין
 לאוסרו מיס דהו דבר שיש לו מתירין ולפי שיש להחזיר
 ויעור בכמה מהם הלא נראה דיש להחזיר כשיצאו קנת מאו
 החטוי או שאכל מצה מהם קודם השבח או ימכור כמו שאמר
 האגור כשרך ואם כן כן כן כן כן כן כן כן כן כן כן כן כן
 החטין ואתל שכלו שאכל לא החטין והיה איתר באכילה ואי
 מאוס דהו דבר שיש לו מתירין כבר כתבתיה שראיה לוי
 ועוד דכיון דזה הוה דבר רבין דהו שאברו מה שהו בכמה
 דרכו הוה וידוע מ"א הכתב הוה כפרן אין כיון כחם כינה
 דכיון ראיבא סם כהר דרכו לא אחריון איהו אביר משום
 דהו דבר שיש לו מתירין אף ע"פ שאינו חלקתי שם על דבריו
 והכתיב ראיבא על דבריו מה שכתב הוה ויעוד ראיבא איבא
 טעמא דכתבתיה דלא לכו ככרתי אין לאביר כן מוכח דבר
 שיש לו מתירין וכמו שכתבתי אבל כה למויק על דבריו
 דממע ראבילו ש היו איתן החטין סכמל עליהם המים חזן
 גמור מותר לקיימן כשם מטעם שנתבטלו קודם השבח ואינו
 חוזר ונאסר דהו אחריון אבל החטוי אינו תערוכת כרו
 טיהו מותר מטעם זה דהו כל חטה וחטה עומד כפרד
 כעצמו והוה ליה כאלו שם הוה קשיו והוה זל כתב ואעפ"י
 שהחזן כחטו הוה חלי בעיטו כלום כלא תערוכת אבל הכא
 כבר כתבתי דלדידי אינו עירי וכמו שכתבנו לעיל כשם כפל
 תרומת הדטן אלא הוה נרא לוי כוה שיטתו החטים קודם
 הפסח וכשית הקח מתערב ויה ואזיבא דהכריכ על
 נכון לרדיה לקיימן בשבא אבל אכילה לא משום דהו דבר
 שיש לו מתירין ולדידי כשי הסכרות שכתבתיה מותר אפילו
 באכילה זה נר לוי אבל לפי כהרתי הוה סוכר דכיון שנתבטל
 קודם הפסח אינו חוזר ונאסר ואתר אפילו באכילה אס לא
 משום דהו דבר שיש לו מתירין אלא למה נריך ביטול דקאמר
 דביטול כעלמא סני דכיון נריך בטול נרא הוה חזן נריך
 לטעלו ואם כן אזי לא נקיה בו ממתת חבמים דאחרו נריך
 לכדוק ואולי על גר הוה טוב דכיון דאיבא שום איביר עליה
 שכל ליה אבל כשי הדיון נריך אבל יש קנת דקרו כהריו
 דכיון דאזר וכביטול בעלז בני איך חזר ואת ואעפ"י שהחזן
 אוסר ככל שהו לעבין כיעור דמיקס הוה זל אינו איסר ככל
 שסו דכל שהו לא חסוב ואכיו בטול לא כשי ואשאר משום מאי
 דכתבתיה דחזן החטין אינו מעורב ופה אבל לא משמע כן
 כהריו וזולי משום דכשי דבריו חנם לוח שהוא מותר אפילו
 באכילה ואם כן קד אפילו נריך כטול כיון דמותר אפילו
 באכילה אי לא משום דהו דבר שיש לו מתירין ליה אחריו דהו
 על גר הוה טוב דאעפ"י דלוי נריך חזן כיון שיש כוזב
 איסור משום דהו דבר שיש לו מתירין נריך כטול והוה דאזר
 בין הפא בין לעיל שנתבטל כריכ היינו כם דאין לומר דין
 יבש כיבש דאמרינקת כד כריכטיל דהו להרף אפילו וכש
 כיבש אמרינקת כפסח דאפילו כ"א רכל הוה דאסרו כפסח
 אפילו כיבש כיבש אפילו אח כרצה לומר דכברא ליה
 כהראש דייבש כיבש אפילו כפסח חד כתיב כטיל הוא מלטימ
 לא מוכח כן ועוד דחטין חטונין עם חטין איתן חטונין לא

מיקרי יבש כיבש ויש ראיות לזה עכ"ל ומה לדברי הרמב"ם
 האלו אותו החטין סכמל עליהם מיס מחזקין כן בחזק וקטיל לוי
 מהו דאמרינקת ככל עשה נבי הוה דלוי אכיו ורכל לא
 לימורן איסוס תרי טבלו בהרו דריו דלמא כקוי היא וכו'
 ואמר רבא מי פירות און מחזינון קאמר בגמרא דהו דר ביה
 אכיו מההו דכל אנב מדלייהו לא מחזינון דרונה לומר
 דכל שהו דרך כפילה כנון הוה חבא דמכיוסונא דמייקי
 התם ככאיי דמתיר כסיפחא דהיינו ככיון של חבא למטה
 דכיון דהמיס וכיון דמירין וינאין למטה אעפ"י שהמיס כפלק
 דרך החזק והחטין שדוקים במים כיון דדרך כלייתן הם
 וינאין ואין מחזינון וזהו שהו לכאיי כמי פיל לרכא הוה כשאר
 מיס דלא פלגיו אלא כמי פירות או מחזינון אי לא ואלכא
 כאלו העכיונים ככלן איבא למי אנב מדלייהו ואמאי קאמרינקת
 דהו חזק ואפסר לומר כדומק דכשאמר כמי דהו ביה אכיו
 מההו דכל אנב מדלייהו לא מחזינון דהו קוקא לאכיו אית
 ליה הכי אבל לרכא אית ליה דאפילו אנב מדלייהו מחזינון אי
 הוה מיס אפי שהו דרך כפילה כיון דחטין פסרו במים מחזינון
 והכי מוכח קנת דקאמר אלא אחר רבא מי פירות מיניה ומו
 פירות און מחזינון דמשמע דאי אין מי פירות אפ"י שהו
 דרך כפילה מחזין ואיכו כ"כ הכרז דלדבריו אכיו הוה דאזר
 אבל מה לדבריו הרש"א שהכיו הרב כסמוך נריך לומר כמו
 שכתבתיה דלאכיו הוה דאמר אנב מדלייהו וכו' דכתב וכו' א
 כתו דגן סכמל פלנו מיס כתב הרש"א כו' אסיר לקיימן כפסח
 וזי אחריון דכל אנב מדלייהו לא מחזינון אמאי קאמר דאביר
 לקיימן כפסח אפילו באכילה יש להחזיר וחזק לומר דהוה
 דהרש"א מיירי שחזין החטין במים כרים דהו אינו כמש"ע
 ועד דכפי הרב זל נראה דלתי לפלנו אחאי דכתבו ההננות
 דאית להו דאנב מדלייהו לא מחזינון ומתירין כשכסלו מיס על
 החטין כשהן דרך כפילה ה"ו דלוי דאית לן דלהרש"א לא
 אמרינקת אנב מדלייהו וכו' אבל כמה שכתב הרש"א זל
 דאף עפ"י דכסלו כרוכ אסור לקיימן וראה דקנת דכשלמא
 באכילה מי אראשור משום דהו סוכר דחזן כפסח חזר
 וניעור אבל לקיימן אמאי אביר וכו' דאיבא למי חרא מתרתו
 אחת כיו שכתבתיה לעיל דכיון דחטין אין מתערבין ופה
 והוה ליה כאלו החזן שומר כעצמו וכפי זה לדברי ר' אבא
 אם יושבין קודם השבח דלו מתערבין ופה וכמו שכתבנו והיה
 מותר לקיימן כפסח אבל לא באכילה וכמו שסוכר דח ור
 וניעור ועוד איבא למימר כמו הסכר שכתבנו לעיל דכל
 וזן דאיבא אביר אכילה באינה איתן שיהו נריך ליערו וכיו
 זה אפילו שיטתו את החטים כיון דאביר לאכלו משום דלית
 ליה חזר וניעור כן כמו נריך לבערו ע"כ כן:

וי עוד שם מהר"קא כתוב כהנ"ה פ"ה חטין המוכאין וכו'
 ומאשדן להם והאובלן ככרת הגדרה מה שאמר חושטין
 דבר דאין כן חזן ודאי ואמר אח"כ והאובלן ככרת דבר דהו
 חזן ודאי איבא לימיר דיש לחוש עליהן מלאכלן כיון דאם
 חזן הם האובלן חייב כרת וזה דבר שאין ידוע כיון דלא
 צריכ כיקוע וכח עוד ההננות וכו' התיר דוכו ויל לקמת
 לצורך פסח תבואה שיוליכין כמפיה פירוש אף על פי שירדו
 גשמי עליה דאנב מדלייהו לז מחזינון כפסחא דהוה דאכיו
 ורכא שכתבנו וכתוב עוד דדוק כל מחא וכוטע כחוטא כו'
 אבל אם כפלו מיסעמא בארץ כמקו מדרון ויכולו המים לנאת
 או

ראש יוסף הלכות פסח פרק א

או כעפר תיחוח וכו' וכתב הרבנו קולא יתרה ואין לבחון
פליה ולי נראה דביון דהס בומכוס על ההיא דאחרין רב
אנכ מדלייהו לא מחמתין אין כאן קולא אלא דין נמוד ושט
מהיא דאכיו ורבא כדכירא וכמו שכתבנו דבין
לאכיו בין לרבא כדכירא להו דכל אנכ מדלייהו לא מחמתין
אבל מכל מקום נראה לי דכח דכתב דיש תחתיה עשר תינו
דמותין כדכירא דמה שטסין החטין סמוך לארץ דיהו אחרין
דס טהורין קנת זמן שרונים כדכירא ער כאן :

וי עיר סה דכס כל גוים אין מחזיקין בו איכרי לומר שהוא
מוזיקי הגדה בלומר שנותנין בתוך הדבס קחם
או סלת דהו יתיר בול מן הדבס והשטח היא זו ואף עבדי
דמי פירית אין מחמתין מה איכא למיחש לשמא יתן הדבס
כתשיל כמו שהיו לדרך לתת דבס במאכלי וסס ימחין עם המי
שטס כתשיל וכוה כסתלק תרעומת הרב דאמר חששא זו
אימי איכרי וכו' כמו שהיא אפודס כדכירוי אלא שדכירא דאיכא
למיכרא חשש סה ספק אש ערבנו בו קחמא סלת או לא
ערבנו וסלת שערבנו סמא לא יתקן כתשיל לא שזכרנו כמות
שהוא ואולי דלהו כיון הרב אלא שיש דמות או משמע לומר
דאין כאן ספק וכמו שכתבנו דרגילין משמע דהוא דבר מורגל
ככל לפשות וזה גוס רוב הדבס שלוקחים לפסח הוא כדי ליתן
אותה במאכלים ותכשילים ואם כן אין כאן ספק ודוחק לומר
דסכרי אלו הרבני החוששין לזה כדכירוי אכיו דאמר מי פירות
מחמתין דאף עבדי דאיכא הרבה אמוראי כירוסלמי רבכרי
כותיה דאמי מ"ז תלמודא דירן לא הכי אלא מחלקת אכיו
ורבא וכלן דהלכה כרבא וכמו שכתבתי לעיל עד כאן :

וח הרכזל דבס כל גוים אין מחזיקין וכו' ומיבו לחוס סמא
ערבנו בו סלת שהסלת אנו מחזיקין וכו' הגדה לשון הרב
אינו יכול להלמד דמלכד דהוא שותר מדריה דריריה דכבחיך
אמר חששא זו אימי מכיר שזכרנו נודע שעירבו קחמא או סלת
מי פירות אין מחמתין נראה דאינו חושש לסלת כלל ועכשו
קאמר דהסלת אנו מחזיקין אותה כחמא ג' ור חשבי סלותתין
אות החטין וכו' מלכד וכו' אם אנו מחזיקין הסל כחמא איך אנו
אובלים מנה סבלת נקויה וסלת נקוחין קחמא מן השוק דילמא
מחשה לתתא היא ואי סבלת סמא עושין סמנה לנשח אנו
בוהרי ויורשי סאיכו מחשה לתתא ומה שחששין הוא שהגוים
עירבו סלת כל כהסנה מחטין לתתין א"כ אמאי יש לאסור
ולחוס חשש סלת ולא חשש קחמא שהוא אכך דק הינוא
תחלה דהא היא נמי מחשה לתתא וכו' תימא דמחשה אינו
יונא כי אש סלת אכל מחשה שאינה לתתא אינו יונא כי אש
קחמא א"כ דהרא קושיא א"כ איך אנו אובלי סלת ואלו דמחשה
שאינה לתתא או יונא קחמא ובלת אכל מחשה לתתא אימ
יונא כי אש סלת וכל זה דוחק לכך נראה דלאכתב הרב זל
זה אלא לש מנהג מקום סל כעל תרומת הדשן דנרא דהס
במקומו החשה לתתא אינו מוניא אותה הקמחה דק לא הכל
סלת ומחשה שאינה לתתא אימי יונא סלת כי אש איתוי אכך
הדק כמו סמנו רואים שיש הרבה חטים שאין מוניאין אלא
אותה הקמחה דק וכו' וכל זה דוחק וגם למה שהחזיקו להליתין
הכל שמוני הוא משני החט אכל הקמחה דק היא מנמימות
החטה ומהים הס ככנסין לטס זה דוחק הרבה ואין לנשח
אותו על לבי ולי הנעיר כדכירא דאין לחוס לזה כלל למד דכתב
קחמא או סלת דהרבה פעמים עשים דמחמתים את הרבס

כאור וא"כ מסנין אותה וראינו שאינו כסאר כדכונת כלום
ואי איתא דים תערובת קחמא או סלת היה ליה ליסאר סס
כמכנב' אולי רבסל חששו רמא' ביחוס וכעס' הקמחה וסבלת
כמו הדבס וכאש' ריונה ועכס' חוס' חמ' ה' ליסא' סס שוס דבר
וער דאין חוששין לעירוביה שחוששין לעשן מתכוננו העיר
והעומדים על דבריהם אלו דא"כ וס סס תערוכת מלא הדבס
הוא דבר כדור שירא' לעינים ויעכשו להס עושב רב לכן נראה
דאין לחוס לזה כלל וכדכירא סל חשש ארס לזה וול' דאשכנז'
וי' וכתב עוד סס חבל דהא' זל כתב בתשובה וכו' דכס
כפסח לא דאיתי וכו' וגם נתבטל קודם הכפתי הגדה
כוכר דלא אחרין חוזר וניעור ומאי דאמר דלא סכית
תמיה דהלא החוששין לעירוב סלת או קחמא קאמרי
דרגילות הוא לערב וכו' כאן מחלוקת מן הקנה אל הקנה
דאמי כתבתי דבין דרגילות אין להחזיר מהבס ספקא דכמו
וראי הוא דרגילות הוא לערב ואם כן מחלוקת מן הקנה אל
הקנה כתב ואם כאלו לאסור ממש תערוכת ואסור איתוכל
השנה דים אמורים וכו' וה' ריונה כתב דאפילו שנותנים כדס
ככלה כיון שמיאום ונתהפך לרוב מות דכך הוא דרבו של דבס
סחתתק הרב סתתן לכו' לרוב אכל מה איכ' למירק קנת
דיוק דאי חיישין לעירוב קחמא או כדס נכלה כל השנה איך
נכחוק על מה שאמר בכיחוס לאכלו דתיכח כשהוא משרב
מוזין רב אכל מוזין מעט יום או זמירי דרזי דאינו מתהפך
ככ"כ מיעוט זמן זאי איכא למי' דה' למא' ההיא סתתא סלקת
ערבנו או קודם מעט ונראה דאשאר לומר דרזי דהגו
שעירבו אינו מכרו מיד כרי שלא יהא כיכר ויוט אלא מכרו
אמר זמן הרבה וכו' :

ב עוד סס כתב התרבי על מה שאמר הדבס ממש דאיתי
לאיחלופי ומהאי טעמא נראה דים לאסור וכו' הגדה יש
לאסור אפילו אותן שיריע שאין בהן עירוב קחמא או סלת כדי
שלא יבא לאכול מאותן שיש בהן קחמא או סלת אכל מה שדכירא
שיש קנת דיוק כמה שכתב ואף על גב דים הרבה תאני דאין
כהס סלת מה היא והא איתא דמסוס הבי יש לאסור אלו מפני
אלו אכל מה קאמר דאיתא אלוואו לשי דכרי כהס ספקד דסס
גרלן התאנים יש ודאי סה תאנים שנותנים כהס קחמא אלא
שיש תאנים גב דאין מערבי כהס קחמא ואל"כ כתבו בהגות
דהרב חקרו ודרשו ונודע כדכירוי שאין גרובין לחוס לזה א"כ
נראה מאלי הדברים דאין חשש כזה כלום וכמי מה שאמר עד
דכני ספרד אשר סה גדלי התאנים נראה כפירוש שמעריבוס
וכו' וכל אלו הדברים חומרא גדולה הן לא שאין מחכיר החל
וכמו שכתבו בהנהיגת אלא דאשאר דכתב דהתאנים דכתב
הר דכינו משה בר מיימין נותנין כדורס' אולי הוא וכו' לתאנה
חנשה כגוה ועכ"ל לא ספקדי החל מהס עכ' גס מה שכתב
שאסורים דבס היונא מן הכונרת ממש דאיתי לאיחלופי קשה
דא"כ אמאי לא אכרו גס כן דבס טל ישראל דילמא אית לאחנפי
כדבס טל גוים אלא דאיכא למימר דדבס סהכל טל גוים איכא
למיצור הא אטו הא אכל למינור סל ישראל אטו טל גוים לא
גורוין דלא אית למטעו ונורה חדשה היא סלא דאינו שגור
אותה חכמי התלמוד :

כא עוד סס בט' לתת חטאי או שטריס וכתב קעו אסורות
ומחלוקת מר עוקבא ושם לומר עוקבא לא ותבקעו מיה
וכו' הגדה למרששים שטרנו לעיל דכחטי' לא כעי כי קיע
מוקמי

ראש יוסף הלכות נסה

לו

מקמי האי בשערי או לאחריו מחלקי בין לתיא' לשא' שרייה
 ר' יוני שרייה הרובה ולתיא' היא שרייה מועטת וכתב רב
 אלפי' יוספי' וכו' ובספ' הוא כמר עוקבא לחומרא וה' וכו'
 וזכ' למידק דתיא' כל הריףאי כלל לא נתקעו לא קרובות
 להתקע הן חזן מה ליכעביהו מה לי כתרף תכשיל כיון
 דחזן כסמח כמשהו ואי כלל לא נתקעו לא שקרובו וכו' לא
 הו' חזן מה לי הו' ומה לי הכי לעול' מתיר הוא והר' כי כתב
 אל' והריף' בר' רמב"ק ליה אי הלכה כמר שקבא אי הלכה
 כמר אמיל' לכוף דלמיליניהו בעיניהו דמח' חזן הן ואע"פ
 שיהיה מועט מ' חז' שיעור קיימא לן שהוא אכור מן
 התורה וכיון שזן בסך הוא כדבר שהוא דאורייתא ואוליין
 לחומרא אבל כשנמצא כתכשיל כ' חז' חזי' דזו איך האכור
 מרין תורה כיון דה' כ' כ' לא שחזי' מסום חומרא
 דהזן אכור אפי' כ' אפי' כיון שהי' בסך כ' לא נתקעו מחש
 אלא שקרובות להתקע אי הו' חזן אי לא וכיון דהי' חזי'
 דמח' אפי' כתכשיל איך כ' אלא כ' ה' החטים עמין נרין
 להזי' און לשורפ' ח' הו' ספק כדבר דרובן דהא כ' דרכן
 וכיון שהוא בסך אי הו' חזן אי לא אוליין לקולא כיון דהספק
 כדבר דרכן וכתיבא דלוי' לכוףי' אם באחרו חטים עוד
 בתכשיל ובמח' דתי' למיכל' להוכעביהו זה איך דהא ספק
 כדבר דרכן הוא וליב' למיחש ועוד דכ' הוא ספק אי
 כשארן אי לא בארן והל' בארן שאל' לא נתקעו ולא הו'
 חזן אבל לפי' דהי' נר' ל' דיש לפסוק כמר עוקבא דנדול
 משאול' הו' וכמו שפיר' ליה משאול' לרב יהודה שנה רישך
 כקירי' וריפ' דרויך כחמי' ואולי' מסום דמר עוקבא
 היה אכ' כד' אבל לתי' כ' היה משאול' כותיה וכו' אבל אם
 כמז' אפי' כתכשיל כ' חזין או שעדי' שאין כתכשיל' ס' לכת' או
 אפי' לא נתקעו אכור התכשיל דעכשו אין הספק כמשהו
 דאכור מדרבנן אלא אין כאן ספק אפי' הו' חזן אי לא ואי
 הו' חזן איסורו מדאורייתא דהא ל' ל' אפי' ה' הרב הנדול
 אפי' כ' ד' רבוי' דלפניו איך כתכשיל' ס' לכת' פליס' החטים או
 השערי' יהיה מותר ודוק ולדברי ר' יוס' יש לגרם הכי דכתב
 ואי לא נתקעו מוזיא' וכו' ואוכל' שאר התכשיל שאין הדגן
 שכל' או נתכשיל' ולא נתקע חזן נזמר וכו' דה' חז' מס' ש
 המח' חז' כ' דמשאול' ל' דנרין לאוכרן כד' שיתקע מחש
 דאי הו' חזן נזמר מן התור' אבל לא נתקעו אלא שקרובות
 להתקע אינו חזן כלל ולא אכור אותו אפי' מדברי' סופ' רוס
 ולפי' מותר למיליניהו אפי'לו בעיניהו אבל מר עוקבא
 סבירא ליה דאע"פ דמן התורה אינו חזן מ' חכמים אכר'
 אותו וכיון שזן אכור למיליניהו בעיניהו אבל אשנתערבו
 כתכשיל' או לא אכור חכמים פלישתן ויה דוקא כשהפליטה
 היא מכל' שהו' דלפניו כחזן נזמר אינו אוסר אלא מדרבנן
 וכשהתערבו' אינו לא מחזן דרבנן אינו אוסר דלא אמרי' תרי'
 דרבנן לחומר' אבל אם לא יהיה כתכשיל' כ' כד' לכת' פלישת
 החטים או הו' אכור דל' אפי' דרבנן בעינן כ' וכפי' זה
 הדרך אפי' בני דברי' הריף' קרא' ה' למיליניהו בעיניהו
 דמין דאכור' דרבנן ליהו' אם רבסקין בי' הריף' בין ה' חז' חז'
 כדברי' מר עוקב' ובר' אפי' אפי' אפי' אפי' אפי' אפי' אפי'
 חז' דאין כאן אלא איכור מדרבנן כיון דאכור משהו אינו
 נ' כן אלא מדרבנן איך אוסרות התכשיל' דלא אמרינן תרי'
 דרבנן לחומרא וזה נראה יותר ממה שפירשתי ראשונה כד'

שיבאו דברי רמב"ם בדברי הריף' רבו וכך סבין הרמב"ם דברי
 הריף' רבו ומשום הכי כתב הוא ז' כן דמילתא דהכר' היא
 וכפי' זה שכתבתי אין עוליס' וכה' דכד' הרב ז' אחר שכתב
 דברי' הרמב"ם ולפי' זה מה שכתב הריף' שזהו היינו לומר
 שחטים אלו אינן חזן נזמר אלא איכור כל דהו' אות' בהו'
 מדרכנן דהו' איכור דהא תרתי' בעינן שאים אכור מדאורייתא
 וגם שיהיה כל' שהו' ולדברי' הרב מאמע דלפניו אלא יהיה
 כל' שהו' שהוא מותר משום דלא הו' חזן אלא מדרבנן וכמו
 שכתבתי לעיל לדעתו ואל' קשה על דבריו דהא בכל' איסורי'
 דרבנן כעין כו' כד' לכת' פלישתן ולומר שהרב כיון
 למה שכתבנוהו איכור דהו' אכר' לישב לזנוב במוס' נד' כוה'
 דהו' הו' ממשעת דכתב הריף' וכפי' פירושו איך נרין
 ועוד דקמר דהו' והו' לא פירשו כדכרו וכפי' פירשנו עוליס'
 דכריהס' כהונת' ועיין ולשון הריף' כ' כל' שיה' מוכח כפירושא'
 קמא שכתבתי לדעתו דחשום בסך חזן וגם כתב ס' דמר
 שקבא תלמוד דמשאול' הו' וכה' דחזן חכמים דהלכה
 כמשאול' דרין הלכה בתלמוד במקום הרב וכפי' חשום שכתבתי
 נראה דמר עוקבא היה גדול ממנו אלא שיש לומר כמ'
 שכתבתי אע"פ דמר עוקבא היה אכ' כד' מ' משאול' היה
 גדול ממנו וגם חזין דמשאול' עבד שבדל' לקולא נראה דלא
 חשלה כלל להי' דמר עוקב' ואל' יש לפסוק כותיה והמטיין
 יבחר וכתב הרב והר' נרא' שפירש דברי' הריף' כפסוק שכתב
 על דברי' הריף' דאף' ע' דעיקר' איסורא' מדאורייתא הכונה
 דעיקר' איסורא' דאורייתא דחזן כסמח איכורו מדאורייתא
 ואי' האי' משהו היה בעיניהו הו' אכרין ליה למיליניהו מסום
 כפ' וכמ' עכשו שהיא על ידי תערובת דאין איסורו כמשהו
 אלא מדרבנן כיון שהוא בסך תליין לקולא ושריין ליה עכ' :
 ב' הרב ז' כתב המרדכי דיש מי שרצה להחמיר לאסור
 כתכשיל' זה מפני שיש לו חזן כסמח דאכור' בכל' שהו' משום
 דהו' דבר שיש לו מתירין ועם כל' זה הוא תורה ה' התכשיל'
 אלא שיש לומר כמי' מה שכתבנו דאין אוסרין תערובת חזן
 כמשאול' כשנתערב ודאי' חזן אבל כפסק חזן לא אכרין
 ולא החטים שלא יתקעו איך והו' חזן וכיון שכתבנו גם
 נראה דאין לומר דאין לאסור כאן משום שיש לו מתירין משום
 שהוא ח' פ' ואי' מתירין ע' מוזיא' פ' כ' נד' וידוע מה
 שכתב רבינו ת' דלא אמרינן דבר שיש לו מתירין אלא
 כדבר שאיכו' נפד' אבל כתכשיל' הוא נפד' וכדור' הוא דלויכא'
 כיה' הפסד וכן כדור' הוא לומר דלא מיקרי' זה דבר שיש לו
 מתירין כיון דכ' ולענין דאין לחשו' זה דבר שיש לו מתירין
 כדבר כתבנו במקום אחר דלא מיקרי' דבר שיש לו מתירין אלא
 כמין כמינו אבל מן כמינו אינו אלא אכרין ליה משום דבר שיש
 לו מתירין כדבר הוא מפורש כמקומו עכ' :
 ב' הגדרה' וכן כסמח' דיש להחמיר ומפני' המנהג
 איך אלו ואכור' או דברי' המרדכי' לא שכת' דהי' מש' שמח' ז'
 לא הפסיד ולי' קשיא דכתי' דאכור' משום דבר שיש לו מתירין
 איך ש' מח' ז' ולא ש' סמכין' עליה כד' להתיר ואולי' משום הטעם
 שכתבתי מנורף לטעם שחמת' ז' יש להתיר אבל כד' דכתי'
 הטעם שכתבתי אין נרין לטעם שחמת' ז' דהו' מותר נזמר
 ומש' כד' דלפני' מש' המרדכי' דמשהו המנהג הוא אוסר דאין
 כאן מנהג' דהא מותר נזמר הוא וכן חשבו דהו' אכור

ראש יוסף הלכות פסח

המש' שהוא דבר שיש לו מציאות וכו' מהג' כשש' הוא וכו'
לחם עליו וירוש' כשיעדיה שהוא מותר לא שם רנו להוב
איבוד דאז' להניח כמותו מנהג אבל אם סכרו שהוא
אסור ומשני זה הנהג' איב' ואותו הדבר הוא מותר אינו מהנהג'
ואין חייבין לנהיג' הכי וחול' דהחכ' עבדו ודע' שהוא מותר
גמור ועב' הוא הג' איבוד ומה' איב' למול' כתר' מהנהג' :

כר' עוד שם הרב' כל כח הכלבו בשם הראב"ד דדוקא לא
מיסתבך בהאי ביטולא תרי או תלתוכי' הגדה וראה
דיום להניח חד או תרי שעורים הוא רלא אברין אבל תלת
אברין ובהיביטין ליסבי' אבל תלת ודאי חוקה הוא ואין
לומר דמניבין הכא אבל ארבעה וכו' רבתלת הוא חוקה
והוא ז' לח' זה מירקות דמנאז' בהם תולעים דכאחד או
כשנים מיתובג' אסור אבל ליכ' ראיין הנדון דמה לראי'
דהבא בעינין הפסח אברין יפה יפה כרי' שלא יטול שום דבר
מאלו כתבשילואו דמשתכחי' אינם גדול הוא מילתא דלא
סביח ואם כן אין לנו להחיות ולת' שישם הרבה יותר דחוקה
דעופה היא וואכל' התם בתולעים בירקות דלא שייך לומר
זה שבתבנו דא' כשהירקות חוקים הם התולעים כיון
דנתיב' להם אלא למיח' דחוקה איב' טובא ועוד דודאי
אף על פי שנודה לדבריו ואמ' שיש שם ג' שעורים יותר מ'
מ' היותם הוא דודאי' כתבשיל' יותר מ' מהשעורים שיש
שם דאי' איתא דהו' ככ' דאין כתבשיל' כנגדן ודאי דהו'
כראין כתבשיל' ואם כן הו' מהו' ואם כן הו' בספק דבר
דרבין דשח' לא נתבקעו ויהי' מותרין דאפילו נתבקעו אין
כאן איבוד אלא מדרבין דהו' מהו' ועוד דאיב' למיח' הם
שכתבתי דפק' אם יש שם עוד אי' לא ואל' ל' שם שח' לא
כתבקע' והו' ליה שם ולקולא' ואולי' רהוא ז' כתב רחוקה
דאיב' טובא ואם כן אין כאן שם אבל' ככר כתבנו דחוקה
דעו' היא ואין לחם עליה ואף ל'כרי' הראב"ד אפטר' לו דלא
כתב' לא כשעדים דרש' דאי' למיח' יותר לח' נתבקעו
וכיון דמנאז' שעורים מחוקין בשעורים יותר אבל בחטו'
אפטר' דיתיר' מה' השפ' שכתבנו דוק אבל מדברי הר"ף
והראב"ד לא מחלקי' חטו' לשעור' ככר' אלא מרדוה' ואפטר'
דגם הראב"ד הכי בכורא ליה אלא דנקט' כלשונ' שעורים
וזה חטו' ואפטר' כמי' שהראב"ד אמת' על דברי הר"ף וכתב'
דהא דהתיר' הר"ף כתבשיל' היינו באחד או בשנים אבל ביותר
לא התיר' הר"ף ואפטר' דכא' לפלוגי' עליה דהר"ף דקאמר'
דמדברי הר"ף מראה דמשתכחו' כתבשיל' ככל ג'ונא' מותר'
בין שנים ג' או ד' ובהיב' דאי' אש' נאמר דיש יותר כתבשיל'
לא יהיו בקושי' כמו שאלו אין בקושי' ולא חייש' כיון דהשפ'ק'
היי' ככל שהו' כמו שכתבתי וגם איב' ספק בקא' ואתא' הוא
זחלק' עליו דאש' בשתכחו' דמחוקין איסורא' ואיב' למיב'ר'
האי' תכשילא' עד כאן :

כר' עוד שם כשור כתב כשפ' דחוקה שחטים שירד עליהם
דלף וכו' וחורו וכו' ונטה להתיר' הגדה' אמי' תציה על זה
דהא כפי' מאי' דכתבנו בשתבקעו' חטו' או השעורים חמץ
גמור הוא מן התורה כן לדברי הר"ף בין לדברי הראב"ד בין
לדברי הראב"ד וגם כפי' שט' הכריתא' השנויה שם בגמ' הכי
מוכח דקאמר' כתבקעו' אבירות ואכ' כיון דהכי' משני' נתבקעו'
וכיון שנתבקעו' הדי' הן חמץ גמור ועכשו' שנתייבשו' ואין בו כר'
ב'קושי' פקע' אבירות והול' איהיה חמץ ואכ' אף ישאל' לכתירדן

ואולי' משום דאמרין דכיון שתייבשו ולא היה היב' ל'קוע'
איב' למימר דהאי' בקוע' שראש' בחטו' לא היה הנקט'
כל כך שיש לומר כיה' דחמץ הוא דבר' שיהיה בקוע' יותר או
נאמר דמשתבקעו' אין נע' שית' חמץ חד כיון שהר"ף שירד'
וכשפ'ק' מיד נתייבשו' ואין התיקוע' ניב' או איב' למימר'
דהתיקוע' לא היה מחמת שנתחמץ אלא מחמת דהלף וכו'
שחורו ונתייבשו' ואין ביקוע' ניב' איב' למימר דהאי' ביקוע'
לא היה מפני חמיון דהו' משני' חמיון הו' ליה להיות ניב'רין
הבקוע' או אפטר' לו דמה' שר' להתיר' הוא חטו' דכיון דחור'
ונתייבשו' אין ביקוע' ניב'ר' הלב' שעי' שיהיה עד שאין הכלב
יכול לאכלו' וכל' אלו דברים דלא' שאין להעלותן על גבי' ויפה
אמר דמיסתמיך' מחכרית' ויותר יפה' שלא רנה' למימר' על
הוראתו' וכברתו' ונראה' לומר' הואיל' דכשפ' דחוקה נדר'
כל כך להתיר' דמותר' לקיימו' כפסח' זה נראה' ל'ובדחוק' וגם
כפי' דברי' הראש' שהכיא' הטור' כשאין' חטה' בקופה' אינו
חמץ גמור :

כר' עוד שם כשור ואם נמצאת חטה כשיטה או כו' שמתר'
אפילו היא בקופה וכו' אלא קחב' דחמץ כלומר דמיד היא
חמץ נתי' הגדה' וכן פירש' רש"י אף על פי דמרדכי' הר"ף
והרמב"ם דכתבנו לעיל' משמע' דכשיטה' בקופה' היה ליה
חמץ גמור דאוריתא' אפטר' לומר' דלא' כלגי' עליה' דהראש'
דהתם כשנתכשלו' החטים' או שכללו' ועכשו' רואה' אותן
בקושי' איב' למימר' דחמץ גמור הוא דלא' עכשו' כפי'נו
כתבקעו' ואפטר' דיש זמן שנתבקעו' וכיון שכן ודאי' דחמץ
גמור הוא אבל' הכא' בחטה' שמתג' בעיטה' או כהנה' להראש'
דמתיר' היינו ודאי' דעכשו' נתבקעו' ועדין' לא החמץ' והוא
דאי' לפי' היה יותר רבה' לא החמישה' אין איב' למימר'
דכחטה' הקשה' דנתחמץ' וכן הו' דתיתא' עכשו' כהרס'
שלתת' ראינו' שנתבקעו' ואם כן ודאי' שיעדין' לא החמישו' אלא
דכיון דנתבקעו' קרובים' הם להחמץ' אף על פי דאיב'
למימר' כן מכל' מקום לשון' דהתם משמע' כמו שכתבתי דאמר'
כתבקעו' וכבר' החמץ' גמור' וזה שהביא' ראי' הראש' דאמר'
דכיו' וכו' נוחתו' בחמץ' גמור' ליה' דלא' דאפטר' לדחותו' ולומר'
דכיו' וכו' הכי' כבידא' ליה' דשי' לא החמישו' ואם כן יש לכן
תקנה' בחמץ' אבל' תק' דאומר' מיד כבידא' ליה' דאין' להם
תקנה' דכבר' החמינו' והלכה' כתבא' קמח' והרוקח' שכתבתי
לעיל' דנדר' להתיר' הוא משום דכבידא' ליה' כמו רש"י והראש'
דאין' כאן חמץ' אלא קרובים' להחמץ' וכיון שנתייבשו' ואין'
בקוע' ניב'ר' קרוב' הדבר' ולענין' דהחמץ' הו' מו' פרות'
והחטים' שרונים' ממים' כבר כתבתי' לזה' דבר' קיים' הקודמים'
וכבי' מן' תקד' וכתב' הראש' והדבר' ידוע' שהחטה' קשה' אינו'
מחברת' להחמץ' כמו העשים' וכיון שהעשים' וכו' כל שכן
חטה' וכו' איב' למימד' דהיא' כמנא' החטה' ככלת' אבל'
אם היה החטה' במים' מאי' איב' למימר' ועל זה כתב' הראש'
לפי' שישאל' קרובים' הם תיולים' לשמור' ומה' חטים' השמורים'
ולזה' נאמר' דאם' ישאל' כוהדים' כמי' גס' כן כוהדים' כבלת'
וכקמח' שלא' יהיה' שם חטה' ולשעורה' וכו' וכתבתי' שכלת'
פסח' אלא שיש' לומר' לום דשאל' חטים' שאין' דרך' להיות'
שם חטה' ושעורה' אחרות' חוקה' כיון ששזורים' היב' שיש'
לא מחוקין' שהיה' במים' אבל' בקמח' ובלת' דרך' הוא שיש'
שם חטים' ואף על פי' ששומרים' אותה' ששיר' מכל' מקום' שם
מחוקין

ראש יוסף הלכות פסח

לה

מהיכן יותר אבל כמה שכתבולא נהירא שאפילו היתה חזן למה תיאמר כל המנה וכו' ואני תמה על זו דאי אמרינן דהחטה היא חזן ונמצאת בעיניה הא נתערב אותה החטה בכל מקום העיסה כשלאין אותה ואם כן אינו חזן מהסכרה מה שאסרו כל המנות ויותר יש לתמוה על מי שאמר אותה המנה כלכד מעל מי שאסר כל המנות דמה נשפך חטה זו הלכה בכל העיסה או לא הילכך בכל העיסה כל המנות יהיו אסרות ואי לא איך באו פשע ואין צריך לאל קליפה מחקום שהיא ואחרי ש' לוח דבעיסה של זו המנה ולא כשאר העיסה אלא דאיכא למימר כאלו נמצאו ובאין הא אבל טעם האופנים כל המנה הוא משום רוחא דחותן בכל המנו' נאידך סוכר דאין באין ככ' רוח אלא לאותה מנה כלכד והכל משום רוחא וכו' באין טעם לדבריו דרוחא לאו מילתא היא כבי האי גונא ואפשר דהראש לא תמה אלא לאותו שאסר אותה מנה כולה כלכד כפי הנראה מלשון השור גבמה שכתב הראש והא דאמרינן חזן במטה היינו ד' קא וכו' וכ' חטה חדא וכו' נראה דגם זה איכא למימר דאי אמרינן דיש חילוק בין כשול ואשייה וכו' היינו דוקא בדברי ראש הכרי' דאי אמרינן טעם אכל באיבורים שאין כבט' לא במטהו אכור ואין חילוק בין אשייה וכשול וכו' דהכי נמי איכא מה דאמר אבילו ביכש כיכש במטהו פשע הרוף זל ואין צריך לתיבת טעם לא ככל שהו אכור יש לומר דככל גונא אכור וא"כ אין להקשות זה עליהם ועוד דכיון דטעמן משום רוחא איכא שכתבתי לא דמי דה' יאמר דאם יוכל כזית חלב על חרד שהיה בתנור שיאסור הכל משום רוחא או אפשר דלא אלא שבחמץ שאיכורו ככ' אכורין משום רוחא דלא כעין כיה כתיבת טעם וכמו שכתבתי גם נראה דאיכא למיירק בדברי הראש דאין התי' במצ' במטה האשוייה דנהיבא במצ' אכל במטה אשוייה מיהא דתיר' כשהימחו בתנור כתחמץ דאין לומר דכמו שכתבתי העיסה של מנה כן נאפה החטה היא אינו דהחטה צריך אשוי' הרב' מה שאין כן בעיסה דמוד' דיה נאפית ונס אף על פי שהיה כל כך נקל זה כמו זה אינו נאפית כמו גוף העיסה עצמו וכעודה שהיא מחממת קודם שיאפה מחממת ומתן טעם במטה וכפי דברי השור' מחלוקות בדב' לדברי הראש אין באין איכור כלל ואשי קליפה דאין באין חמץ כלל וכפי אותן המורים שהכיל לומר כל המנות אסורות ולמר אותה מנה כלכד ולה' אליעזר ממין אופר פשעונו באומר הדעת:

הנאשט קודם הפסח אינו אכור בכל שה' אלא מתבטל כמ' וכ' הבא שכתבולא הוי רוח קודם לכן כמ' ובכירה לכו דאינו חוזר ונישאר בתוך הפסח ומטה קאמ' דאפי' כפסח דאין קודם הפסח אין באין איכור ובהא דתבטל דהכירה לכו להנהות דאינו חוזר ונישאר כמ' הכי כתב ר' זל לעיל בשמיהו כמי תמו' אבל כד' ש' קנת דיוק דשם הכי הרב לדעתו דאסחמנו התי' כנולת בעוד שהחט' בתכ' דהוי' ומות' טעם כתבנות ואיכ' כמ' ואכ' מאי דכתב ט' קוד' לזה דקחמ' בקמח מתערב יפה לעמן לומר דאינו חוזר ונישאר אחרי הא' מחממן ואופין אותה הקמח כפסח וכיון דאיכ' בתוך אותו הקמח שום חימוץ על ידי החימוץ חוזר ונישאר ולא ילק' ול' דאפי' התם דהחטה עומ' כעצמו מה שאין כן בקמח דהוא מעורב אין טעם לחילוק זה כצ' ועיין' ומה שכתב ונרא' לאכור אותה מנה וכו' נראה דים לומר כמ' בדברי הראש משום דאיכא למיירק אכור משום רוחא או לא אי אכור משום רוחא מה לי אותה מנה מה לי האחרות ואי אינו איכור משום רוחא אשוי' אותה המנה ה' להתי' ולת' קליפ' לכד' לא שגאמ' כמו שכתבנו דאיכא באתו הריח להתפשט ככ' בכל המנות וולת' באתה המנה קטנים או גדולים רלא חילקו וכו' או סבב' כמו שכתב הרשב"א דאם טעם טעם עיסה מוליכין הונא מאותו גרנר' בכל וכו' דאינו מוליד אלא באתה מנה ותו לא זה כל' יכת' ונס סמך כתב דאשוי' לדברי האוסר כל המנות וכו' אכ' נאשי' יחד בכירה אין לאסור לא אותה מנה גם כזה נד' לומר' מש' לדברי ההנהות דאי אין באין רוח וכמו שכתב דאין רוח אלא כתנור מכובה אכ' אותה מנה אחרי' אכורה אלא ש' לומר' כמ' שכתבתי לד' ההנהות דהמים מוליכין מה שינא מהגרנר' וכתב הרב והם ההכרות שכתב הראש ה' סברות שכתבתי יש באין בדברי ההנהות איכור כל המנו' ואיכור אות' מנה לכו ויתיר' הכל זול קליפה אכל משהראש לדעתו דאין באין חמץ כלל הכל מות' ואשי קליפ' לא בעי' אין כלל או כסברות ואכ' איך כתב הרב וכו' הכריח בדברי האומרים דלא אסר' לא כדוקליפה דהא בכתרה הוא דאין באין חמץ כלל ואין צריך אשוי' קליפה לכן נראה לומר דמה שכתב והוא הכריע היינו לומר דאשוי' שכתב דהחטה היא חמץ מכל מקום אינו אופר אלא כד' קליפה כלל: כח' עוד שם הרב כתב דרשב"א שאלת חטה מבוקעת וכו' ואף על פי שלחמץ במטהו לביים מקליפה אין באין חמץ כלל' דהגדה' נראה דכחמץ כפסח אין לומר כן אלא שאוסר בכל שהו ככל גונא שמתערב דה' ביכש דאית' לן בעלמא דמר' כדרי בטיל בחמץ כפסח אשוי' כאלף לא בטיל וכדעת הר' ונס הראש' אכור כן וכיון שהכריח משמו הרב לעיל בכיוון תמו' והוא מחלק' דבשלא באיכורי כותבי טעמים אמרינן ריבש ביכש חד ככ' בטיל אכל בחמץ ככסם דאין באין משום כתיבת טעם איכור אשוי' כאלף והא' התם ביכש ביכש אין באין טעם כשאר הכרות ולמר דעם כל זה אכור אשוי' כאלף וחולי משום דאפשר הת' שאיכ' החמץ עצמו ולא שוב לי דאם כן כשאר איכורים איכא האי חמץ ואי משום חומר' דחמץ דאיכא חייב חמץ כרת חלב כמי חייב כרת הוא ומותר ביכש ביכש וצד' דכיון דרין יכש ביכש חד כשמים בטיל הוה ליה כאלו אין באין חמץ כלל וחולי משום דהוא חייב כרת ונס הנר' התורה לבערו כיו' חמיר טעמיא איכא למיחש שמא יאכלנו וכל זה אינו שיה' ליעיין

ראש יוסף הלכות פסח

וכתב אבל הנדון שלפנינו טעם אחר יש לאובד ראש החמינה
 קודם שמתגלגלו וכו' יש לומר לדעת הרשב"א שמתנהג החטה
 במים ראשון רחמים קמורים יפה ויפה מתנהגם הקמחה כולת
 שיש להם לישראל לפסח שמורה היא יפה ויפה וכו' אותה הנה
 נפה ואם כן כל כך יש לומר שהיה בשלל כמו במים ואם
 אבר העיפה מחמת המים שהיה החטה בתוכה שאין החטה
 ניתנת כלל טעם במים וליראה גם כן ראובא למירק עליה
 דהרשב"א אל דאין אשפר למ' דהחטה נתחמנה במים הקרי'
 דהא המים מנכבס אשילו את העיפה מלהחמין כמו מאי
 דאמרין יטילנו בנזון ואם כן איך אפשר לומר דקור' שפלו
 לעיפה החמין החטה וכו' עיפה הרבה אינה מחמנת חטה
 הקשה מחמין ודוחק לומר דלא היה לא במים ולא בקרח
 ומעלמא אית חמין וכו' לפי שהערה עור יש לומר שאשרה
 הכל שלא בחמין אחר נגע ולי קשה דאשילו שנאמר דנגע
 בכל העיפה מה בכך הא נזון בנזון הוא ואמאי יש לו דאשרה
 הכל דאשילו חם כחם אינו אוסר אלא כרו קליפה וכו' נזון
 פנזון דאינו אוסר כלום ואחר כך כשנאשית אין לאוברה
 יותר מחמין מנגעו כפי טעם זה שכתב דהוא אל אינו אוסר
 משום ריחא ואלו דמשום זה כתבועוד שהמים שבעים שולבו
 אותו הטעם היוצא מאותו גרניד וכו' ואינו כדבר זה שכתב
 הרשב"א אינו יורע לניסבו דמיירי האי דאמר מיס מוליכות
 איתו הטעם היוצא כשתגלגלן העיפה האי טעם נשיק הכח
 דכיון דנזק הוא הא קיימא לן דאין גט בנזון דאינו טולט כלל
 בנזון ואין כאן נתינת טעם כלל ואיזה שכתב שהמים מ' יכות
 וכו' היא כשנאשית ג' אף טעם זה כרי לאסור הכל אלא אותה
 מנה בלבד דמאי עסק יש כאחרות לא מיכתיף הכי דלא נגעו
 בה אלא אפילו אותן חמות שנגעו אין לאובדן מטעם זה
 ועוד נראה ראשיתו אותה מנה ענינה אין לאבדן מטעם זה
 אלא מקום מנגע בלבד דהרמיון שהוא מרמה לרוטב נראה
 לו דאין דמינו פולה יפה דבשלמא הוהטב מחמת הרתיחה
 מולק דבר האובדן מחמין למקום ואף על פי שהוא דבר
 שאין לו טעם מן מוליכו אבל הכא באם היה החטה במקומה
 שמתן ואין מי שיליכנה מחמין למקום ואולי משום חומרה
 דחמין כתב הכי אלא דקשה דממה אותו לרוטב ואינו דומה
 כמו שכתבו לכן נראה לי דאין לסמוך על דברי תשובה זו ולא
 מר ברבי דרביה התיב עליה וגם למ' דאותה חטה החמונה
 מחמנת שאר העיפה גם כן אין לומר וכמו שכתב באותה
 תשובה ענינה ומה שאמר בגמ' דחמין דאין לחמנה כו' כמה
 פיסות היינו כשים שיעור לחמין חמין כש אינו מחמין להרבה
 עיפה מוכח ממי מהכא דכיון דחמין משהו והעיפה רבה
 דאינו מחמין כלל אשילו מה שהוא סביביו דבר החמין ואיכא
 גם כן לח' כן חמין אשילו אשילו אשילו כדי להחמין אלא
 שחמין תשובה זו נראה דאין חילוק בזה דאשילו אשילו מחמין
 וכן במי מוכח בגמ' ואולי דטעם תשובה זו דאוסר כ' וקאמר
 מיר דמים מוליכות היוצא וכו' משום דחמין דומה ליון בסך
 דהריח כלכד של יין נכף נזק טעם ואוסר כן הוא החמין וכו'
 שהשוו אותן וההדרה כמכח ש' אמה שמה אותה להיה דרוטב
 פיינו לומר רבשט שהרוטב מולקן ואוסר אשילו כדבר שאינו
 מפעפע גם הכא אשילו הוא דבר שאינו מפעפע אום ולדברי
 תשובה זו אשילו שאכ' קודם הפסח הוא אוסר דהא הרשב"א
 הוא מן האסורי דאמרין כפסח חזון וישיר וכתב הרב וכן

דהרשב"א מחמין כדבר ראוי להם לעיין חגיגה לאסור כל
 החמין וכדברי אותן המורים שכתב הרשב"א אשילו טעמין
 אינו טעין ראותן המורים חגיגה רוח הוא ע"מ כיון למרובין
 למר כל החמין אבירות וכתב ומיהו בחמין הפסח מרובה
 כדאין הוא הראשון לכמוק עליו נראה דריו בקליפה ולי נראה
 דכיון דיש לחמין למזרזא דאיכא למעבד כמורים האחרים
 שהכניא הראשון שאוסרים אותה מנה דאין כ' הפסח מקליפס
 לאיבור אותה מנה אלא שיש לו דכיון דכשקבו מירוד הרשב"א
 אל דאיכא למיחש לכבדתו מאוס שהוא רב מוכחק לא חשבינן
 לאותן החמין נגר דעת הראשון ועבדי כדו קליפה אבל אין לו
 דיש לסמוך על דעת הראשון כחש מעיקר דאין כאן חמין כלל
 דהא הוא אשילו ככסר או אכל מ' נראה כפי קוד
 שיאשה דאין לחוש כלל ולסמוך על דברי הראשון וכפי הטעם
 שכתבתי דאם כחמין במים אינו גט במים וגם המונכחין אין
 מחמין אותן וכמו דאמרין דאשילו עיפה אחריו דישלמה
 כיון כדו שלא תחמין כ' חטה קשה שאינה מחמנת ואי
 מאוס דעל ידי גלגול מנגע בכל המקומות הא כתבתי ראשון
 שהיה חמין מ' כשנגע נזון בנזון הוא ואינו גט ואינו פולט
 כלום כ' הכא כמו שכתבתי דאין כאן חמין כו' יש לסמוך
 אשילו על זה שכתב הראשון בתמנה דהכל מותר דאין כאן
 חמין אלא ראשון לומר דכיון דהיה החטה במים אף על פי
 שבמים אינו מחמין לאחר שיבא מן המים מרמה להחמין וכמו
 שכתבתי בכדקיים הקודמים בהנהגות ובהיה דקאמ' יטילנה
 כן כן יכו' ועיין ש' ואם מנהג החטה כוללת ג' לויכא למיחש
 למ' דיראה כיון העיפה לא החמינה כ' החטה לשיכר נראה
 שיש לסמוך בזה על דעת הרשב"א שכתב משקרא:

גד האש והר' לעזר ממין ז' לא כתב לא מקום כעשונות לבי
 אומר הדעת ואפשר דכיון שזוכן מרכיבו כשחט הנלו נסבין
 יוכן בעקמוי יהיה ודאי יותר מכדי קליפ' והר' לא כתב חלב
 שנכל על נכי חרדה קליפה או נטילת מקום לא ידעתי אמאי
 לא הכריך יותר ל' מקליפה ואפילו שלא יהיה חלב מהותך
 דודאי דאם היה חלב מהותך לא היה כותב הר' לא דקליפה
 כגי:

ל' עוד שם ואם הוא י"ט אחרון של פסח וכו' ספק אם
 ספק חול' הגדה ו' על כו' דקאמר שמועד על פי
 שיחתוך מקו' פעשיעו עכ' מתוך להשתוותו ויכנה להניחה
 כן כלל נטילת מקום ולא קליפה ונשלח לדברי המדרכי
 דמיידי בתרגול' שהיא מבוטלת דאיכא איבורא למיכלא אפי'
 שזידמאי דקאמר דמועד להשתוותו עד אחר השבחה אבל כזה
 שכתב הר' אלישר ממין בין דמועד ע"י היתוך פעשיעו מאי
 האי דקאמר דמועד להשתוותו לא ודאי כמו שכתבתי אלא
 ירצה לחתוך וכו' אעפ"י דאיכא למי דמועד דכיון דמות' לאכלה
 על ידי שיחתוך כעפעע' למה ליה לקיים אותו עד למחר כיון
 דאיכא בה איבורא איכא למי' כמי דאפשר דזה חושש דשמא
 אכורה דמתפשט כבולה ואף עפ"י שזין הדין מותרת מ' הוא
 חושש לעצמו וכו' ספק מותר להשתוותו ואפילו עם קליפתה
 ואפשר עוד דמאי דאמר דמועד להשתוותו עד אחר השבחה
 היינומה שחתך ונטל דהיינו איסורא דיש שם מותר ודוחק
 ואעפ"י דאמר כמי' דאיכא למי' כיון דהוא דמועד כיון שיש
 ספק יום טיב כפק חול ומשום הכי מותר להשתוותו אם הוא
 דוקא כיה שמיירי ודהיינו איסור חזק כל שבו דכיון שכן איכא
 תרתי דרכין חדא דאיכור משהו דרכן ועוד דיש שני דרכין
 ומס' מותר לשהית עד אחר השבחה וכו' ובתלמוד הקושיא
 שהקשה הרב הנדול ב' דשאי' חד דרכין לתרתי דרכין או
 דילמא דאפילו שלא יהיה מאיבור החמץ כל שהו אלא אפילו
 הדכה דלא יהיה כאן ע' לכתב ויכ' איכא איבורא דאורייתא
 מ' יהא מותר להשתוותו כיון דכפק י"ט כפק חול הוא דכפייה
 שכתבתי באחרונ' דמש' שיי' להשתוותו עד אחר הפסח היינו
 מה שחתך ואותו יראי שהוא איבוד מן התורה דהא כל שחיתך
 הוא גוף ייסור ואין כוונתו' שיש שם כדי לכתלו והכי מוכח
 הלשון דאפי' שלא יהיה כו' מותר להשתוותו דהא תלה הדבר
 משו' דהו' כפק י"ט כפק חול אבל מ' חוס' אפי' כיה דכיון דאיכ'
 שיפור חזק דאיכא איבורא דאורייתא ונכ' כפק י"ט כפק חול
 אעפ"י דאמרינן י"ט שני דרכין ומזינן דאיכא כולי כ'ט שני
 מכר' אשון מ' עיקר ספקא דאורייתא היא וא"כ אין להתיר
 להשתוותו כבי' האי גוונא והכי מוכח למכריבי' מדרכי הרב ב'
 ז' עיין עליו ואף על פי דאמרינן י"ט שני איבורו מדרכין מ'
 דכין אפרוהו מכה האי כפקא אם הוא י"ט א"כ הוא חול דאי
 הו' י"ט ודאי דאיכא איסורא דאורייתא:

ל' עוד שם הרב ז' ומה שכתב ואלו הוא כ'ט אחרון של
 פסח וכו' ז' חטה שמנאת בתרגולת חבוט' א"כ להשתוותו
 וכו' אלא אם כן כ'ט אחרון וכו' הגדה אבל קודם מים
 אחרון אכור להשתוותו ואיכא למידק כיון דאין כאן פליטת
 אלא מכל שהובט קיימא לן דאין חייב לכעד ולא כן האי
 תרגולת דאין כאן ענין חיימוץ אלא מחטה אחת אם כן אין
 כאן אלא כל שהו ואם כן אין חייב לכעד אפילו שהיה אכור
 לאכלו דהא בגוף החמץ ענמו אם ישאר בכית כל שהואין
 חייב

ז' ה' אפילו שהיה הרבה חמץ שלא יהיה מים ככלי שמים
 לכטלן שבת מות לכל הרב כפי ששמו ולכדו האר' מאו' דהמים
 צוננין ולא מקבלי טעמא ומה' בקניעה דנקט מעשה שהיה
 כך היה:

ל' עוד שם וכן כתב הר' אלישר ממין שאם במנאת חטה
 על כשר מליח וכו' הגדה ו' ואעפ"י שכטור יורה דעה
 מוכח התם ומדרכי הרב ז' ז' דאפי' על ידי מליחה כעיקר מ'
 דגם המליחה היא מכלו' ככל וכתב הרב שם דכן הוא דעת
 רוב הפוסקים מ' היינו התם בהלכו' תפרכ' סימן ק"ז דהיי' מ'
 בחתי' שמהלכה עם הלכה דא"י החלב מפעשע יותר וכלע
 יותר כחתיכה מהחטה שאין לו כ' פעשע וגם החלב דקא
 ככ' י' לאסור' אבל אם נכל חלב על הפת בעורו שהוא נאשית
 אין אושר כל הפת כדי שיהיה צריך מ' אלא כדי קליפה או
 נטילת מקום שהוא עובי א' כע' וכמו שכת' הר"ש בענין שאלו
 בו נזרקה לו יותר כח נ' לאסור כ' אפי' במליחה ועפ"י כתב
 הר"ש דאם נכל חלב על ההרדה דאינו אושר לא כדי קליפה
 או נטילת מקום אלא שיש לחק' כשהחלב בכס' וכמו שכתבתי
 ובק' נלו דכתב דחיתך מקום מפעשעו ואינו אושר הכל
 אינו חולק על דברי הר"ש דכיה לקון כסימון זה דאכור כל
 התרגולת ואפילו כל התרגולת דאפי' התם דהתרגולת אין
 כשפור ועל ידי הנלגול הולך החטה ומתקטעם ככל אבל הכא
 אינו ככלו' ששפור דהכא מיידי בחתיכת כשר שנלגה אצל
 האז ואפילו כמאחר שהיא כשפור עכ"ל על ידי נלגול אינו יכול
 ליתן טעם ככל דכ' נלגול יכול החטה להשתוות' דלא יוכל
 לא שהיה החטה דבקה שם עכ"ל הולך החטה לכאן ולכאן כדי
 שיתקטע ככל אלא שזה אפשר לומר על ידי הנלגול אעפ"י
 שלא יתנלגל החטה עכ' הטעם הינא ממנו הולך ככל וכמו
 מ' דראה כן מדרכי הר"ש כהיה דתרגולת אבל מכל מקום
 או אפשר שיתקיים שם החטה כיון שהשפור התנלגל ודאי
 שפיל החטה הינ' כהיה דתרגולת דכתב הר"ש דנראה לו
 לאכו' הכל נר' כפי' שכתבתי שהיה החטה כחך התרגולת
 דלא יוכל על ידי נלגול אבל אם היה מכחון ודאי דלא יוכל
 ז' לת' כמו שכתבתי דלכתת' וינחו החטה כיון ש' אלא יוכל
 לא הגדה ובראה דהיה צריך ליה לה' אש לחלק כהאי
 גדין דתרגולת דאכור את כולן דכ' למא' בתגורין שכוון
 התלמוד שהיה פיהם למעלה והחטה בתרגולת העליה איכא
 לחי' דע' ודי' הדין מתפשט הטע' אלא' הכל בכל בתגורין
 שלמו דהיינו הגר או כשפור שאל' האש שהוא כענין שגולין
 אותו כמנוטה אף איכא למימר דעל ידי הדין הולך מו' ל'ו
 וא' לי' חסום דחמץ כרות יחד וא"כ כפיו' לא הוה צריך לטעם
 ההיפוך לכך בראה לו דאפשר לומר דכ' נלגול אפי' כהאי גוונא
 לפעמים שולים השפור מנדרה ולכ' מ' מנדר' אחר ועיין כיונ' דעה
 כ' כ' לית' הכשר עם הכד' ועם כח' ער כאן:

לב הרב ז' וי"ט כ' דא"י כו' ז' א"כ נלגול רותח שנכל עליו
 חמץ קולף את מקומו וקליפה אין לה שיעור' הגדה אפי'
 שהיה קולף דק כקליפת ס' או ככל עני' ובכל טיבת חמץ
 מתח' דאם נכל על מנה או נלגול רותח דנטל מקום שבעו
 דהיינו עובי א' כע' טעמו כיון שהוא טיפה רותח ככיס יותר
 מהנכל חטה ולי' נראה דאפי' פת חמץ שנכל על הנלגול דהיא
 צריך נ' כן נטילת מקום דכיון דהנלגול רותח וכ' אם החמץ
 נס' כן מתח' שהנלגול נטל מתוך מקו' קליפה כיון שהיא צלי חס'

ראש יוסף הלכות נסח

חיוב לבערו וכמו שאכתוב לעיל בהא דכתב רבנן וכו' כן הכא
 בכימון תחא מההיא דכתיב בנחמ רספי חאבין וכו' כל שכן הכא
 דאין כאן גוף האיסור, ולא יהיה חיוב לבערו אלא שלום
 לומר רבנן לא פירושין אין כאן חשש שמא יבא לאכלן ומשום
 הכי אין חיוב לבער אבל הבא איכא לחיטת שמא יבא לאכול
 התרנגולת דרך הוא לאכול ומשום הכי עליו חוב כיעור
 וכו' איכא לחיט בההיא דהקדקתו לעיל בדברי רבנן וכו' וכו'
 אלא דאיכא לחיט דאין דאין כאן אלא איסור תדרכב
 משום ספק שמא יבא לאכול אין להנריך לבערה ועוד איכא
 לחיט דלעיקר הקפידא דאין דאין חזן כפסח במשהו
 וחסה זו עמומת כתרנגולת אברה הוה ליה כל התרנגולת
 כגוף האיסור והלא כמו שכתב בעל תרומת הרשן הביאה
 הרב זל לקחן אלא נהך לבערה וכפי הטעם שכתבתי דכל
 התרנגולת היא גוף איסור והנראה לי שד כאן :

לר' הגה"ה ופ"ש דטעמו של רבינו תם דמתי להשקות
 היינו מהטעם שכתבתי דלא בא האיסור לא מכה משנה אבל
 לפי טעמא דמאס דסבירא ליה לר' רחמ"ק כס' ולפיכך התייר
 להשהותו איכא לחיט כיון דחש לבערת הרבנים האוהבים
 לאכלה משום רחמ"ק בפסח במשהו כפי סברתן דנריכה כיעור
 כן במי אית ליה לרבינו תם דמי לחיט ליה אלא שיש לומר
 דאית ליה לר' רפ"ק דאין דאין חזן כפסח במשהו ממ
 כיון שהאיבה בא מכה משנה אין נהך לבער וכמו שכתבתי
 וכן בעת בעל תרומת הרשן זל ע"ד כאן :

לר' עוד שם ב"ז ולכתב המדרכי בפרק כל שעה וכו' וכו' וכו'
 למכרה שאינה נמכרת כיוקד כשכיל החיטה : הגה"ה
 וכפי מה שכתבתי לדעתו דהכל נעשה גוף איסור אם כן כל
 התרנגולת היא חסורה בהנאה דהוה לה כאלו כולה חזן
 וכל חזן חסור הוא בהנאה אבל מדברי הרב המגיד נראה כן
 והביאו הרב ב"ז זל לעיל כיון תחא והכי מוכח במסכת ע"ז
 כהדיא דאין נהך שנתערב ואם יהיה שיה יותר כשכיל החזן
 עולך הנאה לים המלח והשאר יהיה מותר בהנאה דאין לומר
 דהכל נעשה גוף איסור אלא לאכלה אבל בהנאה אין לאסור
 אלא מה שהיה ככה לאסור דהיינו החזן שנתערב או היין
 נהך שנתערב והכא מסתברא ע"ד כאן :

לר' עוד שם רש"י שחננו תרנגול ומנא אחר כך במים
 גרעין וכו' : הגה"ה הכונה דאיכא לבטולי אי הוי
 חטה היתה במים קודם שחממו את המים וכשחממו החמיצה
 מחמת חמימות המים ואם כן בלעו המים מהחטה ונתנו
 כתרנגול וכשחמו התרנגול במים חמים חתאים כדי למנוגו
 בלע מטעם כל שהוא דהוה במים ומהחטה שהיה שם במים
 או דילמא אחר שחננו התרנגול ככל שם החיטה וכיון שכן
 התרנגול לא בלע אה חזן קאח דאסור דמא קודם דתיחה
 היתה במים וכעוד שחממו המים החמיצו וכלע ולי הנשיר
 כדאח דיש להתייר דאח כל שהו אסור מדרבנן הוא וכיון שיש
 כאן ספק אח קודם נכל אח לאחר נכל היה ליה ספק כדבר
 דרבנן ואיכא לחיט לחומרא אלא שנראה לומר לדעת רבי
 אליעזר בר רמי דרביי ע"ד דיוק אחר נאמ' למה ספק ואחר
 דשמא קודם דתיחה היתה החטה במים ולמה ליה וזה יספק
 שמא בשבת דתיחה היתה החטה במים ולמה ליה וזה יספק
 כלא דאי בשבת שהיתה רותח נכל כיון דאח שמיך התרנגולת
 לתלגו והוא מתעסק ומסכל בענין חמימות המים מהסתמא

שחממו שלא יוכל שם כלים ואסור וכל החטה היורדא אחת
 והנראה לי אבל ראב"ן אפשר שבינו בזה לתקן מה שכתבתי
 דהא ספק כדבר דרבנן הוא לכך אמר קודם דתיחה משום
 דאיכא תרי בתיקי לחומרא וחד לקולא תרי לחומרא דשמא
 קודם שהתיחו אותן להרתיח היה שם החטה ולא החמיצה
 דכונן אינו מתחמץ או אשילו החמיצה בדברי הטור לא יהיה
 טעמא אלא שחממו עם המים והחמיצה אינו שמה נכל
 כשחממו המים הא תרי לחומרא וחד לקולא דשמא אחר
 שהסירו התרנגול נכל במים ואין חזן וחד לקולא דשמא אחר
 לחומרא אבל אינו שיה לי דהכל חד ספק לחומרא היא או
 היה במים או נכל במים כעוד שהיו רותחות ואם כן ספקא
 היא כדבר דרבנן ולקולא ועוד דהאי ספק גרוע הוא דאח
 היה במים כבר ודאי שהיו רואים אותו כשחמו המים להרתיח
 או כעוד שהמים רותחות נתי היו רואים דמתעסקי בהם אבל
 לאח שהיו יאזו התרנגול או אן להם ספק עם המים ואין נריכו
 ליהר עליה קרוב הדבר לומר שאז נכל החטה ומשום מה
 שכתבתי לא ראוי אותה ועוד דאכלה שרבינו למ' לדברי
 ראב"ן גם לקולא איכא תרי וספיקי חד מ' שמה אחר שהסירו
 התרנגול נכל ואח' קודם שמה לא החמיצה החטה לא מיבעיא
 לחזי דככה השפט דמייור דהט' איכה בקופה לא אשי שהיתה
 בקופה הא כתב הר"ם כנדר לעיל דאיה חיינה ודאי שמה
 שקרובה להחמץ ואיכא נכ' ס' וזו לי דמאס הכי כתב שמה
 היתה במים קידם דתיחה והחמיצה כלומר כיון דהיתה כבר
 במים אחר כדמיר החמיצה וכמו שכתבתי לעיל בהנהות כס'
 הבא שכל ועכשיו עומד בחימוי וכפי זה הכונה שכתבתי
 בליקו ופה דברי הרב ב"ז אבל איכ' כונה אחר' בדברי ר"א
 בר נתן דמה שמה שמה היתה ב"י קוד' דתיחה ואלו החמיצה
 דאי בשבת דתיחה אין כאן אה איסור דכיון דהמים רותחים
 אין חמיצין אותו להחמץ אלא מחמיצין אותו ואינו בא לדי
 חימוץ לשלם ועם פירושו זה לא סליקו ככ דברי הרב כהנא
 אבל אפשר לומר דשמא היה במים החטה וכעוד שהמים
 מתחממים היתה מחממת והחמיצה קודם שרתיחו דאז לא
 יחמץ כלל אבל פירושו זה לא נרא' לי דכעשור דאין אנו בקיאי
 בחליטה וכל חליטה אנו מחמקין אותה בחמץ ועוד אז אכל
 ליה מח' ע' וכמו דאמרין בנמ' לכך נראה כמו שהי' שכתבתי
 משקרא וזהוין אף על פי שהטור הביאו סתם כלא מחלוקת
 וכן הרב לא ספק כה כלל ע"כ נראה לי שמתר מנתי שהוא
 כפק כדבר דרבנן וכן במי ימני אותן הטעמים שכתבתי כבר
 ועיין :

לר' עוד שם מעשה ומנא חטה אחת כקופה בכלי של
 מים וכשלו באותן המים והתירו וכו' : הגה"ה אי הוי
 חיטה נמצאת בכלי אחר שנתנו המים בתכשיל כגון שנתנו
 המים ואחר כך ראוי החטה במים שנאסרו בכלי או יש להתירו
 מטעם אחר אף על פי שבאמר שהחטה מחממת וגם נותנת
 טעם במים משום דאיכא ס' ס' ספק אס' כשנתנו המי' בתשיל
 היה החטה כקופה אס' לא היה בקופה והוא מתנא ל' שתיחה
 בקופה שמה עדין לא החמיצה וכמו שכתב הראש' אבל אס'
 היתה החטה וראו אות' במים ועכ"ל נתמו מאתן המי' בתשיל
 והחטה בקופה היתה אורזך לטעמים הכתיבים או שאין
 החטה מתחמץ כדברי אכ"י השרי או אף על פי שמתחמץ
 אבל אינו מתן טעם במים כדברי הטור ושמה יס' לומר גם כן
 דאף

דאף על פי שהיה קודם וראו אותה ונתנו מאותן המים
 בתבשיל עם כז' יאהמותר אעפי שפאר שמתחמץ החטה
 כזכור ואלעפי שנותן טעם במים משו רשאל לא היתה החטה
 חמוץ וכדברי הר"אש דאכפי שיהיה החטה בקועה עם כל זה
 אינו וראי חמץ אלא שמתהרת להחמץ ושאל ערין לא החמץ
 באמתו מים כתבשיל והיו כמך בדבר רבבן חומר ואיכא
 בין דברי הטור דאמר דאינו כותן טעם במים אעפי שיהיה
 החטה חמוץ והבין דבריו אבי העזרי דאמר דאינו מחמיצים
 ומשום הבימותר בסתמא כבלי חמץ נמור כמו חתיבת כת
 חמץ לדברי הטור דקאמר דאינו ויתן טעם החמץ במים
 גוננין מותר אפילו בהקץ נמור אבל לבי דברו אבי העזרי
 דכתב טעם מים רבבן אינו כאלו חמץ אש יהיה מה
 שמנא במים חמץ נמור יהיה אלא שאפשר לי לומר
 דאפילו לבי דברי רש"י הטור י"ל כפרוב חמץ יש לאסור דשאל
 נכרד ונחלק מה שהו מהחתיבה במים ונתנו כותן התבשיל
 ולא ראו אותה וחמץ ודאי כפסח באפילו איכא גב איסורא
 דמוריתא דהא עמנו של חמץ ממש אפילו כל שהו אכבוד דהא
 חזי שיסור אסור מן התורה שכתב הטור ואין הכרין רומה
 לדאיה וכו' נראה דלא פליג אלא לדברי אבי העזרי דקאמר
 בפירוט שאין מחמיצות כזכור וסבור הוא ל' דמחמיצות אבל
 לפסחא דאסורה שכתב והתירו השבשיל ולא אחריון שאלסרו
 כל הזים לא פליג דאפשר דמה שהתירו הוא משום דאעפי
 שיחמץ החטה עם כל זה מותר דלא יהיב טעמא כמו ולשונו
 מוכח קצת כן דקאמר ולא כאמר שאלסרו כל המים רחשמע
 דאעפי דהחטה חמוצה אין לומר משום זה שנאכרו המים
 אעפי דאיכא למימר לא נאלסרו המים משום דלא החמיצה
 החטה מכל מקום אידך גונא שכתבתי מתיישבת שפיר כלסון
 ואעפי שכתב הטור וכן הותרו אבי העזרי דרשמע ככולן אחר
 טעמא הוא אין ון הכרח דמה שאמר וכן הייס לעינו שהתיר
 גב כמו שהתירו באותו מעשה אבל אפשר זה התיר מטעם זה
 וזה התיר מעעם זה ועוד איתא דאי בכירא ליה לטור דכולן
 מטעם אחר התירו אחריון ליה דמכא ליה הא דהא לא
 מוכח מפסח קמא דאית ליה טעם זה ומה שכתב הטור
 ואין הכין דומה לדאיה ואלת ליה דחט אתי לירי חמון במים
 גוננין אעפי שהעים איכא לא לירי חמון כזכור וכמו דאמרין
 יטילב כזכור בר קשה הוא זה ודברי הר"א מוכרחי דהיהוא
 דארבא דטבע במים וכו' וכן היה דרעה חטין ושעור' במים
 היינו לאחר שינאו מן המים ועוד דמה שכרא היה זו רעיעה
 דבה לא תחמץ והחטה קשה תחמץ ומה דאעפי שכתב הטור
 עמנו לפיל כפי תבן דאין לחוש בחטים מאכילת עבכר משום
 דחטה קשה אין לו ריחמין משמע אבל קמח או עיבה שאינה
 קשה דריחמין ואפשר דטע הטור הוא זה דכשלת העים כשהיא
 כמו זוכנין אינן מחמץ מפני שהן כח בשם לעמוד על עמדה
 והתקין ומתחמץ ואברה טבע אבל החט שהוא קשה ועמד
 על עמודו ואינו מתערך אפשר שיחמץ ועוד כיון דהעיים דבה
 צטיות המים ככב כה שטר ואיב מניחה להחמין מה שאין
 כן בחטה ומ' דברי אבי העזרי מתיישבים ביותר וכפי הרין
 מי שירעה להחמיר אעפי שמדברי שביהם איכא היתרא מת
 אפשר להחמיר ולחול בתר חומרא של זה ובתר חומרא של זה
 ולומר דריחמין בדברי הטור ונט' במים בדברי אבי העזרי וחומרא
 גדול' היא זו ואין להלך אחריה דודאי חדר מתרתי הוא הטעם

האמית ועוד דמשהו היא ואין להחמיר זה נראה לי וכמו
 שכתב הטור דאפילו חמץ נמור שכל לנור שה' מותר ואיכא
 החששא שכתבתי שאלכסרן ויהיה עב המים מ' מן החמץ
 עמנו נריך שיכוננו המים קודם שיתנו אותה כתבשיל או מ' ש
 חמץ נמור אפשר שיהיו חטין שכתבתי כודאי קודם כפסלו
 כבוד ואלעפי כל נרריך כיוון וכו' ל' לדברי הטור כהא שהקטנה
 הרב הנדול לדבריו דהיה דארבא והתעם כחא דמיוו אחר
 שהוציאו מן המים דהטור כוהר מזה והיהוא דארב' מיירי ודאי
 כאחר שהוציאו מן המים ואין משם דאי' אבל עיקר דאיתו היא
 מהתוכפת דקאח טרה חטין ושעור' במים והחמיצו דמשמע
 דבעוד שהבמים החמיצו דאי מיירי לאחר שהוציאו מן המים
 האמית נקט כותסתאלסון דחתו למחמעי ביה ועוד דהלסון
 הכי מוכח כמו שכתבתי דבעודן חמון במים החמיצו ודוק
 וכמה שכתב אבי העזרי מ' חמון החטה כבוד מהיהוא תבן
 תלשום שכתב כר דאי' ד' דאינו רת' שכלל עת ועת לטעם חמץ
 אינו ממה להחמין דהיו כיה אחר זה פעמי' הכרה ועוד דהיו
 כמו עבק וכונן ודאי דאינו מניחו להחמין אבל כשדרי
 במים ואין מתעסקי' בהא איכא למימר דוב' לירי חמון אבל
 מהיהוא שכתבתי דטילב כזכור יש להביא דאיה אלא שאפשר
 לומר שם דאין הלכה כדרי יהושע דאמר כן ומשום הכי לא
 הביא מנאן אבי העזרי דכילין לדחות אבל מכל מקום
 הוא סובר דכלל גונא לא אתי לירי חמון כשהוא כזכור
 וכדברי המרדכי מפורסם דאבי העזרי סובר דאפילו במים
 גוננין יהיב החמץ טעם אלא שאש' שהוא לפנים ונתכרר א' כ'
 הפסק שכתבתי לעיל כדכריו:

ג' הרב כ' ז' וכתב ר' יחיא'ל כה' ככר לחס חמץ וכד' דשאל
 יש להחמיר בו יותר מחטה ד' דהגדה נראה דאיכא למידק
 מה בכירא ליה לה' ויחאל' אי בכירא ליה כדברי אבי העזרי
 שהחטה כזכור אינו מחמץ מאי קאמר דשאל יש להחמיר
 ודאי דיש להחמיר כז' דכבר הוא חמץ ויהיב הוא טעמ' דחמץ
 במים משא' כ' כחט' דלא יהיב טעמא דהתקבא' ואי ב' דאתי
 לירי חמון החטה במים נינין אש כן מה ליה חטה מה לי חמץ
 ונראה ל' דפ' דאתו לירי חמון ומכל מקום העישה או לחס
 החמץ יהיב טעמא במים כיון דרבים הם אבל החטה הקטנה
 לא יהיב טעמא' וכתב עוד ולא ורעיון אי לשכח אי לפנס
 ומסת' לפנס וכיון שכן מותר וזה הדין דכר' ואעפי שהו ספק
 איכא להת' מכמה אכפי חדא דקאמר דמהמא קאמר דודאי
 ד' לאינו נכיס כלל בשק דקרוכ לוראי דנט' לשנס הוא ונט'
 לפנס כפסח כל דמותר ועוד דהא ל' לפנס כמי משהו הוא ועוד
 דהיו ספק בדבר דרכין דהיינו משהו וכו' שפסק אינט' לשנס
 או נט' לפנס כחטה שאיכוד דרכין אולינ' לקול' ומותר ועוד
 נ' לומר טעם אחר להתיר כיון דמשהו זה דבשק אי נט' לפנס
 או לשכח ואל' לשכח דילמא הלכה כשאלת' ורבי' תם דאית
 לה' דחמץ כפסח כ' דמאי' שא' האומ' ש' מקו' אחר ואי משום
 כל הני שכתבנו אין סכר' דזה טעם אחר הוא וגם הדא הכי
 ס' כמו שמוכר לפיל בדברי הרב אבלמה שכל דאיכא למידק
 בדברינו כמה שכתב טעם אחר להתיר וקאמר דתו כל כי האי
 גונא יש להמון אשאלתות שהתירו חמץ כפסח כ' דמאי' שא'
 הא מ' מקום אחר ואי משו' כל הני שכתבנו אין כפסחא דיש
 טעם אחר הוא ונד' משום דהאי גונ' מילת' לא שכיח וכיילתא
 דלא שכיח לא נורו כיה רבבן ומה שכתבנו הנהגות מייאזכרס
 ריבכא

ראש יוסף הלכות נסח

באכבה וראה דנדין לייסב דכין דקבדלג בלעי וכשרט
 לדכרי הרב דלג בלעי ואש כ"א אין באין אחאי הנדין לנשר
 המים כיון דאין פזא איסור כלל ולטרוח כלל נזק כלל
 ונרא מהרבי דחש אחר לא בלעי אבל אם היו חטים בר
 בלעי הים ובאשרו ואחר כלל המנות אפילו שפאזו קודם
 אלכ סבירא דאש החטים כמים נכסין מחמטיוסודלא כאכבי
 ונס כיתב'טעם כתי' הנונין והלא דכרי הטור ונס לא ידעתי
 אמאי חטים הרב' יהבי טעמא וחסה אל' יהיב ויהיה כל חד
 כפי כתי' ויתן למ' לא נאולי רחמי' אלכד מטען הרב' ואין טעם
 לכן נראה דחש דחמט' אל' לא בלעי רוחה לומר לא בלעי כל
 הים ושפאז אתי משע' מיה לא היה נעיסה וכפי הטעמים
 שכתבו או רוחה לומר לא בלעי כדי לתת טעם לא מעט ולא
 הרבה כפי כהובל זה דוחק ילי' כלל טעם דחמלק מלכתחלה
 לכדיעבר אין טעם כיון דאין טעם דכר לתלות באיסור
 ב' שר טעם מעשה והנפלו מיה מחומטת וכפשככו וכו'
 ואשרו לתת את מיימו' הגדה' עלי' הנעיר נראה להחיד
 מאז' דרבי' לכוור איכא לזימור קמא קמא כטול ותתאב'כ
 נכד וא' כ'אן טעם איסור' כלל ואשפ' דחמלק כפסח כמשהו הכא
 אפילו כל מהו אין באין דומיא דין ככך דהו' ככל מהו
 ואחרי' כפי קמא קמא כטול:

הרב לעיל דאש כמאזו כ' או כ' דאיכא למוחש הכא כמי
 איכא למוחש ושפאז דשאני הכא דהתה כמקום שפאזו כנ'
 טעם איכא למוחש שפאז יוסף אבל הכא כמקום שכתבו לא
 הוינן עוד חטה ולא חייבין שפאז הית' והיטלו אותה נתבטל
 דלא מחויקין איסורא ע"כ:

בד' מה שכתוב ברקוח אין מים סברלי כאלו וכו' הגדה
 וכבר כתבתי לרבי הטור מותר לשתות ולרדו על ידי
 מימן כפי דברי הטור דלא יהיב טעמא אל' לשי דברי אבי
 הערבי אשורות כיון דמה שכתב בו חזק נמוך הוא וכמו
 שכתבתי לעיל לדעתו ע"כ:

בה' שר טעם כמור כסר ברקוח חטה שכתבת אינה
 נאסרת הבק' וכו' שמהו בקרנות אחרות וכו' הגדה' וכפי
 דברי ה'אש שכתב הטור לעיל בכיוון זה דחטה כקועה
 אינה חמץ נמוך אל' קרובה להחמץ איכא לזימור לזימור
 דכיון דחטה' כל שהובל מהו כפסח אינו אסור אל' מדרבנן
 חס כן הוי ספק באיסור דרבנן דשפאז החמינה או שפאז לא
 החמינה והרב כתב דקועה דחטה הוי פוטט הוא ואלו דכיון
 דקרובה להחמץ קרוב הרב לומר שהחמינה אל' שלעיל
 כתב הד'א להתי' ואלו דהכא שאני דנמנא החטה בקררת
 נתבטל וזו איכא לזימור כיון דקועה היא דוראי החמינה
 ונראה מהו דר' דמכיל ליה מחמט' ש'אין כן באשפיה וכפי
 זה אפשר לומר דאפילו אם החטה אינה בקועה איכא למוחש
 לחי' ו' ושיון ומה שכתב באסרת הבק' שהג'ו הקרובה ה'
 והוא הטעם שפאזרה עמיה וכל כפן היא ועוד דנדין
 לאשפ' עינין דאש שמו הבק' בקררות אחרות כולן אשורות אשפ'
 שכתבתי ל' שו' חומר גדולה היא דאש אחרו חמץ כפסח
 כמשהו הייבוכים תערוכת איות משהו כעין שכתבתי ונתן
 איות הטעם של כל מהו כתבשיל או בקררה והכפ' או איכא
 לזימור לאיסורא אל' אם חזר ונשם הבק' בקררה אחרת או
 חזרו ונכסלו באותה קררה שהיא בלועה מאיסור' כל מהו אין
 לאסור כיון דאין האיבור החטה בעין אל' איכא בל' דלא
 הקדר' או ככפ' כיון דאין אשפ' לא ירדו מתי' טעם כיון דלא
 היה האיבור מתחלה אל' כל שפאז לא ירדו מתי' טעם כיון דלא
 מאיסור ומכל מקום איבי סומך על זה אל' להלכה אל' לא
 למעשה מנסח מתירא רחמן ועינין מה שכתבתי:

כו' עוד שם ובת' עוד חטה שכתבת בתרנו' מלוחה וכו' לחתו
 עמה אחרות וכו' הגדה' איכא למירק עלי' רכיון שאותה
 התרנו' לשת' שכתבת עליה החטה היא אכורה שמים רחיה
 בלועה מותו איסור מועט אחאי אינו אוסר התרנו' לין
 שכתבת עמה ונגעו בה כמו שאוסר הבק' שהיא בלועה
 מאות' האיבור מועט קדרו' אחרות שהג'ם בה דגם תרנו' לין
 זו לרדיה דכול' אכורה היא בלועה מאיסור' וכיון שנגעו בה
 תיאסר לא שיל' דכשלא הבק' שמינה בה הקדרה איכ' לזימור
 דיש כח באשפ' הדתיה לרדיה' חיה שבלועה ככפ' ולהתערב
 בתבשיל ומ' אוסר' אבל הכא דאינו לא ע' מליחה אין כח
 בתל' להפלי' מחמט' לחמט' שנגעו בה אל' מה אח' איכא
 לזי' כיון דמליחה ה' כרות דנלי' ראי' שכתבתי להפלי' מחמט' ל
 לחתי' שנגעו בה וכמו דחויקין רחמי' כתיב' שכתבתו ביהו' וכתבת
 בא' מהן חלב ש' אוסר' החמט' שנגעו בה וכמו שכתבתי זה בטור
 יורה דעה בהלכות תערוכות ס' ק' כשלא לה'אש דאינו
 אוסר' אל' חקום פשטו לכך אין באין טעם קושא' אל' לרדיה

בא' וכתב הרב' אל' מעשה שהגעילנו וכו' דכירדו חזק השפה
 מיירי דאי קודם הפסח אינו חוזר וניעור לדעת כמה גדולים
 הגדה' ולי' נרא' דאי כפי'האי טעמא אשפ' דמיירי אפילו
 קודם השפח וחס' לכברת האומרים רחוז וניעור ויהי נראה
 יותר דאי לא מיירי אל' בתוך השפח לרדיה דלא בליק
 ארעתי' שפאז דקמא קמא כטול ודאי דאסור ומאי אתא
 לאשפ' עינין אל' זה אתא לאשפ' עינין דאחרי' חוזר וכיעור ג'
 חס' אל' שהורה בת' וימא דל' ה' ל' לטעם ושרי וכו' גם כן
 איכא לזימור דאשפ' אל' דאשפ' כפסח אכור כדברי האוסרין
 אל' אשפ' ש' שהיה קודם השפח ואשר מאז' רחוזר וניעור
 איכא לזימור כן דמיירי קודם חטה כתי' דאי אינה כתי' ויתא
 היה ליה כן לטעם אינה הפסח דמותי' כפסח לכו':

בב' עוד שם הרב' אל' כתב הירוש' שיון רב' אחי' כתב לחס'
 אחת חמץ שכתבת דליו של מים וכו' וכתבתי באותן הים ולא
 כדע' כשלקח המי' אם היה חמץ והתרכנו התבשיל' הגדה'
 תמה ל' מילתא כפי טעמו שאוסר המים אחאי התי' את
 התבשיל דכפסח הוא אם היה חמץ שם כדלי' כשלקחו המים
 וה' שפאז ראוריתא ולחמט' ואלו דהיו חמץ כ' ואין באין
 כפסח אל' כדכר דרבנן וחס' הכי אויל לקולא אבל אם היה
 חמט' חמץ גדולה שלא היה כמים ס' או דאי איכא לזימור
 מטעם ספק כדכר דאוריתא אבל ע' לרבי הטור שכתב
 דאין חמץ נותן טע' כמים הנזכרין או אפילו שהיה החמט' כתב
 לחס' כדלי' קודם שלקחו המים לנכס' מותר התבשיל דהא
 אינו נש' כמים אבל כש' מה שכתבתי דאיכא למוחש לפי דרוין
 שכתבתי וכו' נדין דכיון כוה' אם לא ירשו ולא סנוה' מים איכא
 למוחש להתבשיל כין שהחמץ חרטה כין שהחמץ מעט:

ג' וכתבת דכתב הטור משהו שכתבת חטה בקועה
 כדלי' של מים והתי' התבשיל' הגדה' ואחאי לא חזו
 כיון שלא רחוק ולא פניו המים אחאי לא אחרי' שפאז ככל
 חטה א' דתכתבשיל כיון דחויקין דיש טע' חטה בקועה ואלו
 דלא מחויקין איסורא יותר אבל לרבי ה'אכדל דהכי

ראש יוסף הלכות נסח

מא

מחלוקת בין הראש והשני לראש הוכיח כלל מזה וכחם :
 בזה עוד נראה שם בטור יש מתירין חטה שמנאית וכו'
 ואין עליה תור אוכל וכו' הגדה בין רלל אתי ליריחמין
 מותר לאכלו בין בחנות שהי' בין שפסל למיס או לתוך התבשיל
 אבל מ"מ נר' ראש' לבי זה דמשיבא כמעובלת ואינו אוכל עבד
 היה לנו לאיסורי משו' מראי העין שלא יאכלו להתייר שום חטה
 אחרת שלא היה רכב רלל שכחי שאוכל חטה שמנאית בזבז
 תרנגול' דמאית הוא וכו' ואי משלי בין ארתי אבל כל רכבי מאי
 רלל חנו לחדאית העין דבין שיהא נחשבת כמעובל' בין שלא
 יהא כחשב' כמעובלת והיה מותר באכילה דבין רמאית הוא
 הוה ליה כנבלה מוכרת דמותרת באכיל' מאם רהויא כנומה
 גס חטה זו מאוסה ומוכרת בתוך הגזאף א"כ יהיא מותרת
 באכיל' למאן ראית ליה גט' לפנס כפסח מותרת וכן כבירא
 ליה להראש ונראה דאפילו מאן ראית ליה ניתן טעם לפנס
 כפסח ראשון היינו כשאר גט' לפנס אבל בזה רהוא מאוס
 הרבה והויא מ"מ כנבלה מוכרת נראה ריהיה סוכר
 דחטה זו יהא מותרת לאכלה כמו נבלה שהיא מוכרת
 ועומה הרבה חלל שרואה שזוכר משום אל תסקנו את
 כפסותיכם ע"כ :

ב"ג ויש אומ' שאין ללמוד איסור מטומאה כו' הגדה ומה
 בשך חשיבא כמעובל' או אינה חשיבא כמעובלת אי חשיבא
 מה לי טומאה מה לי שאר איסור לשלם לא חשיב' אוכל ואי לא
 חשיבא ג"כ מה לי הכי ומה לי הכי ומדברי הר"ם שהבי' הרב נר'
 רבן הוא כגמ' כבוד' דאיכא כלוע חשוכ' אוכל מעט רלענר'
 טומאה לא חשיבא אוכל' שאם טומאה דרובא שמי' שיש
 אין בו סס אוכל לקבל טומאה וכתב הר"ן אפי' כל מידי רגלי
 סני בקליפה והראש רכתב ריש' לאסור כל התרנגול שמנאית
 בה החטה ואכילו שאר התרנגולות שנלוו עמה חטוב דעל
 ידי היפוך השכר מתפשט מו' לו' היינו לאסור כדי קליפה
 וכו' או דלמא אותו זני' דיש הרבה היפוך אוכל למיכר וותר
 וראשון נראה ער באן :

ג עוד שם הרב כתב כדורח חיים וכו' האסור כתב בשם
 הגאונים וכו' דקרום הופק משביק בינו וכו' הכשר' הגדה
 ולי נראה להתייר מהטעם שכתבתי דבין דהחטה כמנאית
 כופק והוא בתוך ביתו צואה מאוס הוא וכן ודאי כשנתנה
 טעמו לצב' ואפילו שנאמר שהמים מוליגין טעם חטה
 בכל התרנגולות טעם פגום הוא ומתן טעם לפנס כפסח
 מותר וכפי דעתי אשילו שכתב רבותן טעם לפנס כפסח
 שהיא אסור מכל מקום הבא יש להתיר רהוי משהו ופגום
 כן נראה לי ומה שכתב הרב על דברי האיבור ודבר תימא
 הוא להתיר בחלינה וכו' וכמו שכתב רבינו בשם רבינו א"בן
 הכונה משום ראף על פי דהיה רכינו א"בן מיירי שהחטה
 היא במים מכל מקום אי איתא דבני בקליפה אמאי אכר'
 רכינו א"בן כל התנגלות לא היה לו לאסור חלל כדי קליפה
 ואולי ראין זה דומה דבין דהחטה כמנאית במים והמים
 הרות ח' מוליגי' המים הטעם בכל התרנגולות מחמוץ וכפסח
 ואם כן נריך לקלוף כל התרנגולות משני דבריו להכי ואם כן
 לא יאמר מניה חלל מעט מעט ודלמא לא יקלמו היטב
 להכי אסר כל התרנגולות ועיין כמה שכתבתי בדברי הראש
 בהיה א' תרנגולות נלויה דהיינו לאסור בקליפה ע"כ : ונראה
 דאפשר לומר דאיכא פלוגתא בין מש האסור בשם הגאונים
 יא א' א' לראש

לירידה רכל התרנגול' אסורה משום דהיא כנומה מאיסור וא"כ
 ה' כלה בחתי' של איבור איכ' להירק מאי דרקדנו איכרא
 דאיכא למי' דסכרתו רכתב רכל התרנגולת אסור' איכ' טעמא
 רבה משום דאיכא למימר דכשת מליחה מהפכין התרנגולת
 מאין לבאן וכיון שגונש החטה בהרבה מקומות התרנגולת
 ובפי זה היה כל דברין קליפה בכל התרנגולת חלל שאין זה
 כלום דאע"פ שהפכין התרנגול' כשעת מליח' עכו' אין לאסור
 לא מקו' טעמא וכו' ומה דרא' מחמוץ משום דכשמלח עיני החטה
 לא החמינה חלל אחר שנה ע"י התרנגולת וכן כדי להחמין
 זולת א"כ לא רהט' כבר היתה חמוץ' כמנאית' כתיח' והחמינה
 בתלח למד דהמלח מינה הוא ואינו כקרא מי שירו וכפי זה אין
 קו' א"מ' הראש' דאין דבריו כראין כמה שאשר כל התרנגולת
 החלוח שמנ' בה החטה דשח' פי' ההיפוך נגע בהרב' מקומות
 ונ"ע דקול' ראש' החתי' שמה' אפי' עי' מליחה חפעה ככולה
 ובהכרת' כיון שמה' שם ביד' פי' ח' ובא' חלל' חלל' כזה ואולי
 דיש חילוק מאותו איסור לאיסור כפסח רהוי משהו ועיין עכ'
 ואולי דכשאר רכשהיה שמה' ראוהו כולה וכן הנוגעת בה
 היינו כדי לאסור ככל' כדי קליפה מכולן ומכילה וע"כ כי אינו
 חתי' ככ"ל' וכתב הראש' ואם היה בא טעמה לירי הייתי אומר
 וכו' כי ע"י היפוך השכר וכו' ולי הנעיר נרא' דבין ראין באן
 דזבכ שחולך הפיע טע' מקו' למקו' אין לאסור כי אם אותה
 התרנגולת שמנאית בה החטה דע"י היפוך מתפשט ככולה אבל
 שאר התרנגולין אין לה' לאסור דכשלא' אם היו התנונים כמו
 בזמן התלמוד שיהיה למעלה ויהיה התרנגולת שהיתה החטה
 למעלה אבל פי התכור בהא אוכל' לתימר דכלן אסורות אבל
 אלו דההיפוך היא מן הגד אין לאסור לא אותה התרנגול' לכד
 דזה עושה ההיפוך לשאר וכן נר' לעיני שאר איסורי' דכאברי'
 ככ' דאין לאסור לא אותה חתי' דהאיסור בה אבל השאר לא
 כיון דההיפוך הוא מן הגד ואולי רכיון דאות' התרנגול' נאשרת
 מחמת ההיפוך אותה התרנגולת חמור' ואוכרת חכרת' הנוגעת
 בה וכן חכרתה לה' דהיה דכל' חרא נעשה גוף איסור' ואומר
 לחכרתה ומ"מ אין לשון הראש מוכיח כן :

בז הרב ז' וכתב רבי ירוחם וכע' מורוכו דרי כשטיפה
 הגדה' וכשטיפה שזכרנו לצב' כשרונים למלחה סני וכתב
 הראש' שאר מליחה די בקליפה בשם ראש' רל' בקליפה של
 אותו מקום שמנאית שם החטה ומכרי' הראש' נראה דכ' ל'
 לראש' סמל' מקום טעמו נראה דנריך נשיל' מקום דהיינו
 בעובי אנכע' והכלבו כתב בשם הראש' שאם נמא' כעפות
 וכו' חשיק כל סביבותיה' כלו דכתרתי בליגי על דברי ראש' אכ'
 דהראש' סוכר דקליפת' מקום החטה סני אבל הראש'
 סוכר רל' סני בקליפת' חלל נריך להעמיק הרבה וגם פליג'
 עמו דהוא כתב רל' כעין קליפה חלל במקומו והראש'
 הנריך ג' להסיר מהסביבותיה' דבין דחיישיק לאסור כל מהו
 אפשר שסביבותיה' יש בהם מאותה' כליעה כל מאי דאפשר
 להיות ואפשר שחולק על מה שכת' הראש' בשם הראש' שנריך
 כשילת מקום לכד דהיינו עובי אנכע' ותו לא אבל מרכיו של
 הראש' נראה שנריך להעמיק וותר מראי ער התחומות
 ובמנא' שג' חלוקות ככר עיין להראש' דא"מ כשילת מקום
 דהיינו עובי אנכע' ולראש' אכ' לראש' בקליפת' באותו מקום לכד
 סני ולדברי הראש' נריך לחתוך ולהעמי' יוהר' ונס' כסביבות'
 כמו שכתבנו וכפי מה שרא' מרכיו הרב הגדול נר' דכל' דאין

ראש יוכף הלכות פסח

לראשון ולג' אומר! אין כח במים שזולגין כשהם להכיל כיון
בקדירה דאין כח המים רותחין כמלינה כמו הרתיחה שהיא
בקדירה ועוד דכחלינה כיהרהר מונחין התרנגולת מן המים
וכיון שכן אין כאן כל כך כח להכיל כיון לאסור את כולה
וראשון לא סבירא ליה הכי עד כאן:

נא עוד ספסר כל ויהי רבינו וזהו המכיל אל האש
כתוב כחדרכו כפרק כל זעה וכו' וכתרנגולת מעולם לא
היה רגילה איך למדוק עליה והוא הפך ספק דעה
שיך אזילאש כנזלת החטה בתרנגולת ספק מה החטה
מעובלת אלא לא ואתל אלא חמלא את איכא לזימר
שחא השתא וכל בקדירה בתרנגולת עמה ולא היה שהות
כדי להחמין כיון דאיכא לכשקו דילמא ככל השתא וזילי
דאם כנזלת בתרנגולת איכא לזימר כאן כמנא וכאן היו
אלא אש כן כמנא כקערה איכא לזימר נכ' כאן כנזאו
וכנ' לכן נראה לומר דמאי דאמר שחא השתא וכל לומר דעכאו
ככל בקערה מעלמא לא נגע בתרנגולת דהיה מנגע שרבל עד
עכשו שרובה איתו שיעור כדי להחמין ומטה קאזר ומעולם
לא היה בתרנגולת ענמה וזה שאמר השתא וכל כקער' איו
רונה לומר דעכאו מיר נכל דאכ' הוא היה רואה אותו אלא
ודי דקדוש שיהיה הוא שם ככל ואכ' איך דעיקן אש היה שם
כדי שיעור איכא להחמין או לא' ולי נראה דאין כאן אלא
ספק אחר דמעלמא איכא חטה לא הפסק הוא אש היה
קודם לתרנגולת וכל אש חמה היא מעול' לא נגע בתרנגולת
דהשקף אש היה בתרנגולת ואיכא כמעובלת או לא איכא
כמעובלת ור' ראובן ספק כיון דמחלוקת טוסקים הוא כפרט
להדוף דאית ליה הוכחא מדברי הנמ' ולא חשבא כמעובל' ואכ'
אין זו ספק לכך נראה לי דאין כאן אלא חד ספקא אש היה
בתרנגולת אי לא זעו כן נר' דיש להתיר וכח' לשל רבין דאובור
משהו כפסח איכא אלא מדרבך כיון שיש ספק אזלין לקולא
וכפרט דאיכא נכ' מי שסבור דחמין כפסח ככל' ואיכא נכ' סם
ספק אין נגע בתרנגולת או לא ואתל דנגע שחא הלכה בשלית
והעומדין כשיטי דאית להו דחמין כפסח ככל' ובת' איכא
לזימר להיותה כאיך מעש' שכתב' אז' שאקרו רבי משולם
ורבינו שמואל הכהן:

גב וכתב עוד ויחף כתב מעשה היה שצרו כשר כלילי
למחר מצאו גרעין אח' וכו' ואלו וכו' ואשר שויבם לזכלה
דגהרה ולי כד' דמ' וס' להתיר דאף עפ' דידעין שהיה עם
הכשר במים כשצרו אות' במים כליל וזה דבא כתב הטור לשל
דחטה במים נזכין אין כ' לירי חמין כפי סכרת איכא העורי
במעשה דכח' חטה כרלי של מים וכשלו כזאתן המים והתירו
התבטל וטעמו של אבי' הוא חשור רבנן אין מחמין ואעפי
שהטור סחד דכרי' לשל מ' כתב הוא אל' נכ' להיותה מאס
דחטה אינה מתבת טעם במים נזכין אל' כן למר וכין למר
אין כאן טעם לאסור דחמין לומר מחלוק' דכמנא דהאי רינא
ד' לשל דחטה שזכר' אכ' כל' של מים וכשלו כו' תבטיל והתירו
לכ' כמנא דלרבי' משולם ולרבי' שחא ההך דאסור ודומק נכ'
לומר דהאי עובדא דרבי' משולם ודכיו שמואל הכהן דאסרו
מירי דשזו את הכשר במים שהיו חמין ואכ' העיקר חבר ונס
אין המ' בגן כן לשרות הכשר אלא במים נזכין ובת' או ככל
סם אחר כל' אחר שהבירו מש' הכ' וספק דאורית לחמלא
שכתב נראה שאינו סבירא דאין כאן אלא ספקא דרבך דכל שא

היו דמותר מן התורה אפי' בבכח ואלו דקאמר כדבר דהיי
אוסרו דאורית דהיינו חמין כפסח ומשום דהירא דחמין הוא
נכ' דאסור משום דהיי' כפסח דאורית ודומק ליה דהס' כוכרס
דחטה אסור מן התור' וכת' ולא דמי לזאתו מעש' כו' כדערישת
לעיל דשחא היה התרנגול וכו' ונעכלה ולא חמין קרי' אובל ואינו
מחמין מה שלא שייך הכ' דהיינו ככ' כעלמ' דלא שייך דשחא
היה ככשר ושחא נעכלה אי' לא נעכלה אעפי' דאיכא לפסוקי
כה אי חטה הכמנא שחא הוא חטה שהיה נזכק סוס תרנגולת
ויכל' הכ' דזה דבר דחוק הוא וחיטט דמיטוט ואין להפלות
כפך זה על לב אל' חמין מתר' ואלו שאסרה מה ששריו במים
תרנגולת שיהיה מתר' אותה חמין סם דשחא מן התרנגולת
היתה ועז' כפך הרב הנדול' וירוחם כתב כשם הי' ככ' אש
כמנא חטה ככלי שהדיוטו וכו' דאחרינן כאן כמנא אובל' אין
ולא אחרי' שחא כמ' מן התרנגולת דלמה לא חייבין וכפי פסם
דכרי' הי' ככ' הוא שר' ככ' לאסור דאחרינן החטה כאן היתה
מעיקר' כשהדיוטו סם התרנגול' והיתה חמין וכל' בתרנגולת
לא ויחמין דשחא מן התרנגולת כאל' ואל' היא מעובלת ומותר
ור' מ' כאן דאית ליה לה' ככ' דחטה שחמנא בזכק התרנגול
לא חייב אובל ואינו כ' לירי חמין ונס' אין לומר דהשת' נכל
מעלמא אחר שהדיוטו התרנגולת סם והסירו מש' התרנגולת
אלא אחרינן דעיקר' אש היה ומוקף היא רבין הוא וכו' אין
להתיר מטעם שהוא ספק דכדכ' דרבך דעכ' אין שום ספק
כאן דהוא דהיה סם מעיקר' דרבך כמנא אובל' היו וספק
לכ' כונה אחר ככרי' הי' ככ' לא חמין ככרי' הר' שכות
הרב' כל ככרי' וזו היא דאשכ' דה' ככ' סיכר ככרי' הין
דאובל כל' אובל הוא ככ' היא דב' טבור סכל' דג טמא
ונתכסל דאסור וקא' ד' דאש כמנא חטה ככלי שהדיוטו
אחר' יכ' כמנא אובל' היו במים ואכ' הוא מותר מן הטעמים
שכתבו או משום דמ' נזכין אין מחמין או אשילו שחמין
דמחמין מ' אין כח במים נזכין להכיל משו' דאין ככל' נגע
וכאן היו ולא אחרי' שחא מן התרנגול' דחייב אובל' ומעיקר'
כשכל התרנגולת החטה החמנה כדוק דקיל' דחמין מחמין
או כיון שאם היה בתרנגולת היה החטה רכה ושחמא חמין
כשכ' למים החמנה ונט' במים זה היה אפשר לומר לא שחמ'
ככונת הרב ככרי' הי' ככ' הוא יותר נכון דמ' דחוק הוא
דמכל' מכו' מים נזכין הן אין מכל' עין ודוק אכל' מכל' נוקס
קשה מה היה דרג טבור סכל' דג טמא דאחרינן דאסור
דכרי' דכל' אובל הוא ואשר לזי' שכתב ולה' שחא שכתבתי
דסבירא להו דלא חייב אובל' ולחלק מה היה דרג' לז' אחר
אוסרים דחוק הוא ועין כמדר' שפרק כל' טעם כו' לעת' אינו
כמנא כרשית' עד כאן:

גג עוד שם כתב ער המדכני מעשה שחמ' והוא כלי שני
דגהרה וידוע שהוא כיומו דאי' לאו הא קיל' דנס' כלים שלמו
אין כיומו כסת' ונט' לפנים בתוך הפסח מות לזכ' השסקין
וכריא ליה דחום דכלי' שני מכל' שחמ' אכל' אש הדימו
התרנגולת ככלי' חמין במים נזכין אין כאן חשם כל' נגע
ומשע' מהכ' דאעפי' שקוד' הפסח דהיינו עירכ' הפסח כל' נגע
מזה שיונא מדכני' ככלי' דאינו אובל' כפסח ולעיל' כסית' מתל'
כתב הטור כשם כעל' העיטור דדוקא חמין דאיתיה בעיניה
וכת' עירכ' קודם הפסח או אסור כפסח אכל' מה שנתערב
קדם הפסח מניעול' דכרי' ככלי' חמין אומר בתוך הפסח
וכש'

ראש יוסף הלכות פסה

כב

ובמי משמש ככשטו כראי' חולקין והטור הכיאו פסח לעיל
אכל מה עיני שם בדברי הרב:

נך עוד שם כתב בכתבי מהר"ר ישראל על חטה שנמנאת
בתרנגולת אש צריך לשורפה וכו' הגדה כראה דהא
תרנגולת מבושלת היא ומנא אחר כך חטה כה ראוב' למימר
דכיון שכתבשה עמה כאבדת כולה רמזת רתימת המים
חולקין עמא ככל התרנגול אכל אכ לא נמנא לא בתרנגולת
שהיא לחה או מלוחה או אינה כאבדת הכל אלא כדיקליפה
במקום שהיתה החטה או לחתוך סביבותיה ולהעמיק וכו'
שכתב הר"א אכל כל שאר התרנגול' מותר וה"ל ואין כראה
דאחטה קאי הן בדברי מהר"ר ישראל עצמו בלומר שהוא הכיאו
ראיה מדברי ר"י דאחר רחשה בתרנגולת ריבכה כפיות כלי
כדי לשורפה לערב שלא ככין דמה שאמר כדי לשורפה בערב
דקאי ארשיה אכל התרנגולת ושה איתה או ימכרה דזה
אינו רשמות חבוי אינו צריך כיעור אכל לפי דברי הפוסקים
דמשה אינו אושר בהלכה ובמו שכתב הטור לעיל פברת
ההמכן והר"א אכל יכול להשהותה עד הערב ולמכור לגוים
אותה' ואיכא למירק נח כן אשילו לחמן דכירא ליה
דמשה אושר בהלכה מבל מקום יכול הוא למכרה חוץ מהלכה
שבו והחטה לא כתבה טוס הלכה בתרנגולת וכמו שכתבנו
כל זה לעיל דכיל למכרה והכו כמי שכתב ר"א ואם כן אחאי
כתב דמהנהג לשורפה לבע עיני גיליון כמה שכתבתי לעיל
כזה דראה דאין יכול לזכרה דבעשה הכל כנוף איסור
והראשיתו פנים מרכי הפוסקים לעיל בהנהגות עיני שם
עכ"ל' ואם כוונתי זה שכתבנו שיכול להשהותה ולמכרה
לגוים אפשר דמאי רכתב ר"י כדי לשורפה בערב דאחטה
קאי וכו' תימא דהא פחות מביית הוא ואין צריכה כיעור אין
זה כלום דהתם הוי עימא משום דלא חשיבי כפירורין אכל
חטה כירא הוא וחשיבא ולא כטיילה עד כאן:

סימן תכה

א העושה מלאכה בערכי שבתות וימים טובים וכו' אינו
ריאה סימן ברכה' הגדה אינו רואה סימן ברכה למלס
ויאותה מלאכה והטעם משום דמן המנחה ולמעלה צריך
להשתדל בצרכי שבת וסעוד ואמא אש יעשה מלאכה יסבח
ויר' דגם בערכי שבתות וימים טובים דוקא מלאכה להשתכר
אכל לתקן מלבשו או לכתוב כפריו דרך לימודו מותר וכמו
שכתב אביו הערוי בערב פסח אף על פי שבראה שיש קנת
רויק דכיון דערב פסח הויא הטעם משום שהוא זמן קרבן
יחוד וכוונת שהיחוד מביא קרבן אסור בעשיית מלאכה וכמו
שאמרנו בירושלמי ובמו שכתב ה"ן וכתבו התו' דמק' שקלא
וישיא ירושלמי מוכח דהוא דאורייתא ואפי' שהיה אשמכתא
מאי אף התיר לתקן אלבושו ולכתוב דרך לימודו כיון דמשום
הקרבן הוא דאיכא איבורא לכן כראה דאבי הערוי סובר
דטעם הערכי פסח' הוא משום דיש הרבה מנות וטורח לענין
מזה ומרורו ונס כוונן שהיה קרבן טורח הבאת הקרבן וכיון
שיש נורך הרבה מנס הכי אסרו מחננה ולמעלה כדי שלא
יתבטל והכי חוכח במתא דילן וכמו שכתב ה"ן ומפירו' רש"י
יכין שכן לתקן מלבושו נס' הם לנורך הפסח ולכתוב גם
דרך לימודו משום לא יסבחו והוא לו עצבון וכיון דאינו עושה

להשתכר אין הפסח שחאיכא להתבטל' וכתב ובערכי
פסחים מחנות ולמעלה אסור ומשחתין ליה כפי הטעם
שכתבתי דהיינו משום דמרוכה בטורח אכל בירושלמי אחר
משום דכל זמן שהו זמן קרבן יחוד אסור עליו לעשו מלאכה
ואשילו בכל יום שהוא מביא קרבן אסור לו לעשות מלאכה
אשילו בימי שאר ימות השנה וכו' ומה שאינו אסור כל היים
היינו משום דאינו רשאי להקריבו קודם חנות' ונראה
דמה שיש מקומות שנהגים לפסח' איסור משחרי היינו משום
דאחריון דמדנה רבייהודה כן בתירא דקרבן פסח שהקריבו
שחרות כשר ואם כן לא אסור משחרי אכל לפי גמ' דילן וכפי
פירוש רש"י נראה דרשע כדו שלא יטבח מביעור חמץ ויטבל
בהכאת הקרבן ושחא מחמת המלאכה יטרוד ושכח וכפי זה
אחי שפיר מה שתלוי במכהג דאילפי טעמו של ירושלמי דהוא
משום הקרבן דש לאסור ובפרט אי יהיה איסורו מדאורייתא
כדמוכחא בסוגיא הירושלמית לא מצינו יום חציו מותר ואינו
אסור איכרא דלענין אכל' החמץ מצינו כן גסוה כהא תלפין
כהקדחת הקרבן לא תוכח על חמץ דם ובמינו' אלא דבה
איכא למימר דכך הוא גזרת הכתוב או מאך חלק או מלא
תוכח על חמץ אכל מלאכה כיון שהוא אסור מחמת קרבן
רכמו יום טוב הוא לו ים לאסורו אשלו משחריית אפי' מהלילה
ולפי הירושלמי תמיד של שחר ותמיד של בין הערבים דהיה של
כל ישראל אף מותרין בעשיית מלאכה ונרא' לי דדוקא בקרבן
שהוא של יחוד שדרך הוא שיטפל בהכאתו או הוא אסור
בעשיית מלאכה אכל קרבן צבור שאין מטפלין לא בהכאתו
ולא בלקיחתו דכתיב המקדש הוא שיש להם להטבל ביה אין
על הצבור טורח כלל והירושלמי אחר כי הטעם הוא משום
דכתיב ואכפת דנגן וכו' וזה היה יכול לדחות ולומר ואכפת
דנגן היינו עלינו יאמרו העולם וזוה הטעם יראה יותר דהא
דאחר קרא שש' ימים טעם מלאכה ויום השביעי תשבות
ונודאי דהעירור תורה מלאכה כל ימי השבוע אלא דנראה
דכפי טעם זה הירושלמי ושכתבתי כיון דחויין דקרבן צבור
אף על פי שיש לכל אחד חלק כנויה התירה התורה מלאכה
אם כן ככל קרבן יחוד ויחיד בימא נב' שהיה מותר ובשלא
לטעם שכתבתי אחי שפיר אכל לטעם הירושלמי נראה שקשה
זה אלא שיש לומר דדאי שיש לאסור בעשיית מלאכה מחמת
הקדחת הקרבן כיון של יחוד כיון של צבור אלא שהתורה
התירה משום מה שאמר ואכפת דנגן לנכור ונשאר יחוד
באיסורו:

ב הרכזל העושה מלאכה בערכי שבתות וכנמ' מאי איריאי
וכו' הגדה אינו יודע מאי האי קי' שאר פירוש כנמ' והא
דבר הכר' הוא דהבא תניש חנות והבא מן המנחה ולמעלה
עוד דהבא תני אין עושין דנראה דהוא אסור והבא אינו
רואה כו' ברכה אכל איבורא נראה דאין כאן עויר דבא
כמתני' לא תני אלא מה שנהגים קודם חנות אין נוהגים
איסור אי לא ומאי שייך בזה ערכי שבתות ויש' דאין כאן אלא
מן המנחה ולמעלה ותירין ה"ן זל דהכי פיתמו בין דמתני'
ודאי דמחנות ולמעלה בכל המקומות איכא איבורא או
מדאורייתא או מדרבנן ומשום הכי קתני קודם זמן זה איכא
מאן דנהג לאסור כדי שלא יכא ליגע כאיבור תור או כדרבנן
אכ בערכי שבתות ויש' נמי הא איכא איסור מן המנחה
ולמעלה ואם כן הוה ליה למתני נמי כהו דמקום שנהגו
קודם

ראש יוסף הלכות פסח

קודם לכן לאכבור ראשון דכיון דאיכא איבורא הא שייך מני
לאקבועי מני מנהגא כקודם כמו בערכי פסחי ומשני בנמרא
דל אגזר לכתוב ככלל אי משום רקדום איבוריה שהוול
מחזיתו ואיך יכלול בו השכנת הים פסח מהמנחה ולמעלה וכפי
זה לאכערכי שכתת וימים טובים יהיו נוהגים איכור ריהא
מנהג ואשר לכתלו אינמי משום דערב פסח איכא איבורא
ומחזיתו ליה משום הכי איכא לאקבועי מנהגא קודם לכן
אבל בערב שבת ויט' דאינו אלא משום דאינו רואה סי כדכה
איבורא לניכא ואין לאקבועי כיה מנהג לאכבור קודם ואי כהי
לחומנהגא הוא כך הוא דעת הר"ן ופ"י וכו' ואיכא למירק
דעוד היום מאי קושיא הוא דכשלא עבר ערכי פסחיה דאיכא
איבורא כהי ויחא עיבורא כהא הקרכת הקדבן מחזות
ולמעלה איכא למיחד דקשיטין קודם מנהגא דאיבורא כרי
שלא יכא ליה איבורא דהינו מהחזיתו ולמעלה ריהא אסור מחמת
עצמו אבל ערכי שבת ויט' דאין איבורא מחמת עצמן אלא מחמת
השבת ויט' אין איכא למיחד שיהנו קודם המנחה שהוא כרי
שלא יכא לניע כבאיסור מן המנחה ולמעלה הא איתנו ומן אין
בו איבורא אלא משום שבת ויום טוב ולא רמי א"ל לערב פסח
דמשום הוא עצמו איכא איסורא לכן נראה דאפשר דכונת
קושיא הגמ' כך היא מאי ארייח דתני ערכי פסחים דבחקוס
סנהנו וכו' אכילו ערכי שבתות מני הרין כן דא"ל ויהנו קודם
מנחה לאכבור ריהא אסור דתניא וכו' דכו כיום איכא איבורא
וכו' ומשני דאינו דהתם מן המנחה ולמעלה הוא דאסור דמורה
דלאומשום עצמת היום הוא אלא מחמת השבת והיט' דליכא
דכר וס' דאחרת לאכבור אבל כהא מחזות ואילך דמורה
דמחמת עצמות היום איכא איסורא דהיינו שהוא ומן של
הקרכת פסח וכמו דאמרינן אך חלק וכו' אי מני התם אינו
אלא שאינו רואה סי' כדכה אבל איבורא לייכא רגס זה מורה
דאין מחמת היום עצמו אבל כדכרי פכחיה דאיבורא איכא
דמשחתינן ליה איכא הוראה דמשום היום עצמו הוא דהיינו
משום הקרכת הפסח ושור ריהא חמור יותר מערכי שבתית
ודוק ופיין ככל' והיה כתב דהאיורא וכו' טעמו מדכתב
כידושלמי שהטעם משום הקרכתו והשתא אין קרכתו והקטנו
על לידאף על פי שכלל הטע' מה הרין לא נתבטל כמו דחזינן
בכמה מקומות כן ומ' לשי הטעם שכתבתי אפילו עכשו יט'
לדון וכפי מה שפירשתימן גמ' דילן ולא ידעתי למה חפש
הר"ה טעם הירושלמי והיינו טעם זה וכן כתב הר"ן דכרי טעם
גמרא דילן אין טעם לדכרי הר"ה אעפי' דכדכרי הירושלמי
גכ' הוא מק' מ' כפייהאי טעמא אין טעם לדכרי ונס לדכרי
הר"ה מן המנחה ולמעלה איכא משום אינו רואה בימין כדכה
בערכי פסחי דלא גרע פסח משאר ימים טובי' ולדכרי הר"ה
קשה טובא מאי דאמר בגמ' פ' ערכי פסחים דרכ ששת הוה
יתבי כתענית כל יוסרד וכפי לומר בגמ' דמשום פסח וכן הוכיחו
התוס' מהא דלא כהר"ה עד כאן לשון הרב:

לגור ולעשות נורית חדש' שלא ראינו כן בחכמי התלמוד וכן
פסח דבר כמ' לכניס לפסח כדכרי הירוק ולא ראינו לשום
אחד מהפוסקים החזרתיים שכתב איסור זה לכך מד' שאין
לחוש עליו ואי אפשר לו דמשום דכדכרי ליה למודכרי דהטעם
משום מאי דאמרינן כידושלמי משום קרבן וקרבן יחד כיום
שבו מקריבו אכור מן התורה לעצמות מלאכה אכיהא אך
יום כמו שאר ימים טובי' כדכ' לכתוב דרך למודו לא היה מן
הדך לעשות כיון דאסור במלאכה מדין תורה ואפשר דלדכרי
מהדכרי יהיה אכור לכתוב אפילו דרך ל' ודויהיה אסור ולא
כמו שכתב הרב ז"ל דלא פליג אכרי העורי אבל לפי הטעם
שכתבתי לעיל דלאי דאין מקום לאסור על ידי בני דמין הדך
מות' במלאכה אלא משום דמורה כתבו נוס' לשי טעם הירושלמי
הא כתב הר"ן דאפשר דאשכח' היא וא"ל אין איסור היום אלא
מדכרי וכו' דכרי דכרי אין לאכור עוד על ידי בני ומי' שבות
ומ' המחמיר וחושם לכדכרי וו' אין כאן הפסד אבל אין צריך
לחוש עליו ואין לכדכרי את ישראל חכמו אפילו כחכם כיון דהך
מלאכותו וכו' דלשי הטע' שכתבתי לעיל אפשר שהיה חילוק
בין כשכר לחנושי ומה שחלק הרב מתוס' לחאי דכת' אכרי
המתקן כליו ולשבת גמ' דאין חילוק דכיון דאין מתקן כליו מני
היול מלאכה ואי יהיה צריך לתעד והיה תוס' כמו כתיב' דרך
למורו לא על אכרי הלא מלאכה להשכר כהוכחה פעמי חזינן
בגמ' דמני משום תיקון כליו דגמ' כמתקן מבי' גמ' דמתקן כליו
מלאכה היא ג' כלל ומהטעם הוא חס' לא מוחיו במלאכה כיון
דמלאכה היא ואיכ' איכור מלאכה כיון כדכרי כיון כהנס' דמלאכה
מ' אכור מה לי אי מוחיו במלאכה מה לי אי לא מוחיו עכ'
ד' ההולך ממקום פנהגו לחיים שלא נהנו וכו' יעשה כמנהגן
דגמ' אפילו לקול' דאי הוא כא' המקום שאין עושין
למקו' ששין כיון דדעתו לשל' שס' מיר ובתלק מעליו מנהג
אכרי מקומו ומותר לעשות כמו שהם עושין ולא כפי שיעור כלל
לא ל' ולא שום נכול אחר וכן לפיין מנהג איכור והיתר שא"ס
הך למקום שנהגו איסור כדכרי למקום שנהגו בו היתר כיון
דדעתו להשתקע שם עקר מחנו מנהג אכרי מקומו וכהנו
היתר כיון דהכל מן הרין הוא מותר דמותר דרכ' ובמול'
אפשר דב' הם סוכרי' דמין הרין מותר ומ' רב ושמואל דמו
כדכלל אכורה וד' אכרי בליק' לאי כיון שהיה דעתו להשתקע
שם עקר ממנו האי מנהג' שבהג' לאכור כד' ומוא' משם דהיה
גמ' דמין הרין שהיה כשר ובת' וא' דעתו לחזור ונהנו כאכרי
המקו' שנהג' משם כיון לחומר בין לקול' משו' דלא ובתלק ממנו
שהיה מהג' בתקומו והני מלי' בנפשה שלא כפי אכרי וכו'
וכיון מנהג אכרי מקומו ויהיה כמנהגן ואפילו להקל שא"ס
כמקום שנהג' משם לא היו עושין ובמקום שאין עושין ואיכא
ונכהי' לעשות והוא דעתו לחזור למקום שאין עושין ואיכא
הכרח דמשום מנהג' הוא אושר יעשה כאכרי במקום אחר
הוא סס מצבי המחלוקת וזה הענין בעצמו כענין מנהג
איסור אכיל' וכו' אי איכא יומר שימי ממלאכה רכמה בטלני
איכא כשוקא אבל בענין אכילה א"ס יאכל כמסיכה של כרי
אדס' והס' איכיליס צריך הוא נס' כן לאכול עמהם כגון שעלה
אחר מכני' בכל שהיו כוהנים איכור כחלב דאיתירא לארץ
ישראל שהיו כוהנים בו היתר ודעתו לחזור לככל דלא בביתק'
ממנו מנהג אכרי מקומו ועדין איסור עליו מלב' דאיתירא
ואוכל עס כני' אי במסיכה אחת והיו אוכלים אותה דאיתירא

יהיה איכל פיהם מפני החלוקת ורכה בר כר חכא דהיה
 מארץ ישראל אבל אותו החלב כבכל אף על פי שמהנים בו
 באותו היקום איכור כיון שדעתו לחזור מותר ועכ"ל לא אכלו
 אלא בני כנענה מפני החלוקת ואעפ"י שזה לא יאכל בפניהם
 היינו חוזרים גם אם יהיה אכ"כ כמו שכתבנו דאם ישלח א'
 מכל לא יא' בפניה' ואכל עמה ויה' שישלך קרק ככל א' הדברי'
 ראשון נר"ך לטאת מפני החלוקת וכי לא היה ידוע להם מה
 שנהגו הכא ומה שנהגו בל' ומפני מאי נר"ך אכלו כמנהג
 מקומו כפרט לקולא דהא יאמר שהיא בזה בארץ מקומו זה
 יתבאר בפלפולא דנתי' ויזכור רש"י והתם' והר"ן ז"ל וגם בענין
 דא"ך מותר לטאת מפני החלוקת בין דדבר מותר מן הדקלא
 שנהגו איכור דא' יתנו משו' שחבשו שהיא איכור זה לאמיקרי
 מנהג אלא שיהיה ידוע שהיא מותר ועם ז' חבשו איכור דהא
 הו' מנהגו ונר"ך לכהנ' ואי אתה רשאי להתיר בכניהם ואין
 לו היתר כפי כבדת הדכה מן הטובקים משום דאמרינן
 שהוא כדברי תור' קבליה עליו וא"כ א"ך מותר מפני החלוקת
 וכפרט עכשו כוונתו דאמו כבתי' דלאו כני תורה גזורים
 אפי' כל זה עיין בפניית הנ"מ ומפרשים כ"ש ואם ישרני האל
 אכתוב במקום אחר כל עניני החכמות כנה':

עיקר ולענין מלאכות אשכ"ז שהן גמורות שהן לנזרך המועד
 כגון אש"יה וכיסול וכיוצא' דמותר אפי' להתחיל מן המבחה
 ולחל על דהא אפי' כפסח עצמו מותר כ"כ בע"פ ראש"י ח"ה חזור
 הוא מערב פסח אעפ"י שהיה אשכ"ז לו דכיון דאיכא איכורא
 כע"פ וכפרט מהירו' ולמי שמוכח קצת שהיא מדאורייתא
 דיהיה איכור לבשל ולאפות מערב פסח לבסח כיון דבפסח
 עצמו מותר לעשות נזרך איכורא מא"ך אשר יאכל לכל כפס
 תו' לעשות מע"פ דאיכא איכורא כוונתו א"ן לעשות לנזרך
 הפסח אלא יעשה מה בנר"ך כפסח עצמו מכל מקום א"ן
 להעלות וועל לב סוס איש דודאי יותר טוב לעשות נזרכי
 פעורה מערב מלעשות כפסח עצמו שהוא יט' דודאי וכל דבר
 שהיה יכול לעשות מערב כן לא יהיה יכול לעשות למחר וכמו
 שכתבנו זה במקומו אבל כיון דמה שאמרנו שיגמור אפי' כ"ד
 הוא רוקא לנזרך המועד אש"יה שיהיה מקום שנהגו שלא
 לפנות אפי' א"ן מתחילין אש"יה כיוס' ידבר אה רהא מלאכה
 דקאמר הייכו מלאכת התפירה וכיוצא' דהן מלאכות גמורות
 ואש"יה שלא יהיה להשתבר כיון שדרך להשתבר בה לא יעשה
 אע"פ שהוא לנזרך המועד אם לא להתחיל בה מאתמול :

ו' הרב כ"ז ז"ל ואש"יה במקום שנהגו שלא לעשות בו רכ"ז מאיד
 אומר כל מלאכה וכו' דהג"ה דאמר כל מלאכה שהתחיל
 בה קורס יד' גמורה כ"ד נראה ודאי דבמקום שלא נהגו היא
 דאי במקום שנהגו לעשות הוא אפי' קאמר דאם התחיל
 דאז גמורה כ"ד אש"יה כ"ד יכול להתחיל ולגמור אבל נראה
 דקשה ליה מאי קאמר סיפא אבל לא יתחיל בה בתחילה כ"ד
 ואי איתא דמייני' במקום שלא נהגו מאי איתא לאשכחנין
 ודאי דכיון דמקום שלא נהגו לעשות דא"ך עושין לכן נראה
 דאשכ"ז לומר דמהג' מיייר במקום שנהגו לעשות מלאכה עד
 חנות וקמאר דהא דאמר' דמקום שנהגו לעשות עושין עד
 חנות היינו מלאכה שהתחיל בה מאתמול או יכול לגמרה
 כ"ד וזהו מה שיכול לעשות במקום שנהגו לעשות אבל לאתחיל
 מלאכה כ"ד אפי' במקום שנהגו לעשות א"ן מתחילין דלזה לא
 ניתן רשות אבל במקום שנהגו שלא לעשות מלאכה כע"פ אפי'
 מה שהתחיל מאתמול לא יגמור כיוצא' מהנהג' לעשות ואש"יה
 כמה שהתירו לגמור משום דהיו מקו' שנהגו לעש' היינו דוקא
 דבר שהוא לנזרך המועד אבל דבר שאינו לנזרך המועד לא
 ויהו דברו כלה' ומכ"כ ואשכ"ז סבוכר רעעם דאיכור כע"פ הוי
 משו' מאי דאית' בירו' ולמי דיוב קרבן של יחיד איכור במלאכה
 ואשכ"ז סבוכר שאיסורו מדאורייתא הוא וסוכר קרבן פסח
 שהקריבו יבא אלא שהלחם כתב כ"כ א מהלכות פסח דפסח
 שהקריבו שחרית פסול עכ"ל לט"ל בתבית יבא והיון שכן א"ן
 להתיר אש"יה כקודם חנות אש"יה ובמקום שנהגו לעשות אלא
 כגמר מלאכה ודבר שהוא לנזרך המועד אבל שאר דברי' לא
 ובמקום שנהגו שלא לעשות אש"יה זה א"ן עושין זה נראה לי
 שהוא דעת ד"מכס' ולמה שדקדקתי נראה דאיכא למימר
 דהיה אמונא כיון דלנזרך המועד הו' יכול להתחיל קמ"ל
 דאש"יה לנזרך המועד לא יתחיל אלא יגמור ומדאמר כן
 כמתב' אשמועינן כן כלומר דנזרך המועד מיייר ועכ"ל לא
 יתחיל וכתב ה"אם יבא דהא דש"י רכ"ז מאיד במקום שלא
 נהגו וכו' וה"מכס' סוכר דכשאר ועוסים מלאכה כע"פ וכו'
 במקום שנהגו זה קאי למאי דתבן כמתב' יגמור אבל לא יתחיל
 והיינו לנזרך המועד כו' קאמר דעושים מלאכה עד חנות
 במקום

ו' ואש"יה במקום שנהגו שלא לעשות וכו' ופירש ר"ז אש"יה
 לאחר חנות דהג"ה דברי ר"י קטין הן כפי כוונת
 רובלמית דמוכח מקראי' דמחנות ולמעלה איכא איכורא
 ונאי הוא איכורא מדאורייתא ודאי דקשה הרבה ואש"יה שכתב
 דאשכ"ז הוא א"ן בא"ן איכור דאורייתא דאי מ"ח קשה להתיר
 כיון דבמקום שכתבנו הוא איכורא דאורייתא ומשום איכור
 קרבן וכו' לכן נראה לי דר"ז ז"ל סוכר דתלמודא דיון לא
 כגורא הו' דירושלמי אלא טעם האיכור מחנות ולמעלה
 משום מ"ש דמרכוב מחנות וכמו שכתבתי ומכל מקום אש"יה
 הכי קשה להתיר כיון דבמקום קבעו איכורא מחנות ולמעלה
 אלא שאשכ"ז לומר דכפי האי גונא סכירא ליה ללא אכ"ר
 דכ"כ שיהיה חגי מלאכה עשויה וחניה וימנהג עד אחר
 השכח וכדא"ש לרדק אם יאמר גסכן בערבי שבתות ויט
 טאב התחיל במלאכה אם יגמור אותה מן המנחה ולמעלה
 אם לא יגמור משום דאינו רואה סימן דרכה גם אחר חנות
 דע"כ ככה כהא' גונא דהיא שהוא התם איכור רואה כי כרכה
 הכא כפי איכורא איכא ונאי כבירא ליה דגם התם יגמור
 קשה דמתם תניא הו' דהעושה מן המנחה ולמעלה אינו
 רואה כי כרכה ואולי דכ"כ דהא כע"כ שבת לא יגמור מהם
 דקרבן הו'ן לטבב אוליט' אבל התם דהוי חנות דחוק הוא
 מיהו' אבל מכל מקום אינו נראה דמה שכתב ר"ז דגמור
 אש"יה אחר חנות ואש"יה שיבא וכן המנחה גכ יגמור שהוא
 ז"ל לא חלק בזה כלל מכל מקום דברי' דה"א שאוכר אחר
 חנות גראים יתיר דבש"מ דבר שהוא מנהג ניחה אבל א"ן
 לדחות מה שאכ"ר מדין איכור ובמקום שנהגו לעשות עד
 חנות אם התחיל במלאכה ולא גמרה אם יוכל לגמור אותה
 אחר חנות נראה דהיינו גם כן החלוקת דכתב הטור דלר'
 יגמור אחר חנות ולה"א לא יגמור אף על פי דנרא' דאיכא
 ליימר דבני יודיה ר"ז רלא יגמור משום דבש"מ כשהתחיל
 מאתמול נראה לו דיכול לגמרה וישם טוב סיבה לא בגמרה
 מה יגמור אפי' אחר חנות אבל להתחיל כיוס' יד' במקום שנהגו
 כיון דאשכ"ז שלא יגמור לא ה"ל להתחיל ומ"מ מ"ש ראשונה כ"ל

ראש יוסף הלכות פסח

במקום שנהגו אכל במקו' שלא נהגו כן לנודך המועד כן שלא לנודך בין התחלה בין גמירה לא יעשה ולדברי ר' יעושוס תלמי' וכו' אפי' מתחילתו במקום שנהגו מתחילין אפי' עד חצות ויכול לנמורא אפילו לאחר חצות וכבר כתבתי בזה לעיל בהמקור ולפי דעת הראש' אי איתא בדברי הרמב"ם הוה ליה למימר ועושין עד חצות במקום שנהגו מראש ששין מלאכה בערכי פסחים עד חצות במקום שנהגו שמע' ללא מיירי כמה שמירי ריש' וכפ"ס הרי כתבו דכל היום וכו' מכלל דריש' וכו' ואין כלל כוונתו לרש' הרי חזינו כמו שהכין הראש' אלא מהקטני ריש' גמורה כ"ד וכן גם כן כמתבאר קמ"י כמו כן גמורה כ"ד ומרלא אחר גמורה עד חצות כמו דתני בריש' במקום שנהגו ועושי' עד חצות גם בריש' ומתני' במי דמירי במאי דמירי האירי דריש' גמורה עד חצות אלא אחר גמורה כ"ד משמע כל היו כיון שהתחיל בהיתר וגם הוא לנודך המועד שרי כל היום ככל וכתב ה"ן דהיא דברי רבי מאיר וכו' והא דמאסיקא וכו' אכל ה"מס' כמז' שכתבתי מ"ט נהגו אין גמורים לא נהגו גמורים ועד חצות לכד ותו לא וכמו שפ"י דברי ר' יעל ומקום שלא נהגו לעו' אפי' אפי' התחיל כ"ד איכ"ל למימר כיון דמתלא דמנהג' הוא וכסונג התחיל דינמור דה"ל בלאו התחיל בהיתר כיון דכסונג הוא אכל אפי' התחיל כמויד בזה לא ואפשר לומר דאפי' אכסנאר לה לאותה מלאכה שלא יתנה בה במועד הואיל וכמועד עבד ואפילו אפי' התחיל כסונג אפשר לומר דלא ינמור כדי שלא ילמדו אחרים ומכל מקום ע"ה שכתבתי בראש' :

ז החייטים והפסחים והכסבים וכו' אפילו במקום שנהגו שלא לעשות' דהג"ה שא"ל לא כן מאי רבותיהו הני מאיר אומניות ולרבי מאיר אפילו הני אין מתחילין כ"ד במקום שנהגו שלא לעשות אכל הכסבים אחרים שמתחילין האיל וכו' והני בהני אומניות קולא בחול המועד וכמו שכתבתי בנמר' אפי' שהתם בכיכ"ו מה' ו'י' הוא ייתר ק"ל ה"ה ומכאן נראה דקשה לא דכתב המדרכי לעיל דאפילו לומר לנו לעשות כ"ד אכור דכיון דהוא קל מה"ה שכות מנא לן כו' ואולי דסובר דאחר חצות אינורוין התורה וכמו שכתבתי ואם כן יש לאכור ובהא דקאמר בנמרא דהוא קל מה"ה הי"ט מקדום חצות זה נראה לי וגם נראה לי דיש טעם לאלו ה' אומניות משאר אומניות משו"הם מוכרח' למועד יותר משאר אומניות ונראה דעסק משא ומתן לא נאכר כ"ד ולא מנינו מי שדבר בזה ואולי דכפי טעם היוש' למי יהיה אכור משום דאשכחא אקראי אפי' כן הו' כמו' וכן אפילו לפי הטע' שכתבתי משום טורח ורבותיה עיניו והמנות יש לאכור אפי' שאינו ממזין המלאכות מכל מקום טורח יש וגם יתבטל מעיניו י"ט והו' כמו מלאכה ויש לאכור אבל נראה דאין ינהיגים כן והיה ראוי לנהוג דמכל מקום כפי מה שכתבתי מלאכה מיקריו ולדברי הרמב"ם החידוש הוא כאלו ה' אומניות אפילו במקום שנהגו היינו כאלו ה' גם כן מתחילין כ"ד דכשאר אומניות אפילו במקום שנהגו לעשות לא התירו להתחיל אלא אם התחיל מתחיל וכו' וכמו שכתבתי לעיל לדעתו וכמתבאר דכ"י יושי כד יהיה התיר אף אומנות רבעות וקאמר דטעמא מאס דהנינו קולא כמה שעולי רנ"ג מתקנים מעליהם ומכאן הוכחו התוס' דאין לתקן מעליהם כמה ואם כן הואיל ויש קולא בענין הרבנות בחול המועד אף מקילין כ"ד אפילו

להתחיל דלמדין מלאכה חכוי' מלאכה אפי' בן לרבי ויובי כ"כ הויה תחלת מלאכה ככוי' מלאכה ומשום דהי התיר להתחיל מלאכה רבנות ונכחי כן הרובק והכלבו ואם כן בשאר אומניות כיון שאם התחיל מתחיל יכול לנמורה אפי' אכור לי נמורה מה' לי התחלה אלא שיש לומר דאפי' באין אכור אפי' יכולין להתחיל ואין באי' בזה מנהג כלל ובהו עשו המנהג אכל רבי ויובי אחר דרננות הוא גם כן מעין איתן שלש' אומניות דמנינו קולא כמה' ג' כן כמה' שהוא אפי' שהתם הוא כסוף מלאכה גם הכא מקילין אפי' שהוא תחלת מלאכה דלמדין הוא דלמדין ועיין וא"ל כתב בספרא דאשונה דכיון דהיא דמלאכה שהתחיל קודם כ"ד דאפילו במקום שנהגו שלא לעשות מיירי אפי' ודאי דהא דב' אומניות בהכי כמי מיירי דאי לא הכי מאי רבותיהו דהכי אפי' מיירי במקום שנהגו לעשות ודברי הרבנ"ם מאורין יותר דכיון דכסבים אפי' לפלוני עליה דלא ודאי דכסבי דמירי ר"מ מירי דכסבים וזה מביאר :

ה' מושבין שוכבים לתרנגולין פ"ג דהג"ה וליכא כל והיא כתובה כדברי' מושבין מירי דכיון דתרגולין כ"ד וטורח מושבין שוכבין לייסרוה מיקרי שוכב' ותרגולין שבת' הכניסו וכו' דלפי גיד' ראשונה אכור להעמיד שוכב לייסרו וכן נראה מדברי הטור דלא היסירו כלל דהו' מלאכה גמורה להשיב שוכב' וכתב להושיבה על כניס' בל היום לאפי' קולא נאמר דדוקא עד חצות יהיה מותר ומחצות ואילן יהיה אכור דמאיר כאתני' בתם כ"ד נראה דבדבר אחר אכור ובה מותר ומכל מקום צ"ה קת' עיין דבכ"ד הו' מלאכה וכמו שמשמע מדברי הטור לקמן כדתיקלו אפי' כן אמאי יהיה מותר בכל ענין ואפילו לאחר חצות וזה אינו לנודך המועד והואיל וכבר דהאי מושבין הוא משיקרא שלא ישכה כבר אלא עבאו תחלת ושיבתה דאין באין פ"ג העבד עיין ט"ס וכפ"ס כ"ט אפי' כדח' חמ"ל הכניסו זה י"א לא לרבינו מאיר דפריך בנמרא השתא איתוכי מותבין אהרורי מיכעיל נראה כפירוש דלא הדורו הוא כל שכן דהא ממו' מוקי לה כנמרא ה"י כיפא כמה' ונראה דהיה אפשר לומר דלא היה נוקשיא דכשלא לאותוכי בתחלה אין באין טורח כ"כ דדרך הוא כן לאותוכי והו' לתרנגולות על הכניסו וכפי הנראה התרנגולות מבקשת זה אכל כשכחה נראה דאין לה ליישב על הכניסו דמדרה ויש אפי' טורח כחורתי ה"ה דלא יסורו איתה קמ"ל אלא שפריך כן איתוכי איתבין דאין באין ט"ס הפסד לא קטן ולא גדול קאמר המותר אהדורו מיכעיל דיש הפסד דכיון דיש הפסד אין לחלק מטורח מעו' לטורח הרבה אכל הרמב"ם כתב דהאי דקאמר דמושיבין שוכבים לתרנגולין אינו מיירי בתחלת ישיבתן על הכניסו דהו' אכור הוא דמלאכה הוא ואין מתחילין ט"ס מלאכה כ"ד אפילו במקום שנהגו לעשות אין להתחיל וכמו שכתבתי לעיל א"ל י"א דירה ויש כן דהאי שאין להשיב כחלה כ"ד מהקטני דקאמר דמושיבין היינו מה שאמר אחר כ"ד דאם מתה התרנגולת שיסכה על הכניסו ואיכא הפסד על הכניסו דמושיבין תרנגולות אחרת ועל זה פריך מושבין קאמר דהוא אחר דהיינו תרנגולת שלא ישכה מעיקרא להחזירה לתרנגולת עצמה לכ"ס משני רלחורה כמה' קאמר שמוירי אכל לאיתוכי אחרת אפי' דאיכא כפירא ככ"י לא מותבין דמירא מוכה היא ולא עבדין אלא כ"ד זה נראה לי דרובי' הרמב"ם ואפשר לומר

לומר נ"כ דכבודא ליה להרמב"ם ולאור דוקא מתה ר"ל אקט
 מתה אלא לדונחא אלא שהתערבלת הלכה לה מעל הכנים
 נזררה קצת אבל מח' לא כדמה למרחוק דהיינו מדר נמור
 אלא היא בכיתא לא שאינה יושבת על הכנים כמו שהיה דרכה
 בזה קאמר מתני' דמוטיבין דכיון דלא מדרה לגמרי מוטיבין
 קרי לה והיה ליה כמו שעכשו הוסיבה בתחלה על הכנים ואין
 לה חמיות דכיון דלא תרדה לגמרי אלא שהולכת בבית הוה
 לה כאלו לא היתה ראויה לישב על הכנים ואין לה חמיות לזה
 ועב' קאמר דמוטיבין וכש שאכ כדמה דהיינו מדר גמור אבל
 היא ראויה לזה דמחמיות וכפיה אשכח לומר דכבודא ליה
 להרמב"ם דמה שאמר רב הונא לא שבו לא וכו' קאי נ"כ לרישא
 דהיינו כ"ד והרב הגדול הרחיב כיוצא בזה בסו' ת"ק לו עיי' על
 ובמחמה לירלה הרמב"ם אין חילוק מדר' ליה לא דהכא מוטיבין
 ובכה' אין מוטיבין אבל מחמיות' ליה לעי' שרד' של' ימים
 לישבת' אין חילוק מדר' ליה לא כ' ל' ל' ד' ר' ר' ר' ר' ר' ר'
 וכו' כי מחמיות' צריך שיהיה ג' ימים קודם לישבתה ככל ע"כ
 ט' גורפין הובל מתחת דגלי דהכמה וכו' הג' מה' מה' מה'
 כפ' חק' מה' מה' גורפין הובל מתחת דגלי דהכמה ומוטיבין לחון
 דאין' ה' ימים לגדדין אבל כה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה'
 לחון ימינו יודע' אש' לחזר ומבלקו לגדדין או לאשפה וכו' דכיון
 דמסקו מחמיותו מוטיבין לאשפה ובת' והיכל שכתב' לא
 יוניאנו אלא ובלקנו לגדדין כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 ק' א'
 לגדדין היינו מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 אחר שובל שכתב' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה'
 מוטיבין אותו לאשפה וכו' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 דאמר דאין מוטיבין אותו לחון אלא מה' מה' מה' מה' מה' מה'
 ג' י' א' דאמר שמוטיבין לאשפה מיירי כ' כ' שהוא קל יותר
 מה' ונאעפי' דלאכתי' אתי שפיר מאי דמביא הכ' האי בריתא
 כיון דמתיירי כ' כ' מה' קצת דהיה דאמאי כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 שכתב' ונשכח' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 קצת דכבוש' אתי דרש' כלומר דרש' שיה' לחזר ומכאן בשמע
 לרישא וכו' אחר רכל הבריתא מיירי כה' ה' וכו' א' א' א' א' א'
 מוטיבין אותו לאשפה להכי נקט רש' לומר שאש' בשעה החזר
 כרפת' כק' דהכוכ' כפי דכרי' הטור שכתב' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה'
 איתו לאשפ' ולרב' אעפי' דתתא ליה שפיר מה שנקט' כפי' א'
 דשת' מה' כיון דלא מיירי' הך בריתא כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 דמתני' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 תלמודא הבא הך בריתא כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 דמוקי' כל הבריתא כה' מה' ליה לרכיב' הטור' דכ' ה' ה' ה' ה'
 שכתב' לא וניאנו א' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה'
 מש' הכי אפי' שהוא מעט לא יוניאנו אלא מה' מה' מה' מה' מה'
 שהיא ק' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 ש' קולא לעי' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה' ה'
 לחון וכמו' לגדדין' אלא מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה'
 להק' כ' ו'
 דבריתא דנפקא לאכתי' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 ולרב' כשכתב' רב' מוטיבין לאשפה ולרש' שנתקלקלה כולה
 או מוטיבין א' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 דכבודא ליה לטור דרב' דמוקי' כולה כה' לא מש' הכי כ' כ'
 לא יהיה חילוק אלא קאמר דיכול לטונח' אש' וכו' א' א' א' א' א'

א"כ דכ' דיהי' הרין כל' אלא דחדש מוטיבין נקט לאשמועי'ן
 אש' כה' דחמיר א' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 ע"כ' וכתב' ה' דהיא דקאמר דנוכפין כ' דאש' מ' מ' מ' מ' מ' מ' מ'
 ולמעלה נזררה רכל הטעמים הבתובים לעיל אין לנשותו
 מחנות ולמעלה רבין דאיב' איבור מלאכה אחאי עכר' ליה
 אבל כיון דחויין דכמה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה'
 כק' מוטיבין לאשפ' אין כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 חשיב' ליה מלאכה ג' מדכרי' הר' ק' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה'
 דרב' ולא חילק מה' ל' ד' דראה כמו שכתבתי לדעת הטור
 ג' מ'
 ה' ד'
 ג' כ' ד' ק' א' א' נורפין כ' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד'
 דכרי' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 כק' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד' ד'
 כל' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 דוקא א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה' מה'
 או נתקלקל החזר כמו שפירש' מוטיבין כיון דלא היו מלאכה
 ורמוק הוא כלשקו' ימא כמו שכתב' הרב' למה' לא כתבו' ולשק'
 הרמב"ם לא ראית' במקומו:

י מוליבין ומכיון כלים מבית האומן כל היום הג' מה'
 לאשקו' מאי דכתב' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר' ר'
 לנורך הסועד וזה דוקא כ' ד' ק' ל' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 לנורך המועד מותר להכני' ואי' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 שכתבו' ואחר' ש' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 מחמיותו להיחמו אש' שמה' ימכרו' או שלא יתבע' לו פעם
 אחרת נוטל' ומכירו' כחזר' אחרת' או בכית' הפסוק' לו ואש'
 יפחד' שמה' יגב' אש' מחמיותו כן לאומן לבית' הפסוק' אבל
 מתירא' שמה' יגב' מכיון' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 שניחמו ככית' ג' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 בית' ג' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 הטור ג' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 כמוכש' א' מלאכות' אינו יכול' לא קודם חנות' ג' האי' ה' ה' ה' ה'
 והולכה' קודם חנות' היא' אבל' לאחר חנות' אשור' ולא' טעמו
 של הרמב"ם משום מלאכה דהוה מלאכה אש' אש' אש' אש' אש' אש'
 היה' לו לאסור' ואפי' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 לדעתו שצריך' אש' אש' אש' אש' אש' אש' אש' אש' אש' אש' אש'
 הרב' ראין' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 עמו מלבד' מה שדקדקו' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א' א'
 חנות' לאחר חנות' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ' כ'
 מוליבין ומכיון' ואף' עפי' שאין' לנורך המועד' ורמב"ם אין'
 מכיון' וכו' ומש' תרי' סיכוי' אחאי' לא משני' הא' הוא' כ' כ'
 ולא' קשיא' הא' קודם חנות' הא' לאחר חנות' ואין' קושיא' דאין'
 מוליבין דמתני' קודם חנות' ומש' מוליבין וכו' ואין' וכו' א'
 אחר חנות' ומשום הכי' לא מוליבין ולא' מכיון' ע"כ':

סימן הסג

א אסור לומר בשדה לפסח וכו' הג' מה' כיון דפסח שם
 קרבן הוא מיחמו שהקדיש כהמתו מחיים לקרבן פסח מה'
 שאין כן כח' עזרת' ומ' סכנות' שאין' נקראים כ' ע"כ' הקרבן
 ונראה

ראש יוסף הלכות פסח

כיבן עה

א ונראה כאוכל קדשים בחזן ואעפ"י שקרבן פסח אינו נשחט
 אלא לאחר חנות הרב ולא הקריבו שחרית פסח וכו' וכתב
 הר"ם בפ"ד הלכות קרבן פסח וכפי דברי הטור נראה
 דאילו שחט ואפי' קודם יד' מדקבא דהוא דנוהג באשכנז
 וכו' ולא איך איכא למיטע דאיכא לחומר בין דחיישין לבשר
 אוכל קדשים בחזן כמי איכא למיזר דיעשה בזה אוכל אינו
 נראה דהוא טועה אלא נראה אבל הוא אפשר לל' היתה כך
 כונתו מ"מ נראה ואפשר שיטעה שם אר"ם בזה:

ב יש זמרים וקאגדי או טו"ה דהגדה כלומר הקרבן
 פסח אתי מהם ואפילו שיהיה שחט וכו' אבל שאר מין כהמה
 שאין מקריבים מהן קרבן לפסח אין לחוש ויכול לומר בין
 מים בין שאר שיש כשר ונראה דהדיו עמו דכיון דזה
 מפורש כשרים דטלה או גדי מהיכלו לטעות בזה אבל
 לענין קדשים בחזן אינו מפורש כ"כ בקרבן פסח לפיכך
 איכא למידק כשרותו דלא חזין חילוק בדרו ואח"כ דכשר
 פה"ש בין שחט בין חיה אכור לו לפסח משום ר"ל דהקדשה
 לדיו לקין מ"מ הנה קרבן פסח ואפי' כשר דכ"ז איכא
 למיזר דמי' אלא פסח איכא למיזר מ"מ דאפשר כהו דמי קרבן
 פסח דמי' חילוק הוא משום דכהמה דמי' לקדשים וחטי לא
 דמי' לא דמי' איכפת לן בין דאינו לכה"מ עבמה לא שחיישין
 שהקדשה לדיו כדו לקנות בדמיה לקרבן פסח וכו' מ"מ
 שכל מרכב אחר וכן באשכנז דמהנין נראה שאין טעם דכיון
 דהוא קודם הזמן וגם אינו ממין הקרבן דאפשר רחוק הוא
 עד שאר אלא שאין הפקר בדבר אבל לא הוה ליה לקבוע
 כהיבור ועוד דאימשיש שאין הפקר בדבר אפילו כחטי הוה
 ליה לחוש דמי' הקדשין לדיו ועוד דגם כחטי שייך ענין
 קדשין דהא מקדשין אותן למזבח אלא דאיכא למיזר ליה
 דכחטי לא מקדשין אלא כשעשה בלת ומ"מ ענין דחוק כמו
 שכתבתי לא אחר כך זה ל"ם ונראה לי דכחיה בין חיה בין
 פחוטה אין כלל איבור דהא לא דמי' מיד לקדש' דאין קדשין
 באין מהן כלל וכו' ונראה דאיכא למיחש בין דמי' לקדשים
 דהא איכא חטאת העוף וטולת העוף ואפשר דל"ר ר"י איכא
 ללאסור בכל מין כשר דמי' מ"מ אעפ"י שאינו נקרב דמי' לכשר
 קדשים וכי' זה ר"ש שכתבו הר"א והטור משמו ממאי דכתב
 כהיהו דחטי לא דמי' ליה ל' פיקחא דכתב דאמר רב פפא דוקא
 כשר אבל חטי לא דמי' ליה ל' פיקחא דאמר נראה כשירטי
 דמה שאמר דב יהודה אמר רב דאסור לומר כשר זה לפסח
 ככל המיזין מיירי בין קטנה בין גדולה בין מים בין שחטים
 דאי לא אחיזי נקט אבל חטי לא הוה ליה למי' אבל שאר כשר
 בהמה מן הזיזין האחרין לא וממאי דפריך מההיא דתירוש
 איש רומי וממאי כפי השטט משמע קנת כפירי המפרשים ומי
 שמדיק בדבריו ר"י נראה כן דכתב קשיא לרב דאמר כשר
 נרדף מוח' כפסח דנראה דהכשר עצמו הוא משום שהוא
 קרבן פסח לא דה"כ כן ר"י ר"י כה"מ למוט ולא הוציא
 זה הכלל מהשאר אלא שכתב שיה' נמי למוט בכל כשר
 משאר בהמה דהקדשים לדיו פסח ומ"מ נגדי מקולס דהוא
 פלס על כרעיו ועל קרבו אף על ש' שלל אחר וכו' ש"כייח
 דנזרף ס' כשפריך מההיא דתירוש איש רומי דאמר דגדי
 מקולס בין אחר בין לא אחר לפסח אסור והטעם דכיון שהוא
 כמו שאמר הכתוב נראה ממש קרבן פסח אף על פי שלל
 אחר לפסח:

א נראה כי כחמת סודרים וכו' הנכונות מתעניין וכו' לכן
 שנינו... הגדה גם כלי' אלא שנינו והיה להם להתענות
 אלא כיון דמכה לא היתה אלא בכבורות ומה אלו עבדים על
 דעבודה בכבוד היתה ליתרע מזלם של בכורות וכיון שחיותם
 לקו והם נינוו משום הכי מתעניין והביא הר"ם המך
 מהירושלמי דרכי לא הוה אוכל בערב פסח לא חזן ולא הנה
 והוה בלקא דעתין משום דכבוד הוה אלא שחייב משום
 דאיכותי' הוה ולמה דבלקא דעתין דמשום דהיה בכור
 למה אמר לא חזן ולא מנה לימא לא היה אוכל בארבעה
 עשר ומבאן מוכח ליה לדכיון ויחילא שחייב הרב דמותין
 לאכול ממי' תרומה אבל מכל מקום לא יוקרו תענית ומאי
 משום וכו' ל"ם שנינו כיון שה' אוכלין לא חזן ולא
 מנה אבל שאר מיני תרומה אוכלים ולא מקרי' תענית וכן
 ההיא דכתבו התוס' דרכ' ששת ימים כקעניתא לאו דוקא
 אינו נראה יתיב כקעניתא משמע תענית ממש וכן נראה
 מדברי הר"א והטור דכתב האיכותים מתענה וכו' משמע
 לפין הר"א והט' טעם מדי בומת' לא הוה אוכל כללם
 משמע דכתב' ממש היה יושב ולא שהיה כוהר לכד לא ממש
 תענית ומה שאמר התוס' אי נמי היה מקבל עליו וכו' נראה
 דלא צריך קבלה כיון דמה שיה' או שיה' התענה בני הא' המ'
 עליו כמותו הוה כפי דרכו ועוד הכלה דכל ישראל לא היה אלא
 בט' דאינו אלא ממזרים איברא דכלילה התחילה וכו':

ב וכתב רבי העירוש' כבוד לאכול... הגדה אפילו
 איש מן האם וכ"ש מן האם אפי' שאינו מן האבולו נרא' שאינו
 שאר כבוד מן האב וכו' ויתר ראה להתענות משום דאמר
 במדרש על מש' הפתוח כלנו מתים אמרו ז"ל דכבית אחת היו
 בכורות הרבה משום דהמזנויות היו מוכות ומי' איהם עליהן
 הרבה רווקים ויש כיה בכורות כבי' אחת וכל אותה בכורות
 היו מתים א"כ הרי בכור מאל' ככה ומה שכתב היתה לומר
 שלל יתענה אלא בכור מהאל' ולא בכור מהאל' ואפשר לומר
 דכיון דקדושת הכבורות ככשר רח' תלה דמחזק הא' הא'
 גם כן דהכבוד מהאל' דהיינו פטר רחם נקרא בכור והוא
 לא קא' משמע לן וכתב נמי הנהג' הכית אין צריך וכו' ואיכא
 למירק דכפי דעתו דכבוד מן האב משום דגם כהה היתה
 המכה צריך להתענות אפי' כן גדול ה' ית' כיון שכהה היתה
 מכה אחי' לא ומה טעם לא מתעניין כיון דנינוו מן המכה
 ונרדף דבשליח בכורות בכל בית נמצאו וכפרט כבי' מש'
 דהמזנויות מזות הן עש' הרב בית שאין בו בכור או מן האב
 או מן האם מישיח' דמישיח' הן ונינוף משום זה גדול הכית
 ומשום הכי מייעוט אין להחמיר לומר שיתענה גדול הכית היכא
 ל'כא בכור דאין סברא דככל בית אבילו דאיכא בכור גדול
 הכית מתענה גם כן דהא במכה לא הוה הכי אלא היכא דאין
 בכור או נהרג גדול הכי ויה' מכורא וכתובת כזכה אשכנזית
 דנקבה שהיא בכורה ור'יה' כתיב' כתיב' נרא' מדרשית
 כבית אבי' ונינווה כמנא דגם בכורה נעשית גם אבל מ"מ
 מנא לן דאשר בכורות נקבות מתו והיא כינויה ועוד מנא לן
 דכתיב' כתיב' היתה בכורה וחול' משום דכך היתה להם
 כקלה שהכורה נכ' מיתה וכתב' כתיב' כתיב' לא היתה ואם כן
 אחי' צריך לכת' כתיב' מישק לי משום דכבודו מדרו' מ"מ
 וישראלית

ראש יוסף הלכות פסח

כה

וישראליות לא מתו אזי משום דעל דה בעשה הניס דהגילה את משה ונרדף גם כן לומר דקבלה היתה שהיא כבודה גם זה איכוסיה לוי ואלו רראויה מכתיה בת פרעה שעשה תצבית ע"ש הגילה ויש לו אום מקום פמוכה בן שעשת תעבית על זה ולי איכוסיה כלום עד שארחה מקומו אינוור ה' אזי אדע ככיוור מה שאמר ומה בנותו עד כאן :

ביבן העא

א כל אדם אסור לאכול פת וכו' הגהרה אגשר לומר דמה שכתב כל אדם לומר דאפילו קטן שהגיע לחינוך לא יאכל כדו שיאכל מנה לתיאכון ומה שכתב הרבנס בן זבון הוא ומה שכתב בת אגשר דהיינו פת הבאה בככנין ובמין שהוא מנה שהוא כחו מנה פשוטה כתב הטור בסמוך אבל בתה שאמר אבוד והטעם כדו שיאכל המנה לתיאכון דלזה לא ש"ך איסור אלא לומר טוב שלא יאכל מן המנחה ולאעלה כדו שלא יאכל מנה על האוכע לכך נראה לידהכי גרובין דאבוד ואין העעם מאום תיאכון לכך אלא משום שאכילת מנה כליל פסח חוכה דהכתוב קבעו חוכה ואי יאכל מסמוך למנחה ולאעלה כלילה אתי למיכל למנה אכילה גסה ולא יקרא זו אכילה ולא יצא ידו אכילת מנה דאם הוא יהיה מותר לאכול לא יבא כוזה לאכול מעט אלא יאסך באכילתו ויהיה שבע ומשו הכי לא יהיה יכול לאכול מכצקות של גוים דאמרינן דאיהו מלא כריסו מהן וכלכך שיאכל כוית מנה באחרונה דהיינו דוקא כשגדה דליל סבא דהא כוזה אכל אי מתירין ליה מסמוך למנחה ולאעלה לא יהא כוזה ויבא לידו טובע ולא יקרא אכילת מנה אבל נראה דעכשו לדידן דכל המצות שלנו שזורזין הן מעט לשה יכול לאכול כשעודת ליל פסח לשבע וכפרט דעברין כל הסדר על מנה מיוחדת דקרא מנה שמורה האמרים אותה משעת הקציר דמה שהיא כותף הפעודה היא עצמה מה שאוכלין בסוף דהיינו האשקומוין אין נרדף לומר כוזה דגם מנה ראשונה זכר למסח היא וכש מה שזרזין כן נראה מדברי הגמרא וכן מדברי האין דהטעם הוי משום חוב תנה ואגשר דרש"ז דכתבנס בן טעם זה הוא לפי מאי דמקא דעתין מעיקרא וכסה שכתבתי דעכשו שאנו עוין הקדר הכל ממנה השמורה אין זרין לומר בכל זה עיין לקמן בסיומן תע"ז בדברי הטור והרב והרוקח ז"ל אבל כשר ומוני תבשיל שרי כפי דברי הטור נראה דכאלו אפילו אבל הרבה מהן לא אתי לדידי אכילה גסה אבל מדברי הרמבם נראה דלא יאכל אלא מעט פירות וירקות ונראה דכתרתי פלוגי מרא דלדברי הטור יכול לאכול הדכה מאלו ולא חייסין שמה לא יאכל לתיאכון דדברים שו קלים הן להתעכל גב מדברי הטור שיאכל כשר שרי אבל מדברי הרמבם דאפילו פירות וירקות אינו מותר אלא מעט שאם ימלא כריסו מהאכר טובא לדידי אכילה גסה לא יאכל לתיאכון ועוד דהרמבם לא הוכיח כשריותא אלא כויות וירקות אבל כשר לא ואלו משום דכשר לא מתעכל במהרה אבל כיון דכתב מעט פירות וירקות למה לא יאמר גם כן מעט כשר ומעט מיני תבשיל וגם פת לימא מעט דכיון דהוא מעט אין באן חשש של כלום ונראה לומר דכיון דפת ושאר ממיני תבשיל הן דרך פטורה אפשר שיאסך כשעודתו

ויבא לדידי אכילה גסה אבל כפירות וירקות אין דרך פטורה בהן ולבוא המשכה ככלל ומה שכתב ויין מותר לשתות כיון דכאז מעט נראה דאפשר לומר דיון מותר לשתות כיון שיהיה הרכה כיוון כיון שיהיה מעט עכשו ומעט אחר כך והחידוש הוא דיוכל לשתות אפילו הרבה ביחד ולא נאמר שישתכר דכמעט הא קאמר בגמרא דמעט אינו גורר ודייק לשון רבינו הן רכ הן מעט דמשמע דהאי רב שכתב אפילו מעט מעט דאי לא לכתוב כיון רב כיון מעט ויכול מקום נראה דאפילו לפי זה אין איסור אלא ושתה מעט דאפילו אם מקעד פעוד כיון שהוא מעט אין חשש שלא יאכל לתיאכון דמעט הוא ואי משום החשש טובא לשתות הרבה אדרבה זה עדיף טפי דמיגרר גריר אם כן בכל גוונא מותר לשתות ואם כן נוכל לפרש דכדרי רבינו כישמע דהיינו שיכול לשתות כיון מעט כיון הרבה ומכל מקום איכא למידק קצת דמנא לן דרבה אחר מנחה היה שותה דמדברי הטור משמע דמה שמתיר הוא אחר זמן איסור אכילה הפת דילמא דרבה קודם היה שותה דכיון דהיה שותה וכומו שאמר בגמרא אלא שיהיה אחר זמן הפסח שמה ישתכר ולא יהיה יכול לעשות הסדר ואלו הטובא דקאמר בגמרא אינו הרבה כיוון אלא יותר מעט מרביעית ומקרי הרבה דודאי דרבה לא היה משהכר עצמו דהסכרות אבוד וכו' או אפשר דמה שאמר בגמרא טובא גריר פורתא בעידן אין הכוונה לחלק כיון מעט להרבה אלא לומר דטבע היין הוא כיון שיהיה מעט כיון שיהיה הרבה דרכו לגרור הרבה תאות המאכל ומה שכוונת הוא מעט ואין צורך לזה כפי מה שכתבתי :

ב ומה שאמר דהפת שאוכל הוא מנה עשירה וכו' הגהרה אבל לאחר הזמן אפילו מנה פשוטה לא יאכל דאיכא שובעא ולא אכיל מנה לתיאכון ומכל מקום נראה דהאין דחוי דאכיל מנה לא יחשוב שהוא מנה עשירה אלא משאר המנה דכפיק בה ודיחיביתו ועוד כפי דרכו כיון דאין דרך לקבוע כעודה על מנה עשירה אין להגש שוין ושבע כי יאכל מעט לכך נראה דמה שאמר בכתבתינן לא יאכל כמון למנחה לא לענין פת איירי דפת לא מני למיכל וכמו שכתב לא אפילו שאר דברים לא יאכל הרבה מהן אבל קודם המנחה יכול לאכול משאר דברים אפילו הרבה ומסים הכי כתב הרמבם מעט פירות וירקות שיאכל אחר המנחה אבל קודם יכול לאכול אפילו הרבה או אפשר לומר דלא יאכל דבר של תבשיל שהוא דרך פטורה יכו' או רב פהוא מחמשת המיין דייכוי אבל קודם המנחה יכול לאכול אבל פירות וירקות לא ילמוד אפילו תבשיל וכשר יכול לאכול אחר זמן המנחה אבל פת אימ יכול לאכול כלל אש"י קודם המנחה ככלל עד תחיל שעה פטורית דהיא חצי שעה קודם זמן המנחה והמנחה היא חצי שעות ומחצה וזמן מנחה קטנה :

ג הרב בי זלומ"ש רבינו כל אדם וכו' אי כיו משו דתי' אפילו אנריבם המלך שהיה רגיל לאכול כש' וכו' הגהרה נראה מהבא מהאי דאיכא בגמרא מאגריבם דאפילו קודם שעה עשירית איכא איבורא למוקבע פעודה דילמא מרשי' עד זמן איסור מדאמר בגמרא אי אמרת בשל"א מנחה קטנה היינו רבותיה דעדין לא מטא זמן איסורא וכו' וכך פירש רש"ם ודברי הטור נ"ל דמתחלת שעה עשירית הוא דאיכא איסור אבל קודם לכן לא וכן במשנה נראה כמון למנחה

ראש יוסף הלכות פסח

דהיינו חגי טעיה קוד' ה'הנחה ואולי דמה שאמר סמוך למנחה
 וכן הסודר משעה עשירית וכו' היום שלא יבא לאכול באיתו
 וכן הענין שהיה קודם ודומה דבריה דמה שאמר היינו דלא
 יתמיל אז ואולי דעמי אנריכס דהוא מלך ומסתמא שהיה
 כבשרתו וכו' והוא ליה כאלו הפתיל כבשרת איבנורוכל אדם
 פיסב לדע' כן לימד כבעדותו עד וכן האיסור עושה איסור
 ולא יפעה ופירש המדברי דכיון דהיה דגיל לאכול בט' שעות
 ואפילו הכי היה אגל בלילה וכו' צריך לפרש כן בהכרח דאי
 לא אלא שלא היה איכל בלילה משום דהיה טבע חכה האי
 אכילה ודאי דאסור ואי דאי דאסור דט' שעות לאנריכס כד'
 שעות: כל אדם וז' כראיה לדיאכא לזרזק עליה דתלמודא
 דמחא לזרזרנפס התלך היה אוכל בלילה אלא מאיס לזון
 אגל אנריכס ה' ויולי לא היה אוכל בלילה ודאי אפי' שאר
 כל אדם אוכל כיום ככל עת שירנה ואינו אוכל בלילה
 לא יאכל כיום וכאודר' שעת' וד' כירושלמי וכו' דהיו אבנתסוס
 אוקאזרי טעם כיום דהיו באנריכס דאוכל בט' שעות ואוכל ג'כ'
 בלילה והיינו כל אדם אפילו אדם שיש לו מדה זו וכו':

ד אבל כשרירק וכו' וכתב הרמב"ם ולא כהורא דהא כתבם'
 וכו' ורכימ פסח וכו' הגה"ה אעפ"י שכתב בגד' הראש'
 אכינו מח' גר' נראה לנו רבנות הריף ורמב"ם היא אמתית וכמו
 שכתבנו גם אהבנו כשידוע דבריו השנו' אבל מח' קשה להו' דברי
 התוס' דקאמר דמכרי' בחמ' וכו' ונראה לנו דהרד"ה דברי
 הראש' מוקטין דמאי מביא מהתוס' דהא' דמיני תרומה הוא
 סחמשת המינין ופל' זה אמרי דמכרי' כורא' מיני מונות אבל
 פירי בתי מקורן מיני תרומה וכו' אתי שפי' לזכוייא דמשי'
 תאו מיני תרומה פירי דגל' דגס פירי מיני תרומה אול' כן
 כמו שכתבנו דמיני חמשת המיני' מאכיעו וכו' ומד' המשיבי
 נראה דאפי' שאיס אוכל מחמו' אלא מעט אסור דכיון דמשיבי
 אעפ"י שעכשו שדין אינו נשבע אחר כך מתקדך המונק כמעת
 ויהיה טעם ככל יבן נראה מ'כרי התוספות:

ד ומש' כש' תרמס' אלא יתא' דהיו כו' ופי' יתא' דמילתא הכי
 מוכח' הגה"ה אבל אפי' דהיו פירי ורקו' מתעבלין
 כמורה' ואפילו שומל' כריס' מהן עכ"ל ואכל מנה לתיאבון'
 ו' ומש' ויין מות' וכו' דכיון רבינו מתי' דהא איתא כרפ' כינר'
 מכרכיס וכו' וכתב התוס' וכו' הגה"ה וכשי' מה שכתבתי
 אין כאן קושא' ראעפ"י דעמיד' אינו חשבי' דרכא שתי הרכה
 כיוסיכו דבריריה לא מאס' הכי מעט אסור דכיון דמעט הוא
 אשע' דרעמיד' אימ' משבי לא דהרכה הוא דגירי טפי וכתבתי
 דבר אחר עיין בדבריו סבך דמכח קנת' הכי ורכא קא' אב'
 ערכו פסחים מ'א' אימ' לך דממרא' טובא גריר' דון ודאי פל'
 פייטל' דאיתא התם כבכרות' צריך לו' כן דממרא' טובא גריר'
 דתתן בין הכוסות הא' אית' וית' לשתו' שותה היינו אין טובא
 ואי אחרת מיוסער עמי' אש' ישתה סב' כ' שער' רכ' וכו' ואי
 דכ' אית' לירי' כשי' הוא אית' למכל' מנה אכילה גסה לא ודאי
 מד' שרי' למשתה' כל מ'א' דכיון דאי' דממרא' גריר' דאי לא לא
 דסועד' א"כ הוי בעוד' רכ' רכ' שכתבנו מ'א' דלא חס רכ' וכו'
 לרכי' התוס' הוא דרר' דבר דמוק' דמחוס מעט יין שישתה
 האדם מן המנחה ולמעלה היה טבע בלילה ולא יאכל המנה
 כי אש' אכילה גסה ועו' דכ' ליל' קוד' שיכא לאכול הית' ישתה
 פירי יין דהיינו שתי הכוסו' ואיכר' לשתות באמצע יבול' והיה
 מן הרכה ומערר' גריר' ואלו' דכיון דכבר הוא טבע מחמתה

שעת' היין שישת' אחר כך אינו נורר ואינו טיה' לז' דכיון דטעמו
 של יין למיעור' למה לא היה נורר כטעמו ומחסו הכי לא חס'
 רבי' לכבדת' התול' והתח' ככ' כינר' מכרכין אחר נכ' דממרא'
 לא קבעו בעודה עליה הא' ראיה' דלא אמרו' עליה נ' כבדות'
 ועד' והתו' כתבו משמע דנר' משמע ואינו משמע וכמו שכתבנו
 וכשי' מאי דמסיק התם דלא קבעו' ונכ' מה שכתבתי דלמלא'
 אתי' לאחשבי' כיון לא שייך לומר ואי כתבי' התם כן דמשמע
 היינו לפי מאי דאמר מעיקרא' אבל לפי מאי דמסיק שאין
 קובעין בעוד' כיון לבדו אפטר' דלכריה' נכ' לא יהיה אסור
 ככל' וכפא' דמה הפת' שואכל' כבר כתבתי דעתי וכו' ונרדף
 לומר לרשי' ולמכרס' שסוכרי' דאעפ"י דמי פ' אינן מחמדין
 מח' חמדין קס' הוא וממחר' להחמין ווא"כ אינו לאכול מה יהיה
 מה שיאכל ואולי רע' לא חיישין להכי אפי' לרשי' ועיין וכהא'
 דאמרינן דהאוכל מנה בע' פסח ככופל' בו איכא פלוגתא'
 כשב' איכל' היום אי' חמנו וכו' והר' הכרי' שם פ' אי שכתבנו
 וסבד' דחמנות וכו' נאמי אומר דרכי' הרמב"ם דה' דמכין נרדף
 מרמס' ואמר ערב פסח ולא פירש' מתי אבד' מתי מת' מתר'
 כמו שפרש' דהריהו דכרי' שבי' דממרא' כו' וכן איבד' וכן
 היתר' משמע דכל היום הוא אבד' דאי לא היה ליה לז' ואולי
 דהלא' סבד' דכיון שהוא משורש' בחמין הוי כלא שרש' כמנה'
 ז' כתוב כתרומת' הדאן דקאן' שלא הניע' וכו' שרי' להאכילו'
 וכו' הגה"ה אבל חמין דאי' לא משי' דאיכא למימר דאבד'
 מד' אריתא' הוא ואין לוח' חסדי' דכבר בערנו אותו דהא כמה
 חמין איכא כשוק' אבל מח' אפטר' לוד' דאי' יהיה מותר' להאכילו'
 כיון שאם מוזהרין לכצרו ויזכר' זה נראה דאבד' משום דאין
 מאכילין את הקטן איס' ר' בידי' ובח' ל' פיה' טעם אבד' רואין
 את הקטן שאוכל' חמין אחר וכן איסורו' אין אמו מחויבין
 להשרישו' דקאן' אוכל' ככלות' איך' מ'נויין להרדשו' אבל נראה
 דאית' ואלו' משי' אין ליה כמו בשאר' איסורין' ואפי' כמנ' כיון
 דאישורא' עליה אפי' רכבי' סבד' איכור' כמו בשאר' איכורי' הוא
 דהא מבח' מרדו' הוא לוק' אמאי' מאכילין אבד' ד'כיון' להפטר'
 שעתו' כמנה עשיר' למח' דמשי' כן וכתב' אבד' כמנ' שישכר'
 להכין וכו' כד' דיש' לדחות סכרתו כפי' כבדות' דכיון דהטעם
 דמאכילין לקטן מנה הוא חסל' דהוא קטן ואינו כד' מנה מה'
 לי' גמ' ומה' לי' שאינו מכין' לפי' שמאכילין' ל' שאינו מכין'
 ויהיה חסד' גדול מתי שמכין' לכן נר' דזה יהיה תלוי' באם הניע'
 לחי' ללא' הניע' וגם כד' דמאס' דהיו אסור' מדרבנן' וכו' וכן
 להאכילו' לכל' קאן' וכו' ויתר' סב' אש' יכולין' להפטר' שעות'
 כדבר' אחר' יעברו' ואי' אי' אפטר' מאכילין' ליה מנה עשיר'
 או מנה מת' אבל חמין נראה דלשכל' לא וכמו שכתבתי:

ח כתב רבינו ירוחם יש שהנינו שלא לשתות מהנה הקדמונים'
 הגה"ה נראה דאפי' ל' כימינהן אש' ירגו' לאכול החזרת' עי'
 תערוכת' שאר' ירקות' שעושין בשמן' וחומץ' נרא' פיהיה מותר'
 דעכשו' אינו נראה החזרת' לא עיין' אחר' נר' והם לא הנגול'
 שלא לאכול' אלא החזרת' כלבד' כמו שיתר' בנכס' ונקט' והמנה'
 בחזרת' מבני' שהיא עיקר' התעו' ויהי' משה' ירקות' הבאים
 כליל' טעם וכת' הרב' ז' ואין עי' למנוח' והדין עי' דהא מ'אס'
 יותר' עיקרית' ולא אסרו' לאכול אותה' קודם' הפסח' אלא כע'ע'
 ומנה' כזמן' היה דאירית' ומרדו' דכבן' לא דאיכא' למי' דכשלא'
 ממר' דנראה' לכבי' אדם' שהיא מנה' ומוכרחים' לאכלה' בגלי'
 פסח' ואחר' כך אין' איכלין' אותה' אלא אם ירגו' דרך' מקרה'
 אבל

כרבים ושמואל קאמר דהכי אמרו חכמים ויש למפסק בחמת
 אכל ראיתי בדכורי התוספת שאמר שהביאו האי ויזלמי
 כתבנו דש לרקדק כמאן הלכה ולא חשו סהם רבים כיון
 דרבי יוחנן אפר דאין הלכה בדכין עד כאן אלא כיחיד
 הא בסכרתי והופלוגו דרבי יוחנן אמר הלכה ברבי ויוקודבי
 יהודה ושמואל אמר דהלכה בדכין עד כאן יומה שאמר רבינו
 לרשכס נריך להפסיק כעקירת שלחן גס בדרכת המון
 דהפסק לגמרי בעי ומכרן כורא פרי הגפן ומקדש ואוכל
 בעודת פסח וקשה לי כיון דאז מפסיקין וכן להרף דאז טרם
 מפה ומקדש ודאי שהוא טעם מהפסח ונאך יאכל מזה
 אכילה גסה וכבר רמזתי זה ובתבתי דעל ידי רבינו ביון
 גריר לביה וכו' ושיין גס נראה לרקדק בשבין זה דמראה דזה
 היה אוכל מקודש תחלת שעה עשירית ונמשכה בעודתו שב
 שתחשך מאי עשין לפרד ערבית ואם לא אמרי מנחה גס כן
 מאי עבדו ולענין המהרה הדך משירש למל כמי דלכ דאשיל
 אם התחילו באיסור אין מפסיקין אם יש שהיה אחר סיגמור
 בעודתו להתפלל ואומר גס כן הכא לענין סדר ערבית דכיון
 דכל הלילה זמן ערבית היא הא איכא שהיה אחר כך להתפלל
 לא שיש למיחס לשכרות דכיון דאכל ואוכל עכשו עוד וסותה
 עוד יין ויין של בדר ובפרט כמו שכתבנו רישתה יין הרכה
 כדי שיערר לבו לכך היה נר לי דיקדש כיון שנוכח שבת או
 אט וכיוסם להתפלל תפלת שכי' ויחזור לבעודת אכל הכא
 נר דלא התפלל תפלת מנחה דהא קאמר דמשכה בעודתו
 עד הלילה עד שתחשך ואילו להתפלל קודם אי אם לא
 התפלל יתפלל ערבית שתיש דאם יזכור כשוד שיש זמן
 להתפלל מנחה נריך להפסיק כדי להתפלל וכיון שיעסיק
 להתפלל טוב אינו יכול להתחיל אחר כך לאכול ולקבוע
 שום בעודה כדי שיכא לאכול עד הלילה עד שתחשך אלא
 או יתפלל קודם שיעסיק לאכול ואם לא התפלל ושכח ולא
 קם מבעודתו להתפלל כשתתפלל ערבית יתפלל שתיש
 ולא מיקרי מויד כיון שלא כוונת אף על פי שלא כוונת
 וישכ לאכול והיה נריך לדעת שהיה נריך להתפלל
 וכתב רב אלפס אלא פורם מפה ומקדש והקידוש חשיב
 ליה השבך דמתחיל עכשו בעודה אחרת ומשום הכי נריך
 לכרך המנוח אחר כך אכל כשמקדש אין לומר כורא
 פרי הגפן דאין דבר שהפסיק בין הסוכות הראשונות
 ששתה לזה ועקירא ממש אינו עושה סהרי אינו מכרך
 ברכת המזון למרע אס כן לקובעיה דרובו וקושיא
 זו הקסה הרוה על דברי הרף דכיון דנריך המנוח אף
 ברכת המזון כמו נריך ויתרן הך דהו כמו מלך ככת
 אכל הכא כיון שהיה דעתו לאכול ולא הוה דעתו למה ליה
 המנוח לשיכך נראה כמו שכתבתי ואולי דזה קורא לו הך
 מלך ודוק ועיין עד כאן:

סיבן העב

א ויהיה שלחנו מבעוד יום מיד כשתחשך וכו' הגררה
 וכפי דברי הראש לא נריך כ' כמיד לא נריך להמתן מעט עד
 שיש הפסק מלכודש מירא לנו שכבר החשך ועדין לא החשך
 ונריך שלא יהיה יום ואף אם הוא כמרדס יקום משום שחשום
 וכו' ומה זה אם היה אוכל והלך אמרין להרף שלא יפסיק
 יכ כ ז א ב אלא

אכל אין דרך אכילתן בה לכך נר' להם שהיה יותר מע' ומשה
 חטבה וישו בה והגנו אבל במשע שאעפי שהיא מנוה מח' כל
 אכילת ארס כפסח במנה היא אעפי שרשות היא אהכ בשאר
 ימים מכל מקום אכילתן ובעודתן כזה היא אינו נראה להם
 כל כך מנוה ולפיכך לא כהגנו בה ומה נראה דאינו מנחה
 ולא שייך לומר בזה דברים שמתרים ואחרים כהגנו בו איסור
 דזה לא נאמר אלא כדבר שאכרו להם עליה באיסור אבל
 זה לא אסרו אלא בשביל שדרכים לאכלו כליל פסח למנוה
 כזכר לעיל:

ב כשור ואם התחיל לאכול וכו' הגררה אבל אם
 התחיל אחר זמן איסורו נראה להמלי עלמא מפסיקין ליה
 אפילו מיד אם לא לרבינו יוסי אסיקוד דאף כערב פסח
 אוכל והלך עד שתחשך וזה כנמרא יתבאר למי שיעיין שם
 ומכל מקום נראה דיש קנת עדיקון דאף על פי שהתחיל
 כהיתר דהיינו קודם שעה עשירית אחאי כשמוע שעת
 האיסור לא חפסיקין להו מיד כיון דהטעם משום חיוכא
 דמנה ואכילתו אשאר שלא יקרא אכילה וליכא מנוה ויתבאר
 אס כן מנית שעה דכשי חמעות העיין נראה דאם התחיל
 בהיתר אין מפסיקין אותו אלא הלילה כל אחד לפי סכרתו
 לרשכס מפסיק לגמרי ולהרף פורם מפה ומקדש וגם מה
 הפסח יש אם מפסיקין ליה מיד ומלשון הטור אשאר לרייק
 מקנת דיוק דמפסיקין ליה מיד דכתב ואם התחיל לאכול וכו'
 ובמשכה בערית עד הלילה נר' דאירע שמשכה אבל לא היה
 כן מן הדין דאם כן זה היה לו לומר כשי דאם התחיל בהיתר
 דיכול לאכול עד הלילה וכלילה פורם מפה ומקדש או יעקוד
 למד כדאית ליה ולומר כדאית ליה אלא שמלשון הנמרא לא
 מחמע הכי דקאמר אוכל והלך עד שתחשך עד כאן ודברת
 רשכס היא שמשפיקין לגמרי בדרכת המון ובעקירת שלחן
 ואין לומר דהאי מפסיקין הוי פרישת מפה ויקדש וכו'
 שמוכח בממרא וכן מהיה שהביאו אותו התוס' שם מהירושלמי
 אחר רב יהודה בשם שמואל ו דברי רבי יוסי ורבי יהודה
 אבל חכמים אומרים טרם מפה ומקדש ולענין הלכה נראה
 דברי רשכס מרפסק רבי יוחנן ברבי יוסי אבל התוספות
 כתבו דכיון דאיכא חד לישנא דלא רבי יוחנן אמרה וכמו
 שכתוב בדברי התוספות בדבור המתחיל הכי גרסינן והא
 אחר רבי ירמיה וכו' כי אם פירוש סקו' שהם שני לשונות
 אם כן אין להפסק ברבי יוסי ויהיה כלל זה בידנו איכא
 דאיכא דבריו שני לשונות ואי אמרה רבי יוחנן או אחר לא
 פסקין אלא כדברי שמואל כיון דלא בריר לן דפליגי עליה
 דשמואל רבי יוחנן ודאי ועוד כתבו התוספות דרב כמו
 סבירא ליה כשמואל אם כן נראה דאין הלכה ברבי יוחנן
 אלא או כגד רב או נגד שמואל לחודיה אבל כגד תרוייהו לא
 ומרבי הלאש במשכת יום טוב לא משמע הכי אלא אשיל
 כגד תרוייהו הלכה כרבי יוחנן וכן הוכחתי בכמה מקומות
 ואולי דיהיו מקומות הכי כפי מה שנראה
 לבעלי התלמוד אבל נראה דלהרף זכרנו לכרעה לא
 צריכא כלום מזה דכיון דאמר כירושלמי דהאי דשמואל
 דחכמים הוא דפליגי עליה דרבי יהודה ורבי יוסי ודאי
 דהלכס בחכמים ולא אמרין דהלכה ברבי יוחנן כשפליגי
 על יוה אלא בסברא דנפשייהו ועוד דכיון דחויין דחכמים
 פליגי עליהו בחכמים יש למסקן ככללן דחיד ורבים הלכה

ראש יוסף הלכות פסח

אלא זורם מפני ויקדם ונומד פעודתו ויאם היה עומד בכית
 הפרדס רהוא עסוק במנהג אחרין דיקום וכו' מפני
 קרום לקבל עליו קדושת היום ומיד אחר הקדום יעשה
 הכרז והשינוי כד' וישאלו התמוקות והיו מנהגים אורכליל
 א. ת. יום טוב היו דורשין וכליל שם נרביין לכל מהר כביתן
 כד' שלא יסגו התמוקות וישאלו וכוה יבא לספר כיביות
 מברים אבל לא יאכל קודם שתחשך וכו' כסח שאני דמין
 אבילת מנה איה אלא כלילה. ונראה שיש קנת דמין
 דגם אבילת שבת ויום טוב גורמים ואי אחר קרא כספח
 בערב תאכלו מצות גא כשבת ויום טוב תלה הכתוב
 העונג והאבילה וכחו שהתם יכול לזכור קודם שתחשך
 הכא כמו והוא ז' כתב זה מכה היה שכתב הראש
 תימא אחיא תבא עד שתחשך דסגו שיאמר סוף למנהג
 לא יאכל רהא מיירי אבילו שהתקבל וכמו שכתבו התוספות
 וכשבת ויום טוב למה אחר מן המנהג ולמעלה והכא אחר
 עד שתחשך להכי קאמר דאחא לאשמועינן רכפכת לא
 יאכל קודם שתחשך כמו דאחרין כשבתות וימים טובים
 משום דמין אבילת מנה איה אלא כלילה וכל הסדר שכל
 כשכיל מנה ומרוב אש כן נרביה להיות אחר שתחשך על זה
 איכא לזכור אש כן גמי פרוך כגמרא מאי אירייה ערב שם
 אבילו ערבי שבתות וימים טובים כמו נמא דאטרי
 לאשמועינן דנריך להמתין עד שתחשך ולזה נראה רכתבו
 התוספות דזה לא נריך לאשמועינן רככר אשמועינן כשרק
 אוהבו מקומן הפסח אינו נאכל אלא כלילה וכו' תימא אש כן
 אחיא נריך הכא במתני' למיתביה הא כתבו גא כן התוספות
 דנקטו הכא דרך קצרה אגב אורחיה וכל זה נראה לי שהוא
 דוחק לכן נראה לי רכקט הכא עד שתחשך רהא תיא נקט
 כלגונו הכי וה' שבתות וימים טובים רמאי שכל ולמאי
 דתנא הכא משתחשך במין והאי עד שתחשך רונה לומר
 עד דתתבני סדרן דגרבית ואף עלפי שערין לא חשך מכל
 מקו כיון שהתפללו וערכי' הא חשיב לה' לילה וכמו שכתבת
 ושאר ימים טובים יכולין לקדם ולזכור אבילו קודם שתחשך
 בערביו פבחים אם כן רהא קרום שאומר כליל שכתב ויום טוב
 על שבת ויום טוב לאחרות אשכ ליה לילה אף הכא כספח
 כהאי גוונא מיקריליה וכולין לקדם ולעשות הסדר וכשרת
 דיכא לזכור המנהג והמרור אחר שתחשך דאף על פי דאין
 נריך לזה וכפא מונה כפי זה דיכול לעשות בערבי פא' כמו
 בשאר שבתות וימים טובים ומכל מקום לחומר יש לחוש
 לרכי' התוספות והראש ולא יאכל עד שתחשך ממש וכמו שכתב
 רבינו אבל הרמיה למה שכתבתי דעד שתחשך היינו בשאר
 שבתות וימים טובים מה שאמרו ביהשגלי דערב שבת לא
 יטעום כלום מן המנהג ולמעלה עה שתחשך והא חייבין
 רכשבתות וימים טובים ויכל למיכל אבילו קודם שתחשך
 כדאחרין כפרק תפלת השחר דיקדם אבילו מבעוד יום א'
 דהאי דעד שתחשך ירצה לומר כמו שאמרנו דהיינו כיון שעצו
 בדרן והתפללו ערבית הא חשיב תחשך ואין חילוק בין פסח
 לשאר שבתות וימים טובים ופסח כל זה אינו סמך על דעתי
 אעפ"י שנראה כפרא חילוק מחלוקת ולומר דכזה
 מלג הירושלמי אמת לומר דרך כ"ל:

הכא עד שתחשך ה' כמי בשבתות וימים טובים אלא סבל
 תנא בקט כלליו כד נונא ועוד איכא למייד דמאי דנקט
 הכא עד שתחשך משום דמין איהו אלא עד שבת ויום
 אחרת כדעברך פסח כיון שהוא מן הקרבת הקרבן של פסח
 היה אוכל מכשר ויה הרבה כד' שיהיה להם שהיה רב לספר
 כיביות מברים וס' שלא יהיה להם נזיר מחמת התענה
 והפסח קהל רח' אלא עד שתחשך ורומה ליה קנת דכתבו
 התוב' ול' הראש לא נראה זה דכלילה אחר רחמנא ועיין גם
 לקמן דאחר הפסח אינו נאכל אלא כלילה ואשכ' לא נריך עד
 שתחשך לז':

ג ויסדר שלחנו בכלים נאים וכו' הגדה על שם
 שהעשירין הקב"ה ככלי כהפך ויהי' ומל' שהשילוח המגריים
 ובתיב ויתן אתחן העם בעיני מברים וישאלו ויכנולו את
 מברים כדכתיב ואחר כך יצאו ברכוש גדול ואמרו חז"ל
 הפסח מהיוצאים הוציא פשעים ממוריס טעונים וכו' ויבין
 מושב שיש כהשיבה וכו' לויסם אלהי' את העם עו':

ד וכבש אבי העזרי' כותן הוה וכו' הגדה ואדרבה
 כיון הוה נריך להראות עגמות מירות ויה כשיבך דרך כבי
 חורין ומה טעם הוה לומר כיון הוה משום דרך דלא רגלי
 כהשיבה דלא נריך היסבה רהא נריך להראות דרך מירות
 אלא דארכא למייד דכשלא כיון דא' רח' כא רגילות ליכא אי
 אינו מכב מורה עבדות אבל כיון דאין רגילות להכב אלא
 יושבין בישיבה לכד זה מורה חירות לכד ואין נרביין להכב
 כדי להראות דרך חירות וכישיבה לכד סגו נאם לא ישכ' אז
 אינו מורה חירות ויה נראה דפתי' אבל מכל מקום חלקו עליו
 דכל המחברים כחיבוריהן כתבו היסבה והיה שכתב הרב
 בשם הגהות מייסדן שכתבו בשם רש"י ז' ושהוא יחיד
 כדכר' אינו כן רהא רש"י שכתב דהרד"ב הכי כמו סבירא ליה
 אלא שבוין שכל שאר השפסוקים לא כתבו כן ימיד מיקרינו גם
 אפשר שבגהות מייסדן לא ראו דכר' רש"י אבל לא סבירא ליה
 לז' דייחיד היה כיון דלא ראו רכרי כל הפוסקי' המרדכי כו':
 ה ושם הוא מיכאל וטה על ענב וכו' הגדה נראה
 דעל גבי כ"ג מודו משום ככנה היא רהא רש"י כתב דהיפכת
 ומין לא שיהי' סבה משום דנריך דאכול כמימין וככתב דמאי
 רחמ' ולא עור לא שחא קר' קה' לז' דכשרקין קאי דהוא
 משום סבה ומכאן נראה דהוא ז' מפרש כשרקין כר' שם
 והתם ז' דהיינו כפי' למעלה וכמו שהיא רמתו מדכר דגו
 אכרקי' וכו' אבל מי שפירש דפרק קדמינו שפנינו למטה נרא'
 לי דאין כאן משום סבה אלא משום דאין דרך אבילה בכך
 והתוספות רמו כירום זה משום דאין דרך אבילה בכך ואדרבה
 היינו טעמו ואולי רהתום דכתבו דאין דרך אבילה בכך הוא
 לתת טעם וכירוש' לחאן דמפ' הכי אבל לשון התוב' לא משמע
 סבי' אלא כח' דרמי' להאי כיוושא משה' ודוק ולפי זה אסרדי
 ומינו וכו' יטה וכו' כלו כיון דהא' משום לאכול כמימין עכשו
 ומינו הוא שמה כל אדם ואם הוא שולני כ' יר' ל' דייטה
 לכל נר' שרצה או שחא כייקדכל אדם וטה לאמא גם הוא יעשה
 כן ויה נר' לא ראיכא למי' לרעת דאין דרך אבילה סוף סבנה
 שא כד' לאכול כמימין לכד זה סגו לא ה' לתלמודא' והוירני
 כוה לא יחמ' שניר' שם ולאכול כהיפ' וכדאי דוס יסכ' בשמה
 כד' לאכול כמימין שא שחא שם אדם יטה למין ואכל לא יבאיר
 היפ' משה' קא בשמא ולא כיימין דהיפ' ומין לא שמי היפ' פ'

ב היכ בית חסף ז' אבל לא יאכל עד שתחשך כן כתב
 הראש וכו' תימא וכו' הגדה כבר כתבנו כוה דנקט
 מחי

כפניית שטכלה לשם עבדות וכתבו התם דעכשו כל הנשים חסוכות הן ולא ידעתי למה אי משושים להן שכתובי הפנינים מאי איבא למימר ונראה דהטעם דכיון דעכשו כל הנשים או עשירות יהיו או עניות יהיו מכניסות נדוניא ומעותרב לנדוניא חסוכות מיקרו ולא כקודם שאין לכל אשה שום כתובה אלא ק' וק"ף אלא שלכרי דשכס דמרטש שאימת בעלה עליה מאי שנא חסוכה וכו' הא אבינו מיהיה חסוכה כיותר ראימת ומורת בעלה עליה לא שטעם זה של דשכס כפי דברי הטור דכפיק מיכיה דאלמנה ונרטה נדוכות היככה נראה דבר קשה דאשתקד לא היככו והיוס שהיא אלמנה היסכה ולשכנה הכאה לא תיכב ואפשר לומר דהיא שאמר אשה חסוכה לא נדוכה היסכה היינו שהיא חסוכה יותר מיינו שהיא הרווט כפניה שהיא גדולה וכת גדולים וכימין ותשלח ותקרא לברך בן אבינועם ונולא כפיק אלכ דברי התום :

ח בן אלכ אביו נריך היסכה אשילו הוא רכו' הגדה איבא למירק תלמיד כפי רכו' מאי עמא ודאי רדוי מסוס מורא רבך כמורא שמים ואכויאם הוא רכו' אמאי נריך הא איבא מור' מרכ ומורא מאכ ואי מסוס דהקן לא כיוף ליה כמו התלמיד וכמו שפירש דשכס איבא למימר דאמאי כיוף מסוס התורה שלמדו גם באכ יהיה כיוף ליה ולכרי דשכס נראה דלא מנריך היסכה אלא בתם אב' וכו' אבל אם אבוע מלמדו תורה סבור' ליה דלא שאל מתלמד אחר כפני רכווכן כלגב' דאם אביו מלמדו תור' לא נדע מרכ אחר וההכרח שהכריחו התום מיהא סת' איכ מלמדו תורה חשבי שמלמדו תורה אינו ככ' הכרח דהנך דאם מלמדו תורה והכא לא מוירא אלא באב שאינו יודע דאין לו עליו לא שהוא אביו אבל אם מלמדו תורה נכנס במה שאמר כנמרא תלמיד כפני רכו' אין נריך היסכה ועוד שכתב הטור אשילו הוא רכו' מוכהק ואמאי דשאלא כשאינו רכו' מוכהק אלא שלפעמים לומר ממנו בדרך מקרה לא מוקירו רכו' ונריך היסכה כיון שבהק אביו בן לאל כיוף ליה ככ' בשאר תלמי' אבל כשיהי' רכו' מוכהק אמאי לא ונאכודה מנינו דאמרי אכיד' רכו' ואכיד' אביו אכידת רכו' קודמת ואם היה אביות לתמיד חכס אכידת אביו קודמ' דחשיב ליה רכו' יותר מרכו' האחר ואולי דהוי הטע' דכנו מסוס דמסת' מ' אביו כותן לו רש' ומשה מיכב ג' כפי אביו אש' שהיא רכו' מוכהק אבל מת' מנא ליה מדכרו התוב דאש' כרכו מוכהק כנו אצל אביו נריך היסכ' ואולי דכיון דתת' רוב חכמתו היא מ'ו כ' ל' והאלא לא הוכיר אלא אש' רכו' ולא הוכיר מוכהק כלל וכל דמאי דכתב אש' אין רכו' מוכהק מסוס דכתס רכו' כשהוכיר בתלמיד ולא חולק ודאי דכונתו היא או' רכ' שהיא והאלא הוכיאו מ'קדוק הסוגיא מרפדין מהיהו דתניא עס כל אדם מיכב אפילו תלמיד עס רכו' ומשכי בשוליא דנגרי מדדתיק עגמו כהכי ולא מוקי בתלמיד שאין רכו' מוכהק מכלל דבר אמר ולי נראה שהיא דרבות אביו כו' הוינן כי מור דהיינו רכב נחמני וכו' כי אתינן לכו' רב יוסף אמר לן לא נדוכיתו מורא רבך כמורא שמים ולא היה רב יוסף רכו' מוכהק של אביו דהא הרבה למד מרבה כר נחמני שהיה גדל ככיתו ומהיהו שקלא וטריא נראה דהתלמיד מיכב כפני רכו' אש' לא שאמר ליה הרב לא נדוכיתו שהרי הס' היסכו כפני רכב נחמני וכיון דלא אמר להו מידה הוי כמו שניתן להם דשות ודכ יוסף אמר להם לא נדוכיתו דאי לא אלא שפירש' שיתן להם דשות הרב כשירוש'

ומאי דקס' דשכס לרש' דולא עוד לא אש' יקר' קנה לוטט ביה ליה למוכחיה אפרקדן אין מ' ככ' קוטיא משוס דקאמר פרקדן לא שמיה היככה קאמר נמי היסכתיומין לא שמיה היככה דהכל הוי חד עמינא לומר דלא מיקרי היככה ואחכ' אמר דיש באחד מהם סכנה דהיינו פרקדן ולפי שהח' וקת' יש לכהנו על אש' ובמש' הרב בעל תרומת הדשן וכו' ומאסו שפך סכנה ואכ' אפילו בשולט' כשת' ידיו נריך גב' היסכת שאל' ולא מאסו מ' להלכע דהא אפשר דלרש' דהטעם הוא כרו שיכל' אפשר דיהי' ליימין ואין קפידא אלא שכתבתי דאפשר דלכרי רש' ג' לא יטה' אלא לשאל' כהרדכ' ארס וכפירש' איכ' לתימש לסכנה כמו שכת' ולא יטה' אלא על שאל' באיסור אעפי' דלרש' לא שמיה היככה דרדכו לאכול בשמאל ומה שכתב הרב ולפי זה וכו' בשוט' הוא כראה דמ' נריך לא שמועין דהוא איניא דלא יתיק חילוק כפני' דכראה הדבר כחלוקה דהו יטה' על שמאל וזה על ימין וכיון דמעיקרא הכי הוא הטעם כן נריך שיהנו הכל נריך לא שמועין דלא אלא יטה' על ימינו וכו' :

ו אשה אינה נדוכה היככו וכו' ולפי זה נרטה וכו' הגדה גם הכא נראה דאפשר לומר דכיון דמעיקר' עשו דאשה מסוס אימת בעלה לא נדוכה היסכה בכל הנשים אהרו ולא חילקו ואין נריך שום אשה היככה אבל כיון שאין כדבר שום עבין ריעותא כתב הטור דאלתי' ונרוש' בעוהיככה או בן משמע לו אשה אינה נדוכה היככה ולענין בתולה העומדת כפני אביה כפי זה נראה שיהיה ככן העומ' כפני אביו נריך היסכה אבל למיר דכרי הנ' אפילו בתולה לא תיכב דאין דרך אשה למוינא אבל נראה דאיבא למירק אמאי אמרו דאשה אינה נדוכה היככה דהא בכל' המות' של אותו היום חייבות כיון אנשי כנסים שאף היו בני באותו הנם לכל הירושים או שעל ידי אשה נבאלו או שאף הן יבאו משעבוד לגאולה וכו' תישא משוס מאי דכתב דשכס דאימת בעלה עליה מאי שנא מכן אבל אביו דאפילו שיהיה רכו' נריך היסכה הא מורת אביו עליו אי לטעם דהנ' מסוס דאין דרך למוינא אהרבה מסוס זה נריך להראות חירות וגם אין דרך האשה לשתות כל כך ויועב' חייבת כד' טסות ונראה לומר משוס דהיסכת אשה אינה היסכה דאי באיתה שעה שהיככה אש' אמר לה בעלה ויל' אייתי דבר פלוני מיד נדוכה לקוס ולגרת לבעלה ככל מה שירצה ונדוכה להיות מוכבת לזה וכי תימא הכן נמי אש' יאמר לו אביו כן נריך לקוס ולעשות מכל מקום אין דרך שירות השלחן אלא באש' בעלת הבית וכו' ואפשר שזה יהיה טובת דשכס או אש' לו כינת דכרי השאלות ר' אין דרך אשה למוינא משוס דהיא נדוכה שתא מוכנת לשירות השלחן כפי זה לא כפיק ריבוס של ד' לכל אשה אינה נדוכה היסכה דאפשר דאמרה ונרטה כיון דאין לה בעל אינן נדוכות להו מומות ליה ויהיו נדוכות היסכה וכפי מה שפירש' קנת מדכרי דשכס דהשאל' לא פליגי על פירושו דלא או דרכיהו למוינ' היינו מסוס דמורת בעלה עליה או כפי מה שכתבתי וכו' :

ז אשה חסוכה נדוכה היככה' הגדה כפי מה שכתבתי גם כן אי יס' לה שפחה או שפחות שמשתות או גער משרת גם כן מוקירו חסוכה ונדוכה היככה דחשוב מיקדו גם איכס נדוכה היא לפחות שום דבר אבל מכל מקום לענין שירות המאכל נראה שיש לעשות על ידה אש' לא שהיא שפחה

ראש יוסף הלכות פסח

כפירוש היאך אמר רב כי הוינן כי מר זנינן אביו דביוכו' ויהיכי
 הווי עבד רבנא רשותי תמיא דרבה היה נתן להם רשות
 זה אינו דהא אמר רבי אהרן לקמיה דר' יובבאמר לא נריכיתו
 משמע דהם היו מבויקתן חלה לא שרבו יובבאמר לא נריכיתו
 ונח משמע דמאי רהומו מאוכיין בפניו רבה מכמי שלא אמר להם
 רבה כלום והם ממילא היסבין אלא שכראה ליה דמלאמר להם
 רב יוסף לא נריכיתו ורבה שנירין קבלת רשות דאי השתיקה
 היא רשות וכמו שכתב הרב מאי איפכת ליה לרב חכף במה
 שהיו מאוכיין ואמר להם לא נריכיתו ויניח להם טיטוס ומאי
 הפכר רב יובבא כדכר אלא דמאי מהאמר להו רב יובבא כן ודאי
 דהכונה למר שלא היו יכולין להכח ער שיתן להם רבן רשות
 ומאי רהומו מאוכיין בפניו רבה בר חמתי היה אפש' שמעיקר ד'
 כפס' ראשינה כשיה ראשונה נתן להם רשות ואמר כך בכל
 שיה וסבה הווי מאוכיין מהיה וה' לכתיב רשו' כיון דמעיקרא
 פכר נתן להם רשות אבל כשכאלו לפניו רב יוסף מיד כפסס
 ראשונה מימה כהם משום היסבין בלא רשות דהא אמר מורא
 דרב כמורא שמיס וכמו שפירש רש"י כן באשה וכו' וכיון
 דגאסו מורא שמיס היא אין להם אלא אה כן ברשות ויה
 שכתב הרבועוד מהאמר לא נריכיתו ולא אמר אסור כו' וראה
 דאין כאלן שום אסור עבדן דאיו אלא שמורה גאוס בפני
 רבו שמיסו עזמו לרבו ומשה נרין רשו' דכיון דמתלו רשו' רבו
 אינו נר גאוס אבל בלא רשו' אלא ויהא אכיל' לאמי'
 שאל' שר' אסף ללמד להם את הדק' כא מה הכונה היא דנרין
 כטיל רשו' דאי לא לפול' נריכין לויכ' ער שימחו כהב ולא הולל'
 תלמיד אבל רבו אין נרין היסבה וכפי קוגר דעתו מהאי
 סקלא וטריא היה נראה לכוין דתלמיד בפני רבו נרין
 כפס' דכריתא דקאמר עב הכל אדם מיכב ואשילו תלמיד
 אבל רבו דבנ' איבעי' להו תלמיד אבל רבו מאי ואמר דאמר
 אביו כי הוינן כי מר דהוה רבה הוה זנינן אביו רבי וכו' ולא
 אמר לן כלום וכריתונן לקמיה דר' יובבא וכו' אלא הווי מחלוקת
 רבה ורב יוסף דלרבה כיון דלא אמר להו מירי נראה דתלמיד
 אבל רבו נרין היסבה וכמו דאמר' כן דאפי' שהוא תלמיד
 עבד נרין היסבה אבל לרב יובבא לא נרין היסבה מדאמר להו
 לא נריכיתו וקיימו לך דרבה ורב יוסף הלכה ברבה כר משה
 עבדן וחסנה ואם כן נרין היסבה דתלמיד עס רבו דקאמר
 בכריתא דוחק לאוקומא כשלייא דגברי דסתמא משמע
 בתלמיד ורב שלמדו תורה דאי שולייא דגברי הכרית' היה לה
 לפרש וולא שלא פסג ממנה משני טיט' לרשותה כהכי ככל לא
 שכל המתכרים כה אחד הסכימו דלא נרין היסבה והבני
 מבטל דעתו והדן עמהם עד כאן:

י השמש אינו נרין היסבה וכו' הגר' הרב כתב
 דשעות כופר הוא דנרין לומר נרין היסבה והדן עמו כפי
 מה שנראה מדברי השמש דשטיט דנרין היסבה אבל נראה
 דהיה אפשר לו דמה שכתב הס' דהשמש אינו נרין היסבה
 היינו לשמש את משמתינו וכענין שהם אובלין וכו' אלא השמש
 להכב אלא אלא מנה נרין היסבה וכו' דה' למאי דנרין
 היסבה אלא אלא נרין היסבה והכי הוא לון הכריתא השמש
 כשאל כל כוית מנה כשהוא מיכב ינא דמשמע דלא היה ליה
 לאכול ו עוד אפשר דנריה שמיס שאל' מנה כהמורו כלומר
 אחר שמיס את האוכלים ומה שכתב הס' כפי' תכו' דנרין
 היסבה היינו כשאל' אחר כך אמר שמיס את בני הבית
 וכו' כול' אלא מדתלו עס השמיס שמיס דלא נרין כלל וכוית
 עכ' וכל מי שנרין היסבה אלא אלא וס' דה' היסבה לא
 ינא כפירושאמר זה בנ' בהיה דקאמר אמר רבי יוסע
 כן לוי ער' שאל' כוית כשהוא מיכב ינא קאמר בנ' מיכב
 אין לא מיכב לא והתמיא דה' כתב שמע וכו' ואולי
 דכתב משמע למה שאמר כסוף לשיני דנרין לאכול ולשתות
 פעם אחרת בהיסבה אי כתי' איכא למיח' דאין להוכיח ממה
 שאמר' כשהוא מיכב אין יא' לא מיכב לא לכל שאר אדם
 דאיכא דכל אדם לכתלה' כענין מיכב אבל אלא אלא בלא
 היסבה מ' ינא דהא אלא דרך אכילה ואכילתו כך היא אבל
 השמש אי' לא מיכב היסבה דהאי אכילה שאוכל דרך עראי
 הוא ומשום הכי לא ינא כיון שהוא שמיס אכילתו עראי הוא
 ומשום הכי לא ינא אבל שאר בני בעלי הבית ינא כיון
 דאכלי בקבע ינא להב' כתב דה' דמשמע דככל אדם
 ממי אי לא היסבה לא ינא:

וא הרב ז' כתב דהמבס אימתי נרין היסבה כש' אכילת
 מנה' הגר' נראה דמה שאמר כש' אכילת כוית מנה
 היינו דהוכיח מה שאכל בפסח ואכ' כמו שכתבו הגהות
 מיימון דמנה דמטיקרא ומנה דאכילתו וכן מה שכתב
 בעל תרומת הדשן דכוית דהמוציא לא דהמוציא היינו כמו
 שאר אכילת כויל' שתא ואינו משום דברים של פסח אבל
 לדין דאכליין המוציא ומנה הכל כמד' אין נפקותא כלל
 בזה דכיון דאכלי מנת מנה בהיסבה גם המוציא אכיל
 בהיסבה ונח וראה דאכ' ד לומר דלא יאכל המוציא בלא
 היסבה יאכל נכ' כוית מנה בלא היסבה' דכל אדם אין מבחימס
 בין אכילת המוציא לאכילת כוית מנה דמנה כיון דליל פסח
 הכל נראה להם דמאיס פסח הוא ועד דהרי בד' כוית נכנס
 כוס של קדוש ושל ברכ' מוני' אע"פ שיה אינו ככ' כשכיל הפסח
 דככל' שאר ימות שכתב ויט' איתיה הכי אלא ששאר ימי שבת
 י"א

ז וכתב כהן דעכד בפני רבו אינו מיכב' הגר' וכו'
 דאע"פ דכתלמיד אינו מוכיר מזה כלום והדן עמו אף עפ'
 דתלמיד דאומכות מ' מיכב' אינו מיכב לשמשו גם אין לו
 מורא ממנו אבל שבר' שהוא קנין כפס' והוא נרין לעמוד
 בפניו כד' לשמשו ונח' לו מורא ממנו לפיכך אינו מיכב
 וקאמר אינו מיכב כהלכט ולא כתב אינו נרין להסב וראה
 דמ' אין לולהסב אשילו שאר רבו לא יאמר לו כלום ממ' לא
 יכב דמחייב לעמוד לשרת את רבו בכל מאי דנרין וכתב
 בתרומת הדשן דאכל תלמיד תכס מופלג בדורו אינו נרין
 היסבה אלא אם כן יריתו רשות ואע"פ שלא מנאית במורא
 פיק' לרבי' אסר לומר דכיון דהוא חסד גדול ומופלג בדורו

ויתכיל האדם לקדם על הפת וכרכת מזון אינו מוכה ככ
על הכוב אבל כליל כסח הן מוכה על הכוס אפילו הקדוש
והכח ועין ע"כ:

וב ונריך כל אדם לשתות ד' כוסות על הסדר שספרש
הגהרה כלומר חד דקדושה וחד דהגדה וחד דהלילה וחד
דכרכת מזון ורש' פירש כנגד ג' כוסות דכתיבי בקראי דשר
המשקיס וחד דכרכת מזון כגז' כפי מירושלמי דכרכת
מזון לא שיק לזכרון הפסח ואל' לא הוה ליה לומר אל' ג'
כובות לכך נראה דכובות כמו שאמרו במדרש כנגד ד'
לשונות של נאולה דכתיבי בקרא והוצאתי והגלתי ונחלתי
ולקחתי וכנגד ר' כוסות תרפלה דעמיד הקפה להשקות את
אמות העולם כפי אומר דרש' זל' לכות של קדוש לא כענינם
כן דמו ואלו רבוכר דכרכת המזון מחוייב הואל' הכוסמה
שאין כן דקדושה ויכול להיות על הפת וליל פסח משום דמו
אוקתו כו' הוא מוכה וזמיר כהה כן מדברי הרש"א שכתב
הרכושין בדברי הרב:

יג כתב הרש"א שאלת מי שאינו שותה יין כל השנה מפני
וכו' תשובה מהתבאר נריך לרחוק וכו' הגהרה נראה
דאיכא למידק דתאי עמיה זה הא קיימא לן דמזנטער פטור
מן המנות ב"ש הא דאיכא הווק דעושה לו סוס היוק דאין
לחייבו על זה ועל ההיא דרבי יהודה בר אלעאי ורבי יונה
דמיוק להו בדושיה מפכה ועד ענת איכא למימ' כיון דכההיא
שעתה לית ליה גערא וואותו היוק אפשר שיכא ולאשר שלא
יכא מאזה הכי שתי רבי יהודה כרבי אלעאי ורבי יונה אכל מי
שלא היה שותהו כלל משום דשוכחו או מיוק נכ' בואותה שעה
עגמה אחאי חייב הא מזנטער פטור וכמדוראמרין מזנטער
פטור ויין הסוטה ומן המנות כראה למד דכיון דזה בא על כס
הגלה גדולה משעבוד גדול יותר מחייתה ונסמתה הית והנילו
מתנה על כן נריך להנשטר מיו וכד' לכס שבעשה להם שנינולו
מהנער ומסרעה ההיא לפיכך אפי' שיהיה מזנטער כוכר אותו
הכוס שיעטפו ככל:

יד שתאן בזה אחר זה שלא בסדר הגהרה זה פירוש
מה שאמרו בגמרא שתאן ככת אחת ידי יין יצא כלומר ידי
שזחת יט' ידי' כוסות לא יצא דכיון דלא עשאן על סדר
שהן שנינולות בתשכ' אפי' ששתאן זה אחר זה לא יצא ידי חובת
הד' כוסות דאי כדברי רש"י דכתב דמילא ד' כוסות ועירה
ארבעת' לתוך כוב אחד ושתה ודאי דלא יצא דהא כוב אחד
חשיב אחילו שהי' בו כמה רביעיות לא שלרש' כיון דמשקרא
עשאן כד' כפי היה אחיכא דאפי' שעירה הכל כאחת ושתאן
דפני קפ' לרבי ד' כובות לא יצא אבל לרש"י ח' ראש שתאן
כזה אחר זה דיכא יד' כובות מדנקט כגמ' שתאן ככת אחת
ולאחראם ויאור ודכנס נראה דמאי דנקטו בגמרא ככת אחת
לאשמיעינן דכזה אחר זה כהאי גונא ככת אחת מוקרי כיון
בלא עשאן ככד' ולא נריך להאריך לשון ורש"י אפשר שכובר
דאיכא בכוס אחד יש הרבה רביעיות דשותין ממנו הרבה
כמ' ארס כתיבן הדביעיות שיש בו ואל' הוה סד' דאם היו
ככוס אחד ד' רביעיות ושתאו ארס אחד נכ' שונא ידי ד'
כוסות קמ' לרא:

לז ושיעור הכוס רביעית הגהרה דכוס של כרכה נריך
שיהיה כלי וכל כלי שמקבל כמות מרביעית לא מוקרי כלי
ונס' שתייה אינה כמות מרביעית דכמות מרביעית לא מוקרי

שתייה וישתה כולו או רובו כל חד וחד לט' דעתו וכתב ויאן
נריך שישתה כולו לא רובו נראה מדברי הטור דשפי' לכתחלה
אין נריך לשתות כל הכוס אל' כרכו פני רובו ככולו אבל
מלשון הגמרא נראה דלכתחלה נריך שישתה כולו דקאמר
בגמרא השקה מהן לבניו ולכני ביתו יצא אחר רב נחמן
והוא דשתה רובא דכסא כראה סדקאמר השקה מהן לבניו
דזה היה כדעבד דלא היה לו להשקותי' אל' לשתות הכל
אלא שאם השקס והוא שתי רובו של כוס יצא היינו כדעבד
והכי כתב הרש"א דמורה לשון הגמרא ופעמי' דהראש דוחה
שם אינו דוחה אל' מה שכתב שינאוס בני ביתו כשמיעה אבל
מה שמורה לשון הגמרא והוא אינו דוחה ומזה שאמר בגמרא
והוא דשתי רובא דכסא ולא קאמר רובא דרביעתא מורה
דכרי הלאמין דכתב דאפילו אם היו ככוס רביעיות הרבה
עכ"ן נריך שישתה רובא דכס' דאי כדברי שאר מרש' דככוס
שיש בו רביעיות הרבה נראה כי אדם כמו שישר דרביעיות
שיש בכוס הוה ליה לעומר והוא דשתי רובא דרביעית לא
דאיכא למימר דכיון דסתם שיעור כוס לפסח הוא רביעית
משום הכי נקט והוא דשתי רובא דכסא דמשמע רביעית
רובו וכן נראה הפירוש בין מדברי התוס' דאמרין רובא דכסא
היינו כמלא לונמיו ואי איתא דמירי אפי' יש בו כמה רביעיות
סנריך שישתה רובא דכסא הא ודאי דיותר ממלא לונמיו והוא
אכל לפי מה שכתבתי לפי דברי הרמב"ן דמירי ואפילו יש בו
כמה רביעיות אין הוכחה מהכא מה שרצה הרש"א להוכיח
דכני ביתו כשמיעה יצא דהא אפשר שיאמר ככוס ויין הרבה
שיגיע להם לכל אחד רוב רביעית וינאוס בו ואפילו לפי
דברי התוס' אפשר לפרש דרובא דכסא היינו דיש בו הרבה
רביעיות דהיינו מלא לונמיו ואל' יבאר הרבה ויין ככוס שיוכלו
לגאת ברוב רביעי' כל אחד ואל' אין הוכחה מכאן למאירי דנה
הראש להוכיח דכני בביתו כשמיעה ינאוס והוא דחה למד
דמירי דכל אחד יש לו כוס לכפיו כו' כשמונה עכשוואל'
הכעל הכית שותף לתוך כוס שלהם שיש בו יין אותו המיעוט
שאינו מניח בכוסו אל' הנראה מזה שפונס הכוסו שלהם לא
שאפשר שהיה שותף לתוך קודם שיסתה ועוד דלא חשיב
עם כיון שבירך עליו שלם וטוב והוה ליה כשותים אחר
המכרך דאין קטירה אל' דכסא כיון דכל אחד יש לו כוסו
ויש להם שיעור אין לפונמם וכפי לשון הרש"א מה שמתן לבני
ביתו הוא אחר שסתה כול דהכי כתב שאחר שסתה הוא
וכך ביתו שותין המיעוט הנשאר מוכה שאחר שסתה הוא
ומוכה מדברי דאין ככוס אל' רביעית וכפי הפירוש
שפירשו מעיקרא לדעת התוס' דהתם רובא דכס' דקאמר
בגמרא היינו ככוס של רביעית ויש התוס' מהו לכתחלה
נריך שישתה רביעית היינו שמוכיח כן מלש"א דגמרא וכמו
שכתבתי וקנת תרעומת יש על דברי רובו דהוא אף לא
חש לכתוב דברי התוס' וכפרט שכתבו דם מלשון דאש
מוכה הכי אל' שאפשר למד דסכידא ליה לטור דאחר כך
דחה הרש"א לא סכידא ליה הכי אל' שאפי' לכתחלה כרובא
דרביעתא בני ומ' לושא דגמרא לא מוחכא הכי ולשון
הטור מוכה דאפילו לכתחלה כחכ' בני דאי לאו הכי הוה ליה
למימר וסתה כולו ואם לא שתי אל' רובו יצא וכפי מאי
דכתבו מאי דכתב הרב ויאן נריך כולו אל' רובו כן משמע
בגמרא אינו מוכח דגמרא לא משמע אל' כדברי הרש"א

ראש יוסף הלכות פסח

והתוכ' ומ' כדרכי הרב בלשון א"ח ואמר שמה מלא לתמו
 אפילו מכולם קטן צריך לומר אפילו מבלי קטן שאינו החיוב
 רביעית משקה וכו' בלשון שאמר מכוס שלו אפילו לכלי קטן
 ויוצאים כזה כמיוצא בכתוב דאף על ש' דלא שיקרי כלי כיון
 סבא מעיקרא מבלי פלג שאמר עליו הכרחה אין קפידא
 והיינו כמו שמתין בכלי עצמו אחר שמה כפל הבית או
 אפשר דאמר דאמר שמתס הוא מלא לנגמנו מכלו כשר
 לכמו שה' קטנים יכול להסקתן בכלים קטנים אף על פי
 שאינן מהו קין רביעית דאין כזה קפידא כיון דהם קטנים
 אין באין אלא רמו בעלמא :

וי גאם היין חסידן צריך למונו' הגדרה' מדאמר שם צמ'
 שתא ח' ידו ר' כובו' יבא ידו חירות לא יבא דאף באן מנה
 מן המוכר וא"כ לכתחלה א"כ הוא חוק צריך למונו' דכלא
 מוניה אינו ראוי כל כך לשתיה ומה שבכפ הטור דא"כ שאלו
 ח' דינא ולא כתב דדיו חירות לא יבא היינו משום דכיון דיבא
 מארבע כוכות ומיחור לא יבא ואינו צריך ל' זור א"כ אין
 בכפותא כמה שאמר ומידי חרות לא יבא דינא לא יבא
 מאינפיקא מינה כיון דאין צריך לחזור ולשתות ארבע כוכות
 אחרים וכדא"כ ל' דא"כ חוד ושתאן מוניה דקיום מנה מן
 המוכר דלפי קאמר בממרא דדי חירות לא יבא דא"כ לא
 למאי כתביה ואפשר הטור לא כתב כן דאי חוד ושתאן אין
 באן מנה מן המוכר ד"כ חסם שירותי והשכר' כו' איכורא
 ובממרא דאמר ידי חירות לא יבא היינו ללמדנו דמעיקר צריך
 למונו' כדי שיקים מצוה מן המוכר ונטור כתב דא"כ שאלו
 ח' דינא ח' מלמדנו דלכתחלה לא ישתה עד שימונו' וכו' וכתב
 ושיעורו רביעית לאחר שימונו' בלמד דלא צריך שיתן ככוס
 ח' ונאמר ימונו' אלא אחר מוניה יהיה רביעית וקנת יוכה
 כן לשון הכדיתא דאמר ארבע ככוס' ה"לנו שיהיה כהן רביעית
 וכן בא דא"כ מונו' ואמר ח' דכרחה דכדאיה ארבי' שיהיה ח' וכן
 וכהן רביעית ומיכו' איכא למידיה דמה שאמר שיהא כהן
 רביעית כיון ח' כיון מונו' הכונה שיהיה רביעית לשלם ח'
 באה הרביעית כיון שישתה אותה רביעית ח' ל' כן שישתה
 אותו מונו' וא"כ כן שיתה יותר מרביעית אבל הדאיה הוא
 מדמדדו הכלי שאוכל כתיבו רביעית לפסח והוא השיעור
 מצריך לשת' בכל טוב וכוס וכדא"כ דצריך למונו' דאין לשתית
 ח' וכמו שכתבו א"כ ח' ודא"כ רביעית שאמרנו אחר מוניה הוא
 וכתיב וא"כ שאלו ח' יבא ובלבד ש"כ כו' רביעית כלומר דלא
 ימלא כמו שהיה כ"כ דממרא דכל ארבע כוכות רביעית אחד
 פני אלא אפילו שהוא ח' שאינו מונו' צריך רביעית דאינו
 בקרא שתיה לא כרביעית וכמו שכתבו אכל כדכר רביעית
 לא יבא אעפ"י שראוי הוא לרביעית אחר מוניה וכמו שמתנינו
 לענין הוצאת שבת חמיר כשיעור זה כיון דעל ידי מוניה הוא
 עומד ברביעית דכל חמיר דלא דארו על ח' תלת לאו מממרא
 הוא או למחות על ח' חמיר כמ' שאמר סוררן אגן אל יחסר
 הימונו' ונעין ושתה רוכו ככר כתבנו דלרבה הסוד אפילו
 כרוכ לכתחלה כגו' ויין שלנו לכתחלה אינו צריך מוניה דראה
 דא"כ יוצא אפילו לין שלנו דאינו חוק אין ככר כלום ודראה
 דאדרכה טוב הוא שימונו' ויבואח' לפחות לערך על ח' תלת
 מין חוק דרכה או לח' ית' א"כ דכיון שיהיה לשתתו דאינו
 חוק כל כך וצריך שיהיה ככר אין צריך לכתחלה למונו' דהא
 ששה דרך שתי' ככל' אכל דכרי המדכי נראה דעתו

טוב כלל מוניה ואיכא למידק פליה דכיון דלא רמזין דמות
 הוא צריך לכתחלה א"כ כן המוניה היא"ל ח' תלת או על
 ח' תרק ויובת שלנו כלל מוניה דא"כ פסקה יותר מלשתת
 מהיהא רמונו' על ח' תלת או יתר וכו' לכן כראה דמה שכתוב
 במדרכי טוב לשתיתו ח' אין ה"כ לומר דיותר טוב הוא לא
 לומר דטוב הוא גם כן כיון דדרך שתיה גם כן כך הוא טוב
 אחי ספיר מה שכת' הרב וכן כתבו הגהות מיימוני דיינות אין
 צריכין מוניה ואי' איתא דהתדכי כתב דיותר טוב הוא ח' ח' ח'
 כתב וכן כתבו הגהות מיימוני וכו' דהם לא כתבו אלא דאין
 צריך מוניה וביהיה יותר טוב בלא מוניה מכא' לן דכרחה
 להונו' הצעיר היה נראה לכתחלה אפילו כיון שלנו צריך
 מוניה עד שיבא לאותו שיעור דעל ח' תלת או על ח' דערי
 אכל מה אעשה הרניו מחטל דעתו מפני דעתו עד כאן :

וי כתב החתם כשימורטו שתאן כספים פירוט שמה
 שמה גדולה כו' הגדרה' ח' שאלו ח' מכל הדרכים שאמרנו
 דא"כ שמה אפילו כל היום כלו' יבא ומה שכתבנו א"כ שר ורבי
 יהושע ג' שהיו מהפכו' ביציאת מצרים באמצע ההגדה וכהיה
 דרכי א"כ ישר ור' יהושע כו' איכא למימר דאמר שבימו' סדרן
 דא"כ כראה דגם אלו מכסיקין ומאריכין הרבה כבעודם
 וכלכר פ"א יהיה חנות או לי דרכי התוס' הוא כשימורטו
 כדרכים אחרים שאין מענין פהם וכו' ומה שכתבנו או לא
 יבא' ולי נראה לומר דכ"ס' רונה לומר כדכיו' כלומר
 בכת' אחת דאמר כגמרא דדיו יין יבא מידי ארבע כוכות לא
 יבא והמעין ית' ועיין' ויראה ג' לומר דמאי שהול' ערב לו
 כשתיה הוא יותר טפיר וטוב לעל ככוי' הגהה ש' אל אלא
 שהסדר כת' כבי' ע"כ דיון שלם לקדוש יותר טוב בלא מונו' ע"כ
 וד' ואי' בירוש' דמניה לחור אחר יין ארוס וכו' הגדרה'
 נראה דהשעם דמראה אדמה יין אחר משום שבאמר לא תרא'
 יין כו' יתאדכ' וא"כ כו' יראה דין לכן לא מתקריין וא"כ כן אין
 חלוא כו' א"כ כו' בדיעב' דהא לא מיקריין וא"כ אמר בירוש'
 חזו' דממשמנה הוא דאי' אכל בדיעב' ח' יבא וכן הסתמו
 רוב הסופקים דא"כ לכתחלה מקדשין על יין לכן אלא אכא
 למימרא' תרא' יין בייתאדם וין הוא אכל נראה דהאי ירושלמי
 לענין קדוש אמר ומה לו לשור להבואו באן בענין פסח אלא
 דאשאר דלעין פסח יש לחור אחר וין ארוס לומר וכו' דהם
 ולדברי הטור א"כ הלכן משוכח הוא קודם דלא חסדין להאי
 זכר כיון שזה עי"ף ואפילו לעין קדוש דגם הלכן וין מיקרי חה
 הענין כו' דא"כ היו שוקד יותר טוב לחור אחר ארוס ונר' דרכר
 זה היא מחלוקת תנאי' כפי' ע"כ ס' ד' כוכות הללו צריך שיהיה
 כהן כדי רביעי' וכו' ר' יהודה או צריך שיהי' טעם וממא' כלומר
 שיהיה מוטעם ושהיה אחס' משמע דלתן דהלכה הותיה לא
 בעי טעם דאפי' ח' דאין כו' כ"כ ע"כ ולא בעי מרא' דא"כ יהיה
 חמור או לבי אין ספיר לא בכלל גונו' א"כ מוקדו ושי' לכתחלה
 וינאין כו' ודלא בירוש' והאימכן שפוסל לממנו' וכל דא"כ
 כאן ענין לנאיתיד חובה או לא דזה לא שייך אלא התם כפי'
 ע"כ אכל לכ"כ האי עמינא א"כ להדמכן דהכא לא מיירא
 בדבר שהוא ח' לכ"כ דהלכן שפוסל להמכן הוא לכן כיומר
 דכרא' כמיה אכל הכא לא מיירי כזה אלא ככל יין שוקדא כן
 לכ"כ כתב הטור דכתב בירושלמי דמצוה לחור אחר וין אחס'
 וכו' דהם כמו שכתבו דאף ע"פ דשאר היין כשר ג' ממ' כיון
 שהיו קנת לכן שנטה קנת ללבונית אין כו' זכר ל' דצריך
 לחזור

ראש יוסף הלכות פסח

כט

לחזור אחר האדם לפסח ואם כת' השור שאם הלכויות משוכח
 דלא איכילין מזה כלל דיותר טוב לברך את הכרוב דמראשית
 כל פסחא חתי דלעול כריך לשבח את ה' כיות טוב ומשובח
 ובציון לבתחילת למוד אחר אחר משו' הזכר שכתבו או מי
 כדי לנאת לכס' כלו' כר' יהודה דמנריך מראה אכל את הלכין
 מחכח לעולם הוא יתר מנוה כמו שכתבו וגם עבדו' כתין'
 יין מוכול כתב רב האי שאין יונאין וכו' דהגדה אית
 ליה לרב האי ול רמין שכתב'ל נפיק חזרת יין ואכ' ושתנה
 לגרעותא ואולי' לא מיכעיל לעבדי' דבוטות דלא נפיק לא אפי'
 בפה אינו אלא' אהב'ל דטון דנפס מתורת יין אפי' כונא' פרי
 העץ לא יאמר לא שהכל וכתב' דר' דאפטר רב'ל דיונאין
 בו ומקראין עליו דכיון דלא כתב' לא יין הוא כמו שהיה למי
 טעם כיון כפי' ה' ה' לא כפי' הוא ויונא' כו' וכת' רבי וכירוש'
 מיונאין כחכוב'ל וכקונדיטון וכפי' ערב כת' רבי האי ירושלמי
 כשה כעל הפיטור כדי לתלוק על דברי הנאון ובהאי ליטכא
 אר' דלא גרע יין מוכול מקונדיטון דאח' כירושלמי דיונאין
 בוכספ' דידו דבוטות מחס' דכיון שלמי אינו אלא קונדיטון
 ואינו מוזכר ביה יין מוכול וכוה כתבתי דרב האי מחלק
 קונדיטון לין מוכול וכאש' נז'ל' הכא רבי דכירושלמי יונאין
 כמכול וכקונדיטון היינו לו דכיון דקאמר דיונאין כקונדיטון
 לא גרע מיי' מוכול ומ'ט' כעל העיטו' וא' הז' כאלוהי כפי'
 כירושלמי מוכול דלא גרע מקונדיטון וכן איכ' למי לפי דברי
 הרשב'א שהביא שם ה' רב' הנו' דכירושל' יונאין ביון מוכול
 וכקונדיטון אלא שלטון הרשב'א דר' דכפי' הוא כן בירוש' יין
 מוכול דל' שר' שכא' כמ'ט' דכירושלמי א' ר' כירוש' ש'נא'ים
 ביון מוכול דמס' דלמלא אומרי עליו קדוש ורוחן לו' דהאי
 כהני' דקאמר משום דכירושלמי אחרו קונדיטון דהא הא'ל'
 לא הזכיר כלל קונדיטון ואפ' דתרי מקומו אית' הנו' כירוש'
 דחר ראה כעל הפיטו' וחר או תרייהו דר' שכא' וגם הטור כה'
 ככה ראהו וכו' ונר' דאפ' למו' ד' מחלוקות כעמ' לרב האי
 מוכול אפי' בר' פרי העץ והנפ' אי' או לא שהכל וכקונדיטון
 אפ' דיהי' סוכר דכשר לקדוש ולפחות לשרי הנפ' ולרב' רבי
 דמכס' נר' דיון מוכול מ'ז' דליון קרב ע' מוכח וכן קונדיטון
 דיון דאי' רב' אי' כיון ומ'ט' אף מקדשין עליו ודלא כירוש'
 וסוכר דל'ג' לתלמודא דיון ואפ' דמ' מברך כפי' דמ' יין
 הוא ולאחר השסקו' אפי' קדוש ור' כובות יונאין כו' ולרב' רבי
 נר' ראפי' דאמרו כירושל' דיונא' דמשמע דיעבד אפה נראה
 דלכתחלה כמו יונאין וכן משמע תלפון השסקים שהביאו שם
 דכפי' ערב יוכוב'ל הרשב'א שהבי' שם הרב ולא כתבו דכירושלמי
 יונאין ביון מוכול חלא לאפי' מררב האי דאמר דמי יונא'
 וכו' ומהרב' הרב נר' ד' יין חילוק כלל מ'ט' לקדוש דהא כהא
 תלי' דכ' רב' ע' ר' אפי' שד' רוב הש' וכו' דמכרכין
 עליו כפי' והשסקו' א' ש' כפי' הנו' כתבו רג' מקדשין עליו
 ב' ואפי' לו' מוון כ' שיעור' ומכרס' וכו' דהגדה' מדאמר
 כמתני' ואפי' מן התמחוי מכלל בלומר דאי' אין לו' מוון שתי
 סעודות אינו מטל מן התמחוי ואם הוא מוכר' כדי ליקח יין
 לרב' כו' נר' דיון ליקח מן התמחוי דעכש' אין לו' מוון כ' סעודות
 והוא לא היה רונה ליקח מהתמחוי כיון שהיו לו' שתי סעודות
 ע' כל זה מוכרן השתי סעודות שש' לו' ייקח יין ואח' יקח
 מהתמחוי וכל זמן שיש לו' שתי סעודות אינו מן הרין סיטול מן
 התמחוי לפיכך אחר שג' נר' לטכור כדי שיקח יין לר' כובות

ולרב' רבי הטור מאו דאמר כמתתין ללא יפחתו לו' רונה לומר
 שלא יחסרו לו' לכל אדם קאי אפי' לעבדי שאין לו' אלא מוון שתי
 סעודות לא יא' חסר לו' ארבע כובות אף על פי שג' אחר
 כך ליטול מן התמחוי ואפ' לו' לרב' עקיבא דאמר עשה שכתב'
 חלו ולא' תנשך לכריות אפילו הכי וכפי' לרב' רבי הטור
 אם יהיה עבי כיותר שאין לו' אפילו שתי סעודות ונר' לטול
 מן התמחוי דאין לו' כלל משלו לא יחברס' כדי ליקח יין לחרבע
 כובות אלא ויחם לשעודתו דלא יהיה כרעב ליל כפס' ביון
 לכד ומתמחוי לא יתנו לו' עוד שתי סעודות אחרות סג' רבות
 לעבדים אחרים ויהיה דינו של עמי זה כמו שאין לו' יין
 דמתפרס' לוקמן אכל כפי' דבר רב' רב'ס' אינו כן אלא אפילו
 עני שאין לו' מוון שתי סעודות דנר' לטול מן התמחוי אם לא
 נתנו לו' הנכא' וכ' כדאה דלא כתבו לו' כלל גרין שימכור את
 מלכטו או ילוה או ישכור ער' וכו' או אפ' לומר דזה גרין
 ליטול מן התמחוי ובתני' לו' מוון שתי סעודות אכל לא נכדו' לו'
 יין ימכור או ילוה וכו' ולפי' קמא איכא בין שבי' ד' ר' רב'ס'
 א' י' שאר כלא אכילה כדי שיקח יין מה שאין לו' לרב' רבי הטור
 ולפי' דכירושלמי לא י' שאר כלא אכילה אלא שלהרשב'א גרין
 שימכור או להשכיר או להלוות מה שאין לו' לפי' הטור ועיון
 ופרש' רב'ס' טעם הד' כובות משום ד' לאמות של גאולה וכו' מש'
 לעיל זמן המדרש וכמו שכתבתי וכתבו התוספות דהכי
 קאמרו כירושלמי וכפי' פירוש המררכי מירי' שיש לו' מוון שתי
 סעודות וכמו שכתב' הטור אלא שאין לו' יין ואין ליתן מן
 התמחוי אכל עכש' שג' יין לחרבע כובות חשלו מן
 התמחוי יתנו לו' יין אף על פי שיש לו' משלו מוון שתי סעודות
 וכיון שכן אין נותנין מן התמחוי כלל עכש' כליל פסח ולפ' טעם
 ליתן לו' יין אף על פי שיש לו' משמע מהירושל' והפ'ט'
 דמתתין הכי מוכח דהדרג' הוא ללא יפחתו מארבע כובות
 וזה אפי' מן התמחוי דלא היה להם ליתנות מין לו' ואפי' שפיר
 נכ' ליטול דלא יפחתו דקאי אנכא' דקרא' ג' מאו דחיק
 ליה התוספת דאי קאי לכובות ה' למיתני' כלא ח' ועיי'מה
 שאמר במתני' לו' כמי אתי שפיר ואפי' כתבתי דקאי לכל אדם
 אפילו לעבדי לא יפחתו לו' וכו':

כא ואחד אנשים ונשים מייבין דהגדה וקאמר במרא'
 משום דאף הקהני באותו הנס ואיכא שני פירושי' רב'ס' פירש'
 רעל דר' קע'ט' סגס' וכוה הפי' מתי שפיר דליכא לאקשו'י מסוכה
 דבשי' פטווחת משום דסוכה לא היה כשכיל נשים אף על פי
 דאיכא דמיימר דבין דמחזקתו ינאו ממנר'ס וכדאמרו' כשאר
 נשים דרקניות נבאלו וכו' א' מסכתא' אתו עבדי כבוד ט'ל' לא
 מוכיח העבדין כן והקשו התוס' לזה השירוש' מלשכ' רנ' דאמר
 אף הן היו דמשמע דהן טגלות והקשו'א ג' אית קושי' אלא
 שאפ' ש'תרג' רמה שאמר אף הן היו באותו הנס קאי לשאר
 נשים דכחו כשאר נשים היו על יד' אשה גם הכא כהג'ת
 מנר'ס אף הן הא' באותו הנס כלו' באותו הנס של מנר'ס אף
 הן היו הסכה כמו כשאר נכ'י שפ'ט' על דיה' אכל התוספת'
 פירש' כאוקפ'אחר וכיון שהיא משמעות הלפון אף הקהני באותו
 הנס נס' הן היו כפס' פס' וכן מוכח מהירושלמי ולזה קשה
 מוכח'הרש"ן הן אפי' נכ'י באותו הנס של עבדי כבוד ומתרג'
 התוס' דמ'ט' ית' עשה הוא ופטורות אכל הכ' דרבנן הוא
 ואפי' דעלמא אפי' מ'ז' דרבנן שהיו נר' אפי' דרבנן כפ'ט'
 הכלא יחזיר רבנן משום שנס' הן היו באותו הנס אפילו שהיו
 נר'ט' 13 א' 1 גרמא

ראש יוסף הלכות פסח

גדמא חייבום רבון כיון דפיקר המצוה היא מדרבקולי וראש
 לו רבין דארבע כוסיות על שם הגאולה בתקנתו והיתה וברת
 הפכה ומורה הגאולה משום דכלן בינולו מסכני תקנו לבישים
 ג' כ' אבל ענבי כבוד לא חזרו כלל בכנה ושום גאולה אלא נס
 כלבד וגרמא מורה גאולה והנה לא תקנו לבש' כיון דהוי מטע
 מהוין אנרמה' ועוד כיון דקרבן פסח איב' כר' למכטלו וקיל
 ראש ואלה שתי לכל העושי האמורו כ' תורה א' כ' יהיה חייבת
 בקרבן פסח וא' כ' כיון דחייבת בפסח חייבת נמי בכל אותן
 הדברים ש' אותה ה'ילה' הפסח כלילה הוא וכיה אחי ששר
 דנריך הטו' לאמושינן דגם חייבות במצות הנהוגות באותו
 הליל דמש' לא משום דא' כל למי' דר' כובות וקא' מאו' דרומים
 הגאולה חייבו' אבל שאר מצות לא קת' ודלא כמש' הרב וככל
 המצות הנהוגות מנה' ומורה מנה' דאורייתא דאיכא מ' כ' כרת
 ומרוד רבנן וכפי דברי התוס' אל כיון דתקינו' כובות להם
 תקנו ג' כ' מרוד והיכנה ככר כתבת' לעיל טעם למה אינה
 חייבת בהיפכה אעפ' דהיא מן המצות הנהוגות באותה ה'ילה
 וגם התינוקות טוב ליתן לב' א' כ' כוסותא' הראש' דק' שהגיע
 לחימוך נר' דאינו דריך דא' כ' איב' ק'ת' חייב ולא ה'ילה טוב ליתן
 לפניהם אלא דריך ליתן לפניהם והכי נר' מה כנח' דקאמר ת'
 ככל חייב' כר' כובות וכו' ואל' ת'יבוקות והטעם שגם הם גאלו
 נר' יהודה הוא דאמר וכי מה' תע'ל' יש לת'יבוק' וכו' אבל כראה
 דהלכ' בתק' דאיכא חייבא ואל' הגיעו לחיכוך א' זחי ק'א' טוב
 חייב איב' למי' ואפ' שלא הגיעו לחימוך כפי טעם' שבת' דשכס
 פס' הם כנאל חייב איב' דהא כשים פטורו משום מצוה שהיו
 נדמה ומשום שאף הן היו באותו הכס אמרי' דחייבו' גם הכא
 אעפ' דק'טני פטורים מן החטת מאו' דגם הם היו באותו הכס
 פנאל חייבין וא' כ' אינו מקשה כלל דיהודה ועוד דבר כובות
 ג' כ' ושאלו התינוקות שמתביין להם מה שאינו רגילו ליתן להם
 לא שהיו יבישה שיטנו להם וא' כ' כפי מה' לפחו' תימק' שהגיעו
 לחימוך חייב אות' כהו והטור מירידו אשילו כלל הגיעו לחימוך
 ומשום הכי אחר טוב וכו' או אפשר דפסיק בר' יהודה דאמר
 מה תועלת' לתינוקות וכו' אלא מחלוקים להם קליות מחשבים
 מה שיהיה חכם אש' כ' ורמ' דשכס ואנוו' וכו' ומה כתב רמב"ם
 למלך וכו' קאמר דמש' טוב ליתן לכל א' כ' כובו כדני' חוש
 לדבריו תנא קמא וכן הראש' וכן כ' לעשות ליתן לפני כל א'
 וא' כ' כופו ומשמע מדבריו שדהלכה בתק' וכו' מד' ח' מרכרי
 תק' דאינו כשמיע' לא דנריך ליתן לכל א' כ' כוס ומח' כת' הטו'
 דבריו דבי' יהוד' כ' דיש' לפסח' כ' לחלק קליות וכו' וכו' שהי'
 עשה ר' טרשן וא' חכמי' כד' שלא התינוקות וכו' וא' כ' לספר
 כינוא' מצדיו וכל המרבה וכל ש' בגאית מצדיו הא' משוכת לכל' :

סימן תענ

א ומתנוגלו כוס ראשון' הגדה' כראה דאחר' מתנוג' לו
 אעפ' דמנה' לו לעבוק הוא בעצמו במנו' מת מנה' כפס' עי'
 אחרים כד' להראות אהבתו' ועוד דאמרו'ן בעלמא דאשתו
 מתנוג' לו את הכוס וא' כ' הלל' מתנוג' לו כוס א' לא כמו שכתבנו
 כד' לפ' אות' א' כ' וחיית כת' בלשון רבי' כ' כ' דודא' כמו
 התקטנוקו או יקרא' כלל' א' חכמי' כ' כל א' חכמי' כ' תחלה
 כפ' ינח' כ' קדוש' היו וכסוף כפ' שם מחלוק' כ' שיהיה דל' כ'
 צריך לכרך תחלה על הווס דהיינו קדוש' היו' וכסוף כפ' כמו
 ככר' מוזן שמכרז' כ' באחרון' ואמר תרי' טעמי' מרא' מצדו

ראש יוסף הלכות פסח

גבורה אף עפ' דאחר כך קודין המנילה שכתוב כה הנסים
 פתשו לכו וסולו משום דלא כתיב בה למוי שעשה נסיהו כמו
 שכתוב בהגדה וכו' ואין אנו נרביין לזה שהכרכה שנתקנה
 לומר אשר נאלמו ונאל את אבותינו אתיא על מה שאמר לעיל
 מיניה לביך אבחנו חייבים וכו' למוי שעשה לאבותינו ולנו את
 כל הנסים האלו וכו' :

ג ואלא חל בשבת אומר ויכלי הגדרה כיה הוא עיקר
 אצירת ויכל משום דלא באמר בתפלה ובשאר לילי שבתת
 אין אומרים אותה אלא בשביל יום טוב סחל בשבת ואלא חל
 במנוחי שבת אומר ויקהי' שם בעדכי פסחיה בכרות הדכה
 כיה דף ק"ב ובהיק נגמרא כרכא דאמר הכי דלאו ככולהו
 אמוראי דאיתא התא נביעה ההכדלה המכדיל בין קדש לחול
 דהיינו שבת למוי החול ובין ישראל לעמים ובין יום השביעי
 לשבת ימי המעשה והיינו בין קדש לחול דאמ' מעיקרא ואמר
 דבין קדש לחול דאמר מעיקר היינו קדש כמו הקדש ותרומה
 וחולין ושרר הכדלות הוא מזה והיה לשאר הכדלות ועכשו
 אמר שהוא הכדיל בין יום השביעי לשבת ימי המעשה גם כן
 ואינו נרדף לזה דמאי דאמ' ואת יום השביעי לשבת ימי המעשה
 משום דנרדף שיאמר מעיקר חתימה ספק לתחייב וכת' נגמרא
 גם כן בבל שאר וכו' וככל שאר ימות המנוחי שבת חותם
 המכדיל בין קדש לחול ומזה הכי אמר וכו' דהוא מעין חתימה
 וחשין פתיחה מיוכוה אתי שביד מאי דשאל רבינו אפרים
 דלמה כשנו להוסיף ואת שבת ימי המעשה וכו' דהכונה הכי
 דמאי דאמר מעיקרא ובין יום השביעי וכו' היינו מה שבולק
 ואחריו ככל מ"ט ואינו כרי' הכדיל אלא כרי' למחן פתח
 לחתימה מעין חתימה וזו ההכדלה דשאר ימות השנה לא
 בעקרא ממקומה אלא אומרים אותה גם כן במנוחי שבת
 ל"ט ועיקר ההכדלה מתחלת במנוחי שבת ל"ט מה שאמר בין
 קדושת שבת לקדושת ימי הכדלת ולשכך אמר בזה ההכדלה
 דכיום השביעי לשבת ימי המעשה דכמו שהכדיל בין יום
 השביעי למוי המעשה כן מוי הכדיל בין יום לשבת דכיום טוב
 הימר מלאכת אכול רבש מה שאין כן בשבת ודברים אחרים
 מוי בין שבת ליום טוב כיו שמוכרס במסכ' כיה פרק משילין
 ועוד איכא למימר דעכשו קאמר וקדשת ההכדלת דמלכד
 ההכדלה איכא כמי דקדשו כמין ובהרכה דברים וקאמר
 והקדשת את עמך ישראל כלומר כמו האי הכדלה דמתקבה
 עכשו במנוחי שבת ליום טוב בקדושה והכדלה כן הקדשת
 והכדלת את ישראל מאמות השלש כבי האי גונא דמלכד
 דהכדילין מן הנינו כתרומתו ומנותיו שנתן לם גם כן
 הקדישו כמו שאמר הפסוק קדושים תהיו וכמו שאמרנו מוי
 קדש עמך כמותך לך אכל כבי זה אינו מעין החתימה דחתימה
 בין קדש לקדש ואילו דהחתימה היא משהתחיל לומר בין
 קדושת שבת לקדושת יום טוב וכו' והכי כתב הריף בפירוש
 ויש לזה גם כן שם למפרשים ובגמרא גם כן אבל מכל מקום
 מה שאמר והקדשת את עמך ישראל בקדושתך כמש' קדושים
 תהיו כיו קדוש אבי וכמו שכתבנו ועכשו אנו אומר עבין אחר
 דהיינו והקדשת את עמך ישראל היינו דכיוסאל עמנו איכא
 בין אחר לאחרים כנון לכהנים ללויים ולישראלים דהיינו כמו
 שהכדיל וקדש בין יום לשבת דהכל קדש ואפי' חייבין דהכדיל
 כיהיה כן בישראל עמנו איכא קדוש מאלו לאלו ועכשו כטוב
 בין קדש לקדש דהכל קדש והכדיל כיהיה כן בישראל עמנו

איכא קדושה מאלו לאלו וכמו דכתבנו ויכל את אהרן להקדש
 קדש קדשין ולא רנה לומר ההכדלה כיה את ישראל כתיב
 כרי מלא ביטעי יהוא הכדלה משם עמו מה שאמרנו ובתוכ'
 כתוב שמה שאמר ואת ששת ימי המעשה הקדשת וכו' היינו
 מוי חול המועד ולא היה לו לומר ששת ימי המעשה וכו' אלא
 ימי המעשה בלבד וכפי דברי התוספות מוי דאמר ואת ששת
 ימי המעשה דכא למה הקדשת דאמר קאי לזה לבד והכדלת
 היינו את עמך ישראל א"כ כפניה איכא הכדלה וקדושת
 שביטעל עמך ועיין שם בדברי התו בדברי הנמ וברברי הריף
 ד' כתוב בא"ח פ"ג אהת שבת וכו' ולא רנה לחזור ולהכדיל
 וכו' הגדרה בראש המוס דלא רנה להביק בקדימת
 ההגדה בענין אחר אף על פי שהיה נראה לי דמן דהיינו
 להכדיל משום מאורי האש דלוי ליהנו לאור הנר עד שיכריבו
 עליו וכמו שפסק הכלבו הכילו הריב לקמן בהל' מגילה כיה
 ת"א כממש וכיון שצריך להפסיק משום ויפסיק ככל ההכדלה
 עכא נחאל ליה שלא להפסיק בהגדה בענין אחר ומחש' כין
 קדש לקדש דבין שבת בין יום קדש הוא אלא עובי חמור מזה :
 ה' ושותה כיהיכה לא היסב נרדף לשמות פסח אחרת -
 הגדרה דאיתא התם כערי כפמי איכא מאן דאמ' משמיה
 דרב נחמן דרין בעי היסבה ואמרין על זה דלא פלוגי הא
 בתרי כפי קמאי הא בתרי בתראי וכיה איכא למי' להך גיטא
 ואיכא למימר להך גיטא כלומר איכא למימר דמאי דאמר רב
 נחמן דרין נרדף היסבה היינו קמאי דאז מתחיל חירות אכל
 בתראי לא בעי היסבה דמאי דהיה הוה דכבר אמרנו אוליה
 לביי הסעודה ואמרי הא ליגיא דאררעה כפי בתראי נרדף
 היסבה דאז חירות ודאי קמאי לא נרדף כפי דרין אחר
 פכרי היינו לפרעה וכו' ומסיק השת דאיתמר הכי ואלתמ' כבי
 כוליה נרדפי היסבה וזה פשט הנמ ועכשו אם שבת ולא היסב
 מה יאס רינו הטור פסק דיהיה חייב לחזור ולשמות כיהיסבה
 אכל התו כתבו ונרדף עיון אם שבת ולא היסב אם יחזור וישתה
 והיחזו הדבר כג"כ אכל מה כבי מה שכתבו התוספות אפסד
 מסיכור דכרי הטי' דכתבו אה"כ וכן אם ככוסג' לא היסב אם
 יכול לחזור ולשמות אע"ג דאחריו דבין ג' לא ל' ושתה דבר'
 דהיה הדבר באתל' כל' אע"פ שגא' נרדף לשמות כיהיסב מה
 בין ג' ל' דאין הדין גיטת א"ס יחא יכול לחזור ולשמות כיהיסבה
 נרא' דמש' מעיקרא הוא פשוט דנרדף לחזור ולשמות כיהיסבה
 כדרך שאר אתל' דבעלמא אכל מה כר מפשט דכריה דהדבר
 ג"כ ולי כר דבין דהאי ענין דאי דרדכן הוא ראפי' דכוסות
 רבנן תקיבו להו כיון דאיכ' ספק כגמ' הכי מינייהו בעי היסבה
 ואי לא בעי וזה סבא כל' מהנפקת דרדכן הוא ולא נרדף לחזור
 ולהסב דספקא דרבנן לקולא אלא השטור ככ דחזור דמאי
 הסבד איכא בדבר אם יחזור ושתה כיהיכה וכרא' דמ' איכא
 הסבד דמיומי כמסוף קנת ככוסות הנריכים היסבה ועוד
 אם לא יהיה יין לו לימא אחריו וכו' לדין דפדין תרי ימי
 ומ' לי נראה דלכפ' אם ביינמיה ליה או שהוא מטעם חמת
 וכו' דאל' לחזור ולשמות ומראה נכ' דאם ככולן שבת ולא היסב
 דשנים ודאי דנרדפי היסבה דחזור ושתה כיהיכה וכו' כבי
 ו' ואינו מברך אחריו על הנפך הגדרה דהיה כר דנרדף
 לברך כיון דמפסיק אחר כך קודם הפעולה הדכה ההגדה
 וכד' וכו' אחר וזה לאשקי' מרברי א"כ השרי דכתב דנרדף
 לברך אחר דאשון כרכה אחרונה דברי א"כ שפירי נרא' בפי

ראש יוסף הלכות פסח

היא בלא כרכה ויהי המדברך וכו' ודאי מצינו כוס של מצוה
שוא אבל מי שזכר שאין צריך לברך על כל כוס וטוב אם
יעבר על שום כוס אן הורגה המצוה מצוה וכוב הנדק הוא
דהא כ' הכוסות אין נרביין ברכה ויותר נראה כיוסף בלא
ברכה מברכה דברכה אחרי נמלך הוא עכ'

ה ומביאים לפני קצרה שבה נמצות ומרור וחירות וכו'
הגדה אינו מן הראוי להביא החרות בתוך הימנות
הממר והירקות דמאכל אלא מביאים בעדה אחרת קטנה
והמנה והמרור וירקות ושי תבשילין כקערה אחת גדולה
אלא שנקט הטור ראשון ראשון מה שהוא עיקר אבל נראה
דאיכא למידק דכחו שאמר הטור לכל אחד ואחד זכר למרור
זכר לומר וכו' ולחירות ולשי תבשילין וכו' אמאי לא אמר
דמיוזכר למנה או זכר ללחם עוני דאמר קרא או עד שלא
השיקו בנקט להחמין וכשאר ירקות אין כאן דיוק דמינו
עיקר וכלא הן בני אכל שהוא העיקר כשרט השתא דמינו
דאורייתא וכו' ושאר מרור ומרובת אינו אלא מדרבנן ואלו
דמשום הו לא צריך לומר כה זכר אבל הכן רבן דרבנן
צריך זכר אכל זה אינו נראה דהיכא דתיקנו שיק לומר זה
דתיקנו כן לומר זה וכו' אבל מאי דמביאים לפניו מתר ראוי
לומר זכר למרור דהו דאורייתא למאי דהוא דרבנן לכן נראה
דעיקר הדבר הוא דמאי דמביאים לפניו אינו צריך לומר
כזה זכר אפי' דיש זכר לזה מכל מקום אין צריך לומר דכל
פעולה דרך הוא להביא את אכל אותו דברים שהן שייכי דאין
דרך כפיין זה קאמר זכר ועוד כו' דהו אין צריך זכר דמינו
מביאר הוא הזכר אבל כשאר דבר דאין צורך למאי מביאי'
שיק לומר זכר אבל חנה עיקר הפסח הכל מנה הוא בכל
השבח ואלו הדברים אינו אלא כזה הלילה לברוה צריך זכר
וואלו ירקות שינאיים כהונ' והגדה אמאי אמר
כשביאין לפני קערה ה' מביאים מרור דהיינו האחרון שחמם
במשיה ולא אמר מביאים כלבני חרות שהיא הראשון שחמם
ומרור שני מינין הן כמו שפתיח במשיה ואין לומר דהיא מרור
שאמר שמביאין לפניו דקאמר היינו מן מרור ואפשר שיהיה
מה שמביאים חרות ועוד שאמר מרור מין מרור דהא כח
ושאר ירקות מאיזה מין שירצה נראה דמרור היינו מין האחד
ששנוי במשיה כהחירנה ואפשר דשי מיני חרות הן ואחד מר'
דהיינו החרות שהיא קדושה ואך דהיא חרות נראה לי דאפשר
דאפי' דהחורות היא העיקר מביאים כקערה המרור שהוא
יותר מרמסם שהיא שמביאים אין אלא זכר לומר זה מביאים
אכל לזה קשה דאמר ושאר ירקות מאיזה מין שירצה הוא מחייב
להביא חרות דהוא עיקר לכן נראה כמו שכתבתי מעיקרה
דמאי דאמר דמביאי' לפני מרור היינו כל מין מרור דהיינו כל
מאי דשנוי במשיה דהכל טעם מרור איתכחו מחורות ש'
מרור השני כמשיה דהכל טעם מרור היינו כל מין מרור דהיינו כל
מין שירצה היינו ירקות שאינן שנוי במשיה ומה נראה ששמעתי
שחורת מרה היא כראשונה ומתוקה הוא כלאחרונה כלומר
כשאיכלן אותה וכיון שכן דומה חרות לניא' מצרי' דמעיקרה
שעברו בהם מצרים וימררו את חייהם וכו' ומחמת זה ירשו את
מזבחם ונתתה וארץ ישראל דהכל מתוק הוא ואלו ירקות
שינאיים בהן לכתחלה יביאין הכל ואין צורך לביא חרות
עיקרית ויותר עיקרית היא החרות ואין חרות באחרת
שנויים אלה וכן כולן במנה דאי אקלו אלא אחד מאלו שני
ואי

פכרתו דכין שהיא סוכר דצריך לברך על השני נכ' פרי
הגן אף הכ פוטר את הין שבתוך המזון שלפניו נמצא דכוס
ראשון אינו עושה כלל לענין יין שבתוך הסעודה וההלכה
ככוס ופרד יחדי ומשום הכי צריך ברכה אחרונה אבל רבינו
הטור סוכר כרכרו הלאה אינו ראוי מברכים כשהפל כוס
שני ויין קחז הוא העשר וגם מה שאמרנו משום קדושת
ההנה אינו כלום דהנה צורך הסעודה והדברים הנעשים
באותה הלילה ונראה שהיה עם רבינו דהוא ודאי דהקדוש
אינו כ' אלא מחמת הסעודה דאין קדוש אלא כמקו סעודה
וגם של קדוש שייך לכל מה שעשה התקן העול' אף אין לברך
אחריו דנראה דאינו כ' לענין סעודה :

ז ואם ירצה לשתות אפילו כמה כובות וכו' הגדה
והכי מוכח במתני' דכשאר מוציא לו כוב' את' בין הפוסות
הלל' אם ירצה לשתות ישתה בין ג' לראשונה שותה משמע דלא
אית' לאינן אלא כיון ג' משום דמשיב' אבל קודם לכן בין
כ' ל' וכן א' ל' אשתה שאינו משבר דאי לא לא הוה ליה לתת
להפיחה כמשיה כיון דמשיב' בין ג' ל' לא ישתה וכו' ל' כ' כ'
דלא ממעט תבא אלא שלאחר המזון משבי שמשיב' אבל שבתוך
המזון או של קודם המזון אינו משתכר אבל מ' טוב הוא שלא
ישת' בין כוב' א' ל' ולא הרבה בין ג' ל' דיערבב היין הרבה
וכתב אבי העזרי רק שדין וכו' בלומר שיכיון בכוס א' אבל
מה שישתה בין כוס ראשון לשני סיפטר ברכה של ראשון
וגם שלא יפוח דעתו ואמר שאינו רוצה לשתות עור ואחר
כך יהא כמלך וירצה לשתות דאו צריך לברך וא"כ נראה
כמוסף על הכובות והכלבו אית ליה דכשלאמר כגמרא
במתני' בין הפוסות כללו וכו' הייב בין מצי' הראשונה לשני
האחרונה דהיינו תוך הסעודה אבל בין א' ל' ג' אינו יכול
לשתת כיון שאינ' עתה וכו' והייב הרב' לומר' דאם ישתה
ברכה ב' או א' ל' דיאל' חנה לתי אכא דה' טוכא נריר תאית
המאכל ואם ישתה מעט ג' לא יקרי מיעבד בעד כיון דמיר
שועד כשאינ' הגדה וכו' לברו הטור דיכול לשתתי ע'ם
בין מעט בין הרבה אבל כרכרו אבי העזרי נראה דאבא
קנת דיוק דהיון דהוא סוכר דמכרך על כל א' והשעם משום
דכל אחד מנה בפניו פ'מו א' אמאי צריך שיכיון אל לבו
מהתח' ודאי שלא יצטרך לברך על שום כוס שאינו מהמנה
דודאי כוס של קדוש פוטר כמו בעל' לכן נראה כמו שכתבתי
דהיינו שלא יפוח דעתו מהשתיה כדי שלא יחזור ויהיה צריך
לברך פעם אחרת והיא כיוסף וכו' והשאל' שאל' אף יכולין
לברך המיב והטוב וכו' לא ידעתי כמאי נכתב לומר דהו
ציון ברכת הטוב והמטיב לענין הכוסות דכל הכי' לומר זהו
אינו צריך אלא ברכת כפה והטוב והמטיב אינו מהענין
כרי שיחשב מוסף ומשגם אם היה זה היין הכל לו כתך
הסעודה דבעלמא מברכין הטוב והמטיב אפי' שאין צריך
לברך כפה וכתב הטור והן הילכין לשיטתן דכל כוס וכוס
צריך לברך כפה ואיכרך על כוס אחד נראה כמובין על
הכוסות דאי אינו מוסף מן הדיון שותה בלא ברכה דהקדוש
פוסר כל יין שפוח באותה סעודה או כוס שם פוסר מה
שבתוך הסעודה ומה שנין כוס א' ל' כוס כ' יין של קדוש וכו'
וזה כתב הטור לומר דמאי איכפת לן לומר שברכה כמובין
אם יברך ויותר מאל לא יברך קאמר דכין דצריך לברך על
כל כוס וכוס אם יברך על טעם כוס אחד מוסף הוא הפוסר

ואיזן כאן אלא אחרון שכלולו דהיינו מדור יוצא ראשונה
 הנראה דהיינו מדור הוא טוב וזכר לומר ואת חייבה מה
 חירו דמתאכל כפינו וכבר כתבתי וזכר לחזרת ודוק ואין לך
 ראיה גדולה מהמשה שטובה אותו באחרונה כראש שהשמות
 שכלולו הוא ואפשר שמורה שנקט שמכאן לשמו בקערה
 היינו חזרת ומסום שהיו עקר זכר לומר וזכר שכתבתי
 תמו הביקש מדור ולא דק אלא בקט הזכר ככל וכנמרס למה
 נמשלו מדרים למדור לומר לך מה מדור תחילתו רך וסופו
 קשה וא"כ מדור היה ליה להיות כראשונה אלא דאריבן כמו
 שכתבתי דהיינו מדור דאחר חזרת הוא וכו' דתחילתו רך וסופו
 קשה והרבה ספרות בספר הירקית והיתר מחזור הוא מאי
 דשנו בכתביהו סתמא וכנמרס רבינא אשכחיה לרב אחא
 דאזיל ביה מירא והדר ביה מה היא דמה מדור רך מעיקרא
 וכו' דהיינו חזרת וכמו שכתבתי ויעצתי' בעלין שכהן ובקלחים
 אלא שבעלין יוצא אצלו דמתני' קאמר בין לחיס כן
 יבטין וכשיא קאמר ובקלחים דהשתע דכרשא חירו בעלין
 וקאמר בין לחיס בין יבטין הא קאמר רב חסדא דמיא
 פרושי קא חסדא דבי קתני כרשא בין לחיס וכו' ובסי אקלח
 קאי וכו' תימא א"כ נומא רבעלין ואין יוצאים כלל דמאי דקתני
 כרשא דיוצאים בהם בין לחיס בין וכשם היינו דוקא קלח
 וכו' שטרש כשיא אכל כעלה לא בין למה בין יבשה זה
 אינו דא"כ למאי אתא רשא כיון שאינו תא ממנה כלום ועוד
 דהכל תלוי בטעם וכיוצא טעם בעלין כיון שהן לחיס אמאי
 לא יוצא בהן ועוד רבנמרס האי מתני' בר מאיר דאמר בין
 לחין בין יבטין בהן ובקלחן ואי מתמתין אינו מכזיר אלא
 בקלחים לא איתא לא בר מאיר ולא ברבנן דאמרי התם
 ככריתא דפלוני על דא דא כעלין בין בקלחים אין מנאים
 אלא הן ליוצא איתא דלא במאי ואע"פ רבמי פלוגי עליה
 דר' מאיר ככריתא וקיימא לן חירו וכו' הלכה כרבי' מ' קיל
 נמי סתם ככריתא ומחלוך ככריתא הלכה כבתם מ' כריתא
 דאיבא ליתמר דלא באמר כלל זה לא כשהמחלות מיוחד עם
 יחד אלא בחיור ורבים לא אחריון ורבנן סברי דאין יוצאים
 בין בעלין בין בקלחים אלא כלחים לכך כראה מראתא רב
 חסדא לפי' מתני' ככריתא ליה דכריתא וכו' ועוד טעמא
 רבה איבא דכיון דיש בקלחים אשלו שהן יבטין טעמי להם
 אמאי לא יוצאים בהן הא איב' טעמא כלל אכל קצת דיוק יש
 להקשות בין דמתני' קתני בעלין בין לחיס בין יבטין וכו' ריתא
 דפליגי רבי מאיר ורבנן הכי נמי קתני בין לחיס בין יבטין
 ומאי רוחקיה לומר רבנמרס אקלחים ואפשר לומר דאם קבלה
 אית ליה בהם מרכותיו או דכראה לו כיון דקלחים אשלו
 יבטין יש בהם טעם מדור ולפי' דוקא לחיס יש בו טעם מדור
 אלא יבטין לא טעם הכי דהתם רבמי רשא משום זה פסק דלא
 כרבנן וכראה דמה שאמר ככריתא כללו של דבר כל שיש בו
 טעם מדור דקאי אמאי דאמר רבי מאיר בין לחיס בין יבטין
 אע"פ רבאי חלוך דקאמר ושיון יוצאים בהן כמושים אכל
 לא ככריתא וכו' ואחר כך אמר כללו של דבר היינו לאטוקי
 מחמושים לשלוקים ומכוסלי' וכו' אכל לענין הקלחים לא קאי
 אלא לרבי מאיר ראי לרבנן דאמרי דאפילו בקלחים ישין
 אין יוצאין משי' דאין כהם טעם כמנא דהיי מחמת' כמניאות
 דלרבי מאיר יש להם טעם ולרבנן אין להם טעם אלא ודאי
 דכללו של דבר שאמר היינו לנפקתמישם ולכבושי' ב' ולקטני'

לרבי מאיר ודוקועינין ויש קצת תדעשת על רבינו למה לא
 חס לכתוב ספרות דת דאמר דכשרש אין עוצאים בין לחיס
 בין יבטין וכו' ואלו דכיון דמטעם מדור איתא עליה האורש
 אין לולא מטעם העלין ולא מטעם הקלחים ומשום הכי לא
 חס לכותבו דאין לעלות זה על לכונטרפים לכותב גם זה
 במשנה הנו ובראה דכחמה מידי דגן נמו אי אית ליה פחות
 מכות מוח המין וכחות מבחית ממין אחר נ"כ דיוצאים יני
 חיוב מנה וחאי טעמא לא קתני זה בכתביהו רלעיל כאלו
 דברי' שיוצאים ידי חובה כפסח החמיס דכראה דפשוט דמ' מ'
 הכל מין דגן הוא והבא הירקות מחולפות יותר מהמין של
 דגן או כיון דאמרינן התם לרבי' דאין תורמים מאלו על אלו
 ואליבא רבי התם דלא מנשרפי' לענין חלה להכי לא קתני
 מנשרפי' לכותי' שיהא מוכח דמנשרפי' אלו עם אלו ויבא
 לטעות ואינו שיהא לי ודאשון כראה ככל':

ו עיקר המנהג בחזרת הגדה היינו טעם דחויק
 דכמתני' חזרת הוא ראשונה לכל שאר הירקות וכן נהג
 רבי שמואל קתני חזרת כרשא ובה א"ל ישמעאל מנהג בחזרת
 והטעם דמנו' כחזר יותר מכשאר ירקו ומשום חז' רבא דחזרת
 בקרא חסא לומר דחס רחובא עלן והעריקין כן יפרקו
 לעתיד בהורכי ויכתב' אמ' למה במשלו מצריים למדור דהיינו
 חזרת וכמו שכתבנו לעיל לומר לך מה מדור תחילתו רך
 וסופו קשה כן דרך חזרת ודבר הוא זה הנראה לעין כל כך
 היי המצריים תחילת הפסעבד כפה קדאו כבשר וכמו שכתב
 רש"י או יותר נראה דמעיקרא כשקבלו המצריים את ישראל
 במצרים קבלו אותן כבשר כמים יעית אלא שמה שכתבתי
 נראה קצת יותר דעיקרא משום דישאל כל זמן המדור לכל
 זמן השעבוד וסופו קשה כעבודת פרוך כהם שהיא הקלח של
 מחר שמתקשה בפרק ויהי טעמו של רבינו המדור דכתב
 ועיקר המנהג בחזרת וכתב רבנן ולא ידעתי למה השמים זה
 כדמכס וכתב דאולי רשעא דמאי דאמר בגמ' מנזח חזרת
 רונה לומר מנהג כמי בחזרת ומלכד מאי דאיבא לתידיק פ' יב'
 דאי איתא דהכי הכונה מאי איתא רבי ישמעאל לאשמועינן
 ודאי דמנהג נמי בחזרת דהא שנויה היא כמשה לא דאבשר
 לומר דזה בא רבי אשעיא לאשמועינן דאיכה עיקר אלא
 מנהג כמו כשאר אלא לפי פטש הגמרא נראה כרבני' הטור
 דקאמר התם רבינא אשכחיה לרב אחא ברביה דהוה מהדר
 אמריתא ופירש רש"י שם ידק סנקרא טופרין וכו' נראה דמאי
 דאמר דהוה מהדר אמריתא רונה לומר אחר הירק הייתר
 מרס דכל מאי דמריר טפי עריף ואבשר דהכל אחר וההוא
 פוסק דכתב רש"י חזר ייתר מרס מכל שאר ירקי והוא מהדר
 אכתרא אלא רבינא חזר רשעא משה דמריק טפיוהא אק'
 חזרת תןומאי קויא גס מרור תין אלא דהכונה כהמשכתת
 וכן כתב רש"י דהא חזרת אע"פ שהיא מתוקה כהמשכתת
 ראשונה כמתני' ודאי שהיא עיקרית ובה תנא רבי שמואל
 שנויה ראשונה ואמר רבי אשעיא מנהג כחזרת משום
 הטעמים שכתבנו דרבא ור' זוטאן וא"ל ליה רב אחא הדרי כי
 כל זה משמע חזרת היא עיקר אלא שבראה לומר לרבני'
 הרב דמנת הגמרא הכי דרב אחא היה מהדר כתר היותר
 מר וכמו שכתבנו בלישאל קרא דכראה מדידות והקשה לן
 רבינא דלא נדק למהדר כתר המרירות יותר דהא כמתני'
 מרת עם השאר אע"פ שאינה מרה וקשה אותן אהרדיש
 נראה

ראש יוסף הלכות פסח

נראה דהכל אחד חזן אחד להם וכן תש' דבי שמואל
תנא חזרת עם הארץ ולא שום לו מעלה על השאר
מאז רתבא ליה ראשון דרזא בר פראל הוא עיקר הכריתא
תנא חזרת בארצו ואיברא ללא תנא מרור ולא דעתי למה
לא תנא מרור כמו שהיא שנויה במתני' וכן אמר ר' אבשיא
דמתנה נמי בחור' אב' טון הן ואחאי את מהדר בתר מרירתי
ויתר מהחזרת דגם בחור' אע"פ שהיא מתוקה מצוה נמי כיה
דיש כה רמו דנקרא חמא או כמו שאמר ר' יונתן למה חמא
וכו' ומה שנקרא רבי יונתן לחזרת מרור כבר כתבתי בזה לשל
ועוד דמתני' כורקי מרור חשיב ליה זה נראה דאשאר לומר
לדכרי הרב אשכ' דאינו נראה כ' חפץ ההלכה כיון דמתן
שעם למאי דקתני מתני' וייתק' ומאי דאמר מנה בחזרת נראה
דזו עיקר ואפי' לפי הפשט שכתבתי לבי פברתי ואינו מתני' שם
כל כך דבשאר מנה נמי בחזרת נראה שחזרת נרועה היא
ובמינה שכתבתי משום דשנויה היא כמתניתין כראה דשין
ס' ונאשאר דהכי הוא הכונה דנרועה היא מאי מנה מיואל
אין קושיא לרב אחא אמאי להדר בתר מרירתי אלף ויא
דנרדק לומר לרביה דרזא דשין הן פריך ואל' לשון מנה נמי
בחזרת כר' לרבינו יוחנן לו שאר ודאי דמנה היא לא ש' חזרת
מנה יש בה לכן נראה דאשאר דהרמב"ם מיי דכרי הטור ס' ל
דמת עיקר המנה אלף שאין ג' זה כיון דשנויה כר' אש
כל הירקות ודאי דלחשיבו איתיהיה מתחלה כראשון ואמר
מראה ליה זה מנה שכתבתי מעיקרא דרוחק הוא מה שכתב
הרב דדבר' דכיון ירוחם מבוואר' כמו שכתב הוא לדעת
הרמב"ם אינו רואה כזה שום כיאור והכרח לפרש דכרי רכיבו
ירוחם כן אלף הכיבור הנראה הוא כוונתו כן מנה בחזרת
ואינו נרדק לחזר אחר הירדות וכו' כלומר המנה היא שנין
לחזר אחר החזרת ואין המנה לחזר אחר המרירות דמירוח
לא נרדק כמו שנין חזרת חן העצמים דאמר בממרא ואלו
היה אומר לוי ואינו נרדק כ' לחזר אחר המרירות אלף גם
בחזרת וינא היה דשן שפור מאי דאמר הרב אכל כפי לשון
מאי דרבי א' מדכרי ר' ויתר מדתי' כ' דכרי הו' וכן מראה של
לשים מח' ל' ק' ויהיה סמך כבואר' דכרי רכיבו
וכו' יש לנהוג כ' שפור כרי הרמב"ם ורכיבו ירוח אינו מבוואר
כדכרי הרב וכיון שכתבנו וגם פשט הנמר' הכי מוכח כדכרי
רכיבו ומדכרי סמך נרדק להוסיף כדמיכ' כרי לקיים מנה
מן המוכח אע"פ שיונא ירי חוכתי באר ירקות מכל מקום
יוסף דדמו' כרי ליקח חזר דהוא עתר טוב וכן מצינו באתרו
לעכץ הידור ומקיים כזה וכו' אלי ואמרו וכו' מרוחם להקפה
דכרא דחפץ במנותיו שאר אכל במה שאר רש' לחזר אחר
הכא והכי מוכח פשט דמתניתין וגם כמו שכתבנו מאי שנא
האי מנה דנרדק לחזר אחריו וכו' דהא אין אנו מכוין לחזר
אחר המנה אלא אם יבא ליה וקיימנו נאי לאו אין נרדק לחזר
אחריה דהא כי יקרא ק' נישור בתי' וכעבא כוכ ואלו זה כלו
דכא המנה ענמה היא לילך לקטת ולקטת מרור וכו'
לימרו ואת חיייה וכו' וכו' ליקח ילק' אחר החזרת לקטת
דגם טובה וללכ' נרדק לילך לקטתו וליקח מליה מק' שהיה
גם בראה רוכר' לגם הגלה מכל איתו כשעבר הנדול ההוא
יש נכ' לפרוח ולכקש וכו' לגם הנדול ההוא וגם לשון סמך
פרויק דאינו מנרדק כחייב לחזר לא אף סיכ' מה לחזר אחר
אלא כחייב אלף שוב ופי' אין לג' חזרת יתנוור אחר ראשון וכו'

נראה דכיון דאמר ומדויק בממרא כפי דעתו ודעת דעיקר
המנה בחזרת משום ששנויה ראשונה בחמתין משא' ירוקת
א"כ גם הראשונה יש לה מעלה עליה מאחר ששנויה אחת
אע"פ שאין וכו' הכרח דאשכ' דהראשון היא שמוכחתי
על השאר אשכ' שהאחרונה מכוון יהיה יותר יפה מראשונה
המנה מכל מקום כך דייק רכיבו וכן הנחות מיימון ואין לכו
להדר אחר דכריה:

יא כדכרי הרב אל כתב הכלבו אי אין לו חזרת
יקח שאר ירקות וכו' הג' מה מלא קאמר הכא יקח
אחר החזרת ראשון ראשון אשכ' דחולק על דכרי הטור
לומר דכיון דאין כאן חזרת אין קדימה כשאר דאין טעם
כשום אחר מהן כמו שיש בחזרת לא כל איה מהן שהיה סני
ולא נרדק לחזר אחר אלא השמי בחמתין ואלו דכתב כנון
שילמים והיינו השנויה שיהי שירנה לריון כדכרי רכיבו וכו'
אינו נראה כן מלאש דכיון להכי דהא כתר עולשין כתב
ומרחבייה וכמתני' מרחבייה הוא כתר תמכא וכתב הרב
וכקצת נרמזת כתוב נכ' כוכברת' ודאי יודע טעם וכו'
ולו נראה דהיינו שכתבתי דכריה דמכ' אל כפרוש המשם
ועוד כפי מה שכתבתי דאין לומר כהדר המנה סבורא ליה
כל דיק שיש לו מרירות קצת כנוי ועוד דהוא מפרש דהרמב"ם
ירקות הנשנויות נמתני' הוא נרדק או כוכברת' וכמו
שכתבנו וכאנור כתיב כסך מהר' מולן וכו' יקח מרור והוא
השמי אחרון כמתני' ועב' אי' לו חזרת יקח מרור שהוא
אחריו שכוון זה כמו שכתבנו דאמר הראשון האחרון חביב
כיון שחשיב ליה כאחרונה הוא חזק מהשאר והוא מפרש
דמרור שה' שמי כמתני' היא למה דהי' מרור כיון דרובין
דליכא חזרת דאיכא הישם הנו כרי' לחזר אחריו אוליין בתר
מרירות המרה ויתר לקיים דכריה הכתיב שקראו מרור ובעל
ספר אגדה שיקח תמכא שהוא וכו' דיש לו מרירות ודאי
לאכילה ולא לעי' שאינו דאי לאכילה וזויה למנה שהיא
ראויה לאכילה כפיין דמנות ומרורים כתיב הוסיף וגם הוא
לא תשכ' כקדר השנוי כמשה דהא תיכא ג' לחזרת היא
וקאמר העל' והקלח ולא שאר' לחם לדכרי' דתה שכתבנו
לעיל אשכ' דאשכ' לומר דאע"פ דכתב רבי תה דהשורש אל
היינו דוקא כשאר ירקות משום שהשורש איתו מר באכיל' אכל
תמכא אש' היא רכאנו כמו שפרש בעל ספר אגדה אדרבה
עיקר באכיל' הוא השורש ואם רבי תה יכרש תמכא רכאנו לא
מכתיב מלאכול השורש מ' שפר' אגונה שפורס' הכי חושש הואיל
ונכס' משויה דר' תה ראין יונא' כשארש' ואולי כיון דשאר
ירקות אינו יונא' בשורש משום דאין כאכלים גם כזה אינו
יונא' כיון שהוא שורש אע"פ שאכל' רלא חילקו כול' וה' רוד
אכוריהם כתב תמכא פירש הערוך שהוא קאל' דרוש כלע' ויש
קאל' דרוש מרים ואל' שהוא מחיונהוא מין חזרת שכתבתי לעיל
מרור היא חזרת של יער שהוא יש לו מרירו יותר ומ' חזרת
חמא שהיא החזרת המתוק היא המנה העיקר' וכבר כתבנו
ג' אנו רמו עליה מרור דכתבתי היא מנה ואח' נמתק' ה'
וב' מהרסות וכו' לטיט וכו' זכר למרור' הג' מהר' חמס
רכתיב ומרור' את חייש' וכו' נרדק וכו' כפי' כחומר
דחיימו הטיט באמר מרור ואל' הוכר נרדק שהיה נכ' חרפת
זכר לטיט ודברים חמונים וכו' למרור שהיה כזה ואע"פ
דעיקרית כפי' לזכר הערוך היינו המרור שהיה אכלים עם
הקרבן

ראש יוסף הלכות פסח

נב

הקדמה: ראש יוסף הלכות פסח הוא זכר ליומרו את חיינו חלום
 ביום שבו המרגו בנון דהיינו כטיט צריך זכר לזה ואחר
 כך כתב הסור דכותבי ביה תשח שהוא זכר לתחת התשח
 ואפשר דכביד ליה לאור דהלכה כרבינו דלאמר זכר התשח
 דהרובות מכילימ בו תפוח זכר לתחת התפוח ומשום הכי
 מביחוס בו תפוח וכמו שאמר הטור בסמוך וכביד ליה דהלכה
 גכ כרבי יוחנן דאמר זכר לטיט או הלכה כרבי יוחנן לכד
 דהוא זכר לטיט ומביחוס דכריס חמוצים זכר למרור שהיו
 דמררים להם כטיט דמי דהכריס החמוצים הן משום תחת
 התשח הא תפוחים הרבה יש מהן מתוקים מדבש איברא
 דאבי ואמר דהרמה ליה לתפוח החמוץ אבל מהא לן לדמיו
 ליה ולא ליה אכל ליכא ספק כנח' שיסמוך בו דוכו ביה שאמר
 מה דכריס החמוצים הם כנגד המרור ואפילו לשי דרבי הרב
 דתבך דטעות יש כאן אינו מוחק וזכר למרור אלא גרם זכר
 לתשח דתבין וכו' ועם זכר למרור ואכל לן זכר במרור
 ועוד דאין אפשר דאמ' הכא זכר לתשח דתבין תחת התפוח
 הא אחר כך כתב דנותנים טעם בחרום זכר לתחת התשח
 וכו' ואפשר דהכי כוכח רבינו ובראכיו דאמר אכיו הכי
 הלכתא ופסיק כדדמיוהו כרבי יוחנן וכרבינו וצריך לקהוי
 וצריך לבחובי לקהוי זכר לתשח מתבין בו זכר לתחת התשח
 כמש' בסמוך משה כותבין תפוח וביון טעם תפוח חמוץ צריך
 לקהוי אכל א"כ הקיבוי בתשח אלא בשאר קהוי רבינו ליתן
 בתוכו קהוי מחמת שיהיה זכר למרור דדבר זה מפורסם
 הוא הוזהר למרור בעיקר בו בעמך הטיט קאמר אכיו וצריך
 לקהי וזכר התשח ויתן בו תשח חמוץ אכל משום זכר לתשח
 תחת בתשח מתוקה גכ שני א"כ הדיבוי שנותני' אעפי'
 דבשאר דברים כגו מחמת שהוא זכר המרור כיון דצריך ליתן
 תורתיה הקיבוי מתפוח גכ זה נראה לישב לדעת רבינו
 ועיין עכ' ופירש רש"י ז"ל לתשח שהיו יולדות שם בלא עבד
 וכו' כדו שלא יכירו הצרורים ואין כתב בלא עבד הלא כתוב
 תחת התפוח עוררתך דחשמע דהיה בלדיה ערערו וכי תמלא
 ערעורו בעלמא ואינן חבלי' וילד הלא כתיב גם שמה חבלתך
 איך שמה חבלה וילדתך דמשמע חבלי יולדה ממש ואעפי' שהיו
 לה ציור וחבלה תל' לא היו מכירים בהן הצרורים כיון שלא
 היו בהתייהם אלא בשדה ונראה דמה שאמר שהיו יולדות
 בלא עבד היינו מטעם שהיו כשרות וכמו שאמר שהנשים
 צדקניות לא היו כפתה של מה כלל וכוכות נשים צדקיות
 עזאישירא' מצרנים ומה שאמר הכתיב שמה חבלתך אמך
 שמה חבלה וילדת' רוצה לומר התעוררות כדו לילך כדרך שאר
 נשים שהיו שבות על המשבר ודרךן להיות לן צירים וחבלים
 קאמר בלי הכשים גכ כדרך לזיו שמה חבלה וילדתך ועוד דאי
 איתא דהיו יולדות כשא' ג' יום כצירי וחבלים היו מתו' דכיון
 דהיו יולדות שמה' שמה ככרם אחת או יותר לא יהיו יולדות
 לסכול כ"כ צפר וחיונין דלא מחה שום אחת מהן מחמת הלידה
 בלא עבד ומכיל' יולדה וכן היה להן כו' או כמו שכתבנו
 ודין שכן לא היו מתות :

לטיט דהו' שעבדו ועם דם זה זכר שעבור הוא אכל לרבי דקרין
 זכר לבחולה הוא וממ' זכר הוא לרם שכתבם זכר' דלא אחרי
 זכר לא בשעה שמתכל ביה וא"כ אפשר לאמר דלרע' הירושלמי
 מאן דעבד ליה עבד דהיינו זכר לטיט לא עבד ליה כד
 שהוא זכר לרם דרשע' שהוא מתכל ביה או הביא להו צריך
 להיות אלא שהר' יחיאל אפשר שיפרסם שבמכילימ החרות
 על השלחן מכילימ אופי עבד וזכר לטיט ואחר כך קורם
 שמתכלין מרכבין אותו כחמוץ ומטבלין בו זכר לרם דהכאס
 על השלחן גכ היא מצוה והכי כתוב במשנה ומכילי' לפי וכו'
 יד' ונותנים בו תבלין' הגמרה ופירש כגון קמח חנני וכו'
 דאי אפשר שיהדקו ויטב הדומים אכל לתוך וכמו שכתב הרב
 וכתב רש"י וגם לרשע' וחרם שטתין בו נראה מדברי רש"י
 שנותני' בחרות חרסי' כתישי' היטב היטב ואו' היו זכר לטיט
 ודבר תזיה הוא דאי' נותני' כודכר החמוץ לנוף דאין לסמוך
 על זכות המצוה וכו' על האמת דלשון חרות הכי משמע לשון
 חרב וחיונין דלא נהנו כן לתת דבר זה בחרות לכן נראה
 דדאי' דכתוב וחרם וכו' רוצה לומר חרות זכר לטיט וחרום
 הוא מאי דכתב רש"י שכותבין הרבה ירקות ונראה דהרבה
 מיני פירות וכמו שכתב רש"י דכל פירות שדמו ישראל
 כותנים בתוכן וממ' נראה דמעט חרם מישטא דמיעוטא הוא
 כתוש הרבה בהרבה מן החרות לא יבא לירי היוץ כלל
 ואין כאן הפסד אם יתנו לתוכו מעט דכיון דכתוב כן בפירוש
 רש"י ורש"י ככולן כחד לישנא אין לומר דבשניהם כפל שיכנס
 ובפרט דאיתי לשון מכל על הלשון חרות חרם והוא טיט
 גכ ולא מצאתי בשום אחד מהמחברים שיש לי שיאמרו דכד
 הוא והלמכס בכדור עזיית החרות לא הוצי' דבר זה כלל
 ומשום הכי אין כוהני' ליתן דבר זה בחרות כלל וכבר
 כפי מה שכתבתי דים קצת מכה :

צו' ונותנין בה תשח זכר וכו' ונראה וכו' הגמרה אכל
 מאן דמונע לאכול תאנים כפסח רש"י שהביא לעיל הרב כ'
 במי' תבא והמחברים כתבו וכו' ליתן תאנים בחרות
 והתם' כתבו כן מה שכתב רש"י דיש ליתן מפימות שדמו
 ישראל להם ודייקו לכתוב כן שזכות הנאכזר הכתובות בשיר
 השירים דהא חיונין ישראל גכ כן כמשלולות ואין כותבים
 וית בחרותם אלא דוקא אותן הכתובות בשיר השירים
 וצדקים אעפי' שאין כתובות בשיר השירים מכל מקום על
 מה ששקד ה' וכו' כותבים ועבשו אין כותבים ונותנים דברים
 אחרים כמקומו ושלא ברקדוק דמתנים פירות שלא דימו
 להם ישראל וגם אין כתובות בשיר השירים ואעפי' שכתבו הכל
 שמתנים תאנים אין אכילוס אותן כפסח והביאו הרב לעיל
 וכתב בשם הגהות דהמנע לא הפסיד ונראה ליד דיון דצריך
 ליתן בחרותם משום זכר התאנה חוטא פניה' וכו' נראה
 דאיכא קצת הפסד שאין מתנים אותו בחרות רמזה ליתן
 זכר לתאנה חוטא וכו' ואולי דלית מצוה בחרותם ענמ'
 אינה מני' בלא משום קשאל רלית הלכתא כרבי אלעזר כד
 צדוק דאמר חרות מצוה אלא כרבו' וכמו שכתב הרמבם
 כפי המשניות אעפי' דאמרו וי' מפרשי' דכדו דרבי אלעזר
 כד צדוק מאי מצוה רבינו אמר וכו' ורבי יוחנן ואבי
 מכל מקום הלכה כתיבא קמא אינה מצוה אכל מכל מקום
 הסור כתב כפי מה שפירשו האורחים כדכרי רבי אלעזר
 כרבי צדוק וגם הרמבם ואפשר דלמנה מן המוכח צריך
 לעשות

ראש יוסף הלכות פסח

לעשות כן אבל אינו חובה כדי שיכרכו עליו וספור לא
הוא אלא ג' שאלתו ואלו חזקה דספורים דהיו כשעבוד
יורד הקפלה גאלו וה' לשאר וברא דהיה אשאר לומר דמתכו
תכלין דיש להם ריח וזכר על ה"ה סמתן להם סקרבן פסח
שהיו מתחין לאכול וכו' :

ו' וכתבשילין וכו' ה"ה, כתב הסוד מאיזה מין אשורה
משום דכתיב איכא ררכה סכרותי ואמר אפילו נרמא וכשולא
מיקרי שם תבשילין ואפילו כינה ורגן שעליה דהכל נראה
אחד עבד הן שני תבשילין לענין זה ונראה דהך ל' אכול
מאלו אמר התבשילין כיון שאוכל מהמרור וכו' לומר ולא כמו
סמנים שלא לאכול הכינה והורוס שמתחין לומר זה ונראה
ל' רכ הווא דאמר סלקא וארוחא לא סבירא ליה כינה ורגן
שעליה מדאמר חוקיה אפילו כינה ורגן שעליה וחוקין דרכא
הוא מהרר אפיקא וארוחא פירש רש"ס משום חביתו
להלכות שהלכה כמותו ולכך נוסף דאמר פני מימי כסר דהוא
ערך מכולהו סבירא ליה נרמא ובשולא לא דל' מיקרי שני
תבשילין אלא שהסוד סבירא ליה דלא לעיכובא פליגי אלא
דזה אומר זה עריך וזה אומר דנס כוה סניוכמה אשאר כתי'
אמר רב אש שממרר הווא לית דחש וכו' דאמר אורו מין
דגן הוא וכו' איכא קנת דיוק כפומה ספורים ר"י בכרכות פ'
כינר מכרכים דאלו דאמר רבי יוחנן כן סריבא מוליו בלעז
איכא למימר דיש לחוש וכאי ארוחא דאמר רב הווא היינו
האורו דאמר תבשילין דררכו לבשלו דהוא מפורסם לכשול ומוליו
שכתב רש"י אשוריה מין ואשאר ל' ר' רמיז דאמר רב הווא
לאשורעין אינו אלא זה דמאי דנקרא אורו ל' כי נוחן כן
סרי דיוכלן לבש' ודאי לא אשאר נקט ארוחא יותר מחין אחר
ואינו מוכרח ולא דאמר דתבשילין התוספת רש"י רכיס חכאל
דב' מימי כסר אלה נלי וכו' לפסח ואחר מבוטל וכו' לחגיגה
איכא למיירך כעל דהו' אשאר ונראה ורגן וכינה וכן נראה
ובשולא לא שייך זה אלא הכל מבוטל ואולי דסבירא ליה לר"ה
ד' עיכובא פליגי ויש לעשות כרב ויבנה דהוא ערך מכולהו
וא"כ יעשה אחר נלי ואחר מבוטל ואפילו הכי חלקו פליגי בעלי
התוספת דאין חגיגה נאכלת לא עלי וכו' ממ' מלכד וה' איכא
למירך דאש ויהנו בו נראה כאכול קדשים בחין כיון דקפיד
כוה ועוד דהתיבא בחקום שיהיה לאכול עלי במקום שאין
סמנים לאכול עלי מאי איכא למימר ולקמן כע"ה יתבאר זה
ודברי התוספת אתו שער דאף על פי דפסח וחגיגה פנייהם
גלוין הו' ממ' עכשו דאינו אלא וכו' פני כמבטלים וגם אין
לעשותין גלוין וכמו שכתבנו ופהוה בכינה וכשר אף על פי
שבגדא ליתא להאי סבירא הא בתבשילי דברי הסוד דלאו
לעיכובא הוא המחלוקת וא"כ כל כ"ה פניו פניו בלויים מלכד
סה' פני תבשילין ותבשילין משמע דלא כ"ה וכו' מלכד זה יש
דחו וכו' כעל דח' זחל למיפרקוניתא כדרעא מרמח' מלכד
דאיכא למימר פיהו הנראה דהקפלה רופס למיפרק יתנא
כ"ה מכל מקום מראה דפירשו הא דר' קב"ה אש היה חנה היה
פיהו אותם מחננים מיר כלא הראית אותן אותות מופתים
ואותה סוד חוקה היה עשה אלא רנה הקדוש כדרך הוא
לפניהו אותם בכח גדול וכו' חוקה כדי להראות ולהשמיע
ככל העולם גבוהותו וכמו דכ"ז וכו' ולמען תספר וגו' ומה
שכתב הרב כפי דברי התוספת לכוין ליתא או שג' הם
גלוים או שיהיה מסתלין סתומות לא כתבו אלא מבוטל

דמיקו פסח משמע לשון כשולו כלומר דקאמר כמנהג שם
תבשילין ויש ליה טעם כמו שכתבנו רכיון דסמנים החגיגה
והפסח פניו גלוין יעשה עכשו גלוין ודברי הרב אשאר
להתקיים דמה שאמר או שיהיה גלוין היונו במקום סמנים
בגלי או שיהיה מבוטלים בכל מקום ולא חש לנראה כאכול
קדשים בחון כיון שמהני שם בגלי ואיכא דאמר אש יהיה
פיהו כמימי שכתב סמנים אין דוחקה את שכתב או אף מביאין
אלא אחר וכו' לפסח והטעם כיון שכתב הראש שמא יבנה
כ"ה כ"כ ויאלו אשתך וכו' מלכד זה דאיכא למירך
דכתבך ודיון ואמר דאיכא למימר דאש יש לחוש דשח
יבנה כ"ה ויאלו אשתך לא אכלו חגיגה וכו' לחגיגה
וחוששה רחיקה איכא למיחשב כן אש לא כתיב אלא אחר
וכך לפסח שמא יבנה כמנהג כמימי ויאלו אשתך מה
אכלו וכו' לחגיגה ודאי לחגיגה כולא לא יעשו אלא שכתב
לכך ויהיה כאלה שכתב פסח וכו' קושיא דמאש גורס
דאש ואל תגשה כלומר שאלא יעשה אין למימר משום שכי
אכל או מיתבין וכו' לחגיגה אשאר שכתב כשיבנה כ"ה
ויא' ר' ה' קריב חגיגה והיה ליה ע"ה אשור כידם כוה יש
לגמר והיה סמנים דחווה דסבירא להם כדברי הר"ר שרן דאי
מחלקים נראה כחובה ונכתבו התוספות מה שדחית שלא
יעשו בשאר פסחים וכבר כתבתי כוה דאין לגזור משום שמא
לא יעשה אלא כיון דכתיב התוספות נראה דמכל מקום כוה
יש לחש יותר דהוא בכל הסמנים ויתבטל ענין הסוד של חגיגה
אכל כשיכא כמובא שכתב אינו כל כך כהתמדה וכו' ויותר יש
ליוהר כוה מכוה אכל כתבו התוספות דאיכא למיחש שמא
יבנה כ"ה ויאלו וכו' דהקדמה מורה לורו ויבטל כ"ה משה
ואהרן יהיו עמנו אכל הכל הניח חלעזות בני תבשילין אין
מזהירין אותו ואיכא חש"א אף מדברי התוספות דאמר
דכינה כמנהג כמימי ויאלו אשאר לח' אחר תחית המתים דאמר
וכשיבנה משה ואהרן עמנו וכו' ואכן קיימת לן דכתיב
המשח כע"ה יבנה ותחית המתים לאחר המשיח הוא ואמר
סמואל אין בין ימות המשיח לזמן הזה אלא שעבוד מלכות
בלבר ואולי דהתוספות כפי דברי מו' שזכר דתחית המתים
יהיה ככונת המשיח בולן כי ארדיהו אפילו שואמר דקודם
תחית המתים הוא ואלו יבנה כע"ה מכל מקום איכא מאי
דכתבתי דהכהנים שיהיו שם ויחזיקו ולא ייחמו דדאי דיהיו
חכמים ולא נקט משה ואהרן אלא לדגמא כלומר שיהיו ויהיו
וכו' כמו שהיו משה ואהרן גם מה שכתב הרב כשם הכלב
דמנהגו לעשות כלי מורש בהמה וכו' אין גלוין על השכר
רק על הנתיב מאש דהוא וכו' לפסח ואש כאמר כשפר של
דמון טורח וכו' נראה דאי לאו משום דגריבי שיהיה עלי כשפר
של דמון וזה שכתב נראה דכיון שספרי כהרי הזה ליה כח"ס
ואוכל קדשים בחון גם מה שפרש' שיהיה ורש' מבימה יש
האי חש"א שכתב כמובא לא היה אלא מורה מיה הא איכא וכו'
לורע הנטיה ומדקפדי שהיה מבימה משה שהיה נקרב
נראה כחובה ואלו כיון דיכול להיות ורע משה או כקל
ונקרבן פסח לא כאלו אין לחוש אכל ויהיה עכשו גם כן
בומתו מי שיכול להיח ורע טלה או כשכתב הרב ואין
נראה לרי' דהא בתם לן תנא וכו' דאמר חגיגה נאכלת עלי
נראה דכפי האי לשון אין כאלו קושיא ל' כרי ר' דהכי נמי
נאכלת עלי וגם מבטל והוא ל' ונאכל גם כן מבטל איכא וכו'
לחגיגה

לחגיגה אבל כפי לשון התוס' אין זו קושיא דכתבו איני חגיגה
 נחלת לא נלי אין בתן היתרוך שכתבם ובתב הדין תבשילין
 אחי הובא בלקא ואחריו וכו' אע"ל דלא קטטיהו לא לדומא
 בלומר דרב הונא לא קטא סלקא ואחריו לדין למ' או ואחרים
 לא דלא קטטיהו לא לו דמי תבשילין מיקרו לו ולא דרביין
 לבשר ואגב דטעמו נכ' דלא היה כשר מש' דרומה לקדשין
 בחון וא"כ דאשכח מהדר סלק' וארוו' כפי הדין אמ' אעפ"י
 דעכשו נכ' לדומא קאמר דלא דוקא סלקא וארוו' לא ה"ה
 מי מיני תבשילין אחרי כיון שאינו מבשר וכפי זה אתי חזקיה
 לאירך גישה משה שפירשתי דחוקיה אמ' אפי' דג וכנה שלח
 בלומר לא מיבעיא בלקא וארוו' דמי' כשר כלל דעושה לא
 אשילו דג ע"כ בינה טרופה פ"ט דאף ע"ב דמיקרי כשר לשנין
 נדרים מ"ל לאו כשר נומר הו"ל לא היה בקדשין ואני כתבתי
 דחוקיה חת' לימר דאשילו דג וכינה שלח דלא חוי לא חד
 תבשיל ע"כ כ"ה מי תבשילין מיקרי' וה"ן כתב דאשכח
 דחוקיה פליג דרוב הונא דק"ל דכפ"ל ולא סגי בבלקא וארוו'
 ודג כשר מיקרי ולשון דמכילת למור רבתי חוקיה בחר דברי
 רב הונא וקאמר חוקיה דמכילת אשילו דג וכינה שלח וכו' כמו
 שכתבתי דחתי לאוכפי קול' על דבריר הובא ועל הא דאמר
 רכיבא אמר אשילו גרמא וכסולא כתב ה"ן דלאו גרמא רודאי
 דגרמא לכד לאו כסולא הוא דהעשהמאי איבא למיכל ביה לא
 האי גרמא הוא דרטיך ביה כשרא וכודאי דהדין עמו דחתי
 ע"כ לחזקה לאו אוב"ל הוא יותר מזה פ"ט ו"ה"כס דגרמא
 וכסולא ד"ל חתיבת כשר וזרק אל משרש' דגרמא איט' ע"כ
 כמו שכתב ה"ן חתיבת כשר מיקרי גרמ' ודאי לברייהם
 דאי דאמר' כשרק' קאמר רכיבא רב אחא מעדים ומלח גרמא
 דר' ר' ע"כ כפירוש שהן חתיכות כשר ואלו' משום דחתיכות
 דחוקיה לע"כ מיקרו גרמא ומיהו הרבה חתיכות יש דאין
 להם ע"כ כלל ולענין מילוק דת והתוס' הריף מפר' נכ' כדברי
 דח' וכן ד"שכ' דא' נלי כנגד הפסח וא' מבוטל כנגד החגיגה
 ולקטית התוס' נראה ש' אמרו כמ' דאשכח שהחגיגה נחלת
 נלי חיינו עיכות לא הוב"ל כמו איבא למיכלי לא דמש' דכותא
 וגדול' ארוו' שיהיה נלי' כו' אבל' אינו מוכח שאכלו מבוטל כמו
 הפסח ואשילו כפי דברי התוס' ולמנו שכתב' אשכח לומר זה
 ועוד איבא למימר דמיקרו רב' הוא אין לעשות הכל כמו שהיה
 ולדקדק ככל זה משום דנראה בקדשים בחון ולענין מחלוקת
 ר"א'ן ורבמי' אי חדום' מנהו אי לא דכתבנו לעיל דה"מכס
 פסק כפי המציאות דלא כראב"ן כר' א"י מרדכי הריף דפסיק
 כראב"ן מדלא הביא במש' ומתן דגמ' אלא דהרי ר"א'ן ומה
 שנאמר עליו וכפי זה דפסיק כ"ל דאמר חרופת מנהו צריך
 לכרך על החרוף' ע"אבילת חרופת דהא דרמ"כ' הלא פסיק
 כמותי קאמר דאין מכרכין דלא ד' דסוכר דמנהו איבא מכרכין
 ובתב הרב דברי הכל כו' והמבוטל עושין מכינה וכו' לאכלת
 ה' וכו' הכינה ד"ב תבשילין ורדאי דא' נדר הפסח ואחד כגד
 החגיגה ומש' כמנא אינו רמי וכו' ולא אכל כל אוח' פשיס וכו'
 כפי מה שפירשנו לענין דמי שהוא עושה אותו כנגד הפסח
 שהוא נלי עושה אותו מרוב וכו' לזרות וטויה רמבוטל עושין
 מכינה וכו' לאכלת כה' וז' מש' שהיא קלה להתבשל משאר
 דברים לשיכך ע"כ בינה כפי שיהיה קל לטמי הקלה לפדותה
 ותהיה קלה ישועתינו ככל' עד כאן :

יו ואין צריך להביא מכל' לו כפי בל' א' ו' דגדרה מחלוקת

הוא שם פ' פ"ב אמר שיחבר א' ח' חנה כפני כל' א' ו' א' מור
 וחרום כפני כל' א' אכל אין עוקרין ית' השלחן לא כפי גדרו
 הכיתוב הנ"ל אומר אפי' בלהו נמי כפני מי שאמר ההגדה
 דהיינו גדרו הכיתוב והלכתא כרב הובא' פסק תלמודא חשה
 בתב השור ואין צריכין להביא כפני כל' א' א' ו' לאמת לא צריך
 ליה דפשו בו מבט דאין אנו אוכלין כשלחנות קטנות שבאיתו
 הזמן היו נותנין כפני כל' אחד ואחר שלחן אחד וכה"ה
 אמר רב שימי דצריך ליתן כפני כל' אחד ואחר אכל הכ'א
 בומנו יודה דכני כפני גדול הכיתוב והוא יחלק לכל אחד
 ואחר וכמו שפירש' רש"ם אכל כפי' הגדולה מה מרדכי
 התוספות נראה דרב שימי אשילו כפי מה שזוהרים עכ"כ
 קאמר לשיכך צריכין אנו למאי דפסיק תלמודא כרכה רב
 הובא והבא לפרש ולומר מאי עמא דרב שימי שמצריך שיתב
 כפני כל' אחד ואחר מנה ומרובת וכו' למה לא שני כפני גדול
 הכיתוב והוא יחלק כתבו בתוספות לזה שהיו נותנים כפני
 כל' אחד ואחר כד' שיטעום חכף לכרחה מיד דמין דברכת
 חוכה היא צריך חכף אכל כשאר ימות העשה לזית עברך
 לא הגדול וא"כ כן איתן חכף לכרחה הטעמה ההיא ללו
 דחוכה היא ולי נראה דאין זו הכרחה דהא היה יכול הגדול
 לחלק לכולן ושיהיה לכל' אחד ואחד בידו ויכרך ויהי עונין
 אמן וטעמים מיד אלא של ברכת המנוח לא יוכל למשך'
 הכי דצריך כשמכרך פרוסה שלמה אכל לפי מאן דסובר
 דאמנה פרוסה מדרך המנוח אשכח לומר כמו שכתבתי'
 ולימד דחתי דמצריך רב שימי לפי כל' אחד ואחר היינו דכין
 דהיו לפני כל' אחד ואחר שלחן בלחות הזמן כל' אחד נראה
 ככפל הסת' כפני עמו וכשרט' לכולן כעשית רב כליל' פסח
 משום זה צריך שיהיה לפני כל' אחד ואחר ולא כפי כפני אחד
 כדי שחלוק את כולן ולדברי רש"ב' דמחלק מאותו הזמן
 לזה הזמן רבתי הזמן כיון כולן כשלחן אחד גדול מחלק
 את כולן אכל בלחות הזמן דלכל' אחד וא' ש' לו שלחן הו"ל ליה
 כל' אחד כפני ענינו א"כ כן כשאר ימות העשה והיו כל' א' ו'
 מיכ' לומר המנוח ולא כפי כפני בלחות לזמנו וחייגין דלאו
 הכי הוא ואשכח כפי דחוק קצת לומר דכיות רש"ם כפי
 שהן דברי רש"ם כמו דברי התוס' :

וזה ומטל דיו לנדרך טבול ראשון הכל שטבולו וכו' דה"ה
 לעיל כפי' זה הזכיר הרב דאיבא פלוגתא ביה איכתק' טבילת
 ידים על דבר שטבולו כמשקא אילא כמו על הפת ומרדכי
 הרב ש' שהביא דברי המרדכי האוכל תבשיל מחטים אין
 צריך טבילת ידים נראה דאיבא מאן דסובר דלכר' שטבולו
 כמשקא אין בטלה כלל גס' משמע ש' מרדכי הרב דהאובל
 דבר שטבולו כמשקא דאמרינן דצריך טבילה אשילו שיע
 פקנה הדבר שטבול ואין ידו מנשפת כמשקא עכו' צריך טבילה
 דלא חילקו ונס' שמא יגע לא דלטעם זה למי שסובר דטבילת
 שטבולו כמשקא היא כמו טבילת הפת וצריך לכרחה כפי זה
 הטעם שכתבתי משום שמא יגע וכו' אין לכרך כלל דמשא לא
 יגע אכל לטעם הראשון שכתבתי דלא חילקו קיים לכרך היטור
 כתב דמכרך על ג' שהיא סוכר דטבולו במירה כמו' ל' דפת
 וכן ה"ל'ש וכו' אין נוהגי' כירותן אשכח דים הרב' מהפוסקים
 הוכרים כן לענין כר' חיישיו לנכר' לטעם ודפריס דברכות
 אינן משכבות וכתב ולא יטול קודם קדוש דלקדוש אין צריך
 גטיה וכן אמר מהניס ונרא' דלפי דברי ר' ע' וס' דכתיב

ראש יוסף הלכות פסח

אז לא והמרדכי אעפ"י שהוא אמר פרכותיו ומרדכי ל: כרס
 הוא מן ח'ין מרדכי א ג' דהיה דר' חסר' סתכא בטל דיו
 בטכול א' צריך לישול דיו בטכול כ' ומשום הישא הרעת כח
 כ' דא' כ' כרס כט"ל על דבר פטכולו במשק דיו לא מהיב
 מסיק ארעתיך בלא יהא צריך לישול בטכול כ' דהוא לחסכו'
 ואפשר דהיינו ו' כל דרוו' אשחועי' ר' חסר' דטל דיו בטכול
 א' צריך לישול בטכול כ' כפי משום דכהו' נטילה לית בה כרס
 ולא משום הישא הרעת נגשו בו לעיל ג' ליוקושתא יבא לאלול
 בלא נטילה כשאר ימות השנה ועיין עכ"ל:

כ' הגדה וכל דגס' עושק הטכול הא' כחומץ ואין עושין
 כחרות משום דהחומץ אינו מהו' מסקין ואי' נטילה לא צריך
 לא סגולת משום מאי דאחר כח' נטל דיו בטכול א' נוטל דיו
 בטכול כ' וכו' עכ"ל. וכתב' אכל כל בני הבית רשאין לישול
 קודם קרום דל' דידעו לא היו הישא הדע' דכח' דאחרי' לתא'
 קודם לרב דקרום הוי הפסק דלאחר' לא הוי הישא הדע' ה'
 שאר בני הב' כן ועי' להם כשטיל דקוד' הקרום ולא צריך
 לישול אה"כ וכל דכפי טעמו דמחלק בין קרום דשאר סבתות
 וז' לפסח דהכא בפסח איבא הישא הדע' ה' איבא למיגס
 לבני הבית דא' צ' דהקרום לא חשיב להם הישא הרעת נראה
 דכליל פסח דיש הפסק הרב אפי' לבני הב' חשיב להם הישא
 הדע' ג' ואין להם לישול קודם הקרום ועוד דדרך הוא דגם במ
 הכית אחר' ג' ההגדה ול' פסח ג' האשה אומרת ג' הוא
 כאלוהי' ענין מקדשין ומתירין לעיכ' בר' דטוב וישר דכונן
 לא וטל' ודיהא לא לטכול' כל מה לבי טעמו והנטילה ככרס
 בטכול כ' ועושין הכל כמו טעמו גדול הבית וכן אנו מנהגים
 ובאר לכע' וכו' וכבר כתבתי זה שכל לדעת דכוננו סבתות
 לדעת המרדכי אין כאן מקום לתמוה הרב דכתב ואיני יודע
 מה הפסק יש יותר גדול וכו' דעכ' כ' איבא הישא הדעת גדול
 דאיבא קרום והכדלה ואיבא הישא הדעת וכמ' ג' מ' הרב
 ג' מה שטענו' דלא' לא מעלה לו נטילה וכו' הא כתבם
 דהאי כטילה דקודם היא לבעורה ולבערה אינו מושל כח
 א' אין כטיל' קודם הקרום וכו' ועיין היטב במ' לדעת המרדכי
 וכן במ' לדעת רבינו ובכרס הרב איבא קצת דיוק דכתב
 ואי משום יקנה תינה כשחל פסח וכו' חל כשאר ימים מאי
 איבא למימר דמאי קאמר תינה כשחל פסח וכו' והא שאר זע
 כמי שח'ין כמנאי' סבת דאיבא ג' יקנה זמי' שרגיל ג' או
 פוטל יהו קודם הקרום וכו' תיחא דגם כשאר י' כשחל כח'ם
 לא יטול קידם הקרום משום הישא הדע' א' אחי' כק' פסח
 לכד הוה ליה למקט' אפילו שאר ימים טובים כמיוכל' דהיומ
 מאי דכתב הרב ומשום שחל פסח כמנאי' שכת' לא הוה ליה
 לפסח דכתב וכו' כלומ' דככל שאר ימים טובים נס' כן ואפשר
 שיהיה זה כוונתו אף על פי דכונתו ברורה היא דמאי דאמר
 לא הוה ליה לפסח וכו' כלומר דמשום הכי כשיחול פסח
 כמנאי' שכת' סתם ל' דאיבא הפסק גדול כפסק כיוקדש אחר
 פמחיס אימי כן מא' כך אשאר דכ' יהיה הכונה וכמו שכתבתי
 ולכונה אחרת שכתבתי דהיינו מה שיהיה טעם דברי א' ז'
 ג' מה שכתב הרב תינה כשחל פסח כ' חל כשאר ימים
 מאי איבא למימר אין זו קוש' א' דהאז פסח שחל כמ' טעם
 כן ככל שאר פסח שיחול כמנאי' וימי השבוע כד' שלא לחלק
 וכן מניח כהר' סקומות דעשו בכל מאז אחד והצמח
 לזה דאמר שלית צדור ויכלו ככל ליל שכת' ואינו צריך אלא

הרב לעיל כמיומן הנוכר דהאזתה צריך לישול ידו אחת בכל
 קרום בין דפסח בין דשאר סבתות ויהיה טובים דשנאי
 ע' כמסקנה שכמו וכמו שכתבם ע' אכל לא חשו עלמא כלל
 לזה דהר' שכל ויהי' משמע מדכרי רבי' השור דאין ל' ידיו
 קודם הקרום וכו' מדכרינו חשו דהקרום חשיב הפסק לבעורה
 מדאמר ויהי' זמי' שרגיל לישול קודם קרום ולא חשיב לקד'ם
 הפסק וכו' משמע דמי שאינו מטל קודם חשיב לקרום הפסק
 ולא' כיון דהקרום הפסק חשיב ליה כ' ההגדה וכל אותה
 הבור דחשיב הפסק א' מנאי' שכתב קרום שאר מעיקרא לא
 חשיב קרום לבעורה שמועד אה' וככרס דאיבא כ' כ' אחר
 ואין כעין קרום לבעורה ורא' דמי אפדק' כל השנה ומוטל
 דיו קודם קרום אינו ענין משום הפסק ל' לאח' חשיב הפסק
 לא משום שרונה לשיור' הקרום לבעורה כל מאי דאפשר ותי
 לא יטול ידיו קודם חשיב שרונה למחן הזניא לנטילה כל
 מה שיבול או אשאר דלענין זה לא חשיב הפסק דיוק קנר
 הוא אכל הכא דאיבא קרום והכדלה והגדה ואיבא ג' קצת
 סדר כזה ויהי' דחשיב הפסק ו' יוכל למחן לזה דכיון דכתב
 ענינו מחמת הטעם אין כאן ראינו ממי פמחיס ליה הפסק
 דהא כתב דהוא צורך סעודה וכיון שהוא צורך סעודה לא
 חשיב הפסק כלל א' ההגדה ומימיקרי צורך סעודה ואעפ"י
 דאיבא הרבה לא הוי הפסק דהא הקרום אי' לא הוי צורך
 סעודה הוי חשיב ומשום דהוא צורך סעודה אינו חשיב
 שכל כמי לענין ההגדה איבא למי הכי ואינו מאי דאמ' הכא
 ג' מהי' ויכול לישול קודם הישא ל' א' כטילה צריך לעשות
 לטכול' א' יהו אחר הקרום מיד דהיי' הא כטיל' דקוד' הקרום
 לו' כטיל' כמו שמהי' כשאר ימות השנה להמו' ז' ג' פתה
 וכו' אכל אחר קריאת הגדה צריך לישול דיו לעין הזניא
 זאב' מנה דלא מהי' מאי דנטל דיו קודם קרום לזה דאיבא
 הפסק גדול כתיבם וכו' מראה:

וע' הרב כ' מ' אלא וכו' וכתב וכו' כ' רע' א' הגדה
 ש' איבא בלוגתא איבא מ' דיכול לישול דיו קודם קרום
 ואיבא מ' דלא יטול דהיי' הפסק לא אחר הקרום יטול ואינו
 ממי מחלוקת יש ע' וכו' יתבאר כ' דאכל המרדכי כתב כ'
 אפי' לשלגו על דברי רבי' דכתב דמי סתיל' בכל השנה לישול
 דיו קידם ג' הכא יכול לישול וכו' אכל המרדכי כתב דאמ' כ'
 דיותר כל השנה לישול דיו קודם קרום ולא חשיבין לקרום
 הפסק כליל פסח אין לו לישול למי שמקדש דיו דהאי כטילת
 ידים דקודם קרום הוא כשכיל' הסעודה וע' ומן השטור איבא
 ז' צ' רב וכו' דאיבא הישא ד' צ' צ' לישול או דיו לטכול
 ג' דהיינו מנהגו ואיב' המנוי' דהכל בא אז וכוראי צ' צ' לישול
 אז וכמ' רב חסד' א' בטל דיו בטכול א' מטל דיו בטכול שמי
 והיינו משום קריאת ההגדה דאיבא הישא הדעת וכ' כ' קרום
 והגדה דהיי' הישא הדעת וא' הכרס סביב קודם הקרום
 היא כטילה ואין לו לישול משום קרום ד' א' הוי מטל דיו
 לפיכך דהיי' מנאי' הרוח ואפי' ל' ע' צ' צ' כטילה דהיינו
 ה' שכל לשתיה היכי הוה' ולא יהו וצד דהא כתבמ' דלית
 דמ' והא דהר' שכל ולו דהכטיל' הקודם סקרום שאר לית הוא
 משום הסעודה מאי דאינו לא משום טכול א' דהא אחר קרום
 מיד ל' אין לאמר ד' מאי' י' לישול או קוד' הטכול יהא כושל
 דיו ממך לטכול מיד וע' דכל ד' דשא' מ' הש' לפי' הסע' ד'ם
 דמכריבין עלה ונטיל' ו' שכתבם א' איב' פלוגת' א' צ' צ' נטילה

ראש יוסף הלכות פסח

נר

מזכיר על כבוד ש'אין אוח' ויכלנו כפ'ל' אוח' בכל השבתות
 לך נר דשאר רצ' וכוונת הרב כמ' דלא ה' למסת' ולכתוב
 דכפסח וכו' דגם כשאר ימי וכו' ומשום דלאחר הוא בזה הכונה
 דלא מהב' האי דכת' יעני' וכו' דאיכ' למירחייה כמ' דמשום
 שז' ב'ש' אחרו בכל יומי כלו' כשחל בכל ש' אר' יומי' איכ'א
 למ' דלא ה' למיני' קט' פסח לבר' דאיכ' הפסח ג'ש' אר' איכ'א
 למי' וכו' וכו' אר' קט' פסח איכ' בלו' הפסח דלא נר'ך דהא
 כ' כמ' כו' המררכי ועין הר' אש' דכת' הש'ל' ידיו קוד' הקדוש
 ב'ש' והוא היה רגיל לישול ידיו כל הש' ב'ש' קוד' הקדוש
 נ'ש' ש'ס'ס' ס'ס'ס' ד'אין כו'ש'ל' ולא חילק כלל ב'ג' דברי ר' יוני
 וזה כשר מרש' ל'טיל כדיוי קדוש שכתבו ה'ו' ומ' להראש'
 ל' כ'ש' ל'ר'ע'ת' המרדכי ככל' ועין ה'ש' ו'תמ'א' דברי ח'פ'ן
 ור'כיו' ירוח' כ'ס' ג'ב' פסח אין כו'ש'ל' ידיו קוד' הקדוש וכו'
 נ'ב'א' נר'ך ל' כו'ש'ל' נר'ך ד'דברי ר'כיו' ירוח' מתר'ג'ת' קו'ש'א
 א' ז'ת'ל'מה' לא תקנה' כו'ש'ת' מ'ל'כ' כו'ש' של קדוש ושל ברכת
 מ'ון ש'דיו' ה'ן ר'ע'ים ככל' ש'ר' ימי' וכו' וק'אר' ר'כיו' קדוש
 דשאר ימי' השבת וי'י' כו'ש'ל' ל'ה'ית' על הפת' משום הכי' כו'ש'ל'ן
 ל'ידי' קוד' קדוש כיו'ן כו'ש'ל' ל'ה'ו' על הפת' וכ'ש'א' על הפת'
 כ'ה'ר'ח' ש'ר'ך ל'ה'ית' כו'ש'ל' קוד' ק'ו'ש'א' ל'ג'ב' פסח נר'ך
 כ'ה'ר'ח' כיו'ן ד'ר'כ'ו' תקנו' וכו' אין יוכל' לקדש על הפת' או
 יש ליו'ין וכו' ג'ב' אין צו'ר' ל'ר' כו'ש'ת' מ'ן הקדוש דכיו'ן ד'אין
 מ'קדש'ין ב'ש'ת' לא כיו'ן דל'יל' פסח נור'א' את ה'יו'ן משום הכי' לא
 תקנה' כו'ש'ת' ח'ון ש'ל' קדוש דהוא בא' על ה'יו'ן מ'ש' ש'היה ל'יל'
 פסח וגם כיו'ן ד'א'ינו יוכל' לקדש על הפת' אין כאן נ'טילה קוד'ס
 הקדוש וגם כ'ר' מ'ון ש'ל' ר'ז'ניה נר'כה כו'ס' :

משל מפני תקפה ודוק ושיין כדכרו התוכחות כפ' ע"פ על
 שהיא לאחר דדבר שטבולו במקרה נר'ך נטילה ומכרכין
 עליה כמו שמכרכין כשטבול על הפתומה סתם הרכ דאין
 דכרו וכו' וכיון דכל' ד'פ'ת'א' היא ד'אין זה כלול דהטור כתב
 דלא כהירא דכפי ההלכה לא משמע כדכרו וכו' שפ'רס'ם
 על היא דנט'ל' ידיו כטבול ראשון לא יטול ידיו כטבול שני
 ולא כתב הטור דכיון דאיכ' רבנותא דסברי דנר'ך לא
 הירא דכרו ה'ת'א' לא דק'אר' דכרתו לא כהירא ליה וגם
 כפי מה שכתבו אינו חולק על הנטילה אלא על הכרעה וכו'
 וכתב והרמב"ם לנאת ידיו ספק יבא ע'נמו ליה חיוב נטילה
 של כ'ר' ד'ה'י'ם להכ'ך רגלו וי'ס'פ'ך ד'א'ו חייב ברכה על אותה
 נטילה ואגב יכ'ך א'כ'י' דכ'רו הרב סתם ל'עיל כ'ס'יו'ן ק'נ'א'
 נר' ד'א'ש'לו כו'ה ל'ידיו' אין חייבין לכ'ך על הנטילה וו' דלאחר
 ש'ה'ס'ך רגלו' אש' כן אין תיקון לכ'ך ויש ק'נת' ד'יו'ק' על דברי
 הטור דכיון דכ'ה'א' ד'ה'ס'ך רגלו' וכו' איכ'א ג'כ' כ'ונת'א' א'ד'
 כתב והרמב"ם לנאת מ'פ'ס'כ'ו' וכו' ואולי דלא ר'אה דכ'נו' הטור
 דכ'רו החולקי' על זה ומה שרמ'ה הרב אל' ה'א'ו תיקון דלא א'ני
 אלא לר'ע'ת' אות'ו הבכרות וכו' אבל לר'ע'ת' הר'ף אין זה תיקון
 כלל דנר'ך שית' כלל כ'ר'ה'א' ד'אין וו' ר'מ'יה ד'א'ש' לר'ע'ת' הר'א'ש'
 א'ני דכ' הוא הכ'א ק'ר'את' ההג'ה' והכר'כה כמו חתפ'לה
 ואולי דהרב נראה לודקרו'א' הסג'ה' כמו ללמוד ד'אינו' מכ'ר'ך
 לר'ע'ת' הר'א'ש' כמו ש'מ'פ'ר'ש' ל'עיל ס'יו'ן ז' אבל מ' כיו'ן ד'איכ'א
 ברכה והלל רומ'ה ק'נת' לתפ'לה ואולי דכ' ד'ס'כ'ר'א' ליה לטור
 דכיו'ן ר'וח'א' ד'א'ינו'ס' ור'ו' הש'ם ס'וכ'ר'ים הכ'א נר'ך ל'כ'ך
 והת' איכ'א ש'ה'ק'יס' ד'כ'רו' ד'א'חר ש'ה'ס'ך רגלו' חייב לכ'ר'ך
 על'ה' איכ'א למי' ד'כ'ר'ך וכו' ד'איכ'א למי' א'ת'ל' ד'אין ההלכה כאל'ג'
 ר'כ'נו' ד'ס'וכ'ר'י' ט'בולו כ'מ'ש'ך' אין מכרכין שח'א' הלכה כמד'
 הת' ד'א'חר ש'ה'ס'ך רגלו' כ'ר'י' ל'כ'ר'ך על כ'ו' וכו' ד'כ'ר'י' ה'ד'ן כיו'ן
 ד'איכ'א רוב ש'ט'ב'ו'ס' ד'ס'כ'ר'א' לה'מ'כ'ר'כ'י' א'ח'א'י' לא אולי'ן
 כ'ת'ר' ר'וכ'א' ד'א'ח'ר'י' ר'כ'ו' לה'ש'ו'ת' א'חר ד'ח'מ'כ'א' א'ש'לו כ'ד'כ'ר' על'
 אי'ס'ו'ר' כיו'ן ד'איכ'א ז'ס' ח'וק'ה' נ'ר' ו'ה' אולי' משום דכיו'ן ד'כ'ר'כ'ת'
 א'ין מעכבת' יש לחוש למי'ש'ט' וכו'א' ל'י' ט'בול זה ע'ש'ו'ן אות'ו
 כ'ח'ז'ק' ד'א'ינו' מ'ן מ'ש'ק'יס' ד'א'ע'י' ד'ה'ו' מ'ה'י'ן וכו' כ'כ'ר' כ'ת'ס'
 וכ'כ'ר' כ'ת'ב'תי כ'ע'י'ן זה כל'ש'ן ה'ר'ף א'כ' א'נו נר'ך נטילה א'ש'
 כ'ז'נ'ע' ד'אי'נו מ'ש'כ'ע'ה' ח'מ'ש'ק'יס' לא כ'כ'ר' כ'ת'ק'נה' נטילה אכל'
 ברכה לא אמרין כיו'ן ד'אי'ן מ'ן ח'מ'ש'ק'יס' וכו' אבל מ'ד'כ'רו
 הטור נראה ד'א'ש'י' ש'יה'יה' ט'בול כ'ח'ז'ק' נר'ך ברכה לנטילה
 וכ'כ'ר' כ'ת'ב'תי כו'ה כל'ש'ן ה'ר'ף כ'ה'יה'א' רכל' ש'כ'נ'ין :

כב ולוקח ירקות וכו' כשכל התירוקות שגלו הנהרה
 אף על גב דאמרין לעיל רף ק"א אלא מחלקים להם קליות
 ואגושים כרי שלא ישבו וישאלו וכן חושפים מנה כרי שלא
 ישבו וכו' הכל הוא כפי שאלו יש שאלו כשראו השימו
 שיעשים בטבולים וכן נראה רברי רש"ם לעיל וכו' ומש
 ול קח ירקות ויכר כפ"א ומטל ולמה לא יטבל ואחר כך
 מכר כרי שיאכל מיד ולא יפסיק בין ברכה לאכילה כטבול
 דכל מה שתוכף שפיר יותר ואפשר לומר דכרי שלא ישבו
 שהכרכה קאינה כן למה שמתלים בו דהיא כרבת הו"א
 שה'ל'ול'ו' ה'א'מת' אינה נר'כה ברכה דט'ל' הוא למ'ר' ד'גם
 נרא' לומר דלא ר'ך כו'ה הטור וזה השימו' כו' כמו ש'פ'ת' רבינו
 וא'פ'ז' א'יה'ו' ש'י'ני' ג'כ' ד'רוא'י' ד'אין מטבלין עכ'ז' כ'רו ש'מ'ט'ב'ל'ן
 ג'ש'אר' ימות' הש'ה' וכו' וכפי מ'ן ר'אית' לה'ו' ד'ה'ט'ב'ול' כ'ה'ר'וב'ת'

בא וה' מאיר מרחב סכרום שהאירא וכו' הגה"ה איכא
 למירך מה כפסך בתקנה מעיקרא נטילה על דבר שטבול
 במעקה או לא אי נתקנה עכ"א ויא' אכ' ר'כ'נו' ש'ת'ק'נה' על
 הפת' וע'ר'יו' ע'ש'ו'ן נטילה ג'ב' על דבר שטבולו כ'מ'ש'ך' ל'י'ת' ה'כ'י'
 וז'ל'א' נתקנה נטילה על דבר שטבולו כ'מ'ש'ך' ל'י' עכ'ז' מה
 ל'י' מ'ע'יק'ר' ד'כ'מ'ב' ד'ה'ר'א' א'כ' כ'ט'ילה וכו' ועוד כיו'ן ש'אר'
 ש'ה'א'יר'א' א'כ' נטילה מ'א'י' ה'א'יר'ק'א'ר' וע'כ' לא היה מכ'ר'ך על
 כ'ט'ילה של טבול א'ה'ל'ל' לא היה כו'ש'ל' ל'ב'ן כל'ד'א'ש'כ' ד'ת'ק'נה'
 על דבר שטבולו כ'מ'ש'ך' אכל' לא כמו ש'ת'ק'נה' על הפת'
 שהיא משום שר'ך תרומה אלא משום ד'ידי' ט'בו'ת' ופ'י'ב'לי'ם
 תרומה וכל הפ'י'ם תרומה עושה משקיס ד'א'ש'י'ס' ל'ט'ומ'א'ה'
 וכ'רו' שלא י'ט'א' את המשקיס וי'ע'כ'ז'ו' ד'א'ש'ן וי'ט'ב'לו' משום
 הכי' כ'ת'ק'ן דלא יהא מ'ת'ר' ל'ת'ת'ק'ן ועכ'ז'ו' א'נו אין כו'ה'ר'ין
 מ'ל'ט'ת'א' את ע'י'מ'ינו' א'כ'ן אין כאן ש'ם ח'ש' ויה' מ'ת'ר'
 א'ש'לו בלא נטילה אלא משום ר'אית' ל'ן לומר דכל תקנה
 שתקנו במש'א' ח'ף' על כ'ו' ש'ת'כ'ט'ל' ה'ע'ש' היא אינה כטילה
 משום הכי' היה כו'ש'ל' קוד' כל' לא היה מכ'ר'ך או היה כו'ש'ל' כ'רו
 לחוש דכ'רו החולקי'ם אלא ש'פ'ס'ה' כיו'ן ד'א'ש'יק'ר'א' היה חייב
 נטילה כ'כ'ר'כ'ו' כ'מ'ז'מ'ור'ה' ל'ז'בו' עכ'ז'ו' כ'מ'י' יה'יה' נר'ך נטילה
 וכר'כה ד'ת'ק'נה' ק'כ'ו'ה' היא א'ע'פ'י' כ'ת'כ'ט'ל' ה'ע'ש' ה'ת'ק'נה'
 כ'מ'ק'ו'ה' ע'ומ'ד'ת' ל'כ'ך נר'א'ה' ד'א'ש'לו ש'ת'ק'נה' מ'ע'יק'ר'א' משום
 מ'א'ו ד'כ'ת'ב'תי א'ין מכרכין עליה ד'אינו'ש'ל' כ'רו' שלא י'ט'א' את
 ח'מ'ש'ק'יס' וכו' וכ'מ'ו' ש'ת'כ'נו' ו'א'ינו' כ'מ'י' על הפת' ש'ת'ק'נה' משום
 ש'ר'ך תרומה וכו' א'ש'י' מ'ע'יק'ר' לא היו מצריכי'ן נטילה וק'אר'
 ד'ה' מ'א'יר' ד'עכ'ז'ו' אין נר'ך נטילה וכו' משום ד'אין א'ת'ו' ו'ה'ר'ין
 מ'ל'ט'ת'א' את ע'י'מ'נו' ול'פ'י'ך לא היה מכ'ר'ך אכל' מ'ל'ן מ'ק'ו'ה' ה'ס'

ראש יוסף הלכות פסח

רכנן הא ימה לו מיהיה משום זה אומ"ק היכר הא תיקחין
 אלא דאיכא ליימור בשלמא מדור תיקנו על זכר וימרדו את
 חייהם אופל מצות ומחורים הכתיבם כתיבה זר טסות על
 זכר ארכשג אולות הכתובות כחורה או לרש"י זכר כוונת כד
 פרעה אבל היכר אינו רמזו ואין כאן אלא שבין שני משפחות
 כדי שישאלו התובנות וכו' ואי לא מה שכתבתי היה קשה על
 דכיו דרש"י שכתב דאין צריך שיעיר כיון דאינו בא אלא
 משום היכר דמה טעם הוא אשילו שיהיה עיקר עבו אין כאן
 צריך שיעור דלכרבה ראשונה אשילו פחות מחיות מכרכים
 לא דאמר רבין דאינו בא אלא משום היכר וכו' וכיון שכן לא
 תקימו כיה לטון אכילה אין צריך שיעור כדמו בעלמא דאין
 מכרכין לא הכרבה הקבועה לו אבל הראשונה וכו' כבר כתבנו
 מה שגדלה לי ברעתו וכחכו בההות וכו' מה שיכו וכו' כבר
 תיקנו דכרי דהמכס לעיל ועוד דמרור וארבע כובות הם
 מדבר של פסח אבל תקנת ידקות דבר שאינו מנוק של פסח
 נדוק:

בג והרש"א כתב שאלת מהו לכרך וכו' אם אכל כזית
 הגדלה נראה דשתי שאלות בשאלו לו מהו לכרך כשיכול א'
 כשאוכל פחות מחיות אם יכרך כפה ואם יכרך אחריו כרכס
 אחרתה אם אכל כזית והרש"א לא הסיב אלא לאחת מהם
 דאינו בשאלת כזית דיכרך כהנה"ל על האמת דפחות מחיות
 כרכה ראשונה אינה שאלה ואינו נכירם בכלל ספק דדמי
 דמכרכים דגרע דמי שאלת פחות מחיות רפת רחברין מת
 סיה צריך להרש"א להסיב על מה ששאלו לכך נר' דכרכים
 אלו שהסיב הוה ליה משיב לשי שאלות דקאמר כל שאכל
 כזית צריך לכרך אחריו ונראה אבל לא אכל כזית אין צריך
 לכרך אחריו אבל לשינו ודאי דצריך והוא נראה לו רבן ישמעאל
 מרכיו או אפשר דהשאלה היא מהו לכרך על טבול א' כלומר
 כיון דאיסור בא הוא טבול אלא משום היכרה לא צריך כרכס
 ואין חילוק בין כזית ליותר מחיות ואיכ"ל לכרך י"ח הא
 נהנה כשאכל כזית אם צריך לכרך כהרדנה או כרכת חזון
 יפטור אותה והסיב דרש"א אבל כזית דצריך לכרך אחריו ואין
 כרכת חזון פוטרה וכזה הסיב לשי השאלות ואיכ"ל נר' למור
 דלא יסא כהאי טבול צריך לכרך משום דלא בא ליהמת אע"פ
 שנהנה מכל מקום אין הכונה באכילה אלא להראות שימי
 וישאלו התיבנות וכיון שכן לא היה צורך בכרכה כיון דלא
 היה הכונה לא על אותו ענין ד' ודמה קצתה ל' יחי דאמרנו
 השותה מים לנחאו מברך שהכל ואם להעביר שם דבר כנון
 מחנקתו אומנא וכיונא וכמו שמתאר זה בחימונו אינו צריך
 לכרך כיון דאין עיקר השתייה משום השתייה אלא משום דבר
 אחר גם הכא מתי כיון דאינו נשכח האכילה אפ"י שנהנה אין
 מנרכין עליה דכזה נראה לי טעם מכרכים אחר כך על המרור
 אינו צריך לכרך אלא על מה שהוא מנוה כל' ר על המרור
 דיש מנוה באכילתו אבל כפה אינו צריך דאין האכילה זו לא
 לזכר המנוה לא לשום אכילה והיא אף על פי שנהנה בעצמו
 דמה שכתב הרש"א דאין צריך לכרך כפסא על המרור משום
 האו כרכה דכורך על הירקות קשה לי דהא איכא הפסק רב
 בנתיים בקדושת הגדה והמונא ומנא הא ראה לענין לי
 שכתבנו לעיל לכן נראה לי כיון שכתבתי ונס' וראה דכרכס
 כוכל לימר דכיון דהאי טבול אתי בתר המנונא ואכילת מנה
 דשעבימי הסעודה יסיר ואין צריך לכרך כפסא אלא על
 אכילת

גם נמי אפשר דיהיה השכר דלוקחים מעט אשילו כחות
 מכיות ון ומטכלים יותר עד שנגיע וכו' ודרך הוא בשאר
 מיות השנה שאם באים לטבל אין משלקים מיד אלא מטכילין
 בלא דקרוק כלל פעם ושני פעם ושליש ורבה פעמים כל מה
 שירצה והבא אינו אלא פחות מחיות ולא יותר מפעם אחת
 אלא שמדא לי שמה היה רונה לטבול הרבה רשאו אלא שהם
 פחות מחיות משיב כרכה אחרתה היא אבל כפי דכרי הטור
 שכתב מש הרש"א כשמוך אפי' כזית אין חייב לכרך כרכה
 אחרתה ולא אמר אין צריך כזית לא דלא נחא דמוכה היא
 כזית דאינו חייב דככל שהוא סגו אבל מדור לא סגי אלא
 שיהיה כזית וכמו שכתב הרש"א שהיא אכילה א' והיינו הטעם
 משום דתקנו לאכול מדור ואין אכילה שאלו מחיות אבל כראש
 דאיכא למירק דאחרי צריך לתקן כלטון אכילה ליימור ואשר
 קדשנו על המרור וכו' ובני כהני ואיכ"ל ליימור משום דקרא
 תלה ביה אכילה דכתיב על מצות ומרורים ואכלוהו ונמרו
 שכתב האכלוהו קאי לכוון אם כן כיון דאיכא ביה לטון אכילה
 ומטעם בעמרא דזה בלא זה כל אחד בפני עצמו אכ' האכילה
 אינה פחות מחיות ועוד דאי אסרינו קדשנו ועומעל המרור
 הא' דלא בעי למיכל אלא שיפא המרור מונח סס ולא יהא
 צריך למיכל וכיון דהצורך משום הכי לטון אכילה צריך שיהיה
 כזית אבל כירקות הראשונות אין צריך כזית דאין מכרכים
 שם כלטון אכילה אלא כפה אשילו בפחות מחיות סגי דאין
 למור דכיון שמכרך כדי לאכלן צריך כזית דלא גרע
 טעם דאחריק לעיל דאשילו בפחות צריך לכרך המנונא רבין
 דאיכא הנאה בכ"כ ראשונה בכלמה שיהיה צריך לכרך
 כרכה ראשונה וכו' לכן על דכרי הרמב"ם דהצורך כזית איכא
 למירק עליה דמה ראה על ככה להצריך כירקות ראשונות
 פיות רבין דהכרכה יכול לכרך על פחות מחיות כמו שכתבנו
 דאשילו כפתוה אינו אלא כרי היכר שישאו התימוקו ונראה
 דאפשר דדעת הרמב"ם דכיון דהטבול שהוא מחוייב לפחות
 בלי"ו צריך שיהיה מכוון ותיקנו רבן טבול אחר משום שראו
 פיימו ושאלו או משום מה שיהיה מתקין אותו כמו ששאל
 הסיכול האחר שיהי טיין ולא יהיה כרא' כחלוקה ככל' לרפת
 הרמב"ם מה שכתב הרש"א דפחות מחיות משום דלא מוכיזין
 ביה אכילה נראה דאיכא למירק דמאי טעמא הוא זה רבן
 אחר כרכתו הראויה לו יש לאומרה דהכא כרכתו כפה
 וכמרור לאכל מרור וכו' דעל הירקות על ענין אכילה
 מכרך אלא הוה ליה למור ומכרכין על כל דבר אשילו שיהיה
 פחות מחיות לא נראה דלדרכה אתא ללשקיי ממה שכתבתי
 דהוא ארעת הרמב"ם דאי איתא דכיון שתקנו טבול זה שיהיה
 כיון הטבול שהוא חייב צריך שיהיו טיין היה להגם כן לתקן
 שיכרכו על אכילת ירק כיון דתיקון הוא ליה אמר מדלא
 סוכרו כוכ לטון אכילה אלא מכרך על כפה א' כשלמא הכינו
 אותו בדין כשלמא דמכרכין על פחות מחיות ואתי אפי' עכש
 עכש מה שכתב הרב זכר כתב הרש"א דאין צריך שיעור
 כיון דאיסור בא אלא להיכרה כלומר דאינו בא משום חייב דאי
 בא משום חייב הו' מתקמי כלטון אכילה כמו שכתבתי לא כיון
 שלא בא אלא משום היכר כשלמא הימנו אותו כרימו ראינו
 מכרך אלא כפה וכו' שכן אין צריך שיעור כלל וס' צריך
 קצת דקרוק דמקורתה תקימו רבנן צריך לכרך עליו דהא
 על כל מה שתקנו רבנן ממכרכין עליו וד' ככות ומרור תקנת

אזילת מדור דהיא בזה למנוה כמו המנה ושור רבין רביך
 ברכה אחת על אכילת שבתך ברכה אחרת על ענין אכילת
 אותו דבר והמוציא ומנה איש עמו זה לזה דזה על המנוה
 שגבו לאכול מנה וזו אחיה להמוציא לטור כל מה שאח
 אוכלים בתוך הסעודה כ"ל וכתב הרשב"א ז"ל שאין כ"ה
 פוטרת אלא מה שאכל בתוך הסעודה אבל מה שאכל קודם
 הסעודה אינו כושר ועוד שאינו מסיים לבעודה כלל ויאה
 ליה כדכריס וכו' ולי בר ראיין לקרותן שאכל קודם הסעודה
 כיון דאחר הקדוש הכאמר כשגיל הסעודה בתוך הסעודה
 מיקרי' ושור רבין דכ"ל אלו הדברים נרובין לאותו הלילה
 בזאת הסעודה דכריס הכא' מחמת הסעודה מיקרו וכרכת
 המזון ששור אלא שמינין שאינו נאכל בפת צריכין כפה' וכתב
 וממ אינו רח"ל בכך אחר מיר דהא כן כשיב' אחר כך לאכול
 מירוד אינו לברך גם כן כשהדין דהפסוק בכרבה אחת
 לא בני אי אינו חומר ומכך כשחומר ואוכל המרור פסח אחרת
 כורא פריה דאמה רח"ל ופיק כמה סבירך כבר דהא הפסוק
 בכרבה אחת והו כמו היסח הרעת וינארך לברך כשה
 ולאכול וכו' כמו במנה וכבר כתבנו בזה וכתב שאין ברכת
 הלחם פוטרת משני שהיא כרכת אינו בא ללכתו את הפת
 וכבר כתבתי כמי כוה דכריס הכאין מחמת הסעודה מיקרו
 כיון וכו' ועוד דהא עבדין כריכה דהיא מנה ומרור והמנה
 על המך המנה ואינה נריכה ברכה והמרור כנגד המרור וכו'
 אינו נריכה ברכה נמצא ההלכה ששעה אחר המוציא ומצא
 כנרר אחרתיו ואם כן למה לא יבטל את המרור מברכת כלה
 וכתבנו אחר המזון מברך בלאחריו דהיינו כורא בפסח וכו'
 ופירא אוחי כלומר למרור דאכל באחרונה ואת הירק שאכל
 בטבול א' ונראה דקשה הא' דאמר ולתור המזון מברך ברכה
 אחרונה דהא הפסוק גדול יש כשאר עשית הפסוק ובאכילת
 פטרתו וברכת מזון וכו' לכן נר' דנרץ לומר במקום ולאחר
 המזון לומר ולאחר המרור כלומר מיר כשאכל המרור מברך
 ברכה של אחריו לא שאכל על הירקות שאכל כריכה דהלל
 צריך לחזור ולברך כורא שרי הנפך כשי דתנו ז"ל וכריכה אין
 מברכין אום ברכה לכך ויותר טוב היה שיברך אחר הכריכה
 ואיכא למימר כמו שכתבנו דאחר המרור קאחר והכריכה כיון
 שהיא בפת כיון שאינו מברך על המנה כן נמי אינו מברך
 על הירקות דהא מאכלין בפת הן ככוכר לעול' וכתב
 ז"ן נהנתיו והפנתיו וכו' וכבר כתבנו מה שדראה לנו'
 וכברכה אחרונה כמי איכא פלוגתא כמו שכתב הטור ודברי
 הרשב"א בדברי ר' דמנריך ברכה אחרונה אלא שמדברי ר'
 נראה דמיר אחר הטבול דשאן מנריך שיברך והרשב"א אחר
 הטבול אחריו וכלו לא בכלל ברת נדברי ר' נראה כמו שכתבתי
 דכיון דמיר אחר המזון ומנה כא אינו נרץ ברכה על מרור
 דכפנר מה שאין בו בירקות קודם לזה כאין וישנם והלאה
 אין מנרין ברכה אחרת לא לזה ולא לזה דהא כן אשילנו אבל
 כית אין לברך אחריו כיון דאיכא פלוגתא וכו' ולכן טוב
 לעשות כמו אכתב מהר"ל לאכול פחות מכות כדי שלא יכנס
 במחלוקת דא' לכך אין נרץ ברכה אחרונה אף עמי דאיכא
 למימר לזה קת' רש"ינין בפחות מכות איכא ברכה אחרונה
 דכשלא כשאר אכילות כיון דאכל פחות מכות לא מיקרי
 אכיל' מזה הכי אינו מברך אבל הכא דאינו נרץ לאכול ברת
 דאינו אלא להכיר בכל מהא שאכל אמרינן דכבר אכל כל

הנורן ויהיה נרץ לברך מכל מקום לא חויבין לשום אחד מן
 הפסוקים דכתב הכי אש כן איכא למעבד כמהר"ל אף עפ"י
 שכתבם במחלוקת דהמכס הא כתב הא' ז"ל כוה ונס דהדמכס
 יחיד דכבר אין לחוש אלא דמחלוקת דהמכס דמנריך כוית
 אי אינו אוכל כוית הזה ליה פלו לא עשה כלום והפסוקי בסדר
 אבל כשיך פלוגתא לכע כיון ויברך בין לא יברך עשה הסדר
 לא דאש יברך למאן דאמר לא יברך הויה ברכה לכטלה ואי
 לא יברך למאן דאמר ויברך סא אמרינן ברכות אינן מעכבות
 דהכרבה אינו מפקדי אלא שלא עשה המנוה כתקנה לכן
 כר' ד"ש לחוש לאכול כוית ולא יברך בכל ספק דברות דאמרינן
 להקל דיותר טוב להכריע עמו כוה הפסוק ויהיה הסדר
 עשוי ממה שיכניע עמו ולא תוספק דפחות מכות ולא יהיה
 הסדר כשבר ואי משום מה שאמר שרבו הא מחו ליה כמה
 עובלי כעובלי אין שאין אף הארי אחר מיתה ולאחמה
 נמי ככר כתבנו לרעתו' וזלי דאיכא למימר רח"ל כתב
 דהמכס אלא לכתחלה כוית ואי עבדין ליה סימור בפחות
 מכותמה שעשה עשוי אש כן הא לא כפנר הסדר יש אש כן
 לעשות כדברי מהר"ל איכא למימר דגם לכתחלה אין לעשות
 כן ועוד דהמכס בעי מירי דמיקרי אכילה ככל ע"כ' ואין
 לרקוק מהא כדברי דהמכס מה שאמר במנה כפרק כל
 פעה וכולן מנרפין לכוית דהיה לענין מרור מתניא רכל
 אתון ויקות דקא חטיב דין מרור יש להם אלא רכל א' טובה
 עתה מחברתה ונדואי דממור לכע כש כוית וכו'.

כר' וכתב דכפמרו דגם טיבול יהי כחרוס וכו' וכך דהמכס
 דהגהה כראה דעשמייהו משום רבין דחרוסות בא באותם
 הלילה וזר לטיט או לתם שיהיה נרץ סכל הטיבולין יהי
 כחרוסות רמה ליה האי טיבול מה ליה הא טבול ומאן לן דהמנוה
 דחרוסת היא יותר כטבול דחרוסות מה שישעו כשאר ירקות
 ואי משום דהמנוה לא הוירי חרובת אלא כטבול שני אין
 כל כך הכרח אלא אמרו כפיפא והה כריש ועוד דקתא
 אותו מתניתין קטבטבול שני משו' דאותו טבול הוא העיקר אבל
 לעולם דכל מה שרץ לטבול באותו הלילה יהיה כחרוסות
 דהכל אחר ועוד אי אית דא' ליה לתבא דטבול אינו כחרוסות
 אמאי שתיק למי' במאי יהיה אותו הטבול ודאי דמייך אטבול
 דריש וכו' לפרמכס דפסוקי בשירוש המשניות דאין הלכה
 כרבי אלעזר כר' צדוק וכו' דאמר חרובת מנוה אלא כרכנן
 דאמרי דאינה מנוה רח"ל שייך הכא לומר דהכא מנותו והכא
 לאו מנותו וכפרט לפי מאי דכתבתי דכטיבול כחרוסות
 ולא ככר אחר איכא זכנו ושאלו כיון דמטבלין בחרוסת
 וכו' אבל היה דמשום קפא דקאמר כגמרל רמאי טעמא
 דמטבלין משום קפא דהיינו תולעתה הנמצא בחרות הוא רח"ל
 כהמכס כרחה דאין קפא אלא כחרוסות' ולא הכי ולא היו
 מביאין חרוסת כיון שאינו מנוה וזה מיי אררבה נר' דאיכא
 למימר דמשום הכי כקטו במתמיתין בטבול שני אבל אשכ
 דכטבול ראשון יהיה כחרוסות והא ראייה דקט' נכ כרישא
 חזרת דהיינו כטל' יהיה לו שרר ירקות ולהאש ארר' איכא
 למירך דהא כרישא כמו קאמר חרות ואיכא קפא אמאי לא
 יהיה כחרוסות אלא שכתובות כה וכו' וזה ההנהגות כתבנו
 שהיא מה רגיל לעשות כחרוסות והפסוקי לרעת אבל מה
 שכתבנו ההנהגות דרכי תה' לא אמר אלא שאינו נרץ אבל
 אש ירנה יפסקה כחרוסות עיבולו שדברי הטור והר"ם לא

ראש יוסף הלכות פסח

מוכח בן שבתכו ורכיבו תפיערם בחומץ ולא כחרשת והרין
 לפי טעמן דמנות חרשות עם המרור דאין לחלא כריסו
 מזנו קורס חתומים זיהו ככה בתוכותי שכנרת אין
 בנהגו כול כי אינו מוכר כחמה וכפי מה שכתבתי אין טעם
 זה מהפיק ועוד כשי מה שכתבו ההנהות אין טעם זה בלום
 דמה שלא הזכיר לא בטובל שני הוא מסוס שש מצותו אבל
 אסירנה לטובל בטובל ראשון כחרשות וכו' ואלו אין לו
 למנות מאוסמה שלא הוזכר חרשות עד טבול שני ומה שכתב
 כשי פה דרכיו תם ולי פסקו דאסור לפעות טבול ראשון
 כחרשת הוא כמש' לע' הטור והראשון אל ומ' הרב ואי' ידע
 מה ראו כלו מה ראו ההנהות לתקום כיון דחומץ לכו' שפיר
 דמי כראה דכפי מה שכתבת לדעת הרמב"ם ורב עמרם
 והעמידים כפיטת דנריך לע' ת הטובל א' כחרשות אבל לא
 בחומץ א' כי תפשיטת הרמה והוא כתר' לע' כחרשות
 אבל אם מהניס בחומץ ולא כחרשות ולכרי הימכם וקשית
 בראשית קצת כיוע מרברי הגמ' א' דאמר שם על מתניתין
 זו אחר ריש לקיש זאת אומרת מנות זריכות כוה וכו' דאין
 פה מנות לא זריכות כוה למה לך טבולי והא טביל ליה
 דהא ומנ' וכפי זה כהא' טבול פני דעביר מעיקרא וא' אית'
 דהא' טבול לא הוי כחרשות א' הוה ליה כאילו לא עשה כולם
 דנריך שיהיה חרשות בטובל וכו' לטיס ולתשום וכו' וכמו
 שכתבו לעיל וא' אחרית דמנות אסין זריכות כוה כהא'
 טבול פני וכו' דאין כפי דעת דאין טבול לא היה כחרשות
 וא' לא כפי הנהגת המור א' דאין כהא' דעביר ואולי דהכי
 הוא הוכח הנמרה למה לך דמי טבולי כלומר ליפני כחר ולמא'
 חרשות המעשה מיד באתו טבול אבל לשון דאמר והא טביל
 מה' ואנא ולמה אחר פנים אחרת מ' ש' רבמאי רטבל כפי'
 ראשון דקאמר מתניתין הוי טבול טוב מכאן כראה קצת
 פתך לרכי עמסו וקשית ונ' כפי מה שכתבו לעיל דאין
 החומץ אינו מכסה השקיים החסידים לטומאה הוא אמת
 דאין דוה הטובל הוא כחרשות דהא תיקמו כש' יד' וי' ושי' עכ':

שם דכרי ה' שכל לעמן לומר שולקית על דכרי ד' ואשכח
 אל ושם יתבאר בעה' ול' ששם אין נריך לכרך אחר הטובל כרי
 שיהיה הא' כרבה סכך כפלא ג' כן לטובל שני אם כרך
 כורא כפסית נריך לכרך בטובל שני כ' כפלא וכמו שכתבתי
 לדעת ה' שכל ומשום הכי כתבתי אין נריך כלומר ראשון נריך
 דמה שיכרך אחר הטובל הא' ישי' לו אבל אם כראה לו שיש
 השסק רב כין ו' לו וכרך על טבול ראשון אחריו נריך לכרך
 על טבול שני כפלא וכראה דנ' מכרך אחריו כורא כפסית
 נמש' רכ' זה יש כרכו דלא נרבי דהא בני כפלא רטובל א'
 וכרבה אחרונה רטובל כ' משום הכי כתב דהנה ליה למימר
 אין לכרך וכו' וכרבה כתבתי כוה הענין כהא' תאבות ה' שכל
 דהכי הרב אל ומכרי ה' שכל שכתבתי שהכי הרב כפי'
 הע' נראה ראיתי שער לשכל דהרב כול' האורים אין נריך
 לכרך אבל א' ידנה שפיר דמי וכמו שכתבתי לדעתו אל'
 וכתב הרב האגור הורה לחזור וכו' וכן אמר כוהניס
 לעשות טבול ראשון ככרם הנקרא אפיו והש' שכתב משום
 שלאחר שכל' כריסו וכו' טעם יפה הוא יש לומר רכין
 דאפשר שהוא מרור על אבילת מרור הוה ליה לכרך וכתב
 דאין לו כרפס דיקח כרתי ואפשר דנ' שום יהא יקח
 דאף על פ' ש' כן מדירות יותר מכרתי אסין נקראוה מדירות
 אלא חרשות ואולי דכרתי מחיי יותר ירק מהשום דהכרע
 אחר שהוא יכ' אינו מועיל והשום דהכרע יותר טוב כפאהו
 יכ' ואדרכה להכי כושיעו איתו כרי לכתבן ולא מחיי כל כך
 כמו ירק:

כ' ויקח מנה אמצעית וכו' הגמ' הטור אל סוכר ריש
 לעשות ג' מנות ולמעבד ככל דהא' ומד' מנה האמצעית
 לאשקומין ולאכול מנה כפי דכרי הטור והראשונה להמוניא
 והשלישית לכריכה אכ' שהכריכה אינה אלא זכר בעלמא
 ומשום הכי הוה שני כשתי מנות וכמו שכתב הרמב"ם אבל
 מקום בעינינו כרי שיהא זכות האבות מהייע' וגם מחלקים
 האחת פד' האיתמות שמה' ואלו שכתבתי ויש פירוש קדושים
 וכתב הטור ויכ' עשה ויתן לאחר מן המכובדים וכו' ולמה לא
 יאמר דהוה בעצמו וכן כתב הראשון וישגור החני לאשקומין
 וכו' ואולי דהטור כתב כן מדעתו כרי שיהיה המנה נעשית
 על ידי רבים וכדי שיוכל הכל גם כמות וכתב ויקח המנה
 האמצעית אעפ' רכפי הראוי היה להיות מן הראשונה רפוע
 כה כתחלה דאין מעבירין וכו' וטבל מקום כיון דאין אין עושין
 בה מנה אלא שחילק אותה לשתיים אינו כענין זה ואדרכה
 הראשונה מניחין אותה להמוני' דהיא מנה ראשונה שבעשית
 כפת וכו' והרוקח שכתבו דכונע הראשונה כראה דדעתן
 כמו שכתבתי וכו' זכר למש' דמותו וכו' ועכשיו אין אנו יכולין
 לעשות זה כעיסה דמח' הששה יכ' א' לחצין בעטנו כמנה
 אפיויה ואותן העיסו דאין חרשות היו דהא איתאוס כריות
 כשמלותם על שמים היו ואחר כך ויש א' הכנס א' א' א' א'
 הנישו מזרעים אותה שמה חזן אבל לא שיקרב פקס גרם
 אחר כך שיהיה אבילת אל' היום מנה כמו דכתבו' מיום
 תאכל עליו מנות לא תאכל עליו מחציתו גם המנה לזכר לחם
 עוני וכו' ויבא ואפשר שכיון שה' מש' אית' אותה על שמים
 לא היו מניחין להחצין דהיו כמו פקס שיתעסקים בעיסה
 והכי מוכח לשון המגיד וכו' ואכ' מדלוי' לא מח' ויחנה
 השקית ישים כן שתי השלמות כרי שיעשו וכו' כמו שכתבתי
 מה

יהי שכתב שחז"ל לכוננוהו כשי סברתו אבל יש מחלוקת
 ר' זיבא חיזן דאמר ריכנע הענוה מן הכרופה זכר ללחם
 עומ וכמו שכתב ללקח בעזרת האל כפיסות ע"ה ומה שכתב
 דאחרים חזי המנה זכר למזירותם גרוות וכו' כדזה
 דאיכא לחי' גב וכו' שהם שמורים המגרים הלחם ולא היו
 מתיחין אותם לבלוע שירנו הם וכו'.

כז הרב כי זל כתב הכלכו המכה לחלקה קודם שיקרא
 ההגדה כדי שאחר עליה הא לחמא עניא וכו' הגדה
 ולא היו מנביחים אלא הפירוש שפיר אלא מנביחים כל
 המנות ושלמות ראיא בהדייה ואלו נוסח דאיכא פרומה
 ואין כוונתו שפירש דיש מן סנהל להנביח המנה הראשונה
 והיא שלמה וכו' וכן לא טעם אחר כדי שיראו התינוקות וכו'
 ועיין לא לחמא וכו' ומה שכתב דהא אחר ההגדה גם כן
 אס וחלקיה ויטעם אותה וכו' איכא היא סברא ואלו שאל
 יבנו הענין קודם ודמיון הוא לכך כד כי הטעם הוא מה שכתב
 כמעט אחרון שאלו אותה בתוך הכשרה וכו' ולא יהיה
 לא שיקומין:

כח ויאמר הא לחמא עניא הגדה דהוא לחם שעונין
 עליו דברים הרבה וגמרו עיניו את ההלל גם רומז דהוא לחם
 עני שאי אפשר להנביח לא כשמן ולא כדבש ולא כתבלין וזה
 לחם עניו פשוט לחלוט ואישיה שלא היו מתקין לאבותיהם
 למיכל תאו בל לא הכל היה מזה הלחם ועוד שמעת יראיכא
 מקומות דאין מתינתן לת לעבדים למיכל אלא פת כלי חימוך
 משום שהיא קשה העיכול וזהו הרבה בין אכילה לאכילה
 לשיבך מתקין אותם שתלעבדים כדי שלא יאכלו הרבה ולחם
 זה היו מתקין לאבותיהם כמגרים דברים אחרים נאמרו כלחם
 עניו מה דרכו של עמי הוא מטיק ואשתו אופה אף הכא הוא
 מטיק ואשתו אופה כדי שלא תחמין גממה דרכו של עמי
 כפרופה אף ככל כפרופה דהיינו חזי המנה שהיא מונחת בין
 שני המנות וכו' ודאי ריה כמו שכתבנו בכונת הכלכו כטעמו
 הראשון וכו' ליעם השני שכתב כדי שיטלו התינוקות נראה
 דאם כן אחי' צריך בנמרא לעקירת השלחן וכו' אלא שבאמר
 דאיכא עמיים הרבה ולא כוכרו כנמרא וכו' גם תרי טבולי
 דעבדי גם כן כדי שיטלו התינוקות והכונה דמאי' שאלה
 דלמה עוקרין את השלחן אף ומשך לאר דכרובי ר' למה
 עוקרין את השלחן אינו עיין לכך ונראה דמיה איתא לומר
 שהיו עוקרין החאכל מאבותיהם כמגרים וימטבו הדברים
 ויס פרוכי גיאת מגרים ועניויה בתכו התינוקות הם וכתב
 הזור דאו גיאה להבירה וכו' והוא לנו במקום עקירת השלחן
 היינו מאוס מה שכתבו התיקשו והראש דרוץ כימיהם שהיו
 בלחנות קטנים ויבלועם להנביחם הכל עכשו שהן גדולים
 וקטנים וכו' לא צריך לעקירה והפסרת הקערה אשר כה
 הלחם הוא שימיו ודבר מתיר יש בדברי ר' שם כדזה להו שלין
 קיין כפי מו שאמר ההנה ולפני כל אחר ואחר דכפי בני
 וכתב ר' שם מהנים להנביח הקערה ומתיחין הכשר וכו'
 והכונה כיו שכתבו התיקשו שלא יהיה נראה במקרים כהמת
 וכו' ואך נר' משום זה דמאס ההנכה מלאה במקרים בהמתו
 והוא אינו אומר אלא הא לחמא עניא וכו' לכך נראה לומר
 דיעיין לאו משום הכי הוא אלא משום שהיא אומר הא לחמא
 עניא דיאכלו אכתיא וכו' ויש גם כן ומכאן שהוא מציג
 עקר מניו ולדבר ר' שם הא יש גם לחם מכל מקום אעפי

דיש שם מדור הא מדור בני מחמת אכילת מגרים הוא יחזק
 שכן אין קושיה התוב' ולא כסם לכברתה קושיא ולא כסם נראה
 דתרי טעמי קאמר ולא הכל הוא מילתא אלא אחר דיש
 מנהיגים להנביח הקערה וכו' במקום שקד' השלחן ואין צריך
 להסיר משם הקערה וכו' יש שימו' וישארו וכו' לזה אחר דכסם
 דהנכהת חנם היא וו רלא מ'ס'ם הכי איכא היכרא אלא צריך
 עקירא וכו' ודבר אחר אחר דמוציאים הכשר מן הקערה
 מהטעם דנראה במקרים ולמו מילתא היא וכו' וכמו שהקשה
 זל א"כ משני דברים שעונין אין ענין כמה טעמים כלל והיה
 דכתב דמהנים להוציא ש"ה תכבלין וכו' לא כתבוהרב דכפי
 מה שתיבן כמה שגראה במקרים וכו' הוא מבוחר הביטול וא"כ
 לכותבו דהא הכיאל ל' דכסם ויה לא הכיאל ומה שכתבו מ' יומן
 ובמק' מתחיל הא לחמא עניא מנביח הקערה ויעקיר חלפני
 מ'ש ומנביח ויעקרה אינו רל דמנביח מיר ועקרה מיר אלא
 אומר ער מה נסתנה וכו' ואז יעקרה וכמו שכתב הטור אבל
 נראה מרבריהם נגד דברי ר' שם רכתב דהנכהת חנם אלא
 ינביח והכונה כדי שיראו הכל ויעקרה דכפי חרתי וכו'
 הנכהה והכונה דאם ינדה לו הוא עניו ויודעה שאל לא ירא
 ולא ישאלו ולר' שם כיון דהוא מצוה וראי דהם דואי וכו' ומה
 הענין וכו' וישאלו וכו' וכשתחיל עבדים היינו לפרע ה' אומר
 הקערה דשם הלח והמור המור לעבדו ואפשר דהוא הנכהה
 דכשתחיל הא לחמא עניא ככל מוריס דצריך להנביח והיינו
 להראות ולומר וזה הלחם שאכלו אבותינו כמגרים וכו' ועיין
 דהנכהה דכתב ר' שם שהיו מנהיגים היינו במקום עקירת
 השלחן ויה כתב דא"כ היכר והיה דמהנים להסיר הכשר
 כתבו הרב הכא בלשון הראש והזור גב' כתבו ולעיל כמקמך
 כתב הרב בלשון ר' שם לכך ההנכהה דמירה דשמי עמיין
 הן וכמו שכתבנו לעיל וכו'.

בט ומחנני מיר כופ שכי כדי שיטאל התיקמו וכו' הגדה
 כפי ר' קרין לטין רכיבו נראה שהוא מפרש מאי דאמר' כמתני'
 וכן הכן שטו כמו שקבל ר' ש' מרבו ה' יקר דהיי כמו כן במת
 גלפחד דוכרות כלומר ראוי הוא שיהא שואל וכונה שכתב
 כדי שיטאל התיקמו ומה שואל מה נסתנה הלילה הזה ושתיין
 שמי כובות קודם הסעודה שאין זה ררך כפי ארס כסעודתך
 ומרקאמר ואי אין הכן שואלו אינו שואל את עצמו נראה
 דהיינו הנוסח דכתובה כמה כשתנה וא"כ קשה קנת דכברר
 מה נסתנה אין שם שאלה וולמה אין עושין ולא נזכרה כיון
 דאנו עושין כדי שיטאלנומה כשתנה וכו' ואלו דרמוה כמה
 שאמר שכל הלילות אמ אוכלין ושתיין דקסם בשאר לילות
 אכילה קודם שתי' וכלילה בזה אינו כן אלא שותין משקרא
 ודמיון הוא והתשובה שמישיב עינים היינו לפרעה אף היא
 תשובה למה ששאל על שמי כובות של קודם האכילה ואלו
 דהתשובה היא דהיינו עבדים וכו' ולא היינו כובותיהם לעשות
 מה שאנו רוצים לעשות ואם לא הוציאנו הקפה ערין אמר
 וכו' עכשו מורה דרך חירות ואנו עושין מה שאנו רוצים לעשות
 ונראה לי דהאי דשתיין שמי כובות אינו משקרא השאלות אלא
 כיון שיראו שינוי וישאלו למה עושין שינוי זה ומה ימשך גם כן
 בענין דמגרים וכמו שכתבתי ושאר שינוין וכמו שכתבו
 התוס' ומכל מקום צריך קנת דיוק אמאי לא קתבי ל' ס' סר
 מה כשתנה ואלו דהא אינו כל כך דלפעמים יסתה ארס קורה
 המון וכמו דאמרין קיין שלטי המון עוטר את היין שכתבו
 המון

ראש יוסף הלכות פסח

סמוך וכו' ואי אין חמיה בן אבתי מלמח וכו' כלומר שאומר
 לו מבני מה אין אתה שואל זה וזה וכו' ואבילנו שמי תלמידו
 חביבו וכו' משום דמניה לפטר בניית מנרות וכל המרבה
 הרי זה משוכח משום דמיה כלבו וכלכו כמו ובנותיו וכל
 אנשי ביתו אמונה אימך דכמו גאולה ראשונה כך אחרונה
 ומהויר הקשרה שבה המנות כדי שתהא לנפיו וכו' ונס
 כזי כמו שכתבתי דמיון דאומר עבדים היינו לפרעה שהלחם
 והמרור שהן שם וכו' אחרים על עבדות ואחר כך אין טעם
 להבדלו משם פעם אחרת דהא שינוי ההסרה כבר נעשית
 אבל נראה דיש לראות כאן במחזור המנה בכניש אש יהיה
 מכוסה או מנוגה דכפי הנראה מלשון וכו' נראה קצת
 שמנוגה דכתב ונס סתהא לפניו כפי אמרו וכו' נראה בקצת
 וכיון שיש לו כוס של יין בידו ה' איכא כושת הפת לכך נראה
 לומר דהמנה תהיה מכוסה כדי שלא יראה כושת וכשיכא
 למנה זו כלבד יעלו וכשמיאם כשאומר ברכת גאולה יכבד
 כן נראה לו:

ל ונריך שיאמר שכל הלילות אין אנו מטבלין וכו' הגדה
 כמו שכתב הרב ז"ל לאצוקי נדרסת אין אנו חייבין
 זכן הוא כלשון הטור ואף לומר שכל הלילות אין אנו חייבין
 זכו וזה מראיתא ה"ש כפי ע"פ על מתניתין דמחולנו כוס שמי
 זכו תנו דכנן חכס כמו שאלנו וכו' שכל הלילות אנו מטבלין
 וכו' ומתקין לך רבא אנו כל יומא לא נפיק דלא מטבלין דהכי
 נשבע אנו מטבלין דמשמע דריבוקי ואמר רבא אין אנו חייבין
 לטבל אשילנו פעם אחת ומשמע אבל כלילה הוא אנו מחוייבין
 לטבל כ' פעמים ומתקילה רב ספרא חיובא לדרדקי כלומר
 דהטבל ראשון אין עושין אותו לא מפני התימקות ואין כאן
 חיוב אלא אחר רב ספרא כפי קתיי אין אנו מטבלין אשילנו
 פעם אחת והלילה הוה שתי פעמים וכמו שכתב רבינו וכתב
 ד' כ"ס חיובא לדרדקי בתמיה ואין נריך לאומר דודאי הכי
 מוכח בגמרא דכתמיה היא אלא אחר רב ספרא וכו' מהבא
 מובח דכפי חית לן למימר שכל הלילות אין אנו מטבלין וכו'
 זכאומר אין אנו חייבין שיכוס הוא על שי פירו זה כתב רבינו
 ראשון לומר ואין אנו חייבין וכו' ולי נעזיר כרא' דאפשר דיכול
 לומר ואין אנו חייבין ונס טוב לאומר דכיון דתיקנו חכמים
 לטבל מפני התימקות ה' הוא עלינו כחובה דתיקון חכמים
 הוא וכשהתקין רב ספרא לרבא חיובא לדרדקי לא הוה רבא
 להקשותא ונפלי עליה דרב ספרא ואם כן יש לטעון כרבא
 דיותר מר א' דתלמודא הוא וחזינן במשה המשנה שם אין אנו
 חייבין לטבל אשילנו פעם אחת והיא כמו שאמר רבא וקשה נכ
 להניח מתניתין זכ נראה לי אבל עד עכשו לא נהגתי ולא
 הנהגתי לא על פי רש"ם והראש ורבינו והרב ז"ל שיראם
 ס' תלמות מתורתו ונס קצת דקדוק כרכרי רבינו דאמאי לא
 אקט כסדר דבמתניתין נקט שכל הלילות אנו מטבלין
 חמך או מהכ שכל הלילות אנו מטבלין ש' ידקות וכו' והטור
 התחיל שכל הלילות אין אנו מטבלין ואולי משום דאנטרין
 לאשמעינן כה שש חילוף סתמאות חיובא ליה ולפי גרסת
 הטור וראש דנרבינו כפי שאמר רב ספרא כנמר חסר חיובא
 דאיכא הטבל כליל פסח דאפ"ה למשמע כפי נדרסת רב ספרא
 דש' מטבלין אין חיובה וכוה הוה ליה למעד לחלק ולומר
 דכשאר לילות ימות השנה אין חיובה לטבל וכלילה הוה יש
 חיובה לטבל ונדון ועיין והר"ף הביא מתניתין עמיה כמו מה

לא וכשנפית למנה זו שאנו מטבלין וכו' הגדה נראה
 דכיון שהיא לנפיו ואנו מטבלין אותה ואמרין מנה זו שאנו
 מטבלין ואין זה לא מורה באכזב לשכך צריך להגבי ולראותם
 למטבלין ומי לומר דאמר מנה זו ובלו המנה כלו' המשמרת
 שהיא של מנה והיא על שם שלא הכיח כנקט של אבותינו
 להחייבנו ויאנו אחכנס אשה הונויחו מתמרים עונות מנות
 כי לא חמך מהבא נראה דאותה שנה מנה נכ' אכלנו ולא חמך
 ותימא הוא איך היו משאמתם נזרות כשמלותם על
 סכמ' ולא אכנו אותה במצרי' כי נדרשו ממנו וכו' ולא החיינו
 בכל כך וקמ' משום הכי כתבתי לעיל דאפשר דאותה שנה חמך
 אכלנו וזלת בקרבן שהיה על מנות ומרורים אבל מ' פסחות
 הענין דאיכו כן לא שמה אכלנו כמו שכתוב עונות מנות כי
 לא חמך אש' דאפ"ה קרא ליתקון מ' כ' היא הכו' משרת
 כקרא ונאמר א"כ כמו שכתב לעיל כגילוף דאפ"ה דחמית
 שהיו משאים אותה על שכמם ומוציאין אותה וכו' הוה כמו
 עבד שמתעסקים עימה שאינה מביחה להחייב והטור כתב
 דמכיה המנה וכו' כדי לחכך המנה עליה ואין זו כ"כ חיוב
 דמה עושה כוהוכן כשיגיע למרור זה וכו' כמ' במנה ודכר
 דש"ס כרכרי הטור אבל כשאומר פסח שהיו אבותינו וכו'
 הקדוש לכך וכו' וטעם אחר דאין לומר פסח זה שאנו
 מטבלין ומשקר דאינו קרבן פסח וזה נראה דאפשר דהוה
 טעם מה שאמר במתעסקים אכלנו לטוב ואין צריך להכניס
 דאמר כנמר אים נראה כן דאין נריך משמע אבל אש
 סבכה אין כן כלום וכפי מה שכתבתי אינו ראוי וה'
 ורש"ם

וכן הוא כלשון הטור ואף לומר שכל הלילות אין אנו חייבין
 זכו וזה מראיתא ה"ש כפי ע"פ על מתניתין דמחולנו כוס שמי
 זכו תנו דכנן חכס כמו שאלנו וכו' שכל הלילות אנו מטבלין
 וכו' ומתקין לך רבא אנו כל יומא לא נפיק דלא מטבלין דהכי
 נשבע אנו מטבלין דמשמע דריבוקי ואמר רבא אין אנו חייבין
 לטבל אשילנו פעם אחת ומשמע אבל כלילה הוא אנו מחוייבין
 לטבל כ' פעמים ומתקילה רב ספרא חיובא לדרדקי כלומר
 דהטבל ראשון אין עושין אותו לא מפני התימקות ואין כאן
 חיוב אלא אחר רב ספרא כפי קתיי אין אנו מטבלין אשילנו
 פעם אחת והלילה הוה שתי פעמים וכמו שכתב רבינו וכתב
 ד' כ"ס חיובא לדרדקי בתמיה ואין נריך לאומר דודאי הכי
 מוכח בגמרא דכתמיה היא אלא אחר רב ספרא וכו' מהבא
 מובח דכפי חית לן למימר שכל הלילות אין אנו מטבלין וכו'
 זכאומר אין אנו חייבין שיכוס הוא על שי פירו זה כתב רבינו
 ראשון לומר ואין אנו חייבין וכו' ולי נעזיר כרא' דאפשר דיכול
 לומר ואין אנו חייבין ונס טוב לאומר דכיון דתיקנו חכמים
 לטבל מפני התימקות ה' הוא עלינו כחובה דתיקון חכמים
 הוא וכשהתקין רב ספרא לרבא חיובא לדרדקי לא הוה רבא
 להקשותא ונפלי עליה דרב ספרא ואם כן יש לטעון כרבא
 דיותר מר א' דתלמודא הוא וחזינן במשה המשנה שם אין אנו
 חייבין לטבל אשילנו פעם אחת והיא כמו שאמר רבא וקשה נכ
 להניח מתניתין זכ נראה לי אבל עד עכשו לא נהגתי ולא
 הנהגתי לא על פי רש"ם והראש ורבינו והרב ז"ל שיראם
 ס' תלמות מתורתו ונס קצת דקדוק כרכרי רבינו דאמאי לא
 אקט כסדר דבמתניתין נקט שכל הלילות אנו מטבלין
 חמך או מהכ שכל הלילות אנו מטבלין ש' ידקות וכו' והטור
 התחיל שכל הלילות אין אנו מטבלין ואולי משום דאנטרין
 לאשמעינן כה שש חילוף סתמאות חיובא ליה ולפי גרסת
 הטור וראש דנרבינו כפי שאמר רב ספרא כנמר חסר חיובא
 דאיכא הטבל כליל פסח דאפ"ה למשמע כפי נדרסת רב ספרא
 דש' מטבלין אין חיובה וכוה הוה ליה למעד לחלק ולומר
 דכשאר לילות ימות השנה אין חיובה לטבל וכלילה הוה יש
 חיובה לטבל ונדון ועיין והר"ף הביא מתניתין עמיה כמו מה

ראש יוסף הלכות פסח

כרכא דאמר מנה בזמן הזה דלוריתא מערכ תאכלו מצות
 ודלא כר' אחא בר יעקב ומה שתמה עליו הרב כשיה שזכר
 רבי רוחא אין תמיה דהתם כע"פ קאמר רבנא פטור מלומר
 ההנהר אפילו איבא דרבנן חטא דר' יוסף ג' מן סודר ומורס
 כגמ' זה והכא אחר כעבוד זה אלא שכבר כתבתי דלפי דברי
 רב ששת ורב יוסף לפי ההכרח לא דרשו גזירה שיה :

לר' כתב הכלבוים לשינוי ומנהגי ריב' הוא : הגדרה
 וכשאר דברים דלא אמרי' הכי דהא מגילה אס קראה כלעז
 לאיבא אף על פי שכלעז מכיוות וכלשון הקדש אין מבימות
 שאבי התהראס קראה כלעז הוה ליה על פה ועל פה לא ינא
 אס לא סהיא בתובה באיתו לשון ממש אבל הכא כהנהר אין
 קריאה אס יקרא ליה על פה וכו' אבל מה נראה דכלשון הקדש
 יפה יותר כמו דאמרינן דאף עפי' שינא כלשונות שהיא מכין
 כלשון הקדש הוא חמור טוב עד כהן :

סימן הער

א ושותה כוס שני וכתב הר"ף שטרך לכרך וכו' הגדרה
 הטעם מאוס דחשיב ליה לכל חד וחד מצוה אחת כמו שהוה
 האמת דכל אחד ואחד חשיב מצוה בפני עצמה ואיבא למידין
 דכפי טעמו ליברך ברכה אחרת וכו' אבל כוס וכוס מר' כוסות
 וכו' ואבי כתבתי לעיל מטעם דאיך הפסק גדול כתיס ואיבא
 אס כן היסח הדעת אבל מה אפילו לפי הטעם שאמר הרב
 דמאי איכפת לן דכל חד וחד מצוה בפני עצמו כיון דכל חד
 מין ברכה דהיינו כורא פרי הגפן אפילו לא ופטור מברכה אחת
 שבירך כפה לכל כוס וכוס כיון דהכל ברכה א' ועל מין אחד
 ומאי שנא מחמת דמחמת כהמות או עפי' ברכה ואפי' שפסק
 בימיה דפני ליה בברכה אחת והא כהמות ועופות כל
 חד וחד מצוה בפני עצמה השמיטה וגם זה דומה למי ששטע
 חיה ועוף ודעתו לשחוט עור אף עפי' שכיבה וכירך כסחור
 לשחוט אינו צריך לברך על השחיטה וזה נראה הפך ממש
 לעיל דאס בירך כורא ופסות וכו' אלא שיש הגת חילוק
 ולכרך על המזון כפה' דהיינו וכו' אלא שיש הגת חילוק
 דשאני הכא בטכול דהיינו ברכת השחיטה ואיכו ייבסק לעמן בחיטה
 הוא ענין אחר שאיה ברכת השחיטה ואיכו ייבסק לעמן בחיטה
 ולדברי הר"א אין לכרך כפה' לא כתיס א' של קדוש וככוס של
 כרכ' המזון כמו בשאר ימו' השנה ועל כ' כוסו' האחר' היא איבא
 ברכה בכל חד וחד וכמש' לעיל דחד מין כ' כוסות אלו שמכרך
 כפה' חד הוא לענין קדוש היסח וחד על המזון שאכל דחלוק' זה
 מה' והכא לענין שבת ואל' הגמים כסעוד' וזה כאל' להסתלק
 מן הסעודה ואל' קדוש מהני לכ' דהוא קודם הסעוד' וג' שהו' של
 כרכ' מן שהו' אחר הסעוד' מהני לכ' דג' שבו' לאל' הכערה
 דהכל חד וברכה אחרת קאי לכלהו כפי מין להכי כולן הכי :

ב ולעין ברכה אחרונה כתב רב אלפס וכו' והקשו לרבנו
 וכו' : הגדרה כפי מה שכתבתי בפנים כורא פרי הגפן
 קודם הסעודה מהני חד לחכמה לא שמכר' כורא פרי הגפן
 מאוס דמצוה בפני עצמה או חטא ההפסק רב וכו' מחוס הכי
 איבא למ' מר' אלו השנים לעצמן ואלו השנים לעצמן על מה
 שאמרו שהקשו על הר"ף ל' יס' וכרך אחר השני וכו' דהוי
 הכונה דכוס שפי' פטור וכו' ואפי' תמיה אף זה פטור
 מן שכתב הסעודה לפי דבריהם אין מכרכין עליו כורא כפה'
 טו א יז ואלו

ולחכה כר' שתיקן ל' אין דכתב אינו צריך וכו' ולא יהיה יכול
 לומר ככה זה משה' הדימו פסח ואס כן הטעם מאוס דחשקד
 ה' וכו' והדרא קושיא דלא ה"ל א' נראה לומר א' להנביה
 מאוס ר'וס מנביה ג' זה ואיכו יכול לאמרו וכו' טעם שר'אה
 כ'ו הקדוש וכו' ואיכו כ' טעם דהכל יודעין דאין עכשו קרובין
 פכחו ויהי'ם כ'אכנו כ'אנעו עד לפי' מנהיגה כל' כ' כוס
 גדל' מבין דכל שאר ההנהרה הכוס מנה' על הסלחן וזה לומר
 שיה' על היין וכל' אמת' לביכך הכל שיהות ותשכחות לאל'
 וכתב האגור ובאמ'ל' הכוס כנון לכפ'ו' הזנה נר' דעד עכשו
 הוא מגולה והטעם כמו שכתב אחר' כ' לחס' שצונן עליו
 דבריו וכו' ואפי' כתבתי לעיל דאפילו כ'אומר שאר ההנהרה
 יהי' החנה מקובה דכל ההנהרה על הכוס הוא ב'תקנה וא'כ
 יש נוסח' ל'ת' אלא כ' שאמר הוא לחמ' ענין וכן כ' שאמר מנה'
 עי' היה מגולה וכל' א' נוסח' דאו' מידיו עליו וגם שיהי' עליו
 דברים וגם אפי' שיהי' מ'קרו' שצונן עליו דבר' הרבה
 ל' כענין ברכת ההל' וכו' נכ'א' היה מדרך עליו שתי
 פעמים' הגדרה' מאוס דכיון דאיבא הפסק הרבה כתיס
 דהא עשה הפדר ופ'דו' ואל'ו השעורה ואמרו ברכת מוזן
 וכו' לפיכך צריך לחזור ולכרך אבל לא ראיתי דיוכרו שתי
 ברכות משנין' א' ומטעם א' על עין א' מדעת להפסיק ולחזור
 ולכרך לכך נראה דמאי דכתב הר"ן נ'א'ת' וס'תו' הוא סברא
 ופה' דההל' כליל' פשה' מחייב מחמת עצמ' לא שמשך מחמת
 אחרת' ההנהר וכו' הא' ר'אה' שפסק כ' פעמים וא'כ' מ'ל' כד
 מה' שכתב העור' ר'אין לכרך עליו כיון ש'ס' כפ' וכו' כרא' דכפי
 הדין א'ן לברך וכו' א'ת' מ'יו' מ'ק' מ'ו' כ'ו' כ'ו' שלא י'ט'רכו
 לכרך כ'ע'ת' ההנהרה י'ס'ת' ר'כיו' זה המנהג ולי' נרא' שהמנהג
 אינו כ'ראו' דאין הכרכין ברכה כ'ה' על מה' שצריך לקרות
 כ'תו' ועוד דאין לכרך כ'ה' מה' שאינו צריך אלא מאוס ענין
 אחר' אלא ש'מנהג' טוב מה' שקורין אותו כ'ה' ומכרכין
 עליו דאיבא חיוכא חייב' היא שעת' ומה' שכתב ומה' טוב
 ומה' עש' וכו' וגם מדרך' ה' כ'ר' ו'א'כ' מן הדיון הוא לקרותו
 ולכרך כיון שאין מ' מ'חילוק' על דבריו וכו' ונר' דלשון מ'ס'ו'
 וכו' אי'ל' עד מה' שכתב שכ'ר' בירך עליו כ'ה' כרכ' ד'א' לאו
 הכי איבא למידין דאין ראיה מחמת סופ'ים דקורין כ'ה'
 ומכרכין וכו' ונתחיל ההל' וכו' ומכרך וכו' :

ג' הגדרה' דהכונה דעל כל כוס וכוס יש לו ברכה כפי
 ענין' דאין לעשו' טוב כוס בלא ברכה כתב רבי' רוחא כוהנים
 ל' הנביה הפל' וכו' נראה דצריך להנייה ולומר הכוס והוא היין
 טוב שיהללו וישיחו' כמו כן יעם' למה' כליל' פסח מיושב כפי'
 תכ' דכיון שחלקיו איתו אין שורחין עליו לעמוד דבר' דאינו
 בקריאת' שאר ההל' וא'כ' אין לכרך לעיל כלל' וכתב טעם אחר'
 מאוס ש'עומד' על א'חא' וכו' וכיון כ'דו' ש'א' מתך כעודתו יוכל
 מידו' דש'א' יטרף דעתו עכ' וכו' קריאת' ההל' אין כאן
 סעודה ואלו' מ'ס' דמחמת' כ'ש'ה' תטרף דעתו והר'ם כתב
 דמין ד'ש' רכבו' להיות כ'כ'ס' ודרך חירות' אין מ'טריח'ם
 א'תו' לעמוד וכפי' מה' שכתבתי דאין קריאת' ההל' זה דרך'
 קייב' לא כמשך מחמת קריאת' ההנהר' כ'א' כ'שאר ההנהרה ודוק'
 ל' כתב דבינינו רוחא סמוא' פטור לומר ההנהרה וכו' כך
 פ'ט' כ'פ'ק' ערבי' פכח'ים : הגדרה' ולי' נראה דאדרכה
 פ'ט' הוא אס להפך לרבנו רב ששת ורב יוסף דסומא חייב
 לומר ההנהרה מדלוריתא כ'י' המסקנא' ס' ואכן כמו קיימ' לן

ראש יוסף הלכות נסח

ואלו להריו דאמר דמדרך כפלה הוא שטר היין שכתוך
הפעורה וא"כ איך יבדק ברכה אחרונה דרואה דלא סייך לין
פכתוך הפעורה ולא יהיה זה נרוע מיין שלפני החוץ בפטר
יין שכתוך החוץ ויין שלפני החוץ לכוון אחריו וכפלה הוא
הכילוי הרב לעיל בסוף קפ"ה ברכת החוץ של אחר החוץ שטריו
מכרוב אחריו א"פ דלכא לויין לשתית בהך החוץ של אחר
לשלני ולומר דהיה זה דיון שלפני החוץ הוא מערב הסעודה
דאחרי לשתית המעייב ומהא ברכת החוץ פוטרו ואלו לברך
אחריו אבל הכא הוא כפא לאו להרי הוא דאתא אלא חשים
מנינו ויבדק אחריו וצ"ל אפ"ר שיכבוד הריוף דאי יסתכתוך
הפעורה דברך כיום א' דאין כום זה פוטרו גיל ואלא דנראה
כזוכוף על הכוונת ע"כ או יכבוד רבזה כיון שלפני החוץ
שטריו יין שכתוך החוץ אפ"ר סכר כיון שלפני החוץ ברכה
אחרונה ג"כ יבדק לפטור היין שכתוך החוץ והכא כיון ג"כ ויש
לו סדק קנת ממש דמי שפחה חיה או ע"ף והעתי לשהו
עוד וכישה וכדעל הכיפוי ומוזר ושטר דא"כ לברך אף על פי
שהשקו כברכת הכיפוי עכ"פ פטור הוא מלברך וא"כ ר"ה
א"כ פטור הוא לברך אפ"ר שאני חלקתי מענין לפנין מה הריוף
לא יבטור אותו חילוק אלא דלזה איכא לחייב דלעיל כפ"ה
לא אחר דאם יבדק אחר חוץ א"כ כורא כפ"ה רכות כו' דכשאוכל
מורד צריך לומר ולברך כפ"ה דרוק ע"כ :

ג ולדבריו אכי העור וכו' הג"ה כיון רכום כ' פטורין
פכתוך החוץ ויין צריך לברך אחריו אבל על קדוש מנחה עכ"פ
מאינו כאל לעיין הפעורה ולש' צריך לברך אחריו וגם מאם
יש השק רכ כנתיים וכו' שכתבו :

ד סייך לעיל פ"ה ת"מ הג"ה וכתב ר"ה דרוקא סמיכ
בגכה ואכ"ר וכו' פת כו' וכתב דא"כ דלכ"כ אפ"ר שומר
חנם ראינו חייב אלא כפשיעה חייב דמי הא איכא אחריות
עליה דמי חייב או מיתאכיד כפשיעה חייב לא צריך סקיה
כשרת שז"מ מקבל עלי אחריות כלל אפילו מן הפשיעה
וכתב דל"ה ממש רכ"ה לומר וכתנו לשלמי משום הכי נקט
מינחב או מיתאכיד ולא נקט דעתו לשלמי כפשיעה ואלא
לא יאמר אתם חייבין לאלם כפשיעה אלא דל"ה ר"ה וי"ק הוא
אל סוכר דאפילו שחייב לבער הואיל וחייב כפשיעה ומאי
דלא בנחמו דאילו מינחב או מיתאכיד משום רכ"ה סייך לומר בעת
וקאמר אלו מינחב או מיתאכיד משום רכ"ה סייך לומר בעת
לשלמי דדאי כיון דלאכ"ר או עכ"כ ראיכא תלמי ואלא אי הוה
אמר כיון דאי פשעיתו כעתי לשלמי לא הוה אתי שטר דהא
אפ"ר דיעשו כפשיעה ועכ"פ לא בעו לשלמי דאין הכרח דאם
ועשו כפשיעה שיאכ"ר או שינכ"כ א"כ לא אתי שטר לשון כפתי
לשלמי אבל כמינחב או מיתאכיד אתי שטר ל"כפתי לשלמי
דמדבר להם הרמז ואלו דילמ הוול דאי מינחב או מיתאכיד
כפשיעה כעתו לשלמי וכו' דזה אריכות לשון הוא לפ"ק אחר
פתח מינחב או מיתאכיד חייבין לשלמי דמשמע ככל גוונא
פלאכ"ר או עכ"כ סמיכי לשלמי ככל דוקמיקס אמרים כתבתי
פ"ס בהנהיגת כפ"ר ש"ן עליה :

סימן העת

א וטול דיו וכו' הג"ה הטעם מפני שהסיח דעתו
מפניו ראוהו שנטל על הטבול של ויקות משקרא ודיעו

בין דכאמ"ע קדושת הסגדה י"ז וזו הרכה ואיכא היסח
דעת וא"כ להד"ש והטור והעמודי דשטתו אמאי לא מברכין
על כום שני פ"ה דכתין דל"ה הי"ב הדעת הי"ב לא יאמר דברך
וכחמה ל"ה דכ"ה טע"ה זה דכחמה ח"ש איכא הדעת ה"ה
ליה לברך אחר כום א' ברכה אחרונה וזו ה"ה קנת להריו
ר"ש"כ אל דכתב דמי דאיינו מברך על טבול כיון ג"כ הי"ז
מאם דכפ"ר ככורא פ"ה של טבול ראשון וכו' שהכילוי הטור
בכתוך ואמאי לא יבדק והא איכא הי"ב הדעת ואולי דהאי
היסח דעת פדוף משום דדיום עכ"כ כיון הן ואיכא למיחש
ויתר בהן ולי היה ראה לומר טע"ה אחר ובפ"ר לויין דאמר
דכטילת דיהו טבולו כמסקה אינו ככטילת דיום של החינוח
מאין כוכל תראי כטילת וא"כ אינן כטילת עולה לפת דמי שנטל
ידיו לברך שנטלו כמסקה לא חשבו האו כטילת לפת והא
ראיה דלא מברכין ענה ומאם הכי י"ז לברך על כטילת
פניה זו וכו' אלא שהטור כתב לעיל דכ"ר שנטלו כמסקה
צריך וטילה ומברכין על כטילת כל טבול ראשון ואטלו
דאיכא פלוגתא בכתב ריב"ז עמ"ס לדיברכה כו' ומשטר דכ"ר
הגמרא נראה דכטילת שנטלו כמסקה היא ככטילת שנטמן
על הכתמתו וגם מברכין עליה דאמר דר"ם ט"ב עוקא
כטל ידיו כטבול ראשון וטול ידיו כטבול שני וכו' הא כעלמא
איתמר וכו' למה לי כטילת תרו ויחייב א"כ בן גד דאי לאו טעמא
דקאמר בנפרא מאם דאשתי דעתיא הוא הוה מועיל לחאי
דטל מעיקרא לטבול ראשון להמוניא ולאכילת מנה וכו'
וכו' דאי דנכ כירכו כטבול ראשון כיון דכע"פ שיעול גם לטבול
כו' לא דיש קנת דקדוק כיון דאמר בנח דילת היסח דעת
איכא דנראה דר"ם הוא ומאם הכי צריך לישול טע"ה אחרת
אמאי מנריכו לברך על הכטילת אולי לא הי"ב דעתו מהנול
גע אלא שנטילת דיום פ"ה זה תקמ אפילו על ספק ותקמו
בברכה לא רבא כיון שנטל ידיו ככר כטבול א"הו פ"ק גמור
ואולי משום א"י דכתבתי רכין ירדיים עסקינן איס ספק שקול
דקרב לנרתי הוא שנטל בהן וכו' והתוס' הקשו שם על האי
טעמא דאמר בנח דילמא אפסתי אפסתי אפסתי חייבין לי מאם
דכטילת ראשון לא הי"ה לנכ קדושה וכו' דכל לתום דכטילת
דבר שנטלו כמסקה אינו מתקנה מתקנה על הפת לא הי"ה
פ"ה ושמאל את המסקה ירדיים סי"ת ועי' ש"מסקה ראשון לא
תקמו עליהם ברכה אלא על פת של מלחן משום בריך תרומה
וא"כ קישת התוס' היא דכיון דכיון כמילה אינה ככטילת
על הפת לא מועיל לנטול סכרין א"כ דהיינו סכרין לישול על
הפת וכדאי ד"כ אינה ככטילת של דבר שנטלו כמסקה
כל התבאי' שצרכה וטילה על הפת וא"כ מאי תר"ו דס"ד כיון
סיטל יועיל רחוקין לא בעו כו' דאיכ"ר דלא בעו מ' א"י בנ"ח
אין החטילו שנת ואין כטילת על ט"ה ש"מסקה לברך וישל
ג"ה של פת דהיא חסי' קדושה ומ"כ כך נרא' מדבריו התוס' דלא
יועיל דכתבו דפ"ר וכו' אבל ככר כתבתי מדבריו הנ"כ וכו' י
פ"ה דענייכא דיועיל ועיין וטעם שאמרנו מפני שהסיח
דעתו כשעת קראת הסגדה נראה דא"כ כיון דקורא
הסגדה דמכל מאם דכ"ר קדושה הן יהא נהר מליגע בטום
מקום מטוכף אלא דאיכא למימר דכ"ה אינו תלוי בו דכ"ר
של היסח דעת אינו בידוע ע"כ : וכו' איכא למידיח דכ"ר
סמ"ד כ"ה ש"ס תבאן וכו' אין צריך לומר וליטול דזה אינו
כידו דל"ה י"ז סבא עוסק וקורא סגדה ויבא וצע וכו' א"כ

ראש יוסף הלכות פסח

נח

אכל מה שהקשה עליו הרב דאין לבוין ככך נראה ראדרכה
יש לבוין ככך כרי פיעמוד בכמיות זכפרם למחן רפוכר
דכוטילה של טבול ראשון נרין לכרך דיש לבוין כזה כרי שלא
יזכה בכרכות לכך נראה כמו שכתבתי דאין כידודכרניה
שהיסח הדעת בא מחליו בלא דעתו ככל:

ב ויכרך על השלמה המזויה וכו' ולא יאכל וכו' הגדרה
ראבילת מנה אי אפשר בלא המזויה דכהכרח נרין המזויה
כדי לאכול המנה ולפיכך מכרך ראשונה המזויה ואחר כך
על אבילת מנה ומה שכתב דלא יאכל עד שיכרך על הפרוסה
ונראה שהוא הפסוק בין כרכת המזויה לאבילה מכל מקום
זה נקרא מגורף האביל דאינו הנשק ראין לאכול אחר המזויה
ואחר כך יכרך על אבילת מנה שכבר אכלה ונס אקלו דיוכרך
על אבילת מנה וסני ולא יהיה נרין לכרך כרכת המזויה כמו
דשכרכין על אבילת מרור ואין מכרכין גכ עליו ככה דאין
זה כלום דמה שאין מכרכין ככה הוא משום דכרכת המזויה
כמו כן מה שאין כותף השעורה לר' כמו שיבא בפסוק כע"ה
אז לפי דברי רש"י דפטר בככה דאמר מעיקרא וכו' אבל
כרכת המזויה אין מי שיפטור אותה לא אדרכה היא שטרת
כל שכל כותף הפעודה והיא נתקל על כן איך נרין כהכרח
לכרכת המזויה ויכרך על השלמה המזויה ויבצע המזויה כרכה
דאמר הכי כפרק כינר מכרכין ודלא כרכו חייא דאמר נרין
שתכלה כרכת המזויה יבש השת כלו"ע פרישת השת אעפ"י
דכהרשע עבדי כר' חייא מה הלכה כרכה דרכה כקרא הוא
ורכין עבדי כותיה וכן פוסק שם תלמוד כהדיא כרכה וכתב
והפרוסה תחתיה כך נראה כ"כ כינר מכרכין דמיח פרוסה
כתוף השלמה ופירש' מיח פרוסה תחת השלמה ופירש' שם
כשאר הימים וכונן משתיה או כונן העלוכה לכך כונן
משתיים מחנה דפסח לא משמע הכי וכונן לשלמה כלכך
בפסח כתב כן הטור אבל לא משמע הכי פשוט דמשמע לא
דנרין לכונן מה פרוסה משום לחם עומי אלא פירש' כתיב
ונראה ככונן מן הפרוסה ונחמק הוא אבל מהכרי תשובת
הרשב"א שהיה הרב הוא כונן מן הפרוסה ויאכל משתיים
ביחד ואם איש יבול לאביל וכו' יאכל של המזויה חלה וכו' ולי
נראה דברי שיביל כיח יתור טוב הוא שיאכל כל מה שיכול
משתיים יחד ויחזור ויאכל מה ששאר בפסח אחרת או כשתו
פעמים ותחלת הלשון שאמר ויאכל משתיים כך הוא מורה
אלא ביות חבל אחת ואחת משמע כלן ביחד ומשתיים דקאמר
היינו משני המנות ופירש' שיש מי שמכרך על הפרוסה המזויה
ועל השלמה אבילת מנה וכו' הרשב"א שהכיר הרב סוכר דמן
הפרוסה הוא שבוני וכפי פסח לשוננו נראה דגם כן דעל אבילת
מנה נס כן מכרך על הפרוסה ועל השלמה יעשה הכריכה
דאינו נרין לא שתי מנות והטור השלמה להמזויה והפרוסה
לאבילת מנה רכיה שהוא משום פסח איכא למימר לחם עמי
פעמים עליו דכריס וכו' ככתבתי דמהכונן דהתם רכ' כינר
מכרכין מוכר דשל הפרוסה וכו' ומשמע מדברי הטור
דהכוננה שבוני המזויה היא מהשת העליון אלא שכדראה
מדבריו דמאן דאמר שיכרך המתיא מהפרוסה היא למטה
וכונן המזויה אר"ה שהכיר הרב כת' דמיח פרוסה
וכו' כינוי ש' מה' על השלמה וכונן המזויה מחנה ועל אבילת
מנה ולשון מ"ח שרום כתוף השלמה קשה לו ותקמ' אבל רש"י
פיר' דהשת השלמה וכמו שכתבתי ומה נראה מדברי הטור

והרשב"א משא דכריהם דכשנלוקח לחם משנה דיש לכרך על
העלוכה ולעיל כמיון ע"ד הכיר הרב הגדול מחלוקת כשם
הכלט דיש מהנים לכונן העליון ולחל החתון ואין נהגים
וכו' ככ' הנהות מיימונו וכת' הרב והעיד משמע וראה גדולים
שכונן ע"ן התחיתן ושמע שכן ככונן על פי הקבל' ואיכן הייתי
נוהג מצמי קבלת הרב אבל לא ידעתי שהרשב"א והטור סוכ'
דמן העליון וכו' ואעפ"י אינו רוצ' להניח מנהיה וכברט רחוי
מאן נכר א רבא דמשהיר על זה הרב הגדול מורינו ודכינו
וצוקל דעל פי הקבלה וכו' ועיין על זה ומה שכתב לבאת ידי
שניהם יכרך המזויה ועל אביל' מנה ואח"כ יבצע כפי הנדרשה
זה לא אתי לא כרכ' חייא וכו' דאמר נרין שתכלה עם הפת
ולא כרכה דאמר מכרך ואחר כך כונן הנראה דנרין שיהיה
הכרכ' כולה על פת שלם אבל מיד אח"כ נרין שיבצע ולא יהיה
דכר מפסיק בנתיא אלא דכרכ' עמו כן מצמי המחלוקת וכו'
ועוד ולרכה אפשר דאין ואח"כ יבצע קאמר אף על פי שיש
הפסק בנתיא וכו' וכפי דברי הרשב"א אין כאלן כככר אלא שתי
מנות לא שפירש' מיח פרוסה כתוף שלמה כו' דהיינו השמחה
כתוף השלמה על השלמה דכל שהקטן כתוף הגדול תוף קרי
לה ודש' מפרש תחת השלמה וכן משמע פשוט דמילתא אלא
דכין דלהרשב"א והטור נרין לכונן מן העליון נרין לו' כשם
הרשב"א ולעמין שאמר שתי מנות נרא' קצת מדאמר הפרוסה
כתוף השלמה ולא אחר כתוף השלמות אלא דאפשר לומר דשני
מנות לכך כוסל כידו מה' ואיך נ' לפעול הכריכה הוא נרין
ואינה נריכה עכשו ולהרשב"א והרף דאין כאלן אלא שתיים
הפרוסה והשלמה וכפוסה אומ' המזויה ועל אביל' מנה וטל
השלמה משום לחם מנה ומה שכת' דעל נוסח שכתב הרמב"ם
על אבילת מנה משום דמיח עמו ואחר' עמו מהכרי דעל
בטיל לולב על המילה על כ' אינו כן דחונן דכל אימרוך לעמין
ואי משום ריבול הוא לכרך ואחרים יוצאים כל הכרכות ככל
המטבעות ועוד רכמילה לא שידך זה ועיין בעמין מטבע לשון
הכרכו כהר"ן כריס פסחים וכתב הרב דעלמא ויהיה לכרך
על אבילת מנה ועל אבילת מרור וכו' ואינו מנהני לכרך לאכול
משום דלשון מטבע על הוא על דכר שאפשר לעשו ע"י אחרים
אלא כלמד ש"א לפשות פי אחרי וכו' דלאכול מנה ומרור
אלא להתקיים כשבילו ע"י אחרי לפיכך נרין לכרך לאכול ועל
בטילת לולב ועל כ"פ כהר"ן וכן כר מוכיח דכלמד ואפשר
לעשו פי אחר ע"ג גכ אבל מ' לאכול להכא משמע שיתר טוב
לכרך כן מלכרך בעל אעפ"י דגם בעל לפעמים להכא משמע
הכל כמו שפירש' שם כדכרי הין עיין עליו דהכל מתפרש
שם ששיר עכ' והכא מנה מרור מוכרח על ידי עמון מה שאין
כן בעל דמורה גס על ידי אחרים על כאלן:
ג ויאכל כהיסקה ואם לא היבול לא יאכל הגדרה ולכרי
אחי העור וראין אל אבילתו לכתחילה לא נרין היסקה וכבר
דמו דכריס ועוד דכין ראין פכירא כדכר למיה לא חונן
ויאכל כולן כין שאין פסאם כרכה:
ד כתב רב פירה ויכרך המזויה ויטבל בחרוסת
הגדרה דכין דהיא מנה של המזויה אין כאלן חסס אם
החרוסת בטל טעם המנה דהיה ככל המזויה כעלמא דכונן
הפת ומטבל ככתבאל תם מ' וקשה הטור אי משום מנה
שאין בה מלח וכו' לטבל כמלח אינו יודע מאי קושיא היא
דכין דאיכ' כאלמדכר לטבל כו' למיה כהא נריכין לטבל כמלח
והירושלמי 2 15 פו ב

ראש יוסף הלכות פסח

והורו שלא קאמר רשמי כמ"ח יותר סוב לשכל כחירות
 דהוא אכילת הלילה וזכר לאותה הלילה ומה שהקצה נ"כ
 בעל ה' זכרון שמנא וזכר לחירות וכו' ואין יתחברו זה עם זה
 מ' אינה קושיא דהא קרא קאמר על מצותו ומרורו וכו' והלל
 כיה כורכן והמנה וזכר לחרות והמרור וכו' לעבודת ונס היס
 טובל בחרות וכו' מה שהיה הלל טובל בחרות כן פני לרכבן
 כל א"ח בעצמו טובל בחרות ואפ"ד דאמר על מה שהקצה
 אחר כך בחרות כיון היה דרכן ומטב"ל מנה ראוריתא
 והלל א"ח היה כורך מנה כיו"ו היינו כיו"ו מ"ה דהכל ראורית
 זאבו ששים עכ"ו וזכר לזה שכבר יצאנו מירי מנה ומרור אכל
 במ' מנה ומרור שהיו שתי מנו' מן התורה אלא שפסחו מנה
 מן התורה ומרור מדרבנן אצ"טן דלתי' חרו מדרבנן ומטב"ל
 מצות מנה דראוריתא אכל מרות אינו דומה אלא זכר
 עפ"א ויכפרט לרכבן דלרבי אלעזר בר' רזין דאין למד
 דלתי' מנה דרכן ומטב"ל מנה דראוריתא דמריפתאית אלא
 זכר בעלמ' וא"כ כן אפי' שפאמר כמו שאמר הד"ר דא"ח על
 בזיתד אכל דהכל מנה קאמר עכ"ו אינו מטב"ל דאינה מצוה
 דהוא פוסק דלא כרבי אלעזר בר' רזין אלא אפי' מצוה
 כדי שטב"ל מצוה וכו' מה שהלל טובל כהרביה בחרות כן
 לרכבן דעבדי כל חר וחד לעצמו מטב"ל כהחסת ואע"ג
 דאיכא למימר דמרור מנו' שהו מצוה דרכן מטב"ל דראוריתא
 כ"ש א"ח לא היה מצוה מ"ח חתמת דרך הוא באותו הלילה אפי'
 לרכבן דהא לרכבן כמו א"ח כרך מנה כמרור כדירעבר ינ"א
 ואין מטב"ל ענין ש"ס כמראה וברכיה היום והטור דתב
 דחרות מנה עסק כרכי אלעזר בר' רזין וכו' שכתבתי
 לעיל ומ"ח כתב דאין מדרבנן עליו ואפי' א"ח היה מצוה
 שחאו לא מדרבנן והא קיימא לן דמרכיבוס אמצות אכלו
 שהן דרכן ואין להם זכר מן התורה כלל כמו חמכה וכו' וכתב
 בטור מפני שהוא טפל למרור וא"כ אין לברך אלא על העיקר
 דמטב"ל הטפל וכי תימא דהו' זכר לומרנו וכו' וזה לזכר ליום
 ולכתיב מ"ח ארור חזר בתורה מה שאין כן חרות כלל :
 ג. ואחר כך יקח כוית ממחר וישקענו וכו' הג"ה כן
 היה יכול לעשות כמנה ולא יטב"ל טעם המנה וכו' קאמר
 אלוכא דרכן דהא שטמאין איתו כחרות מסוס קפא הוא
 וצטור פסק כרבי אלעזר בר' רזין דרביבת מצוה וטב"ל מקום
 לבני עלמא לא ישהם היום שלא יתבטל מרידותו וכו' ומה
 שכתב ומטעם זה כתב ה"ר ע"ש שג"ך לעד החרות וכו'
 כראה דמ"ח שיהיה מטעם כמרור כדי שיאכל וזכר ליום וכן
 פהוא מעט לא יתבטל הטעם ומה שכת' דשקעם כלו בחרות
 הוא זכר שיהיו אכחנו משוקעים ומטובעים כעצרת פרך
 דטיט ולכנסו ויאכלו בלא היסבה מראה דא"ח אכלו כהיסבה
 דאין גדיך לחזור ולאכול בלא היסבה ופירש רש"י שהוא זכר
 לעבודת וא"כ כן לא נראה לי מאי דכת' הרב דהי' ידע לאכול
 בהיסבה רש"י דא"ח כן אין מורה עבודת אכל מכל מקו' מלשון
 דפי' שכתב אין גדיך מראה שיש לדקדק פהו שכתב הד"ר ואין
 כראה לי כמו שכתבתי ונס לרש"י גדיך לתקם שלשה כראה
 כמותר א"ח ע"מ דכתב זכר לעבודת וכתב א"ח כראה שא"ח
 ירנה רש"י א"ח שאפשר לומר דהי' א"ח שפ"א לאכל כהיסבה
 הוא מטעם שאם אכל בהיסבה דחזור לאכול בלא היסבה
 טעם דמורה עבודת לסי' כתב א"ח שג"ך כלרז וז"ל אכל
 בהיסבה איתו חזון וכו' ומה שכתב לא יברך עליו כפ"א ככר

כתבנו כמחלוקות דר"י ור"פ מס' מ"ח האין פכת דכ' אישקענו
 כלו מסוס האין דרכ פפ"א פ"א קאמר כניחא דני' הוא מסוס
 דילמ' וישקענו כראה דלא גדיך לשקטו וככד הדגים כזה הרב
 וכתב דמסוס הכי השמיטה אותו הר"ף והרמב"ם וכו' א"ח
 ודכינו כתבנו מסוס הרוקח וכתבו וגדיך טעם למה נזכר דכין
 דרכ פפ"א אחר ודאי דגדיך שישקענו טעם קפא וכניחא ל"ס
 דמיון ליה אלא מסוס דילמ' דרך דחייה אית לן למילת בתר
 דכרו רב פפ"א ופכרט דרכר דאיכא הכנה אלא ש"ס לרחת
 דרכ פפ"א לא אמרו כידאי דמסוס קפא גדיך לשקטו אלא מסוס
 דשארו רכי לעזר דאמר רבי לעזר כל שטב"ל במסקה גדיך
 בטילה א"ח כן נפיק מייב"ה רב פפ"א גדיך לשקטו דעליו
 זה יע' בחרות כו'. ולי' כראה דהטור והרוקח כוכרים דהי'
 טעמא דקפא לתקם קמא דרבי אלעזר בר' רזין הוא דלרבי
 אלעזר בר' רזין מצוה היא בחרות ולא כפי' טעמא דקפא
 אלא מסוס מצוה וישקענו כלו מסוס מלי' דכתבתי וזכר שהיינו
 מבזקעים ומוטכפים כעבודת סיט ולכניס וכו' אלא דאיכא
 למימר דבולי' עלמא אית להו דיוס קפא והשם הכי אמר רב
 פפ"א דישקענו כלו וכו' דהי' מסוס מצוה לבר כהשם שישקע
 בתוכו כני' אלא דרכ פפ"א א"ח שישקיע כלו מסוס קפא ומסוס
 הכי גדיך נטילת ידיו עד כאן :

ד ויברך על אכילת מרור וכו' הג"ה ככד כתבתי דענין
 הכרעה בעל אוכל' מרור נוס' כדכריס אחרים כזה וכתב ר"פ
 שלא יברך כפ"ה לפי שפטר ככרעה גפ"ה שגדיך על הירקות
 וכו' ולכד' אומר אין לברך אחר טב"ל ראין וז"ל א"ח לפי שהי'ס
 כדכריס הכריס בתוך הכעורה מאמת הכעורה וכו' ונראה
 לי שאין גדיך לשע"ה דהי' מסוס זה הי' גדיך למור ולכרך
 מסוס דאיכא השם טב"ל ואי' כהי"ס דרפתורא' לי' דמסוס
 זה כתב הרש"א דחזור ומכרך כפ"ה נוס' אין גדיך לברך כרעה
 אחרונה למה לא יברך וחזור ויברך כדכינו ואי' מסוס שלא
 לברכות ככרעת למה יפסיד דינו' ולי' כראה דהטעם הוא
 דאין מכריבין עליו כפ"ה הוא רכין דמכרך על אכילת מחר
 ינוא ככרעה ח"ר ש' פרי הארמה דהא האין מרור פרי הארמה
 הוא אלא שחוס' מצוה מרור מכריס בוכ' הטעם והיינו
 מרור והיינו שרי' הארמה וא"כ אין מכריבין שני פעמים על
 דבר אחד אלא דהא דאין לו שאר ירקות דמכרך טעם על
 המרור קשה וזכר כתבתי כזה לעיל עי' עלינו ג' שאין אוכלין
 מעיקרא אלא שחוס' מכו' וכו' כד' שלא יהיה שם רכעה אחרונה
 אלא שקשה למה שפירשתי מעיקר' דהיינו א"כ לת מרור היינו
 ככ"ה וכו' דאינו רזה על אכילת שהיא נרכת המנוה וזו
 היא על אכילת' שהיא רשות דהיינו שהיא הנשי' מן הארמה
 דאי' לאו הכי אמאי גדיך המוני' כמנה ועל אכילת מנה אעפי'
 שהת' טעם מצוה ושתי' אכילות מחולקות עכ"ו נראה כמ'
 שכתבתי ושי' לעיל כמה שכתבתי וכסמין תע"ג ואין מכריבין
 על החתמת א"ח על פי שהיא מצוה לפי שהוא טפל למרור זה
 כראה כמו שכתבתי לעיל דכמה שכתבתי על המרור
 שגדיך שיהיה מטב"ל כמרור שא"ח לא ינוח מעט כמרור מהיכא
 תיתי' שיברך אלא ודאי דאיכא חתמת עליו ועם כל זה
 לא יברך מסוס דהוא טפל לר"ה :

ז ואי' אין לוי' ירקות לטב"ל ראשון וכו' אכלם כלל ככרעה
 דג"ה נוס' הכא איכא למימר לא יברך על החרות אעפי'
 שאינו מברך על המחר דמכל מקום טפל הוא למחר ועוד
 דכין

דכיון דהמנהג הוא שלא לברך על החרוסת בשאר ילני פסח
 גכ עכאז לא יברך דחין לשמית וכו' הכל חובב למירק
 הנה דפסקין הלכה ברכ חבדא דקאחר דבטבול שני חין
 מברכין מסוס דאחר שחילא כריסו הישמ חוור ומברך עליו
 כרואה דאי לאו האי טעמא חוור ומברך הא כחה שאכל השיקרא
 צריכות כונה אחאי חוור ומברך הא כחה שאכל השיקרא
 אף על פי שלא כירך ולא היה דעתו לנצת עם כל זה ונא
 ידו חיבתו ואי יברך אחר כך יהיה ברכה בטבול ואלו כיון
 דעיקר מנות מרור הוא בטבול כ' אחר אכילת המנהג ממנה
 דבשאל מעיקרא לשם שאר ירוקות והיה ליה כאילו אמר
 בפירוש שחבו רונה לנצת ידי חובת מרור אלא מסוס היבר
 תיסקויתו לכל פטא דאיכא טעמא דאחר שחילא כריסו
 אומנו חין כיון לברך בטבול שני אכל התעמא הוכחו מהכא
 דרב חבדא הוכר דמותו צריכות כונה דאי חין צריכות כונה
 הוה ליה למימר בהדיא דכפי בטבול א' ואם יברך בטבול
 כ' הויה ברכה בטבול לא דאי מדלא אמר הכי דאי דסבירא
 ליה דמותו צריכות כונה ומה איומו מברך בטבול שני ולא
 יכיון כתחלה למנהג מסוס טעמא דאחר שחילא כריסו ממנה
 חוור ומברך ומלכד מה שכתבו דאין זה הכרח דכיון דעיקר
 טעמו של מרור הוא בטבול שני הוה ליה כאילו פירש מעיקרא
 איומו רונה לנצ' די מחבתו של מרור ועו' לרא הוכר כתלמוד
 א' רב היבא ורב הסדא פליגי אי מנות צריכות כונה אי לא
 דכפי דברי התעמא רב האיב סבירא ליה דמותו צריכות
 כונה דהא קאמר דעיקרא מברך אחר כפהא ובטבול
 שני מברך על אכילת מרור ויא מנות חין צריכות כונה אחאי
 חוור ומברך הא הויה ברכה בטבול וכפי מה שכתבתי חין
 הכרח שכלא לא כרב הונא ולא כרב חסד' אכל כפי דבריהם
 שצריחין דרב חסד' גס כן סבירא ליה דמותו צריכות כונה
 ואם כן תלמודא פכיק כרב חסד' תיקשי לטעמא דאי' להו
 דמותו חין צריכות כונה ולפי מאי דכתבתי אין הכרח מהכא
 כלל

עצמו מודה דינא כדיעבר ונרצרו התוספות חכמינו גם כן
 לא כליגי פליגי דהלל כברכה אלא לכתחלה מסוס דאית למו
 דמנות מבטלות וזאת זו אשילו מנות דאורייתא ואכיל לרסם
 דאית ליה דרכין פליגי פליגי דהלל דאשילו כדיעבר אליבא
 דרכין אינו מועיל דמנות מבטלות וזאת זו ולפי סברת רבי
 יוחנן מכל מקום הלל מודה ראם עשאן כל אחד ואחד כפי
 עצמו ינא כדיעבר ועכשו האי כריב דעברין אייה לא לוכר
 בעלמא כדי לעשות כמו שהיה הלל עושה בזמן המקדש
 והיינו מסוס שכבר ינא לכע' כשעשאן כל אחד ואחד כפי
 עצמו אבל אם עשאן ככריכה בזמן הזה לכד אשילו אליבא
 דהלל לא ינא רלאו דאורייתא כינהו לשריך נריך לעשות
 דריויהו כל אחד כעניו עצמו ואם כן ככריכה' אבל איכא
 למירק דאין ק' אחר כנמרא השהא דנא' איתמר הלכה לא
 כמר ולא כמר מברך על אכילת מנהג וכו' והדר אכל מנהג
 ומרור הארדיה רנדאה דאי איתמר הלכתא כהלל הוה
 אכלינן ליה ככריכה הא זה אינו ראשילו להלל כיון הוה אין
 לברך דאי אחד הלל דמנו' אין מבטלו וזאת זו הייט דאורייתא
 כדאורייתא דרכין כדרכין אכל דרכין כדאורייתא מבטלין
 ואכ' לא ינא ואלו דכדיעבר ינא וכמו שזכרנו מדברי התוס'
 דאש' שמבטלו יונאי כדיעבר ול' כל שאוכלין זה כפי עצמו
 וזה כפי עצמו גם כן ינא אים כדיעבר ואלו דכיון הוה כיון
 דמרור דרכין מודה הלל דכתחלה ששין זו כפי עצמה וזו
 כפי עצמה לא שאמרנו כפי נריך למעבר כריכה וכו' למאי
 דע' הלל כיון המקד מחלוק' הלל ומרורו אינא כלכתחלה
 בזמן הזה אכל עכשו הוי כריכה אימא אלא לוכר בעלמא
 ודבריה התוספות מיתקן זה דאי הוה הלכה כהלל הוה
 אכל מנהג מעיקרא דהי' דאורייתא ואכ' אכל מנהג ומרור
 כריכיס דתרוייהו דרכין הכריכה דרכין והמרור דרכין ונריך
 אית דרכין ומבטל דרכין אבל משום דרכין ככרי דאין נריך
 לברך כיון שאכל מנהג מעיקרא הא אחר כך כל מה שאוכל
 היא דרשות ואתי מנהג דרשות מבטל מרור מנהג דמנהג
 דרכין לכך אי הלכה כדרכין עדין לאכול המרור ג' כפי
 עצמו ושיון מכל מקום מאי דעבדין דכריכיס ג' שאר ירוקות
 ככריכה כיון דמנהג היא וכו' למאי דעבד הלל ושאר ירוקי
 דרשות הן מבטלי דרשות לשל' יהוה לכך כרא' דאין לברך וולת
 מנהג ומרור לכד אכל שאר ירוקי לא וכן רבינו הטור לא הביא
 וולת מנהג ומרור ככריכה והרב גס כן לא הזכיר וכן כבפר
 שלחן ערוך ע"כ :

וכתב אבי העזרי שאין לטבולו כחירות וכו' דשני טבולין
 מנינו דהגדה חד להיבר ויהוה כחמין ואחד כחורת
 בחרוס' לא מנינו וואכ' אשילו כיון הוה דלכו עושין כריכס
 כהלל עכ' לא משכלינן אכל דכינו שמריה גס דאי וכן
 הראש וכן ה'מכס ככרי טבולו כחירות והשעם דכין דאנו
 ששין כמו שהיה הלל עשה א' כ' דואי דהלל כשהיה עשה
 הכריכה למאן דאמר דחרכת מניה היא טוכל כחרוסת ואם
 כן כיון שאנו ששין וכו' למי שהוה היה עושה יש לטבולו גם
 כן כחרוסת ועוד כפי פטט דכרי רסם אליבא דרבי יוחנן אי
 הלכה כהלל נמנא אי לא טכל כחרובת לא עשה מנהג
 כתיקנה דהא יואי רכעשה מקודם כל חד כפינו עצמו אינו
 מנהג להלל אם כן דואי דנריך הכריכה למעבר כמו מאי
 דעבר הוא ככל' וכתב האגור כסם מהרי' מולן וכו' ולאכול
 עם

עד שם ואחר כך מטל מנהג ג' וכונע ממנה וכורכ' וכו'
 דהגדה מה שניהנים עכשו והוא גס כן ככל הקדורים
 דכשעוסי הכריכה כורכי המנהג עם המרור עם שאר ירוקות
 אין דבר זה נראה דהא האי כריכה דכיון הוה הוא מנהג
 דמרבין ואין אס כן יכאז שאר ירוקות דרשות ומבטלין מנהג
 ומרור דמנהג דהאי כריכ' הנת מנהג דרכין היא כדי לעשות
 זכר למאי דהיה עש' הלל כיון שכה קיים וכמו שכתבו התו'
 שם כפרק ע' ולהלל עצמו כיון הוה אין לברך מנהג ומרור
 ולאכול כ' יחד דאם עשה כן אינו יונא ידי חובתו דאתי מרור
 דרכין ומבטל מנהג דאורייתא דאשילו להלל דאמר דאין מנות
 מבטלו וזאת זו ה' מנות דאורייתא אכל מנו דאורייתא עם מנהג
 דרכין מבטל דרכין דאורייתא אלא כיון הוה אש' להלל נריך
 לאכול מנהג כפינו עצמה ומרור כפינו עצמו רלא ייתי מרור
 דרכין מבטל מנהג דאורייתא דעכשו כיון הוה מנהג היא
 מדאורייתא ומרור דמרבין ואעפי' סהלל סיה כורכין ואוכלין
 היינו דוקא כיון שכה קיים דכיון דאורייתא ואין מבטלין
 זה את זה אכל עכשו כיון הוה דמנהג דאורייתא ומרור דרכין
 לא דאית דרכין ומבטל דאורייתא וכיון שמוכח כנמרא דזה
 שכתבתי יש לומר לדעת הלל אשילו ולהלל לא פליגי ארכין אלא
 לכתחלה דנריך לברוך אכל אי עשאן כל אחד ואחד כפי

ראש יוסף הלכות פסח

פה התרומות וכו' ולי נראה דבמו שהוא הטוב לרכבן
 שהוא בחורו לכך בן הוא הטוב להלל בכריכה ובמו
 שלרכבן מספרו מעל הקרור בן כמי להלל מנערו משל הכריכה
 ועוד דרכבן זרובן זרוב לבערו מאוס שמכיל טעמו של
 מדור בן כמי להלל זרוב לבערו כרי שלא יכיל טעמו של חמר
 ואלי דכיון דאכל כחד לא חייסין כזה דהא איכא מנה
 ומרור ושכח וכו' עד כאן :

י כתב אחי הר' יחיאל מפסקא לי וכו' הגהה מהכא
 משמע ולא כדברי הרב שכתב לעיל ככתב הטור דהמרור
 יאכלו בלא היסבה דאחי רינה לאכול בהיסבה דשאי ואם
 בן מאי מפסקא להר' יחיאל כיון דמנה ודאי זרוב היסבה
 ומרור אי רינה לאכול בהיסבה דשאי הר' מאי מפסקא איכא
 ודאי זרוב היסבה כיון דגם במרור אי רינה לאכול בהיסבה
 אין כאן שום קשרא אלא ודאי דאי אכל בלא היסבה משמע
 מהכא מרר מנה שכתבתי לעיל דזרוב לחמר ולאכול בלא
 היסבה וכו' לעבודת דאי לא אין בשק כיון דאם אכל מנה
 בלא היסבה זרוב לחמר ואם אכל מרור אין זרוב לחמר אפי'
 שאכל בהיסבה איכא ודאי דזרוב היסבה איכא ודאי דאם אכל
 מרור בהיסבה זרוב לחמר ולאכול בלא היסבה ומשם הכי
 השק שקול איכא היסבה כנגד המנה אי לא בעי היסבה
 כנגד המרור אכל לי נראה ודאי דבעי היסבה דהלל ודאי
 כשהיה עשה הכריכה היה אוכל בהיסבה שהיה מורה דרך
 חרות איכא ודאי דכיון דזכר מנה שהיה עושה ג' עושין
 ואוכלים בהיסבה ככלושי דברי בעל המנהיג ים קצת קושיא
 דאיך כתב דזרוב היסבה כעבור המנה שבאזהר לחירות
 ואיכא לחימר איכא רלא בעי היסבה משום המרור שא
 זכר לעבודת ואלו דש להחשיב יותר זכר המנה שהיה כותן
 כזה דאוריתא וכוה היה יכול לשאט מהפק ולחמר דבעי
 היסבה משום דמנה דאוריתא חשיבין ולא משום מרור שהוא
 דרכו זה אפי' למר הרב הכריח הדבר כעצמו למר דאם
 דנה לאכול בהיסבה דשאי ולא לימא הכי ויהיה הפסק שקול
 וכמו שכתבתי ומאי דהכריח הרב מדברי הרב רבינו חשה
 בר מיימון דהלא כתב ומרור איס אוכלה בהיסבה וכו' אין ה
 הכרח דמשום דאמר דמנה זרוב היסבה כתב דמרור אין
 זרוב היסבה ולא איתא בכריכה הרב דאי בעי מיכל מרור
 בהיסבה אין כאן קטורא לא הוה בעי כנמרא לחימר ונח
 השקוקים אל אלא דמנה זרוב היסבה ומכאן נראה דמרור אין
 זרוב היסבה וכו' מאי נפקא מינה למר דמרור לא זרוב ודאי
 מדאמר דמנה זרוב מכאן דמרור לא זרוב לא ודאי דלא זרוב
 ראמרור מרור הוא כזרוב דאמר דמנה מה זרוב דאמר
 כמנה אי לא היסבה זרוב ולאכל דרך חרות כן לא זרוב דמרור
 אם אכל בהיסבה זרוב לחמר ולאכול דרך עבודתו שכתב
 הרב וכן נראה מדבר החכם שכתב בריכות וכו' ואם
 היסב הרי זה משוכח וכו' מהכי וואם אכל מרור בהיסבה
 יהיה משוכח הא וכו' לפיכך היה וכו' ואם כן דלא נכנס
 כדברים או אכילת חמר וכו' וכתב עוד הרנה לקיים מנה
 מן המוכר לא ישיח וכו' נראה דכפי מה שכתבתי ופרשתי
 לעיל כחלוקת הלל ומרור להלל אם אכלן כל חד בפני
 עצמו ועבאו כותן היה אשילו להלל יותר טוב כל חד בפני
 עצמו אין זרוב ליה כיוה איכו אלא וכו' בעלמא רשא המנה
 פכירא וכן לפיפוש המוסכות כמו שכתבתי אם כן אין

זרוב שהיה קאי הכריכה גם לכריכה ולמי דכרי בעל המנה
 אחאי קאמר משום מנה מן המוכר כיון דהשע' משום משום
 הלכה כהלל אם בן מן הרין זרוב ליה שכתב ודוק ועיין ע"כ
 ומ"ם ה"ז לענין היסבה וכו' ה"ז לענין זרוב כולו לענין זרוב
 להלל כשהיה כותבן ואיכא דנראה דהיה מוכר ז' ברכות על
 אכילת המנה ועל אכילת המנה ועל אכילת המרור כמו שאמר
 עשין עלמא המנה וכו' ועל מנה של אכילת מנה ואין טולגן
 כולן כחדא ברכה אף על פי שמתנו בן בכריכה אחרונה דעין
 ג' הכא בכריכה ראשונה לא אמרינן כן אכל כפי מה שכתבנו
 דאין הלכה כהלל הוה אכל מנה התלל ואחר כך יכול לאכול
 מרור ומנה יחד אי עביד ודאי דזרוב לחמר מהא דכתב בעל
 המנהיג אכל כיון רלא עבדינן כן משום דשאי הלכה כזרוב
 ונהו ליה מנה דרשות ואכל למרור גם כן לעצמו ונכתב
 להלל וכמו שכתבנו אין זרוב בכריכה לאכילת הכריכה ודוק
 ועיין עד כאן ונראה דבדאי חכמי של הלל היו מודה דאם
 אכל בכריכה כדעבר יבא דאי לא כן אף לא היה חושש הלל
 לדעת חכמי כיון שאינו יושא בלא מחוכת פסח אלוכיהו
 וכו' וכן חכמי היה להם לחמו על דעת הלל אלא כיון שלכונן
 כדעבר היו יושאים כל אחר עבדי כשברשותו עד כאן :
 יא כל מנה ולא לעבה יבא ודאי כלע מנה ומרור כאכו'
 דהגהה ואין לחמר דלתי מרור דרכבן ומכיל מנה דאוריתא
 משום דכיון דלא לעפה אין כאן כטול וכמ' שכת' הרב אל אכל
 הרמ"כ כתב דהטעם הוא משום דהמרור טעל למנה ומשום
 הכי אין המרור מכיל למנה ואם כן אחאי אמר כנמרא אמר
 ליה רב משרשיא כריה דרב נתן אמר הלל משמיה רגמרא לא
 לכרוב איניש מנה ומרור כהי דרדוה וזכיל מאוס כריכא
 לן מנה כמות הוה דאוריתא וכו' ודאי מרור רבוב ומכיל
 ליה ואחאי מכיל ליה למנה וכו' חמר וטל הוא למנה
 ודאי מנה יבא ואלו משום דהוה דרך בליעה דאין טעם איכא
 למימר דמרור טעל למנה ולא מכיל אכל כשלא עשה דאיכא
 כתיבת טעם או מכיל מרור דרכבן למנה דאוריתא וכוה הוא
 דמיידי כנמרא דאי לאו הכי אחאי נקט כנמרא כלע סבה
 ומרור אשילו אכל מנה ומרור דאיכא לעסה הוה למקטא
 ודקאמר כנמרא כלע מנה יבא נר' שלכתחלה זרוב טעם
 ויהיה לו טעם מנה וכן כירס דשכס אלא דיעבר הוא
 סיבא ורשי' גרים כנמרא כלע מרור גם כן יבא מנה דאעפי'
 רלא עשה לעיסה אי אפשר רלא טעם טעם מרור אכל כלע
 מנה ומרור לא יבא ידו מרור דכיון דאכלו למרורע מנה
 ולא לעפון אין לו טעם טעם ונראה לידאין לו טעם וכשאכל
 מנה ומרור אף עפי' שהמרור השפיק בין המנה והמרור אין
 כוה כלום רכיון דמאכילת הלילה היא דרך אכילה היא ככך
 אכל אם כותבן כפי דאין שום אחר לא מנה ולא מרור מנעיס
 כפיין אין דרך אכילה של אותו הלילה ככך לא יבא ועוד דכונן
 מנה ומרור דאמרינן דריו מנה יבא היינו בלא כריכה ונעיס
 נעיס כפיין אכל מלשון כורכסוכי דנקט כנמרא רלא יבא
 כנראה דאי כרך מנה במרור יבא חיה כרור

יב אכלן בלא מתבין יבא' הגהה נראה דפכירא
 ליה לה' אש ולשו' דאעפי' דאמרינן דמנות זריכות כונה וכמו
 שכתב כסמין לדעת הר' אש מכל מקו' במרור כיון שהוא מרובק
 כמות היה ואיכא פלוגת' אי בעי כוונה או לא בעי כוונה פסיק
 כדבר דרבן לקולא ואם אכלן בלא מתבין יבא ומשום הכי

הכיא הראש הכריתא כגורתה דאין לא הויה דתניא רבינו
 חומר הוה ליה לאתויי לבר וכו' וכו' נסתלק תרעמת הרב על
 רביו רבינו אלול שיש קנת דיוק אמאי הכיא הראש בריתא
 על רבי יוסיגס כן אלול לומר דמנה היא וכו' אלול אלול
 הכיא ואלולן שלא כמתבין וכו' :
 יג כתב הרמב"ם היה נכפה ואכל מנה וכו' ואינו יודע אם
 הוא שסם דמנות נרבות כונה : הג"ה והוא דאפי' אי
 אמרין דמנות אל' כונה אכלו כשהוא נכפה אינו יודע דודאי
 לא חיקרו חכמינו ואי לא היה ליה להרמב"ם למכתב אלולן לא
 מתבין את המנה לא יבא ועוד רבנמרד על הא דאמר רבא
 רשומול כפא ואלול מנה יבא כפא : מאן אמאי כפאו עד
 והתבאו הו' עתים שטה כשהוא שטה הרי הוא כשטה לכל
 דכרי דנראה דנכפה כשעת כשיקו ה' באיני לא אכל אלול
 דכפאוהו פרסיים וכו' ופירש רש"י אפי' שלא מתבין לנאת
 הרי דכלל מתבין יבא ובשכפאו עד אינו יודע והרמב"ם פסק
 כהיה דאכזה רשומול דכפאוהו פרסיי ואלול מנה יבא ובשאו
 עד דצריך בגמרא דלא יבא דהיינו היה נכפה רכתב הרמב"ם
 דלא יבא אם כן אין כאלן כשקראף על פי דאיכא למימר אין
 צריכות כונה מכל מקוב היה נכפה ואכל לא יבא והכי דיוק
 לשון הרמב"ם דכתב רש"י כל מנה בלא כונה כגון שחכסוהו
 וכו' יבא אכל כוונת מנה והוא נכפה וכו' לפי שאלתה שעה
 היה פטור מכל המנות והרי הוא כאילו לא אכל ונס אי
 אפשר שהטעם הוא משום דשכיר ליה דמנות צריכות כונה
 או איני דריכו דהא כתב רש"י לאכול אחר שיתרפ' לפי שאותה
 אכילה היתה כשעה שהיה פטור מכל המנות וכו' אימ מעלה
 ומורה אי נריכו וכו' ואי אין נריכו דהאמה שלא יבא ית כעת
 כפיינו הוא משום דכאותה שעה היה פטור מכל המנות וזה
 בין דמנות צריכות כונה בין אין צריכות לעולם אינו יודע
 דלאובר חובא הוא וכו' אכל כמה שכתב הרב שיש לרקרק
 בדברי הרמב"ם צריך לעמוד ביה וכו' דהוא פסק בה' חמץ
 והנה כהיה דאכזה רש"י ואל' ובפ' מהלכו שופר פסק כד'
 והא דהינות צריכות כונה וכו' וכבר תמהו הרב המניד והרן
 על זה והיה כראה לי לומר דאשכח דסודר דמנות צריכות
 כונה כהיה דפסק רבינו יורא ומה שכתב מהלכו חמץ ומנה
 כהיה דאכזה רשומול היינו כונה האופן וזה שכתב אלול מנה
 בלא כונה כגון כשע' שחכסוהו גויה לאכול האכילה היתה בלא
 מנת אכילה שהוא לא היה רונה לאכול לא שפאוהו : אכול
 אכל אחר שאוכל מחמת האונס אנכזה רונה לנא ידי חובתו
 אכל מה שאמר אכל מנה בלא כונה רונה לומר בלא כונת
 אכילה שלא היה רונה לאכול אכל כיון דכשעת האכילה
 באונס הוא מכוון לנא אפי' שלא היתה כונתו לאכול וכאונס
 אכל עכ"ל יודי חובתו ודמי קנת זה למאי דאמרין היה
 קורא בתורה והניע זמן המקרא אם כיון לבו יבא דמעי קרא
 לא היה כונתו לקריאת שיש אלול לקרות לכד כיון דכשעת
 המקרא היתה כוונתו לנאת יבא ואעפי' שיש לרמות מ"ח קנת
 דמיון וט' ואמר רבא ואת אומרת התוקע לשיר יבא כלומר
 שלא היה רונה לתקוע לנאת ידי חובתו דלא היה כונתו ליה
 לתקוע מנה אכל בתעור' תאמרו לתקוע לשיר וכיון שחמת
 מאינו לתקוע לשיר ותקע לשיר ואזנ' שיתקע לשיר
 נתבון לנאת יבא אפי' שמעי קרא לא היה כונתו לתקיעת
 מנה אלול לשיר ולשיר תקע אל' שאנכ כראה ג' מכיון לנאת
 כראה

יבא וכו' לא אתי האי דרבא כהיא דרבי יורא רבא
 וכל וכו' וכו' סבן אינו מפרש האמנם כמו ספירש רש"י כהיה
 דכפאוהו פרסיי וכו' ואפי' דלא נתקן לנאת ידי חובת מנה
 וכו' ככל דאפשר לאומרו אכל כפי הפסע וגם דרבי דאי כמו
 שכתבם חלקים על זה לכן כראה ראמת דברך הוא דאשכח
 דאמר רבא ואת אומרת התוקע לשיר יבא רבי יורא גליג
 עליה דרבא ואומר דהתוקע לשיר לא יבא וסבירא ליה ג' כ'
 רבי יורא כהיה דאכזה רשומול דאין שום אדם כליג עליה
 מאמראי דרב' נוכריא אלול דאמר רבי יורא דלא אמרין
 ואת אומרת התקע לשיר יבא דכשלא כשכפאוהו לאכול
 ואכל והאי אכל אי אפשר בעין אחר אלול שאוכל וכיון
 דככרחה עביר המנה דודאי אוכל הוא משום הכי וכו' ורבי
 חובתו אכל נכי תקיעה לשיר אפי' שהוא תוקע בכרחה מ'
 כיון שתקע לשיר לא יבא הסדר כמו שצריך לנאות דמתוקע
 לשיר אין חובת שיש' הסדר אלול אפשר כגווא אמריתו ואכ'
 אין ונא אפילו שיעשה הסדר וד' יורא פליג אהא דרבא אכל
 הא דאכזה רשומול הכל מודים בזה דכרבי אל' מנא
 דכאכילת מנה אין צריך כונה כיון דמוכרח הוא שיעשה המנה
 כיון דאוכל ורבי אכל כתקיעה כיון שצריך סדר ואם תוקע
 לשיר אפשר שלא יעשה הסדר דלשורר מכוון לא איכפת ליה
 כסדר ואכ' אפי' שיעשה כסדר והוא מכוון לשיר אין יודע אל'
 צריך כונה לנאת ידי חובתו אכל כראה ריש קנת דיוק דאם
 אכזוהו גויה אמאי יודע ידי חובתו לכל הפירושים דהא
 קיימחלן דאם שבר אדם כאוונ' על אחת מכל עבירות
 שכתורה שהיא פטור דאדם רחמנא פטריה כמנא דכשעוהו
 באונס לא ימיקרו עשייה דאדם ככופה אחר רחמנא פטע
 לאונס דאינו אדם ככופה אכ' כשעוהו המנה כאוונ' הוה
 ליה באיני לא עשה ואמאי יבא ידי חובתו ואלול כמו שכתבתי
 מעיקרא דכאלמא כשעשה האונס באונס הוא אינו רונה
 בעשייתו אכל כשעוהו המנה באונס אחר כך יוחא ליה
 מרונה כקיימיה ודוק כן כל' ליוסכ דרבי דאמבס והכי
 הרב אמר רבא ואת אומרת וכו' אי איתא כמו שאמר רבא
 אמאי כהיה דאכזה רשומול כקט כפאוהו פרסיים לימא
 אכל בלא כונה יבא יכפי מה שכתבתי מעיקרא אתי שפיר
 וכתב עוד מהו דתימא התם אכול מנה אחר רחמנא והא
 אכיל אכל הכא זכרן תרעה וכו' אכ' צריך לומר דמנות
 יש שאין צריך כונה ובמנות אחרות צריך כונה וזה מחלוקת
 תבאים בכל המנות מאן דעובר דצריך כונה בכל המנות
 אחר כן ומאן דאמר דלא צריך כונה בכל המנות אומר כן
 ואינו דאיכא לחומר דהא דאכזה רשומול ככירא ליה ככתבן
 דאית ליה דמנות אין צריכות כונה אכל כתקיעת שופר
 צריך משום גורת הכתוב דוכיון תרעה אחר רחמנא ופסום
 הכי צריך כונה יותר מאשר מנות ומיהיה דרבי יורא היה
 אפשר לומר דאין ראיה דמנות צריכות כונה דהא דאמי
 התם דהוא גורת הכתוב אלול דאיכא לממר כולף מיכ' אלול
 דהאי צריכותא דעבד לא משיע הכי ודוק וגם היה אפשר
 לומר דרבי יורא לכתחלה אמר דאמר הכי איכיון ותקע לו
 אכל אי תקע ולא כיון הוה אמאי דנא אכ' מאן מוכח מר'
 יורא מנות צריכות כונה ופסקו כותיה וההוא דאכזה רשומול
 גם כן כדעבד הוא אכל אפי' לכתחלה כעו כונה אל'
 שמתפלגל הנמרא ומהו דתנן דכרף בגמרא לרבי יורא
 כראה

ראש יוסף הלכות פסח

כראה ראשי כדריבער אי לא מכון שמע ומשמע לא יא א"כ
 מוכ ח הוא דכל להיורא דמנות צריכות כונה ובקובותיה
 סוף והלכות כונה אבל חס' לא קיל כדאכזה דשמואל
 קשה דכין רלכא כגו' מאן דפליגי עליה כפי' אחאי לא קיל
 כותיה וכמה ה"ל וזלי בין שמי' האי דר' יורא אחר דכרי
 אכזה דחיא ורכא הא קאמר דפליגי עליה ורכא אפטר כזי
 דלא כל באכזה דשמואל דלא קאמר אלא זאת אומרת כלומר
 דמחברי אכזה דשמואל חשמע הכי אבל הוא אשדלא כל המ
 זכו ותמהו ה"ל ויה' וכו' כפר כתבתי כזה ובתב אבל כפסאוו
 פירסיה וכו' הבאי' כדאחאי' כג' לא סגן כהנה וכו' א"כ יש
 חילוק במנות שיש כהן הנאה אין בידך כונה אבל כמגו' שאין
 כהן הנאה הניק גריד כונה ואפי' לא ידעתי מאי עכיד זה אם
 יש הכא או אין היה לצין הכי ואפי' כפר כתבתי כזה ועוד
 דחייג דהצטרב גם כן יש הנאה לגוף דהא לקמן כבי' תקימו
 כהרס כ' כתב הכלבו המורד הנאה מאופר מותר לתקוע
 לו תקיעה של מנוה פירוש ארס' אחר והוא שמע אבל הוא
 עגמו אחר הנאה פאבור לתקוע כו' אפילו תקיעה של מנוה
 מתי' פ' ה' הנה ה' ארס' נהכוס כהנה עמן תקועין ואם כן
 הא לוכא הנאה ואם כן אם ארס' אחר יהיה תקוע ולא יכוין
 לנאת אחאי לא יא הא נכסה ואיכא הנאה לגוף וכמו שכתב
 שם והביאו הרב זה מדברי הגאון בלא פוס מחלוקת ואם כן
 כיון דלמודד הנאה אפור משה משה גם לתקוע לשור כיון
 שנהנה אחאי לא יא ואין לחלק בין הנאה דאכזה לארס'
 הנאה דכין דאיכא האת הניק אין לחלק כמו שזכר היה
 דמורד הנאה הוכן ההוא דחלכין ועריות וכו' ועיין וואלי דה"ל
 לא כפירא ליה כהני' דכתב הכלבו עד כאן:

ודכהיא דכפסאוו פירסיה וכו' אלא שאינו מתכוין לנאת
 אבל כסבור הוא וכו' דהגדה ולי הנפיר נראה דאיכא
 מוסתברא דהכא שירע שהוא פסח ויודע שהוא מנה ועם כל
 זה אינו מתכוין לנאת הוה ליה כשבע במנות' לא היה מן
 הדיו' ע' ג' אבל כסבור מוליה הוא כסבור שהוא כשר או אינו
 פושע ואי אין גריד כונה הוה ליה לנא או משום שיהנה וכמו
 שכתב ה"ל וזי' גם כן אמרו דמנות אין צריכות כונה או
 כמו שכת' הוא'ל סגן כהנה מה לי הכי ויה' לי הכי כיון דכונה
 לנאת אינו גריד כיון שאכל ככל נויכא שיהיה ינא ומה שכתב
 דאי איתא למה ליה למינסח הכי לניקוט ח' מהני כפי מה
 שכתבתי אדרבה נקט הכי לא שמועין רבותא אבל מאי דלא
 נקט אבל מנה בלא כונה כראה דקשה וכמו שכתבתי לעיל
 ונראה דאיכא למי' דוה שנקט חירוטא אשמועין דאם אבל
 אפילו שלא יתכוון למנוה ינא דהא חנה לאכול מנה ואוכל
 אבל כשהוא אינו רונה לאכול מנה אלא מהבחר אונם
 הפרסיה הוא אכילה הוה אמונא דלא ינא דוה הוה ליה
 כאילו אחר כפי שאינו רונה לנאת ואין קיל דאפילו מי שסוכר
 דמנות אין צריכות כונה אי אחר כשירוש שאינו רונה לנאת
 אינו מנא ואם כן האכזה אבל משה אונם הניס שלא ינא
 קמל' מנא וואלי דכרי ה"ל יש להשתדל משה דכשסוכר
 שהוא מול יודע שהוא מנה או יודע שקול פסח וסבור שהוא
 כשר דאין יוגאין כזה משה ראיכא תרתי אין מתכוין לניצה
 וגם כן מתכוין לדבר אחר שהוא כוכר שהוא כשר או שהוא
 כוכר שה' מול וכו' איכ' תרתי לדיעות' אין לנא אבל כשהוא
 כוכר שהוא פסח וגם שהוא מנה לא מן מתכוין לנאת לית

כאן לא חרא לרעותא ומס' הכי נא ידי חובתו והרב תקין
 כהא דה"ל אחאי לא נקט בגמרא אבל הנה בלא כונה ולי
 נראה דאפילו שאמר בגמרא אבל לא כונה היה אומר ה"ל
 מה שכתב וכפי מה שכתבתי ועוד פ' ה"ל ז' אינו מבטח אלא
 מס' ה"ל לתליור למינסח ח' מהני גומי דבת' הוא או שהיה
 כסבור שהיה מול או שהיה כסבור שהיה כשר ואי איתא בדברי
 הרב למא ה"ל לנקוט אבל בלא כונה וכו' דכנס הכל ועיין:
 ג' אבל רבנו ירוחם כשה' ז' דכפסאוו וכל מנה חירו
 שהיה סבור שהיה חמץ' הגדה' ומה' לא היה רונה לאכול
 כדי שלא יעו' ככרת' אבל לא מאס' האונם אבלו וזה מנה
 עכיד' בתא' דלא היה רונ' לאכול ומס' ח' וזי' היה ידע
 שזו היה מנה ודאי שהיה רונה לאכול והיה מתכוין לנאת כו'
 דמה שלא רנה לאכול היה מס' שהיה היה כסבור שהיה חמץ
 והכי חשמע ל' ל' הנמרא דקא' כפסאוו וכל מנה' לא אחר
 כפסאוו לאכול מנה כו' ואם כן כמו שכתב משה התוכפו ארס'
 אחר כהא וז' אומרת התוקע לשור לא ינא דאיכ' דהנה' מנה'
 הכא שהיה כסבור שהיה חמץ אבל ז' היה כסבור שהיה מנה'
 היה אכילה כרתי' והיה מתכוין לנאת ידו מוכתו ומשום הכי
 כשה' אשכל מנה' ינא אבל התם כתיקע לשור כוש שסוד
 כדו ויודע מה שהוא עשה ועצ' כל זה אינו מתכוין לנאת מורה
 אכזה דשמואל גם כן דהתוקע לשור לא ינא וכו' נראה דלישנא
 קא' מהו דתי' התם אבל מנה' אחר דאכזה אבל קשה בין
 לדכרי ה"ל בין לדכרי הרב המעיד בין לדכרי ר' כשה' התם'
 דהא אבל מנה' ואין חילוק בין הכי ובין הכי ומה שכתב ואם
 ידע שהוא מנה' ולא רנה לאכול וכו' אינו ינא וכו' וזה
 שכתבתי לעיל דמס' ח' נקט בגמ' הכי וזי' לא ראינו
 דכרי רבנו ירוחם אבל לו' שלא ינא משה' דהוה ליה כה' מר
 שאינו רונה לנאת שמתכוין שלא לנאת חמץ' הא כהן שהיה
 אינו מורד כן דודאי אם יאמר אחר כן שהוא כיון שלא לנאת
 אפילו ככל נוכח ודאי שורה אכזה שמואל' לא ינא אלא דדאי
 דעת' הוא' לא כיון ולא הכי וכל הכי ככל' איכא מאן
 דאמר דרכא ורבי יורא לא פליגי דכרי וירא לא אחר אלא
 כיון ותקע לי שהיה מתכוין לתקוע אבל אין גריד לכוין להניא
 ידי חובתו וגם אין גריד השומע לכוין אלא לשמע התקיעות
 אבל אין גריד שהיה מתכוין לנאת ידי חובתו וכו' וכבר דמ'
 פירוש זה וכן כתב רש"י דכתב התכוין להניא ואף על ש'
 שלשון בגמרא מורה קנת' כה' אי פירושא מדלא קאמר ר' יורא
 כיון ותקע להניא' אלא כיון ותקע לי דכראה דאינו אלא
 לענין תקיעה' עכ' כבר דחו פירושו עד כאן:

ו' ומה שכתב רבנו דכ"ל וכו' וכן דעת הר"ש וכו'
 וה"ל כתיב דעת הרבה מן הגאונים והרשב"א דאין מנות
 צריכות כונה' דהגדה' וחמאי לא פסקו כדרי' יורא
 דשד' עובדא וקיימי ל' דמעשה רבנו ומי מביא נחמין
 שומע ולא נכתבון משמ' לא ינא וכן ומי פסח ל' שן' דרש' ארס'
 נראה דאיכא למימר דהני גאונים נארו' אפטר דסבירא
 לה' דרכי וירא לא שלע דאיכא דרבי' ואפילו שאמר דפליגי דית' ל'
 למינסח כרביא דהוא יותר מאר' דתלמודא וגם הכה' דשלחו
 לאכזה דמ' אל הכי סביר' לכו' ג' הוא מתכוין לתכלאס' וזית'
 ל' למשק' כרביא וכתבא קמא דרכי' מפי דרכי' ויבא ח' ל'
 דרכי' וי' כיון עמו הי' דהלכה כותיה' לנכי' מיד' אבל
 לנכי' רבי' לא אמרו' דהלכה כותיה' ומכל מקום דכ' כה' ל'
 כספ'

לפסק דמנו נריכו כוכמו שסודרי הריף וליאכס והראש :
 ליה אבל חמין פי חני חניוית כוחר הגהה חניוית
 לבר וכגמלאבל חזר ואל חניוית אחר אפילו הכי מטטרף
 והיה ליה כאלו חלל וית א זמיר שרשי וכן רשכ דזה כמרור
 מיירי ונראה דהטובה דכשלמא כמרור מהני אכילת חני חני
 וית אבל כגמא נריך שיהיה כל הוית בכת אחת והכי מוכח
 לשון הטור בתחלת סימן זה ואם אינו יכול לאכל השני זתים
 ביחד ואל של המניחא תהלי ונרא רשעי דיאל חני חני
 היינו בשם חני כשניאל כל חני האח מיקרו הכל כוחר אבל
 כמרור אפילו שיאל חני האחד לגמרי ואחר כך חני האחר
 אין בכך כלום כיון דאין כוונה אכילת פרס משהיה וכתב
 והלבר שלא ישהה בין אכילה לאכילה כדי לאכילת פרס דהיינו
 ד' כ' להאש ולפי דברי הרמב"ם כ' ו' כפי פשט לשון הטור
 בר' דנריך שלא ישהה מוכח אכילת חניוית הראשון לתחלת
 וית האחרון שיעור אכילת פרס דהכי כתב וכלבר שלא ישהה
 בין אכילה לאכילה כדי אכילת פרס ובין אכילה לאכילה הכי
 משמע דהיינו סוף אכילה ראשונה לתחלת אחרונה אבל
 כענין נירוף אכילה כיוס הכשרוס כתב הטור ז' לקמן סימן
 תרי"ב בשם הרמב"ם והוא לשון תוספתא ונירוף לנירוף שתי
 אכילו כדי אכילת פרס וכת הרמב"ם שאם יש מתחלת אכילת
 ראשונה עד סוף אכילה אחרונה כדי אכילת פרס מטטרפין
 משעת דלביין נירוף נריך מתחלת אכילה ראשונה בשמתחיל
 לאכיל עד שיסיים לאכול אכילת פרס והוא שיעור קטן אם
 ישהה מאחר אכילה א' לתחלת אחרונה שיעור אכילת פרס
 דשיעור זה גדול הוא ודומק לחלק בין נירוף כדי לנאת ידי
 חוכתו לנירוף כדי לחיכו באכילת יום הכפ ר' ו' אולי דא כא
 למימר דאע"פ דנקט הטור ז' האי לוסכא סמיק אחאי דכתב
 בה יום הכפורים דהיינו מתחלת אכילה א' לסוף אכילה לענין
 נירוף וכו' ונס זה דומק הרבה דנקט לשון דאכילת למוטעי ביה
 ונס כקט הלשון הכתוב בכריתא כיה הענין כגמאבל חמין
 ז' וכלבר שלא ישהה בין אכילה יותר מכדי אכילת
 פרס ואף כוב הלשון נרא דהוא העך דרבי הטור דהטור כתב
 שלא ישהה בין אכילה לאכילה כדי אכילת פרס ונראה דאם
 שיה כדי שיעור אכילת פרס אינו מטטרף ואינו יונא ידי חוכתו
 ואלו כגמא בכריתא נקט וכלבר שלא ישהה בין אכילת לחכרתה
 יותר מכדי אכילת פרס דבר דיותר מכדי אכילת פרס לא ישהה
 אבל אם שיה כדי אכילת פרס מטטרף ואם היה כתוב בין
 אכילה וחכרתה היה אתי שפי' ונס בכריתא אי היה כתוב בין
 אכילה וחכרתה אבל בין אכילה וחכרתה נר' בין סוף אכיל' א'
 לתחלת אכילה אחרונה ראו לא אחאי לא כקט כרית' כמו
 הלשון סקט הך ברית דנירוף אכילת כ' והך דקתמי אכילת
 פרס מתחלת אכילה עד סוף אכילה ואלו דכ' והך נקט לשון
 מבורר הרב כ' שלא מטטריף אכל הך ברית דהכא לא חש כיה
 משם דמכ' אחאי דקתביהתם או אפשר דלעול בעי מתחלת
 אכילה א' עד סוף אכילה אחרונה וכל תא נקט הלשון שר' ל'
 והטור נקט הכא הלשון השנוי כאן והתם כיוס הכפורה הלשון
 הפשוט שם אבל הכונה בכל אחד אבל היה דכלשון הכתוב
 בכריתא דהכא יותר חכדי אכילת פרס קשה להולמו ואפשר
 לומר דלא דק כזה דהשיעור מעט הרבה מכדי אכילת פרס
 ליותר מכדי אכילת פרס ותמכני איך הרב לא שת לכז לכל
 הדברים האו ואלו דאיכא למימר דהכא האעם דכעיקר כוית

מתחור הוא משום שנידך לכרך על אכיל' מרוד וכיון שכן כדי
 לנרף חני כוית עם חניוית האחר שלא יהיה כויה שיעור
 אכילת פרס מזה מיקרי הפסק והול' פשתי אכילות מחולקות
 ואין לכרך על שם א' מהן דאין כו שיעור אבל כשאין כוניהם
 כלו מכוף אכילה א' ש' תחלת אכיל' אחת שיעור אכילת פרס
 לא מיקרי הפסק דכיון דלא הפסי כלל האד אכיל' מיקרוהברכ'
 קאי על כל החנאי אבל פתם באכילה ז' והך על האכילה הוא
 הקפידא לכוין ז' לתחלת אכילה א' עד סוף אכילה אחרונה
 דכיה מייחבא דעתיה וביה זכ' אש אכלנ' וכו' מ' מעין
 מכוף אכילת פרס א' ש' תחלת פרס אחרון וכו' על עכ'
 ז' אין חייב אכיל' מנה אלא כליל א' אכיל' א' אינא כוית
 הגהה כך הוא מומר דרכא כוכף ע' מרור דרכן
 דכתיב כקרבנות על עמנות וזרורו ואלוהודרה דכיון
 דאיכא פסח איכא מרור כוין דליכא פסח אין כוין מרור וא'כ
 מנה' כמי אי איכא פסח איכא מנה אי ליכא פסח ליכא מנה
 לא שאני מנה דהדר הדרי קרא כערכ תאלנו מנות לקבעו
 חובה לדורותיה דוקא כליל א' של פסח משום דאמרי התם
 הניא כותיה דרב ששת תאלנו מנות וכו' מה שביעו רשות אף
 ששת ימים רשות הר' דרב שפיה ככלל וינא מן הכלל וכו' יכול
 אף לילה א' רשות ת' על מנו ומרורין וכו' יכול כוין שכה קיים
 תל כערכ תאלנו מנות הבעו קבעו חובה אבל כל שאר ימים
 של פסח חין מליה דאשונה רשות אי וננה לאכול פת יאכל
 מנה ואי לא יאכל כשר או דגים כלא פת או אש יר' יתעבי וימו
 שפיר שי' ונרא א'כ אפי' כיוס א' אש ירנה יכול להתענות ולכיני
 עליה ע' ונ' איכא נוד דכ' נריך לאכול פת והוא דאמר
 דכערכ תאלנו מנה אין חייב לא כליל א' אכילת פרס מייס רשות
 קשה דאפי' יום א' וככ כיה ונר דאין ונ קש' דרוד אי דאין חייב
 מנה לא כליל א' היינו כוית לחס שני דהיינו המנה שיונאים
 בה אבל כיוס א' חייב ואלאכול פת ה' היינו מנה שפיר דעת
 כמי הוא ומחוייב לאכול פת אע"פ שלא יהי מחות מנה דהוא
 אשמעי' מחויב אבל רש' הוא ומ' יהיה מחוייב לאכול מטעם
 אחר דהיינו מש' שהנאיט אבל לא מחמ פסח ואי הוה כראה
 דומק דיה לא מיקרי רשות מ' יהיה כמ' דיאלל פת בכרית
 מכה חייב ו' יהיה מנה שפיר רש' הוא פת מיקרי וואם קובע
 עליו שרדתי חייב בהמוניא וברכת מוזן ככלל ונכנסו הנאי ארס
 מאלא כריבו מהך בו' אבל כמ' רש' רשות כו' מייס שאם רונה
 לאכול כשר בלא לחס נר דאין חייב כלחם כ' ויותר קשה ה'ם
 או להתעבו דלח ביחא דלא יאכל אבל תעבי' אחאי הא ושמת
 פתיכו וכו' ואלו דהתעבי' דכתב כו' מי ירנה לומ באמה משעת
 ימים שיוכל להתעבות אבל כ'ם לא אכל אכילה בלא פת לא
 שייך לומר כו' פת מנה שפיר הא כתוב דבת מיקרי ואלו האי
 דכתב בלא לחס רונה לומ' בלא לחס האמר דהיינו לחס שני
 אבל לחס של מנה שפיר מחוייב הוא לאכול כ' משום שמת
 א' ומנה ק' דאם כ'ם שכה בכרית המון מנו' להינו שנידך
 לחזור לו' דבר מוזן פעם אחר כ'ל ומ' נר דר' יהודה דאמר
 דכענו חוב למנה היינו מלא תאלל עליו חמ' ז' מייס תאלל
 עליו מנות לק' ש' חובה אפי' כוין הוה ומקרא דנערכ תאלל
 מנות אחא לטמא או מי שיה כרך דומק' כרא' דכל ז' מייס
 מחוייב לאכול מנה והכי פירש' בכל שעה על דברי ר' יהודה
 רב' ומן דאמר חמ' מחוייב לאכול מנה לא ראין ק'ל דרכן
 דאמר כ' פ' דאין חוכת מנה אלא כליל הראשון וכפי' ליה
 מ כערכ

ראש יוסף הלכות פסח

על לחם עוניולת שיאמר דהשיא דחסיקומין יקיים אזיל
 דרום האי דרשא מה עמי כפרום וכו' דהכונה דרשותי כלת
 עמי כו' ואפשר גם כן כדחוק לומר דאשוי בכל דכתבו וזכרו
 עליה שתי דברות קאי אכלתה דאמר וכן משמע קצת מה
 שכתב אחר כך וכן חילק בעל הלכות גדולות לבנין שא
 ארע כפח כשבת בוצע על תרין ופרושה דבר דהוא כשבת
 כדי ככל דמחלקי כיון כשחל כחול לכשחל כשבת וכתב דמכר
 על השלמה אבל לפי דברי כולן כחול עושין שתי מצות לכר
 אבל התובשות והדאש כתבו דצריך שלמה דגם כיון טוב
 בעינן לחם משנה והמוציא יעשה מן השלמה ועל אכילת
 מצה מהפרוסה אבל יומה הפסחה כיון כ השלמות וכוננו וכו'
 בא ביתוסף אי חץ לו לא לא שלם מצות וכו' המוציא ועל
 אכילת מצה מן הפרוסה וכו' הדרה לפי מאי דעושין
 המצות מעשרון הוה בני אכילו שיהיו בני הבית מרובין וכו'
 ומה שכתב ושאריו שמים לליל שמי ועושה כבוד הוה מדאש
 דכליל' אין לעשות כבוד הוה דאש כן המצה השלמה יואר
 כלא שום מצוה אלא המוציא ועל אכילת מצה מהפרוסה
 והכרובה יעשה מהשלמה ואולי דכן הוא דעתו וכו' ומה שאמר
 יעשה כבוד הוה הוא כפי שום דברים שכתב מקודם זה כהן
 כמצות ופרו אינו כירי אבל נראה דאין עדי מלאין שהביא
 הרב ער כאן

בב ונוהגים כאלו נזרפת לעשותן מעשרין הדרה
 כן צריך להיות והטעם שכתב הוא שהיוצא מבית האכורין
 מכיף תורה טעם יפה הוא וכו' גב' דתורה אינה באה על חטא
 כלל אלא הוראה לשית כחש' ד' צריכין להורו' וכו' וכליל פסח
 צריך ליתן הודאה לה' כה' רמו' לזה עכדי הכי' ועד נר'
 שיש לרמז כזה לגאולה שיבא כה' כד' ואמר' כל הקרבנות
 עתידן ליכשל חוץ מקרבן תורה וכדי לרמז לזה עושין אותם
 מעשרין וכדי שיעל' כרנון ה' שהיו לגאולינו גאולה שלם אכיל
 אבל עשו' אין אלו נוהגים כפי מה שכן עושין אלא אמו עושין
 ג' מצות כמו שזכרנו' או ג' מצות בדר' דאין לרמוז כלל
 זה עכשיו כיצ' את בית האכורין ועוד דה' אחר ליה כפי
 מ' מהודאה הא הרכה הודאות אמרי' כפינו וג' און שותין
 כפינו הגאולה האחרונה ומה לנו כרמו' לא עכדי ל' הוה
 הטוב כעיניו יעשה ותמים תהיה עם ה' אהיך והמנוה נעבד
 ל' ה' כלכר והוא יעשה כרנו' הטוב כי לעולם חסדו וי' וי' וי'
 ועושין כהן' לידע אינו ראשונה וכו' מכונן מצוה הוא וראוי
 לעשו' דאין מחסיד כלום כזה לא ד' אי' ל' כוה' דלמדן דקיים
 כוה' אש שיוגם הפסד כדבר ות' ל' דבריהם אין עיכוב
 בדבר וכמ' הטור וכלותה ששם ת' עושין מצוה א' וכפרס
 אש ככר ישב אותן כמו שהן ואין אש' שלא יהיה כהן' ה'
 מ' שום דאמר' כקרב' המעב' קרש טובה לרום לרום ל' ל' ל' ל'
 ל'
 נמי אותה טובה להיות א' כ' וכו' ואע"י שאמרין דקדש
 המעב' שמעב' הכא לא מעב' אלא דמנוה הוא לעשות כן
 ומורה חיוב' המנוה וכו' אשיתן צריך להיות על כד' עשיתן
 וכמ' הכלכו כשהוא אכר' ל' ודוק ל' דהקרב' אכל' על האר' השם
 אף יע' דבר כפי וכו' מ' כשם ל' אכר' דקיים לעשות דקרב'
 וקט' ל' עבין ועד ל' דאין זה לחם עוני' אין כראה זה מרא'
 דה' מצות עושין מעשרון למנוה וכו' דאין קט' ועד מה
 פי' ד' ל' לחם עוני' לחם עוני' הוא משום דאין חמץ וכפי'
 ה' ה' ה'

מכערכ תאכל מצות והשאר רשות אבל ל' א' א' א' א' א' א'
 כיון כליל ח' כיון בכל הפסח חייב הוא כלאו וכרת ואין כוה
 פקטוק כלל ואנכ' נראה אומר דמאי דאמר כקרא על מצות
 המורוים ולא אחר על מצוה ומרוד ואכלתו איבא למימר משום
 ראוב' מיין הרב' בעינין המצה שבעשי' מהן כונן מצוה ושעורה
 וסימון וכוסחת וסבלת שועלובן כחזר איבא מיין הרבה
 וכמו שמפרשין במשנה ובאיוה מכל היוכין ונא ודי חובתו או
 אשילו אבל מכלן יחד כיון שיש בו כוונת ונא וכו' ע' כאן:
 ב כתב ר' ל' שם שאין צריך לא שתי מצות אחת פרושה ל' שמים
 ומכרך על המצה המוציא ועל אכילת מצה ה' ה' ה' ה' ה' ה'
 כמו שם סברא שכתב האור לעל כח' המיין הכת' ויכרך
 על השלמה המוציא וכו' ועל הפרוסה על אכילת מצה וכו'
 ומשני שיש מ' שאורן שומכר' על הפרוס' המוציא ועל השלמה
 על אכילת מצה וכו' כוננא דשום אחר מן הסברות איכה כמ' ש
 כאן הריף דעל הפרוסה מוכר' שתי' המוציא ומצה וכן כתב
 הרמב"ם שהוא דעת הרשב"א ש' ש' ד' כתב לעיל לפי שכתב
 הרמב"ם והנהגים כן דעושים ג' מצות דכוה איבא העלמות
 שכתב רבנו האור לעיל אבל הכא ל' ל' ל' ל' ל' ל' ל' ל' ל' ל'
 שתי מצות מ' המוציא ועל אכילת מצה הכל על הפרוסה
 אכפי הכר וכפי כלל הרב כיון דאיבא הריף והרמב"ם והרשב"א
 ד' ל' הכי דשתי' סני' למה לא נהגו כן כוה' אן ק' ד' דאש יהיו
 כ' ל' ג' אינו מ' ויחורוד דכל' א' כ' מהנהגו יעשה אבל כמ' ש
 דין דפרוסה אית לן ל' ל' ל' המוציא וגם על אכילת מצה
 אמר' לא ח' הרב למסקן כותיהו ועל מה שהקשה הרמב"ם
 דעל שני ככרות כראה דאין זו קושיא דקרא חייב כלילה הוה
 כלת' עוב' כל מאי דעבדי ויכלין למעכר כלת' עובי עבדין
 ככל' לא דנראה דגם כוה' אין כ' קצידא דכיון דאית עבדי
 המוציא ועל אכילת מצה או יהיה הכי או הכי אין קפיד' ומיין
 אית' על התנהג' וכו' וכפי הכראה מחנהג' אשוי' ככל כשהיה
 בשבת היו עושין ג' מצות ומיין הפרוסה כיון שתי' השלמות
 וכפי הכראה משמע דכענין שכתב לחם משנה הוא כן ודאי
 דצריך לכעוה המוציא על השלמה וכו' כשחל כחול אין עושין
 אלא שתי מצות ומכיא עשה' ושלמה ומכרך על הפרוסה שתי
 הכרכות כדברי הריף ודחוק הוא זה לענין לו דכשכתב מכרך
 על השלמה וכשחל כחול מכרך על הפרוסה לכך נראה דמאי
 שכתב ומכרך עליה שתי כרכות דהיינו על הפרוסה קאי כיון
 כשחל כשבת כיון כשחל כחול אלא ששחל כשבת צריך
 להמיה כן שתי שלמות משום לחם משנה אבל הכרכו' לעולם
 על הפרוסה וכמו שכתבו הריף והרשב"א ואנשי' ל' לעולם
 עושין שתי מצות כהריף וחולקים עליו דהשתי כרכות עבדי
 בשלמה ונראה דל' דהיה הכריכה עבדי מהפרוסה דמקיים
 כיה לחם עוני' ואש כן דהשתי מצות עבדי ככל חדא כ' מצות
 מחדא חיה' לאשקומין וחיה' לכריכה' מחד' להמוצי' ולאכילת
 מצה וכפי זה איבא ד' מחלוקות בעימן הכרכות באיוה מצה
 ואמר הראשון מה שכתב השור בתחלת הסימן דעל השלמה
 המוציא ועל הפרוסה על אכילת מצה כרעת הרמב"ם וכתב
 דאיבא מאן דאמר אכפא דעל הפרוסה המוציא ועל השלמה
 על אכילת מצה וו' אינה ככרא דלחם עוני' כענין 'והשלמית
 סברת הריף והרמב"ם והרשב"א דכולן הכרכות על הפרוסה
 וכו' שכתבו לחם עוני' בעינין' והרביעית היא דארץ
 ישראל דכל שתי הכרכות הן על השלמה ואין כאן שום רמו'

הטעמים דאמרינן ואלא יעשה אותן סמלת נקיה אמרי דאין זה לחם עובי הוא ודאי לא דיסלקן לעשות אותה סמלת נקיה ביות' ואין אומרין אין זה לחם עובי אבל לכתחלה אין לעשות חמלת נקיה אכיל למימר דאיכא דיונאים במנהג סמלת נקיה ואין אומרין אין זה לחם עובי אלא לכתחלה אין לעשות חמלת נקיה משום דאינו מורה לחם עובי אף על פי שאינו מדרשת הכתוב בן כמו בנהגים אינו מורה עיניו וכו' אבל מה שפסקו מעשרין אינו מורה כן ברכותיו ומה שכתב האגור כשם מקרי מולן אם נשכרה אהמן המנות בבין לאפית אחרת ולי כר' דאין ראויים הם הרף והדמכה וד' שבת' לסימוך עליהם ובושין הסדר כשתי מנות אלא שבראה שכיון שמרקקים לעשות מעשרין כזה ליה מנהג חסרה וכו' ומה שכתב ועוד דומכין וכו' כלומר דלמה ליה לעשות ולאשת אחרת יקח אחת משאר המנות דבולן ודאי שהן שמורות ליה אחר דומכין אין שימור גמור לשאר מנות ויטור כר' טעם אחר דשאל לא יכא מבין לערין אבל מותר אהמן הוא ומה שכתב דאעפ' כן אם נשכרה שלא ככברה שדה הוא כפני רבנן שילקח אותה משום הא דנריבין לפרום כיון דנריבין לצוה א' ואפי' שיהיה הראשון יעשה כ' וה' א' כתב אפי' שיהיה ג' דמשום הקדשה אין לטרוח לאשת אחרת לא ילפה דכתב ד' לא ילפה וכו' אבל אם נאכר א' מה' או ודאי נריך לטרוח ולאשת אחר' משום אהמכתא דעשרין למרקקים וכא' דלשאר כבי אדם אשילו שנהגים לעשות ג' אם ככברה או נשכרה ונ' איהו יעשה סדר כל ברשת הרף ונ' דיותר טוב ליעבר מליקח הסכור במקום אית שבו עין משו' דבעינן דהכניעיה לטע' מצונ' ככל עכ':

סימן ערו

א' ואוכלין וכל נרכן' הנהגה דוקא כל נרכן מה שרריך ל' אבל לא יאכל יותר מדאי מפני שכל לאכול מנת אפיקומין אכילה גסה והוא זכר לפסח ויקיים בה נפשעים יכשלו כס במקום שנהגים לאכול גלי אוכלך כל נרכן אשילו וכלי כל זמן דאי' גדי אוה' שלם דכזה המקום אין חוששין לו דמיחוי כ' אוכל קדשים דפסח בחון דבין דאינו גדי שלם אין חשש ובמקום שנהגים שלא לאכול גלי אשילו חתיכת כשר שאינו שלם אין אוכלין דברא' כ' אוכל פסח בחון ואף על פי שהקרבן פסח שלם הוא ח' וראה כי כשר זה הוא מקרבן פסח אשילו שאם קרבן פסח הוא אינו יכול להגניאו בחון ולא להילק אלא נריך לאכולו למיחוי ח' אפשר לומר שח' יעשה כזה אבל ח' כשר עוף אמאי אינו יכול לאכולו גלי דכש' למא' כשר עגל אוכל למיחוי ולמימר דמייל לל ככש' אבל עוף אמאי אסור הא לויכ' למימר דמיחוי כ' אוכל פסח בחון אלו דבשיראו אוכל כשר גלי לא יכתיבו חייה כשר היא ויראו שח' גלי ולא יראו שח' של עוף או של עגל או של ש' אבל מפשט דכדי דמכסה נראה דאין איבור אלא ככשר גדי או ש' לבר דמי איתא ככרה ליה כההיא דירושלמי כיון שמשום הוא היה נריך להוכירו כפירו' ואולי דגם מדברי רש' דכתב דמיחוי כ' אוכל פסח בחון דדוקא כיון שה' קרבן פסח וכו' אבל עגל ועוף לא ובמקום שנהגים לאכול גלי נראה דאשילו עגל שלם או עוף שלם מותר דכש' למא' גדי ומקום נראה כ' אוכל קדשים בחון דהיינו מהמין דעושין

קרבן פסח אבל משאר מיניו לא ירבי דייק לטון דמכס וכל מקום חסור לאכול מה גלי כולו וכו' וזה פשוט וגם דייק ככל מקום אסור מה גלי כולו כלומר אשילו במקום שנהגים לאכול גלי אבל במקום שאין נוהגים לאכול גלי ופלו שיהיה חסר אכר או אכר שלון אסור דברא' דדוקא גדי או מה ככי האינו אסור משום דנראה ככשר ככה אבל שאר מין כשר אין כאן חשש ועוד דבין דמסו שיראה הרוחה הוא אין לאסור אלא במינו של קרבן אבל שאר כשר אין לאסור אבל עגל מקום אין להקל כיון דכירושלמי אומר כן כפי' אבל אפשר דלוחין שראה אפי' עורו מהו אוכלין כשר עוף גלי כליו ככר' הו' סומכ' על זה שכתבתי אבל מה אפשר לייק מדברי הרמב"ם ככר' הירושלמי דמיעקרא כתב מקום שנהגו שלא לאכול אין אוכלין גורה שח' יאמרו כשר ככה הוא ולא אחר שראה כ' אוכל קדשים בחון א' נראה דכל כשר שיהיה שח' יאמרו חשו לזה במקום שנהגים שלא לאכול גלי אבל במקום שנהגים לאכול גלי דנדי' שלם גלי אסור כתב שראה כ' אוכל קדשים בחון דברא' משום הוא שלם הוא דאיכא למיחוי אבל התם אינו אומר שראה כ' אוכל קדשים בחון אלא נראה ככשר פסח וא"כ ככל כשר איכא למימרה אשילו מחויך וכיון שהוא מחויך אינו מתגבר בין כשר לכשר אלא דיה אינו כ' הכרה דכש' במקום שנהגים לאכול גלי שייך למימר דכש' נראה כ' אוכל קדשים בחון אסור אבל במקום שנהגים שלא לאכול גלי אין לומר שראה כ' אוכל קדשים בחון דאמאי נראה אלא משום שיהיו אומרים דכשר זה של כס' הוא והאי דאמרי' דבמקום שנהגו שלא לאכול גלי דאבור וכו' היינו דוקא בלי' דראשון של פסח ולדין כשפי הלינות אבל כשאר הימים אין איבור כלל ואשילו גדי או שלם שלם גלי מותר ומה שכתב דאשילו במקום שנהגו לאכול גלי דנדי' שלם אסור נראה מההיא דאיתא כ' נראה אחר דבי יופי תודום איש רומי הנהיג את בני רומי לאכול נדין מקולבם וכו' שלחיה לאמלא תודום אתה גומרו עלך כידוי אשתה מאכיל את ישראל וכו' ואעפ' דאפשר לומר דהאי דתודום איש רומי היה במקום שנהגו גלי אבל במקום שנהגו לאכול גלי אשילו מותר מותר גלי אשילו במקום שנהגו לאכול גלי ר' האומר כשר זה לפסח ח' ר' אומר ח' אלא דרכ' דאמר בנ' יאמרו כהמתו הקדושה מחיים כו' ועל זה מכיח' הא דרבי יובי דאמר תודום איש רומי היה ג' את בני רומי לאכול נדין מקולבם כל' לי פסחים וכו' והקשה לר' דאמר רמי שאמר כשר זה לפסח אסור והכא בעינן שיהיה מהולב אין שאינו מקולב לא ומשני אמרי מקולב לא שח' אמר לא שח' לא אמר שאינו מקולב אין לא פירש אין לא פירש לא ואם כן מקולב הוה ליה כאלו אמר א' א' א' קאמר אלא אמאי קרוב דכשהוא אכיל רב אסור דאית' כשר זה ואלא שברא' כמקריש בהמתו ולאכל קדשים בחון ואינו אומר דנראה כ' אוכל קדשים אלא אוכל קדשים ממש ר' דהרד"ם בהמתו ג' הכא גדי מקולב אמרינן דהקריש בהמתו מחיים ועכשו אוכל קדשים בחון אלא דאיכא למימר דלתודום איש רומי דהיה נכרא רבא וכדאי' דלא היה מניח לקדוש בהמתו אלא שיהיו גולין נדיים כל' ויהוה היה עושה כדי שישאזכר לקרבן פסח ואמרו לו דרירכס היה נראה כמאכיל קדשין בחון מ' האי דתודום אשילו במקום שנהגים לאכול גלי

ראש יוסף הלכות פסח

למדק עליה ולא יכלול גם הפסח נרדף שיהיה עם המנה
ומזרז דכבודים ליה ה"ל של מנות ומזרזים יאכלו ונראה
מדכריו דכרובה אחת על פניהם בני של מנות ומזרזים
ולא כמו שכתבתי ונראה לומר דכסבור ואכל מנה ומזרז
היה כורך גם כן מכשר הפסח כדי לקיים על מנות דמזרזים
יאכלו ויאוכל או לא היה מברך אלא על מנה ומזרז אבל זמן
אכילת הפסח היה אחד הנהגה באחרונה ואז היה מברך על
כן נראה לי:

סיבן העו

א ולאחר נמר כל הכערה אוכלין מחנה השמורה המת
המנה וכו' הגדרה משנה היא כשרים ערבי פסחים אין
מפטרין אחר הפסח אשיקומין כלומר אחר שאכלו הקרבן
של שבה אין אומרים אשיקו מינו מתיקא כמו שדרך כל אדם
אחר כיגודה לאכול מינו פירות וכו' ואיכא תרי לישני בנת כמר
אזר א"ל יוסף ה"ל יהודה ה"ל שמואל אין מפטרין אחר תנא
אשיקומין ולפי' אחר מזרז מתייבש הכי א"ל יוסף א"ל יבדש
אז' שאלו אין מפטרין אחר הפסח אשיקומין כך היא גירסת
הר"ף ואיכא נוסח אחרת בנא וכמו שכתב בעה ושבקו הר"ף
וה"ה הכס והר"ה ש"ל ש"ל קמא דהוא לישאל דגמרא ולשאל
כתרא הוא דמר וזמרא ולישאל דת' ערשא א"ל כן לאחר נמר
כל הכערה אוכלים מחנה השמורה אשיקומין והיא במקום
הקרבן שהיה נאכל על השוכה ורפי' ורש"ם כתבו דלפי' המש
היא וכו' למנה שהיו אוכלין עם הפסח ככרובים ג"ל נראה
דכשאלו אי אחריון כמו שכתבתי והוא מנה וכו' לקרבן פסח
שאל באחרונה כעין כשין פנה דלא יעבור טעם הקרבן מפי
וה המנה הנאה במקום הקרבן נרדף שיהיה כמו הקרבן א"ל
אי אחריו דהוא מנה היא וכו' למנה שאכל עם הפסח מהמנה
אין נרדף א"ל יעבור טעם המנה מפי' והכרי' המזרז הוא כש
שכתבתי וכן נראה דכ"ח וכו' לפסח הנאכל כל השבע וכדורא
לדכרי' לשכס דלא כעו טעם מנה שיסאר כשין כמו דאיכא
פסח דהא הכשר טעמו רבה וסאר כפיו הטעם אפי' שאכל
המנה עמו דהמנה אין טעמו כל כך חזק וכמו שנראה בגמרא
כמו הכשר כדי שיסאר טעמו כפי' א"ל לא כעין שיסאר בכ
טעם המנה וכנראה נראה דכתי' טעמא אוליגין ג"ס איכא
למדק דמאי פ"ק בגמרא להאילי' לשכס דקאמר אין מפטרין
אחר מנה וכו' מרקינא כשתנייתין אין מפטרין אחר הפסח
אשיקומין דמשמע אחר הפסח אין מפטרין אבל אחר המנה
מפטרין ושאי' קושיא כיון דהמנה כלה וכו' לקרבן פסח
עכדין כמו בפסח דהא איתקם מנה לפסח ובל' מלי' דעכין
פסח עכרין כמה וכמו שאין מפטרין אחר הפסח כך אין
מפטרין אחר הפסח ובל' לפי' מ"ד דמ"ז וכו' לקרבן פסח
אכשר דאיכא למימר דאי' כעין בינה מעט כמו בפסח דאין
מפטרין וכו' אמאי לא נקט בכתב' אין מפטרין אחר העש
אכל לפי' דשכס דהמנה כלה לשא אותה המנה הנאה עם
הפסח מאי פ"ק כמו שאין מפטרין אחר אותה מנה כן אין
מפטרין וכו' אחר מנה וז"ל כן ואין לומר כמו שרצה לרש"ם
לומר דדוקא אחר פסח עם המנה הנאכל' עמו אין מפטרין
אבל אחר מנה ו מפטרין דמאי שנא כיון דזו כלה וכו' לומר
מנה דדוק ויאכלנו בהיבנה וכו' דכתי' דהו' וכו' לקרבן פסח

נרדף

וכו' שאמר דכראה כמו מאכל קדשים כחון מאס רהיה
ש"ס כ"ל:

ב ודאי מכוול מנהג כשר הוא הגדרה נראה דהכי
פירושו משום שיש מכוול דכראה כנ"ל כגון שמשי' ככתבו
אעפי' שהוא ככלי קנה בני אדם או רובן ככולן קח' ליה כלי
כיון שאין בו הטעם וכשלו זה מחלף כנ"ל להכי כתב הטור
דדאי מכוול דהיינו כקדרה וכרוטב על הכירה ודאי רמזה
כשר הוא שאין להתחלף כנ"ל כלל אבל ההוא שתייך
במחבת ככתבו אינו מהנהג כשר דלתי' להתחלף כנ"ל אבל
מכל מקום אינו אסור דמכוול הוא ונלי' שאסור היינו כלי
כששר דאינו מונח כנ"ל כלל אבל מכל מקום אינו מהנהג כשר
כ"כ כמו מכוול ודאי כ"ל דכרבי' המזרז וכן מתיישב
דכרי' המזרזי' מה שאין נראה דמכוול מנהג כשר הוא
דהיינו מכוול שאין קורין אותו מכוול שה"ל כקדרה וכרוטב
וכדרך דמכשלין אבל במחבת כתמור אעפי' שהוא מותר
או כנ"ל מנהג כשר וכמו שכתבתי או אסור שאמר ודאי
מכוול במקום שנהגו שלא לאכול כלי' דהוא אמינה דכיון דאין
מהני' לאכול כלי' ה"ל דהשנהג הכשר שלא לאכול אפילו
בשר מכוול מאס' דאיכא למיחלף ככשר כלי' אעפי' דמותר
לאכול מכשר מכוול הכל נוקם אינו מהנהג כשר כ"כ וה"ל
דיותר טוב לאכול שאר דברים קמ"ל רמזה כשר הוא וכשר
לאכול כשר מכוול דאין שמה אלא ככשר וגם אין להתחלף
ככשר כלי' דכרבי' רמז' ליען הוא מה שהוא כלי' ומה שה' מכוול
עם אין לגזר גזרה לגזרה וכיון שכן אין אנו נרדפי' לדכרי'
הר"ל וכו' מה שכתבתי לשון העיר ע"ד משל מדרבי' אבל
לפי' דכרי' הרב אינו יודע מאי ערפופת' יש כלסוף המדרבי'
מלשן דכרי' הטור כיון דמאי דהקשה לכל הלשונות איתיה
דמאן דהטור כתב ודאי מהמזרזי' כתב ונראה מה מע"ה
ומזרזי' זה כיון דהכל הוא על מנהג הכשר וכו' ואיכא למימר
דלשקודאוי' הוא דבר פשוט וכתור הוא דדאי הוא כן ואיך הפך
אבל נראה דאינו כל כך פשוט לא נראה דאעפי' דאיכא למימר
דאינו מהנהג כשר עכ"ל קאמר ונראה דמנהג כשר הוא' יש
הלוקה לומר דאי' לא אפילו בשר אפילו מכוול הוא מהנהג יותר
כשר דלא אית' למיחלף ככשר כלי' כן אבל הרב כתב הפ"ה מוס
דלש' אבל כשר מכוול כו' אית' שפיר טעי' דמורה דמכוול
אין כלי' לא ואולי' דזה אשמיטין כמה שאמר מהנהג כשר דלא
נימא האי הלוקה וכימא הך דמורה דנ"ל לא' ואיכא למיחלף
האי דכתב הרב דא"ר איכא למי' דראש' אבל כשר אפי' מכוול
לגמרי' איכא למיחלף שמה יאמרו דהוא כלי' ואפילו כשר פסח
בחת' אבל כשאינו אוכל כשר כלל אז איכא למימר דמה שאדם
אוכל כשר מאס' דמאי יכא לאכול כשר כלי' אין אוכלין כשר
כנ"ל לשיכ' כרא' לומר כפירושו דכרי' הטור כמו שכתבתי ע"כ:

ג הגדרה כפי' דכרי' דלמחם פריקת המנהג שמשמין אותה
קחת המנהג הוא אחר קריאת ההגדה קודם פיעטה הסדר
ואנו טהנים לעשותה קודם קריאת ההגדה ומקיים כיה
לישאל דהא למחא עיני' מה עני' כפסח' כו' ומ' דכרי' דלמחם
כפה אינו מדוייקים דכתב' אחר זה ואח"כ כורך מנהג ומזרז
כא' ומטביל בהרבות וזה ודאי כיון שכה קיים דאי אחר שכה
קיים אי אפשר לעשותן דלתי' מזרז דרכו ומכוול מנהג
דאורייתא א"ל כן ודאי דכיון דכ"ה קיים הוא זה שכתב וסבוק
הלל ואחר כך אוכל מהזבח ואחר כך אוכל מהשסמ' ואיכא

נריך היסכה דלי לא זה דהוא עיקר הגאולה במאי יסב ולא
 יכרך עליו דכיון דכרך על המנה כתמלה אין לחזור ולברך
 עליו פעם אחרת אומתוס דעיקר המנה היא כראשונה
 דאכול אתה לתיחבון ואזיש לכרך ואף על כו שנאמר דהאי
 באחרונה הוא עיקר המנה מה כראשונה נריך לכרך דאין
 למלא כריסו ממה ואחר כך לברך עליה וכמו שכתבו לעיל
 בענין המרור ועיין סס כרברי התוס' בע"פ אבל מספקא לי
 בזה דבת' ויאלכו בה' סכה דאם לאכול לא היסכה אין נריך
 לחזור ולאכול בה' סכה דאיכא למימר כמו שכתבתי דכיון
 דהיא זכר לקרבן אם לא עכש' אחתי ונריך לחזור ולאכול או
 דילמא כיון דכבר נלא היסכה לא חובתי כאכול כוית מנה כראשונה
 או עכשו אבל כלא היסכה אין נריך לחזור ולאכול ועוד
 דאחר מנת אטיקומין אין לאכול טוס' דבר ואולי רכיון דמאי
 דאכל לא היה כהנין איכו עלה לגם אבל לת' אטיקומין מ'ט
 כפי הפשט נראה כיון דהאור לא הזכיר זה דאם לאכול כלא
 היסכה שניך לחזור ולאכול אין נריך לחזור אלא דאיכא
 למימר על זה דסמך על מאי דכתב לעיל דאם אבל כלא
 היסב לנריך לחזור ולאכול בהיסב גס הבא יהיה הדיון כן לא
 דאיכא לעומר גס על זה דאם ביד על זה אמאי לא במק' ג'כ
 על ענין ההיסכה כיון דהנמשאים שוין ומדברי הרמב"ם כפי
 הלשון שהביא הרב לעיל נראה דאין כאן חינוכ היסכה דכתב
 ז"ל כדראה מדברי הרמב"ם שבת' אימתי נריכין היסכה כשעת
 אכילת כוית מנה וכשיתיר' כוסות ושאר אכילתו ושתייתו
 אם היסב הרי זה משוכח וכו' נראה דאין נריך היסכה אלא
 אכילת כוית מנה דחובה אבל שאר אכילה לא אלא שיש
 לדחות דגם כוית מנה שאכלין כאחרונה הוא נכנס במה שכתב
 בשעת אכילת כוית מנה אבל כפי מה שנראה כיון דאיכא
 משקרא ידיו חובתו שאם אבל עכשו באחרונה הכוית כלא
 היסכה א"ל לחווי' כיון דאינו אלא שישאר טעם מנה כפיו ומ'ט
 אם לא יסיה לו לא באת דמיכטר או נריך להיחמו באחרונה
 או דרתי נריך א"ל לא אכלו בהיסכה לחזור ולאכול בהיסכה
 וגם אם או יכרך וזה לדעת רב אלטם וכמו שיתבאר לקמן
 בס' תע"ט אבל להרא"ש יאכלנו מיר האי כוית דמיכטר ונריך
 עליה ומ'ט מוכח לדעת הרא"ש כראשונה הוא העיקר ולכך
 נראה דאם אבל מעיקרא ממנה דמיכטר בהיסכה דיטלו
 סרכה מנה דמיכטר וכטבא לאכול אחר כך מנה דאטיקומין
 ולאכול כלא היסכה שאין נריך לחזור ולאכול בהיסכה ומ'ט
 נריך עיין כיון דכא' זכר לקרבן פסח וכו' ועיין ע"כ :

כחנות אף כאן כחנות ורכי עקיבא סוכר עד הבקר הוא חמץ
 של פסח דכתיב כי כחפזון עד שעת חטון דהיינו עד הבקר
 כזינאו ישראל מחנרים דהא כתיב לא תנאו אפיכתח כתי
 עד בקר וגו' ורכי אלשר סוכר חפזון מחנרים דהיינו כשעת
 מנת כבורות דהיינו חנות וכמו דרש' התם וכו' א"כ לפטר
 דהלכה כרכי אלעור כן עוריה ולעפי' דתת' מתני' הוא ג'כ
 כרכי עקיבא כמכתב מגילה מ'ט כרכי אלשר סוכה כש"ט
 מקומות ואם כן עדיף תלת' מחדא ולעפי' שנאמר כמו שאמר
 בגמ' מה לי חדא בתת' מה לי טיבי או ג' מה כאן באקומה בת'
 פ' ריהא מסכתא דיריה דהיינו מקומו פתיס בתייה ומ'ט
 פ' אשפר דהלכה כרכי עקיבא דסתם מתני' כוית גבי הלכתא
 פסיקתא ועוד דהלכה כר עקיבא דחברו דכיון דארכי כרכי אשפר
 הכי ואיכא למימר הכי דהרובן לכללן דהלכה כרכי עקיבא
 מחברו ולשון הטור הכי מוכח דאית ליה הלכה כרכי עקיבא
 דכתב ויהא זכיר וכו' דמשמע דאם אבל אחר חנות מנא ידו
 חובתו אלא משום דאיכא למיחס להא דרכי אלעור וגם יש
 להחמיר בהא דר' אשר כתב הכי או אשפר דכתב ויהא זכיר
 דנפיקו כר עקיבא רשעי' דאמר רכי עקיבא דהפסח חמץ
 כל הלילה היינו מדיון תורה אבל רכנו עשו הרחקה עד חנות
 כמו שהיה דפ' דברכות והא ראי' דכהניא פתחא דאמר
 הפסח אינו האל אלא עד חנות קאמר כגמ' דאיתא כראש'כ
 ונריך כנח דילמא כרע' ומדרכון ומשני' אי הכי מאי אלא אם כן
 נחמ' דלרכי עקיבא אשפי' שהוא סוכר דהפסח ומכיל הלילה
 מ'ט מדרכון אין זוכלין אותו אלא עד חנות דאל"כ מאי נריך
 דילמא מדרכון ורכי עקיבא הוא אבל מ'ט הדין דפ' דברכות
 מוכח דלרכי עקיבא כן דאורייתא כן דרכון ומ'ט כל הלילה
 וכן נפק דלמכס עקיבא כן דוחמו כל הלילה כרע' אלא דהיא
 דפרק כצוק איזהו מקומן דילמא דרכון הוא ור' קשה האי
 דברכות דקאמר וכל הנאכלים ליה אחר וכו' ומתנות עד חנות
 זקאמר כגמרא ואלו אכילת פסחים לא קתמי ממי ראש'כ
 הוא ואי אמרי' ררע' כוכר דהדרכון עד חנות אמאי לא קתמי
 גס כן אכילת פסחים אלא דאיכא למימר דאיתא כראש'כ
 מדקת' הכהו מדאורייתא עד בקר ומכמס עשו הרחקה עד
 חנות ולא קתמי אכילת פסח ור' דאית ליה לתנא דאכילת
 פסח עד חנות מדאורייתא וא"כ כן אין ככסם בכלל' אלו ומאי
 דפריך דילמא מדרכון ור' עקיבא היא היינו לפי מאי דמקשה
 אבל לשי' האמת רע' סוכר דזיכו כל הלילה כן דא ריתא כן
 דרכון וכת' הטור ויהא זכיר לאכול קודם חנות כדי להחמיר
 כר'א וכמו שכתב הרא"ש דיש להחמיר כראש'כ ומ'ט נראה לי
 דאם לא אבל עד חנות דיאל' אחר חנות וכרע' דאמר חמץ
 כל הלילה וגם דלמכס פסח כויתו וכתב הרב הנחמד דהכי
 עיקר גס' ל' הטור הכי מוכח וכמו שכתבתי וכן כענין ההל'
 כתבו התוס' לזכר שניך שלא לקרותי אלא עד חנות וכדאי
 דאם לא קרא איתו עד חנות ש' קרא אותו אחר' וכש' זה נריך
 לאכול המנה קודם חנות שיעור הרבה כדי שיהיה אחר כך
 קריאת הסלל' קודם חנות וכו' :

ג' ויש אמרים שניך לכו רכי כ' צדוד ולטלו כחודשת ולאכול
 אחרת כוית מנה לכה' ד' הגמ' זה לא מנאית כשום אחד
 מההסקין' והרא"ש לא כתבו אלא דמדרכי' יאכסם נראה דנריך
 לאכול כחודשת ומרור אבל ס' אבל אחר' ג'כ כוית מנה לכה'
 זה לא ראיתי ועוד דכיון דזה נריך לשאו' זכר מה שהיה פוסק
 על

ראש יוסף הלכות פסח

הלל ועשה אחיו צריך לעשות אח"כ ולאכול מנה לבדה כיון
 שכבר עשה החיוב ואפשר דהטור כתב זה לומר דאפילו לרבו
 אן המפרטי דלית לכו לאחי מנה אחרונה היא ככרובת מרור
 וחירות מ"מ על ידי המרור והחרובת מתבטל טעמו ואין
 נשאר טעם המנה כפי אחר הסעודה לפיכך נדך אחר כך
 לאכול מנה לבדה באחרונה כדי שיטאר טעמו כפי אחר
 הסעודה וכו' תימא רבינו ב"ה שיהיה הלל עשה נ"כ היה טובל
 בחרות וכמורו גם עכשו אמר עשוין כן מנה שהיה לו הוא
 שיהיה עכשו איכא למימר דאז כיוון הלל שהיה כירך והיה
 עושה הקרבן כפי אצ"י שהיה כירך כמורו וטובל בחרות
 מ"מ טעם הפסח היה האר כפי רבינו דקטעם הפסח רב אינו
 מתבטל על ידי המרור והחרובת ולעולם טעם הפסח נשאר
 צפוי ואל מנה דאין טעמו כ"כ חזק מתבטל על ידי המרור
 וחרוסתו ל"מ כשאר טעם המנה כפי לט"כ נדך לאכול אח"כ
 כך כוונת מנה באחרונה ונדך לעשות זכר למנה שהיה עושה
 הלל וגם שיטאר הטעם כפי ובמזמור המע דמאי דעכרין
 הכרובה זכר למאי דהיה הלל עושה היה קודם הפסחה וגם
 לרכנן כרובי ואח"כ יש לעשות כפי פעמים זכר ועוד דכפי זה
 היה נדך למפטר גם כרכנן זכר וכמו שפירא בגמ' דעכרין
 נמי מעיקרא כותיבו ואין להקשות דא"כ אהו מרור וחרוסת
 דרכנן ומבטלי מנה דאוריתא דהא אחרין לעיל דהכרובה
 היא עכ"פ יתקון דרכנן וא"כ הכל דרכנן הוא ועוד רבינו
 דכבר אכל היה האל יוצא ידי חובתו ולי נראה דמכרי דש"ס
 אין להכין דהמנה שאוכלין באחרונה היא על ידי כרובת מרור
 וטובל בחרות דאינו אלא הקרבן המנה שאוכלין באחרונה
 שיאכר המנה שאוכלין עם הקרבן המנה דהמנה אינה אלא
 זכר המנה לברוא"כ מנה לבדה הוא אוכל באחרונה והרי
 כל אחר לבדו מנה לבדה ומרור לבדו א"כ יאכל דרכנן הא אכל
 מקודם הסעודה וגם הכרובה כהלל כבר עשה וזה אינו
 אלא כדי שיאכל מנה באחרונה שיטאר טעם המנה כפי
 כמו הקרבן פסח שכל עליה טעם ואינו אוכל אחריו כלום וכמו
 שכתבאר כמה שיבא כע"כ :

ד ולא יהיה לו אכילת אציקומין לטורח ראה כבוד וכו' וכתב
 פרוקא והכילו הרב הגה"ה ומה יוכל לעשות שאמר ולא
 יהיה לו למרחם אם יהי לטורח מה כירוא"כ הכוונ הוא ש"א ירכ'
 כאכיל' כפשרתו וא"כ יהיה טעם הדב עד שהיה ק"ן כאכילתו
 ויקיים ביה ופושע"ש יב"ש כס וכו' ודברים ראויים הן ע"כ
 ד' ואם טעם ולא אכלו וטובד קודם סכר וכו' הגה"ה
 איכא למדק דמאי טעמו של אכ"י האו סכר דכרבת מוון וטען
 כום אצ"י סוכר קודם סכר כ"כ הא איכא מרכה ככוסות
 דהא כרבת מוון שאל' נדך כום וא"כ נדך לכרך עליו דאי אין
 מכרכים עליו אסאי הוה כום ואי ס' דכרבת המוון אין טען
 כום אצ"י שנו' אחר סכר כ"כ מה בכך יטול ידיו ויכרך המוני
 זו אכלנו ויכרך כרבת מוון בלא כום וא"כ אין כאמר' ככוסות
 זאין לומר דלש"ס דאין נדך כום מ"מ לכתחלה ושל לכרך על
 כום דזה אינו דלשון אין נדך כום היינו לכתחלה דכן הוא
 כשאר נדך כום היינו לכתחלה וכפי זה אם לא יהיה לו כום
 לא ימנע מלאכול אכל לעיל כ"כ כרבת מוון סכר ליה לטור ול'
 דכרבת מוון נדך כום ונדך לחור אחריו וכמעט שלא יאכל
 או אין לו כום ויש לומר גם כן דכרבת מוון סכר ליה דנדך
 כום ואל כוכר קודם סכר כ"כ וחר ונטל ידיו ואוכל ואינו

מכרך כ"כ היינו משום דחשיב הכל כסעודה אחת כיון דהא
 כוונת סייך כאיתה סעודה ודוחק לומר דכרבת מוון נדך כום
 אצ"י שלא יכרך עליו כ"כ ומה שכתב הר"ש מקיים לרבו
 אכ"י נראה מלשון דמאי דכתב אבי העזרי דאפילו כרך
 כרבת מוון אם הוא כוכר קודם פרי הנפן שחטל ידיו וכו'
 אינו מקיים הראש עמו שהיא כתב אם בטל ידיו כ"כ
 לכרך או אחר הכל לו ויכרך יטול ידיו ויכרך המוני וכו' ואל
 טבא עד סכר וכו' לא יאכל פעם אחרת כל מנות שלנו
 שמורות הן משעת לילה ואצ"י שאל דברים אחרים הא
 משאו וכתב על זה וכתב ה"ד דיר אחרת דאצ"י דאין
 מפשיירין אחר הספח וכו' אם הפשייר אין נדך לחזור ולאכול
 כן כמי לדין דאין מפשיירין אחר מנה אציקומין אם הוא
 דאם הפשייר אין בכך כלום וכפי טעם מנה הראש הכל נראה
 דככירא ליה דכרבת המוון טעון כום וכפי מה שכתב דר
 לעיל כ"כ כרבת מוון נראה שסוכר הראש דהשתא נהנו שלא
 להכרך כום ועין לעיל אכל כפי מה שכתב מחבמי אשכנז
 דכ"כ המנות שמורות משעת קצירה ודאי שנדך לחזור ולאכול
 משום דהא כום נ' הוה כטעות א"כ לדין כמי דכל המנות
 הן שמורות משעת לילה אח"כ לא אמרינן שהיא כום נ' הא
 כטעות כיון שנדך להפשייר כטעם מנה ואל כאשכנז משום
 שימור כטעות קצירה אצ"י שמורות שלנו שמורות משעת
 לילה עכ"פ מחמת זה שאותן שמורים כוונת אצ"י דכולן מנות
 שמורות הן מ"מ לחזור ויאכל אפ"י אחר ההלל ואצ"י שלא אכל
 אחר מנה המורה משעת לילה שום דבר והיה טעם מנה
 כפי ע"כ משום שהיא שהיא שורה כוונת זמן נדך לחזור
 ולאכול הכל לא יהיה נדך כן דכרבי פיפטר כטעם המנה זכר
 לקרבן הפסח שהיה נדך לחזור ולאכול וכפי הדין נראה ל'
 דיש לאכול רבינו דמחמת ש"כ הוא דלא אכל היה ליה כאילו
 לא עשה אותו הבדר כלל ואצ"י דאחרין כעלמא דנטל ודא
 או הכ לן ויכרך דהוה היבס הדעת ונדך לחזור וליטול ודא
 או לכרך אם ירצה לאכול היינו דוקא שלא רצה לאכול מרשת
 דידע ולא רצה אכל כשיהיה לו לאכול לא שכתב לא מקרי זה
 היבס הדעת וחזור ואוכל ככל ואל לא דמשתפא אחיבא
 דאפילו נטילה והמניא לא נדך דלא היה זה היבס הדעת
 ככל כיון דרעת מעיקרא עליה ויבנה למעבד לעולם לא
 יבוי ארס דעתו למעבד מנה וכפרט אי לא כרך כרבת
 מוון אלא שכל ידיו לכרך או אחר הכל ויכרך ומה שכתב
 הרב על דברי הר' קלונימוס אכל לדין ודאי שיש לתקן
 כדכרי אבי העזרי נראה לדין דקיימא לן דכרבת המוון
 אין טעון כום וכו' וא"כ איכא קושיא שהקשו כיון שאין
 נדך כום אח"כ אפילו שטבח עד שחמר כוונת פ"ה אח"כ
 אינו חור ונטל ידיו ומכרך כרבת המוני וכו' ומכרך כרבת
 המוון בלא כום וכמו שכתבתי כן כתב הר"ש טעם של כ"כ
 הוא ונראה דמ"מ כיון דכוסות שתקנו חכמים הטיילו אחת
 על כרבת מוון אם יאכל מדרך כרבת מוון בלא כום נראה
 כמי שאינו מקיים תקנת חכמים דאצ"י דכרבת מוון אחר
 תקינו מ"מ ככרבת מוון שכליל פסח תקינו הכי וכזה כ"כ
 מתקונה שהקשיתי בדברי אבי העזרי ותיקן
 ו כתב הכל כוכסם ה"ס שאם נאכרה המנה וכו' ואין
 צריכים יותר והדוקא כתב וכו' הגה"ה דברי הר"ש
 נראים דכיון דענות שלנו שמורות הן וכפי הדין צריכים אלא
 לאכול

ור' יוחנן אשילו במקומו אינו יכול לאכול דבר כלל אלא דאיכא למימר דאי כתב הא דשמואל דמקומו לא יאכל סוס דבר אחר הוה אריגא דלא סבירא לכו כדכר ויכול לאכול מהפסח פתחו כב' מקומות וכו' ואמר ר' דלית ליה דפלגי שמואל ור' יב' כו' עם דב קא משמע לן דגם שמואל ור' יוחנן סבירא להו כו' כדכר אשילו דהוא משנה בתמיתכת הדין והוה למנסי סיס לה דין הפסח ודלא כדכרי הומו' דלית להו דמנסי לא אשכחן סוס דוכת' דאבור כתי מקומו אכל כראש לידקשה לטון הטור להלמו דכתב פירוש משמימו לאכול הפסח לא יעקרו ממקומו לאכול במקום אחר דנראה דקוף סמימו אין יכולין אכל לא לא סיימו אלא שדין הם אוכלין אשה יכולין ליעקר ולאכול במקום אחר לא אית דפסח משנה היא כביד' גולין דאין הפסח נאכל כשני מקומות דאשילו הפסח שמואל למונ' קופין את פני עד שביע' לחבורתו ואע' לומר דמה שאמר משמימו לאכול היינו סמיים לאכול סוד כות' וסיים לאכול מכל וכל דהיינו גמיש' דאשונה דאובל דו' אינו דנראה דכיון דס' כשני הרומיקרי אכלה כשהתחיל ללעום ועוד דשכח רבינו הטור בענין מנת אפיקומין כתב ואפיקומין הוא לנו במקום הפסח הינכר משהתחילו לאכלו לא יעקרו ממקום למקום הרי דכחה דכשתחילו אבור לאכול ולעקור ממקום למקום דנראה דבתר התחלה אזלין אלא דנראה דהכונה הכי הוא אין מפתידין אחר הפסח דר' אחר הפסח הכי משמע כמו שכתב הטור דהיינו אחר סמימו לאכול את הפסח וכתב טהור סמימו לאכול את הפסח לא יעקרו ממקומו לאכול במקום אחר אפילו דברים אחרים ויהי משום דשח' יבא לאכול את הפסח עצמו כשני מקומות דהיינו אחר שהתחיל כאן לאכול ילך במקו' אחר לשימו' אי' האסור הוא לאכול אחר פסח אחר במקום אחר שלא יבא לאכול הפסח אחר שהתחיל לאכול במקו' זהו' אלאכול האחר במקום אחר ומשום הכי כתב ואפיקומין הוא לנו במקום הפסח הינכר משהתחילו לאכלו לא יעקרו ממקום למקום דהיינו כמו הקרבן פסח דאין נאכל כשני מקומות ולאפוקי מדכרי התוס' דלית להו דמנסי לא אשכחן דאבור לאכול כשני מקומות ואחר כך ולא יאכלו אחרי' סוס דבר ואכילו כאלותו מקום כמו שכתב בקרבן פסח אלא יבא דשמואל ורבי יוחנן וכן דייקי דכרי דשכס והטעם דאשילו במקומו לא יאכלו אפי' שאר דברי סיינו משום שלא יאכר טעם הפסח או טעם המנה משני שהו' יהיה סוס דאכל' וכו' הוא דרך גדולה דבקרבן כתיב לפשחה דהיינו לגדולה ולפי דכרי התוס' שפ' דמנה אין איסור לאכלה בשני מקומות אמרי' אינו אוכל במקום אחר דבר אחר היינו משום דבקרבן כרי' ושמואל דלית להו דאין מפתידין אפיקומין דהיינו מני מתיקה כרי' שלא יעבור טעם הקרבן שאוכל באחרונה שפי' אי' לשמואל ורבי יוחנן אין צריך לומר דמה שלא יעקרו ממקום למקום אחר לאכול דברים אחרים דאסור כרי' שלא יבא לאכלה ה' יבן פסח כב' מקומות דתיפוק לי' משום שלא יאכר טעמו של קרבן שפניו דנריך לאכלו באחרונה אי' הדין שכתב בטור דלא יעקרו ממקומו לאכול במקום אחר וכמו שפרשנו משום שלא יבא לאכול קרבן פסח כשני מקומות לא הוה צריך לכתבו דהא לשמואל ור' אין הטעם משום הכי אלא כרי' שלא יאכר טעם הקרבן אלא כיון דכדין עצמ' אשכח' להו כו' פתח

לאכול מנה באחרונה ובר לפסח שאר טעם המנה למה לא יעבור הכי ומה לנו שאכרה המנה כיון דאיכא אחרות ע"כ:

וזהו פסח כתב ראש' דאמר הכ' ונכריך ועל לאכול כלא כרכה' דגמרה' זה דומה למה שכתבתי וכטעם פתח דאתכא דרחמנא מהכיין כיב' דלא כהירא דמי' האי מנה דכ' אחרונה ובר כעלמא היא ואעפי' שהיא מנה דרבין מכל מקום כפי הטעם שכתבתי נראה' דאין לכתבו' ולא כהירא וכו' דכיון דרפתו מעיקרא על אבילת כוית זו לא חשיב היסח הדעת כיון ששכח ובר הוה ליה כמו שכתב מעיקרא גם על מנה זו ולעומת מנה דנראה דאשכח' דכעל השיטור כתב שאין צריך לחזור ולאכול והוה ליה גם ואל' תעשה והלאה כתב דאם בובר אחר בדכה אין לחזור ולאכול כראש' דמכל מקום שפירוש' לפסח' על דכרי ה' אכר וה' שכח דכרי דאשילו גמר כל הפסח חזר וכוטל' דיו וכו' ומכך כו' כלא כוס דכיון דלקיים מנה היא לא שכיין למעבר גם שלא תכתב כמות אפיקומין וגם מה שכתבתי בהנהגה ה' נראה דהטור למעשה וכתב שכתב ה' פסח ולא משמעו אלא מהטעם שכתבתי

סימן העש

א ואחר אפיקומין אין לאכול סוס דכרי' דגמרה' כלומר דאחר שאכל כוית מנה באחרונה אין לאכול סוס דבר כרי' שישאר טעם מנה בשני וכראה מדכרי' וכן נראה מדכרי' הנראה דקוף למי' הוא דאסור דדבר מאכל מסור טעם המנה אכל מיד דמתחיל לא וא' יוכל לשתות אחר כך כל מה שירצה אכל בתוך דאחר אפיקומין אין לטעום סוס דבר אפילו אם ירצה לשתות כוס של יין אינו יכול זולת אפי' ירצה לשתות מים דיכול' כמו שכתב הר"ף בהלכותיו והכיון הטור לקמן כב' תפ"א ומה בלגותא דשפסקים היא אם אותר לשתות יין וכמו שידעה ש' הדומה אלא שדרכ' כקב' שם דלמאן דאמר לשתות יין אסור גם כשאך משקים ולי' נראה דכפי טעמו של הר' יונה דכתב דהמנהג' שלא לשתות יין הוא משום דחייב אדם לספר כל הלילה בהלכות פסח ולספר כוסים ונפלאות וכו' ואם ישתה ישתכר וכו' נראה דשאר חשקן אותר לשתות והדב' מה שכתב סיינו לפי מה שסובר דכפי דינא דמרא' אסור לשתות יין אחר אפיקומין ואיכא מאן דאסר אשילו לשתות מים וכו' והמהמיר תכא עליו בדכס' כי בדרך חמרא אסרו גכ' מי שלא רצה לשתות אשילו מים דתנן אין מפתידין אחר הפסח אפיקומין ופירש' דמשמיים לאכול הפסח אין יכול ליעקר ממקומו לאכול במקום אחר דהפסח אין אחר אחר יכול לאכול בשני מקומות ומכאן אכנה הראיה אלא ממה כתבש אחר כך ואשילו כאלותו מקום לא יאכלו אחרת סוס דכרי' והוא דמה שאמר מעיקרא כדכרי' רב' שלא יעקרו ממקום למקום לאכול הפסח ולא סוס דבר במקום אחר כרי' שלא יבא לאכול הפסח כשני מקומות אכל במקומו יכול לאכול כל מה שירצה לרב' אכל לשמואל ורבי יוחנן אית להו דאפילו דבר אחר במקומו אסור משום דלא יאכר טעם הפסח משני וא' הטור לא ה' לאתוי' אלא דכרי' שמואל ור' יוחנן לבר' איכרא דשמואל ורבי יוחנן לא פלגי' בהא דאמר דב' הפסח אינו האכל' כשני מקומות אכל פלגי' כ' דלשמואל

ראש יוסף הלכות פסח

כתובו וכוונתו שכתב הרב ונרדך עיון והלן כתב רשעים שמואל
 וי' הוא משום דאשכנזי כלומר שאם תתיר לו לאכול אחר
 הפסח כלום לפיכך יאכל רוב אכילתו אחר הפסח ובמא
 שאין הפסח נאכל על השבע ובתב שזה דעת רשעים וכתב
 עליו דלא כהירא וכו' וי' תמיה על זה דנומסת רשעים
 שבידו לא כתב אלא כדו שסאד ולא יאכר טעם הקרבן
 מצינו אלא שכתב ג' ולפי שדיונו לואכל ג' על השבע משום
 הכי כתב הרן מה שכתב אליו כיה ונאמר דרשעים תרי טעמי
 קאחר חד משום דלא יאכר טעם של קרבן מצינו ועוד כיון
 שדיונו לאכול כסוף איכא לחיטא וכו' וכוונתו שכתב הרן ז' ומשום
 הכי כתב הרן דלא כהירא דהא ב' מרא' מוכח דמשום טעמו
 הוא רבעו שמואל ור' דלא יאכל אחריו טעם דבר אחר ככל
 וכתב עוד הרן דרב ושמואל ור' כוליה כהירא לכו חד טעמא
 דחיישין שמא יבא לאכול את הפסח כב' מקומות ומשום הכי
 אש' רב אלא יעקרו מחבורה לחבורה אבל כמותה חבורה
 הול לאכול מה שירצה ושמואל חייט טפי ונאמר דכשר אסור
 לאכול אש' באתה חבורה משום דכשר מסיק טעם הפסח
 מפניו ויטבח שלא אכל פסח ויבא לאכול פסח אחרת ונאמר וכל
 לאכלו ג' במקום אחר ודחוק הוא דשמא יטבח ג' לטעם
 דחמת השכחה יבא לאכול במקום אחר וסוכר דארדלי' וי'
 ונוליהו הול מין עושה ואינן כמהו ופטריות דכתב רשעים
 וסוכר דארדלי' הן שתי תכות כלומר כהיון ופטריות לי
 ג' וי' לאכא וי' דהוא מין כשר כוכר שמואל דלא יאכל
 אש' באתה חבורה כיון שכתבתי דהכשר מוכח טע' הקרבן
 דלא אכלו אחר כך הפסח ובמקום אחר אכלו לשמואל יבול
 לאכול תמרים וקליות ואגוזים באתה חבורה דכיון דאינן
 מין כשר אינו מפריכה טעמו של קרבן ור' ג' ע' עליה דשמואל
 בזה דאפי' תמרים וקליות ואגוזים אינן מותר לאכול בהן
 חבורה דאיכא לחיטא פלוגי דבזה פלוגי רב ושמואל עליה
 דרבי יוחנן דתמרים ואגוזים מותר לאכול בהן חבורה אבל
 מקום תבואה כותיה דר' ועוד דכשר הוכחתי במקומות דבז'
 דהלכה כר' אש'נו כנר רב ושמואל אבל הכל חקוק בכתבי
 בהנהו כר' רבין שבת משם הרף דאין לשמוק כרבי יוחנן
 כנר רב ושמואל דהוה ליה יחיד במקום דבז' לא דהבא מביא
 התמיד תבואה כותיה רבי יוחנן ומשום הכי הלכה כותיה
 דאש'נו תמרים וכו' אין לאכול אש'נו באתה חבורה אבל עמין
 שתיס לא הוכרה בנמרא אלא שהרף ג' כתבו כן בשם
 הגאונים דאש'נו למשתי אסור וולת מים וככר כתבו בזה
 לש'נו ולפירין הרין אימ ראה שום פילוק משירוש' רשעים לשירוש'
 הרן דלעולם עכדין כרבי יוחנן דאש'נו תמרים וכו' אסור
 לאכול אש'נו במקומו וולתבארה ריש דר' דקדק דאין איתא כמו
 שכתב הרן כפירוש רשעים שמואל ור' הוא משום דאין
 תתיר לאכול שום דבר אחר הפסח לפיכך יאכל רוב אכילתו
 קודם ולא יאכל ע' השכחה אכ הוה לכו להיתר כהיה ונאמר
 ותמרים ואגוזים וכו' דכיון דאין מותרין אלא אלו ודאי שלא
 יאכל רוב אכילתו ודאי מדבר ולא יבא לאכול אכילתו
 קודם דכיון דלא התירו לו לאכול אלא אלו יהיה אכר ואין
 לומר דשמא יהיה רוב אכילתו חאלו וכו' דאין דרך לקבוע
 אכילתו על דברים אלו אבל כפי השיעור שהוא משום שמה' כח
 טעם אש'נו שפיר ראית ליה לרבי יוחנן דגם אלו משיקין טעם
 ככר ונאמר דהטור סכירא ליה בכרבי פירוש הרן וא"כ

אש'נו שפיר מצי דכתבתי מעיקרא כפירוש דכר' כש'ר ג'
 ב כתב רב כ' אחר אש'נו מין לואכלו טעם דכר' וכו'
 אין מביימים אותה כ' קומין הגדה אין משיימוסכו
 כל פסדה ובעורה שביימים כני אדם אומרים אש'נו מני
 מתיקה כהן פסודו דלילי פסח אין מביימים ביה אלא כות'
 שאכל קרבן פסח אין אומרים אש'נו מני מתיקה והו' לשמו'
 ורבי יוחנן ולרב דנה' לומר אין משטרין כלומר דכל פסדה
 יכול לומר כותיה הכלים מהכא וכל' למיכל עד במקום אחר
 ואין עכוב בדבר הבא אש'נו דאין מציט רין משעורה ו' לומר
 אש'נו מנייבו וכל' לאכול במקום אחר משום גורה שמה
 יבא לאכול את הפסח כשני מקומות והכותב אחר לא תניא
 מין הבשר חונה ככית' א' יאכל ג' ולשון רש' לשון הפסח וכו'
 שמשטרין מביימים מני מתיקה והכל כונה אחת מביימים
 מתיקה אבל אחר שפסד משעורה וכו' אין מביימים מתיקה
 ואחר שאכלו לא יאכלו כשעור אחר לא שת ולא שום דבר גור'
 וכו' ואמאי לא פרשין ליה לרב דלא יעקרו מקום למקום
 ולאכול הפסח כשני מקומות דהא פירושו לרב אש'נו מין
 אש'נו מנייבו מהבא ומנא לן לומר דמה שאמר רב הייב
 שלא לאכול שאר דברים ככ' מקומות ומשום גורה ובת' רשעים
 דודאי הכונה הכי הוא דאין לומר שלא הול לאכול הפסח
 כשני מקומות הא פסח לן תבא ככונר גולין דאין הפסח
 נאכל בשתי חבורות כלומר דתבן וכשהש'ט עומד למוצ'
 קרבן את שו' עד שמוע' אצל חבורתו וא"כ תרי בתמי דאין
 הפסח נאכל כשני מקומות למה לן ג' קשיא דמה הברח הא'
 זה דבכמה מקומות מיתבס פסח תבא כש'ט ובג' מקומות
 והא לעיל כש' יודשח אינו נאכל אלא עד חנות מיתבס ל'ט
 תבא ככ' ובג' מקומות יאכל מאן דאמר דהלכה כרבי אש'נו
 דאיכא בתמא אחרת ג' אלו משום שתי' בהכרה מקומות
 ולזה דאיה דהיה יכול לומר דבש'טא שמונינו ל'ט תבא
 היינו משום דתמרי דברים אחרים הוינום ל'ט ומש' קתני
 ל'ט דכר' דש'נו כה' אכל הבא דין זה לכר קתני במתני'
 כיון ככונר גולין כיון הבא וא"כ תרי שתי' למה לי והא תבא
 ל'ט מרא' וימנא אכל הבא דאיכא ל'ט דאין קשיא ל'ט הא קתני
 ל'ט מרא' וימנא מ'ט דר' ככונר גולין הוא מקומו והבא אג'ט
 הכרד דעבד כילי פסח קתני ל'ט ג' לכן בר' דר' דה'ט
 דלא יעקרו מקום למקום לאכול אש' שאר דברים ונאמר דלא
 אחר' ומש'טין חילתיה דרב כפסח עמנו אכל שאר דברים
 יכול לאכול במקום היינו מש'ט ל'ט דמתני' דאין תבייסקומו
 דפירוש' לרב דכיה קפיר שלא יניחו הכלים כד' שילבול לאכול
 במקו' אחר וכדאי דאפי' כל דבר קא' דכיון דלא הניח מתני'
 הקשרא לא על הגזאת הכלים ולא על הפסח ודאי דאכילת
 שום דבר הויה הקבדא דאי הקבדא הויה על אכילת הפסח
 עמנו ביה הלשון הויה ליה לבייקט שלא יוכל לאכול הפסח
 בש'ט מקומות וכמו דנקט לעיל ככונר גולין אלא ודאי דאין
 הקבדא אלא על הגזאת הכלים למקום אחר לאכול ש'ט ולא
 היה כרא' דשפיר הוינו וכולין ל'ט מרא' דאין מפטירין
 אחר הפסח אש'נו מין לומר אין משטרין אחר הפסח כלומר
 שיאכל מן הפסח ואחר שיאכל הפסח יכול לאכול דברים
 אחרים וא"כ חוזר ואכל כוית כאלתמנה ל'ט אין מפטירין
 אחר הפסח כלות' אחר אכילת הפסח שיאכל' שיאכל אש'נו מין
 דהיינו כוית כשר הקרבן באחרונה ואש'נו מין רונה לומר

מהמק

ראש יוסף הלכות פסח

סה

המין שאכלנו אלא כיון שאוכל מקרבן פסח לא יפסיק
 מאכלו וצריך לאכלו כולו על השכע וחין להפסיק באכילתו
 בדבר חסר וכו' ויראה מצוה שצוה ועוד דכל הקרבן האכל
 על השכע וכו' הוא דאמרין דהפסח בא על השכע לא שלא
 בדרבנן בנז' ובתב' ה"ב עוד שם א"י וכו' אמר שמה אין
 וצריךין אחר מצוה אע"פ ומוק' לשינוי איתא בנז' וא"י בכתב
 לעיל א"י והוא כתיבה כ"ה ה"ר"ק והכל עולה לשינוי או הפסק
 בלישנא קמא דהוא ליפסח דגמ' ד'ין משטרין אחר המצוה
 השיקומין וכבר כתבתי בזה לעיל בהנהגותי עיין עליה :
 2 לעיל סיקורית כתב הרמב"ם בלע מצוה יצא בלע מרור
 לא יצא : הנהגה והוא דהש"ס מזה דבעיין טעם מרור
 וכו' לומר וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 כתב א"י הרמב"ם בלע מצוה מרור באחת ירו מצוה יצא ירו
 מרור לא יצא שהמור טפלה למצוה דכראה דהש"ס מזה
 דהמור טפלה למצוה משום הכי לא יצא וא"י לאו האי טעמא
 א"י על פי שכל מצוה יצא וזה אינו דהא כתב בתחלק דבריו
 ב"ב מרור לא יצא וכו' והוא דלא שיק' למר טעם טפלה
 אלא ודאי דהש"ס הוא משום דבעיין טעם מרור וליכא אלא
 ודאי דמהפסח וכו' נרין למר כמו שכתב הרב המגיד דחיי
 דתב' הרמב"ם שהמור כטפלה למצוה היינו למר דחיי
 ט גי'א יוצא ירו מצוה והמור אין מפסיק משום דהמור
 טלה למצוה אבל לעיל טעמו של מרור שאינו יוצא הוא משום
 דבעיין טעם מרור וליכ' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'
 שמשני על הכריו בלא הכתב כופת לשינוי דכפי השגתו דאמר
 שבוש הוא כ"ה שהיו א"י חכין שטעמו של הרמב"ם שכתב שהמור
 טפלה למצוה היינו למר דמאז הכי לא יצא ירו מרור וא"י כן
 מנא ש"כ לא היה טעם זה היה יצא ירו מוכתו כמור וכו' וכו'
 אצ"ר לה"ך בברכו הרב רבינו משה בר מיימון ככה דהוא
 כתבתי בקרא ד"כ בלע מרור לבר לא יצא דהבא לא שיק'
 ט ג' דט"ה דהוא לברו הוא א"י כן מוכרח הוא דטעמו של
 הרמב"ם הוא משום דבעיין טעם מרור וליכא ובזו שכתבנו .
 וזה שכתב הכא שהמור טפלה וכו' הוא טעם לזיואת ירו
 מוכת מצוה ואינו מוכן טעם דבריו הרמב"ם דמה טעם
 שהמור טפלה למצוה כדו שלא יצא ירו מרור אי משום דהמנה
 מבזל למרור אכתב איתמר הנמצא דמבטל בו"ן הזה את
 המצוה וישר דכדעבד היה ליה לכאת לא דהוה כבר כתבתי
 בהנהגותי לעיל בסיומן המכ"ר דלא אמרינן זה אלא כשהוא
 דרך לעינה אבל הבא הוא דהש"ס טעמו והמצוה כרוכה בתוך
 המרור והוא אמרינא דמפסיק ואינו יוצא ירו מוכת מצוה ג'
 כו' זה אחר שהמור טפלה למצוה ולא מיקרי הפסק והוה ליה
 כאלו בלע מצוה לבה דהוא כה וכו' אתי שפיר מאי דכתב
 דרין כסמיכו' וכו' כו' וכו' ח"ך ירו מצוה לא יצא דמיכ' ח"כ
 הפסק וכו' שכתבתי לעיל בסיומן הנזכר בהנהג' וכו' נראה
 ל' דהב"מא מרור לברו בלשי מצוה או אמרינן דהמור טפלה
 למצוה ויוצא ירו מצוה אבל כה"ך המצוה כמור וכמיכ' דהש"ס
 שיון כה' לא אמרינן טפלה למצוה ויוצא ירו מצוה לא המצוה
 טפלה ליה; ואזו יוצא כ'אזו א"י ח"ך ירו מוכתו וכפי מה שכתבתי
 ח"ן לה' אזו כה"כ כמיכ' א"י ח"ך לטעם שמיכ' שהו מפסיק
 תיפיק ל' ירו דלא יסיב של רש' ומבטל מצוה ומרור דמזוה
 ירו ח"ן זה כלום דהא כבר כתבנו דלזה נרין לעינה' אבל
 נראה שיש לדקדק בלשון זה דאמר כרנן כמיכ' וכלען וכו' א"ך

סיבן העט

א ואח"כ מוזנין לו כוס ג' וכו' ומכרך עליו כפי הכוונ' הנהגה
 דרין כל ב"ח רעליו דאין לשתו על כפי דכסי קמאי ולא יכרך
 אחריו ולדעת א"י הלא' כדא"ה דחדא משום דכיון דלבוף כוס
 ד' נרין לברך על לשבץ וכו' אות כ"כ סיני ג' ליה הטוב דהוא
 כ"כ אחרונה קאי ג' ליה וכמו דכל פסודה רעל' מוכרין
 על כוס א' או כפי מ"ש במד' דה' מאן דמכרך על כוס וכוס ולא
 היה לו ברכה אחרונה וברכה אחרונה דכוס של כ"מ קאי לכל
 מאי שסתה בתוך הסעודה ה"כ קאי ברכה אחרונה רכוס ד'
 לכל הכי כוסות ולא סיני ג' ליה דהב"ב ה"א אחר הסעודה וכל
 עיני דכשסתה כוס אזו כוסות בתוך הסעודה ולא כשאר לו יין
 לברך עליו כ"מ או שפסח א"ך יע"ש לעיני כ"כ אחרונה וכתב
 זה לעיל וכ"מ פיטרונו וכו' ועוד כו' ל' דא"י ח"כ כ"כ לכתב
 בעיני רכין שזה שאומר כ"מ דעתו הוא ג' לשתות עוד כוס
 אחר ה"ל עכשיו להלאה דהוא כפי דמכרך עכשיו מועיל ג'
 לזיות כוס ד' א"כ א"ך יכרך עכשיו ברכה אחרונה' ואח"כ סתה
 בלא פרי הנשניחור לברך ברכה אחרונה ח"כ מימינו והוא
 דלא נרין וכסיומן תעד' כתבתי בהנהגותי על אלו הדברים :
 ב' וא"ש שסתה בלא היסכה נרין לחזור ולשתות פעם
 אחרת' הנהגה כתב הרב ה"אש כפרך ערבי פסחים
 כוב א"כ א"ש לא סתה כהי"ס נרין לחזור ולשתות אבל
 ככוס שלישי ורביעי א"י סתה יותר כראה כמיוסף על הכוסות
 וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו' וכו'

ראש יוסף הלכות פסח

וכראי הדיבאל וכו' שכתב הרב ז"ל לעיל בס' תפוזים א"כ
 נדרין לכל שנים מהן על עבין או נרבי הובכה אי לא וא"כ
 המאיים לנו לשנוי ולחלוקי מכוונות ראובים לחמנו לומר
 דכהללו נרין לחזור ובהללו אין נרין לחזור ועיין לעיל
 בביתן הנזכר כמה שכתבתי בענין זה ותנחום דעתך כי יש
 סס דברים דשייכו בענין זה גם מה שכתבתי והיה א"כ לחומר
 כיון שמה הוכרר הדבר שלא מיינן הכוונות היה כיונא
 כזה ככתבתי בהנהגה שלי על פתן אחר כפיין תע"ז על מי
 שכתב ולא אכל א"כ קיימן בשעתו וכו' :

סימן תפ

א כזה רכיבי נומר עליו את ההללו וכו' הגדה הראה
 דמאי רחוקים את ההללו לשנים משום דים כו שנים שמדבר
 מה בלומר מהודאה דלשעבר והחלק האחר מהנשים
 שלעתיד לבא וכמו שאמרו בגמרא על האיראמר וכו' מאחר
 דאיכא הלל הגרול אפי' מאי טעמא אחרין פאי ומשני
 משום דאיכא כו קמשה דברים ויאת מנרים וכו' ותחית
 התמים וחבלי משיח וכו' או הדואה דתנית הלילה נעשה גם
 דמכת בכורות וכיון שחלק הלילה לשנים כן כמי מחלוק
 ההללו לשנים וההודאה ומתחיל לא לנו בלא ברכה וכו' ולעיל
 בסתמן תע"ז הביא הטור פלוגתא בזה דאיכא מאן דמברך
 עליו שתי פעמים אחת קידם אכילה ואחת לאחר אכילה
 דאיכא מאן דלא מברך כלל כיון דחולקים אותו אכל לברך
 לברך בתחילת לא לנו לא שמכונן לא היה נרין הכא דבית
 לומר בלא ברכה דלכ"ע כיון דלא כדך מעיקרא שלא יברך
 עכשיו גם כתי מה שכתב לעיל בסתמן הנזכר דים מקומות
 לקרות ההללו בבית הכנסת כבכור כדי שלא יטרכו לברך
 עליו כשעת הגדה חששו דהדבר יתקרא דלמה יש לתקם
 בכה כדי שלא יטרכו עליו כשעת השערה ויטחו אותו שיכרכו
 כשעתו דהיינו כשעת אחרת העיר וכו' ולי נראה דמה
 שאומ' אותו בלילי פסחים משום דהיקר נה הגדול שיגשה בו
 הגלה ונאולה נמרה היה בלילה דהיינו חמת בכורות דאמר
 להו קומו נאומתק עמי וכו' ומשבת סוכרים הכי מוכת דאמר
 יח ימים ולילה א' וכן בגלות ב"א ימים ובלילות והיינו הלילות
 דומיא דימים דאיכא חיוב משום הודא' לא משום שלא ינטרך
 לברך א"כ איכרא דלא הביא דייס אלא לו רוב להודא
 מהנא דקור' ככה ההללו אכל מ"ח מהא דאיה דלאו משו' שלא
 יברך עליו כשעת ההגדה הוא נוס אפי' לומר דהיה דמ"ס היימ
 מה שקוראי' ההללו בלילה כשעת ההגדה דהו אינו דדומיא דית
 זכ"א ימים קתני ועוד דכתב הטור ע"ז ונרמ' שמו וחדו וחותן
 שמכרכי עליו כ כע"ה ההגדה כיון שאמרו במ"ס שמכרכין
 עליו ככה ומכרכין למה חורין ומכרכין עליו כשעת ההגדה
 וזה כיון דמנינו במ"ס דמכרכי עליו ככה ואלו דים בוכרין
 דהיה דמ"ס היה ההללו שאת קורין כשעת ההגדה ואפי' כפי
 דקתני דומיא דימים לא משו' הוא מוכר דהיינו ככה וע"ז
 כס' הכו' בהגותי שכתבתי ע"ז או יטו סוכר דאע"ז דכמ"ס
 קורין אותו כבכור ככה ככרכה גם כשעת ההגדה יש לחזור
 ולברך עליו דהס סוכר רמה שאו דקורין ככה לא משו' שיהיו
 א"כ פטורין מהכרכ' ומה יש לתמוה למד דחית כיהללן כיון
 שלא ברך ב"א אחאי מברך באחרונה ואלו דיהללן איה משום
 שהוא חתימת ההללו לא משום שהוא ככתב הטור שא"כ כתי' :

ג ולא יסתעין כיוון כבוד' הגדה אכל כראיה
 דאחר כוס ד' וכול לשעתו וכן נראה מהמקור דאם בין הכוונות
 הללו א"כ דנה לשנות יסתה כיון ג' ל' לא יסתה דנרא' האחר
 דיכול לשנות ונה דכדור' וכו' כפי טעמו של ירושלמי
 דאמר כדי שלא יסתבר כלומר וישתח' מומר ולומר ההללו
 דנראה ש"כ נמחר את ההללו אפי' לנו בשכרות ורכיבו
 עונה כתב לקמן הבאנו הטור דאילו אחר ד' כוכות לא יסתה
 דמאי וסתבר ולא יעבורה כלכו נכחה כל הלילה דמוכח ע"כ
 לסברו ומהג' הוא אכל מדבריו הר"ף נראה דמן הדין היא
 כן ונראה לי לומר קצת בדוחק דהר"ף נרא' לו דכיון דהטעם
 דאין מפטורין אחר הפסח וכו' הוא משום שלא יאכר טעם
 הקרבן וכבשו טעם המנה כבשו וחוץ להלכה כד' חסדן דאמר
 דאכילו תמרים ולאנויים וכד' וכו' וכו' לפי שירושלמי שם או
 כבדא ליה להר"ף הכי אשילו אלו מעכירין טעם הכזר או
 המנה כתב הוא ז"ל גם כן דהיינו המציר טעם או מה שאמרו
 במתני' דכין הכוונות כוס ג' וכו' דל' יסתה הייכו לו משום
 דהיה אכילה דכוס שהוא ראוי לשקות בין הכוונות הפרטיות גם
 בין אלו אסירנה לשנות נ"כ כיון ג' ל' ד' א"י ליה אחר דאינו
 דשאי וכמו הטעם שאמר בירושלמי אכל לאחר ד' כיון דהאי
 שלא יסתה כדי שלא יעברו טעם המנה וכו' כתב לעיל ג' כ
 ע"ז בהנהגותיו נרין דלכ"ע דהיינו שנתה אדם כתרך הסעודה
 או מעתה ומוכר לעיל דבר זה ע"כ :

ד ומנה לחור אחר וימין וכו' הגדה דמנה
 לחור אחר וימין וכו' לא מנינו דמנה לחור אחר וימין משום
 הזימון עצמו אלא משום דמנינו במדרש תלמי הקוראים את
 ההללו נרין שיהיו ג' אחד אוח' לשנים הודו ומשום זה דהקורא
 את ההללו נרין שיאמר לשנים דודי א"כ משום זה נרין שיחזור
 אחר וימין לא משום שיברך ברכת מוון בשלשה בלומר שיהיה
 החזרה כשכיל ברכת מוון כנ"א מה שכתב הראש ולא כהג'
 כן ולא משום הודו מאי ולא משום הודו דהוא דמנינו הודו
 הוא נרין והכיה היה ליה למימר אין נרין לשלשה דכאשתו
 וכיביתו סני ליה אכל נראה דכפי המדרש נרבי שיהיו
 שלשה כדי שיאמר הודו א' לשנים וא"כ מאי הוא דכתב הראש
 דהוא ואשתו וכי ביתי שישתח' לחיך סני ולא לא יהיה אלא
 איש ואשתו מה יהיה או א"כ שהוא נרין מוון ולא ל' אשה ולא
 כים מה ויאמר בזה והיינו א"כ אמר דכאמר המדרש
 דהקוראים את ההללו נרין שלשה וכו' גם לפי המדרש סני
 באדם ואשתו וכי ביתו אלא ששאין לו נרין לחור אחר
 שלשה כדי שיהיה שיאמר הודו לשנים וכיון שכן איכא כמי
 מנות וימין ומשום הכי אחר מאן דאמר דמנה לחור אחר
 עימן ונראה מכיון דאיכא ל' א"כ איש ואשתו או אדם

סיכין הפא

למימר לדעת הראש דהך כדכתיב הוא מנוקף האכילה
 ואין כזה הפסק וחקי והקושיא שהקשה הראש לדבריו
 דיותר טוב לפי סברתו להניח הכי יכב וכו' כדלעיל דקושיא
 יותר גדולה מוזהר ליה לאקשויי דלמאי לא עשה הכריכה
 קודם אחר טעם המנוי ולכסף יאכל כזית דמינטר אלא
 שמעיקרא אכל דלא מינטר כהמוניא ואחר כך אכל דמינטר
 ואחר כך דלא מינטר או יאכל כל דמינטר מעיקרא וקיים
 מנה לתיאבון או יאכל כל דלא מינטר מעיקרא ולכסף יאכל
 דמינטר וכו' לפיכך ואולי דכל זה בכלל קושית הראש אכל
 אפטר לומר דהריף כתיב מה שכתב ואוכל מנה לתיאבון
 ומשם הכי אכיל מעיקרא אכל לא נר' לו לאכול כלל המנוי
 והוא כפי הכרעה בכל אחת ואוכלה מיד דכתיב ערוף ולפיכך
 מכרך מעיקר המוניא כל דלא מינטר אכל ערוף יש תיאבון
 ומשם הכי חוזר ומבדל לאכול מנה ואוכל לתיאבון וא"כ עושה
 הכריכה ואין קושיא ממה שמבטל טעם מנה שכפיו דהא
 אחר כל זה טעם כדבר אוכלים המעורה דהא להראש
 מיי אחר זה ממה שכתב טעם מה מעיקרא אוכלין הכעורה
 ומבטל טעם המנה שכפיו אלא דלפי דכתיב הראש איכא
 תיאבון הרבה ודכתיב הראש שכתב ויותר מסתבר להביא
 הכרים כו' ממה שיבטל כו' כי הוא זו כלבד והלא כל הכעירה
 היא לכביהם שמבטלין טעם המנה אלא דאיכא למימר דוהי
 שהיא של מנה איכא למושח לבטול אכל שאר הסעודה לא
 והכי דייקוסיף דכתיב הראש שהיא הטור ולא נהירא ועיין
 לעיל כמה שכתבתי בהנהיגותי בענין זה:

א כיב חיישי לא הוה רב כו' וכן כתב רב שר שלום כוס חיישי
 וחזר וזימז עליו והללך וכו' הגדרה מדכתב וחזר
 וחזר עליו והללך כדלעיל בשמח דעל כוס ד' שמח עליו את
 ההלל התם מיי ביהללך ונריך ומיגם כן שחוזר לחתום
 כשיחזר בכוב חיישי את ההלל הגדול לחזר ולחתום והללך
 דאם לא כן שחייחזר דהאר ומשם הכי כתב הטור דיראה
 מדעת של כל אלה הכנסים דמי שיהיה לעשות מיתם ביהללך
 חזר ההלל ואח"כ חיישי ההלל הגדול וכו' וחתם ביהללך
 וכו' ולא ידעתי כפי זה האין נסתפק הרב זל כזה עיין עליו
 והסב דכינו האין יפה הוא וכן אלו מהנים :

ב כתב ה"ח הראש נראה מדבריו רבינו יוכף טוב עלם
 שאכזר לשתות וכו' וכן כתב רב אלפס וכו' הגדרה אי
 טעמא דרב אלפס הוא משום ד' ריפיק היין טעם המנה שהוא
 כהקום אכילת הפסח ביחא דאיכא לחיינוגם כן שאר משקים
 אין לשתייה דאיכא לחיינוגם כן דמבקים טעם המנה אכל
 כיון דאיכא כפא דכ"ה הא משקין וואולי דמד אינו מתייק אכל
 כ' משקים ועוד דכין דהוא מן הכדד אין להקפיד ביה כ' או
 טעמו כששמו של הדוכה דהו' מסו' שברו אין כן טעם לאכזר
 שאר משקים אכל מדכתב ויאלן דמי לית ליה רשותא למימתי
 חמרא אלא מיא מחמתי השאר השקי' חסור לא דאיכא למירק
 גכ' לישא דאמר לית ליה רשותא למימתי חמרא דמשיע הא
 שאר משקים מותר לא דאיכא למי' דקטט מאי דאור חיהוה
 לשאר משקים ולעיל דכין אפיקומין כתבתי כו' עיין עליו
 ומה שתמה הר"ש כדלעיל דכין מקוב לתמיהתי דכין דאיכא
 האכילה הוא משום שלא יאכר טעם הפסח או המנה מפני
 חית ליה להריף ולכרי יוכף טוב עלם דגם היין מאכזר טעם
 המנה ועיין ח"א שם אות דקדוק שכתבתי מכבא דברכת
 מוויא ועיין כמה שכתבתי שם ואי אית ליה להריף גם כן טעמו
 דרכיו ויהי גם כן אית שפיר מה שאכר למימתי חמרא אלא
 טעם דרקקת דאי טעם כדמכתב דהויה היה ליה למיכר
 למימתי בתוך הסעודה והרי אמרו בין הכובות הללו כל מה
 שירצה לשתות יתה אלא דאיכא למימר דכין שכתב המון
 אינו חשך אכל מה שלאחר המון משכר :

סיכין הפג

א כתב ר"ח מאן דלית ליה חמרא וכו' שארי המוניא וכו' .
 הגדרה רפשי דכתיב הריף דכתב שארי המוניא ובעל ליתפתא
 כראש אכזר דנריך לכרך קודם שתימך כלל מהפכת ולא כמו
 בכתב הראש והכיון הטור לעיל בהלכות המוניא לתיאבון
 מהכת שרובה ויחמרה דבוקה ואחר כקיתחיל לכרך המוניא
 וכסוגמור הכדכה יפרישיה דהא מקרי פת שלם דהריף
 כתב שארי המוניא דהיינו הכדכה ואחר כך כתב וכנע
 לריפתא כך משמע פשוט לשונן ומנה ידיה עלויה עד
 דגמר קרושה דכין ומקרה עלויה לא הויה הקדוש הפסח
 ולא היבם הדעת כין ברכת המוניא לאכילת הפת ומכל
 מקוב כתב הריף דגם כן מבדל לאכול מנה ואחר כך אוכל
 דיראה מוניא ומנה הכל ביחד וכמו שכתב הטור לעיל
 בימין הפת ואפטר לומר דמאי דכתב ומבדל לאכול יפה
 היינו אחר שאכל המוניא אחר כך מבדל לאכול מנה ואכיל
 וכמו ששמענו גם כן קצת מדבריו רב עזרם שהכיוו גם כן
 טעם הטור דכתב כתב רב עזרם ויכרך המוניא ויטבל
 בחרוכה ויאכל ועיין שם בהנהגתי אכל מרלא כתב
 לטון אכילה אלא לבסוף דכתב ואכיל אחר שכתב
 ומבדל לאכול מנה נראה כמו שכתבתי לדעתו מעיקרא
 ועיין מה שכתבתי בסוף לעיל לדעתו ומה שכתב ולכל ק
 לפתורא ואמרים מה כשתנה וכו' היינו כפי שהיו עושין כוונן
 התלמוד אכל אכזרין אין אנו מפליקין השלחן אלא הקערה
 שהמנות והידקנותו מפליקין כדי שיראו המיטות ויחלו
 וכתב ה"ח שארי ברישא המוני' מידי דהוה אכפס היינו לומר
 דלמאי

ג בית יוכף זל בתב האיגור וכו' המהדרין שבישראל מהנים
 ל' שיי וכו' אכל מיי שירצה וכו' הגדרה וליה לא יהיה
 כליל א' כיון דמכתב הוא בעינין שיי יחיס הא אפשר שכליל
 ראשון היה חול ולא עשה כלום ונריך לעשות כליל שני ואולי
 גומגונו שאנו כקיימין כקבועא דירחא כתב כן מכל מקו' אמו
 מקיימיה דשמיא וחזר הדבר וכו' ע"ד כאן :

סיכין הפב

א כתב ר"ח מאן דלית ליה אלא כזית דמימטרא וכו' .
 הגדרה כדלעיל דכתיב ריף דמכתב מעיקרא המוניא ואוכל
 הוא יותר טוב ממה שכתב הראש דאיכל מיד כזית דמינטר
 ויכרע ל' המוניא על אכל מנה דהא מיד כשמכרך המוניא
 מ' דיתו נריך הוא לאכול ולא להפיק ככדכה אחר' כיון
 כהא על חתוכה אחת לפיכך רכתי הריף יותר מכאריס
 גיה דאמר כדכה לענשה על כל דהא נחרא אלא דאיכא

ראש יוסף הלכות פסח

ראשאי לא מקדש מעיקרא ואחר כך יברך האוניא ויאכל מיד ולא יהיה הפסח ככ בין המוניא לאכילה להכי קאמר מירי רהיה אכפ'טנ'ר'אומרו תת' ואחר כך מקדש ולא היו הפסח גב' הכי בשת כיון רמק דש עליו עבדין הכי ולא היו הפסח וכרי שלא קאמר דיברך שתי ברכו' של פת זו אכל זו ואחר כך יקדש כתב וקדוש תדיר אבל בראה רלא היה צריך ליה רבין דמקדשים על הפת מה עיין ברכת אכילת מנה בתוך הקדוש ונכניהם באחר טיבוס גס מדברי ה'ין משמע קנת כמו שכתבתי דמיא אוכל המוניא עד שיברך לאכול מנה וכו' ומה שכתב והדר אכיל שאר ירקי היינו לבר ממרור דאיכל אחר ההגדה והר' גיאת שאינו מברך בשעת קדוש אלא המוניא אשאר דשערו כה' דמה שייך ברכת לאכול מנה בקדוש בברכת המוניא מוכרחת היא משום הקדוש וגם הרב כתב כזה ומה שכתב ונאכל ירקות כחרוסת היינו כמו שכתב הטור לפ' לכה' ד עמרם והלשנים זל ומה שכתב הרב טעמו של הר' גיאת ממש דאית ליה דכמוכא שייך וכו' כרא' דלוינה טענה רשמי התם דגם ברכת המוניא היא אחר ההגדה אבל הכא כיון שהזכירו ונטענו לכרך על הפת אחרני' כל ברכת הפת ביחד רשמי שייך לכרך על הפת ביחד ואיך טעמא רכתב דאין להפסיקו מאכילת מנה לאכילת הפת ארררה כר' דיותר טוב להפסיק דזה לשי חירות וזה לסימן שעבוד ומיורוד ושד' שלא יסיר מ' ד המחר טעם המנה משו' ומה שכתב ג' דבעינן דליעבוד תרי טבוליוכו' ומה טענה היא זו דליעבור ואלו דאין לעשות טבול הי' קות אחר אכילת המנה דמשום היכרא עושי' ונראה דגם כזה האופן איכא היכר ובעל השיטור כוכר כמו שכתבתי דכיון דנוקם לברכת הפת משום הקדוש גס ברכת הפת ראכילת מנה אחרני' לה ויקדש רחוק ברכת הפת כלילה הו' הנה ליה כמו ברכת המוניא ג' :

ד כתוב באל' כשם הלאהמי שנושה פדחו על הפתוכו' כי שתייהם ברכת של כוס הן : הגה' וקדוש כמי על היון בתקן וכמעט דהיא אבמכתא דזכרנו על היון עכ' עבדין ליה על הפת ואלו משום דברכות דשכח וכו' ונכחה הן ואין אומרים בירה לא על היון אכל כיון רהוא מעינן גאולת פסח אמאי לא אחרני' להו אעפי' רליכא יין דאיכרא דחקנו על היון מח' או אין יין עושי' הכדר על הפת וכמו שדראה מדברי הלאה אבל נראה דיש לעיין מאי בדר עושין על הפת אס הוא כמו כיון שיש ד' כוסות כל חד בשעו' וכן נמי אוכלים מנה כפי הסדר של כוסות היון או על הפת ואין אוכלים כלל מקום כוס וכו' ומדברי כפ' דיעטור נראה דלינו מקיים כשנושה בכת אלא חד כפא וכו' אינו מקיים ואליכא דרב יוסף בר רב ורכינו האין אינו מקיים ג' אחר מהב' דלא יפחתו וכו' כתבו ועיין ביה סכתבתי בהנה' דלעיל עכ' ד' שייך כפי' תלו' הרב כ' זל ואם תאמר כי איתיה למשכיר קימן אמאי שייליכן ליה ולא כמכין אחוקה וכו' נ' ליה דשני בהמה רהיא כחוקת כפרה משמלדה וכו' : הגה' וליכא למידק דאין קאמר דהכמה משבולדה בחוקת כפרה היא דהא אחרני' כהמה בחייה בחוקת איכור עומדת היינו איכור אכרמן אחי' אבל לכל שאר הדברים היא עומדת בחוקת הער ואיכא למידק על זה חדא דר' כ' כשנשטה לא ינא מסוקת איכור אלא מאיסור אכרמן הוי' אכל מכל שאר איסורים לא ינא ושד' דקאמר נשטה בחוקת היתר עומדת וכי תימא בחוקת אכרמן הוי' זה לא צריך חוקה דכיון דנשטה ודאי דאין כאן אכרמן הוי' עור דער שידע לך כמה נטרפה קאמר דנראה דמכל דבר הוא אומר שהיא בחוקת היתר ועוד נראה דיש לדמות הקיטויא מעיקרא ולומר דכש' מאי הכא ככ' אינו מלוי אלא כאלה ליה אי דרקה אי לא דרקה וכיון דאכלנו לברורי שמכרידין אבל התם כ' בהמה דצריך כדיקה וחיפוס לשיין אסיש דבר שמטריף או מוקמיין לה בחוקת היתר עד כאן ועיין כמה שכתבתי באחד מן הפסקים :

ב כתב הטור ואין לא דמחפשינא הויכא אחר וכו' הגה' על מאי דמסתמי וגם בעיני נראה שלא דאין מתיר לטעום קודם קדוש שום דבר דהא איכורא איכא לטעום שום דבר קודם שיקדש ואיכא מאן דאמר דאש' מים וגם לשון הל'מכס הכי מוכח והרב תקנו וכתב זה הטור לעיל בה' סבת סימן רע' א' זל אכור לטעום כיון מים כיון יין משתמשך עד שיקדש וכו' וא' אין אשכר לומר שיעשה איכור משום שינוי הסדר ומה שכתב ויקדש ויברך המוניא דהיינו תחלת הקדוש ויגמור הקדוש ומה שכתב ואין כאן היכרא לתימקות ככר כתבתי דגם כאופן שכתב הר' גיאת איכא היכרא ועיין עליה ואין מנין מדברי רב נטרנאוי' כמו שהכיא הטור דהיינו שיקדש מעיקרא על הפת ולא יברך המוניא אלא הקדוש ולאחר ההגדה וההללו וכו' ומה שכתב המנה וכו' ואין צריך לומר המוניא כנישא כמו שאומרים כורא פרי הנפך כיון וכן נראה שהוא הסדר שה' יאילו ההגדה מייחיות כסדר רב שר טלוס וככר כתבתי דאם יעשה הטבול ראשון אחר זה דישגם כן היכר קנת ורכרי הרב אינן מתישכים כפי דרך זה :

ג כתב כפ' דיעטור מי שאין לו יין עבר אדרכין וכו' הגה' כלומר מי שאין לו יין שאינו משתדל לחזור אחריו עובר אדרכין רהוא רונה לשמוך על הפת אינו מקיים לא כום א' ואפ' עליו אינו כסדר דמה משלוקות אבל אי אין לו

סימן תפר

א כתב ריף מאן דבעי לכתובי כתי או תלתא כתי וכו' מברך כרישא בכיתא דליה וכו' הגר"ה כראיה דדרך זו עדיף מהדרך האחרת כי שהלך לעשות הפדר כרישא בכתי אחריני משום דנריך כל אדם מיד כליל פסח לקדושי ולעשות הפדר כדי שלא ישמו התוכחות וישאלו וכי תימא דגם אם יעשה כריש בכיתא יש לחוש להאי דבר עגמו בכית האחרים מכל מקום חיובא דליה כראיה דעדיף ויה נריך לעשות תחלה כל מאי דהוא מנוה בו אלא כיש גר אחר לומ דהדר האחרון עדיף דהא קיימא לן דכל שהא מקוויב כדבר מוניא לאחרים ויהי מוכתן ויה אם ככר עשה הפדר בכיתו ככר יגא ויהי מוכתן ויחייב לזכור כיון שהוא אינו מחויב בדבר אלא דלכא לשמור דאין הדבר תלוי בו אלא כיון שהוא כר חיובא אע"פ שכבר יגא מוניא ולא אחרו דבר זה אלא כמו שאינו כר חיובא אבל מה שכראה שיש לראות בזה רכת ומכרבי לוינו ברכת מוון כראיה דכקיאש הם לכרך ואין א"כ לא יהיו כקיאש בקדוש וברכת המוניא דדבר מועט ויראה דמאי דקאמר ומכרבי איכנו ברכת מוון אי ויעי אבל אילן ודע' לא יכרך להם כ"ה הוא דלא יכרך לא א"כ כהנה עמה דמאי דאמרין בופר מברך וכור יגא הייא כשאכלו יחד לאשקוי דאם שהיה יודעים שכל אחד נריך סיכרך לעגמומה שראה שיש לרקרק כזה מה שכתב שאני ברכת הלחם על המנה וקדוש היום שהן חובה דמאי שנא המוניא שאמר על המנה מברכת המוון גם ברכת המוון היא על המנה וכשלא ברכת על אכילת מנה פיחא אבל המוניא מתי אכילא למימר ואין לומר דמאי דכתב שאני ברכת הלחם על המנה דהיינו ברכת על אכילת מנה דהא הרב כתב שהיא המוניא ועוד מדלא הוויא הריף אלא ברכת מוון דמכרבי איכנו דנראה דכל שאר הכרבות אם מוכר הוא להם יונאש ואי משום דברכת הלחם היא מנות היזה כמו הקדוש ואם כן בכל יום טוב יהיה הדיון כן דהא מחוייב לאכול פת הא קאמר ברכת הלחם על המנה ועוד דאינו מחוייב אלא על אכילת כוית של מנה ואחר כך אם ירנה לאכול מנה יאכל ואם לא ירנה וכו' וזו על אכילת מנה בני וביון שכתב הריף לעיל דאי ליתליה אלא כוית דמינסרא דמכרך המוניא על שאר המנה וכל אכילת מנה על דמינסרא כר דאין חבת היום אלא אותנו כוית דמנה שמורה ומדאמ' ברכת הלחם על המנה כר דשאר יום או שבת אין הדיון כן אלא לא יכרך א"כ אכל פתה ווללתכליל א"כ חס הסכמתהו מחוייב לאכול כוית פת כסוכה כר דאונ"ב יכרך אע"פ שאינו אוכל פתה אבל היום גר דכיון דככל שבת יום מחוייב לאכול פת א"כ בן הוי ברכת המוניא חובת היום אבל כפי מה שכתב הרב לעיל כ"ה ברכת המוניא כראיה מרכי העשקים דאינו מוניא לא כשבת ולא כ"ה אלא א"כ אוכל עמה דהא לא קאמר כמרא אלא ברכת המוניא דליל פסח וקדוש היום ולא דעתי טעם כדוד לתלק ביביה' אלא כראיה לומר כדחוק דכתי דאם ירנה לאכול האו כוית דמחוייב אינו יכול לאכול כלא המוניא אע"פ שלא ירנה לאכול עוד מנת חובת היום מיקרי גם ברכת המוניא וכו' ועיין ומה שכתב וקדש להם ולא יאכל ולא יסתה עמהם היינו משום שלא יאכל כשתי מקומות אבל כשכתב ואי בעי

לאקדומי להני כתי כרישא כריך לנו ולא אכל ולא טעים והדר אוילכו לא כתב הכא ולא אכל ולא יסתה אלא ולא אכל אוילך לכיתו אבל אם ירנה לאכול תמן רשאי אלא שלא ילך אחר כך לאכול בכיתו כדי שלא יאכל כשתי מקומות:

ב הרב כ"ל והכלבו כתב שאכרונה מקדש וכו' הגר"ה דרך הריף עדיף טפי דהאי דכתב הכלבו דאחר ככרובס הולך לכמה בתים שירנה ואחר כך יכא לכיתו ויחוויר ויגמור שערותי הא איכא העבקה הפלגה גדולה ואיך היסת הדעת ויהי נריך לחזור ולכרך המוניא וכ"כ לחפרע ואלו דהו ככללמה שכתב הרב דהרוד אכ דרסה אכל אינו רואה שום מחלוקת בין דכר הכלבו וכ"כ פ"ד אכדורה אלא דהכלבו כתב דאחר הכריכה קודם שיאכל שערותו ויך ועשה בכמה בתים והר' דוד אכדורה' כתב עד גאל יגאל ולכרך המוני' ועל אכילת מנה ואח"כ הולך לשאר כתי ומאי פלונתא איכא כויה דכתב אבל הר' דוד אכדורה כתב וכו' ואולי דהכלבו כתב אם רונה וכו' אבל הד"ה כתב דלעשות כן ואינו תלוי ברנום שאם הוא נריך לכרך בכתיים אחרים נריך שיתחיל לעשות כן אבל מה שכתב לפי שלא התירו לבקור משעורתי ללכת במקום אחר וכו' אינו יודע מה הוא הכוונה דהא זה עוקר ואין זו מנה שוברת נרין לעין לנו כמקומו:

ג שייך לעיל. הגר"ה וכתב רכ כסוראי ד' כוית של פסח ח"ה הווי אפטר שלא לשתית ואם לא שתה לא יגא יח ודכרס לומר כלא נורך דודאי אם לא שתה דלא יגא יח דהא אפי' אם שתה ככתב אלא יגא אם לא שתה כלל וכתב עוד וחייב מלקות מדרכן ודבר זה לא שצמתי ולא ראתי מלקות אשלו דרכן על מי שלא קיים מנת עשה אלא אחריון ככל מנות עשה דרכן וכתב עוד ואי אינו מונא יין יסרה עכ"ם או גימוקים כמיסועשה כהם ד' כוית ונראה דהיו מנווין עכ"ם בפסח בזמנו וכתב עוד על יין גימוקים לר' כוית שכן אחרו חכמים יין גימוקים לא יגא לקרבן ואם הביא כשר וכיון דלקרבן אם הביא כשר לקדוש ולהכדלה לכתחלה כמי כשר במקום שאי אפשר לו וכו' ואומר דלא מיקרי זה לכתחלה דיעבר מיקרו והכי הוא כהרבה מקומות ועיין בדברי רבנא דתנאי שהביאו ה"טור כביון שקודם זה ג' יין דכיון דאי אפשר לו בין כשר לקרבן האו דיקדש ומכדיל כיון גימוקין דיעבר הוא עכ"ל וכתב הר"ן גיאתי שאינו יכול למנוא יין מקדש על הפת ואכל מיד כלומר ולא מירי על אכילת מנה ואין נריך לשהות עד שסודר ההגדה יכרך דהוא אכנות של גוס דארם ממלא כריבו מקו ומכרך עלהן המוניא ואוכל מנה משומרת כאחרונה וכו' לומר דליכא לזימר אחר שמלא כריבו ממנה מברך עליה וכו' ועיין נ"כ כמה שהביא הטור דכרי הר"ן כן גיאת כביון הקודם וכקיאש שכירקות ראיתי שפעם החייבת כוה א' משום קיאש שהיא תולעת ויש כוסכנה והחרוסת מחית אחרו ואי תימה על טעם זה דהא כל השפה אוכלי חרות כלא שום חרובת ולא יג בו הכנה ואלו ידמתחלה כהחורין קטיבו יש כן זה התלש' וד חק דאף קודם השמח אוכלין אותן ואין בהם סכנה לכך כדאש כפירוש רבינו הא"י דקיאש היינו ריפור כלומר שהמאכל עושה פגלי כששום וכיכוח החרות דכואתו היא פקדונה

ראש יוכף הלכות פסח

היינו אוידיעי מחרכי אינהו ואי לא ירעי מדרינן להו מילה
 במילה וכמו שכתב הראש חלא לזה איכא למידק רבין ד
 תקנה כלהקרותן מילה במילה אחאי לא עבדינן הכי בכל
 הכרכות ובקדוש היום אחאי לא מדרינן להו מילה במילה
 והיו הם יוצאים בכרכותן ואולי תמוס טיעהו הדכה ככי המו
 ואינו נראה לכך כר' חין תקנה כמה שכתב הראש להקרותן
 מילה במילה דלשלא נרין שזכר שם השם לכך חין תקנה
 וכמו שכתב רב עמרמנאי תמוס טיעהו שם לכך ויברו שם
 השם והשאר יקראו להם מילה במילה נב בשאר הכרכות
 יטסון ומה שכתב לרעת רב עמרמנאי לא חזי למוסתי
 בכיתיה כרכת המון כלא בירך ככיתיה כרכת מון ואי
 בירך ככיתיה לא חזי למוסתי בכיתיה אחריה דהא לא יכיל
 לברך להם דהא כרכת ההבסיה היא וקאי לא יוכל למתי
 וכו' והיינו לו דלא נמי יתאוד ויברך המון ויאכלו וי
 כח לכך לא יוכל למסתי דבלוי ככה אינו יכול לחסול בשתי
 מקומות ועוד דמוסף על הכוכות הרב כתב דרב עמרמנאי
 שהקדים לטעות הכרז כשאר כתי וכו' ומה שכתב ואם קדש
 בשמי בתיס הווי יוציא שם מוסים וכי נראה דהבנה ואם קדש
 ועשה כל הקדר וכו' דהיינו כתי מון רבין דלוי אוכל
 פיהם הויא כרכה לבטלה דאי קדש אחאי לא הויא כרכה
 דמנות היום ואחאי לא יקדש בשתי הכתים ואולי כיון דלא
 ירעי בכרכת מון נס קדוש לא יקדש להם כיון שיאכל כלא
 כרכת מון דאי יברך להם כרכ' מון הויא ליה כרכה לבטלה
 לכך יבאו כולן בכית אחת ויאכלו שם וכו' ועל דה טטען
 ד' חס אפטר למ' דשמי קטן דאינו כר פניסין ואין כה זכרתי
 ממש וכתב הטר ואפשר ד' חס כרכת מון וכו' היכי דכרכת
 הלחא וכו' איכא למידק אל' אחאי צריך ליה לטור לומר כמו
 שכתבתי בשם א' א' חס ככל שכתבתי ביון שדימה אותו
 להמוניא של מנה הרב כתב הרב מה שכתב ומה שהקשה הרב
 על דעת הר"ף רלמה כתב ומכריכי אינהו כרכת מון וכו'
 איכא למימר דשמי כפ'א דירקות דלא בני כלאו הכי ואי
 אפשר לעשות בנו כ' א' חריתי כדי לנאת ירו מות אותן
 רבן אכל ככרכת מון אעפי' שתיקנו אותן על הכוס ל
 אותה הלילה ח' הא יוצא ידי כרכת מון כלא כוכ וגם יוצא
 ידי איתו כוס אעפי' שלא שקהו על כרכ' מון וצריך עיון לר' ת
 רבינו רשב"ק דכרכת מון שטיפה כוס הא מוכרס הוא לברך
 על הכוס ועוד חין כתב כיון שתיקנו ד' כוכות ותיקנו אחר
 מהנ' הכוס של כ' הא מוכרס הוא לברך כרכת מון על
 הכוס ואולי דכוכות דיהו ד' כוכות כלא האי דכרכת מון להכי
 קאמר דהאי דכרכת מון תקינו שיהיה אחר מד' כוסית ומה
 שכתב הרב ואפשר לומר דה' וכו' לא משמע כן מדברי הר"ף
 דכיון דהס' לא ירעי לקדש לומר דכרכת מון אינוא וכרתי על
 אכילת מנה מהתמא דלא ירעי לברך כ' חלא אחר ויברכי
 אכיה כ' ח' אי ירעי ואי לא ירעי אינו יכול לברך על ידו
 וכמ' לעיל דהנה עין עליה וגם ממכרי הטור אינו כ' כן
 כדכתיב הר"ף רהא כתב לרעת הר"ף הרי פסק לירעים וכו' :

החרוסת וזשם הכי מטבלין בהרובת רבין רמניה הוא
 כחורת של איהא כמניה זו שום חולי וזשם דבר רע חלא שם
 כוהים לרקרק דודאי קוון החורת של מנה לא יפשה שום
 היות דהא ש' מנה חין ויוקוס חלא ראבא למימר
 היכ רשביח היות ש' מנה ויחין ודאיתי טעם אחאי חין רב רביס
 על החרוסת כיון שהוא מנה דרכנן משום דהחרוסת טפל
 לחורתותן כל שהוא עיקר ועמו טפלה מוכך על העיקר
 וטור את הטפלה ולי כרה טעם אחר רבין דהחרוסת לא
 נתקן חלא משום קיפא היינו הכשר ואינו בטביל עמתי ח' כ'
 חין מכרכים עליו ועוד רשע זה שכתבנו משום עיקר וכו'
 הי מ' לרעת הרמב"ם והסוכרים דטבול הכרסם היא כחרוסת
 וכפי הסברא חין לומר דהכרסם הוא עיקר כיון דהאי טבול
 אינו חלא בטבול שיפ'א התיקיות אדרבה יותר עיקריות
 מה שטבל כווכו וכפרטא החרוסת היא זכר לשי' דהא
 יש בו יותר מנה דכרסם דהא חן השפיעים שלי הוא משום
 דכיון דאינו חלא משום זכר כעלמא חין לברך עליו זהו כמו
 שכתבתי לרעת הרמב"ם וסיעתו ח' לרעת האחרים
 הסוכרים וגם רשע ודעת כוכרים דטבול הכרסם אינו חלא
 בחומץ חרוסת לא מוכר חלא עד טבול שבי וכו' כיון שברך
 במרו' לבר תח' על אכילת מרור אעפי' טבול אותו בחרוסת
 אל' כשחזר בכריכה שחזר ומטבל בחרוס' דאין שם מוס כרכה
 כלל דהא על המנה ככר אמר ועל המרור ג' ככר אמרו
 אחאי אינו מוכך עבשו בכרכיה על החרוסת כיון שלא בירך
 ככר ועל אותו מנה מרור אינו מוכך כאלה רבין דככר
 חלא ככרו מן חין חזר וטברך עליו ויש לומר דבר אחר
 חלא שאין לי פנאי להאריך :

ד וכתב בעל העיטור ומכתבא דלא חזי מוכך אשאר
 ויקי וכו' חלא עביר כרכ חסד' ר' הגדה וכמו שכתבתי
 בכרכת המוניא דלח' דאעפי' דאין חסו חלא בא תוכות
 של מנה כיון שאינו יכול לאכלו בכרכת על אכילת מנה לכך
 חלא כהכרח נרין לברך ג' כרכת המוניא אל' הוה ליה ג'
 כרכת המוניא כמו כרכת על אכילת מנה הכא כמו במרור
 עבדי כרכ חסד' כחילו חין לו שאר ירקות וכיון שכן בטבא
 לברך על אכילת מרור אינו יכול לאכלו כלא כרכה של כפ'ה
 דהיינו כרכה שלה ודחוק הוא לומר זה דכיון שיש לו שאר
 ירקות ויכול לברך עליהם כרכת דהיינו כפ'ה אחאי לא יברך
 עליהם כתיקין וצריך לשנות עליהם הסדר ואולי דמשום
 דינאו די מוכת הסדר אמרו כן אכל הראש דכרו וראים
 יותר רבין דנורף וכתב הלילה הוא זה לעות כן מפני
 התיבקותו הוה ליה כמנה של ללו ומוציא אחרים ידי מוכתן
 ומה שכתב כדברי הרב מרור דמשום כל מרור דמנו והר' היה
 שכתב הרב הראש לא להירא ליה דכרי העיטור נראה לו
 דיכול לרמות דמה שכתב הראש אל' בין המוניא כיון על
 אכילת מנה כיון כורא שרי הארמה בין על אכילת מרור היינו
 לימר כמו שכתב בעל העיטור דהיינו כיד כפ'ה ועל אכילת
 מרור חלא דהוה ליה להראש לחלק לפרט אי סכירא ליה הכי
 ועוד דהוה ליה למוי' כיון כורא שרי הארמה ועל אכילת מרור
 ולא כן על אכילת מרור דנראה כורא פרי הארמה לכך
 ועל אכילת מרור לכך וכו' ומ' הטור ומ' הר"ף ומכרכי
 אינהו כרכת מון הרי תקנה לירעים וכו' כראה דאפשר
 לומר דהר"ף פסק גם לאין יורעין דמכרכי כרכ מון שכתב

סוכן תפח

א ארר שביעה שלא אוכל מנה פסח' דגדה דש
 לפסק אש כשאר זה שלא אוכל מנה פסח' ואחר כך שרש
 בנותו

ונאיבא מאן דאמר דאשכנזי מי שאמר שאינה כחרושת לומר
 שאינה צריך חרוש אבל הרבה הבכורים ראשונים לומר כחרושת
 דמנות חרושת היא כחרור וכן אנו נוהגים בחומץ וכוננו מנה
 האמנעית ונותן חניה לאחר מן המפוכין לאפיקומין כדי
 שישאר חניה כדי לברך על אכילת מנה על הפרובה וזכר
 ללחם עוני וגם האפיקומין שהיה ג' מן הפרובה ועוד זכר
 למשארות צדקות כשמתות וכו' ויאמר הא לחמא עבדא
 מאן דהוא להב עוני שמיים עליו דברים הרבה ועוד דאיכא
 דרכו של עני בפרובה ועוד דאם חלטו או עשאו כשמן
 ודבש ואינו יונא ידי חובתו דאינו קרוי לחם עוני ושם כתב
 הרב בן עזרא דמתלכות הדוד נותני לעבדים לחם מנה כדי
 שלא יתעכל מהרה וישהה בתוך המשיה לא יאכלו רעבים עד
 זמן הרבה ומשם הכי קרא לחם עוני לחם של עני והם
 הקשרה מן השלחן כאילו כבר אכלו וזה עניו שישא התניקות
 מונו כוב שמי ומחזיר הקשרה ואמר מה בנתנה לי לא שאלו
 התניקות הוא שואל לעצמו מה בנתנה הילילה הזה כלומר
 דעבדין כל בני מילי ועובדי וכשיגיע למנה זו יבכהנה
 כדי לחכך המנה וכן לחרור ואלו כדי להראות שאכל כוס
 בניגודים וכן חרור זכר לומררו את חייהם וכו' וזהו יבאו
 לשבר ביניאית מנרים ולא עביה התבטול כדי שלא יראה כאלו
 הקדישו לזה אבל כראש רש בזה קצת דקדוק דכיון דאמרין
 על המנה ועל החרור ואין נראה כאילו הקדישו אלל זכר או
 משום הכובחמנה אמאי איכא למימר על התבטול דהקדישו
 ולא אמרין דהוי כשאר ואלו דהכא שייך וכו' ועיינן בהגהותי
 דלעיל ובשיעור עד לשיכר יבכה הכוס עד כוף גאל ישראל
 דאין אומרין שירה לא על היין והאי כוס מיונתן על ברכה
 זו ושיטה כוב ביה בהיכבה ואינו מכרך לא לפתולא לאמר
 ואיבא מאן דאמר דמכרך ויקח הקשרה והמנו שתי הלמנות
 וכו' ויכרך המוציא וכו' ולא יבצע ממנו שום מי שאמר שיכרך
 המוציא על הפרובה וכו' אבל קצת קשה לזה דכתב הא"ח ואי
 אינו יכול לאוכלם כיחד יאכלתמלה של המוציא דמה אינו
 יודעין איהו של המוציא לכך אינו הייתי אומר ומהג דאי אינו
 וכול לאכלם ומד דשים כסני שניהם ויחבל מוהיגס מוהי
 שיכול לאכול משייהם כיחד וכשישלים לאכול זה עומר
 לאכול השאר וכו' ויקח כוית חרר ויטבלו בחרושת כולו
 זכר לייחורו את חייהם כטיש ולבכים ולא ישהו בתוכו כדי
 שלא תאכר מרירות טעם המרור ולעיל כתבתי טעם למיה
 אין מכרכים על החרושת וכתב הרב דכר דחינו לה בנמר'
 דאין צריך לטבל כולו בחרושת דקפח מריחא מייית וככה
 כתבתי לעיל בהגהותי ויכרך על אכילת חרור ולא כפה
 שכבר יא' כמה שכרך כפאה על טבול א' דשאר ירקות ואי
 לא היה לו שאר ירקות אלל חרור כסכול ראשון מכרך עליו
 תרתייהו כפאה ועל אכילת חרור דאין לברך עליו מעיקרא
 כפאה כשהול א' ואחר כך כטבול שני על אכילת חרור משום
 דיש לומר אחד שמלא כרכו חרור מכרך עליו וכמו שאמרנו
 כן בנמר' ומשום הכי אכול כלל ברכה וברכה ראשונה טולה
 לזה ולזה ולקוח כוית ממנה ג' זכורכו וטובלו בחרושת וכו'
 וא כלל בלא ברכה משום דכרכך כך על כל חר ומר ברכת
 וזה אינו אלל זכר למקדש כה"ל וכו' ויש מנריבין היכבה כבר
 כתבתי בזה לעיל בהגהותי וגומר בעדיות ושותה כל מי
 דכעני ולא חיישין שמא לא יהיה יכול להשלים החרר ואוכל

וכתו דמה שכבש היינו כליל פסח מה יהא דמי אם יהא
 כבשכש כחם שלא אוכל ואכ' איכ' דחיל אכוליה שתא חל
 מיי כליל פסח או יהיה כבשכש שלא יאכל כלל פסח כשרוש
 רהוי שבעת שוא ולוקה ואוכל ונראה לי לומר לזה דיהיה זה
 כמו מה שאמר פסח נדרים להחזיר ופירושו להקל דכשהוא
 כחם יהיה הוא אסור כן כל הש' כן כליל פסח אבל כשפרש
 השתחיות ואמר שכוננו היתה לליל פסח אמרין פירושן
 להקל ויהיה פטור כל השפה ויכול לאכול מנה וכליל פסח
 אסור אבל כיון שהוא לבטל את המנה לוקה ואוכל כמו
 כבשכש שלא לאכול מנה כליל פסח ועוד כיון דכירש ואמר
 רבוננו היתה לליל פסח ומשמתא דאמר אחת דהיינו כומן
 אכילת אמרין דכן ואמרין ג' רלא היה פיו ולבו שין
 ומותר לאכול וכו' ואם בתוך הפסח כבשכש שלא יאכל מנה
 פסח ולא פירש בראה ג' דאיכא למימר דחל אכוליה שתא
 ואמר לאכול בכל המנה כולה:

סימן תפז

א סדר בדרך קנרה וכו' אכסים ונשים וטף הדרה
 איבא מאן דאמר דהקטנים אין צריך ליתן כוס לגביהם לא
 שותין משייור כובות של גדולים וכראה שהוא מדברי הרב
 אבודרהם וישתה רביעה או רוכו כהישבת שמא ואשכנזי אטר
 וד' וכו' דחמירא הכנתא ואם היה הכוס גדול איבא מאן דאמר
 שישה רוכו של כוס אכלו שיש בו כמה רביעיות ויכל
 לעשות כן כוס א' לכ' כמה כוסות שירנה ואיבא מאן דאמר
 דלא יכל ובכך שלא לעתים כדי שיעשה הפסח כראוי אבל
 לא אשה שאינה חשובה כן כפאה בין אלהינה ונרשה ושמש
 צריך היכבה כן היא הנוסחא אמיתית ויבאו לפניו קערה
 שלש מנות שהות וכו' ואיבא מאן דרשים כהוא' ג' כמו בקרשי
 המשכן קרש שוכה לדרום וכו' ושי' תבטלין זרוע טלה וכינה
 אחר זכר לפסח ואחר זכר לחגיגה זרוע זכר לזרוע הכטייה
 וכינה דכפא הקבל למפרקין כרע מרומחא ואחר זרוע
 טלה לומר דכפיהם עשה השטים והם היו עובדים לטלה
 או זכר לשראל שפמשלו לשה או דקרבת כסח מזרים היה שה
 ומחר ושאר ירקות חרור זכר לומררו את חייהם שאר ירקות
 משום היכר התניקות כטיובין כן אם פסח כחול או כשכת
 לאשקוי מאן דאמר דמוציא שכת לא יעשה כואח תבטיל
 אחר זכר לפסח שחחה את השכת אבל לא את החגיגה
 שאינו דחה את השכת ופוטל ידיו ומכרך על לא ואמ' א' א' א'
 מכרכים על כטיית ידים וכן הסכים הרב לעיל דאין לברך
 ולקוח כחות מכויות וכו' ולעיל כתב ואין צריך כוית ובראה
 דראות כידו וכמו שדקדק הרב ז' מרכי האלם והכרית
 דראוי לנהוג בפחות מכויות ולי בראה דכיון דלהראכש צריך
 כוית בהכרח א' יותר טוב לאכול כוית וכו' כדכתב כפאה
 לעמוד גם על המרוד שיאכל אחר כך ואכ' אין צריך לברך
 ברכה אחרונה על כוית של ירקות ואחר כך יפטור איתו
 ברכת מוין של זה וזה לא ואעפ' כן אינו מהג בדברי הרב וכן
 היאכת שכות מהריל וכמו שהכא הרב ז' לעיל ובדברי הטור
 יש קצת דקדוק דכיון דכתב ולקוח לכתחלה פחת מכויות
 אמאי צריך לומר דלא יכרך דאמריו ברכ' אחרונה ששטא וכו'
 וטובל בחומץ אבל לא בחרושת ואיבא מאן דאמר בחרושת

ראש יוכף הלכות פסח

זמנים כלל אבל שבת מקודש ושחר משבת ימי כראשית ואין נרביץ ישראל לקדשו ולפיכך כשהל בשבת אחריו מקדש השבת וישראל והזמנים וכו' ומה שכתב על פס רבינו נכוס אין אחריו כרס מעין ד' כל מעין שבע והטעם כמו שכתב דליל שמורים הוא וכו' אבל איכא למידק דהא כלל ליל שבת לא חתמינן שומר עמו וישראל לש' אהן משם דהשבת שומר הוא ואין נרביץ שמירה כלל ועב' אחריו כרס מעין ו' ומאי טבא טבא איכא למימר דהכא כליל שבת איכא שני שמירות שמירת שבת שומר ונס שמירה מאוס הוא ליל שמירה לש' שלא יהיה שבת עיין בהנה' שבתתי על זה כסוד זה בה' שבת שימור דכ"ז ט"ז שבתתי על זה והמהגים כאלו שאין טעם נכור מקדש ככה לפי שאין עניו וכו' איכא למידק דהא עבדו שאין שום אדם כ"כ ואין נרין לקדש להוניה שיש אדם ועב' מקדש משבי שכיון שנתקבה נתקדה ואף על פי שעבדו איך מה התקבה לא זוהי מחקמה ויש לו דאין זה כלום דשבת קב' כליל שבת משבי האורחים אי משה מי שאין לו אין לא תקב' כליל שבת על ככה דלא נרין ואם כן מנא דלא נכנס ליל זו בתקנה זו וכן לעיני' כרס מעין ו' ולא נכנס ליל שבת על פסח בתקנה וכו'.

ב הרכ בי' אל כדר היום וכו' השמש רבינו אהרן מקרא קדש הוה וכו' כמנהג האשכנזי: דהגדה נראה דיותר טוב לאומחוביון דאחריו הכתוב וכמו שכתב הרב וכמ' לס' דל' בין יט' לח' וכו' מקראי קדש נראה לי לומר דכמו שקרא הכתוב לשבת קדש כמו שאמר כי קדש הוא לכם גסיס סיכ נקרא קדש וכן כמי כמו שהעושה מלאכה בשבת כחיד אשור הוא ליהנות ממנה ולכפ' אשור לו כובדו ומהו ליה כח קדש דאשור ליהנות ממנו או נקרא מקרא קדש על שם קראו: הערה שנקראו ואלהם יחד ומה שכתב דכרי תורה וכח דכתיב עברת' אלהיך וכו' וקאמר רב כן מקרא קדש יהיה לכם כלום דאעפ' דהוא מקרא קדש רבו עיני קדשה וקדושת ישרה מכל מקום יהיה לכך דשיין דכריו הנרביץ לכס גס כן כגון מאכל ומשתה וכו' ונתב' התוספת כפ' קרא דכרכו שאם טעה ואמר מקדש הש' נתכוו' שהוא יודע שהוא יט' אם כן נפקא מבין שאם חשש שהוא שבת דלא יבא איניו שחור כתיב כרי דבור וכו' שהוא יט' ואמר מקדש ישראל והזמנים כיון דמעיקרא שחש שזו שבת אז לא חשש שה' יט' ותימא הוא דהא קיימא לן דתוך כדי דבור דכרי דמי ואולי דלא שייך למימר דחשש שהוא שבת ותוך כדי דבור חוד וכו' ואמר מקדש ישראל והזמנים וכיון דלא שייך לומר כן משום הכי כתבו בתוספת כן ועי' דרוק ובראש לידא חש מקדש השבת ישראל והזמנים ידע כיון שהזכיר ישראל והזמנים וימים טובים כמי אחי שבת וכו' ועור דהל' הולך אחר הדיתוס ודכרי התוס' הן כשמתם מקדש השבת לכד' אלא שחור ואמר מקדש ישראל והזמנים ובראש מדרבו התיישב דאש טעה ואמר מקדש השבת והיה יודע שהיה יט' טוב ואמר כדי דבור חוד ואמר מקדש ישראל והזמנים דאינו יוצא וכו'.

ג כתב באורח חיים אם שבת לומר אתה כחרתו וכו' ונא' הגהה וליקשה למה תיקבו אתה כחרתו וי' ל' כי כאלהימ' ואל' אבותי וכו' וכו' ונא' אלא שר' שמתני' אתה כחרתו וטעם למה שכתב דכאלהי כחרתו

כיות מאכסומוין וכו' לקרנן ומשום הכי נרין קודם חנות וכבר כתבו בזה ג' ואחריו לא יאכל ולא ישתה וין ואיכא מאן דאמר דאשורו מיא אשור ומה שכתב וולת הכובות שהן חובה כתב הכובות להביא אשורו מאן דאמר דיש לפנות בום חמישי אבל אבו אקראו ונהנים ככום חמישי ואיכא מאן דאמר דאכילה אשור ושתיה מותר ואם שבת מלאכלו עד שבת ידיו לברך או שאמר הן וכו' ונרין יט' ודיו ויכר' המוציא ויאכלו בהיפכה ואם לא היכר' יחזור ויאכל בהיפכה ולטין רכיבו מגומגום הוא דכתב ואם שבת מלאכלו עד שבת ידיו וכו' שהיה שאו יט' ודיו ויכר' המוציא ויאכל אבל אם כבר נטל ידיו ויכר' ברבת מון דאין חודר ונטל ידיו ואוכל אף על פי שלא אמר בורא פרי האדמה ואמר כך אחר שאם לא נזכר עד שכתב ברבת מון וכו' כ"כ פרי הנטין לא יאכל פ"ט אחרתו היינו טעמה שבראש משום דיהיה נרין לחזור ולכרך פ"ט א' וז"ל ברבת מון על הכוס ויהיה מרבה בכובות ויהי' למו שמתוך כום לכמוכן כהרא' ליה לטור וכבר כתבתי בזה ולי' בראה דהשע' משום דכיון דלא כרך כ"כ עדין לא נגמרה העבודה וחזור עליה אבל כשכבר כרך כ"כ כבר בלתה בעודתו ואין לחזור ולאכול ויאחזהו כשני אחר שמצויהו כשני ידיו כשמתחיל לברך ואחיהו כימין ויכר' ויט' כלל השכ' כל השע' כרי שיראו אותו שאר המסובין וכו' ועוד נר' כרי' שחלוך בין השת' לשעת היתה כ"כ שיהיה כ"כ שיהיה כ"כ ובר' לחיותו ואם לא שעה בהיכ' ישתה פ"ט אחר ולא יראה כחוב' ע' הכובות ביין שאינו מוכר' עליו שום כרס ולא ישתה בין כוב' זה לרביעי' וכו' דאין לאכול ולשתות אחר ברבת המון אלא כום של מנה ויש בו כרס ועוד שח' ישתכר ולא יעשה הסדר כשקנו ומתחיל' לא למוגו ואכחמו ונהג' כמו שכתב הרב כש הרב מאיר בן עמיאל ויעין ברכו וכו' כתבתי לעיל בזה בהנהגתי לעיל:

טובין תפן

א כדר האם וכו' קדושת היום כאלהיך אתה כחרתו וכו' הגהה מה שכתוב ותתן לבוה אלהיכו את יום השכניו בזה ג' באהבה מעודים לשמחה וכו' את יום חג המנוח הזה וכו' ואם הוא שבת ואמר שבתות למנוחה את יום המנוח הזה ואשער שכתב הטור את יום השכניו דכשהל בשבת כמקום את יום המנוח הזה אית ליה שיאמר את יום השכניו הוה גילין אלא שאי אפשר לו' כן לברכי הטור שהרי כתב אחר כך את יום המנוח הזה וכו' עכ"ל ואכ' נרין לומר דכרי הטור את יום המנוח הוה דרין ויש השכניו המנוח הזה אין לו משמעות כלל ויש לרדקת אחי נרין לומר אתה כחרתו כו' ליתא שמונה עשרה כרבות וכו' עבודה ליתא להיכו ואל' אבותי וי' ויכר' וכו' איכא למימר דנרין לחלק מיט' לח' ואם היה התפלה טובה ככגון אחד יבא לזול' כמוי אש כמו בחול המועד אינמי דיש שבת מקרי וכח' שבת מיחד כרס לעצמו כן ממי' כרס' לפעמו דכמו שבת הוא כמו שכתב נרין להכרינו כתבל' ולהזכיר עיין שבת בתפלת' היא דרין נכ' כיום טוב וחות' מקדש ישראל והזמנים כלומר על ידי שמקדש את ישראל הם מקדשים את הזמנים קדוש שקדש הקדוש כדן הוא את ישראל לא היה קדושת

כראה דכונת הקושיא כך היא דלמה אין אומרין שמח טעם
 כשחל'ט בשבת ויאמר ג' יעלה ויבא לענין'ט כמו שכתב
 אין שיקרין רנה והחליטו ואז"ל ג' יעלה ויבא משום'ט ולזה
 אומ' דואתה בחרתו מתקן משום'ט ועוד דמאי מתרין דאתה
 בחרתו מזכיר ג' של שבת דהתיבא דמוכיר ג' של שבת
 אלא דאמינא לך דמיט'ט שמח טעם כמו שהימ'ט רנה והחליטו
 ואולי דכיון דאתה בחרתו גם כן מוכיר של שבת אף כל כך
 קושיא דלמיט'ט לא מוכיר של שבת כלל ומשום הכי לא עקת
 רנה והחליטו דמוכיר של שבת אבל נר' דהקושי'ט שהק'ט היא
 זו רל' עולם לא קאחר דלא יאז' אתה בחרתו דאת בחרתו
 בתקוה על פש' שהק'ט בחר בזוונתו לנו מועדים למחש'ט
 וזו הלא שהק'ט כול' שאלהימ'ט יעלה ויבא מתקן כברכת מוזן
 להוכיר מעין המאור'ט יהיה יכול להוכיר גם שבת עם כמו
 שאנו אומרין בתפלה ועפ' לא עקרו רנה והחליטו א'כ גם
 בתפלה כשחל בשבת לימא אתה בחרתו זיעלה ויבא שמתקן
 על תפלת'ט ולא יעקרו שמח טעם כמו שלא עקרו רנה
 והחליטו אעפ' שאמרו יעלה ויבא שמתקן כברכת מוזן ולזה
 תירך ואמר דבשלמא לאהימ'ט יעלה ויבא אינו מדבר כ'כ משכת
 כמו אתה בחרתו בזיונין עכן כיון שמתקן אתה בחרתו לשבין
 י'ט כ'כ בהכי ולא צריך לומר'ט שמח טעם דהא כמה שמוכיר
 ישמח טעם דהוא ענין שכתבם אתה בחרתו מוכיר משכת
 אבל כברכת מוזן שלא תקנן להוכיר מיט'ט לאהימ'ט אז ג' ג' כ'
 רנה והחליטו שמוכיר א'כ שכתב דביעל'ט יבא א'כ בלח'ט הוכרה
 משין שבת ככ'ל אבל א'כ שכתב שמתקן להוכיר כ'כ משמין
 המאור'ט יש כו'כ ענין ככת'ט למה לו ל'ט וישמ'ט כיון
 דכמה שהוכירו לתקן יש ג'כ שבת וא'כ באמה בחרתו יש
 י'ט יש שבת משא'כ כיעל'ט יבא שאין כו' לא ענין'ט לכך ע'כ

סימן תפח

א שחרית וכנבים לכות הכנסת וכו' ומכריזין לגמור וכו'
 והלח'ט וכו' הגר'ה מלכרמה שכתב הר'אש שאין לדרקק
 כזה דלגמור היינו לקחת'ט כראה דר'אב'ט למיזה דאף על פי
 דלגמור רונה נומר גמר ההלל עם כ'ל לא היה כרבה לבטלה
 דלגמור דאמר אינו'ט לומר שלא יקרא כדילוג'ט כל ההלל
 גמור אבל אין הכונה כמש'ט לגמור שלא יחבר אפי' תיבה אחת
 אלא דא'ט יר'ט טעם דה'ט משום דכיון דאמר לגמור משמשתו
 הוא שלא יחבר מקריאתה אפילו אות אחת או תיבה אחת
 ועכ'ל לא כרא'ט ל'י דהא כ'כממ'ט הקטרת דאח'ט חסר א'מכ'ט
 כמיה'ט חייב מית'ט דא'ט יחבר מקריאתה תיבה א' אין חשש
 כזה דלא כ'כו כמ'ט דהפרוץ הקר'ט תיבה א'לא חייב'ט כזה
 אבל כדכרי הר'אש דא'כ למירק דכתב שאין לדרקק כזה כי
 לגמור היו פירושו לקרות והביא ד'איהל'ט זה וא'כ קשיא ל'ט על
 דכ'ט אמאי בקראי ההלל ל'ט דאין מוכריזין לגמור'ט לקרו'
 וכמו שהביא זה הטור לעיל כהל'ט ד'ט ב'ט דכתב הטור
 ומכריזין עליו לקרות את ההלל וכתב הרב כל'ט ואין מכריזין
 לגמור'ט כ' התוס' והד'ט ויה'ט וה'ט ואמאי לא יוכל לכתב
 לגמור כיון דלגמור לקרות משמע וכמו שכתב הרב ז'ט עם כ'ט
 המדרכי בשם ר'אביה דהמכריז כראש'ט חרש לגמור'ט לא משתכ'ט
 דלגמור'ט תרתו משמ'ט ואולי דכזה יש לר'ט לדע'ט דבשלמא
 כצמורים כל'ט איכא למימר דכ'ט הוא לגמור כמו לקרות

יש ענין שבת דהיינו מתן תורה ומשה תקנו וכו' והיינו דאמר
 ואפי' בשבת שהיא אפי' בשבת דצריך להוכיר מ'ט כמו שמח
 טעם כמתנת חלקו דהיינו התור'ט שכתב'ט או כמש'ט במקום
 אחד שכתב'ט למה ניתן להם לישראל שבת כצמורים וכו' :
 ד מנחתי כתיב כתאבה אשכבותי'ט ש'ט שכתב'ט בשבתו
 בשם מקו' הגר'ה דהא ככל מקו' כ'א'ט כעבור כ'כ כחה
 וא'כ אינה ענין לשבת כלל ואי משום זה לא אירי'ט דהא כ'כ
 ונה'ט ושבת דמה'ט או ר'ט אומ'ט תפלה דכל השנה אלא כ'כו
 להוכיר שהנח'ט או ר'ט אומ'ט איתו כעבודה וכן כברכת מוזן
 או ר'ט והחליטו רנהא ענין של שבת וכן אין מוכרין בלתימ'ט
 של שבת אבל הכא ב'ט שחל להיות בשבת התפלה ענמה של
 י'ט היא אתה בחרתו ויחליטו וא'כ כשחל בשבת מוכרין בהן
 שבת ככתב'ט ואי יהיה לו לומר שלא יוכיר של שבת הלול'ט משום
 זה דכיון שכבר הוכירה באתה בחרתו מה'ט לי להוכירו עוד
 בלתימ'ט וכמו שכבכת המוזן כיון שאמר רנה והחליטו ואח'ט
 אינו מוכיר של שבת בלתימ'ט כן כמי'ט הכא כיון שהוכירו באתה
 בחרתו אלא דאיכא למימר דהתם רנה והחליטו הוא משום
 שבת ואלהימ'ט משום'ט אבל הכא אתה בחרתו ואלהימ'ט הכל
 הוא תפלה של'ט וא'כ צריך להוכיר שבת ככולן ככ'ל וי'ט ש'ט
 להוכיר וכו' דאלמלא ר'ט אין שבת כעבודה וא'ט תמה דלמה
 לן הא'ט טעם תיבוק'ט מאור'ט רכבר התפלל של שבת ויה'ט אינו
 כ'ל לא לומר של ר'ט א'ט ור'ט א'ט ש'ט שכתב'ט דהא עיקר
 התפלה של שבת היא ומשמע א'כ מוכרי המדרכי דמוקט
 כ'להימ'ט ועלה ויבא כעבודה דכ'להימ'ט שבקדושת היום יש
 להוכיר דה'ט שבת בקדושת היום שכתב'ט התפלה והטעם
 שכתב'ט כ'אשרי דמה'ט ק'ט לטעם שכתב'ט יודוק'ט לא שכתב'ט ולא
 מני'ט הבורה אחר החתימה ור'איתי שכתב'ט הר'איה שהכאתי
 מרנה והחליטו דכבכת מוזן דשכת'ט וכתב'ט מ'ט כ'ט ש'ט שכת
 ולא הוכיר וכו' שכתב'ט על האומרין שאין להוכיר ונרא'ט דכיון
 דרוכ'ט השוקים ונ'ט הר'אש כל'ט דצריך להוכיר אמאי יש למסוך
 על האומ'ט שלא להוכיר'ט דל'ט דאיכ'ט שכתב'ט דכיון דהוכיר
 מ'ט ח'ט שכתב'ט ולא הוכיר אינו חוזר דכיון דהוכירו באתה
 בחרתו הא'ט הוכיר שבת בקדושת היום וסניכ'ט :
 ד ומש'ט רכיבו כ'ט שכתב'ט וכו' הגר'ה מ'ט ש'ט הר'ט
 אחר'ט ר'ט כן אבל עכשו פשט'ט המיה'ט לאחרי'ט לא ר'איתי
 כדכרי'ט מ'ט שבת כן וכן בכל המקומו'ט ששמעתי'ט לא ר'איתי
 מיהני'ט כן ולא ש'ט עתי'ט לא כ'ט הרב עכשו פשט'ט המנה'ט שלא
 לאחרי'ט אבל כ'ט ר'ט קנת דקרוק דהכא אחר'ט דמשום דאין
 כ'ט חש'ט מויקין אומ'ט אותה אמרי'ט דלא ככ'ט זה כתקנה
 משקרא'ט כיון דאין כ'ט חש'ט מויקין אין כ'ט ג'ט כן תקנה
 וכ'ט כדכרי'ט הרב ר'ט כ'ט כדכרי'ט הטור א'כ כשחל שבת
 אחר'ט אמאי אמרי'ט לה כפי סברת ספר המנהיג ונ'ט הר'ט בש
 הס'ט לכ'ט ור'ט כ'ט השלחן דא'ט דאין לאחרי'ט ואמאי
 כיון דאין העם מאחרי'ט ל'ט ואין חש'ט מויקין אחרי'ט אומ'ט
 אותה כ'ט דלא ככ'ט כתקנה כמו'ט של פשט'ט שחל בשבת
 וכן כ'ט האכל'ט או כ'ט חש'ט אמת'ט אמת'ט ל'ט אין אומ'ט אותה
 משום שאין עם טעם דהפ'ט שחאחרי'ט ל'ט וכ'ט הגאון מהר"ט
 איכה כ'ט חש'ט המנהיגות וכו' ד'ט דמא'ט ד'ט כ'ט זה כתקנה
 הוא כיון דאין חש'ט מויקין'ט דהכא יש טעם אחר משום דה'ט
 ל'ט שמו'ט דלא שייך הייך כ'ט ג'ט נאוכן כעולם ונ'ט עכ'ט :
 ו כתב הרוקח כ'ט כ'ט למה אין אומרין ישמח כו' הגר'ה

ראש יוסף הלכות פסח

ומשמע נמי ומשמע קורא אכל כשקורין אותו בדילוג אין לתי
לגמור דאין חלוקת נמר אכל לא נרא כן מלשון הראש רכתב
דלגמור הוי פירוש לקרות ועוד דאין מתקן כזה דכתיב דתי
כמה שהיה משמע ועין :

ב וכיון שגומרים את ההלל אין מפסיקין שלא כדרך שאר
בקרית שמע הגדה וכאין שאין היחיד גומר בהם את
ההלל מפסיקין אפילו באמצע הקורא דהיינו באמוכה של
פסח וכו' ויש בהם כפי הגדרה מהרבי הרב ב"ר ר' ב' בכרית
דלראש אין מפסיקין בו אלא חשבי הכבוד כלומר ראפילו
באמצע הקורא רבא' און מפסיקין ביה' שאין היחיד נתיב בהם
את ההלל מפסיקין אכל לדברי הרשות לא וכפי דברי הרמב"ם
כפי דברי הרב הגער נראה דכול להפסיק אפילו לכל דבר
ולו היה נראה לריון מלשבו שהכית הרב טס דסבורא ליה
בדברי הראש וגם כי יהיה לשם מעוניין אפטר למשמע הכי
ואפטר למשמע הכי ואין לומר דהכי סבורא ליה כפי' ומשום
הכי כדאש דלא הביאו השור שחלק על הראש כדרכו דאין
כדרכו הכרח מאי רפ"ל והרב הביא שם דברי הר' יהודה שער
שחולק עם פירוש של הראש ונ"ע מאי אכילא כיון הכירושים
ואי דברי הר' יונה דרין כמו ק"ט משם זה שלא כדרכו הנ"מ
וע"ש כדברי הרב בבי' תנ"כ ואם פסק באמצע ושהה אפי' כרי
לגמור את כולה האו כרי לגמור את כולה כדאש דאפי' לגמור
את כולה לגמור ועד סוף דאין לומר למקום שפסק משום שכות
אפי' שהיה לגמור את כולה הכי הוא לא אכלא שמה לגמור את
כולה דמור למקום שפסק אלא אפילו שמה לגמור את כולה
מור למקום שפסק ויה' יותר אלא דלא אתא אפילו אלא ליה
שכתב כפי הגדרה וכבר כתבתי בזה במקום אחר בה' תיגלה
ועין טס בהנהיגה פי' תי' כן טס הארכתי בזה :

ג הרב כי' אל בתה הרמב"ם בה' חכמה דעת המפרשים וכו'
דגדרה חוץ מלת שהיא סוכר ראשיתו כדאש קורים אותו
כדרכה ואולי דמשו שיכולק לפסוק כיון שקורין אותו בדילוג
אעפי' שמכריזים עליו ואפילו יחיד לפי כבודו חוץ מהרמב"ם
אל שחולק כפי' מנא דהרמב"ם כהרמב"ם הכירא ליה דבומים
אלו אין קורין אותה ביחיד אפילו בלא כדרכה וסוכרים דמאי
דאמרי בגמ' מים שאין היחיד גומר בהם את ההלל היינו לומר
שאין יחיד קורא בהם הלל דאי' לא אלא שאינו גומר לא שקורא
אותו בדילוג אפי' כתבו דבר' אין קורא אותו יחיד אלא נכור
בלא כדרכה :

ד תביא בהלל וכדאש אפי' עשרה קורין וכו' וכלבד שלא
יהיה א' קורא ולא מתרגם' הגדרה' כיון שאמר א' קורא וא'
מתרגם דלא יהיו שנים מתרגמים ואכ' אחאי נרין לו' וכלבד
שלא יהיה א' קורא וכו' מתרגמי' דהא נכ' ככתיב אמר א' קורא
ושנים מתרגמים ואכ' אחאי נרין לו' לומר וכלבד שלא יהיו כ'
קורין ושנים מתרגמים ובשלמא ברישא איכא למומר מאי
דכתב רש"י דכל שכן שאין שנים קורין אכל שאין שנים קורין
ואין שנים מתרגמי' אחאי אנטרטי למומר איכרא דגם כרישא
קשיא וכמו שכתבתי מ"י יותר קשה באפ"א אכל נרא' דאיכא
לומר רמאי דקתי וכלבד שלא יהיה א' קורא ושנים מתרגמי'
היינו לומר דאי' לא קתי אלא רישא' הוה אמינא דמה שאמר
אחד קורא ואחר מתרגם משום שדדיק הכי' אכל אפי' ירנה
לפי' שנים מתרגמים אין כן קפידא דכול קמ"ל דלא ומשמע
קתי וכלבד וכו' וכן כפי' דסוה אמע' דככתיב אפי' ירנה יהי

קורין שנים וכו' קמ"ל ויהי ענין דאין קורין כ' ואין מתרגמים
שנים הוא משום דתרי קלי' לא משתעי ואכ' כיון דככתיב א'
קורין שנים מזה הטעם אחאי מתרגמי' שנים כתי' להיכן לעמו
הארץ הא' פרי קלי' לא משתעי והיינו רנה לו' דמ"ל מתרגם
של כתיב אחריון ביה אכ' דתכתיב טהם כמו דכרי הגדה
דמושבין הלכ' אכ' יהי דש' יהיו פלינו ושמעו כמו בחגיגה
והלל אלא דלא היה ליה לתימר ושנים מתרגמי' אפי' עשרה
לא רנה אין קפידא דכיון דאמר שנים אפי' עשרה כמו אחאי
שלא אכ' מתרגום של תורה אלא כמות כתיב אכל רש' פירש
דכשלח יתרגום של תורה דמתפרש ביה החטות נרין שי' שמעו
היינו וכו' ומשום הכי' לא יתרגם אלא אחד אכל כשל כתיב
לא קפרי' ואפי' שמעתי ולא אכ' וארצה ולא ארע דכיון
שמתרגמי' נרין הוא כד' ששמעו עפי' הארץ הוא ואחאי
אמר דלכתחלה מתרגמי' שנים ואי' לא כענין שי' שמעו כיון
דתרי קלי' לא משתעי אחאי מתרגמי' ועוד כיון שאין קפידא
דכד' אחאי נמו' אין קורין עתה ואולי משום דהתרגום לנשים
ולע"ה וכמו שזכרתי לשון רש"י ולא כד' לכת' כל' כמש' ראשונה
ד' ומוביא שני הפרטים באחד קורין מן משבוג' הגדרה'
הימנה הוא דכשכתב קורין מוהיה היום הזה לבס' לזכור וכו'
בה' ממות החול קורין מן יקר' מזה לכל' זקני ישראל וגו' משבו
וקח לבס' וגו' ואפי' שפיר לשון דאמר הכתיב כשהוא כשכת
היום הזה לבס' לזכור ומתוכם וכו' לנגיע' אכל מתוכם איכה
דחה את השבת אכל פסח דוחה אלה השבת ומתוכם הוי כמי
כשחל כשב' קורין כמי משבו וקחו לבס' נאן ונאן השבת ווה
דמו הוא ואינו עדין וכתב הרב דכתב ה' אפי' ולא נמנא
בתלמוד שני ספרים ואפי' על פי' שהכית בתק' מהא דאין בת
המקדש קיום יחי' ישראל קורין כסדר קרבנות ואפי' מכבד
עליהם אפטר דהאי' סהיו קורין היחיד אחאי דאבו קורין בכל
יום ועם כד' הקרבנות היינו קרבן החיוב שמחייב באותו יום
וקייבו בקריאת כד' תורה ואכ' כן הוי כפי' גמור אלא דאיכא
לתימר דמה שאמר יהיו קורין כסדר הקרבנות ואפי' חכמי
עליהם היינו כל' יחיד ויחיד שחייב שום קרבן יהיה קורא
כדורה סדר קרבנות שהיא מחייב ביה ואפי' מכפר וכמו
שדרשו ואת תורת העולה היא העולה דלמור כדרכי' העולה
היה ליה כאלו הקריב עולה' ומשמיד עולה' כפי' כשרשת
פנחס וכבר הרמב"ם הראשון דהיינו יתכן שהיא ראשון לחדש
וכו' הפרשה הן קרבנות של פסח ומפור' כיהושע מן כעת
היא ינו' משום דכתיב ביה ועשו את השבת בארבעה עשר
וכל' ער' לא יאכל בו בקרבן פסח וראיתי בפסקי' השע"ת
דמשבת מניגה דהא דקורין כמערין וראש השנה יום
הכפודים בקרבנות הח' הם על פי' קלה וכו' ומת' ליון
חופף ער' משה עברך כאלו וכו' וכדאש הראשון בארבעה
עשר יום לחדש וגו' וכחמה עשר יום לחדש וגו' והקרבנות
עולה וגו' כל זה מחדש הראשון עד ושי' תמיד כהלכתו
אינו כדרכה מחוורין ואין מוכידין גשם מבאן ואי' אכל
כת' אין מוכידין של מים אחרון של חג דטל' כדרכה הוא
אכל גשם אובי' סימן טוב הוא וטורח הוא כיוס טוב משום
שכי' מור כיוס הראשון מפסיק מלהוכי' גשם כל' פי' כאלו

כלי' הלבבות פסחים' שבה לבורא עולמים'
כלכות

הלכות מגילה סימן רפו

דתיא וכו' זו היא כח הנמרה ואם כן משמע דאף על פי
 דראש השנה דאורייתא ולא בעי חיובין אלא כל זה כיון
 שכתוב במגילת תענית ללא להתענות כו' אכור להתענות
 כיה ולא אמרינן דאורייתא הוא ולא כפי חיובין אלא כפי כוונת
 אף על פי שהיה כמו דאורייתא עם כל זה כיון שכתוב במגילת
 תענית והא אכור להתענות כערכ פורים גם איכא
 למידק בתירוץ הנה ראוי איתא דמותר להתענות בערב
 פורים משום דהו דאורייתא איתא והוא דתיא בנמי' הימים
 האלה הכתובים במגילת תענית לפניה ולאחריה אכורים
 שבתות ימים טובים הם אכורים לפניהם ולאחריהם מותרין
 אמאי לא הוציא גם כן פורים ואין למר פורים חשיב יום
 טוב דהא קאמר הימים האלה הכתובים במגילת תענית
 וכו' אכורים וכו' ונראה שיהיה כתיובי נמי במגילת תענית וקאמר
 דאכורים לפניהם וכו' אבל שבתות ימים טובים אינן כתובים
 במגילת תענית דלמה להו למכתביה סם כיון דלפניהם
 ולאחריהם מותר למה לן לכותבין א"כ דאין דלא משיק סם שא
 שבת ויש דאכורים מדאורייתא אבל פורים דכתוב סם אכורין
 להתענות כערכו ומה שיש לדקדק סם בהלכה דכיון דר"ח
 הו דאורייתא ואמרי דאורייתא לא בעי חיובין א"כ כמו שכתובות
 ויש אמרינן דמותר להתענות לפניהם ולאחריהם א"כ אמרו דת
 ראשון ולא היה להו למכתביה במגילת תענית כדי לאכורין
 נראה לומר דר"ח לא חשיבי להו לאיכוי כ"ש ודלמא איתו לולו
 היה לפיכך אשכנ"כ יום שלפניו וכו' וכוה היה אפשר לומר
 קצת תירוץ לדבריהם ואין להאריך בזה ונראה לי לומר
 להר"ה דכשלת ר"ח דלא היה נרדף למכתביה במגילת תענית
 אמרינן כיון דכתביה למאי הלכתא כתביה לא ודאי לאשכור
 הימים שלפניו ואחריו ונאצי' שהוא מן התורה מכח השור
 אמרינן הכי אבל פורים כהכרח נרדף למכתביה במגילת
 תענית כדי לאשכור של זה בזה וכמו דאמר רבא לקמן כהאי
 פירקא לא נכרעה אלא לאשכור של זה בזה אס כן כיון דנרדף
 למכתביה כשכיל דבר זה לעולם אמרי רבנן שלפניו ואחריו
 יהיה מותר כמו שכת י"ט דהו דאורייתא וגם פורים הו כמו
 דאורייתא ונכח כהאי דאמר בבבלי' שבתות ויש הם אכורין
 לפניהם ולאחריהם מותרין דעכשו אין להקשו למאי כתבוהו
 לפורים במגילת תענית דהא להיקשא כתביה וכמו שכתבו
 ע' כועבשו מתעמין בכל ערב ר"ח וגם בערב פורים ע"כ
 ולדברי הר"ה נר דכחכה אכור להתענות לפניהם ולאחריהם
 דהא לאו דכרי קבלה הן דלא כתיבי כתיב הקדש ואלו
 משום דמשמא ניכא ויכור דמותר להתענות וכמו שסוכר
 רש"ט אלא שכפורים נמי איכא למימר הכי ועבשו כהכונס
 להתענות בערב חכה ע"כ וכדברי הר"ה איכא למירק
 קצת דמקום אחר קאמר בתירוץ הקום דלא עדיף לפניהם
 ולאחריהם רחנכה ופורים משאר יומי מגילת תענית וכו' וכפי
 תירוץ זה מן הדין כשעשו מגילת תענית קודם שכתלה היה
 אכור להתענות יום שלפניו ואחריו יום פורים לא לאחר שכתלה
 מותר משום דלא עדיף וכו' וכמקום אחר כתב בתירוץ של
 הר"ה דמשום דהו פורי דכרי קבלה וכו' וכפי זה הענין איתו
 רודם שכתלה היה מותר להתענות קודם פורים עד כאן:
 עוד שם בדברי הרב וכהנהו מיימין כתוב כר"ה תענית
 רש"ט כתב דהיכנה ופורים מותר לפניהם ולאחריהם
 דחכמה מפרקא ניכא וכתוב שם כהנהו ופורים הם דכרי
 ית כ 18 2 קבלה

כתב האור נרסינן במגילת תענית את יום יד ויום
 ט"ו באדר יומי פוריא אינן דלא למסד בהון
 ולא למיזר בהון תעניתא ואע"פ דקיימא לן וכו' כדאמר מדברי
 הטור דכיוס דכתוב במגילת תענית לא למסד לכד אסור
 להתענות לפניו ולאחריו וס' לדקדק דמכא ליה הא דרילמא
 ניה שאמר רבי יובי לפניהם ולאחריהם אכור היינו לענין הספד
 לכד אבל תענית לא יהיה אכור אלא לפניהם וקצת משמע כן
 מדברי רש"י בפירו המנהג שמשפס דברי רבי יהודה דאמר
 לפניו אכור ולאחריו מותר' כתב רש"י לפניו אכור בהסד משמע
 דהו מחלוקת דלא למסד בהון לא הו אלא כשכתוב במגילת
 תענית דלא למסד איהו הספד כיון לפניו כיון לאחריו אבל
 תענית לעולם אינו אסור אלא לפניו לכד ליה נאמר כיון
 דהימים שאמר דלא למסד הו יותר המורים מאותן שכתוב
 דלא להתענות וכו' וכן שאחריו אסור בהסד כל שכן שאכור נ"כ
 בתענית והכי הו האית אבל מכל מקום קשיא לי דאמאי
 נרדף למכתב במגילת תענית כיומי פורים דלא למסד בהון
 ולא למיזר בהון תעניתא לאשכור לפניהם ולאחריו וכו' לכתוב
 דלא למסד בהון ודו ביה דאיכא אכור בהסד ותענית כן
 לפניו כן לאחרו וכמו דאמרינן בשאר יומי דמגילת תענית
 דכתוב כהו דלא למסד בהון דמשמע הכיוון לז' דוק דלא
 להתענות ככתוב למוד דהתענית דלית בהו אכור הספד
 אבל כיוס דכתוב בהם דלא למסד מהם דחמורים כתוב
 כיו דלא להתענות דהו ליתא דלמאי נרדף ליה למכתביה וכמו
 שכתבו דאם כהספד אכור כל שכן בתענית ועוד דלשון
 המנהג הו יזכר דומים למוד כתוב דלא להתענות ימים למוד
 כת דלא למסד בהון לכד כפרק מני דתעניות ונה הכריתא
 דמכיא שש"ל משה וו דרבי משי ור' יהודה דהיא עמיה מגילת
 תענית כתב במקמתהון דלא להתענה לכד וכמקמת הון
 דלא למסד בהון לכן כדאמר ליה דהו רכתב הטור דכתוב
 במגילת תענית דלא למיזר בהון תעניתא כלא דיוק הוא
 דלא דק ויהי אשכנח כפרק ב' דתענית דק"ח ע"כ דמכיא
 מה' מגילת תענית הלשון עכשו ולא כתיב סם אלא יום יד
 ויום ט"ו כו' דומי פוריא אינן דלא למסד בהון ולא קאמר
 דלא למיזר בהון תעניתא וכו' תמצא כפרק א' דמגילה האי
 לישבא חתם:

עוד שם בדברי הרב שהביא תירוץ הר"ה דקאמר דמה
 שמתעמין בערב פורים היינו משום דפורים דכרי
 קבלה משום דכתב בתוך כתיבי הקדש והו ליה כדברי תורה
 דשבת ויום טוב ולפיכך מותר להתענות בערב יום פורים כמו
 שזוהר בערכי שבתות ויש מזה דכרי תורה אינן נרדפין
 חיובין ואם כן אף עפי דתו במגילת תענית מותר להתענות
 בערב פורים וקשיא לי ע"ל תירוץ זה דהא אמרינן כפרק שני
 דתענית דף ז' ע"כ תמו רבנן אילין קיימא דלא להתענות בהון
 ותקנתהון דלא למסד בהון מרים ורחא דניכין ועד תמיא
 וכו' ונרדף כגמרא מרים ור"ח ליה לנימא מתרי כריבן וראש
 דרש גופיה יום טוב הוא ואכור ואם כן למה ליה למכתביה
 במגילת תענית ומאי אמר רב לא נכרעה אלא לאכור וס'
 שלפניו ופריך ויה שלפניו תישק לי משום יום שלפני ראש
 חודש ומאי ראש חודש דאורייתא הוא ודאורייתא לא כפי חיובין

ראש יוסף הלכות מגילה

דמי חמורא ונראה לו לז' לזה דהדור סיבך דלעיל תת עדיק
 מעבודה ודמחממע מהמטה דאחר יתת כנור כלן וכפסטה
 דאמתיא דאורי רב סמוא בר אבויא גזול תת יותר מכקרת
 תמידין וכדמחמע מהאי מתמתין כמו דהביא בנח לקשות
 להא דמכחוכו וכנמרח דמבניה דיהא דהא דרביסוכן מה
 שחייב כבד תורה קא אמרת היימ לשינה סבכרו שלבית
 רבי הכל לפי האמת אינו כן מלא בפסטה דמתמית דאמר
 ותלמוד תורה כנור כלן וביאי דכתבתי עד כאן :

עוד מה שאפילו בהני דריבין ליכטל מעבודה וכו' נראה
 לירשטט ההלכה דקאמר דריבין ליכטל מעבודה
 היינו כגול גמור ואף על פי שלא יעשו או העבודה וכו'
 שלא עשו עדין עבודת התמיד של בין הערכים ולא היה להם
 מגילה כל היינו ולא קראו ופסחו כודמן להם מגילה ונריבין
 אזלקרות וכמו שזנינו דכל היום כשר לקריאת מגילה ואם
 ירנו לעשות העבודה לא יוכלו אחר כך ליקרוא המגילה שיהיה
 לילה ואם ירנו ליקרוא לא יוכלו אחר כך לפנות העבודה
 שיהיה לילה או היו הדיון הבי דיקראו את המגילה ואחר כך
 אף יהיה וכן לעשות העבודה וישאומם לאו תכטל העבודה
 מפני מקרא מגילה וכן כשהר כמו שאם עדין לא עשו תמיד של
 פחד ומדמן להם או המגילה ובעל המגילה צריך לילך מיד
 כשיקראו למקום אחר ואם יקראו המגילה יעבורו שעות
 דהא ומוקדעבודה יקראו ויכטלו הפסדה זה כרא לוי כפי פסח
 משמעות דכרי ההלכה ואי דכריה ה' דקדמה שאמר מבטלן
 אינו לא לפעין קדימא אבל אין מבטלן לגמרי עבור דאורייתא
 מפני מקרא מגילה דרכן אף אין קאמר בנמרח דמכאן
 שמכוסל בית רבי שפכטלן תלמוד תורה וכאם לשמוע
 מקרא מגילה קל ומיגר מעבודה ואי דכריה ה' מה שיחם
 היא זאת דמה שאמר מבטלן מעבודה אינו בטול לגמרי
 אלא קרימה לכד אכל הכא בתלמוד תורה כל זמן שמימיים
 מתלמודן היו בטול לגמרי דהא אותה שעה שכתל אין לה
 תשלומין דהא עבר ואמר ובעי דמ דכל זמן שלא תכטלה
 המזה לגמרי לא מיקרי בטול עם כל לא היה ליה לפנות קל
 ומודר כיון שאותה שעה מיהא הוי בטול לגמרי מה שאין כן
 בעבודה דלא שייך בה בטול כיון ששעה אותה אחר כך ועוד
 דהיה ליה לגמרי מקדמיים מקרא מגילה וכו' נראה דהאי
 דקאמר ה' לא מניין למיגר הבי דהא בנמרח קאמר דמת
 מנה פשיטא ליה לרבא דעדיף מעבוד' מבי קרא דלא חתנו
 דקרא לאחורו אינו ממא' כשהולך לשמוע את שמוע ואמרת
 לו שמת אחותו לא יטמא אבל למת מנה ויטמא אף הא חייבין
 דמשום מה מנה מבטל העבודה והוא בטול לגמרי הוא דהא
 טמא הוא ואין יכול לעשותו הוא פשיטא ליה ומאי דבעיא
 ליה היינו אי מת מנה עדיף מתקרא מגילה או מקרא מגילה
 עדיף ממת מנה אבל לשלש מקרא מגילה עדיף מעבודה ששמע
 כמו שמת מנה עדיף ממת מנה וכמו שמת מנה לגמרי ששמע
 דהוי עדיף כן ממי מקרא מגילה מדלא מספקא ליה אלא בבית
 מנה למקרא מגילה הי מיניה ועדיף ואי עבודה אינה בטלה
 לגמרי מפני מקרא מגילה מאי מספקא ליה ודאי דמת מנה
 עדיף דמכטל לה לגמרי מה שאין כן מקרא מגילה וכמו שמת
 העבודה להולך לשמוע את פסחו דכמו שדומה את שחית
 פסח כן כמי דומה את העבודה עכ' :

עוד מה שפירשנו אמר רבי יוחנן כן לנו חייב אדם וכו'
 ומכרכים עליה כמא שמכרכים על מנחת דרכך יש
 קצת דקדוק כיון דקיימא לן דלשון על לא עבר משמע וקיימא
 לן דכל האמת מרכיב עליהם עובר לפשיטא אף להא לא
 תקמו כאן לשון הכרעה לומר לקרות את המגילה
 דמשמע לעתיד ולא על דמחמע עבר והאמר אל כביעור
 חמץ דאמרין במגיל כביעור חמץ דכל כמי יש משמעות כמו
 להכא וכמו שהביא ה' כריס פסחים עיינוש ולי כראה לומר
 דכיון דיש חילוק אחר מלאן על ללשון לקרות דהיינו זה
 דלשון על משמע בין לעשות המצו' הוא עצמו בין לעשותה על
 ידי שליח וזה תקנו בלשון על כביעור חמץ ואי אחר בלמך
 לכער הוה משמע דהוא חייב לכער ולא לעשות המצוה על
 ידי שליח דזה החילוק ישנו מלאן על ללשון לומר אס' כן הכא
 פמי' כמגילה אפי' דלשון על לשעב' מ' אס' יתקנו לקרות את
 המגיל היה משמע דהוא דוק יקרא אותה ולא יקר אחר כשבילו
 מה אינו דיכול לקרות אחר והוא יוצא בקריאתו ומשום הכי
 תקמה בעל וכויו' כזה מניח במגיד משנה דכתב דכאכילת
 מצה דמנו כליל פסח דנרדף לכרך לאכול מצה מבי שאי אפשר
 לעשותה על ידי אחר זה נראה לו אפ' שאי אפשר כה עכ'
עוד מה שצריך אדם שלא ליכטל מקריאתה וכו' ואפי' תת
 ששקולה כבוד כל המנות מבטלי אותה לשמוע מקרא
 מגילה יש לרקדק דאין קאמר ואפילו תת דמשמע דיומר
 חמור תת מעבודה והא כנמ' אחרו דמכאן סמכו של בית רבי
 שמכטלן תת וכאין לשמוע מקרא מגילה ק' ומעבודה ומה
 עבודה חמורם מבטלן מפני מקרא מגילה תת לא כש' אס' כן
 משמע דתת קל הוא מעבודה ואס' כן אין קאמר סגור אחר
 שאמר דמכטלן עבודה ואפילו תלמוד תורה מבטלן דמשמע

קבלה ואין צריך חיון וכדכריה ראה ומה שכתבו גם מנהג
 כל ישראל להתענות ערב פורים הכונה הכי הוא דהל' ההכא
 טעם דכרי קבלה הוא עכ' כיון דחייבין דמנהג כל ישראל
 להתענ' בערב פורים אף ודאי דיש לנו לומר דבטלו לכה' א'
 ולאחריה דמנחה ופורים וקאמר דאין ראה מערב פורים
 דהוה ליה כתענית מנחה וכו' וכזה אחרתים והיא האמת
 דהתם לעיל בהנהגת כת דאיכא מאן דאמר דאבור להתענות
 ערב מנחה ופירים משום יום שלמי חסדה ופירים דכתב
 כחצילת תענית וכתב הוא דמתה כמנחה השום דמפרשאי
 מנא ופירים כמי מותר משום דכרי קבלה דהיא כדכרי
 תורה אף מותר להתענות למניהם ולאחריה ודאי דמתה
 הכי ככרתם דהא חייבין דמנהג כל ישראל להתענות ערב
 יום פורים וכדאי מלא עברי איסורא וקאמר דאין ראה
 מערב יום פורים לכתובת דאמר דאבור לפני ואחריו וכן
 לאחר הפורים דה' ערב פורים דהוי כמו תענית חובה
 וכו' ומה שכתוב שם כה' דהת מרכרי הגאונים נראה דנרדף
 לומר מרכרי חמשים ככל עכ' וכמה שכתב הרב מוה'ו לפי
 התירוטין שכתבתי יתענית רשות כמי שלו ואפי' תמיה דהם
 רכימו שכת' הכי סבירא ליה דהא הוא כתב בטעמו של ה' דהוה
 וייתר כדכורו דאפילו בחסדה מותר תענית רשות בין לבני
 בין לאחריו משום דמפרשאי יובא אלא שכתב דאין להכריז
 מערב יום פורים לומר ששאר ימיים יהיה מותר להתענות
 תענית רשות דשאי ערב פורים וכו' אבל הוא סוכר דודאי
 דאפילו תענית רשות מותר מן הטעמים שכתב עכ' :

עוד מה שפירשנו אמר רבי יוחנן כן לנו חייב אדם וכו'
 ומכרכים עליה כמא שמכרכים על מנחת דרכך יש
 קצת דקדוק כיון דקיימא לן דלשון על לא עבר משמע וקיימא
 לן דכל האמת מרכיב עליהם עובר לפשיטא אף להא לא
 תקמו כאן לשון הכרעה לומר לקרות את המגילה
 דמשמע לעתיד ולא על דמחמע עבר והאמר אל כביעור
 חמץ דאמרין במגיל כביעור חמץ דכל כמי יש משמעות כמו
 להכא וכמו שהביא ה' כריס פסחים עיינוש ולי כראה לומר
 דכיון דיש חילוק אחר מלאן על ללשון לקרות דהיינו זה
 דלשון על משמע בין לעשות המצו' הוא עצמו בין לעשותה על
 ידי שליח וזה תקנו בלשון על כביעור חמץ ואי אחר בלמך
 לכער הוה משמע דהוא חייב לכער ולא לעשות המצוה על
 ידי שליח דזה החילוק ישנו מלאן על ללשון לומר אס' כן הכא
 פמי' כמגילה אפי' דלשון על לשעב' מ' אס' יתקנו לקרות את
 המגיל היה משמע דהוא דוק יקרא אותה ולא יקר אחר כשבילו
 מה אינו דיכול לקרות אחר והוא יוצא בקריאתו ומשום הכי
 תקמה בעל וכויו' כזה מניח במגיד משנה דכתב דכאכילת
 מצה דמנו כליל פסח דנרדף לכרך לאכול מצה מבי שאי אפשר
 לעשותה על ידי אחר זה נראה לו אפ' שאי אפשר כה עכ'
עוד מה שצריך אדם שלא ליכטל מקריאתה וכו' ואפי' תת
 ששקולה כבוד כל המנות מבטלי אותה לשמוע מקרא
 מגילה יש לרקדק דאין קאמר ואפילו תת דמשמע דיומר
 חמור תת מעבודה והא כנמ' אחרו דמכאן סמכו של בית רבי
 שמכטלן תת וכאין לשמוע מקרא מגילה ק' ומעבודה ומה
 עבודה חמורם מבטלן מפני מקרא מגילה תת לא כש' אס' כן
 משמע דתת קל הוא מעבודה ואס' כן אין קאמר סגור אחר
 שאמר דמכטלן עבודה ואפילו תלמוד תורה מבטלן דמשמע

ראש יוסף הלכות מצילה

עא

רביקו המצורח למסע בצורח למיך חכב שמת מבטלי מקרא
 מצילה דהא כשפירקס ודחוי קל והא תן נשיא כמוע מענות
 וכו' ואחר רבא אין מועד בפני תלמיד חכם כש חככה ופזרים
 וכתבו סה המספנות וזה משמע בן מרבירי רש"י דמה שאמר כ"ס
 חככה ופזרים היינו לומר דמבטלים ממקרא מצילה ומשני
 במקרא כבוד תורה עדיף דהיינו תח' שמת דמבטלין כשבטלו
 מכל מקום וא"כ השור למה לא הכיאו דהא לא הכיאו לבטל
 מכל מקום אלא מת מצוה לכד ואין לומר דהאי תח' שמת היינו
 כמת מצוה כיון דהכל חייבין בכבוד דאם כן אפילו מי שאי
 תהיבא דינו כן למאי דרזריבין ליה ללוינו ולהסגל כקבורתו
 ומלשון הגמרא לא משמע הכי אלא לתח' דוקא ומה מצוה היינו
 כל אדם אבל מוטל לכהן או כפזים או כפזים לזה מבטלין ממ"א או
 לתח' כמו שכתבנו ולזה כמה שכתבתי לעיל בדברי השור
 דכל זה הפלגלי הוא לפי מאי דפכרו של בית רבי אבל לפי
 באמת אינו כן וא"כ כ"כ הויתת כמו כבוד תורה דהא לא חזיבין
 בגמ' רק אחר דמבטלים מת' אלא מלשני מת מצוה לכד א"כ כל
 שאי דכחה מתבטלין מפי מ"א ומכאן כתב השור דאפילו
 תת' מבטלים מפני מ"א וגם חזיבין דמכיו של בית רבי ובטלו
 ולכא מאן דפלגי עליהויהוה שפסלו תת' מפני מקרא מצילה
 השמע דהכי הלכתא אבל מה שכתב דעבודה עדיפא מתת' זה
 אינו כותבי עד כאן ועל האי דאמר רבא מת מצוה עדיף
 ממקרא מצילה מאדמת מצוה דמה את לא תעשה שכתורה
 איבא למירק דמקרא מצילה דמה כמו לעבודה החמורה
 ובכ"מ שכתבתי של בית רבי אפילו מתת' וכפי דברי הר"ן
 איבא לחיוב דכיון דאין מבטלין אותה לנמריא לא לעבין קרימה
 לכד לא מיקרי פדוה את העבודה אבל לפי מה שכתבתי
 קשה דהא דוחה את העבודה וס' לו דאין זה קושטי דחיתת
 העבודה אינו כל כך כמו לא תעשה דעבודה ממת עשה
 ואינו עושה איבוד כידים כדחיתתה אלא שכ"אל תעשה הוא
 אבל כש"ב' בלא תעשה הוא עושה איבוד כקוסעשה שהערה
 אמרה לא תעשה זה והיא עושה ודאי דחמיר טפיו ואף על פי
 דהאי לאו דקאמר במקרא היכולת תוכל להתעלם והוא
 מתעלם ה"ל כקוסע עשה מה שאמר לנו הש"ת לא תעשה ע"כ:
 ע"ד שם כחש חסד ה"ל מורחז דמשמע מרבירי הרמב"ם
 דכשאר דמת מצוה עדיף ממ"א היינו לעבין קרימה
 אבל אם הולך לקבור את מת מצוה יבטל ממ"א או יקר' מצילה
 איבא לאקשויה דאם כן מקרא מצילה עדיף ממת מצוה ורבא
 אמר דמת מצוה עדיף משום דכבוד הכריות דבר גדול הוא
 דדוחה את לא תעשה שכתורה ואין זה ודאי לעמן קדוש וכי
 אי לא יהיה אפשר לעשות אלא או זה כהאמי לא אמריבין
 דגדול כבוד הכריות שדוחה את לא תעשה שכתורה מה
 שאין כן במצילה שאין דוח' לא תעשה ואי משום פרסומי ליסא
 אין זה כלום דהא שקל להוא רבא לפרסומי נים ולגדול כבוד
 הכריות ואמר דכבוד הכריות עדיף ועד כ"כ שמו של הר"ן
 איך ודחה מת מצוה שהוא מן התורה כשבטל ממ' דרכין
 וזה היס' אפשר לומר ולתרוני דכיון דמה ודאי מתבטל ומת
 מצוה לא ה"ל אלא כפך דמח' ומצאמס אחר שיקרא המצילה
 אין מניחים הדין מכ"כ הפכך אלא שאין משמע כן ממת
 מטה דוחה את עבודה אלא אפילו שודאי דוחה העבודה
 ומת מצוה פסק עכ"ל דוחה את העבודה ואין מניחים סה את
 המת ככיון ואפשר לומר דמה שאמר סאי' אין זמן לקרית

ולקבור שקורא היינו שקורא שם על מקום שהמת סה כד
 פלג יהיה סה ככיון וגם זה לא משמע אלא בעבודה שמניחים
 מעבודתו והולכיכ לשמוע מ"א בן ממי הכא ועוד דמכין יהיה
 לו סה מצילה על כן נראה דהאי דיוקא דרייק לאו דיוקא הוא
 לא אפילו שיבטל לנמרי ממ"א משום מת מצוה וקבור את המת
 אפילו שלא יהיה לו זמן אחר כך לקרית המצילה ואי דכדרי
 הרב דאינו אלא לעבין קרימה מאי אתא לא לשמועבין דיקבור
 המת ואחר כך יקרא פשיטא כיון שפלא יקרא מעיקרא יפטר
 המצוה דמת מצוה ועכ"ל כשקבור ואחר כך קורא מ"א קריס
 מניחם אפ"ל לא יהיה מת מצוה יהיה הדין כן כדו שלא יפטר
 מעצת המצוה כיון דאפשר לעשות מניחם וכבר דחית מה
 שכתבתי דמה שאמר היינו שיקרא סה:
 ע"ד סה וקושיית הש"ס דמקרא אפילו מבטלין אין הלל אחר
 הקריאה וכו' כדפי' דמכירוס ההלכה אין כאן קושיא
 וגם כמה שתיירנו כיון דמשהאיר היום חזן און עבודה והס'
 מניחים את מניחיו קרי ליה בטול ולו קשיא כיון דמשהאיר
 היום הו' זמן העבודה מיד חזן מ"א אינו אלא עד הכן
 החתה וכמו שכתב השור לקמן בסוף בימין תלפח אס כן כיון
 שמחייבים מיד בואת המצוה ועדין לא הגיע זמן מ"א אמרו לא
 יתחילו מיד בעבודתן דחל עליהו ואח"כ כשיגיע זמן המקרא אס
 הטלמו בעבודתן הרינו טוב ולא לאו יקראו אח"כ דאין להניח
 כארבע העבודה כדי לילך לקרוא את המצילה כיון דאית לנה
 זמן אח"כ דבשלא אפילו כ"כ שיהיה ככתב' כדא"כ א"כ למ'
 מניח' זה כשבטלו אכל כיון שזמנו של זה קדמה אין לאהרה
 כשבטל מצוה שיבא אח"כ בזמן ואפילו שיהיה גדולת הערך
 ועוד כיון דאמריבין לקמן בסוף סימן תר"ץ דמניח' כומה
 דהיינו כ"ד קורין אותה אפילו ביחיד ולדברי שום מהפסקים
 אפילו לחור אחר עשרה לכתחלה לא נריך לכ' אחרי מבטלין
 הבא מהעבודה כדי לקרות כנכוד הא ביחיד יכול לקחתה
 אפילו לכתחלה ועוד מ"ל לא היו סה ככית המקדש הרבה כמי
 ארס כדי לקרות כנכוד הא היו סה אנשי חשמונ' מישראל
 אנשי מעמד וגם הלויים כדוכן וא"כ הרבה כמי ארס היו סה
 ואיבא פרפומי ניבא בקריאתה וכי מוכרה הוא דכל כמי
 העיר או המדינה יקראו כלן במקום אחי הא ודאי לא וראיה
 דאין כל קהל וקהל קורין כפני עצמו ואין הולכין כלן במקום
 אחר וכלבי עשרה מישראל איבא פרבומי ניבא אלא ודאי
 דכמו שכתבתי בפירוש ההלכה נראה עיקר והכי בר' מרבירי
 הר"ף והרמב"ם והשור שכתבו סתם דמבטלין מעבודתו ולא
 חילקו כלל וכ"כ יאק שרק הרב אליה מורח' אל דכדרי ההלכה
 נראה אדרבה דאיבא למירק אשכח דאי לא כתב אלא
 קובורו ככתלה היה אמינו דוקא דאיבא זמן אחר כך לקרית
 או קובח חתלה דהכי משמע לשי' תחלה אבל אס לא היה
 הזמן אח"כ לקרית ה"ל שיקרא ואח"כ יעוסק במת לשיך אחר
 ואחר כך קורא לוח' דלשלם הקריאה יהיה אחר הקבורה ואס
 לא יהיה זמן יבטלה ואחר כך קורא אס יהיה לו זמן האולטין
 תחלה נריך ליה להרמב"ם לאומרו עיין ע"כ:

סימן תרפ"ח

א מצילה וקראת ביא כי"כ כי"ג כ"ד כ"ה וזהו האידנא איבא
 נקדחת אלא בארבעה עשר אלא שהכריכו וכו' וכתב הרב
 פ"ד

ראש יוסף הלכות מגילה

פירוש רש"י שאלים בני הכפרים וכו' וכמי הכפרים אינן בקיאים לקרות וגרובין שיקראו להם אחר הכני העיר נראה דאיתו שקורא להם ברא או בביב נרדך הוא לקרות ב"כ כשיבא ומגיד אוב"ט ומשום דלא יבא בקרי' שקרא לבני הכפרים דהא לאו ומגו הוא נהיך לומר כיון דהוא אינו מחויב אך יוציא לאחרים ירו חבתן דהא קיימא לן כל מי שהוא מחויב בדבר מוציא אחריו ירו חבתו וזה כיון שהיא אינו מחויב אך יוציא דאין זה כלובדכשאדריבן מי שאינו מחויב בדבר אינו מוציא וכו' היינו דוקא שאינו מחויב באתה מזה כלום ואינו כר חובא וזה מחויב הוא באתה מזה אלא שלא הגיע עדין זמנו וכר חובא מיקרי ואשילבו בני הכפרים שימאנו בעיר כ"ד חייב לקרות פניהם דהא זה היום הוא זמנו באמת וזמנו שמכואר לקמן בדברי הרב ז"ל ביו שינעא כשיירא וכו' עוד מס' ופ"ד באין קורין אלא כ"ד וכו' ובגמרא אחר דכה כר בר חבא אחר רבי יוחנן ודרבנן רבי פקיסא פתימתה אבל חכמים אמרו כימון הוא הוהיל ומסתכלין בה אין קורים אותה אלא כומה כזה נאמר פירושים וכולן בעיני דחוקים רש"י פירש הכל גזון למקרא מגילה ואמרים יוס"ד באדר קרינות המגילה וכו' ויבא לאכול חמין כומים אחרונים של פסח וזה דחוק מאד וכי לא היו יודעין באיזה יום יהיה ארביה דח הוא מוכרח לירע זה לענין תפלת המובק ואם כן אך יטעו כזה ועוד דהא הם בלוי ליעיר ומקשים להם מדמכר ועירא להם שהם אינן יודעים לקרות וכמו שכתב רש"י ולמה להם לכתוב לכותי הכתובים של בני העיר ויקראו עמהם אלא ודאי שהם יודעים שבי העיר אין קורין באותו היום וממתיקין לקר' עד יוס"ד באדר ואם כן אין להם לטעם ודאי כזה ודכ אלפכ פירש ה"ל ועיניהם של עמים נשואים למקרא מגילה כדי לחלק להם מעות פורים ויש מי שפירש דכרוי כן פעיניהם נשואות למקרא מגילה לחלק להם ולאלו יחלקו להם ויאכלו החמות שבתם להם ולא יהיה להם לקעודת פורים הסעודה לבט בריך לעשותה כ"ד וזה קשה גמ"כ לדברי רש"י דאיך יבאו לטעות כיון שעושין הסעודה כ"ד ואין לומר דהיאידא רונה לומר דערבה כל שמחה ואין עושין סעודת פורים ואין להם אלא מקרא מגילה דהם ושלום רלפ"ל וככל זמן עשו ישראל סעודת פורים בשמחה דכל מגוה שקבלה ישראל בשמחה עדין מחויקין אותה בשמחה וכחומר לפירוש הר"ף ז"ל א"כ יאכלו מעות הפורים קודם הכפרים ולא יהיה אח"כ כ"ד כמה לעשות סעודת פורים וכפי פירוש זה היינו דוקא לעניים גם כן של הכפרים שהולכים להם עמהם אבל עמה של בני העיר אין בכלל זה דהא במס' יבכונם הם מכחי העיר והיה להם לעשות סעודתן ולזה קשה דאם כן אף בזמן כה איכא למיחז לזה אבל לי נראה לו פירוש אחר בדברי הר"ף והואיל ועיניהם נשואות היו הטעם מאוס עבודת דלפני דהם תלויות עיניהם בה' ובזרואו שקורין עיר' ויבאו לגבות ולא יבכו אם מעט ויחשבו שאין ענין קריאה וילכו לדרבס ולא יבכו כ"ד דהוא עיקר ויבאו להפסיד דלא יבאו לגבות כ"ד ודרך היה באותן זמנים שהעניים היו הולכים מעיר לעיר וממקום למקום לנכות וכל זה דוחק וגם לא היה פירוש דהר"ף לא אתי שפיר לנבא דבמ"א אבל עכשו רש"י שנים כתיקון וכו' דמה עושה העניים כתיקון לענין גביית מעות פורים של עמים וכו'

עד כאן אכל לי נראה לומר פירוש אחר הואיל ומסתכלין בה הוהיל הכי דכשלא כשהיו ישראל יושבים על ארמתן והיו הסנים כתקנו ולא היו להם נרות ויגבות הגלות היו קורין בכל שני הומים דכיון דלא נלו היו והעין הענין אך עשו מדרכי וכו' פלוגתא האבות הספרים העינין כמו שהיה זכמו שתקן מדרכי לבניהם וכיון שכן אפי' שכתובלה כתוב יד וט"ו אין קפידא בזה דהא יודעין העינין על פה ושתקן להם מדרכי ויבית דיונו לבני הכפרים לקרית' אלא וכו' וכו' רב"ש ספרו להם אבותיהם ואמר להם דלמה כיון מדרבנן כמה זמן ומתם זמנהם וכו' וא"כ לא היו נרכיבם לכתובת המגילה לידועתה האמת היאך היתה וא"כ לא היה כי על פה היה להם כל מה שאירע למדרכי ואכתרי אבל עכשו כעונותינו שרנו שגלו ישראל מעל ארמתן ויש להם טעור וזרות ויגבות מחמת הגלות המר הוה שבתו הכל ולא ידעו אך היה וא"כ לא היה ואין יודעין כבירור הענין אלא מחמת מה שקורין המגילה שהוא מפרש בה וכיון שכן הם רואים מס דקריאת המגילה כ"ד וכו' וא"כ אם לאם ארס יראו שקורא בשאר הימים ומשני שהוא שלא כדיון דהא כ"ד אוב"ט כתיב מס ויחשבו שמתבטל הצירים אלא שקורין המגילה כל זמן שרובים לראות אך היה המעשה אבל ליכא חובה בשב"כ זמן וכיום של עכשו לקריתה ח"כ כיון דמסתכלין ואין עושין אלא כפי מה שרואים מס אין לקריתה אלא כומה וכמו שכתבתי ואתי שפיר לנבא דנקט הגאון ומסתכלין בה וגם מה שכתבתי בגמרא הסנים כתיקון וכו' ועיני ע"כ

עוד מס בדברי הרב על מה שכתב הר"ן ופירוש הענין כן היא שבין שהוצרכו לחלק בין מוקפין חו"ל לשארן מוקפין כספ' שחלק' שזן משאר עייר' או תלו הדבר מיתות לחסודים וכו' הוכיח להר"ן ראיבא סבה הוצרכו לחלק בין מוקפין לשארן מוקפין וזה כעבור שזן דלא הוה ליה לשון להיות יחידית בעולם לקרות כס' ושאר הפילים כ"ד כוון כמו כ"ד להרש אלא מתי שפסוקן לא כמו א"ל עד ט"ו אין קורין אלא כט"ו והואו כל הכרובי המוקפין לשון לקרות כט"ו וזו היתה סבת החילוק ממוקפין לשארין מוקפין ולזה היה די בחיסקין חומה מימי אחזתהם אלא מתי שהיה נבא לארץ ישראל שהיה כומן ההוא חרבה כעבודתיו והיתה נידונית בפרושים לסיכור תלו הדבר למוקפין חומה מימות יהושע משום כבוד ארץ ישראל והקשה הרב ז"ל על דברי הר"ן דהא במ"א ע' דכלא טעמו של שזן כמי קורין במוקפין חומה כט' וכו' ואי כדברי הר"ן מאי פריך אלא שזן דעכרי כמאן הא כל עיקרן של דברים מוקפין לא עכרי כט' אלא להדמות לשון הוא קוסית הרב ולי במחילה מכבודו אינה קושיא כלל דהא מה שכתב הר"ן היית לט' האמת דאמרו משום דבשזן עשה כו היום יש לקרות להם כט' ואם כן יש להדמות מוקפין חומה לשון כתב מדרכי וכו' דיונו פרוי כמגיל כרו לעשות האו ג"ל ללמוד דהא מוקפין והיו מימות יהושע אלא כגמרא בשאר דתנא דידן יליף גורה שזה מפרווי פרוי לומר דמוקפין וקראו כט' פריך אלא שזן דעכרי דבש"ל יש חילוק מ"ד לט' באמין עכ"ל הא פרוי היא דלאנה מוקפת חומה מימות יהושע וכפי האי גורה שיהי להם לקרות כ"ד הא ט"ו לא הוה כתיקון אלא כשכ"ל וכפי הנ"ל אין לקרות בה אלא כ"ד וכ"כ מתי כ"ד דכ"ד נמו' כע"ז מ"א דכר שזיה ולמה ליה למדרכי לעשות הא

ראש יוסף הלכות בגילה

עב

האינ' להכי קאמר דשמי' ששן רבה נעשה הנס וכמו שכתב
 בה דם ונח' בט' א' א' נר'ך לשון כה מוקפים וכדי שמוקפת
 צדק שיהיו מומין יהושע משום כבוד ארץ ישראל להכי כתב
 כד' ל' ודכרי ה'ר' ל' נכורם ועוד דאי בדכרי הרב' א'
 דכוכר דפיכת חלוקת מוקפין לשאינן מוקפין לא היה אלא
 כדי לחלוק כבוד לארץ ישראל והיה זכרון לאי כנס זה קשה
 לי למה להם לחלוק כן מוקפין לשאינן מוקפין כיון שאינן א'
 מאס ארץ ישראל הו' הו' לה' לאמר דכל חונה לארץ יקראו
 ביד כמו שגזרו ביד וצ'ן ישראל כולה יקראו כט'ו' כמו שז'ן
 וא' יהיה יותר כבוד לארץ ישראל ראש'ו השרונים קורין
 כחמשה עשר כמו שז'ן למה להם לחלק בין מוקפין לשאינן
 מוקפין ואחר כך מוקפין לסי' לחלוק מוקפין מימות יהושע
 לאינן מוקפין מימות יהושע תם מה שהביא ראיה מרבי
 הרמבם ב'ט'ט'ן כחמשה עשר נוסף לרבי ה'ן מה שאמר כדי
 שיהי קורין בכרי שז'ן ונ' מה ש'אמר ולמה תל' הרב' מימות
 יהושע דהיי הכונה הי' כיון דמוקפין מימות יהושע כל שיקרן
 שקורין כט'ו' היינו מ'ני' שז'ן וא' א'מאי תל' הרב' מימות
 יה' ש' מימות אחרות הו' לה' למיתלי להכי קאמר משום
 כבוד ואי ומה שאמר הרב' מר'קט' ר'ן המוקפין קודם ר'ן שז'ן
 דמשמע דמוקפין קורין כט'ו' לא מטע' שז'ן הוא אין ו' הכרח
 הדמכס ז' נקט כלשון כמו שהוא מסודר כנ' וכפי שרש
 שכתבתי ע'כ' :

האחרון של מיל או אינו נקרא סמוך אלא רחוק ונר'ך שיהיה
 נראה וכו' נר' ליכ' מ' ה'ן א'כ'ר דהכי אמרי' וד' כמ' וכו'
 וכו' אבילה מילת' מהדר וכו' שכתבתי אין הקושי' שהקשה
 הרב קושי' אכל' כל' או הפירושים נראים שהם מוקפין מרבי
 הנ' דהא על מ'ס' כנ' תנא' סמוך אעפ' שאינו נר' נראה
 אצ'י' שאינו סמוך פר'ך כשלמ'ר אעפ' שהוא סמוך משכחת
 לה כגון דיתבא כראש ההר אלא סמוך וכו' ואי כפי הפירושים
 שכתבנו דנס המזרשים ה'ן והרב' כמו אלהים וכמו שכתבנו
 דאין להיות נראה רחוק ממיל א'מאי קאמר כנ'מרא רמ'שכת
 לה כגון דיתבא כראש ההר אפילו דיתבא כמישור וראית
 הכפר מן העיר ואמאי אנטר'ך ליה למי' משכחת לה כגון וכו'
 וכוראי רשיעור מיל ל'ראית' דהא ממש הוא' מיל דאמר
 דכשיעור מיל כיכר כן אין ל'ט' לאש' ער פי'ה' שיעור מיל ממש
 או יותר ואי כן איש' לאש' כיכר וכד' כ' לראות כתי הכשר וכו'
 תימא דמאי דקאמר דהיה היינו מ'ט'ך הכר'ך וא' י'ס' מ'ט'ך
 מכריל' לפניה ומשום הכי צד'ך שיהיה כראש ההר כדי שיהיה
 נראית א'כ' קשה היכי מתמה תלמוד' אלא סמוך אעפ'י
 שאינו נר' היכי משכחת לה ומאי קושי' שפיר משכחת וכח'ש
 דאיכא מכריל'ן ל'גבי דכמה שמ'ני' נרא' אעפ'י שאינו סמוך
 מיקרי נמי סמוך לא ודאי דמירי' נר' אעפ'י שאינו סמוך דהיינו
 שרואים אותה מב'ף העיר ולכא' שום הכדל' ומ'ך ל'גביה
 ואעפ'י כן כשרואים אותה קורין כט'ו' ולא כדל'י' דהיי'ם
 יותר ממיל הרבה דאם יהיה כמישור לא יהיה נראה ועכ'
 כשישכתב כראש ההר נראית ואעפ'י שהוא רחוק הרבה כיון
 שנראית עמה קורין כט'ו' כמו בכר'ך עצמו וא'כ' מוכרח
 דכשכ'ע' ועד כמה לא קאי אלא אב'מ'ך ואינו נראה דכנראה
 אפילו רחוק הרבה קורין כט'ו' וכן נראה בגמרא כמו שכתבתי
 ואולי דל'ה' כיון הרב' המגיד כמה שא' ויה' דבר מ'כרח בגמ'
 לכן נראה לי לומר דהכי הו' האמת דלא קאי האי ד'פ' בגמ'
 אלא אב'מ'ך וכן בהרמב"ם והטור ז'ל' כשאמר וכלכ'ר לא קאי
 אלא אב'מ'ך ואינו נראה ונקטו בין הרמב"ם בין הטור ל'שנא'
 דגמרא דהא רבי יהושע כיון ל'ה' הכי נקט כר'ך וכל' הסמוך ל'נ'
 וכל' הנרא' עמו ור'ן ככר'ך וכפי' בגמרא ועד כמה אחר רבי
 ירמיה מיל' ויה' לא קאי אלא ודאי ארישא דמילת' א'כ' הרמב"ם
 והטור נקטו כמי' אעפ'י שא'כ' כתיב כלשון כרא' אצ'י' שאינו
 סמוך לא קאי הכפי' דעד כמה אלא ארישא דמילת' א'ס' כן
 הרמב"ם והטור נקטו ממי' סמוך כתיבת' לשון ואחר כך נראה
 כן בגמרא והתימא מהרב' המגיד א'ך תמה על הרמב"ם
 ושיכ' לשון והפ'ט' דהרמב"ם נקט לשון הגמ' ולשון הגמרא
 דר'כל' סמוך מעיקרא ואחר כך נקט נראה וקאמר ועד כמה
 לסמוך וכמו שדונה הרב' המגיד ע'ני' ל' דלא קאי אלא אב'מ'ך
 דהו' תחלת דבריו ואמאי לא נאמר כן'ס' בהרמב"ם דהו'
 לעולם נקט ל'שנא' דגמרא ומפר'ט'ן דבריו כמו דמ'ר'ט'ין
 דכרי הגמרא וטור' הל'ך אחר לשון הרמב"ם ג' וצ'ר' ל'י' שון
 פ'כ' ומה שכתב הרב' המשמע דשיעור מיל לא איתמר אלא
 אב'מ'ך הוא זה דמשמע כן משום דכת'ר מיל סמוך מקרי ועוד
 מההכרח שכתבתי ע'כ' :

עוד וכן הכפרים הסמוכים להם אפילו אינו נראים
 עמהם בגון וכו' ולכך שלא יהיו רחוקים יותר ממיל
 פ'ש' הל'ז'ן נראה דמה שאמר וכלכ'ר שלא יהיו רחוקין יותר
 מ'מיל דקאי למאי דסליק' מיינה או שנראים עמהם אפי' אינן
 סמוכים רחוק שברא דאשלו' שיהיה רחוק הרבה שיהיה דיון
 ככר'ך והכי פירונו וכן הכפרים הסמוכים רחוק ככר'ך שבעים
 אמה וצ'ר'ים דהיינו רביע' כורא של עיר דיון ככר'ך וקורא כט'ו'
 אעפ'י שאינו נראה שמהם ואין נר'ך שיהיה כל הכפר כתיב
 השבעים אמה אלא כיון שמתחיל הכפר מעיבורא של עיר
 אעפ'י שז'נא אחר כך מעיבורא של עיר סמוך מיקרי אכל' א'ס'
 כל הכפר ח' מעיבורא של עיר או לא מיקרי סמוך וכשיק'
 שיהיה נראה מן הכר'ך וכפי' ועד כמה יהא רחוק מן העיר
 לשיח'ב מן העיר דאין בכרא דאפילו רחוק הרבה ומשום
 שנראים מן הכר'ך שיהיה דיון כמוהו וקאמר עד מיל' שהוא
 תחום שבת ותו' לא וכו' במיל' כעין שיהא כל הכפר כתיב
 המיל' אלא כיון שמתחיל להיות הכר'ך תוך מיל' אעפ'י שהא'
 חוץ למיל' אין בכך כלום כיון שנראה עמה עכ' ופירו' אחר י'ס'
 לומר דמה שאמר וכלכ'ר שלא יהיו רחוקים יותר ממיל' קאי
 לתר'יהו' כיון לסמוך כן לנראה וסמוך מיקרי כל' וז'ן שהכפר
 כולו כתיב שיעור מיל' מהכר'ך ואינו ש'נא מהכפר חוץ למיל'
 כל' כהא אפילו אינו נראה מן הכר'ך דיון כמוהו דסמוך
 מיקרי אכל' א'ס' וינא מן הכפר חוץ לשיעור מיל' מקרי רחוק
 ונר'ך שיהיה נראה מן הכר'ך להיות דיון כמוהו ומשום הכי
 קאמר שיעור מיל' להאי כדרי'ה' ולהאי כדרי'ה' ועוד כפי' האי
 פירו'ש' דאמר בגמרא אחריתי דסמוך מקרי כל' ומן שיש מן
 הכפר כתיב מיל' אעפ'י שז'נא ממנו חוץ למיל' סמוך מקרי כיון
 שיש הרבה שהכפר כתיב מיל' ורחוק מקרי היכא שמתחיל
 הכפר משיעור מיל' ולהלן אלא שכתב השיעור מיל' אין
 מהכפר כלום דלא מתחיל אלא מהמיל' בשום דהיינו קשה

עוד וכו' וכו' שיהיה מוקפת אפילו אין בה עשרה בטל'ין
 וכו' קורין כט'ו' וז' ש'מרת רכל' כר'ך שאין כו'פ'שה'
 בעל'ן נדון בכפר והכרחו העת'ספות והא'ש' דלא מיירי
 כמוקפ'

ראש יוסף הלכות בגילה

במוקף חומה ממות יהושע דאי מוקפת חומה ממות יהושע
 קורים בט' ואילו שאן בה עשרה בטלמין קאמ' לי' הוא כדון
 ככר דקאמר היכי הו' אי לומר דאין קורין בט' ולא כיד
 א"כ הו' טעמא מאן דאין בה' אכלא אי' בה' קורין בט'
 זה ליתא דהא כיון דאינו מוקף ממות יהושע אין לקר' אלא
 כיד אפי' דאיכא בטלמין הרבה דהכי נמי דכא ג' אפרוי פרוי
 א"כ זה אי' אשאר ולי' לומר דמה שאמר דדון ככר רונה לומר
 שאקדמין ליום הכניסה היה בימיאוי אשאר לאמרנו דא"כ היה
 אומר דיכל דין דלא קיימ' לן ולא צריך ליה כומן הזה ויש לומר
 דלעולם למקדמין ליום הכניס' וכי תימ' ל' ל' צריך האוי דאיכא
 כיון הו' אין ו' קומיא דנריך דאי אין עס בטלמין הרי הוא
 ככר ומקדמין ליום הכניסה אכלא אי' יש עס' בטלמין אין
 להם להקדים ליום הכניסה לא קורין כיד מה דח' דלעולם
 לא בא הירושל' לא שאין ע' ע' טעמא דמקדמין ליום
 הכניסה הו' לא כהו' האירכא ע' בטלמין ובהירושל' ע' ע'
 עוד עס כר' שה' אשאר הוקף בימי יהושע אי' לא ולענין
 הכרסה הדיוכ' וה' ד' אשאר כיד כיון שהו' זמן
 קריאה לרוב העולם נראה לי דכדכרי הרי' יש לנהוג דמה
 עושה קריאת רוב עולם לזה דרוב העיירות שאין מוקפת
 חומה ואין בכנסים בהן לבשק כיון שאין להם חובה כלל קורין
 ב' דמכרי כיון שאין להן כפס כלל אבל העיר שהיא מוקפת
 חומה לבטוח ויש בה פסק אי' הוא מוקפת חומה ממות יהושע
 אי' לא אין כאן רוב העולם לבטל מהפס אדרבה כיון דחיוין
 לה שהיא מוקפת חומה יש לה לרין שהיא ממות יהושע ומה
 עושה ליה העיירות שאין בהן פסק כלל וקורין כיד לבר לזה
 דהיא הפס שקול דאשאר שהיא ממות יהושע ואשאר דלא היה
 ממות יהושע ע' לבר כיד ג' לברוי הגאונים שהיו הרין
 דאין קורין כשיירות האבות' אלא כיד וכל לכה מהפסוקים
 דמכריס כן טעמא משום דאוליג' כיד רוב העיר' שאין קורין
 לא כיד ומה עושה רוב העולם לזה כיון שמוק' חומה שהיא
 לפסח' מוק' ליכא רוב מוקף חומה שאין ממות יהושע וא"כ
 למה כעט' פסק ומה מפני מה שאינו כפס' לכן נראה כודאי
 שהפסק שהוא שקול במוקפת חומה אי' ממות יהושע אי' לא
 וכיון שפס' לה' לקרות כיד דילמ' אין מוקפת חומה ממות
 יהושע ויש להם כפי לקרות בט' דילמ' מוקפת חומה ממות
 יהושע וא"כ מה שקראו כיד לא נפקו ירי חובתן ולענין
 הכרסה כיון כמו שכתב הרי' דאין מכריסין ככל חד מימיהו
 ואין הפסד כדכר כיון דכרבות אין מעכבות והמזה עש'
 וככר' איכא חשא' דאשאר העולם כהו' כדכרי ה' מ' ל' לבר
 זה בר' לי' אכל מכל חשא' העולם כהו' כדכרי ה' מ' ל' לבר
 כיד ואולי ממות דכל העולם כהו' כיד חוץ משום ע' ע'
 עוד עס הרב כמו שכתב רבינו כסם ד' ח' וכו' והרין כתב
 ואם תאמר כיון דלמרי' דכר' שיש ולכסוף הוקף וכו'
 דילמ' יסכה ולכסוף הוקפה נראה דאין ו' קומיא דכיון
 דידעין בה שהיא מוקפת חומה ממות יהושע אין לנו לבשק
 אי' יסכה קודם אי' אחר כך אלא קריק בט' וודאי דהא מדכרי
 וכ' שתקנו ונילו כ' דפרוי דמוקפת חומה ממות יהושע
 יקראו בט' ו' הם ענין לא ידעו מ' קר' כשנעשית איתה העיר
 והוקפה אי' יסכה אחר שהוק' או יסכה קודם שהוקפה דמכא
 לה' לידע זה ככריס שבע' וכו' מכריאת העולם אין היו
 אין לא היו אעפ' כן גילו ככרו פרוי ל' דמוקפת חומה

מימות יהושע יקראו בט' וזאתו פסק לא תא' ע' אלא מס
 שהיה ידוע שתישב קר' או לא יקראו בט' ולא כיד ומכרס
 יש לומר הכי כיון דחיוין דמוקפת חומה גדלי ממות יהושע
 אין לנו לבשק בה אי' נתייבסה קודם אי' לא כמו בעיירות
 גדולות דחיוין הסת' דאין מוקפת חומה וקורין כס' כיד
 והיה אשאר שהי' מוקפת מימות יהושע ונכרס חומתה
 והיה לנו לקרות כיד ובט' אלא לא קריק' אלא כיד משום דכיון
 דלא חיוין להו' הסת' חומה אינה ככנסת כלל פסק אה' כן
 די לנו כשרואים חומה שכתשקו אי' כיון שהי' חומה מימות
 יהושע אי' לא אבל כשאנו דומים חומה ודעין שהיא ממות
 יהושע אין לנו לבשק בתקופת אחרות ע' כדפרוי הרין דישבת
 גוים אינה ושיבה א"כ כשכבשה יהושע הי' מוקפת חומה
 ואין ושיבת הגוים ושיבה כלל ובכתיב' ישראל אחר כך
 אי' בקר' ושיבה והנה ליה מוקף ואחר כך נתייב' ולא אעפ'
 שיסכה מעיקרה או שכת' יסכה על דעת שלא להקפיה אין
 כך כלום וכיון שכן קשיא לי מאי הקשה אחר זה הרין א"כ
 תאמר והרי ככל הערים המוקפות חומה קורין בט' ואולי אמת
 דישבת גוים אינה ושיבה הרי כן כאלו לא היו מוקפת חומה
 ממות יהושע דאין ו' קומיא דכיון שהיא מוקפת ממות יהושע
 עכשו כשנתייבס ישראל דהיינו ישראלים דאזרסקורין
 וכו' הו' ישוב וזה ליה הוקף ואחר כך ישוב וכו' לומר לברוי
 הרין דכשלאחר ארץ ישראל כתייבס בימי יהושע ע' ע' או
 מיקרי הוקף ואחר כך יסכה והי' היתה כוכת ההוקף
 שיקרא הוקף ובת' א"כ שהיא מוקפת חומה ממות יהושע
 אבל בעיירות וככריס שכת' לרין כיון שלא נתייבסה בימי
 יהושע אלא אחר זמן הרבה שמת יהושע אעפ' שהיו מוקפת
 חומה ממות יהושע כל זמן שלא נתייבסה הו' חומה לא מקרי
 חומה כיון דלא היה בה ישוב ככת' ממות יהושע ישראל
 או כיון שכלו כעשה באותו זמן החומה וא"כ אינה מוקפת
 מימות יהושע כיון דישב הגוים לא מיקרי ישוב ומה שרואה
 לי לדעת הרין אבל נראה דאיכא למידק על זה דחיוין דככל
 ארץ ישראל הכרסה שהיו מוקפים חומה ממות יהושע קורין
 בט' ואולי אמרין דכל זמן שלא נתייבסה מישראל בימי יהושע
 לא מיקרי מוקפת חומה ממות יהושע הא חיוין דאחר שישת'
 יהושע מן העולם ככשו הרבה ככריס ועיירות והרבה שט'
 עדין לא נתייבסו כחלקן ואחר כשיירת יהושע ע' הלכו
 וככשו להם ואחר כך נתייבסו כמקומ' ואם כן לא היה להם
 לאותן התקופות לקרות בט' כיון שלא נתייבסו לא עד שכת'
 ש' ישראל וא' לא היה יהושע קיים לכן נראה לי דכוכת הרין
 היא וזו כוכת הק' שאין כיון דאמרין דישבת הגוים אינה
 ושיבה א"כ כן ככל ערים המוקפת חומה שחל' ארץ קורין
 משום דלא היו ושיבה כלל דמה שיוספה עס ישראל לא מקרי
 זה ישוב כיון שאין הארץ שלהן אלא מהגוים וא"כ עיקר השב
 אינו אלא מהגוים וישראל' טעמים שאין במקומ' וא"כ שהי' שב
 אינו אלא מהגוים וישובו אינו ישוב הו' ליה כאלו לא נתייבסו
 כלל ואי' ח' כעו לגרס לא יבא ולא יהיה הרשות כידן וכח
 שראים וזעמו בני דרוס' שעשו לישראל' לא יבא ולא יהיה
 כזה וא"כ לעולם אין ישוב כח' דגוים לא חשיב ישוב שלהם
 ישוב וישראל' כ' כיון שאין במקומ' לא מיקרי ישוב וא"כ
 אמאי קורין בט' ו' ו' שכת' אתי שפיר כיון לרין
 דקאמר לכו שלא היה להם זמן ושיבה כלל א"כ משמע שיש
 ישראל

ראש יוסף הלכות מצילה

עג

שיטתו דרין כה לא מיקרי יטוב עד כאן זה שכתבנו הוא
לפי שפילו הדואל לפי האמת מה שחסיק הוא ראונין בתר
רובא האמת הוא דלכילוי יטבת הנזים שמה יטבה ויה ברור
מאי דאיכא בין הדין להלכה מרוב צדקתו הוא זה דלהלכה אם
נתיישבה מעיקרא דהעתא להקפיד מיקרי מוקף ולאחר כך
נתיישב אבל לדרבנן הדין בעי מתשמוקף מעיקרא ולאחר כך
שיתישב והכי דייקין כוף דבריו והכי נמי רמזתי במשע עכ
עוד שם הרב זל כרך שהוא ספק אם הוקף בימיו יהושע או
לא קורין בידו וכטו בו אבל הדין זל כת דהורו הנאכזר
בעיירות החסותקראם אין מוקפין חמה ובגור דהאי עיירות
דקאמר וכו' אינון בשתת עיירות הנזכרות בתלמוד לפנין מה
דין להם חמה דכאלו אפילו להדמיס לא קריין אלא ביד
דאין לנו לספק כאלו בעיירות כיון שאין להן חמה שבשו לא
בכנס לכלל ספק כלל ואם אפילו להרמס לא קרי אלא ביד
ועוד מאי קשיא להנחמה שקורין בטבריא והנזל דהתם בכנס
לכלל ספק כיון שהיא מוקפת חמה בכנינו אין כאן קושיא לא
ודאי דהני עיירות דקאמרו לאו כיון מוקפת חמה היא לא
במוקפת חמה עכשו לא שהיא ספק אי היה בימות יהושע
אילו לא איכרא דאיכא לחימ דאין ראייה מטבריא והנזל דקורין
ביד וכו' משום דהני ספק חזק דהא טבריא מוקפת חמה מימיו
יהושע לא שהיה הוא היא חסיק יתא חסיק הקיף אכ ספק זה
ספק חזק הא יושב לנו לקרו ביד וכו' וכמש בתשובה אשכנזי
שהביא הרב זל לקמן כמחוק ולענין הנזל גב דקרי רב אשי
ביד וכו' איכא לחימ נמי דכפף חזק הוא כיון דאיכא מאן דאמר
דמימיו יהושע היה מוקפת תועוד דאפשר לומר דכיון דאיכא
ערו לישבי דמימיו יהושע כתרא דקרא רב אכיו בהנזל כטו
דאי דבריר ליה דמוקפת חמה מימיו יהושע הוה ואלא אשכנזי
דהאי לישב: לא כתיב אבר דאם היה ספק שלא יקרו לא ביד לא
כיון דלכ סוס כבודא לקרו כטו וכיד כיון דליכא ברכה בטו
משום דרוב העול קורין ביד כהנו העול לקרות כשניה לנחת
ידי ספק ודאי עכ משם הרב ויהי יש לקוי דבריו ממה שכתב
הדין כסס הגאונים וכו' משמע מדבריו דקרא כבי האי נושא
הוא דהוי ספק ולכ דאדרכ מדברי הדין משמע דאין חילוק בין
בספק דטבריא והנזל לספק דאיכא כהני עיירות דין דהא
קאמר דהגאונים אמרו דכהני עיירות דהן מוקפות למדאין
קורין אלא ביד והרוב להם הקושיא דהא חזקתו קרו כטבריא
והנזל משו ספק ואף דלא מן הדין היה לא שמידת חבית אכ
לדידיה כולן כיון שו שלנו כיון טבריא והנזל כולן ספק הוא דאי
לא הכי אין כאן קושיא דטבריא והנזל מיקרו ספק אבל אלן
העיירות שלנו אין בהן ספק ולא מיקרו ספק וכמש הדין יוסף
אביוב לך נד' דלא הכיא הרב דיש לקיים דבריו מדברי הדין
לא לור' דיש חילוק בין טבריא והנזל לשאר עירו דכשא עיירו
אין קורין לא ביד עכ וכבר כתבתי דאין להספק בעיירו דרלות
דהשתא אין להם חמה דקורין ביד וכו' ורדילת היו מוקפת
חמה מימות יהושע ונהרס החמה דאין זו ספק כיון דהוי לה
השתא כלא חמה אין להספק כוה ואדרכה במוקפת חמה איכא
מאן דאמר דאין קורין לא ביד כיון דלא ידעין אי היה מוקפת
חמה מימות יהושע אי לא עכ:

מקומו ונרד להתעכב סם לקרות כלילט' וכוים ט' וואף אס
יחזור למקומו צריך לקרות כט' ואיכא למידק בדבריו דכיון
דאמר דמשום דרעתו להתעכב בכרך ביום יד אכר קרי אכשי
מקומו א' כיון דרעתו נמי שלא להתעכב בכרך ביום קריאית
דהא אין דעתו לעמוד סם לא חקנת. אכר וכו' אינון רובה
להתעכב סם אחיל לא יטהר כוכתו נמי שלא לעמוד סם כטת
כדי שלא יקרא כטו דהא בתר כוה אנונין דמיש כדמי יבשה
דהיינו יד מסתלק ממנו ככונתו שאינו רובה להיו סם כמקומו
כיוה יד בני להכי כונתי שאינו רובה להיו סם כיוטע ז' לא כט
שיסתלק ממנו וכן קריאתו וא' כיון לו לקרות ביד כמחזור
למקומו כשאר יוס יד או אכר אס יתעכב סם דאין לו ליכטל
ממח' גס נד' דא כאל למידק דאחיל לא חסו כאן למה חסנו
כמקומו אחרים דלא יטבה מפני החלוקת דקאמר דאכר
לעירו דיקרא כטו והלא אכ מחלוק ואין לו דיקרא כהחכס
דא' כ' אין כאן פרמנוי יוסא' וגם לפי פי' רש"י איכא למידק
כיון אולי דמשום דצריכו להו לתקומו לכי הכפריס א' יוכ וכו'
וכ' ז' לא חסו להא כמעילה' ועוד איכא למידק דהא הלכות
גדולות אית להו דמגילה כהנה צריך עשרה ואפני אס קראה
כדיעבד לא יבא יד חוכתו והכיוא הטו יהרכ זל לקמן בסוף
ביומ' תרין וא' כ' קשיא לי על סברתו דהיכי מפרש או כפרות
רש"י או פי' הראש לפיכך שמינו ונא יד חוכתו דאי מפ' כפי'
רש"י הוא פי' רוב הספקים קשה כן עיר שהלך לךך דאי ליה
לרש"י דתלוי אס ירדה לעמוד סם כיוס ט' ודנרדן לקרות כיוס
ט' ונאשי' יחוו לעירו וכעירו ככר קראו ונא יד חוכתו יאריך
יקרא כיסוד והלא לא יבא יד חוכתו ואי מפרש כדברי הראש
ג' כ' איכא הקושיא כמו שהיא בדבריו רש"י אלא שיש לומר ליה
שמה שאמר שצריך עשרה לא כעשרה שלא קראו לא אפ' י'
י' שלא קראו כבי ארס שכבר יבאו יבא הוא יד חוכתו דהא
איכא פרומי מביא וא' כ' יקח יבני ארס מעירו ויקר' כפניה'
או אס הוא אינו יודע לקרות יקרא לו א' מה עיר הידע וכו'
וכמו שכתבתי' אבל איכא קצת דיוק רמזא לסו לומר דהכל
תלוי בכונה שהיא כדעתו כשיצא ממקומו כיון דהן המקרא
ולפיכך דפרו כן יומו נקרא פרו ומינה שישכן דמוקף כן
יומו נקרא שיקף נחא דהוי הכי אס כן כרך ישתכח בעיר נד'
קור' עמה דפרו כן יומו נקרא פרו ואי כן כרך ישתכח בכרך
כטו יקרא עמה דמוקף כן יומו נקרא מוקף אבל לעולם אין
הולכין אחר הכונה אלא בכל מקום שימצא יקרא עמה וכו'
אמרי שפיר האי ירושלמי שהביא הרב זל לקמן כסס הדין כן
עיר שקר דירתו כלילט' ז' והוא ודאי שכבר קרא עם אכשי
מקומו עכ' כיון שימצא עצמו ביום ט' ובכרך יחזור ויקרא
עמה כטו ועל פי דוס דהתם הרב הגדול דלכא קאי לכו פיר
שהלך לכרך איכא למידק דאחיל לא אמרי' ח' פירוס ונימא
דכמו שכתבתי' כן עיר כרשא כן נמי נקט רבא למיתיה
ומטעם מתנותין עצמ' לא שאמר דליה לריכו דאחיל משום
עס אחד יש לרמות קריאת מקומו ואמר טעם ליה דכמו
שחזין דפרו כן משו מקרי פרו דהיינו כן כרך שהלך לעיר
מינה שמעינן למוקף כן יומו נמי דמקרי מוקף ונרא ליה דאי
פרושא ליתא משום דלכ' חזין דיותר ראויה הוה לחייב ליה
לקרות כפסא כיוס שקרין סם דחל עליו קריאת אכשי
אותו המקום כמו כן כרך שהלך לעיר כיון דרעתו להתעכב
סם כחקנ' יוס ארכע' עשר חל עליו וכן קריאתו וקוד' עמה

ראש יוסף הלכות בגילה

כין לפרוש רש"י כין לפרוש הראש רבכרא ו' לכת' היא סכרא
 וכה איכא מחלוקת הוי כן עיר שהלך לכוך לרש"י כש
 בוכת ט' דין סכרא לומר רבסתלק מעליו קריאת אכסי
 מקומו ונתחייב לקרו' כט' כיון בעשרה סכ"ד דאין ו' סכרא
 כיון שלא עמד סם כט' עמו ובהראש אמרינן כיון: סתלק
 אבל לכת' עיקר יותר לומר כיון שחל עליו חובת אכסי מקומו
 אותו המקום כשעיר סכ"ד איתו הוים ולכרו הרב אל ככן
 כרך שהלך לעיר תלמי הכר כעמידתם כיום ט' וואס כן
 אצלו יהיה דעתו להות שסוף יד לא יקרא כ"ד אלא כטו
 כיון שלא רבה לעמד סכ"ד ט' וואס חייבין שער סם כיום
 יד ודעתו היה כן אצ"ל לא חל גילוי קריאת אכסי המקום
 דכרוי כן ויוו מיקרי זה ודאי לכת' ונה איכא למידק
 בכרוי הרב אצ"ל לא קאמ' האי פירוש דרנא קאי לכן עיר
 שהלך לכוך דתלמי כ"ד נס ככן כרך שהלך לעיר תלמי כ"ד וכמו
 סבוכר ה"ל"ש וכן רש"י רבנן כרך שהלך לעיר תלמי כ"ד
 לפרוש ואינו עושה זה כלום ואלע"ז שפירוש כן עיר שהלך
 לכוך הוי הטעם משו' רבסתלק מעליו חובת אכסי מקומו וככן
 כרך שהלך לעיר הוי הטעם משום דחל עליו חובת קריאת
 אכסי אותו המקום אף זה כלום דהא להראש הוי הכי נ"כ דאין
 טעם האחר מטעם האחר וכדאי דהאי ש"י ושא קאמר הוי
 לפ' דעת הראש דאמר דהוי כיון סכסתלק מקריאת אכסי
 מקומו לרש"י לא שייך למי' דרכא מירי כן עיר שהלך לכוך
 ור"ה לעמוד סם כיום יד דקרא כטו דוה הוי הטעם משום
 דכסתלק מקריאת אכסי מקומו משום הכי קורא כטו ויה לרש"י
 יתא' דאין בכרא לחייבו לקרות כטו כיון שערין לא כא' וים
 ט' וכומו שכתב הראש לפרוש רש"י אבל כרא' דאיכ' למידק
 לפי מה שכתבתי דאצ"ל לא אמרי' דקאי רנא לכן עיר שהלך
 לכוך ודעתו לעמוד סם כיום ט' ודאו עליו חובת יום ט' כיון
 ונתחייב כעתו לקרות כטו דהא חל עליו חובת יום ט' כיון
 שרעתו לעמוד כיום ט' וכן כרך שהלך לעיר דעתו לעמוד
 סם כיום יד רבין דדעתו לעמוד סם כיום יד חל עליו חובת
 אכסי העיר לקרות כ"ד וכאלא לכוך וכו' אמרי' רבין
 דמדרשא חיי' לה היה ליה לאתווי מאי דכפך חקר' בתחלה
 אבל לפי מה שכתבתי קצה זה עכ' ומה שכתב הרב רא"כ רנא
 כי אחרת לעילתיה על כן כרך וכו' הוכחה הכי הוא דאס כן
 דסוכר רנא רבנן עיר אוליגן בתרד' וככן כרך אוליגן בתר
 ט' ווכיון שכן רנא אחרת למילתיה ככן עיר שהלך לכוך
 כהכר אס כן קשה דרנא כי אחרת למילתיה על כן כרך שהלך
 לעיר היה ליה לאומרה דמינה ילפינן לכן עיר שהלך לכוך
 מאן דאמר דיש כאן אשעת נשתבש כסנת הרב אי יס שיכוש
 הוא כסמוך כסוף לשמו כהה שאמר ומה נקט' רכ"ב: כרישא
 זכר וכו' כן כרך שהלך לעיר דנרש' להית' הפך ולומר כן
 עיר שהלך לכוך וטענת האדשים הוא והאי דתשלמי שהביא
 פה' נראה דש"ג את' למור דין דמשמע דחוקא משום דעקר
 דירעו מאן הכי קורא כטו אבל אי לא עקר דירעו אף על פי
 שהולך סם כיום ט' ונעמד סם עכ"ל לא יקרא עשה וכפי
 תלמודא דדן לא כפינן כוה עיקור דירעו אלא ככ' הוי בוכת
 אס אחד לעמוד סם כיום עיקור דירעו ואלו דשאמי תלמודא
 דידן משו' דעדין לא קרא משום הכי אינו תלמי לא ככונה אבל
 כירושלמי שכתב קרא ונח' ידי האמת הלוואי שיעק' דירעו כדו
 שיתחייב קריאת אכסי הכרזות מוקף כן חוץ לא משת' הכי עכ'

עוד שם שדרו מחייבתא הובא רנכס כשירא וכו'
 קורא כ"ד אולי דמירי כיון שהוה כן כרך שומו כטו
 ועכש' רונה לקרות מבני סרונה לנח' לדרך קאמר שיקרא
 כ"ד וכל מה שהוה יכול לעשות כדאי שיקרא כ"ד יעשה סכ"ד
 אי אין יכול לקרות כ"ד קורא אותה כ"ד כיכ אבל כעשרה
 ומעשרה ולמטה אינו יכול לקרו' וכו' ונראה דיש קצת דקדוק
 דאמאי קאמ' אבל כעשרה ומעשרה ולמטה אינו יכול לקרות
 דשא' אבל כעשרה אינו יכול לקרות וכו' דאין רבין דכעשרה
 אינו יכול כל שכן למטה מעשרה שאינו יכול לכוך כרא' דמה
 שאמר אבל כעשרה אינו רונה לומר כעשרה ימים אלא
 כעשרה כבי ארס והכי קאמר קורא אותה כ"ד כיכ אבל זה
 יהיה כעשרה כבי ארס דכיון דקורא אותה שלא כזמנה אין
 יכול לקרותה אלא כעשרה וכמו שאמרנו כירושלמי כל הדחה
 ממקומו וכלכר כעשרה ואחר כך אחר דמעשרה ולמטה אינו
 יכול לקרות ומה שאמר ומעשרה ולמטה גס עשרה בכלל
 דהא קאמר לקורא כ"ד כיכ דמשמע אבל לא כעשרה אכ
 ודאי דאף כעשרה אינו קורא וכו' וכו' כוה נדוך לומר כהה
 שכתב אהר' כן כספור' מבין מיל' ואיך רונה לומר ויא' עזמו
 דהא קאמר לקרות כ"ד וכו' ומה שאמר אינו יכול לקרותה
 דהוה ליה למי' אינו יונח ידי חובתו מאי אינו יכול לקרותה
 כרא' דהכונה היא דרש"י אס ורנה לקרותה אינו יכול דמאן
 יסכרו העולם דאז הוי כיומן קריאה זה מדאס ל"א אבל עדין
 יס לרדקן כלשון שאמר וכתב סוכר' ל' יב ולאחר' כספורא
 אותה מיל' ולמעלה דמה שייך לומר כספורא מיל' ולמעלה
 ודאי וימי אחר שיקרא קידס' לכוך דהא קאמר רבננות מיל' אינו
 יכול לקרותה ולא הוה ליה למי' אלא וכתב סוכר' לפיסי
 ולאחר' וכו' דאי דמיל' ולמעלה היא דהא כהכי מירי ואין
 לומר דמה שאמר כספורא אותה מיל' רונה לומר אפי' כספורא
 אותה מיל' ולמעלה דהאי דרבי הוא וכהכי מירי גס קצת
 דקדוק דאמאי קאמר יעשרה וכו' ומה שכתבתי מיל' לא
 יקראו לכוך כרא' לירמיה שאמר אבל כעשרה ומעשרה ולמטה
 הכל קאי לכני ארס וק' אבל נדוך זה להיו' כעשרה כבי ארס
 ומעשרה כבי ארס ולמטה אפי' כדעבד דאי אגב' כענין אחר
 עכ"ל אינו יכול לקרותה דכיון שהיא שלא כזמנה אין לקרותה
 אלא כזמנה אכ' יעבשו אינו מוכר כוה הימים פחות מיל' אס
 יקרא או לא יקרא וכתב וכן כתב רש"י וכתב סוכר' לפיסי
 ולאחר' כספורא חוקא מיל' ואיך אבל כפחות מיל' אין לו
 לקרותה אלא כלל כרכה וככרו כירושלמי דאמר דכל המרש
 כסר למי' ומהלך כן הית' סתת' והירושלמי כהיכא דאשכר
 להיכ' דלא אשכר וכמו שחלק רב"ב וכו' שהכילו הרב אל
 גם כאיכא דקאמר ה"ן:

ובתב' עוד הטור וכהכתיב שהירש' אין קורין אלא כ"ד
 כעיל העיסוד שפסך כרכרי התוכפת' שהביא
 הרב ריונא כשירא והמרש' כספיה קורין בארבעה עשר
 פסק' כמותה כמשמעה דחוקא ככרעיה עשר וזמן אחר לס'
 ודחוק הוא לפסוק בלואות שוכב הפך הירושלמי ואלות
 בריתא שהביא הרב כפ' המאור ועוד דהא חזינו דרכ' וכו'
 אפי' אית' לה קריאה שלא כזמנה ואלו כיון רכומן הוה לא
 חל ארבעה עשר בשבת אס כן האר' וכו' אפי' מוקמינן
 להו כשחל חמשה עשר לכני כרכים כשבת דקורין בארבעה
 עשר וסימו' שלא כזמנה ודחוק הוא ומה שכתב אחר כן
 וטו

ראש יוסף הלכות מגילה

עד

ועב לקרותה בלא ברכה הם דבריו השו"ד כיון דאיכא פלוגתא דרבנן דאין קורין מילי עדיד אי לא כתב דטוב לקרותה בלא ברכה או אפשר דכתיב בעל העיטור עכמו הן קאמר דאע"פ דאין לקרותה השתא לא ביר עכא טוב לקרותה בלא ברכה באלו הזמנים דאינו מפסיד כלום אבל אלסמו משמע דאין לקרותה בלא דהיי קאמר אין קורין אותה לא ביר אפילו מי שינא כשיירא אלא ודאי כמו שכתבתי ע"ז ואלו דאפשר דהיי קאמר וטוב לקרותה בלא ברכה הן דבריה בעל העיטור ושיירי היבא דאיכא פסק אי מוקפת חומה מימות יהושע וסובר דאין קורא אלא בלתי כענה עשר בדברי הגה"מ שהכח לעיל הרכ וסובר כיון דאיכא פסק אין מברכין עליהם ע"ד כאן:

עוד פה כבוד וכן הפרסיות שעשו בארץ א' צריך לחזור לשמות בשנים וכו' כבשרי הטור שם שניה במקום וכן כתבו אכל הפרסיות וכו' וכמו שכתב צריך כתבו אין צריך היא הנהיה היא כשי כשי שראו בדברי הרב אכל האמת היא דהייבנה לבי מאי דכתיב ליה לתלמודא מעיקרא אכל לפי ההבנה דמסקי דהלכה כרובן פמעון בן גמליאל אתו דברי הטור כששון כמשמען ואין צריך להגיהן ועיין בדברי הגמרא ע"ד כאן:

סימן תרפ"ג

א הכל חייבין במקרא מגילה כהנים לויים וישראלים וכו' כתב הרב ז"ל כריתא ב"ש ערכין ופרין כגמרא פשיטת וכו' ורש"י לא זכיר ליה לכתב מעבודתן וכו' אס"ב לא נשמ אלנו בכריתא אלא השו"ד דנרובק לכתב מעבודתן וכו' ואם כן הטור לאם כתבן כיון דעכא כיון הוה איך דהיה ולא מעמד וכו' אס"ב לא נרבי ליה לכותבן ואי פשיט דנרבי לומר כן עכ"פ חלל וממור ונתן וכו' הא נמי לא זכירי דהיי קאמר דמשום דנקט כהנים לויים וישראלים והוה אמיא דדוקא בני מחייבי הא לאו הכי אפילו הכי לא הוה צריך למינקט דנשיטא הוה דנרבי ומייבין לקרות וכו' וכלל היו הם גם כן בפסכה ויה שאמר הרב ומתו דנקט כהנים ולויים וישראלים נקט כמי בני אי קאי איתעסקת קשה דאומפוס הא לא אריינא דהיי דנקט דהיי כהנים ולויים וישראלים היינו נוקט כמי שחייבין לכתב מעבודתן לכתב לקריות מגילה דהיי לאו הכי למאי נקטיננהו פשיטא אי הוה לא מאן מחייב אס"ב כן ודאי לא תמי הוה כהנים ולויים וכו' אלא כמי שיבטלו מעבודתן אס"ב כן איך איכא לזמני באלו שלא יהיו חייבים משום דתיא כהנים ולויים וכו' ועוד דכתיב הנדבכים הרב כל ראש התעשתא דהיי קאמר אפשר דכל הוה איתנהו כותבין משמע שלא ראה אותה וקשה הדבר מאד דאין לראש ראה אותה מ"ל דהתעשתא שכתב והוה ז"ל הכל ראש תיבוא לראש ראתה מ"ל דהתעשתא הזכירה כהנים לויים וישראלים אלא ודאי ונראה לומר דראה הרב התעשתא ששמה שם אלא דמשום דכוון התעשתא יש יותר שנה כה מה שכתב הטור כמו שתרצה כה להכי כתב הרב ז"ל כיון דהשור לא הביא כל המ אפשר דתיבסתא אחרת ראה לו לא שנה כיון אחר מלא אכל מקרא מגילה מה שקדקת יכתלה דקדוק הוה דכיון דמה ששנה כותבסתא כהנים לויים וישראלים לא שנה אלא כמי לומר שיבטלו מעבודתן א"כ לכתב מעשי בהם כלל שלא יהו חייבין בקריות ואיכא

עוד פה הרב והלכות כפר קמא דמגילה כתוב כסדר המזור תניא ככריתא המעשה לים והיונא לדרך קורין לביג כתב עליה ה' אפרים דהיי דרב ורב אכר דאית ליה קריאה של א בוא"ה היינו שחל יד לכי כיומות כשכת או ט"ו לכי כרכים אכל לאו י"ב ליכא קריאה דהיי כאל להו דאיכא למידק רכיון דכריתא א אמרו ריבונא לדרך קורא ביג א"כ לימא ה' אפרים ז"ל דהיי דרב ורב א"כ דאית ליה קריאה של א בוא"ה היינו כיונא כשיירא שקורא ביג דלא הוה זמנה גם איכא למידק מה הכרח הוה דהיי כאלו להו דהיי גס כן כשלי כאלו הכותמ הוה אין מקרי לויים הכניסה וכיון דמשה שינא לדרך התירו לקרות ביג ה' שיתירו לקרות ליה י"ב זמנה דכתיב הרב הוה זה רכיון דהייבנה כריתא דקאמר קורא ביג הינא כשיירא ואיכא להי כריתא קושיא דאין קאמר דקורא ביג הא קריאה אלו הימים כשלי כטולה דאין לקרו כהם ואי רב ורב א"כ כמי כתיבא להו דקורין ביג משום שינא כשיירא איכא נמי הקושיא דהיי כשלי כטולה אלא ודאי דהיי שאלו רב ורב א"כ דקורין אלא כואנה היינו כשחל ז"ל לכי עיירות כשכת דנרביי להקדים לויים ג' וכשחל ט"ו לכי כרכים כשכת נרביי להקדים כיון ז"ל דאלו הזמנים מוכרחים להקדים הכרכים לויים והעירות לויים א"כ אס"ב כן משום הכי קאי בכריתא דהיי לדרך שקרא ביג כיון דהוה ומן קריאה כשחל ז"ל כשכת דהיי כשחקקשין על פי הראיה אס"ב דאין קאמר אכל ז"ל ויב נשארן כטלין דכיון דא"כ לוקמיה ה' דרב ורב א"כ כהכיון לומר דמשום הכי נקט בכריתא ז"ל דדוקא ז"ל קורא דהיי א"כ א"כ א"כ א"כ א"כ לקרות כלל כשחל ז"ל כשכת אכל כשאר ימים כגון ז"ל וי"ב אין לקרות כלל אפילו יונא כשיירא אלא דאיכא למידק כשחל ז"ל כשכת אמאי לא יקראו המגילה כ"ו וכו' ומהו ומהו מכוון למ"ל ולא כ"ע שאינו זמן מלא לז"ל כ"ע ועוד דאין ז"ל וי"ב לא נתקנו אלא משום קולא דבני הכפרים ונתקנו כיומו שהוה זמן מקרא מגילה ואין כאן ולא יעבור דאין ולא יעבור אלא ביו ואלו דלא יעבור לכרכים היינו זו ולכ"כ עיירות עובר בלא יעבור בשלא יקרא ביר וקורא כ"ו ודוקא ואלו משום ואלו דלא יעבור ויניא גס לכי עיירות שלא יקראו כ"ו וכדא"ה ל' ע"ד לומר דאין לעשות שמוקפת חומה מימות יהושע שמוק כ"ו ועיירות שאין מוקפת א"כ צריך לקרות כחד וימא כיון שזמן מה לפנים וכי תימא כשחל ט"ו כשכת אמאי קורין ביר ע"כ כמי עיירות הא הכל קורין בהם אחד ואין דאין לפשוט דאין זה כלום דזה מוכרח דל"כ יפסידו מכל מקום באיזה

ראש יוסף הלכות מגילה

ואיך למימר כדומק דלפטר שיהיה שום אדם שטעה ויאמר
דמה שפניו בתוספתא כהנים לויים וישראלים היום כדומק
לקריאה ולא לענין ליטול מקרבן ומה שלא חש בכריתת
חש לה כתוספתא או כדו לומר הני איין עבדים וכו' לאוואי
קאי זה שאמר הריכ לרכבו האור איכא לידק מה שקרקתי
דאמאי נרדק ליה למקט לא הכי ולא הכי לא כהנים ולויים
וישראלים ולא הכי דהא לויים וישראלים לא אנפדק ליהייה
דעכשו כעונותינו אין עבדה ואלו דקטט האור מאי דמא
כגמרא אצ"י דליו נרדק כו' הזמן כיון ואיכא חיוב מכל
מקום מאם הכי נקטטתו ע"כ וכתב עוד הריכ ומה שכתב
עבדים משחררים מידו וכו' ראלו עבדים שחלו וטבלו לשם
עבדות וכו' מדין נשים שטוביר כמין קוח כלמד ומ לרקרק
כה עבדים מאחרים איין וז"ל חכם דנשים ואין זה
בלום דבלאח נשים ופריה שחלו וטבלו לשם עבדות לעולם
חד ריבא אית לנו ואין לו לשום אדם לשבות דין אחד פני
כפשים כדאמריהם אכל עבדים משחררים אשני טינא
כמש' כאין יחשוב זה שלא לזנות עבדים ונשים וכמו שחזינו
שאנן בתוספתא דתוספתא שמי עבדים משחררי כשירוש
ותמיהני מהרב אלאל והאי שטרסא שלא ראה אותה א"כ כיון
סהן איין סין לעולם אינו כאן קושא דלמאי שאלו דרו אף ו
קחי אכל שבר פל וטבל לשם עבדות ואשה לעולם חד
דינא יש להם וכשאוה חד מהן השני שמי נא כו' עד כאן
עם לומר דמדין ישראל' נלמד דהא נר דק וישראל חד ריבא
אית להו לעול' וז"ל אצ"י נרדק ליה לטו דין עבדי משחררי
עכ' ככלל ישראל מיכיה איכא למימר דאצ"י דכלל ישראל מיכיה
עכ' כיון דמה שפריש' יאס לא היו אלא כדו ליטול מאעמדין
לא הכנים כשכו לא עבד משחרר ולא נר דנא כתוספתא
שמי נר ואלו שאן לענין מכל מקום לכדוכמו שאמריהן לעיל
דכין דתנא הכי הוה אימא הכי דקא הוא דמחייבי ע"כ
עוד כתב הריכ ואעפי' שאין חיוב האשה אלא מטעם שאף
כן היו כאלותו הנם כו' איכא למירק להאי טעמא שאף
הן היו כאלותו הנם שהם כספק סכנה דהא כל מצות שרתנו
הקדושה כ"כ מייבבה נשי' כמו האנשים אלא שחשם סכה
פסוק הכתוב ממנות עשה שהוקן נרמ' משו' שהיא משועבדת
לבעלה אומה שהיה אשני' שהיא היתה ראויה נ"כ למנות
דהא הנשים היו נ"כ כדוכר בענין כבוד וא"כ המנה של
סוכה שייכא גם להם אלא שפסוק הכתוב מפני שזה סכה
כמו שכתבתי א"כ הנם הכא מאי אצ"י שהן הי' נ"כ כספק
סכנה ושינוי בענין המנה תהא פטורה משום שהיא מנות
עשה שהוקן נרמא וכן בענין ד' כוסות כפסח שחייבת משום
דאף כן היו כאלותו הנם קשה לפיכך נראה לי דמשום הכי
כתב ל' שם אידך פירושא דהיכו לומר דכין דעל ידי אשה
פעשה הנם דהיתה אשת רובן כהכנה על ידי יגורית וכפס'
ככות נשים נדקביו' דכאשת הדורב' אלו דאי לא הכי לא היו
הנשים חייבות אשני' שהיו כספק סכנה והכי הוא סכנת
ל' שם דאי לא הכי השברים שחלו וטבלו לשם עבדות לא היו
נ"כ כספק א"כ ל' שם שהיה טעם כהנים משום שגל' ידן
פעשה הנם שעבדים והיו חייבים חשמה זה ועוד דלמה ליה
טעם לבזים משום דנעשה הנם על ידן סיפוק ל' משום דהו
כספק סכנה ע"כ יגם מה שכתב טרד דלפני' שגל' די אשה
פעשה הנם אשני' שהיו עבדים פטורים גרמא דאין לומר זה
לשאינו

דכיון דמזורה שיה' לה לה מאשה נמזיגן פדה האשה כל מה
שחיוב האשה חיוב העבד וכל ייה שהאשה פטורה פטור
העבד וכיון דמדאורייתא כן כל מאי דחייב זה כן וכן לפי
הפיטור א"כ כל מאי דתקן רבנן בעין דאורייתא תקון וכש
חייבין ככל מקום דאשניו כמות דרבנן סין העבד והאשה
עכ' ושאמר לומר דמאי דקטטו התוספתא והרמבם שכתבו
משחררים ולא נקטו עבדים פתח דמספת דאפילו עבד פלג
וטבל כמו חיוב איכ' למי' חדא דמדתא או אית' לכו דמייבי וכדק
האשה שמוכרין הוא נכנס נ"כ או דלמא אית' להו שטורין דלא
היה להו לשבדים מאעבדי יראה דמאי דהרגו אית' דהא חו
דיו משמעבדי ויאלמו דמאס שהיו דאי' מרבן מלו עמ' חושמו
קנת המנות דמזרחין הן ולא היה להם א"כ נ"כ יד' ע"כ
עוד ע"כ ובעל הלכות כתב אשני' שחייבו כו' איין דמייבא
לאנשים כתב הרב' ומהררי כתב שראיה פסק
ככה' וכו' ובעל הלכות גדולת' גרים הכי אמר ריבא נשים
חייבות כחקרא אמילא ונראה לי דאין נרדק לשם הנכח
דכוור דאית' לן לומר דהכל כזרין כמ' לזתוי נשים דהייב
לקרות לנשים כמותן גם מה שאמר הכא נשים חייבות כז'מ
כלומר חייבות וכיון שחייבות מוניא'ם אמרי' כמותן דהייב
נשים וכמו ש' ר' רובינ' דתוספתא שחייב כחקרא אמילא ויח
מוניא' אלא מיט' א"כ אשה כמי' שאמר שחייבת כחקרא אמילא
לא תנויא' לא מיכו דמאן קשה לר' והבבאי' כמותן דלמח
כיון שהאשה חייבת כמ' דמוניא' כמי' להחרים דאין וד' ריה
דהא אנדרובינ' דמייב ויאמו מוניא' לא משו' דקין ומה שכתב
כתובתא נשים עבדים וקטטו פטורים מלקרות שחייב
איכא למימר דשליג' התוספתא אלתלמודא דין אי' כמי' פטורין
לענין אנשים קאמר אכל הנשים חייבות עד כאן והכי נראה
כמי' שכתבתי דטוביר האור כדכרי' בעל הלכות גדולת' דהכי
קאמר ובה' כת' אצ"י שחייבות כחקרא אמילא עין מוניא'ות
האנשים וראיה משמע' דכהאי' ל' שכתב דחייבות עכ' סוכר
בעל הלכו' גדולת' דאין מוניא'ים האנשים וראיה שהכניא
ראיה' מהירושלמי דאמר בר קפרא נרדק לקרותה כפי
אנשים ונשים וקטט' איני' מביין אית' דהא קאמר נ"כ אנשים
עכ' ומה שכתב הטור דנש' בעל העיטור וכו' כפירוש כתב
הדן בשמו שהנשים מ' גילוח את האנשים וכמו שכתב רש' ועד
מהאי' ל' שכתב דהכי האור משמו ושמע' הכי כמי' דקאמר הכי
כמי' איין מצטרפת לעשר' לכתלס' ואי' אית' ליה דאין מוניא'ות
לאנשים א"כ כדעבר' איין מצטרפת ועוד דמאי חירושא הוא
ל' דאין מצטרפות ודאי' כיון דא' קמוניא' הא' והאי' שאין
ככלל אנשים ותו איכא למירק דהא תי' חייבות בתפלה ועב'
אין מוניא'ות ואין מצטרפו לעשרה ל' כמה הכרח' לרש' ע"כ
עוד ע"כ ואל' דרובינ' שמוניא' יחמו וכו' וטומאס ומי' שח'ת
עבד ומניו' כן חורין אפילו מי' אינו מוניא'ות כתב
פירכ' ז' דרא תוספתא אשני' בתכ' אחר כך דאשני' דמתקיעת
דיסא תוספתא אשני' בתכ' אחר כך דאשני' דמתקיעת
שופר למד כאן לענין מגילה כיון דכתוב בהדיא בתוספתא
ואולי דתוספתא דהא לענין תקיעת שופר מתבניא' להם
קאמר דמשום למד' כאן אכל מאי דאיכא למירק דכרי' הרש'
הוא זה כיון דלפניו כמי' אינו מוניא' מש' ללא אית' נר עבדות
מוניא' נר חירות ולא כתבו כפון משום שפסק' ליה' ע"כ א"כ
לפי' מה שכתב' שא"כ מני' אינו מוניא' אלא כיון שפסק'
לשאינו

ראש יוסף הלכות מגילה

עה

לס'כין מניח אפילו את עצמו להחם כן כמו יוסף לזה
 וכתב עוד הרב וזה תאמר מהאשטעזא יניח גם כן לחים
 וכו' וזה כדראה דאין זו קטילא לנפשו כוכר הטור דעכדים
 מהלך וטבלו חביבין כח' אבל סוכר שאין הנשים מוניאות את
 האנשים וכמו שדחה בן מרדכי התוב' על הדין דאם ריב' ל'
 באים מייכות כח' מולפיך אחר דלמיכו אינו מניח דלא אתי
 צד עבדות שבו ומניח כד חרות שבחטורו דא"כ מניח רבנים
 מוניאות את האנשים אבל לעצמו ודאי שיוניח כיון דבשמי
 הדרין איבא חיוב סייק ספיר להניח את עצמו כמו דמונין
 באדרונגוס לחי סוכר דהו' ובר וקבא דמוניא את עצמו
 וא"כ לפיו אפילו לא תני מניח' כמו אדרונגוס לא מאני
 אדרונגוס דאי אשכח לתקני מוזהב הכי הו' ערוכ שיהם
 פוה אבל מניו עכר וחניו בן חורין דאשכח לתקוני ולהתן בן
 חורין הו' כמו שיהיו רדים החירות מהעבדות וכיון שחניו
 עבד קורא והקולו יא' מצדכ' אינו מן הדין שיוניח לנדר חידו'
 שפחטורו שיעין ודוק פ' כזה סבת' הרב דלרש' בעינין שהמני'
 את אחרים שיהא ליה סוכר דהו' או ובר דלא' או נקבה ודאי וקב'
 דדאי יניח אפי' ובר אבל מוזהב' כיון שאינו כיבר אפי' אשה
 לא יניח ומשמע מדכרסו או דחניו עבד וחניו בן חורין לא
 יוניח למי שח' עבד בחי' כיון שבו מעורבולא קיטמי מאברו'
 דהתם הוא יובר ואיבא ל' צדק דתינוח למי סוכר דאברו'
 כריה כפי שפחה לא' למ' דאמ' שחניו ובר וחניו נקבה מאי
 איבא ל' יומר ועוד אמאי לא יהיה חניו עבד ונחניו בן חורין
 דומה לאברונגוס דהא נובר דהו' חניו עבד וחניו בן חורין
 ריותר דמה לאברונגוס מה שדומה לעומתם או הוא ובר
 או הוא נקבה ודאי היה שאין כוכעבד דמעורב הוא והוה ליה
 כדריא כפני עצמה לך כדראה דרבנן סוכר צריכין עיין ולי
 כר' לומ' לקובות רש' דהתוב' דאמ' דעומתם וכו' ואברונגוס
 אינו מניח לא מימ' ב' יב' אתלמדא דידן דסכ' דכשי' מוניאות
 את האנשים ע"כ ואשכח למר לדעת רש' כמה שהקשה הרב
 לרש' דאית ליה דכשי' מוניאות אפי' לאנשים טעמם אמאי
 אינו מניח את חניו דא"כ שיהיה ובר בשומע והקורא אשה
 אין כאלן קשידא דאשכח למ' לדודיה דאיבא למיחם שמה הקור'
 יהיה אברונגוס ואינו מניח' לא מוכו' ולי כדראה דאין לחוש ליה
 דחששא דחוקה היא זו ועוד אמאי אמרינן דעומתם אפי' מינ'
 אינו מניח בימא דויניא אברונגוס דאי הקורא ובר ודאי
 שיוניח ואי נקבה ודאי כמו שפנה לרש' דאמר דמוניאות
 לאנשים כ"כ לאברונגוס ואי אברונגוס הוא הא מניח את
 מינו וכתוב' קאמ' דאפי' חניו אינו מניח דבר אשה כפי פשט
 הלשן דלא מבעיא שאינו מניח' שחניו מניח' וכשאינו מניחם
 ג' אברונגוס ככל שטעמו של הרב חסוס שאינו כיבר וצריכ'
 כראה שיש להחנות דכיון דמי שרונה לנאת הו' מי נחע
 אחאי לא יבא נרוע וינוח לגרוע כמותו אי הו' זה הטעם
 דאינו מניח אחרים חסוס זה ע"כ :

הקורא את שמע ולא השיע לאזנו לא יבא ואפי' כדעכר ולי
 קשיא דלעולם האמינתו ר' יוסי הוא והתם דאמר דלשלו
 דיעבד אם לא השמיע לאזנו לא יבא היינו מסוכ דרדו שמע
 שאתה צריך להשמיע לאזניך וכיון דהתור' בשמיע' תליא - סה'
 אפי' כדעכר לא יבא אבל הכא דכקריאה תליא חמנו דלתי
 כר' עכניולא פסיל כאל' לא לכתחלה אבל כדעכר הכסור אפי'
 ד' אפי' ועיי' וכו' כדכרי הגמ' אבל מה שיש לתמוך כאל' על דכתיב
 הרב אל' דרש' לתורה על דכרי הרמב"ם והדיוק והאל' אל' דכתיב
 המסכה כנורתה ומשמע דכתיב' להו' דהלכה היא וזה בכת'
 מוקי לה ככרי יוסי ולא קיימא לן כותיה דהא כנמרא התם
 כפרק היה קורא פסוק דלא כר' יוסי ואפי' תמיה מן המראש
 דהא הכא כפ' דמגילה מהקנתה הו' דהאי משנה דהרש
 אתיא אפי' דכרי יהודה ומאי דפסל חרש היינו לכתחלה
 אבל כדעכר שרי והיטע ככרי יהודה והכי קאמ' התם השתא
 דאתית להאי אפילו תימא דכי יהודה וכו' והא דתיב יהודה
 כדרי דכרי שמעון כן שרי והיינו הכריתא דהקשה לעיל בגמ'
 אי אמרינן דהאי מתניתין אתא ככרי יהודה ולא פסיל חרש
 אלא לכתחלה השתא מוקי לה ככרי מאיר וכשאר דמתניתין
 אתיא ככרי יהודה פסיל אלא לכתחלה והכי פירש טס
 רש' והשתא דאתית להאי לאשתמטין הו' פלגתא חרש ככרי
 יהודה וכי מאיר וכו' ומתניתין כמו לכתחלה הוא דפסל
 למרש וכי יהודה הוא א"כ משא' הכי פסקו כל המוסקים
 כנורתה דמתניתין והיינו לכתחלה אבל כדעכר מוסיף ואי
 דכרי הטסקין גם כדעכר כוסקין דחדש אינו מניח אחרים
 וסנה לתמיה ותר' גדולה דאמאי לא פסקו במסקנת הנמרא
 וכרי הרש' כר נחם כראה ל' דמהדרין על פירדו כנמרא
 ומדוקקות היטב וזה שאמר כנמרא הא כדאיתא והא
 כדאיתא והיינו דאמר ולא דומיא דרש"ט וקטן היא דא"כ
 אפילו כדעכר קריאתן פבולה אבל חרש ואינו שמע ויוחם
 אחרו כדעכר בקריאתו עד כאן' ולמאי דהוה כ' דתלמודא
 למר דהאי מתניתין אתיא וזכרתי דאיתא כר' יוסי מראמר
 כפיטא ורבי יהודה מכסיר בקטן איבא לעורר דכמו שפליג
 רבי יהודה על קטן אמאי לא פלג נסם על חרש ולמאי חבי
 רבי יהודה מכסיר בקטן וכחדש ואולי משום דככר הלך עליו
 כקדית שמע כמו שלא השיע לאזנו ודומק ועיין כנמרא
 וכדכרי הרש' כר נחם יש לדקדק דאין קאמר דכירושלמי
 אמרו אין כאן חרש ולפי נמרא דילן מיירי כמדבר ואינו
 שומע דאיתא כמאן דאמר צריך להשמיע לאזנו ולא דמיא
 דשומע וקטן וכו' ואי עתמיתין אתיא כמאן דאמר שצריך
 להשמיע לאזנו דהיינו דכיו' וכו' ל"כ אפילו כדעכר אינו מניח
 והא ראייה דלמסקנא דמכיו' ככרי יהודה קרא' דלכתחלה
 הוא רפסיל אבל כדעכר כמר' משמע דלכרי וכו' אפילו
 כדעכר פסול ואולי דמאי דכעס דכירושלמי אמרו לית כאן
 חרש היינו למר דכיון דסתם חרש אינו שומע ואינו מדבר
 א"כ אין קאמר מתניתין דחרש אינו מניח אחרים כיון דאינו
 שומע ואינו מדבר שייך למ' שאינו מניח אחרים כיון מיירי
 הא אינו פסל דכרי להכי קאמר וכו' ולפי נמרא דילן מיירי
 כחרש המדבר ואינו שומע והא ראייה דקאמר דאיתא הפ' ד
 שצריך להשמיע לאזנו חס' אינו יכול להשמיע לאזנו ומאי דאמר
 אחר כך ולא דומיא דרש"ט וקטן היינו למר דלפי באמת
 הא חרש אינו דמיא דשומע וקטן דאינו אפילו כדעכר
 פסולי

עד פ' חרש שומע וקטן אפי' הניע למחר אין מוניאות
 את אחרים דמי חגיגה' יהודה מכסיר בקטן כיון
 שהניע למחר קשיא דמי חגיגה' כקריאה תליא מילתא
 דהא הכי תקימ' הכרבה על מקרא מניח' כיון שכן הא חרש
 כיון שמדבר ואינו שומע אמאי לא תני אחר' יד חוכת דמה
 לי שאינו שומע הא כקריאה תלוי הענין וכו' כגמ' דאמ' מאן
 תנא חרש דיעכר כמו לא אמר דכ מתבא ר' יוסי' הוא דאמר

ראש יוסף הלכות מגילה

פסול אינו אלא אשכנזי לומר דבין דמוקי עמארס האי מתניתין כדכיהי דה דוקא לכתחלה שאל אבל כדעבד כזר אש כן אשכנזי לומר לרוביו ומי ביחא הכי דלא כפול האי הקמי אלא לכתחלה אבל כדעבד כזר משום דנקריאה תלמי מילתא אבל כשזע דתלמי כשזעיה אפילו כדעבד אינו יושב כיון שאינו שומע ומציקרס הכי היה בד לומר דאפילו כדעבד אבל לץ מאי דמסיק אחר כך אשכנזי דרבי יוסי כמי הכיפסוקא ליה ויש לזה קצת בידי דאי איתא דרבי יוסי סיכר דאפילו כדעבד מילתא חכמי אפילו שומע אשכנזי אפילו כשק כמתניתין האי דינא לומר שאין החרש מניח אחרים ליקום דהוא עצמו אינו יושב והו חכמו כיון שאינו שומע כמו בקל ומיכה שמעין דאינו מניח אחרים דבין שגור פזור ודאי אפילו מניח אחרים ודי חכמי אלא ודאי דסבר דהוא פזור ויש אלא לכתחלה לא יניח אחרים אע"פ דכחאי דב"ד מעיקרא לכתחלה לומר הכיולמי האמת יש לנו לומר כן ודוק ע"כ :

סיבן תרבי

א הקורא את המגילה עומד או יושב ינא כתב האור משמע כדעבד וכו' אבל כירושלמי אחר דאשלו לכתחלה ואיכא למידק לשי הירושלמי וגם כפי מה שכתב הר"ן ובאו שהביא הרב דינא לאו דוקא דאפילו לכתחלה אשכנזי אפילו כקט במתניתין לשון דעבד הקורא המגילה הכי היה ליה למינקט קורא את המגילה עומד או יושב אלא ודאי דאיכא לא כדעבד ודאי דה דרבי רבה לתקן זה דכתב עומד ויושב אש רבא עמירא דרבי יושב כלאמר דהענין לכתחלה הוא וכוונת הכתב לומר דהא לקרות המגילה כרשותו היא לקרות כמו שירנה ועדין לא תיקון רלמה ליה לתבא למינקט הוא לישנא לזקוקים לישנא דלכתחלה ורבה דבזה שאומר ועלה תיקונו שזיר וכו' דרבי הושת ודי חוכת המגילה היא על פני פנים אחד מי שקרא אותה אפ"ה הושתה מתי שקורא אותה ומשום הכי קאמר הקורא דהיינו לומר שרובה לצאת ודי חוכת בקריאה איכא להושת את אחרים השמש ודי חוכת זה אש רובה קורא עומד או יושב ודי קט במתניתין קורא את המגילה עומד או יושב לא מתרין לישני בפשיטות דהיה יכול שום אדם לעשת ולהבין כוונת השנה דמנה שיהיה אדם חייב לקרות את המגילה ולא שגללו הכי אש לא ביקרא אבל כשזעיה לא משום הכי נקט הוא לישנא ומאי דנקט אחר כך במתניתין קראה אחד קריאה פנים ינא דהשמע דעבד ויניח ראש לכתחלה וכשמוכח כן כדרי ככריתא דקאמרס כה"ל וכמגילה אפילו עשרה קורין והיינו אפילו לכתחלה נקט הכי משום דרישא דמתניתין נקט לשון דעבד משום שפיר דכתבו נקט נמי ככתב לישנא דעבד אי נמי יש לומר דעיקר הקושא דמאי דנקט האי לישנא דדעבד משום דאיכא דכתב דאין לקרות אש וכו' וכו' שאמר כעמרא תבא מה שאין כן כמורה מהני מילי וכו' וכן כחידך חלוקה דקריאה קאמר נכ כעמרא מה שאין כן דתורה וכו' והוה שמעין דככל מקום דאיכא חוכת קריאה לא וקריאה אלא כיונה להכי קאמר דהקורא וכו' ינא כלומר דאע"פ שנקריאת התורה אין ינא אשכנזי כשקראה עש הש"ן עם כן

כשקראה פנים הקורא את המגילה אפילו יושב אשכנזי איה פנים קריאה הוא ויוצאין ידי חובתן ועוד כוונת כוונת אי מי יש לומר דמאי דנטק הקורא מיניו בש"ל וקאמר הכי כתי שכתבו הכהן לקרות כדי להניח את אחרים ודי חוכתן דהיינו שש"ל יכול לקרות בין עומד בין יושב ודי חוכתן דמתני' בין לזה בין לזה שכתבו לעיל דלא קאמר כמתני' הקורא המגילה עומד או יושב ינא אלא הקורא עומד ויושב ולא קאמר ינא דהבנה כמו שכתבו דרובה לומר דהכא לקרות כפי הרובים שכתבו ויכול לקרות בין עומד בין יושב ואע"פ דאיכא לומר דהא שאמר אחר כך כתיב קריאה אחר או שיש ויאלו דקאי לכל התלוקות מכל מקום מה שכתבו סבר שדאיין דרך התבא לומר כן אלא מכל מקום מרבי התלמוד אינו כדאש דמיריד וקאמר כש"ל אשכנזי אשכנזי הקורא כעבור לכיכך מה שכתבו לעיל דייק טיפ"כ כאן וכוונת למידק דכריהו דכתיב ינא ונא לאו דוקא דעבד אפילו לכתחלה נמי דהא ככולהו קמיי לישנא דדעבד ועוד ראה עבד מלכד מאי דאיכא לדייק עליה דלישנא דנא לכתב כמתניתין ונא עשר דהוא גרסי ליה מכל מקום איכא למידק עליה דמאי האי דאמר ככולהו קמיי לישנא דדעבד וזה למו דאיה מהו דלכתחלה כתיב הוא דאשכנזי אפילו דהכל דעבד הוא ואי משום מאי דקמיי לקמן ככריתא וכמגילה אפילו עשרה קורין דהשמע אפילו לכתחלה היינו דריש האחדת שהביא אחר כך דקאמר ועוד ראה וכו' לכן נראה לי דיש להניח דכריהו הר"ן כן דהא ככולהו קמיי לישנא דדעבד ודאיה דקמיי ככריתא וכמגילה אפילו קאמר וכתב האור ואפ"כ ואפ"כ קורין וכוונתו לקרות כיחד אין לדקדק דאמאי אין כתיב מחלוקת אי הוה אשכנזי לכתחלה אי לא הוה אלא כדעבד דוקא כמו כשכח ועומד דהא כתיב וישני נקט מתני' לישנא דדעבד וכקריאה כ' כדאשכנזי אפילו לכתחלה הוא והשנים דייק לישנא דמתניתין כעומד ויושב ובאן לא דייק וי קושא וכו' שאמר דהא ככריתא קמיי ככריתא לישנא דלכתחלה וכמגילה אפילו עשרה קורין כלאחד וכו' תימא לדריש אמאי נקט מתניתין כהאי חלוקה לישנא דדעבד אמרינן משום חלוקה דרישא דהיינו כדעבד נקט נכ הא לישנא כתיב וכתב האור ואפילו פנים ואפילו עשרה יכולין לקרותה כיחד שירוש ודף על פי כן ינא דהיינו חוכתו ולא אמרינן דתרי קלי לא מישתמעין ואין ינא אשכנזי ודאי ינא אשכנזי דאנכ דחטבא להויהכי דעתייהו ומשתמע ע"כ :

עוד שם כסור ועריך לקרות כולה ומתוך הכתב ואש קריאה על פה לא ינא הלכך וכו' ואיכא למידק מאי האי דקאמר הלכך צריך שתהא כתובה כולה כפניו דהא כתבו כפירוש דאמר וצריך לקרותה כולה ומתוך הכתב אש ודאי שצריך שיהא כתובה כולה וכן כמאי דכתב הרב ומה שכתב הלכך צריך וכו' ואפילו למאן דאמר מאי יתירי גריבה וכו' אמאי צריך דהכא כולה דהא לא מתאן דאמר מאי יתירי שצריך שתהא כתובה כולה דהא לא מתאן דאמר צריך לקרות את כולה קיימין ואף שייך וננדר לשון הלכך ממאן דאמר מאי יתירי ויתירי כולה ומתוך הכתב דהא קאמר דאש קריאה על פה לא ינא ויליף מג"ש דוכידי וכו' וכו' וכו' תימא דמאי דקאמר האור אחר כך הלכך צריך שתהא כתובה כולה לפיכך קיימ

ראש יוסף הלכות כנילה

היהו נומר דמיה שאמר ונדריך לקרותה כולה ומתוך הנתב וכו' עכ"ל לא היונו יודעים שדרך שיבא כתיבה כולה דהיה אשכח דמה שאמר ונדריך לקרותה כולה ומתוך הכתב היונו לומר שאשלו סיה כותב פסוק וקורא אותו וכן היה כותב פסוק אחר וקורא אותו וכן על זה הדרך עד שנומר אותה דזה היה קורא כולה ומתוך הכתב ואשלו שמי שקרא לא היה כתובה כולה לפניו הרי קראה כולה ומתוך הכתב להכין כתב הטור הלכך נריך שתהא כתובה כולה בפניו וכו' וכו' לקמן ככו' זה נכחי היה כותב וכו' דזה ליתא דא"כ מאי הילכך דא"כ לאיכא דלשילם כמו שכתבו דהיינו שכותב כותב וקורא אותו ונריך מכריז מה שאמר ונדריך לקרות כול' ומתוך הכתב לומר שנדריך שתהא כתוב לפניו לכו' כו' לומר דהנכחא האמיתי בדבריהשו דאין לגרום בדבריו הילכך לא ונדריך שתהא כתובה כולה לפניו ודוקא וכו' וכו' אלו הכל שפיר דממה שאמר ונדריך לקרותה כולה ומתוך הכתב לא הוה שמיטין כמו שכתבם דהיה אפשר לקרותה כולה ומתוך הכתב קודם פסוק וכותב וקורא וכו' וכו' אתי שכיר מלי' דלמד הרב דין זה ממאי דאמר כנח אפי' למאן דאמר מאי יהודי נריך שיהא כתובה לפניו דלמאן דאמר כולה וא"כ קראה על פה לא ינא אין כחן הכתבה על כלום וכו' וכו' שכתבתי ואפשר לטעם לנאן הילכך דקאמר הטור כה"ל גויבא דמעיקרא קאמר שנדריך לקרות כולה ומתוך הכתב ומתכחא אין הכרח שיהיה כתובה לפניו וכו' וכתבו אבל אחר אחר כך ונאם קראה על פה לא ינא ליה אחר הילכך דכיון דא"כ קראה על פה אשילו כדעבר איונו ינא נריך שיהא כתובה כולה לפניו שלא יחסר אשילו תיבה אחת לכתחלה כדי שקרא כולה מן הכתב ולא יקרא שום תיבה על פה ולא שיק' זה למאי דאמר בגמר' אשילול' אין דאמר מאי ש יהודי נריך שיהא כתובה לפניו דוק איונו אלא לענין קריאה על פה דלכתחלה נריך לכתוב הכל ולקרות הכל בכתובא ויחסר אשילו אות אחת וקראה על פה לכתחלה לא ינא אלא כדעבר וכו' אתי שכיר דכתב האו דינא הכא דנריך שיהא כתובה לפניו לא שיק' אלא לקמן בסמוך זה נכחי היה כותב וכו' וכן מאי דלמד הרב ממאי דאמר ונדריך לקרות כולה לפניו יהודי נריך שיהיה כולה לפניו לא שיק' ליה דמה שכתבתי ממאי דאמר כמתביתין דא"כ קראה על פה לא ינא ופיק ודרך זה שהוא ממש בדברי הטור יותר מהראשון ודוק ולמאי דאמר ונדריך לקרות דא"כ קראה על פה לא ינא קאמר כנח' מלא אחר רבא אמאי וכירה זכירה כתיב הכא וכו' מה להלן הקריאה זכירה שיהיה בספר כן הך קריאה כשפר זקשא ל' דא"כ דולפת ליה מנ"ס א"כ כן כמו דקריאה דהתם גריבה שיהיה כולה כשפרא קראה על פה לא ינא אשילו תיבה אחת הכא כתיב וכו' הכי דא"כ קרא מקנת המנילה על פה לא ינא אשילו כדעבר וכו' כתב הטור ותיבא כנח' דא"כ השמיט הכופר תיבות או פסוקים וקראן הקורא על כה סוגא וכו' מוכתוונם כיון דלפינן מהתם כיומא נמי כמו שהתם א"כ יחסר אפי' אות אחת פסול לקרות כן כך מנילה נמויה דיוני ק"ו וכדא"כ לית' ליה דאשלו דנמדין ג"ס מ"ח כיון דקראה הכתוב אגרת אין לנו לגמור כבודה שום הכל כשפר תורה וכו' דאמר ונדריך לקמן קראה הכתוב כפר לומר דא"כ תפרה כחוש פשטי פסולה וקראה אגרת שא"כ הטיל כה גמיוני גריבו כשרה הכא כתיב וכו' דלפינן ג"ס לומר דכמו

עוד שם כטור ודוקא לכתחלה אבל דיעבר דא"כ השמיט כה הכופר תיבות או פסוקים וקראן על פה ינא אלא כיומר מחניה וכו' כתב הרב כדן דין זה ואלא שם כפרק ב' תנור כרבך השמיט כה הכופר אותיות או פסוקים וכו' ינא מחיביו היו כה אותיות מטושטשות וכו' ונדא ד"ס קנת דקדוק כאלן דמאי פריך מהאי כריתא דהיינו כה אותיות מטושטשות או מקורעות דאמר דהיא פסולה דאלא איכא דיתר טוב הוא כשאינו כתוב כלל לכשהוא כתיב וכפסול דכין דהיה כתוב ונטשטש הוה ליה כמו שום פסול כתובו זרומה זה קנת למאי דאמר ונדריך לומר שום פסול כתובו זה קנת יתיו עדים חתומים כתובו אכל' א"כ שם עדים חתומים כתובו וזאתן העדים פסולין אשלו שכתבו בעדי מסירה הכשרים עכ"ל בגמ' סביל' בין רשול' ומיומין מתוכו ואלע"ז דהרמין איונו נומר עכ"ל קנת דמיון י"ש וכן בהרבה מקומות אמרינן כהאי גוונא וכן מרגלא כפומא דא"כ יתר טוב הוא ההעדר מחיאות שאליו טוב ומשום הכי כשהשמיט הכופר ולא כתב בה קנת אותיות או פסוקים ינא דמה שהוה כעל פה כמו שקרא ככתב היו קריאה הנוכה דמה שהוה כתובה מנילה כשרה היא אלא כשכתבה ואחר כך נטשטשו קנת אותיות או פסוקים כשקרא הקתב על פה ומה שקרא ככתב הויה האו קריאה כתיבה פסולה ועוד נראה דאיכא למידק כהאי שמשתא דלמאי הקשה תלמודא למאי דאמר השמיט וקראן עכ' דינא מהאי כריתא דהיו אותיות מטושטשות תיקשיליה מחתימתין דאמר קראה על פה לא ינא והכא אחר דא"כ קראן ע"כ דינא וכדא"כ ד"ס לך לומר דשאינו מה שא"כ כמתניתין דהיינו א"כ קרא כולה או אחר דלא ינא וכרת' מיירו במקנת' א"כ מאי פריך מכריתא נמי כהאי הכי ומאי פריך ולמה הוה לומר דלא הקשה שמתניתין שמיט דתערוך כדור' הוה דמתביתין לא מיירי אלא ככולהו אבל מהכריתא פריך מהכרח דאמר הוה אותיות מטושטשות דמשא"כ דהיו דמחייא דמחייא דאמר איך כריתא השמיט כה הכופר דהיינו דמקנתה כך הך כריתא דאמר הוה כה אותיות כה משמע כמקנתה וזהו מה שהכריחו להדימם דהאי ככולהו דקאמר בגמר' הא ככולהו הא כמקנתה דרונ' לו' רוכה דהכי משמע לישא דהיו כה אותיות מטושטשות דש"כ אותיות יפות ויש כה אותיות מטושטשות כן בר' לוי והר"ב לא כתב מטשטש זה שכתבתי כמו שיראה הרוא' עכ' ונראה לומר לקושא דהראשונים דקיים ליה לתלמודא דא"כ איתא כשהשמיט הכופר תיבות או פסוקים עכ"ל המנילה היא כשרה משום דקרא גכ' אגרת ואין לה דין כפר ככל כן כמו כשנטשו תיבות או פסוקים גס כן יהיה כשרה דמאל' לן לפסול ואי הכא פסולה גס כהשמות יהיה פסולה דכעין ספר משום הכי פריך' אלא כד' דאיכא למידק מההיא דהכא

היהו נומר דמיה שאמר ונדריך לקרותה כולה ומתוך הכתב וכו' עכ"ל לא היונו יודעים שדרך שיבא כתיבה כולה דהיה אשכח דמה שאמר ונדריך לקרותה כולה ומתוך הכתב היונו לומר שאשלו סיה כותב פסוק וקורא אותו וכן היה כותב פסוק אחר וקורא אותו וכן על זה הדרך עד שנומר אותה דזה היה קורא כולה ומתוך הכתב ואשלו שמי שקרא לא היה כתובה כולה לפניו הרי קראה כולה ומתוך הכתב להכין כתב הטור הלכך נריך שתהא כתובה כולה בפניו וכו' וכו' לקמן ככו' זה נכחי היה כותב וכו' דזה ליתא דא"כ מאי הילכך דא"כ לאיכא דלשילם כמו שכתבו דהיינו שכותב כותב וקורא אותו ונדריך מכריז מה שאמר ונדריך לקרות כול' ומתוך הכתב לומר שנדריך שתהא כתוב לפניו לכו' כו' לומר דהנכחא האמיתי בדבריהשו דאין לגרום בדבריו הילכך לא ונדריך שתהא כתובה כולה לפניו ודוקא וכו' וכו' אלו הכל שפיר דממה שאמר ונדריך לקרותה כולה ומתוך הכתב לא הוה שמיטין כמו שכתבם דהיה אפשר לקרותה כולה ומתוך הכתב קודם פסוק וכותב וקורא וכו' וכו' אתי שכיר מלי' דלמד הרב דין זה ממאי דאמר כנח אפי' למאן דאמר מאי יהודי נריך שיהא כתובה לפניו דלמאן דאמר כולה וא"כ קראה על פה לא ינא אין כחן הכתבה על כלום וכו' וכו' שכתבתי ואפשר לטעם לנאן הילכך דקאמר הטור כה"ל גויבא דמעיקרא קאמר שנדריך לקרות כולה ומתוך הכתב ומתכחא אין הכרח שיהיה כתובה לפניו וכו' וכתבו אבל אחר אחר כך ונאם קראה על פה לא ינא ליה אחר הילכך דכיון דא"כ קראה על פה אשילו כדעבר איונו ינא נריך שיהא כתובה כולה לפניו שלא יחסר אשילו תיבה אחת לכתחלה כדי שקרא כולה מן הכתב ולא יקרא שום תיבה על פה ולא שיק' זה למאי דאמר בגמר' אשילול' אין דאמר מאי ש יהודי נריך שיהא כתובה לפניו דוק איונו אלא לענין קריאה על פה דלכתחלה נריך לכתוב הכל ולקרות הכל בכתובא ויחסר אשילו אות אחת וקראה על פה לכתחלה לא ינא אלא כדעבר וכו' אתי שכיר דכתב האו דינא הכא דנריך שיהא כתובה לפניו לא שיק' אלא לקמן בסמוך זה נכחי היה כותב וכו' וכן מאי דלמד הרב ממאי דאמר ונדריך לקרות כולה לפניו יהודי נריך שיהיה כולה לפניו לא שיק' ליה דמה שכתבתי ממאי דאמר כמתביתין דא"כ קראה על פה לא ינא ופיק ודרך זה שהוא ממש בדברי הטור יותר מהראשון ודוק ולמאי דאמר ונדריך לקרות דא"כ קראה על פה לא ינא קאמר כנח' מלא אחר רבא אמאי וכירה זכירה כתיב הכא וכו' מה להלן הקריאה זכירה שיהיה בספר כן הך קריאה כשפר זקשא ל' דא"כ דולפת ליה מנ"ס א"כ כן כמו דקריאה דהתם גריבה שיהיה כולה כשפרא קראה על פה לא ינא אשילו תיבה אחת הכא כתיב וכו' הכי דא"כ קרא מקנת המנילה על פה לא ינא אשילו כדעבר וכו' כתב הטור ותיבא כנח' דא"כ השמיט הכופר תיבות או פסוקים וקראן הקורא על כה סוגא וכו' מוכתוונם כיון דלפינן מהתם כיומא נמי כמו שהתם א"כ יחסר אפי' אות אחת פסול לקרות כן כך מנילה נמויה דיוני ק"ו וכדא"כ לית' ליה דאשלו דנמדין ג"ס מ"ח כיון דקראה הכתוב אגרת אין לנו לגמור כבודה שום הכל כשפר תורה וכו' דאמר ונדריך לקמן קראה הכתוב כפר לומר דא"כ תפרה כחוש פשטי פסולה וקראה אגרת שא"כ הטיל כה גמיוני גריבו כשרה הכא כתיב וכו' דלפינן ג"ס לומר דכמו

ראש יוסף הלכות מגילה

הרכיב הרב כשם ה'שכא וה'א'ה רכי' אחרי' במקנת' כשרה
 היינו דוקא כשהכרונו הוא כאמנעיתה ונס שלא יהיה חברה
 ענין אל' מאי פריך דמיא דבריתא דאמרה דחברה שהיא
 כשרה היינו שהכרונו הוא באמנע או כמי שאינה חברה ענין
 ובריתא דאמרה שהיא פסולה מידי שחברה בתחלה או
 שחברה לה ענין וכל הכריות איירו כשאני חברה אל' אלא
 נוקטתה ובראה לומר לזה דלא כתבו הרבנים המזכירים מה
 שכתבו אל' לפי שכוונת ר'ת למוד' דחילוק בין כולה למקנת' אבל
 מעיקר' ה' ה' דאש' ככולה כלומר ברובה מירוד הכריות
 וכו' לא שייך לומר הא באמנעיתה הא בראשה ענין לעיל
 בפסוק ונס לשינויא דתלמודא אחאי פריך לאוקומיה חדא
 ככולה וחדא במקנת' לוקי כולה במקנת' שיהיו השני בריות
 כחד גוונא והחילוק מאמנעיתה לראשה ודוחק לומר עדיפא
 משבי דיותר עדיק מה שכתבנו דהכל כחד גוונא' וכתב הרב
 נכתב הרמב"ם הו' כה' אותיות מטושטשות וכו' לראה שמפרס
 שמיטע קרי מקנת' רוכה קרי כולה וכן הוא ככולה תלמודא
 רוכו ככולו וכן כתב הסוד ואני כתבתי בכר מי שברחו
 לה' חכם לומר פירוש זה ומה שכתב הרב דהטור כתב בדברי
 הרמב"ם נראה דכרונו ה' כמה שאמר רבנו ה'ים כשהיה
 הרוכ חסד או מטושטש יהיה המגילה פסולה אבל במקנתה
 איכא כלנות טמיה דנראה דהטור כוכר דלפסול גריך הרוכ
 אבל אי לא יחבר או כששטע אל' חניה כשרה דהכי קאמר
 אבל דפיכר אש' המשמט כה' הפוסק מיכות אפילו עד חניה
 וקראו וכו' ינא והאי עד חניה דאמר היינו עד ככלל משום
 דקמר כתי הכי אבל ביותר מחניה וכו' פסולה כראה דאי
 מלשון דחניה כשרה ומלשון הרמב"ם לא משמע הכי דכתב
 אש' רשותן מיכר אשילו היו רוכה כשרה ואי אין רשותן ייכר
 אש' היה רוכה שלם כשרה ואי לאו פסול ה' בפירוש כרכור
 דגריך שיהיה הרוכ שלם כרי' שיהיה כשרה ובחניה פסולה
 דהא קאמר ואש' לאו דרונה לומר דאש' לא יהיה רוכו שלם
 שפסול פסולה אש' ודאי דכשהיא לכר חניה שלם דאני כשרה
 זהו מה שבראשית התקן השמנות אבל כרי' שלא נשים מחלוקת
 ביניהם ונס לא ראינו לא בדברי הרב ולא בדברי הטור שיש
 מחלוקת על זה באחד דמה שאמר הטור עד חניה היינו
 לומר עד ולא עד ככלל דחניה פסולה ומה שאמר אבל יותר
 מחניה פסולה דנראה דחניה כשרה נקט לישא דתלמודא
 דאמר ככולה אבל לא משום הכי סבורא ליה דחניה כשרה
 ודוחק זה בדברי הטור ונס איכא לדמיקו על זה דמנא
 להנ' לומר דחניה יהיה פסולה כיון דתלמודא אמר הא ככולה
 הא במקנתה די' להם שינויא כולה ממשמשתו לפרש רוכה
 מנא להו דמקנתה לא יהיה חניה ונסלמא איהיה אחר הכא
 הא ככולה הא כמיטעטא או הא כרוכה הא כמיטעטא דאו
 דאינון מרובה הא חניה כשרה וממה דאמר הא כמיטעטא
 דאינון הא חניה פסולה כיוא דאמרינו דחניה יהיה פסולה
 לחומרא אש' דלפי דעת' כהאי גוונא שייך אומר דחניה
 כשרה דמירי דרכן הוא ויותר יש לדייק לקולא מלחומרא
 ואלע"פ שיש לרמוק לומר דרכי' קלה הס' כרכי' תורה מכל
 מקום הא לא קאמר בתלמוד הא חניה אל' לישא דכולה
 דהיינו חכה דמינון לדיוק' הא חניה כשרה ומלשון דמקנתה
 דאמר אין לדיוק' הא חניה פסולה דחניה כמי מקנתה מיקרי
 ואולי דאמר האמר דכין רכולה דאמר אמרינו דחניה לומר

רוכה ואש' לדיוק' הא חניה כשרה נס מקנת' דאמר דר'ר'
 מיטעטא ואיכא לדיוק' הא חניה פסולה וכל זה כד שהא דמק
 מאר נכ' לשירוש שצירשו דכולה היינו חכה ומקנתה היינו
 מיטעטא אחאי לא נקט תלמודא הכא כלשון האמר בכל
 התלמוד הא כרוכה הא כמיטעטא לכך נראה לענין דעמי
 לפרש דמה שאמר הא ככולה הא כמיטעטא דאמר היינו הכי
 הא ככולה כשההפסטה או השטוש הא ככולה רותה לומר
 ככל דף ודף מדפי' המגילה או היא פסולה משום דכיון דאין
 דף שלא יהיה בה השמטה או השטוש וראה בספר חסד אש' אל'
 אי ההשמטה או השטוש אינו ככל דפי' המגילה כשרה כתי
 טיש דף לא דכין דלית בהם חסרון לא מיחוי' בספר חסד ודפי'
 והתבמות לא כתבו כזה כלום ויה שכתבתי לעולם אף
 החסרון או השטוש אל' במקנתה אל' שאש' החסרון ככל
 דפי' פסולה ואש' אינו ככל דפי' כשרה אבל אש' חסרה
 מהמגיל' רוכה אפי' שהחסרון ישו' מקנת' כדפי' פסולה דכין
 דרוכה חסרה אין כתי' מגילה ועוד דלפי דרכי' אומר דאש'
 יחבר מדפי' המגילה דף אחת שהשמיטה הפוסק או השטוש
 כל הדף יהיה בראשה או באמצעיתה או בסופה פסולה דר'ר'
 כשרה חסד ואש' רוכה של דף אחד יהיה דכין כן ולא הכשיר
 חסרה מקנת' בתלמוד אלא כתי' שכתבתי שהשמיטה או
 השטוש הא כתי' דפי' המגילה וכלכד שלא יהיה ככל דפי'
 וכמה שכתבתי אין מקום למה שהקשה ה'ן כשם ה'שכא
 דהיא לא שייך ולא דמי ליה לעיקר קושי' ה'שכא אפילו לש'
 שטתו נראה דאני קיפא דלש' לאמרין דמה שגריך שיהיה
 כולה כתוכה לפי' היינו דוקא לכתחלה כלישא דגריך אבל
 כדיעבד אש' חסרה מקנתה כמו מראשה לאישיהודי ינא
 וכיון דלכתחלה פשינ' דלא יחסר אפילו מקנתה ודאי דאש'
 יחבר רוכה דפסולה אפילו כדיעבד וכמו דמשי' בנמרא הא
 ככול' הא במקנת' לפי דרכם ז'ל' וכו' פריך כפי' אל' דכתב
 בפוקאוקרי ליה והאמר רבי מלכו וכו' ואפילו לישא דאמר
 מאיש יהודי צריכה כולה וכיון דלכתחלה כעני' שיהיה שלמה
 ולא יחסר מהנה אפילו מקנתה אל' כרוכה אפילו כדיעבד
 לאינא ינא כשכתב פסוקאוקראו וכו' פסוק אחר וכו' אחר עד
 שניע לחניה אחאי ינא הא כשקרא אל' הפסוקים דאש' חסרה
 קראן כחניה שחסרה רוכה רוכה פסולה אל' לא קרא
 בספר ואפילו כדיעבד לא ינא ועיון הרב ז'ל' וכתב ה'ן אהא
 דהשמיטה הקשה ה'שכא וכו' דהיי' דאמרין גריך שיהיה כתיב'
 כולה משמע דלעכ' קאמר הכי פירוש דהיי' דאמרין לישא
 דכדין דמשמע דוקא לכתחלה אבל כדיעבד ינא מכל מקום
 כתי' אינו הכי אל' הכא משמע דלעכ' דאמרין הכי
 מדגריך וכו' :

עוד שם הרב כתב ה'שכא בתשובה אומר אי שכלמי
 שתופס כדיו וכו' חגי' שנותן דעתו בקראיות וכו' ככלאן
 ז'ל' שני פרושי' האחד דמה שאמר גרעא טובה משנים שקראו
 היינו לומר שאותו שקודם כמיגילה פסולה אינו יונא ולא חגי'
 סיכוי' לסמוע מפיהם עכ' אינו יונא דודאי אינו שומע כיון
 שהוא קורא באתה מגילה פסולה לא אמרינו דשמע חס'ם
 אבל אחרים שיש שם אמרינו שאנשים כמיטעטא דודאי כיונו
 לש' ולא עפי' דכ' זה קורא והיה תרי' קלי' אנב דאיכא יהיה
 דעתייהו ומשמעו ולא אמרינו דהלמא ינא דפי' יהיה
 לקדיאה של זה ואש' כן היה כמיגילה פסולה ולא ינא דודאי
 אש' חסרה

ראש יוסף הלכות מגילה

עו

חלית נכור יהכי דעתייהו אבל פירוש זה לא נהירא דחם
 טייך וזע שנים שקראו ומה דמקיש מזה לזה דמה שאמרין
 בגמרא היינו לומר שהשמש משנים שקראו וזא ולא אמרין
 דתרי קלי לא משתמע לא אבך רחביבא יהיב דעתיה ושמע
 מחד מתייהו אבל זה עצמו שקראו הוא איך אפשר לומר שינא
 במשיעת שכל לך נראה לומר פירוש אחר אעפי' שהלשון יהיה
 קצת דחוק דמי שתוכש ענינה שאינה כסרה וקורא כס וכו'
 גרע טוב משני שהשמע מתן דעתו בקריאתו של זה כאותה
 המנילה ואע"ז דתרי קלי משתמעו במניל דילמא יהיב דעתיה
 על קריאתו של זה והיה ליה שומע ממנילה כבולה ולא ינא
 דתרי קלי לא משתמעו לא במנילה כוהייס ששומע מתרניהו
 כדאש ועכ"ז וינא ויהיב דעתיה ושמע יפה ממכאן יש עירוב
 מקול הפסולה וכפי פירוש זה שמתכנו דתרי קלי משתמעו
 דהיינו לומר ששומע משניהם ביהר ועכ"ז יכול לכוין ולשמוע
 נרדף לומר רב שאמר תרי קלי משתמעו במנילה וינא היינו
 שהשני או העשרה קורין כולן כאחד במקום אחד מהמנילה
 ולא זה ככה וזה ככה ע"כ:

עוד שם הרב וזה לשון שכלי הלשון כתב הרב רבי בנימין
 ששם החוק וכו' הוה ליה כקורא ע"ז ואין לומר דאם כן
 כשאנו קורין בחומשים דאינו עשויין כתיקון בפר תורה הוה
 לנו כקוראין על פה וקוראין דכריכ שככתב אין אתה ראוי
 לאמרן על פה דעבדן זה לא באמר אלא לענין נתיאירי חוכה
 כקריאת מגילה וגם קריאת כ"ת דהוי כדילגאת ידו חוכה
 ככבוד נרדף שיהיה עשוי כתיקון כת ויא לא אין מנאין ידו
 קריאתו אבל נראה דיש קצת פקשוק כמה שנהגים דכשהג
 קירא בשת ככבוד כל הקהלים להם חומשים בידן וקוראין ע"ז
 הש"ז ואז נרדפין הקהל לגלות ידו חוכה קריאת ש"ת והוה ליה
 כקריאת ע"ז כיון שאינן כתובין כגליון כמו הכא במנילה וכו'
 דהכא בקריאת המנילה קורין כקול רסואין שומעין לש"ז כלל
 אבל התם כקריאת התורה קוראין בחומש כלתם וכבן שמשעין
 לש"ז ועיין כמה שכתבתי בסמוך כדברי הרש"א לכן כפי מה
 שכתבתי נרדף שיהיו כפי הקהל והירים שלא לקרות כקול רס
 כדי שישמעו חומש כ"ת כפי השירוש שערשנו לעל כדברי הרש"א
 וכאשכתב כפי כמה שהביא הרב אל כסא א"ח דשא יתן לב
 השומע לזה שקורא ויחזיק טוב היה נראה לידלג יקראו
 כלל בחומשי' לא שישתקו ויכינו בחומשי' ושמעו מה שהשליח
 נכור אומר דכזה אין חשש לשום דבר:

שהה כרי לגמור את כולה ונא נראה דאיכא לאסתתקי אם
 שהה יותר כרי לגמור את כולה מה ינא דיוסור לגמור דאפילו
 שהה יותר ינא מדאמר בגמ' מוכא אחר משום רבי יוחנן אם
 שהה כרי לגמור את כולה חוור לראש ואי איתא דלרבנן דאמ'ר
 דאפילו שהה לגמור אפ' כולה ינא ואם שהה יותר מזה חוור
 לראש כרכי יהודה אם כן אין בין רכי יהודה לרבנן אלא רגע
 כתימרה וזה דבר שאינו במציאות ולא היה להו לשגנו בהכי
 כיון שאינו במציאות דאי אפשר למנוח ככ ומכנת הגמרא
 היא דמאי דאמרין שהה כרי לגמור את כולה אינו מקום
 דקאי עד סיפא דמנילה אלא מראשה דמנילה עד כופ' ולמאי
 דכתבנו דאפילו שהה יותר מכדי לגמור את כולה דאין נרדף
 לחוור לראש אלא ממקום שפסק נראה להכיף ראיה ממאי
 דכתבו החוס' שם בגמרא בדה' נקוט דרב כיכי כדף דקאמר
 התוב דהלבנתא כרב דאמר אין הלכה כרב מוכא אלא אפילו
 שהה כרי לגמור את כול' אין נרדף לחוור דר' יוחנן קאי כותיה
 כפרק בתרא דר' דאמר דאם שמע'ט תקיעות כט' שעות
 כיוס ינא ומסיים תיזא נמי הכי וכו' דהתם כט' שעות יש
 יותר ויותר כרי הט' תקיעות ועם כ' ינא אף עפי' שהפסיק בין
 תקיעה לתקיעה יותר מכדי כל תשע תקיעות דדאי כתשע
 שעות יש שישור רב חנה נראה לכוור ושם בגמ' נר' דיש קצת
 דיוק כמה שאמר רב מנא אומר מחוס' ר' יהודה אף בסיונו
 אם כרי לגמור את כולה חוור לראש אמר יוסף הלכה כרב
 מוכא שאמר משום רבי יהודה דאם שהה כרי לגמור את כולה
 חוור משמע כפירוש דכן בכירא ליה לר' יוסף וכספך בשאמר
 בגמ' רב כיכי מתני אפכא רב אמר אין הלכה כר' מנא ושמואל
 אמר וכו' אמר רב יוסף נקוט דרב כיכי כידך דשמואל הוא
 דמיס' ליחידא משמע מדרב מקף דהלכה כרב דאמר אין
 הלכה כרב מנא אלא כרבך דרביס' מינהו ולא בשמואל דמיס'
 ליחידא וגם קיימא לן הלכה כרבכא אסור וכמו שכתבו שם
 התם וכיון דאמר נקוט דרב כיכי כידך ודאי דרונה לומר
 דהלכה כרב דאמר אפי' כרי לגמור את כולה ינא אף על גב
 דלרב יוסף אפשר דלית ליה האי כלל' ממ' כר' נרא דסכירא
 ליה דהלכ' כרב דנא ואפס' ל' דיה הוף לנודאמ' כתימרה
 מחני הכי וגם כפומכדיתא מתנו דרב כיכי מחני אפכא
 ואמר רב יוסף נקוט דר' כיכי כידך וכליג' למאי דאמר לעיל
 דאמר ר' יוסף הלכה כר' מנא דהכל הוא דמתנו כסורא אפילו
 האי דאמר רבי יוסף הלכה כר' מוכא עד כאן:

ובתב עיר וגם הפסוקי שנהגו הנכור וכו' לפי שבקריאת
 הנכור לא ינא ידו חוכתו וכו' ונראה דהיה יכול
 לומר גם כן דהנכור לא ינא ידו חוכתו כמה שקראו על פה
 וכו' ואע"ז דתימא השמיט בה הסופר וכו' הוי מילי כדריע כר' כו'
 ונראה דיש קצת דקדוק כדברי הרב דכיון דכרי ינא אעפי'
 דמה שזנאו היה כריעבד למה לן לאטרומיטא פעם אחרת
 לקרות וגם אינא יחזרו או אם קראו במנילה חסרה מקצתה
 יהא לכן מוספין לומר שלא ינאו ידו חוכתו לכן נראה לידאי
 ארדינן בהשמיט שפטר דינא דיעבד היים דוקא כשקורא
 במנילה חסרה הוי הדן הכי אבל אם הוא קורא במניל' שלמה
 או אפי' קרא פסוק או פסוקים על פה לא ינא דכיון שיש בירו
 ענינה שלמה מחייב הוא לקרומיטא מתיקן הכתב כולה כן נראה
 לו שפסוק הרב במתן ע"כ:

עוד שם קראה קירעוים פירוש שפסק ושהה כה וכו' אפילו

ראש יוסף הלכות מגילה

ואתון הקדש הוא כתב כל ישראל אע"פ שלקחם מוסבותם
האחשאר לשונות הגוים ואין חבירן אלא כאלוהו לשון חס
לשון הקדש הוא לשון ומאם הכי הם יונאים בלשון הקדש
אע"פ שאין מכינים אותן אכל באשר לשונות לא מקרי בכתבם
לא בלשון שמכינים ומכירים אותן ועל זה שכתב רש"י מכינים
את העם ככתב יד יד חובתן דהא חייבן דהשמיים
שאינן מכינים מה שאמר הש"ס אינן שואלן כלום גם הנשים
כיון ששמות אע"פ דאינן יודעות מאי ששמות איהן שאלת
אלא הולכות לכתבם לאכול ואם כן איך הנשים ועמי הארץ
יונאים ידי חובתן לכן נראה לרש"י דאינן נריבין אלא לשמע
לכד וכזה יונאים ידי חובתן כין דעו כין לא ידעו מאי דאמר
וקנת ראה לזה מאי דאמר בגמ' אטו אכן האחסת רכס בני
הרמ"מ מי ידעין ואע"פ דלא ידעו וכן וכן למי לשאל עכ"ל
אם יונאים ידי חובתן דאע"פ כן הא איכא פרושם הוה כשאר
מה הא לא ידעין בני תרי תיבוא מאי יהוה וחסרין מקריאתה
לא והוא דלא מיקרי חסר כיון דקרינן להו אע"פ דלא ידעו
להו ומלשן רבי השור דקאמר מגילה נקרא ככל לשון וכלכד
שיבין באתו לשון וכו' נראה שסובר כמו שכתב הרב המגיד
שסובר רש"י דאבילו מי שידע לשון הקדש וקראה בלשון אחר
ומתין באתו לשון דינא דהא קאמר וכלכד שיבין באתו לשון
משמע דכזה בני אע"פ שידע לשון הקדש דאי איתא דמיומי
דאי יודע לשון הקדש אכל אי יודע לא ידע כך הוה ליה לטור
לומר וכלכד שידע אותן לשון ואלו יודע לשון הקדש מדלא
קאמר הכי משמע דידעת לשון הקדש לא מעלה ולא מוריד
וכיון שכן כ"ש אה קרא לעילמית נכסית יודע בלשון נכסית
אע"פ דלשונן שלמית ינא וזה נראה דרש"י לית פלוג' דאמר
דאם יודע לשון הקדש וקראה בלשון אחר אע"פ שהוא מתין
כאיתו לשון לא ינא כיון שידע לשון הקדש כזה שכתבתי וסובר
דינא דלא אמרו כן בירושלמי אלא בלשון הקדש דוקא אכל
כשאר לשמית כיון שמתין אותן אף על פי דאינו למוט שהיא
עילמית ולשון שהוא שומע או שהוא קור' הוא נכסית ומתין
אותו ינא - גם מלשן השור שכתב וכתבא כתיבה באתו
הלשון משמע דאתא לאשקמי מאי דרנה להיין מדברי הרמב"ם
דתרתי בעינין שיהיה כתיבה באתו הלשון וגם בכתב אותו
בלשון להכי קאמר דכתיבא סג' והוא שתהיה כתיבה באות
הלשון ולא קאמר בכת' אותו הלשון כמו שכתב הרמב"ם לעיל
גילגול ולכד הכי ה"ש אהביא לקט ס' ת"נכ נראה דרש"י שח
באותה הקריאה דינא וכן נר' מדברי השור שס' ע"ן עכ"ל:
עוד שם הרב ז"ל מגילה קרא ככל ל' כו' משמע שם קראה
ע"פ קראה תרגום ככל לשון לא ינא אכל קורין אותה
ללעו' כלש' נר' דקנת יש להכי סמך מנמ' דלן להא דאמרין
כירושלמי דאם יודע לעו' וידע להק' דאינו יונא כלעו' דלא
כרש"י והרמב"ם והשור כש' מש' דהא קאמר במתני' דאם קראה
תרגום דלא ינא וקאמר בגמ' דרש"י שהיא כתיב תרגום וליבא
דהכי רכרכת ז"ל דאיך מכתבנו דאם מכתבא לא ינא כש'
סכרתו וי"ז אחא אנסרדך אחכ' במתני' ג' אכל קורין אותה
ללעו' וזה כלש' וכן בכריתא דאמר גיבסית לביבסית ועלמית
הכי הל' למתני' ג' קראה תרגום ככל לשון לא ינא אכל קורין
למכתבן באתו לשון למה לי ללעו' דמשמע שהיה לעו' ואם
ידע להק' וכן בכריתא קאמר גיבסית לביבסית ועלמית כן הכי
הל' נכסית עילמית חמת למתין ינא מדריק ויחזר ללעו' ונכסית

אחרים אכל לתיחן אחר דאמר אי ממי כיון שאינו דורש לא
בעניניו של מגיל' אין זה חסוב הפסק לפי תירוק זה אם ירכר
בעניניו המגילה לא יהיה חסוב הפסק אכל אם ירכ' בעניניו
אחרים יהיה הפסק ויראה לי דהבא ככד אם יפסק בדברים
אחרים דאינון באתי מגיל' אפילו לפי תירוק דאין
שכתב רש"י לא ינא דכאלמ' לפי תירוק דאמר ינא היינו
מאם דהאי הפסק כא מחמת צדור המגילה ומנא דההפסק
הינו כמו המגילה ע"פ ואע"פ שהראש השנה זה להפסיק בה
היינו כהפס' בזה אכל אם יפסיק בדברי שאין מחמת המגילה
אפס' דחייב ליה הפסק נמור והוה ליה כאלו הפסק דעתו
מקריאת המגילה וכ"ש אם הפסיק בדברי בטלן דהוי הפסק
גמור ונרין לחזור לראש' כ"ש דלענין הדיוק הפסק הטור כתיירוק
אחרון ואיכא הוכחא להאי פירושא דהירושלמי וכמו שכתב
הראש' ע"כ:

עוד שם כטור קראה סירוגים שרוש וכו' סלכ' אה דילג
הקורא פסוק לא יקרא לפרושו' גדלה דחילוקי יד
כיון זה למע' שכתב קודם דאמר פירוש שקרא פסוק דהאין
וירג' השי' וקרא השלישית וקרא שבי דילג הנ' שקרא ככד
לא ינא דהיינו משו' דקודם שנמ' המגילה קרא למפרע אכל
אם דילג פסוק אחר וקרא משאילך עד שגמר המגילה או
שכ' ומנא לזכור שקראו וקרא הוא עם הנכור משו'
ואילך עד שגמרה ויחל' חור וקרא אותו הפסוק שדילג בו
אותו חרי המגילה שלא קרא עדין פסוק אחר דכתיב גוונא
ינא כיון דבתוך הקריאה לא היה שום דבר למפרע לזה
אמר הלכך אה דילג וכו' לא ינא דהוה נ"כ סירוגים מיקרי והוא
כדייתא שבייה שם כפ"כ דמילתא דמ' רבין דשמיט בה הקורא
פסוק אחר לא יאמר אקרא את כולה ואחר כך אקרא אותו
פסוק לא קורא מ' מ' פסוק ואילך וכן אה בכנס לכה' ומנא
זכור שקראו חזיה לא יאמר וכו' אלא קורא אותה מתחלתה
ועד כוטה והיינו בכריתא דקאמר הרב ורכינן השור לא הכי
מקרי הכריתא אלא חלוקה אחת מתעויה דהיינו רש"י דאמר
השמיט בה הקורא וכו' ואע"פ דמן הדין היה לו להביא חלוקה
האחרונה מכריתא דקאמר בכנס לבית הכנסת ומנא זכור
וכד' דהיא יותר מחודשת מ' כיון דכולהו שמיט אה דהוי קורא
למפרע הוא ולצאת למפרע הן לא חס לזה ע"כ:

עוד שם מגילה נקראת ככל לשון וכלכד שיבין אותן הלשון
ושתהא כתיבה כמותו לשון דתרתי בעינין דליהוי
יודע מאי דקאמר והיינו מאי דקאמר וכלכד שיבין אותן הלשון
ושיהיה כתיבה באתו הלשון כדו' שלש תיב' קריאה על פה
ונמה שאמר דנרין שיבין באתו הלשון כדו' שיהיה יודע מאי
קאמר וכדמתיב כן בגמ' איכא למידק מהאי דאמרין בגמרא
הלעו' ששמע אשורי ינא וברך בגמ' והוא לא ידע מאי קאמר
וכן אטו אכן האחסת רכס בני הרמב"ם מי ידעין אלא חזנות
קריאה ופרסומי ניסא וטורם רש"י ופרסומי ניסא אף ע"פ שאין
ידעין מה ששומעים שואלן את השומעים מה היא הקריאה
ואומרים איך היה הכנס ומודיעים להם כמנא דאף עכ"ל שאין
עודש' מה ששומעים מתפרסם הנם וכמה דשאלן ומודיעין
להם דיו דאיכא פרסומי ניסא כהכי ואקפ' פרסומי ניסא בעיני
ואם כן ככל לשון גמ' אף ע"פ דאין שומעין אחא לא ינא דהא
ישאלו ומודיעו לזה ואיכא פרסומי ניסא ואולי דכלשן הקדש
הקלנו על זה אכל לא כשאר לשונות אי ממי כתיבם כתיב

ראש יוכף הלכות מגילה

ע"ה

גיטת לנישואי כראה דדוקא קאמר משודאמי וידע לטון
 הקדש אעפ"י שיש לרמות ממ קנת ראויה י. אבל איכא
 למידין דמתני' משמע דהכי לטובי לבעלי אותו הלשון אפי'
 לכתובה שפיר דמי דקאמר אבל קרן אותה ללועזות בלעז
 דאי בדועבר הכי הל' אבל אי קרא אותה ללועזות בלעז ונא
 ובכרית משמע דאינו יוצא לא בדועבר דאז נופטי לגיטת
 עברות לפיכך וכו' ונא משא דדוקא דיעבר אבל לכתחיל' כעו
 דאפי' לאו שיקר' בלשון הקדש ובכתיב משמע דלשון הקר'
 כד עבר דוקא ונא דקאמר והל' שם שרפ' אשורי ונא ומדלא
 קאמר בכתב ויהי ללועזי שקרא אשורי ונא משמע קנת כד נרי
 דכתבתי דקנת לועזי דקאמר היינו דאינו יודע אשורי ומשמע
 דכרי מתייתן שכתב אבל קורין ללועזות בלעז וכו' משא קנת
 כדכרי הכינים הנו דאפי' שיהיה יודע אשורי וקר' ללועזי ונא
 דאם לא הכי הל' אבל קורין אותה הלשון בלעז ע"כ דוקא:
 ע"ד שם הרב ז"ל ונא קראת תרגום היכודמי אילמא
 דכתובא מקרא וקרי ליה תרגום היינו על פה לא
 גריכה וכו' נ"כ מבין כר' דיש לדייק מ"ה הרבנים הו' דאעפ"י
 דיודע לטון הקדש אם קראה בלעז ונא כיון שמכיר באותו
 לשון דהא שריק' היינו דמי אילמא דכתובא מקרא וקרי ליה
 תרגו דדאי דיודע כמי מקרא דאי לא היכי מתרג' לה ממגילה
 הכתיבה בלשון הקדש אלא ודאי דיודע לטון הקדש והיא
 קרי לה בתרגו ונא היינו על פה משמע דאי לא היה קוסי'
 דהיינו על פה היה יוצא ויהי חובתו אעפ"י שהוא יודע לטון
 הקדש וקראה תרגום ודבריו הירושלמי ואמר דהכי היה
 מיל' למפרך האי קוסי' אלא שיש לו קוסי' ויתר גדולה מזו
 וכפי שביאור דגמרא עלה יפה כפי כל הפרושים:
 ע"ד שם הרב ואיסיקא הא לא דאי וכו' כפי איתא התם
 והא אחרת דישא בכל לשון לא ינא רב ושמואל דאמרי
 תרווייהו בלעז ויניית וכו' מתני' דאי קראה גיטת עברית
 ויניית לא ינא קוסי' לשמואל דאמר בלעז ומיתאיבא למידק
 דמאי שריק' מהך כריתא דאנא אמנא דהך כריתא מיירי
 דהיתה כתיבה בלשון הקדש וקראה כפי לטובות דהוה ליה
 קראה על פה וכו' תימא פשיטא אין זה כלום דקמ' בכריתא
 היא התכן בכתבית ונין לומר ליה דאי אפשר למי' הכי דא"כ
 היה ושמע מיה' דאם היתה כתיבה המגילה בלשונות
 וקראה הקורא כתיב' לטון דנא וזה אינו דלשמואל אינו יוצא
 מכל הלשונות אלא לפיכך דמכירא להו לרב ושמואל רלעו
 וני' הוא בלשון הקדש לכל דבר ונא קראה הקורא ויניית
 ונא חס' הסומעים ירי מוכתבין לטון הקדש אבל קשה קנת
 דאמאי נריק' בנא מחמת האויקוסי' לומר הא לא דמיא לא
 להאי גיטת לנפטי' פילמית לעלמאם וכו' כיון דרב ושמואל
 אית להו דלכה כרס' כנ' לוקמיה כדאמרי בלעז ויניית ומתני'
 כרס' כנ' דאמר הכי והכי כריתות סכירא להו כרס' דפטי'
 לטון וני' ויש לומר דקראת מתבתין בין כרס' בין
 כרס' כנ' דרס' כנ' כריתאית המגיל' אם סיתה כתיבה לטון
 גיטת וקרא גיטת' לני' כפי' ועלמית לעלמאם ינא דדוק פ"כ:
 ע"ד שם הרב ז"ל ונא וכתב הרמב"ם כלשון היה היתה כתיבה
 תרגום או כלשון אחרת מ' השני' הגויים וכו' לא המכיר
 והיא שתיה כתיב' כתיב' אותו הלשון אבל אם היתה כתיבה
 כתיב' עברי' וקראה ארמית ל' ארמי לא ינא וכתב הרב שראה
 מי שמדק בדכרי הרמב"ם כפי תרתי מדא דיהיה בתו' באותו

הלשון נאם ככתב אותו לטון כגון פלמי' שיהיה הלשון פלמית
 ואשלו' שיהיה הלשון פלמית פ"כ לא ינא אם היה זה הלשון
 כתוב ככתב גיטת או אשורי ויני' ולטון הקדש דכין רחוק
 הכתב מהלשון שהוא קורא הוה ליה כאלו קראה על פה
 דמה לי אם היה כתוב כה לטון הקדש וקרא תרגום דמיקרי
 קראה על פה משום דלא קרי מאי דכתיבא כה והיה כתוב
 כה לטון פלמית וכתב משא' לטונות דגם השתא אינו קורא
 מאי דכתיבא כה והלא כמו שכתב הרב ז"ל דלא שיק' כזה
 על פה דודאי מאן דדייק כן דכרי הרמב"ם ודאי דכול כזה
 משום דהוה קריאה על פה דאי לא אמאי הוה ליה למתפל'
 ונראה דהכרח אחר הוה ליה לרב לומר דלא כפי הרמב"ם ז"ל
 תרתי מדקאמר אבל אם היתה כתיבה ככתב עברית וקראה
 ארמית לארמי וכו' ונא אית דכעי תרתי הכי הוה ליה למימר
 אבל אם היתה כתיבה ככתב עברי' ולשון ארמי וקרא ארמית
 לארמי לא ינא מדלא כתב כפי משמע דלא כפי תרתי ומהא
 כמי נרא' דלא ארמית דכין שכת' הוא שתיה כתיב' ככתב
 אית הלשון דקפיד הכתב דכלשון ככר אמור וכמו שאכתוב
 כפ' על פה שפייס דהיינו הכת' אמר אבל אם היתה כתיבה
 ככתב עברי' וכו' ונא מה שחור וכתב כתיבה ככתב מוכיח
 קנת כ' אותן שהיינו בדכרי דכעי תרתי דאי לא לימא אבל
 אם היתה כתיבה עברי' וכו' ולי הצעיר נראה דזוכר הוא
 בדכרי דכעי תרתי משום דהוה התחיל ואמר היתה כתיבה
 תרגום או כלשון אחר מלשונות הגוים לא ינא ודי מוכתו אלא
 המכיר באותו הלשון לכך הרי אמור ענין כתיבת הלשון דלא
 ינא אלא המכיר ועל זה אמר והוא כלומר אף עפ"י שיהיה
 כתיבה באותו לשון לא סגי בכי' אלא כפי דגם הכתב יהיה
 ככתב אותו הלשון דאי לא הכי הכי הוה ליה למימר קראת
 תרגום או כלשון מלשונות הגוים לא ינא אלא המכיר באותו
 הלשון והוא שיהא כתב כתיב' אותו לשון או היינו יכולין להכח
 דלא קפיד אלא האחר דהיינו הלשון ואמרינן דכתיב' דאמר
 ולא אחר שתיה כתיבה באותו לשון לאו דוקא אלא כלשון
 לכך קפיד וכו' דנא וה' להרמב"ם מלכר מה שכתבנו דמיקרי
 זה על פה וא"כ לא נריק' דאיה מוז כראה לומר דנא לומר מאי
 דאמר שם כגמרא על מתבתין דאמר קראה תרגום לא ינא
 כפי כנא היכי דמי א' לימא דכתיבא מקרא וקרי ליה תרגום
 מדתלי לה כנא כתיבה ולא קאמר א' לימא דהיתה כתיבה
 מקרא וכמו שאמר במתני' היתה כתיב' וכו' ואפשר נ"כ דפרים
 הרמב"ם דמאי דאמר כנא אי לימא דכתיב' דהיינו ל' הכתיב
 ז"ל דהכתיב' הוא מלשון מקרא היינו על פה משמע ממי דמחמת
 הכתיבה כמו על פה מיקרי ויהי משור' נקט' כתיבה ולא קאמר
 כתיבה ודוק והיה ל' לדחותה דהיינו לומר דהכתיב' ממי שפייס
 משום דהכתב שלמו אינו מלשונות הגוים לטון שפייס הוא ל' קדש
 ויהי הוא מכת' אבו' וכמו שאמרנו בדכרי להם לטון עברי' וכתב
 אשורי ואפי' דאי דיינא ל' בקריאת המגילה ואי כתב לטון אחר
 מיקרי ע"כ ואינו כין דאמר באותו הכת' עשו אותו כלשונות ע"כ:
 ע"ד שם הרב ונא אית שכת' הרב ינא כר שעת דהשת' אין
 ונא וכתב' הכתיב' כלל לשון ואפי' וכו' משו' דאמרינן
 כנא א"כ א"כ הא שחמרי' כמי הרמב"ם מיי' הכתיבה דמפרין
 ונא א"כ מיי' דעו' משמ' דאם חסור מן הקריא' תיבה א' או כ'
 דפוקל הקריא' דאי לא מאי הכרח הוא דהיינו שש' אשורית

ראש יוסף הלכות בנייה

דניאל ארבע שנים מבין דלומתא אינו יונא אלא אם כן יבין
 והאשתרבי דאין אמו יודעים מה הוא ועבד אמו יונא כינו
 טעמא משום דהבי קיי תיבות הלא ילנו לא קראן אלא ודאי
 מדרשין הכי שמע דאם חסר מקריא חסר אפי' תיבה ח' ככל
 ומרשבא משום דהאילנו דלעושים ל"ט ע"טרו וכו' דאין אמו
 יודעים אם הוא כן דרין עמו מתאי דאמר דבעלי התלמוד לא
 ידעו אן הוי יודיעין ועוד תראה דרש' כפי המקרא איור
 דאשתרביס מן הון גמלין קלין הא כפינו דיש חילוק בלעז
 תיבות הללו ולעיקר הדין כרא' ראיבא ליישרי ביה כרגא
 דלעולם אשתרבין דאם חסר מן הקריאה ב' או א' מן התיבות
 דניא מתאי דאמר כנמרא אבו אן האשתרביס מי יודעין
 היינו משום דקריאה פה לה טפלות יותר ממאי דאינו קורא
 ומשום הכי קאמר כנמרא דלעו ע"ט דאם אשורית ארבע
 שאינו מבין ינא דאי משום שאינו מבין ינא משום דלרדיה
 לא שתי קריאה אן היכי ינא ונאין ידי חובתינו כיון דאין
 אבו יודעין מה הוא האשתרביס כני הרמכים וקריין לה
 נהיה ליה קריאה פבולה ויה דרואי ויתרמאס לא קריאה
 דיתר טוב הוא דלא קריין ממאי דאין קריאה שאינה
 טובה להכי קאמר דקריאה שלא הכן קריאה מיקרו וינא
 אם כן כפי מה שכתבו אין לפסול למי שקרא וישר א' או
 שתי תיבות מקריאתו גילין והאור לקמן כפי מה שזכרנו
 מדרקיס בטעויותיה נראה מ"כריו דאם דחסר מקריאתו
 חבילותיבה אחת פסול הקריאה ע"כ אכל מכל מקום נראה
 לפסול מעילה הכתיבה בלעז משום א"מ טעמים אחת משום
 דכיון דקרא אותו לעז שאינו פוסל אותה דקריאה שאינה
 הנכונה היא ופסול כמו שכתבם ועוד רמזן דבתר המביל' יס
 דכרים שאין מעבין המעילה הויה ליה מעילה פסולה ודל
 כמו שכתב הרב דלא גרע מהשמיט האופר תיבות או
 פקוקים דנראה כפי מה שכתבם דגרע וגרע דאילו השמים
 אין שום טפול כפי אכל א"כ ככתב דכרים שאין
 מהמעילה ודאי דפסול ואשילוי כתיבות שכתובות כמעילה
 יש מי שדי' הויה לפוסלה וכל שכן זה וכדי להכשר מעילה
 הכתובה בלעז כפי מה שכתבו כנראה דיש לכתיבה מעיקרא
 חסרה מאותן התיבות וכשיקראנה יעשה או כמו שכתב הרב
 אל יקראו פ' פה בלשון הקדש או לא יקראם כלל ומכל מקום
 אינו סומך על זה וכמו שלא סמך הרב אלא הכל יקראם בלשון
 הקדש כין לביים כין לנאכס' ושמאי הארץ ומכל מקום כמקום
 דלא יהיה שם מי שיוודע לשון הקדש נראה דיש לבחוק על
 אהת המדרשים שכתבו דלא גרע זה ממאי דאמרין דאי
 און מעילה כשרה דוקרא כמעילה הכתוב כין הכתובים ורובם
 לו ככרבה ע"כ ועל דברי הרן דלא כתב בה שום תיקון נראה
 דקשה קנת איד לא שתי לכן של חכמי התלמוד פ' כיון דאמר
 על מה שאמר כמתני' והלעז ששמה אשורית ינא ארבע שאינו
 מבין מה שאמרם מהכרח דאין מי יודעין האשתרביס וכו'
 דכיון דקרקו ופולכלו על זה שאין יודעים מה הוא הלעז של
 תיבות הללו א"כ הויה להו למעלה כפירוש קריאת לעז אשילוי
 ללעויות אלא ודאי דיש תיקון ומשום הכי לא פבולה ע"כ :
 עוד שם הרב וכתב בה שגראה מדבר דש' שארע' שיוודע
 אשורית ויודע לעז אלו רצה לקרואם בלעז הלא יד'
 וכו' אכל אין נראה כן מה רמלמי דאמרין התם כירושלמי
 מדע לעז וידע אשורית קאי ענינו אחרים בלעז וכו' :

א"מ פשוט ליה שתי סדרה אשורית וכו' ולו נראה דיש
 להחיות ראייה ונלומד דהתם כירושלמי מיידי כמעילה שהיה
 כתובה בלשון הקדש והקורא מדע לקרות בלשון הקדש ועם
 יודע לשון כענין כיון דקרא לעז ללעז ינא הלעז אלא ינא
 דמי שקרא אותה בלעז ודאי דלא ינא כיון דקרא על פה כיון
 דהיתה כתיבה בלשון הקדש אכל השומע מי אמרין דניא
 דהא שמיעתו על פה הוא וככל גונא שיקראו לו ע"פ הוא
 שומע וכשיט ליה דלא ינא דכיון שהוה הקורא ענינו לא ינא
 מפני שקריאתו על פה שם השומע ממנו לא ינא ואילו היתה
 כותבה דוסלמי כמו שכתב הרב המגיד והרכיבם האחרים
 דהיינו שיה יודע אשורית יוס לו מעילה הכתיבה אשורית
 יודע לשון לו ג"כ מעילה כתיבה אשורית בלעז שאם קרא
 בלעז לא ינא אלא כפי כירושלמי כמי שידע לעז יודע
 אשורית מהו שנינו אחרים בלעז ליכשי כהוה עמו סידע
 אשורית ויודע לשון קרא בלעז א"כ ינא דאשורית יש לומר
 דניא דהא כנמרתים שרין כהלעזו ששמה אשורית והא לא
 ידע מאי קאמר דאשמש רבויודע מאי קאמר שער דמי
 ואש' דהוא בלשון הקדש איתמר מכל מקום שמע דכשוא
 מבין פני א"כ שיש לדמותיה משו דיש לומר דתלמוד דנאלי
 אית ליה כפי אשורית דהוא ענין לא ינא כיון שיוודע אשורית
 ולא בעי אלא להניח את אחרים וברך לומר דרדיה דאיתן
 אחרים או אינן יודעין לשון הקדש אלא לעז דוקא דאי
 השומע שיוודע ג"כ לשון הקדש מה לי הקורא מה לי השומע
 דכיון דיכול לשמוע בלשון הקדש אלא ינא בלשון לעז אלא
 ודאי כמ"ש ומ"ש יש להבין ככונת הירושלמי כשם שכתבתי כד'
 שלא יחלק על דברי רש"י והאמנם והסוד ע"כ

ובתב הרב והרן כפי דמילתו וכו' ובתשובה הרן שהכיר
 הרי"ב וכו' ואף על כ"כ ע"ל דברי הרי"ב שכתב
 שלא היו בקיאים וכו' הכונה דהרמבם כתב היתה כתובה
 תרגום או לשון אחרת מלשונות הוי"ו וכו' אלא החסיד בארש
 הלשון א"כ שאשמש דאשילוי כוה המון קוראים וינאם בלעז ואל
 חש לשיבוש אותן התיבות דהאשתרביס אש"כ ראש שר לומר
 דהרמבם קאמר דין המאכה אש"כ דעכ"ו אינו נוהג מכל
 מקום כיון דכפי דין התלמוד אין לקרותו לא הוה ליה
 לכתיבו ומדכתבו ודאי דלא חש ונכ לא הויה שום ד"י ודאי
 רס"ל דעכ"ו ג"כ קורין אות בלעז ליה אחר דע"ל דברי הרי"ב
 יש לנו לסמוך דודאי דלעז ההוא משוכס ולרכי' הרמבם
 דמכשיר אשילוי עכ"ו לקרותו ולא חש לתיבות הללו אפשר
 דכתיב ליה חד מהני תיקונים דכתבו אכלל לא שמע כן
 בכרמ' ולי' מלא לומר דכתיב ליה להרמבם דכיון דכאנתו
 לעז הפכינו לומר דזה לעז אותן התיבות השכיבה ג"כ מסכת
 וינאין בקריאתו באותו הלעז ועל ענין מי שיוודע אשורית
 יודע לעז דכתב הרמבם דיונא בלעז ליה קאמר ואשילוי א"כ
 היי בקיאים לא היה דאי לקרואה בלעז משום הויה וכו' :
 עוד שם הרב ומה שכתב רבים בשם דכ עמס שלשן
 זני כשר וכו' וכפי איתא כנמרא שם רכ ושמואל
 דאמרי תרוייהו לעז יוני כשר לכל כתב הרב ואשילוי לא אין
 מכירין והכריחו לרכ לפרס כן לומר דכשר לכל דקאמר
 רב ושמואל היים לענין קריאת מעילה משום דשרין אחר קי
 הא קת"י חבית לויים ולו נראה דכפי מסקנת הגמ' דאמרין
 אכל מעילה דכתיב בה ככתבם אלא לא ק"ל היה פירוש

אחר לכך נראה דכשחמרו קרלה מתנמנם ונא כ"כ הוא מי שקרא כמו מי שמע דבין רלא בעיאל דקרו ליה ועבי אפינו רלא ידע להדורו סכרא כ"כ זה כמו זה והירוסלמו אין הכונה כמו שהבין המרדכי לא הכונה דמה שאמרו במתמי דקראה מתנמנם דינא היינו כדיעבד אבל לכתחלה כפינן שיהיה מיעור גמור וכירוסלמו אין הכונה שיתמוד ויקרא המנולה משום שלא ינא לא דמנשה היה מתנמנם וז' זורא כ"ד שיוכין ופה אלה ליה חומר כך דהו הכונה חומר כך שאתה מתנמנם ואין אלה יכול לבין היטב והתעורר כדי שתשכ כשכך אבל אין הכונה שיתמוד המנולה ומה שאמר שלא כיונת היינו לומר שלא כיון ופה כמה שקר' כבר ויתעורר מכלן ולהבא ויכוין היטב ולרברי המרדכי לזון כיונת לא אתי שפר דלא שמעת הוה ליה למומר ואלו דהמרדכי שיכור דלעולם לא אמרין שמה ישן לא ששמועה אעפי' ששמועה כולה כיון שהוה מתנמנם אין לו כונה כלל אבל כשקורא אלו ואלו דלעילי שווא מתנמנם יש לו כונה ומ"מ כיון דתלמודא דרין לא חלק ככהו והירוסלמו אפשר לפרושי כמו שפירשתי אה שמעה מתנמנם נראה לו שינא או אפשר דאעפי' דכפרה הירוסל' כמו שפי' אותו המרדכי דחומר כך רונה לומר שיחזור ויקרא המנולה עכ' לומר דאם שמעה מתנמנם דינא דמה שאמר דיתחזור ויקרא היינו מאם דינא אפילו לכתחלה דהא אמרין דמתנמנם לא ינא אלא כדיעבד ועיין לעיל כמה שכתב הרב פ' דרבי ה' כנומנ' ע"כ

עוד טע' בטור היה כותבה פסוק פסוק וכותבו ינא וכלכד פתהא כתובה כולה לפע' נראה דיש כאן לומר דהאי דקאמר דקרי פסוק וכותבו כותמו דאח' כנ' דקרי פסוק פסוק וכותבו דהוה דרין כתיבם קרא אפילו יותר מחניה ממנולה שכתוב לפע' ונאמר כך כתב מה שקרא דליו ודאי דכפי שער רב וא"כ שהיה יותר מלגמור את כולה אפילו הכי ינא וכמו שכתבו לעיל דאפילו שהיה יותר מלגמור את כולה דינא ויל דלא ינא דרוק לעיל הוא דשכח ולא עשה סוף דכר לא עמד כשתיק' וכמו שהוכחנו לעיל אבל לכך דעכד מעשה דכתב ושהיה כ"כ זמן הוה ליה כמו שפירשתי דכר אחר ופסל את הקריאה ואפי' לא שהיה לא כדי לנמור את כולה ככתובה שכתב נראה דיש לפקפק בזה ומש"ה לא קאמר גמ' לא קרי פסוקא פסוקא וקריובן אה היה תניהה דודעה וכו' כל הני היינו דוקא כדיעבד דהיינו כקט מתביתין ינא וכן הסור כתב ינא ואעפי' כן כתב הטור דלא יפסוק בה בעניינין אחרים דאם הפסוק אפילו כדיעבד לא ינא' וכתיוצן אחרון שכתב האש' וכמו שכתבו לעיל פט' ע"כ כאן:

עוד טע' והוא שיוכין לקותו כראוי לא כמו שקורא להניה נראה דאפשר לפרש דקורא להניה כאן רונה לומר דמי שקורא להניה לעולם קורא וחסר תיבות או פסוקים כקריאת דבין דהנהתי עליה כרא' אינו קור' הכל כפול לא קורא קנת מתבית קנת דכר' איה בני ליה למאי דכפי למעבד ולא ראיית שום אחד מהמפרשי' שיפרש כן והרב כתב דרברי הסור כאן מלאים דכרי התוספות ולא ידעתי און מוכח היינו שקורא התיבות ככתב דהתוס' דכתבו דקורא להניה כסמין כ' כתב הרב דהטור כתב דכרי התוספות ויתרות ונס' התם אפשר דמה שכתב הטור אינו אלא דכרי רבינו האוי' שכתב שקורא אבל הוא אפשר דלא יפרש כן אלא רכיון דכתב

זה שאמרו רב שמואל לעז חמי בסד לכל היינו לומר לפרושי ו'תקלין ומחזות ואפילו למנולה ואפילו מעיקרא איכא למימר הכי ועכ' פרך והא קתני חמת ליונים כלומר דרב ושמואל הוכרם ריונית וז' לרין לזון הקדש וכמו שלשון הקדש כשר לכל כין לספרים בין למנולה בין למנולה כן הוא לעז יונית נחמ' דלעז קסית הוא כלשון הקדש ממש והוא סבו כרין והא קתני מנית לעזים דמשמע ליונים אין לכע' לא ואי לזון וז' הוא כלשון הקדש אפילו לכע' כשר הוא ל'באים בקריאתו אעפי' שאין מכירין כמו כלשון הקדש ובידע' זה שכתבתי נראה להכין קנת בעד לוממתי דאמר במתרא כי איתמר רב ושאל בעלמא איתמר דמשמע דלא באר הא דרב ושאל לעינן קריאת מנולה לא לא לעינן אחר וכמו שכתבתי וכתב הרב וכתב הר"ם הר"ף לא הביא הא דרב ושמואל ואפשר דכל דלא לזכר דכפשייהו קאמרו לא איכא דרשב' ולית הלכתא כ"ש בגואמי תמה על זה דהא כנראה פריך ולימרו הלכה כרשב' ומש' או אמר הלכה היינו מלי שאר פשרים וכו' נס' לזון זה חכמי פירושי' שכתבתי ודוק א"כ כן משמע רבין לפי קושיית הגמרא בין לפי היתרון לעולם אית להו לרב ושמואל דהלכה כרשב' כן נראה מה שכתב הר"ן וכמו שכתב הרב כהנמן והרבנ' אמר דמה ששמע הר"ף היינו משום הא דכתב ה'מחם דנשטב' לזון היינו והרי הוא כשאר לשונות הגוים:

ובתב' הרב והלמכר כתב כרב ושמואל שאם היה כתובה יונית ושעה ינא אעפי' שאינו מכיר ואפילו היה השוה עכרי מלאה דהכונה היא זו דהלעז יונית אית ליה דין לשון הקדש דכמו דלשון הקדש אמרין דיונאים בו אעפי' שאין יונית מה שאמרו בו הוא לשון יונית ועוד קאמר ראש' השמע הוא עכרי וידע' לכלשון הקדש והוה אמונא דכיון יודע' לזון הקדש דהאי דהוה עדיף לשמוע לזון הקדש שחבין אותו ולא ינא כלשון וימ' אף על פי שאינו מכין אותו כיון דאיכא מאן דקרי כלשון הקדש קא משמע לן דאפילו הכי ינא כלעז יונית אעפי' שאינו מכין אותו וכפי פשוט הלשון נראה דאיכא למימר גב' דקאמר דלשון וימ' הוא כלשון הקדש דאעפי' שאין מכיר בו השמע ינא אבל מכל מקום היה אמונא דרוקא יהיה זה לניפסית ולעילמית ולא רחמית אבל לעבדו' ללשון לשון הקדש לא יונית קד'ל ע"כ

עוד כת' הרב וכפ' הר"ן שוה דעתו של הר"ף כד' דלפי דברי הר"ן דקא' לעיל הרב משמו דעשו אין לקרות מנולה כ'עז' משום דלא ידעין לעז אותן התיבות האחתה' כפי היינו דהלעזו שלעזין כהא אפשר דהוה משוכ' א"כ אפילו שלא כשכתב היינו לא שיהיה עכשו' ג' ללשון כהנמן וכתיוצן הלשון ע"כ אין לקחתה יונית משו' דלא ידעין לעז אותן התיבות ועיין ע"כ:

עוד טע' קראה מתנמנם כתב הרב וכתב המרדכי ירעלמי מנשה הוה יתיב קמיה דרבי זורא וקא מתנמנם אמר ליה חומר בר' וכי' אבל שמעה שתנמנם לא ינא הכונה דכין שקראה איכא למימר כיון שהנניא משו קראה כולה אבל כששמע לבר' איכא למימר דשח' ישן כששמעה הקריאה ולא אעתייה ולא שמע חסר משמעת מנולה ולי נראה דקריאת מנולה נמי איכא למימר הכי דשח' ישן כששמעה הקריאה ולא אדעיקה וכששמעה דלג וקרא במקום

ראש יוסף הלכות כגילה

כתת א' וזרע להם ע' פי הדבור אבל מ' אינו נראה שלא
 היה להם אז כבי אים נכס הכונה איכה שורה החונה לארץ
 חלה ככאל' כי כחלום: חלה לנו למדרכי אבל כראש לוח כבו
 הפעולה הענין כן הוא דהיה עץ גדול הרבה תקיע בארץ
 והיו עינים אחרים תקועין בו וינחמו מנדרה ל' אחר וקשרו
 חבל אחד כראש כל אחד ואחד בפדלים זה מזה ולקחום כס
 אדם כל אחד ואחד מהם לדנותלואחד כל אחד בעצמו ככת
 אחת ובכך נפקו נשמתיהם בכת אחת כן כרא' לי וכהאי גוונא
 שכתת יכולין נ' להתפרש דברי רש"י ועין ומה שכתב הרב
 בשם א"ח שצריך לומר ע' עשרת בני המן אים שלכניהם וג'
 אעפי שלא בגמרתיהם נכס כירושלמי שהביא סטור לא הווד
 זה מוכח ליה הא נראה לומר דטעמו משום מאי דאמרינן
 דכולהו נפקו נשמתיהם בכת אחת לכי נרדף לומר אים וכל
 העשרה ועשרה ככת אחת לומר שכולן באים אחת מתו
 ככת אחת דכמו דאיש אחד אין שייך לומר דיש נשמתו
 כהרבה פעמים כן חל' העשרה כמו כן במו אים אחד מתו
 ככת אחת עכ':

ויש קצת דקדוק בדברי הסוד דאמר שאלך ונרדף לומר
 עשרת בני המן ב' שימה אחת מאי דאמר דחור ואמר
 ירושלמי נרדף לאומר ככפיחה אחת דהיינו מה שאמר יהוה
 בגמרתיהם וכו' שכתב הרב בפסקא דשילה ואי משום מאי
 דאמר ועשרת עמהם בגמרתיהם וכו' כן יהיה ליה לאומר
 קודם לכך כראה דנותנו לפרש דמה שאמר כירושלמי נרדף
 לאומרם ככפיחה אחת דנה לומר ככשימה אחת ע"כ:
 עורר שם לרבי נתן הקורא מנילת אשתך בקהל צריך
 לכדרה באחר כ' לומר שיקרא המנילה בקריאה אחת
 ולא יקרא אותה פכקיפקו ויטהר באמצע קריאתה מה
 דוקא לכתחלה אבל בדיעבד אפילו טהר לגמור את כולה
 ינאובח שכווד לעיל ולא כח כאן ללמד לא דאטילו לכתחלה
 וכול להפסיק כדי נשימה כין פסוק לפסוק וכן באמצע הפסוק
 ולמה היה נראה לומר דמה שאמר אבל ככשימה אחת אין צריך
 הכונה דאין צריך לקרות כל פסוק ופסוק ככשימה אחת:
 עורר היה נראה לי לפרש דמה שאמר אבל ככשימה אחת
 אין צריך דרינה לומר דאין צריך שיקרא כל מאי
 דאפשר ליה לקרות ככשימה אחת אבל איכה למירק
 על דברי ה' ר' נתן דמאוי טהר הא דאמר מפני שהיא אגרת
 דצריך לקרות ככת אחת כשהוא בקהל לכשהוא קורא ביחוד
 דכראה מדבריו דאין צריך לפרשה כאחד לא יול להפסיק
 וכו' ונראה לומר דכשלאמא כשהוא קורא בקהל כדי להזיז
 אחרים ודי חובתן או ודאי צריך לקרותה ולכדרה כאחת
 משום דאם יפסיק בה ויטהר יפסודו השומעים הכונה וכן
 דרך מי שקורא אגרת לאחד שקורא כלה כאחת אבל
 כשהוא קורא ביחוד אע"פ שיפסיק ויטהר בה לא משום הכי
 יפסוד הכונה וכן נמי הקורא אגרת לעצמו ביחוד לפעמים
 הוא פסוק ויטהר בה כדי לעיין כמה שכתוב וזהו ל' ככונה
 דכינתן וכתב הרב והדוקא כתב מהגם שלא לכנס כין פסוק
 לפסוק לפי שנקרא אגרת הכונה דכמו שהאגרת אין לש
 מקומות מיוחדים להפסיק בהן כן המנילה נמי אין להיות לה
 מקומות מיוחדים להפסיק אבל באמצע הפסוקים אי יונה
 להפסיק ולנפש כל עת שירצה שרואת כירי כן יפסיק נמי דרך
 האגרת לכנס ככל עת כירי:

התה כחפחות ויתיות כין סיחיו רכריו כין שיהיו דכריו רכיו
 פאיו ודאי דכריו ליה הכי מדלל פרש הוא שרם אחר:
 וכתב הסוד ונרדף קיפין הקורא לנאלת בקריאתו דמנות
 צריכה כונה וברעת הלאש והבא קאמר כמתני'
 כפירוש פאם היה מנייה דינא וסכרוא להלאש ולטור דהאי
 דינא כעיי היה לו כונה לנאלת ירי חובתו כהאי קריאה
 ומכל מקום אי יהיה הקריאה כמו מי שקורא להניה לפי
 הפירושים שכתבו אע"פ שהיה לו כונה לנאלת ירי חובתו כהאי
 קריאה אינו יונא כודאי ירי חובתו דלאו קריאה היא להני'
 כתב הסוד ולא כמי שקורא להניה דאיכה קריאה אע"פ
 שמכין לנאלת ופסת לק מאלן מה שהקשה הרב גם כי דכריו
 אינן חובתים לידתח לא קתינו במתנין אלא אים כיון לבו
 ינא ומקי בגמרא דהאי כיון היינו כיון לקרות והאי קריאה
 הוולנהיה ומשום כ' לא מנין לומר באמתיות דכעיי כונה
 לנאלת ירי חובתו אבל הכא כמתני' כפירוש קת' שהיה קורא
 להניה וכו' דוק ע"כ:

עורר שם ירושלמי אין מדקדקי בטעמיותה וכו' ויש מפרשי'
 ודוקא בטעות כי האי שהלשון והענין אחר וכו' שא"כ
 לא קראה כולה כתב הרב כן כתב ה"ר יואעפ"י שיש לרחות
 וכו' נראה דהרמיה אינה דמלכד דמקרינא קראה את כולה
 כיון דמה שקרא אינו חן הענין גם אי ה"בבן בקריאתה
 כענין אחרים ומ' ראייתו בלשון ריא"ל שם על הויה
 דהשמיט שסובר איתות או פסוקים וקראן הקורא על פה ינא
 כתב ונראה כעייני שלל הוצרכו לקרוא באותיות החבריות
 אלא באומיות המפסידות את הקריאה כגון וימי הפורים
 האלה לא יעבד אים השמיט לא דמצע חן הקריאה וימי
 הפורים יעברו וזה אינו וכן מ"ס של מתנות לאכעניוס משמע
 שהאכעניוס יתנו תנות לאכעניוס מהקריאה ונראה דמה
 שפסיד הקריאה כוה היינו לומר דתנות לאכעניוס משמע
 שהאכעניוס יתנו ח' מדכריו ריא"ל כראה ראי אין ההשמיטה
 וההרעון מההכריו הרבשדיר את הקריאה אע"פ שלל קראן
 כלל ינא הך דברי הסוד שאמר שא"כ לא קראה כולה דאטילו
 כתבה אחת אחר כן וכן נראה מדברי ה"רן ולא ראייתו שם
 אחד מהשפיקי והמפרשי שכתבו כן תמהני מהרב הגדול אין
 לא הכיו דכריו דהא כתב תנא השמיט כה הסופר וכו' וקראן
 משמע דכריו דהא כתב תנא השמיט כה הסופר וכו' וקראן
 הקורא על פה ינא ולא חילק בין הפסיד הקריאה ללא
 הפסיד אלא משמע בכל גוונא אים קראן ע"פ ינא ולא לא קראן
 לא ינא ואי משום הא דאמר וכן מוכח בתלמוד דאמר שאין
 מדקדקים כתיבותיה לא איריית דהא דאין מדקדקי היינו
 מוהדים ליהודים למד כדאית ליה ולמד כדאית לשם אבל
 אים חקר מהקראי מנא ליה דבאר ונדאה לי דאפשר דריא"ל
 יורה למאי דכתיב דלא אחר הוא דיעא אלא כשלא קרא
 אבל אים קראה ושינה מציוד לעמד או מכוולן לנאל דעיינן
 הקריאה אינו מוכן או ופסול משום הפסוק ודוק ע"כ:

עורר שכן צריך לומר עשרת בני המן ככשימה אחת ירושלמי
 וכו' וכתב הרב דאיתא ככפסא דמנילה והטע' משו'
 דכולהו פקו נשמתיהם כברי הדרי נראה דצריך להבין אין
 חו' נלובי כ' הי' דפקי נשמתיהם כברי הדרי וכפרט לדש'
 דאמר שהיה למטה מהו ודאי דהענין ינא נשמתו קודם
 המתתו אים לא נשמתו שהיה עכבן כדי שלא ינא נשמתו לא

ובתב ער הכב והלכע כתב כפידו סתת וכו' ולא היה
 אחר פנים רבות פידו ולא היה שרש אלא אחר
 פנים רבות שנתקה המגילה משו הכינו אבותינו הקדושים
 שלא יפיק הקורא הפסוק כסוף וכפי זה אף בקריאת כפר
 מורה היה ליה להיות כן והאן חוינו דמפסיק הקורא כסוף
 פסוק ואומר דבבת כשנתן כפינו יתן כנקודתן וכטעמים
 דהכל נתן כפינו ופחוס וחור עורא ויכרוס עכ׃
 עוד שם וירעליו נרץ שיאמר ארור המן כרוך מדרכי וכו'
 אחר ר' פנחס ונרץ שיאמר עם חרכונא זכור לטוב
 ונמרתינו אחר כסוף פק דמגילה ויאמר חרכונא אף אותו
 הרעע באתה ענה היה כלומר לעשות העץ כדו לתלות עליו
 שוכחו של מדרכי כיון שרא' שלא נתקיימה ענתו כרסוהיינו
 דכתי' וישלך עליו ולא יחולו מיד ברוח יכרח רעה לומר
 שהעץ על המן הרעע ענתו עתן לו ואחר גס הכה העץ וכו'
 ולא חתל עליו שהיה אהבו חס מהם דמדרו ברוח יכרח כלו
 אחר כן כדו לכרוח מעבשו כדו שלא יאמרו שהויעץ על וכוה
 כרוח עמומורעת המן א"כ כפי גמרתונו נראה שחרכונא זה
 שאמר גס הכה העץ ענו רעע היה וא"כ אין לומר עליו זכור
 לטוב כי לא אליהו היה וליכך נמנעו רבים מלאמרנו ועיין
 ער באן׃

עוד שם כתב רב האי מנהג דחוי לן וכו' ששם וקורא
 באגרת ברא' דנרץ לומר קורא וששט באגרת וכו'
 נראה דמחלוקת הגאונים הוא דמאן דמאן קורא ופושט
 היינו משום דלא מדמינן לה לכל הדברים לטת לא לומר שאם
 תבין כחוי פתן שהיה פסולה ולדברים אחרים שאמרנו כה
 כדורו נבט אבל לאשאר דברים משוינן לה לאגרתו האחרונת
 שכלל הדברים משוינן לה לטת ולת להטיל בה ג' גידי חוינן
 שהיא כברה משום דחוי אותה לאגרת עכ׃

עוד שם מגילה כומה שהוא כיר שהוא עיקר ומה קורין
 אותה אשילו כחיד לרץ ורת כתב וכו' כראה דר'
 מחלוקות כרכר לדברי הריף דרץ לכתחלה לחור אחר עשרה
 דכריעבד פליגי והלבנתא כרכר אע"ג דחש לה רב להא דרב
 אשי ויובא דכריעבד דאם לא חור אחר עשרה אעפי' שהיה
 וכול לחור ולא חור וקרא ביחיד עכא ינא ידי חובתי ורת
 סוכר רלכתלה פליגי ולרב אפילו לכתחלה אין צריך לחור
 אחר עשרה והלבנתא כותיה וקורין ביחיד אשילו לכתחלה
 אעפי' שהיה וכול לחור אחר עשרה או לילך לבית הכנסת
 לקחתה עם הכתר ולדרכו בעל הלכות גדולות אין יכול
 לקרות אלא כעשרה ואפילו כריעבד אם קרא ביחיד לא
 ינא ידי חובתו דפסורא ליה דכריעבד פליגי והלבנתא כותיה
 דרב אשי כיון דרב חס לכתרו וכפי מה שכתבתי דינא
 להריף כריעבד אעפי' שהיה וכול לחור אחר עשרה ולא חור
 וקרא ביחיד אשאר לומר דכהא פליגי בה דכתן דהיה וכול
 להור אחר עשרה ולא חור לא ינא אכל אי אשאר לו לחור
 אחר עשרה או ככבר קראו הנכור וקרא הוא ביחיד ינא ידי
 חובתו אכל זה אינו כראה דאם כן בחאי פליגי רעם עליה
 דכהא אלא ודאי דלכהא ככל גמאא אין וכול לקרות ביחיד
 כלומר דאם קרא ביחיד בכל גוונא אינו מנא יח ורעם פליגי
 אכולהו ואמר דנרץ לחור אחר ינאם היה וכול לחור אחר
 י ונא חור וקרא ביחיד אינו ינא יח ולא סקי מדכרי הרף
 דכתב דכריעבד כהי גוונא ינא עם נס לאטקי מדכרי רת

דאית ליה דאין צריך לחור אחר עשרה כלל אלא קורא ביחיד
 אשילו לכתחלה וכתב ויא יח אשאר כעשרה אוקורא אותה
 ביחיד וינא ידי חובתו לחסוקי מכה דכתב דדוקא כעשרה
 ינא אבל ביחיד אפילו כריעבד אינו מנא אעפי' שאי אשאר
 לו לחור אחר עשרה משום דאי אין כאן עשרה אין כאן חיוב
 מקרא מגילה ולדברי רעם אשאר דרב ורב אשי פליגי
 בלכתחלה דרב סבר דלכתחלה קורין ביחיד כן אשאר לחור
 אחר עשרה כן אינו אשאר לחור ורב אשי סבר דלכתחלה
 אין ליחיד לקרות אבל כריעבד מורה רב אשי דקורין והיינו
 דוקא היבא דלא אשאר לחור אחר עשרה אבל היבא דאשאר
 לחור ולא חור וקרא לרב אשי לא ינא והלבנתא כר אשי רחש
 ליה רב לכתרו או אשאר דכריעבד פליגי דלרב אשי קרא
 כריעבד ינא אעפי' שהיה וכול לחור אחר עשרה ולא חור
 וקרא ינא ולרב אשי אשילו כריעבד לא ינא כפי האי גוונא
 כיון שהיה וכול לחור אחר עשרה ולא חור אבל לא אי אשאר
 לחור אחר עשרה אז וכול לקרות אשילו והלבנתא
 כותיה כען דרב חס ליה ודכרי רעם מראה שהם הכריעבד
 הדאכד שהבא סרב אל מן סקנה אל הקנה דלרעם אם אי
 אשאר לחור אחר עשרה או קורא אותה ביחיד כיון דאי
 אשאר בגוונא אחריתי ובגון דאין עשרה בני אדם בלכותו
 מקום או הוא ראוי לקרות אשילו ביחיד ולדכרי הדאכד
 כראה שההפך מזה ולל הרב ור"ח כתב הדאכד הכרית
 ואמר דלעולם כעיקר עשרה וכו' טוון שהיה בעיר פרכוס גדול
 כראה כפידו מדבריו דאם לא קראו אותה בעיר כעשרה
 שאין שם צבור או אינו יכול לקרות ביחיד וטעמו נראה לו
 דכיון דקריאת המגילה משום כדכתיבו בינא הוא לא חייבו
 לקרות אלא כעשרה וא"כ אפילו שקראה לא ינא דלא נתחייב
 אלא כצבור ונראה לחור דלהדאכד לכאורה יש לו סברא
 מחשית כפי מה שכתבנו ומה עוד דכבר עליו בעיה׃

ובתב מהא לישנא משמע דדוקא כיר שהוא וכן לרב
 העול' אזי יכול לקרות ביחיד אבל בט' ולכני כרכים לא מקרי
 כומה כיון שהוא מיעוט העולם הפך דכרי הרב אל דכתב
 וה"ל לט' לכך כרכים אלא דחרא מיטייהו כקט ולמין סטור
 אינו משמע כן דאם כותנו היתה לזה למה ליה למימר שהוא
 כיר שהוא עיקר ומה דמשמע דט' ולכני כרכים לאו ומה
 איקרו ויא דכרי הרב הכי הוה ליה לטור לומר מגילה כומה
 קורין אותה אשי ביחיד והוה משמע כן כיד כייט' או לפחות
 הוה ליה למינקט בט' ודאינו כ"כ פקד וכו' ואעפי' שבגמרא
 מוכח דכשלא כומה הוא בשל פורים בשבת דאז קורין
 בערב שבתה מיקרו שלא כומה אשאר דכריני הטור סובר
 דבט' ט' ולכני כרכים מקרי שלא כומה או מיי אשאר לחור
 דמאי דנקט הטור כיר שהוא עיקר ומה דמשיט דכט' ללא
 ומה איקרו היינו דוקא היבא דכט' ללא קראו כר מחת
 טוס דכד דעכשו כריבין הם לקרות בט' או היו להם של
 כומה ונרץ עשרה עד כאן ונראה דאיבא למידק דרץ
 אשאר לאוקמה פלעמיהו דרא ורב אשי היי כריעבד דא
 לישנא דנקטו משמעו אינו אלא לכתחלה דהא קאמר רב
 מגילה כומה קורין ביחיד וקורין ביחיד לכתחלה משמע דאי
 כריעבד הכי הוה ליה לט' מגיל כומה אשקראו אותה ביחיד
 ינא וכראה לומר דאי הוה נקט רב כלישנא מגילה כומה
 קורין

ראש יוסף הלכות בגילה

קורין בין בי' כן ביחוד או היינו מכרימין מדבריו לכתחלה
מיידי ריחוד דמיא דעשרה אבל בעש דלא נקט בי האי
לישא אלא נקט קורין לבד מנין למימר דמיידי בדיעבד
ומנין למימר דנקט קורין משום בדיעבד דנריך למור בלא
לכתחלה כגון דמי אשפר למור אחר עשרה דאו אין שייך
למור אשפר ינא דיה בלא שין אלא היכא דהיה אשפר
למור אחר עשרה ולקרות בעשרה ולא קרא אלא ביחוד אבל
כשאין מציאות לקרות בעשרה כגון שאין עשרה בעיד או
כדאה למור קורין אשפר שהוא בדיעבד וינא אבל לרב אמי
אשפר שיכול לקרות מ' א' א' וינא די אשפר קראת בגילה זה
נראה לו ע"כ

עוד הרב ז'ל מנילה כד שפירוק ומה וכו' פלוגתא דרב
ורב אבי איכא לפרושי דלכתחלה פליגי אבל בדיעבד
מודה רב אבי ואב כן שלא בזמנה דאמר רב בעשרה היינו
לכתחלה נריך עשרה אבל אם קרא דאיתא בדיעבד ביחוד
אשפר אלא בזמנה ינא ואשפר למור דלא בזמנה יסבור רב
דאשפר בדיעבד לא ינא דילי בתר טעמא אחר רב בזמנה
אשפרו ביחוד קורין משום דבין דהוא זמנה איכא פרבוי
ניסא וכמו שפרש רמ' אבל שלא בזמ' דביחוד ליכא פרבוי
ניסא מאי טעם איכא למימר דבי' די קריאה ביחוד ומימי
מכל מקום מדרב אמי נשמע לרב רב אמי בזמנה כפי עשרה
משום דביחוד ליכא פרבוי ניסא ועבא להאי פירוש לרב אמי
אב קרא ביחוד בדיעבד ינא אשפר ר'אין כאן פרסום לרב נמי
שלא בזמנה אשפר דאין פרסום עם כל זה ינא אשפר לרב אמי
הוא בזמן פרסום וזה דרב לא היו בזמן פרסום אש' הכי אין
מוחז בתילוק זה :

ובתב עוד ואשפר למור דבדיעבד פליגי דרב סבר דאש
קרא ינא אבל לכתחלה כד נלמוד אחר עשרה
ואב לרב והאי דלא בזמנה אשפרו בדיעבד אינו ינא ואשפר
למור רב סבור דלא בזמנה נמי ינא בדיעבד ומ' דר' א' ו
מאי דאמר דאשפרו בזמנה אינו ינא בדיעבד נקט דבזמנה
אשפר לרב אשפרו ינא בדיעבד וראשון עיקר דאש' בדיעבד
אינו ינא דהא כמה שאמר בזמנה ביחוד בדיעבד ינא כזה
קאמר דלא בזמנה כפי עשרה ולמה ליה למימר שלא בזמנה
בעשרה אלא ודאי כמו שכתבו וכתב עיד ואשפר למור
דכתרויהו פליגי דרב אשפרו לכתחלה וכו' ואלא בזמנה לרב
אשפרו בדיעבד אינו ינא דהא לרב אבי אינו ינא בדיעבד
אש' בזמנה וכו' שלא בזמנה והם לא פליגי לא בזמנה דבשלא
בזמנה לא פליגי ונדראי דלכ' לא ינא ועיין כמה שכתבתי
בשאר החלוקות ע"כ :

עוד שם הרב ז'ל פירש דכתרויהו פליגי כו' אשפר דהא לה
רב לדרב אש' וכו' משום דקאי רבי יוחנן כותיה
כההיא דר'איה בגיילה הכתובה בין הכתובים ואיכא למימר
דמאי דקרא הוא לפרסום כרב דאשפרו לכתחלה קורין מההיא
דרכי יוסף דהא דאיכא דההיא דרבי יוחנן אינו לא בדיעבד
וכפי מוכח דלא מיידי אלא בדיעבד דקמאר שקרא במגילה
הכתובה בין הכתובים לא ינא אשפרו בדיעבד ועל זה אמרו
דמחו לה אמוחא לא אמרו אלא כבכור דכראה אבל ביחוד
ינא והיינו בדיעבד אשפר דאשפר לוח דמאי דקט לטון דיעבד
הוא למור דכבכור אשפרו בדיעבד לא ינא אבל ביחוד אשפר
דאף לכתחלה קוראו ואי נמי אשפר למור דגם אי אמרין

דחוקא בדיעבד היינו משום שקרא בגיילה הכתובה בין
הכתובים אבל אי קרא בגיילה כפי עשרה כתיבה או אשפרו
ביחוד קורא לכתחלה מכל מקום ראה משום אין להשא
דאשפר אמינא דאינו אלא בדיעבד וש איכא למימר דמאי
ליה דדת בכור ליה דאף בדיעבד פליגי דילמא דת לית ליה
אלא דלכתחלה פליגי לכה נר' אמי מודה דבדיעבד ינא וסבס
כרב דאשפרו לכתחלה קורא אשפר לוח יש למור דכין דמס
לה רב לא רב אבי אין סבא לנסוק כרב מיהו זריבין
אנו ליישב ולומר דהא קמיא מכלל חנרתא מתרנה דכרב
ראה ל' דת דהאי ראה לפרסום כרב משום ההיא דרבי יוחנן
וההיא אינה ראה וכמו שכתבו דמוקימין ליה בדיעבד
להכי קאש' ד'ת בכירא ליה דכתרויהו פליגי ורב אש' סבור
דאשפרו בדיעבד אינו ינא וההיא דרבי יוחנן לפחות בדיעבד
משיע ליה לרב ואשפר נמי לקיימיה האי דרבי יוחנן אשפר
לכתחלה וכמו שכתבו וכין בדיעבד ודאי כרב אשפר
ולכתחלה אשפר נמי לקיימיה וכמו שכתבו וכרב אשפר
אחי כלא דהוא רב יוחנן משום הכי כסך כרב ועוד דאין
לכו לעשות כ' החלוקות ול'ת כמי אמאי לא מקיי פלוגתיה
בלכתחלה לבד ואיכא לפרסום כרב אש' הכי ואיכא לפרסום
כרב אש' מ' דהא לה רב לכתחלה ובדיעבד לכ' ינא זה
מוכל לתרן כמה שכתבו לעיל רבין רב אבי בכור ליה
דביחוד אשפרו בזמנה ליכא פרסומי ניסא א' אין סבא למור
דבדיעבד ינא כין דליכא פרסומי ויבא ועיין ע"כ :

ויש' כאל קבת דיון למור דכין דאשפר דמס רב לרוב
אש' מכל מקום הלכתא כותיה משום ההיא דרבי יוחנן
משמע דאי לא היו דרבי יוחנן היה לפרסום כרב אש' כין
דמס ליה רב ועבדו כמי ניסא כין דרב ח' לדרב אבי מס
ליה רב ורב אבי נדר סברת רבי יוחנן ונסוק א' כרב אש'
לזה אומר דכין דמחזין לרבי יוחנן דקאי כרב אש' ר'א
דסברת רב סבא מע' יתא היא ומאי דהא דסברת רב אש'
לא משום שחור מהכרתו לא מרת חסידות ר'א דכין דאיכא
מין דסבור דנריך עשרה דנה לנא יד חוכתו אשפרו לרדיה
אבל לא חזיין לרבי יוחנן היה אשפר למור רב לא היה
נראה לו סברת ומאז הכי חש להא דסברתי דרב אש' דנד'
לו סברתו ועיין כמה שכתבתי בסמוך ומכל מקום מראה
דאיכא למידק דמאי ראה יש מההיא דרבי יוחנן דלמק דהא
דבנויה דאחרת התכבכור הוא הכי לא אמרו האיה קודא
במגילה הכתובה בין הכתובין דלא ינא אלא כעין שהיה
לעצמה האי הלוק לא נאמר אלא כבכור דאו אי הויא
המעילה לעצמה הוא קריאה ואש' היא בין הכתובים לא הויא
קריאה כבכור יש לנו לחלק כזה אבל ביחוד אין לפרסום כזה
אבל בכל גוונא אינו ינא בין שקר בין הכתובים בין שקר
כשהיא עצמה לא ינא אלא שיש למור דיותר פשט הוא מאי
דאמר דביחוד ינא דהוא אש' הקורא בין הכתובים לא ינא
ועל זה אמר דמחו ליה אמוחא דלא אמוחא לא ינא אלא כבכור
נראה אבל ביחוד ינא אבל לרדי הכל עולה בלא ינא דמחז
וב' ד' קשיא לי דמאי דההיא דלמין הויא הכונה הכי
דחוקא כבכור כעין שהיה המגילה כפי עשרה
היינו כמ' הקורא להויא אחרים י' דאו כעין פרסומי
מיא ספי אבל שאר היחידים הקורים כל אול לעצמו ככות
הכספת אש' שקראוהו במגילה הכתובה בין הכתובים ינא
דמס

ראש יוסף הלכות מצילה

פא

כדי לנצח ירו חובתן וכוה אחי ספיר מ'י דמספיקין לעיל
 דכמה חס להא רוב אפי כדריעבד כנון שהרן למקום שיש
 שם עשרה ולדבריו הרא"כר אשכך לומר רוב רוב אפי
 כלכתמלה פלוגי רוב סוכר דביחיד אכילו לכתמלה רוב
 אפי סבירא ליה דלכתמלה צריך לחזר אחר עשרה אבל
 כדריעבד מודה רב אפי והלכתא כותיה דרב אפי כיון דחס
 ליה רב ומשם הכי אחר דלעולם בעינן עשרה לכתמלה
 כרב אפי וכמו שכתבנו ואין הכרח מרוב יוחנן דלקמן
 דיפרש כמו שכתבנו דרבי יוחנן כריעבד היא או כמו
 הפנים האחרים שכתבנו מיהו אם יש צבור שקראו או
 לכתמלה יכול לקרות ביחיד ולא מצריכין ליה לחזר ולקבץ
 עד שיהיו עשרה וקפילו מאותן שכבר קראו כדי לעשות
 פרסום דכיון דכבר נעשה הפרסום אין צריך יותר דול
 כתר טעמא אמאי לא יקראו ביחיד משום דבעינן פרסומי
 כפיא הא כבר נעשה הפרסום ולא צריכין שר מיהו יש
 קנת דיוק כזה דחוב דחוב הקריאה משום פרסומי כפיא הוא
 דיוק עד כאן:

ואפשר לומר נמי דכריא ליה להראב"ד כדריעבד
 פלוגי אבל לכתמלה מודה רב דבעינן עשרה
 ופסק כרב אפי כיון דרב חס לסברתו וצריכין בכל
 גוונא לילך למקום שיש מכין כין קראו כין לא קראו אבל
 אם היה מכין במקומם וקראו המנייה כבר כעשרה ונעשה
 הפרסום או אין צריך יחיד או יחידים שלא קראו עיניהם לחזר
 או לילך במקום עשרה דכיון דנעשה פרסום כפיא הוא
 להם ככך ויכולו לקרות ביחיד:

עוד שם הרב זכורנו לכרעה ומה שכתב רבינו בזמנה וכו'
 ושלח בזמנה פרש ה"ן דהיונו כשהל חס ארבעה
 עשר לבני עיירות או חמשה עשר לבני כרכים כשכת
 שחקדימים וקורים ערב שבת אבל רש"י פרש דשלא בוניה
 הווא כגון כני הכנים שמקדימים ליום הכניסה ויש לרובק
 למלא כתב ה"ן פירושו של רש"י אי משום דכונן רב ורב
 אפי לא הווא הקמה דכבר נעלה וכמו שכתב הוא זכורנו
 לכרעה זו אינה קושיא דהא כגמרא מוכח דלזה כיון רב
 דאמר לאשוקי מרב דאמר ה"ל ונדרחו עיירות מקומם
 יהו ליום הכניסה קא משמע לן רב דלא אמרין ידחו ליום
 הכניסה אלא ערב שבת מקומם כמנהג רב אלא לומר
 דלא דהיו ליום הכניסה דהיא איינא דרשיית ונח דלא
 כתבנא ע"ז דכיון רב ליכא להך הקמה מכל מקום פלוגתא
 דבזמנה איתי לאשוקי עינין דשלא בזמנה יום הכניסה הוא
 עם כל זה פלוגתא דבזמנה נקט ליה ומיהו כראה דפלוניתא
 דה"ן צריך לו דלוי כמו שפירש' דשלא בזמנה ה"ויום הכניסה
 א"כ גמרא לא צריך לרב מידי דצריך ומי אחר רב דהווא אחר
 רב פורים שחל להיות בשבת ערב שבת א"כ וכו' מה שזכר
 ביחיד אף שלא בזמנה אשילו ביחיד ולי כפירוש רב' שפירש
 דשלא בזמנה היינו ויום הכניסה לא כריך מדי דהא היא
 פירש דכונן ביחיד דיתוך שהוא חובה בו כיון על כליחיד
 יחיד איכא פרסומי כפיא אף ע"י שקורין אותה ביחיד כיון
 דהכל קירין בו כיים אבל כיום הכניסה אין חיוב על הכל
 לקרות אלא על קנת כני הכנים וואו דא צריך כעשרה כדי
 שיהיה חזת פרסום דביחיד ליכא צרכא כלל לא כריך מדי
 מהא דחל פורים בשבת דאזני התם דכיון דהכל קורין כע"ש

עוד שם הרב זכורנו לחובת הראב"ד ז"ל הכריח וא"ל רלעולם
 בעינן עשרה מיהו במקום שיש צבור שקראו וכו'
 או יוכלו לקרות ביחיד וכו' כראה מדבריו דדוקא משום שאין
 שם צבור אין היחיד יוכל לקרות ואם קרא אינו יוצא ידי
 חובתו וצריכין כפי אותו המקום לילך במקום שיש עשרה

דא איכא פרסומי כפיא כיון שקראוה עם הצבור אבל יחיד
 הקריא לבדו דליכא פרסומי כפיא כלל כוה לא מירוי הווא
 דלקמן ועיין לעיל בסמין שקודם זה כמה מהיכא הרב כשם
 סבלי הלכט כתב הרב רובין בסמין שכתב חזון וכו' ולמה
 נראה לומר דהאי מחל קטר רוב אפי ליתא אלא כמנהג
 מן המוכרח פלוגי רבולו עמא בין לכתמלה בין כריעבד
 נכפיה אלא רוב אית ליה דאפילו ביחיד הקורא בזמנה
 איכא מנהג מן המוכרח דכיון דהכל קורים בו כיום מאי
 כדכומי כוס צריך יותר מזה רוב אפי כוכר דאף על פי דיונא
 בין לכתמלה בין כריעבד מ"מ מנהג מן המוכרח ליכא כעשרה
 אלא פרסום גדול יותר וכיון ריש פרסום גדול כעשרה מקורא
 ביחיד אין מנהג מן המוכרח אלא כפרסום הגדול דיוק ועיין:
עוד שם מהל"ק אף על פי שהיה אפשר לומר דמפרש פלוגתיהו
 כדריעבד ומיהו לכתמלה מודה רב דצריך לחזר
 אחר עשרה ופסק כרב משום דקאי רבי יוחנן כותיה כראה
 דוב לדקדק כיון דרב כפיא ליה דצריך לחזר אחר עשרה
 ולא פלוג עליה דרב אפיא כריעבד אם כן במאי חס לרב
 אפי כריעבד דלוי אי אפשר לחזר אחר עשרה וכה"ל סבירא
 ליה לרב אפי דאיכא קורא ביחיד ואם קרא לאינא אמאי חס
 לה רב להא רוב אפי ונאמאי לא קרא כיון דסברתו היתה
 דקורא ביחיד לא הוה ליה לבקוויבפזיה משו דחס להא רוב
 אפי אלא והאי דאין לך לומר דהאשטא היתה כזה אלא רוב
 קרא ביחיד והיה אפשר לו לחזר אחר עשרה ולא חזר וחס
 להא רוב אפי וחזר וקרא ככבוד עשם אחרת ואם כן מה
 דאינו מבוא דהלכה כרב דקאי ר' יוחנן כותיה דאנא איינא
 דמאי דכראה מרוב יוחנן דיש קריאה ביחיד היינו רוקא
 היכא דלא אפשר כעשרה כפיא יורה רב אפי אבל היכא
 דאפשר כעשרה או אין קריאה ביחיד כלל ואפילו אם קרא
 לא יצא לרב רב אפי ולכל לוי שסביר ליה כדריעבד פלוגי איכא
 לאקשוני כפי האי גוונא ואפשר לומר דמאי דחס רב לרב אפי
 אפילו כפי אפשר לחזר אחר עשרה דסבירא ליה לרב אפי
 דאינו קורא ואפשר קרא לא יצא ומאי דחס ליה רב היינו שקרא
 בלא ברכה ועיין עד כאן:

עוד כתב אף אפשר ל' דרע מפרש פלוגתיהו כלכתמלה
 אבל כדריעבד מודה רב אפי דנא ומדחס לה רב
 אמא דלכתמלה כותיה ולא חייטין לדרבוי יזמן וקפיל ליעל
 רבדיו כיון דאמר רוב אפי מורה כריעבד אפי קאמר
 דלא חייטין להא דרבי יוחנן ראעפי רחייטין להא דר' יוחנן
 ע"ז נוכל לפסוק כרב אפי כיון דרב חס לסברתו ורבי יוחנן
 כמו אתי כרב אפי כדריעבד ונא דאין כאן הכרח לומר
 דרבי יוחנן מירוי לכתמלה וכמו שכתבתי ט"ל מדבריו הרא"ש
 סבירא על זה הרב ז"ל דכתבנו ככתב הרא"ש לרעת ר' עמרם
 וכו' והוא ר' יוחנן אינא רואה דאף לרב אפי קריאה ביחיד
 כדפירש רש"י כראה כפירוש כמו שכתבתי דכיון רוב אפי
 אית ליה דאיכא קריאה ביחיד ודאי דמצינן לאוקומיה לרבי
 יוחנן כותיה ועיין עד כאן:

עוד שם הרב זכורנו לחובת הראב"ד ז"ל הכריח וא"ל רלעולם
 בעינן עשרה מיהו במקום שיש צבור שקראו וכו'
 או יוכלו לקרות ביחיד וכו' כראה מדבריו דדוקא משום שאין
 שם צבור אין היחיד יוכל לקרות ואם קרא אינו יוצא ידי
 חובתו וצריכין כפי אותו המקום לילך במקום שיש עשרה

ראש יוסף הלכות כנילה

חובתו לבר מראה לומר דלא בעי כניח' שהיא המנילה כחמה
 אצורת אלא כשהיא בלשון הקודש אבל כשהיא בלשון כניח' בלשון
 אחר מלשונות הנשים או מחמתו הכתב שיהי דמי שמי וכדמט
 למה שכתבתו לעיל כפי הקודש כגון הרמב"ם שנין ספרה
 כתובה ככתב אותו הלשון שיש מלשונות הנשים ועיין ס' חמ"ג
 וקלטים שלנו כגון אע"כ באיך מעופי וכ"כ הוא הכתב תפילין
 וחזויות ונריכה שרטוט כתב הרב וכתב כאלו דרי בשרטוט
 שטה ראשון וקשיא דכרטי ס'כ אחרנין הלכתא מוזהר נרעה
 שרטוט תפילין איך נרוכין שרטוט ועכ"ל אמרי דכתפילין נרדך
 לרטוט שטה ראשונה א"כ ודאי דמחזיק דאחרנין דנרעה
 שרטוט ודאי נרעה ככלה וכבר תורה כמי אמרינן דעני
 שרטוט ומנילה איתקם לבפר רובם קאמר כמי' נרעה
 שרטוט ודאי רבכלה נרעה ועיין ועודי אכתוב כזה בעה"כ
 ודעת כתביו דנקראת כפר כותי' קלה כל דייקת אשכנז למ'
 ראשא לפלוגי על ממי דכתב הטור לעיל מיניה ראמר היתה
 כתובה כסם או כביקרא וכו' על הדפטרלא ועל הכייר פסולה
 נרעה שרטוט מדשרט לאלו בראה דלא מיקרי ספר לא לאלו
 הדברים כלכר לבר כתב דלית מיקרי ספר לכל הדבריו איך
 ממה שמפרס כדרא דהיינו שאם הטיל בה ג' חסודין כדמסר
 מאס דאי קרוי גמי אנרתוקשיא לי על דכרוי דאחמי מקושטן
 כולה לבפר וכדמ' לבר לאגרת ביחא אשכנז דלא מיקרי כפר
 אלא לדברום שמפרס כדרא דריבא כש' אכל' לשאר רכרס
 הויא אגרת ועוד דאי אשכנז דאי קרוי כפר כותי' קלה כל דין
 ספר אגרי נרדך כשפ' שהיא הרב'ל דאמר קרא רבו
 שלום ואמת לומר דעני שרטוט באמתה של תורה רלעתוק
 מי' ומראיקרי ספר וראי נרדך במו שנין ג' ואלו יתמי
 הכי איתקם הכל לבפר ומדא לבר לאגרת ועיין עד כאן
 וכתב דיתכיון שיקראתספר חתמין לה כל דין ס'תוב'
 לעיין עבוד לשמה והיקף וכו' וכל' לי שנין עיין
 ל'ת נרדך עבוד וכל הדברים ככתב ודאי ראית ליה דכמו
 בס'ת נרדך עבוד לשמה ואם לא יעברנו לשמה כשולך כמו
 המנילה אם לא יעברנה לשמה גם יחסר ממנה כל שאר
 הדברים שהיה פסולה והקורא בה לא יצאירו היתו ואם כן
 קשיא ליה מה היא דהקורא במנילה הבתובה בין הכתובים
 ראמרי דניחוד יצא ואחמי יצא הוא כדראי דאיל מעובד לשמה
 וגם אין לה כל שאר הדברים כמו בס'ת ודוחק לומר דכל מה
 שכתב דיתדכע כל אלו כס'ת היינו לכתחלה אבל דיעבר אם
 לא היה לה כל התמי' האלו וקרא בה יצא ודאי כיון דהכתוב
 קראה ספר כדו ליתן לה כל דיוקספר וראי דלעכב קאמ' ואולי
 ריש לומר רכיון דהכתוב קראו ג'כ אגרת לומר שאם הטיל
 בה' חוטי גידין שהיה כשרה נאמ' ג'כ שאם יארע במנילה
 שלא בעשית בכל תמי' שהקורא בה ונא ידי חובתו כאלו
 היא אגרת ועיין כמה שאמ' בגמ' קראתספר שאם הטיל בה
 חוטי פשתן פבול ע' כועיין ונריכה עמוד כרא' מ'ל'ק כמספ'
 וכו' הכל כספר תורה כהכל זה אפשר לומר כו שתי משמעויות
 אחד הוא לומר דהכל כספר כלומר כלמה שאמר נריכה
 במנילה כמו שנין כספר תורה כל אלו הדברים וכמו שהכין
 כן הרב כמו שתרצה כו ואפשר לומר משמעויות אחד דמה
 שאמר הכל כספר תורה כו היא דכתב שנין להניח
 חלק כמספ' כדי להקפיד ואמר הכל כלומר שחלק זה
 יהיה כל כך גדול שיקוף כל ההיקף כמו שאמ' מנריכין

דמיא קריאה על הכל היא היה ליה כמו זמנה דאפילו ביחוד
 איכא כרכוס כיון דהכל קריין זה מראה לי לקיים פירוש הרן
 ולא משעמיה ומה שקדש רש' כהיה דרכי רמרי בין
 כומנה בין שלא כומנה בין וכו' לא אמר דכאבי דלא לקרי
 שאין א סור קריאת כיווד ואיכא למידק עליה דהאן קאמר
 דאיכא איסורא דאיכר דאיסורא לכתב אכל ירי חובה
 איכא ונא אפילו נדעבר ביחודי ועוד דאפשר ראיכא איכור
 בקריאת יחיד כרו לנאת ידו חובה דהרואה יבסר דמותר
 לקרות לנאת ידו חובתו כיווד כיון דין אילו ונא
 עד כאן :

עוד ס' כת' המדעי כס' דין יחיד הקור' כו' להכך נקטינן
 כדכרי ה"ז שנתרף אפילו ביחוד ולי הנעיר מראה
 דכיון דקריאה ל דרכות איך מעכבות כיון דלכתב אין לכרך
 וגם לר' וגם למקנת הניאמ' הן הראוי הוא שלא לכרך שמה
 ישא ס' שאם לכתולה וכמו שכתב גם כן הרב כה' פתח סימן
 תפ' על הדיא ס' ולו במסקה אי נרדך כמילה עכשו אי לא
 רלעד' מרטובורק איך נ' כמילה ולא היה מנרדך וקיים
 הרב סברתו והס' ככרת הטור והנאומ' ועיין ס' :

עוד ס' תנן כפר קריאה כ' היה עובר אחריו כה' וכו'
 ובתב דין דקשיא להו לתיבשו הכי נפיק הא מנילה
 בעי עש' בין כומנה בין שלא כומנה ולי קאמ' דמאי קושיא
 דמאי דבעיין הכא כומנה בין שלא כומנה עשרה היינו
 לכתחלה אבל כדיעבר ינא ביחוד ונראה לומר דהתוספות
 סידרא להו כמו שסוכר ר' ר' ליני בין לכתח' בין כדיעבר
 וכמו שהוכחתי לע' ולר' אפי' אפילו כדיעבר לא ינא כיווד
 ולכך הקשו התוספות מה היא דאחריו כה' דקאמר דא' כיון
 לכוי ינא דהא יחיד הוא ולר' כאבי הוא הקושיא לר' כיון כאן
 קושיא דכח לכתחלה בין כדיעבר ינא ולשמות כדיעבר ינא
 אבל הקי' מעיקרא נראה לי דאיכא קושיא דמי שהיה עובר
 אחר ריכה או שהיה מתפלל כמיתו ע' ה' כדור לא מוקרי יחיד
 אלא הנה ליה כיו' ככה והוא כמי מיקרי ע'ס הנכור לכל דבר
 שנין נכור ודק ע'כ' :

סימן תרצ"א

דיתה כתיבה כס' כקרא כקמוס' וכנקמ' כפסולה
 אף על פי שהיא מתוקן על העור יפה מליח
 ומעיק' על דהר' ועל הני' פ'ת' אע"פ סיכת בני' כדיו החמקן
 יפה יפה עד שתהא כתובה על הכפר וכדיו וכגמ' עד שתה' ז'
 כתובה אחרית דכתי' ככתבם וגו' על הכפר וכדיו והתימא על
 הרב דכיון למה לא כתב שזאה כתובה אחרית וכמו שאמרו
 בנ' ואולי דלא כתב כן דלא נרדך דאיך לכתב לא אחרית
 ולא הנרדך לכתובו ומ' כ' לי דנרדך עיין דלעיל כסי' שקודם
 זה נראה דאע"פ דאיכה כתובה אשורי' כשרה כה' היא דכתב
 הטור מעילה נקראת ככל לשון וכו' ושתהא כתוב' כאותו לשון
 כ' דאע"פ דאיכה כתיבה אשורית כשרה ואע"פ שאש' לומר
 דשתהא כתיבה כאותו הלשון היינו דהלשון שכתוב במנילה
 הוי כלשון סג' מ' א' היתה כתיבה ככתב אותה הלשון דאשר
 דמי' וס' הרב'ל היה רונה להכיח כומר ר'י שרמכ' ס'ס
 שנין ג'כ שתהא כתובה ככתב אותה הלשון כד' ש'נא ד'י

ראש יוסף הלכות מגילה

פב

כפ"י תורה להניח חלק גדול כדי להקיף כל היקף הכתיבה
 כמו כן יהיה כמנילה ואפשר דהטור כיון לשתיה - והלמכס
 כתב שאין גריכה עבוד לשמה ולא כתבה דין ואינו וכו' -
 ואיכ"ל דק עניה מה נכסף אי סביר ליה דאין כותבין לה דין
 כפר תורה א"כ בן אחאי קאמר אין צריך עבוד לשמה דמשמע
 רשאי דבריה היקף גויל וטוטרת חיתין ותלויות היין וכו'
 צריך ואי סבירא ליה דמתנה ליה כל דין ספר תורה א"כ אחאי
 קאמר דאינה גריכה עבוד לשמה והרב ב"י כתב דסבירא
 ליה כשא"ה ראינה בקראת ספר לא לדברים שהמה לו חיון
 אלא שלא יהיה כתיבה ב"ס או כהיקראו או על הדפדוף
 ועל היירוגם כן שלא יהיה תפורה בחוטו פתחן אכל אלו
 הדברים שכתבו היקף גויל וכו' כה"ל לא הוה לספר תורה
 לקד"ר לומר דהאי סבירא ליה דאין ליתן לה דין ספר אלא
 לדברים שהמה לו וכו' שכתבו וה"ל אינה גריכה עבוד
 לשמה וכיון שכתב שאינה גריכה עבוד לשמה רהימו המלאכה
 הראשונה שצריך לעשותה ה"ל לשמה הדברים שאין צריך
 לעשות בה ודעתי ארוכות דברים קצר באופן וה"ל חף על מי
 שכתב שאין צריך עבוד לשמה ואינה כפסר תורה עם כל א"כ
 כתבה מין אוני פקולה דאף על פי שלא כעין לשמה מ"ל לא
 יהיה בה כונה שובלת ע"כ יחיה לדבריה כה"ל צריך לעיין כמה
 שדקדקתי בדברי הרמב"ם דודאי הוא פוכר רמתין לה כל
 דין ב"ת וא"כ אחאי כתב שאינה גריכה תנין וכו' ועיין:

עוד שמהירא ואם רכימו ונרובה עמוד כראשה וחלק
 כדי להקיפו וכו' מרתמא כשק דכתרא הרובה לרבך
 תורה וכו' ושמה לראשו כדי לגול עמוד ולכופו כרי היקף כל
 ראש יכולין לפרש לשון הכריתא כך דעובה לראשו דונה לומר
 ראש הגלילה כלו מקום שהתחיל לגול היקרי ראש וכשמישים
 לגול קוראיו בסוף וא"כ הכי קאמר ועשו לראשו המתחיל לגול
 חלק כדי להקיף העמוד וכשמישים לגול חלק יותר גדול כדי
 שיוכל להקיף כובל הבוקף ואין הכונה בתחלת המנילה או
 סופה אלא תחלת הגלילה או כופה וא"כ אפשר שיהיה עמוד
 המנילה בכוף המנילה כדמשמע בשאר החקומות שהבא
 סרס זלזכה יש לישב לשון ר"ת שהביא הטור ונרובה עמוד
 כראשה היינו כראש הגלילה וכמו שכתבנו וכיון שכן הכין ר"ת
 לשון הכריתא כך הביאו הטור ולא חשש לקושיה התום אבל
 מ"מ בכתרו וכבר ר"ת כדברי התוס' וה"ל א"כ רבסוף המנילה
 צריך שיהיה בעמוד אבל מה שברש"י ל"י דא"כ לא חקט על
 דברי הטור לבל הפירושי הוא זה דא"כ לא חקט כל הכריתא
 דמיירי בחלק שמימי כדי לגול עמוד לא לא אמר לא שגריכה
 עמוד כראשה וק"ל ולשון ר"י אפשר ליישבו כמו שכתבתי ולא
 יהיה א"כ מקום לקושיה התוס' אלא דלשון רש"י דלקמן גבי
 ספר השדה קשה קנת לזה ויש לומר ולישבו בדוחק ועיין:
 ובת"ב עוד הרב ולפי זה מה שכתב הר"ל כפסר תורה
 כשאר דברים וכו' ולפני עמוד כראשה הוא כפסר
 תורה המדובק וכו' ולי נראה דרוחק לומר כן אלא גם לעמוד
 דיכא כפסר תורה וכו' שכתבתי דמימי עמוד כסוף המנילה
 וכן הדין כפסר תורה והא ראינה עפר השורה שלא היה בו
 אלא עמוד אחד כסופו המנילה גם כן לא יהיה לה אלא עמוד
 אחד בכופה וספרים שלנו טיש להם שני עמודי היים טעמא
 משום שמוציאין אותן הרבה פעמים כגון שבי וחמישי ושבת
 וראש חדש ומשך ויהיה טורה גדול לגול כל פשע ופעם
 למקום שצריך אבל ספר השורה שלא הוצרך להוציאו אלא
 פעם ופעמים לכך בזה לא צריך אלא עמוד אחד וכן כמו
 במנילה כ"ס באינה טא עמוד אחד דאין קורין בה אלא פעם
 אחת או שתי בשנה ואף על פי שהיו קורין בה הרבה פעמים
 אכילו הכי אין טורה בכפר שהיא אינה נלללת לשום מקום
 אלא מתחילין כראשה ומכיומים נכופה ודאי שאין צריך אלא
 עמוד אחד דא"כ היה דמיו של כל פסר תורה כמו מנילה
 לקרות מראש ועד כוף לא היה צריך לשני עמודים כלל
 כן נראה לי וראייה על מה שכתבתי דהנהיג מיימין כתיבו
 כשם רכימו תם דנדק להניח כסוף המנילה עמוד וכסוף
 ראשון דהיינו החלתה לגול היקף ע"כ:

מחמת הסיקוד אינו ח"ל שכתב פסל וכתב וכו' והמרדכי
 כתב וכו' על דברי הרשב"א יש לשמוך להבשירה ול דחלוקת
 הרשב"א המרדכי הם כחלוקין ר"ת הרמב"ם לדבריה הרשב"א
 דלא פקיל לא מחמת הסיקוד ולא מחמת הכרכות הכתובות
 בה הוא משום דכתיבא ליה דאין תתנין לה כדן פת ולדברי
 המרדכי דפסל בה הוא משום דכתיבא ליה דיש לה דין ספר
 תורה וכמו שכתב ר"ת פסל כתיבא ליה נויך דלא בעינן שיהיה
 עם הספר שזה דבר כמו כן אין להיות במנילה שום דבר
 אחר וא"כ כדכתיב פלגי לא הוה ליה לרב זל לדמות כ"כ דברי
 המרדכי כיון דאויבא כמה גדולין דכתיב דכתיב ר"ת וכמו
 שהביא הוא ז"ל לקמן בכמוך ואפשר לומר דא"כ דר"ת ודה
 בזה דאין לפסול מחמת הסיקוד או הכרכות הוא לא קאמר
 שיש לה דין ספר תורה אלא דבעינן שיהיה עבודה לשמה
 וא"כ הדברים שצריך הספר תורה אכל א"כ יהיה שום דבר
 אחר בה לא תפסל משום זה וכמו שהוכר המרדכי בענין
 מנילה הכתיבה בין הכתיבים ומ"מ צריך להתבונן בדברי
 המרדכי מאי טעם הכרכות שיש במנילה ממנילה הכתיבה בין
 הכתיבים ויש לומר דמנילה הכתיבה בין הכתיבים אין
 במנילה שום תועבה כלל והוה ליה במנילה כפ"י עמה דשאר
 הכתיבים דבוקים כל כיון שכל אחד בפני עצמו הוה ליה
 כמפורדים כל אחד וא' כפי עצמו אבל הכרכות הוא תופסת
 במנילה עמה ומשום הכי פסל לה מה שכתב הרב ז"ל ואצ"ל
 שרא' מדכרו וספסל פסול לה כלומר דלא כתב כהמרדכי
 לערין לכתחלה אלא לפקולה אף בדיעבד היינו משום דרא' שכתב
 כולל דמי למנילה הכתיבה כהכתובי ומנילה הכתיבה
 בין הכתיבים אין ויזכירם בה אלא כדיעבד וקאמר דלא דמי
 לח שכתוב בה הכרכות דאי דלמספלה אפי' כדיעבד קאמר
 כן ע"כ כ"ל

עוד שם הרב ז"ל וה"ל א"כ כתיבא כתיבא וכו' וקשה
 דהבא משמע שהעמוד היה בכוף והכי מסתברא וכו'
 ומצא כתיבה לקרות בו צריך לגולו לתחלתו וא"כ תמיה
 מהו בכך א"כ עלול לתחלתו אי משום שכתיבה לקרן בתחלתו
 צריך לגולו עד בתחלתו ומצא שגולל שלא לנרין וי"א היה
 כ"ל כ כ 21 2 העמוד

ראש יוסף הלכות מגילה

העמוד כפי שז"ל יקרא מד כלא גלילה חסוה אינו כלום דאם
 יביה העמוד כפופו ים נכ חסוה ו דלפעמים יצטרך לקרות
 בסוף הכרזתו נריך לגלול עד סך חנם כלא נורך וזמא ים
 למד דים פורים סנרך לקרות כחלתן לסופן כח המעילה
 וכיון שכן ים כאן החפשא שכתבם יותר טוב שיהיה העמוד
 כסוף שחיר כשחתינו לגלול פננפ כמה שירצה לקרות
 ועוד ים לומר דאם היה עמוד כסוף הכפר או אשילו
 שירצה לקרות כסוף הכפר כשיגיע לחקום שירצה
 לקרואוין נריך לגלול ללא נורך כי מיד קורא אבל אם העמוד
 כתחלתו של ספר או אשילו כמה שירצה לקרות נריך לגלול
 כלא נורך עד שיגיע לחקום שירצה להתחיל ורוק ככל לישב
 דברים אלו אעפ"י שלא ראיתי דברי הר"ם בחקומום עכ" :
 עוד כתבנו לישב גרסת הפסגה וכנ"ל היה גולל
 לתחלתו וכנ"ל היה כסוף ואינו כבוד התורה ואמי
 אומר שאם יהיה גולל לכופו עתה טוב היא כדי שלא יהיו
 כביאים ובתוכים פלגבי התורה דקיימא לן ראשון להאיה
 כביאים ובתוכים על גבי התורה ואעפ"י דהאי לא הוכר
 אלא כספן כשבי כרכים מ"ח נראה דאף בכך אחר גנאי הוא
 דכבר רכין דאף להיות על גבי תורה שום דבר יותר גנאי
 הוא זה ממא. ראשון גרסת התורה כסוף דכמי כרכים
 נכ נראה התורה כסוף עכ" :

עוד שם כבוד פשרת כמי המן נריך לבתכן כסירה וכו'
 אלא מניח חלק כן כתב לבתכ נראה דמאי דבעינן
 לעשות מעיקרא פשרת כמי המן כסירה הוא כרי שבעשה
 כסירה אריה על גבי לבנה ולבנה על גבי אריה שלא יהיה
 תקומה למשלתן וכו' ופירש רש"י דאריה הוא הכתב ולבנה
 הוא החלק והחלק הוא כגלים מן הכתב דאריה חני לבנה
 וכוה לא תהיה תקומה למשלתן וכו' דכיון דכין אריה ואריה ים
 הרבה חלק ראין לסתך סם הרגלים אעפ"י שירחיק הרגלים
 כדי לפסג לגרדין לא יוכל להשיג ולא למחוק הרגלים לאוס
 אחר מן הכרדין וכוה לא תהיה תקומה להם כלל דוראיימות
 אבל לרש"י נראה דקראי לסקרתו כיון שהוא סוכר דלכנה
 הוא חלק כלא כתב כלל לא שיקל לומר לבנה על גבי לבנה
 דכשלא לפרוה דתראתו הדין הוא כתב כיוח לומר זה
 על גבי זה דהכל יש בו ממנו לומר הכי אלא לרש"י קשה דלא
 שיקל לומר זה על גבי זה כמה שאינו אלא הכי הנה ליה למימר
 כתב על גבי כתב חלק כאמנע ונראה לי דמזוז הכי כתב
 הדין דיותר נראין דבריה דמפרש דהכל היו כתב ואריה
 הוא קנר ולבנה הוא תיבת סוף פארובה דעכשו אתי שפיר
 דכמו באריה ולבנה הם דברים שיש בהם ממש כן ממי הכא
 היו הכל כתב ושור אפשר דקראי ליה להדין דככל השמות
 חיוק דים חלק כאמנע כתב מכאן וכתב מכאן אלא שכתב
 הוא קנר על גבי אריך ואריך על גבי קנר ולפיו הפכים
 לפירוש דת דהחילוק שיש ביניה הזאת משאר שירות הוא
 זה רכאן הקנר על גבי הקנר והאריך על גבי האריך אלא
 שיש קנת ריוק לפירוש דת ראין כתב ראף תקומה למשלתן
 פל רשעים ממנו דאין מקום לחוקו כיון שמיני החומה שיון
 דהא מנר אחר יש לחוק דהא שאלת של כמי המן אינן שיון
 אלא כל אחר אריך מחברו וכמו שאלת רואה כרכרי העור
 פנאין אלא שיש לומר דכמי שום כזה אין כאן חיוק ולא היו
 באריה על גבי לבנה דהיו כפלים יש כדי לחוק ומשני נרדיו

וידברי הטור נראה שהפכים לפירוש רש"י דקראי ולא
 כשאר שירות חלק על גבי כתב אלא מניח חלק כן כתב
 לבתכ נראה דמזוז הא חלק לא הוא תקומה למשלתן
 וכו' ועוד דממש מדברי רש"י שירותים כתב על גבי לבנה
 דהיינו חלק דקראי ולא כשאר שירות חלק על גבי כתב
 וכו' ואולי לר"ת ז"ל אינו כן אלא ככל השירות יש חלק כן
 הכתבה אלא שיש כתב אריך על גבי קנר וקנר על גבי
 אריך ומכל מקו אעפ"י שנייד האריך ואת זאת ולשמו כספה
 אחרת כפי כירוש דת וכפי דברי נראה שמהכום לפירוש
 רש"י אפשר דהם לשני הפרשים ויש לפירוש חילוק בין פירוש
 רש"י לפירוש דת כנזור רש"י אעפ"י שיכתבו הכירה כן את
 פרשתיא דראש ששה ואת דלשון כדאשה כסוף ששה דכני
 האיננוכא היא לדריה נמי אריה על גבי אריה ולכנה פלגבי
 לבנה דהא חלק סכאמנע היא לבנה על גבי לבנה היא
 כסירה ולר"ת נריך לפלג שיהיה אתותא דראש ששה והשמות
 כששה אחרת ואם שיהיה פלג ל"א שמנינו כירושל' דמנריך כל
 את ואת כחיקם אחד וכל השמות כמקום אחר ואם שיהיה פלג
 אין למ לומר דרש"י חלקו על דברי הר"ם ולמו אשילו לדריה
 נריך את ואת בהראו וכוונת כהראו ח"כ אין נכפותא כסירה
 זאת כין הפירושים כלל אלא הפירושית ויאלה לשאר פירות
 וכמ"ל דוחק שלא יהיה כקיימת כין הפירושים כהאי שירש
 והטור נמי כתב אתותא כחד ששה כדי לחזק להאי דירושלמי:
עוד שם ונריך להאריך ואוהו יתא ים מפרשים דאין נריך
 להאריה יותר מפאד איתמת אלא לוקוף ראשה
 הכשפה ולזה הפירוש איה שפיר לישא דנמרא דקאמר ואל
 דיוותא נריך למיתמתיה כזק פס דרונה לומר דהארכות היא
 חוקיפה אבל למי שפירש נריך להאריך בקריאתה קשה מאי
 כוקיפה דקאמר כנמרא ואשילו למי שפירש נריך להאריה
 ככתב מאי כוקיפה ראמר הכי הנה ליה למימר נריך
 למיתמתיה ולא עתה ונראה לומר דלמאן דמפרש נריך
 להאריה בקריאת מאי דקאמר כנמרא כוקיפה קאי לאדם
 הקורא דכשאר נריך להאריך בקריאה נריך לוקוף נוננו
 דלמאן דמפרש נריך להאריה ככתב נראה דקריאה כוקיפה כ"כ
 לשון וקויפה פיראק א"כ ע"כ :

וברב שם ירושלמי אמר רבי יוסי בר' כין נריך שיהיה איש
 כרים דכא ואת ככופה שנין נחין כהדין קינסרא
 נראה לי פירשו דמה שאמר איש כרים דכא דוקא וכו' ואת
 כפופה כסוף דמה קאמר וקאמר ושפיר כסוף דמה כלומר
 אעפ"י שאמרתי ויולחבסוף דמה לאו דוקא סוף דמה דשפיר
 נריך שיהיה לכוף סוף הרף אלא ואת האחרון שבבולן מיקרי
 סוף דמה ורנה כזה שיהיה כל האתן במקום אחד וכמו שאלת
 הא הוא כחלה כן יהיו סוף בולן שיון לומר מיקרי גב כן סוף
 דמה שהוא סוף בולן ועשר ל' כלו הוא מהדף האמר קאמר
 סוף נחין כהדין קניטירא שיון ל' סוף דמאם כמו הפסגה
 שבמדות נחין שיהו קניטירא הוא פלג דמאכנה בלעו וכו' וכו'
 פירוש כמו שהפלים יש לו סגנים הרבה זו אל זו כך נריך
 שיהיו כל האתן זו אל זו כלו בולן כנר אחד נחין כמו שיש
 לבלם מסקל גדול שבו שוקין והרבר השקול כאן בקנה
 הא' והסקל כנר האחר כדמוק כן נריך כהדין שיהיו שמו כפירים
 מהאתין ושיון להם אלו כנר אלו ודוק :
עוד שם נקרא ספר ונקרא אגרת ספר שאם תפר' כחתי
 כמתן

פזתן פשוטה וכו' נראה דאיכא למירק בדבריו רב דמנה ליה
 דהשתרש בחמישי פשתן דפבולה דאנא חמינא דבשרה ומה
 שנקראת פשר היינו לעומתן אחרים דליכא מאן דפליג
 עלייהו כיון דכתובה בקימוס וכקבוקום או שכתובה על
 הדפטר או על הנייר דאמרי דפבולה ליה מיקרי פשר וקרא'
 אגרת פאח תפדה בחמישי פשתן שהיא כפודה כמו שכתב
 בג' חומי גידן אפי' שאינה תפודה כפ' דסת' כעני שהיה
 תפוד בולגוחון מהנייר ועין פס בגמ' וכפי מה שפירש לי
 דאח תפדה למנינה כולה טפי עדיף מלהטיל בה ג' חומי גידן
 הפני' שהיו משולשים דפודה חמש כסת ורב כל ללמנה
 דאח הטיל בה ג' חומי גידן דפודה וכתבתי זה לפי שראיתי
 וידקדקום לעשות תפדות הללו כפי החכום הכתוב ונראה
 להשד' דיה לכתחלה יתיר טוב מלתפוד כולה ואינו וכו' שכתב'
 בירוש' שד שבוכלך שהיו משולשים אלו דבריו רב נחמן
 בגמ' וכתב הטור ומשום שיש פרושי' שזכין וכן הרב
 בדרכי הרמב"ם ולי הענין נראה דהאי דמתקני להטיל עוד
 תפודות כדו' לנא' דהי כולו ארבעה מספורין השלש דכיון
 דזמלין עדי' תפודות א"כ אינן משולשים לכע' לכן נראה לי
 דכיון דלכל השירשים מנינו הויטב שנקרא משולשים כל אחר
 מהם שיעשה און השולש שכתב רש"י און מה שכתב רב אלעזר און
 מה שכתב הרמב"ם דמיקרי מני משולשים שפיר דמי ונקרא
 משולש ואי מזמלין בה חומי אחרים אינן כאן שלוש לכפודא
 דזיה כשרה אלא א"כ תפדה כולה כסת ואפשר לומר דיהיה
 כשרה דבשלמה כפאין כאן ג' חומי בעינן שהיו משולסין
 משום דמעשי' הם אבל א"כ יהיה יותר ודאי דיהיה כשרה דהא
 ושתפדות הרבה ולא כל למעשה אפי' תפודות לא יועילו
 ולדבריו הרמב"ם שכתב משולשים הוא לומר שברך ג' תפודות
 כדאש' ונ' תפודות כפופות ונ' כאלמנעית איכא למירק דאין
 הבין מלשון משולשים שתי כוכות ואלו מלשון משולסין כל
 שלש דאש' להיות משלסין און מני לא מיקרי משולשים אלא
 לתפדות שהיו ג' אבל אחד כדאש' ואחד כפופה ואחד
 כאלמנעית אין בוכות שהיה מכונן בשלש דאש' שלא יהיו
 מכוננים כשרה לא שכתב שברך ג' תפודות וכו' שאמר בגמ'
 ג' חומי גידן וכו' לא שכל אחד מהם חומי דקאמר כתב הוא
 ז' רבעי שהיה ג' תפודות פכ':

כחומים או ינאו חמי' לכתחלה כדועבד מיקרי כיון שאין
 שם מגילה אחרת אלא זו אבל כצבור לא ינא אשכ' שהיה
 כנליין כיון שאינה כתובה לבדה ונראה דאיכא למדק דרואי
 דהאי מגילה הכתובה בין הכתובים אפי' עשויה כתיקון סת'
 כעבור לשמה וחטורת חתי' וכל שאר הדברים ולדת ודאי
 דמשב' פבול' לה כשאינה עשויה כתיקונה ואם כן הויסד איך
 ינא וכצבור למה לי טשא' דאין כאן פרסומי ניבא כשהיא
 בין הכתובים תישוק לי משום דהויט מגילה פבולה ואש
 ידיעותיה עורפות או חבדות אמאי ינאו אפילו כצבור כיון
 דפבולה היא לדריה וכדישתיה עורשת או חסרות אשכ' לומר
 לומר דהיא עשויה כתיקון פשר תורה ולדת אשכ' לומר
 דאין הטעם במגילה הכתיבה בין הכתובים משום דאין כאן
 פרסומי ניבא אלא משום שהיא פבולה שאינה עשויה כתיקון
 פשר תורה אלא פיש להקשות דא"כ חייב אמאי ינא דכיון
 דהטעם משום פבול' מה לי ויחד מה לי צבור גילויין ועוד דלא
 מאמע כן עכ"ל:

והו' איכא למירק בהאי מגילה הכתוב' כן הכתובים דיוסד
 ינא וכצבור לא ינא איכא פרסומי ניבא בקדושתה
 או אינן פרסומי ניבא בקדושתה איי' כן כאן פרסומי ניבא אפילו
 כצבור ונא ואין איך כן פרס' מ' כפא' אפילו חיד' לא ינא וכי
 תימא כמו שכתב רש"י דכיון שהיא בין הכתובים אינן כאן
 פרסומי ניבא דהרנאה אמר דקורא הוא ככתובין אבל כחיד'
 אינן שייך לומר כן דהא הוא יודע מה שקורא ויש לדריה
 פרסומי ניבא אי אפשר לומר כן דהא דביחיד אפילו לכתחלה
 יקרא במגילה הכתובה בין הכתובים ועוד דמה שאמר רצנכור
 לא ינא משום דליכא פרסומי ניבא דנראה כקורא במקרא
 הקורא שיעוד מה שהוא קורא אמאי לא ינא וליחיד דאמרינן
 דיקרא לכתחלה אפילו במגילה המחוברת איכא למימר דלא
 יקרא מפני הרואים ואין ורחייה דלדרכה הרואים חושבים
 שאינו קורא המגילה אלא שהוא קורא במקרא וקאי לי
 עוד דאין אמרינן דאין כאן פרסומי ניבא כיון שגריב הוא
 והכל מתחברין לקרות את המגילה והוא קורא דהו' דירועין
 דבמגילה הוא עבוק ועוד וכי אין מבינים לקורא שחביר
 אשירוש וחדרבו ואשכ' ומזכיר ומתקן מחי' לא שיש לנ'
 בכל זה בלא טעם וחדרבו דהקריאה אינה כתיבה אין כאן
 פרסומי ניבא ומח' צריך להתכוון בכל זה היטב ולדבריו דהן
 דאית ליה דאפילו כצבור כדועבד ינא הדבר יותר מבאר
 ועינין עכ':

ובתב' עוד וצריך להיות שיד כראש היריע וכפופה וכו'
 הרב דכסת בעינן הכי כדו' שלא יקרע ולמד רבינו
 מב' למגילה ואינו אומר דאין למדה זו עולה ויפה דכאלמא
 סת' דכלל לאמצעיתו איכא למחש' שאין יקרע אבל מגילה
 שנתגלל' לכותה אין כאן ככחש' ואולי דאיכ' למחש' כשקור'
 בה דש' מאי יקרע כעוד שקורא ואף לזה יש לדמות דמשום
 פש' או שפשים שקוראים בה אין למחש' כמו בסת' דקוראים
 בו הרבה שפשים עכ' ואולי דהוקשה לב' ודבריו רבינו הטור
 כתוב גכ' בתוס' כפ' דמגילה ועינין שם בדבריו רש"י דנראה
 ק'ת סייע למה שכתבתי עכ':

והו' קאי לי דכיון דהמגילה אינה כשר' ה' הקורא כקורא
 על פה וא"כ כיון כצבור בין כתיבה בין לכתחלה כיון
 כדועבד לא ינא וזה אפשר לומר דקורא כשהפיבול מחמת
 עגמה אבל אם הפיבול אינו אלא משום שהיא כתובה בין
 הכתובים ינא כיחיד כדועבד ואזו שיהיה לו עינין לעיל כתחלת
 ה' תרין כמה שהביא הרב פאכות דהשכא המתחלת חמי
 אומר שכל מי שפושם כדו' מגילה וכו' וכמה שהביא לשון שכלי
 הלקט וכו' עכ':

עוד שם ונראה שיהיה כתיב לכרה וכו' ואש' הית מחוברת
 וכו' וקרא ביחיד ויכלך שתהא בלל' כלו' דאשכ' פ'
 שהיא מחוברת וינא היימ דוקא כשהיא עשויה כנליין אבל
 אש' היא כחומים שלש אש' כיחיד לא ינא ואש' שתהא היא
 לכרה עכ' לא ינא כיון שאינה כנליין וזה דוקא כשיש שם
 מגילה כשרה אבל אם שם מגילה זולת היא דכתובה

עוד שם כתבכ"ה הא דאמרינן כצבור וכו' פירוש ככה שהוא
 מקום נכור וכו' אפילו כעשרה לא ינא וכברא זה
 הוא דכיון שיש הרבה כתי אדם מה לי ככה מה לי במקו' אחר
 הא איכא פרסומי ועוד דלא הו' לה כנא' לומר אצבור שנו
 דמשמע הא חיד' ינא אש' הכי הו' ליה לומר אבות הככת
 פג

ראש יוסף הלכות מגילה

הדגל כשהם שמקדם כליל כדכיהא גרין כתיב לכרוכי בשמקדם
 כיום ואפשר לומר דשמיית מעשה שאנו נלחם ביון שמינין
 בקריאה הוה ליה כמנוה בכני עניה מה שאין כן כרגל
 דשהחייבו דיומא עול' לנאן ולכאן רהבלין אחר לא שקשה
 קצת ליה כמנוה בשמדיקום בשאר הלילות לדת אחמי לא
 מכרכין שהחייבו רכבל כעס שמדליקין עושה מנוה וכרס
 דאין לומר דשאפי מעילה רעוקר מנות קריאת' כיום ויתר מן
 הלילה מה שאין כן כמנוה דככל הלילות המנו' שוה דמה בכך
 כיון דהא עושה המנוה פעם אחרת וכמו שכתבתי חלל ודאי
 דכרי הרבאכס עיקר ומשום הכי פשט המנהג כותיה אע"פ
 דחלקו עליו רבנן:

וברב עוד הטור ולאחריוהם במקום שהגו לכרך יכרך כו'
 וקשיא לי דאחמי לא תיקנו ברכה אחר המגילה
 כמו בק"ט ובהל"ל ובפסקי דומרא דתיקנו בבניה ולאחריה
 גם כן במגילה הוה להו לתקוני כך ולא שימחו בדרך במנהג
 אה ירצו לכהנן או לא ירצו וכדאיה לי לומר דלא תיקנו כן
 משני שפיסח המגילה הוה ארובה ביותר ולא שימחו ברכה
 אחרונה שיהיה ביום לכרעה דאשה ונח כיון שהיא ארובה
 או אפשר שלא יבטיחו בשיחה כתיים ויבא לדי איבוד להכי
 לא רצו לתקן שיהיו מברכים בסוף חלל המקבלים עליהם
 לכרך הם ימחו לעצמן ונח אפשר לומר כיון דהוויא בוסת
 ארוך העם יושבין כתיבתיה לא רצו לתת להם טורח פני חלל
 מו שרצה וכו' עכ':

וברב עוד כסיום הכרעה בא"י הנשבע לנו מצדו האל
 המושבע ואפי' דקיימא לן דאין חותמים בשמים
 וכמו שכתב הרב בשא"ח מכל מקום בראה דהבא לא מיקרי
 חותמים בשמים דלא באר זה דאין חותמים וכו' לא שמתחלה
 כשמתקני הכרעה אין להם לתקן חתימה בשנים אבל הבא
 לכע לא תיקנו שיחתום בשמים חלל אחר אחר שחותם ברוך
 אתה ה' ייכרע לעמו ישראל וכו'. ומר אמר שהחתימה
 שתיקמו היא בא"י האל המושבע וקאמר דב פסא הילכך
 ליתורו תרנויהו כדו לנאת ודי ספק נא"כ לא מקרי זה חותם
 בשמים ולא נריך אכ' לדכרי ח'ח:

ברב דעמלא אמריק האל הרב דהא אמריקן לאיבו וכו'
 וכו' בראה דאיכא למידק לדכרי דעם דמיק האל
 מהפתיחה שמים דאמריקן משקרא אלהיבו אחמי לא קאמר
 כמי כחתימה שאין לומר האל המושבע דהא אחר ג"כ אלהים
 בפתיחה ואולי דלא קפריקן מפתיחה לחתימה ויהי שכתב
 הטור וכו' דנראה דאתא לפלגי אפשר לומר דפלט על מה
 שכתב הטור לעיל דקאמר והאידרא נובגין לכרך דנראה
 מדכרו דביקדכר נהנו קבעו ליה כמו מוכה ויש לנעדר כמי
 ששח ושהסיק כתיים לכדי בתי וכו' כתב מהמכר וכו' כלו'
 אפי' רנהגו לכרך עכ' כמנהג תלויא מילתא ואולי לנעדר כמי
 ששח ועל כתי' הסוד דאע"פ שלא ינהגו הכל ולא קבעוה מוכה
 עכ' מי שיכרך נריך להפסיק וכו' דפא ח'ק מוכך הוא:
עוד הרב זל ומש' מאי מתקדובכותב וכו' דאין ליה ספק ברכה
 זו למה שותחת בכרוך וכו' כזו דלא מפיסק קרית
 ששע וכו' וקשיא לי דנראה שאפי' נשאני דקריית ששע אינה כ"כ
 ארובה כמו המעילה אבל המעילה שהיא כל כך ארובה אפי'
 שאינה מפיסקת מכל מקום בראה במכתב הרב וכו' וכו'
 אינה ענין לכרעה דאשה וכמו שכתבתי:

ועוד

טור ראו לכו' למיטעו ולומר הא חידו' וכו' חלל הא שלא ככ'
 עמ' ולא הוה ליה למוכס לנן דאיכא למיטעו הא חידו' וכו'
 ברעבר אבל כפירה אפילו לכתחלה ואולי רהבלי כנכור
 ויחד ככה דרוק עכ':

עוד פסא ח'ק מגילה כשרה יש מתירין לקרחה כחומס
 בראה רהבי פיתחו יש מתירין לקרחה כחומס
 ויוכאין ידיו חובתן ולא נאמר דלא ליקרו משום דאתו למיטעו
 אפילו כשם מגילה כשרה יסכרו דכחומס שפיר דמי ויקראו
 כחומס ואולי יבאו ידיו חובתן כיון דאיכא מגילה כשרה
 וכיון שכן אין לקרות השתא בחומס להכי קאמר ריש מתירין
 ולא חשיבין ליה וכו' לא נריכא למה שכתב הרב דמה
 שא"מ מתירין היינו לומר דמכרכי דאשכר רכלא כרעה קאמ'
 אבל מכל מקום קשיא לי רביון דבסולא הוה ליה כקוראים
 על פה ובפירס לבי' מה שכתב הרב דאית להו לים מתירין
 דמכרכי' ועוד מה שהקשיתו ראי משום שיכמוסכא מה לי
 כחומס מה לי במגילה כיון שמתכרוין על זה כדו לקרותה הא
 איכא ברעוס גדול ועיין בזה שכתבתי לעיל בסמוך:

עוד כתב שם כה' שאם קרא במגילה גזולה ונא וכתב
 הרב שכן כתב הרשב"א והשעם דכמו כששר הגזול
 יבא ראיין בקול דין גזול כך במגילה ואני אומר דאשכר לחלק
 דבשלמא כשופר דמכרכיין למשע קול שופר דבשמיעה תליא
 מילתא בהא אמריקן דאין בקול דין גזול אבל במגיל' דמכרכיין
 על מקרא מעיל אינו תלוי לכד בשמיעה חלל בקריאה ונריך
 שיבין חתוך האותיות הוה ליה כאלו נריך לגוף המגילה
 עניה וכתב ליסורתי יש כה דין גזול ודק עכ':

סימן תרצב

הקורא את המגילה מברך לפניה וכו' וכתב ר'תם שאף
 כיום נריך לכרך שהחיים ששוקר מנות קריאתה
 כיום וכתבו התוס' מראש קרא אקרא ימח ולא תפנה ולינה
 ונ' דמקרא ימח כדשיא דקראיבו ועוד דשעור פודי ששאה
 כלילה לא יבא ידיו חובתו ועכ' נראה דקשה למה כרעה שתי
 פעמים על ענין אחר רביון דכלילה איכא מתי חובתו ונריבה
 הכרעה ספק למה לנו לומר שני פעמים שהחייבו והיא כס'
 כתב שאין מכרכים שהחייבו כיום וכת' הרב דטעמו כראשיתן
 כסוכה סברך שהחייבו כלילה ואינו חוזר ומכרך כיום והיה
 יוכל לומר ממז' כפסח דאי אוכל בתה מנה אינו חוזר ומכרך
 שהחייבו אבל בראה לי דאין הברון דומה לראיה רכשלמא
 התם כסוכה מברך כלילה משום דמוכרס הוא לאכול פת
 ונריך לאכול כסוכה אבל כיום אם לא ירצה לאכול פת לא
 ינטרך לאכול כסוכה וכן הענין בפסח ומשום הכי לא נריך
 לכרוכי שהחייבו כיום חלל הכל במגילה שנריך לקרחה
 כהכרעה כיום ולא פני כלאו הכי ודאי דמכרך לכרוכי ואולי
 דסבר דגם כיום נריך לאכול פת ולא משום פוכה לא משום
 שחת יום טוב ועכ' בראה לי דיש חילוק כיון דהאכילה לא
 בא משום פוכה וכראה לומר טעם אחר לדכרי הרבאכס
 מדמכרכין שהחייבו כליל ייה טוב כשמקרישין כלילה ולמחר
 אין חזרו לומר שהחייבו על עול וטוב עגמ' כשמקרישין קדושא
 דבא כיום וקיימא לן דשחתים טוב עדישא רימ' ואי דכרכי
 דת' כחז' עגרת או בשאר מועדים דנריך לכרך שהחייבו משני

ראש יוסף הלכות מגילה

פר

תעוד כיון דבמחנהא תליא מילתא והרכה יש שאין אומרים אותה דכחית בכרכה כפמי ענמה ועוד דאי אחרין כרכה הסמוכה לחכרתה לוינה פותחת בכרוך היינו דוקא כשהכרכה הראשונה היא מחטב ארוך כמו כרכת קרי שצע והיא ארוכה וכן כרוך שאחר הוא ארוכה ומשום הכי אינה פתח ישתכח בכרוך אבל כשהכרכה הראשונה היא מחטב קצר הכרכה שיכא אחר כך נכ פותחת בכרוך והראיה מהכתב בישאין דכרכת שהכל הראשון לכבודו הוא קצרה לפי כרכת ונר הארס שהיא סמוכה לה פותחת ג"כ בכרוך וכיוצא בהא אחריה פותחת בכרוך וכרכה זו השלישית שהיא מחטב ארוך הכרכה שפלא אחריה היינו אום תשיש אינה פותחת בכרוך הבא כמי בעינין שלמי הכרכה הראשונה הוא מחטב קצר לפיכך הבא אחריה פותחת בכרוך וכן העינין בכרכות שחזית כזו שבתכתי ועינין כדכרוי רבינו יונה במשפ"ן דף ו' והמחנה חזינן דהכלל הוה כרכה ראשון מחטב קצר ועכא כרכה אחרונה אינה פותחת ככרוך לא כיהללוק ועינין כתיש עכ"ו וכתב הרב נוסף דלדקוק למה קבעו בכרכה זו וכו' דנעסא דכרכה וישאין דתעוד על כל הטובה כלומר שהשמה שמתח לא היתה מחמת אכזריות אלא מחמת הטובה שיעשית לישאין אע"פ שכבר פ"ת העש שלהם מה שהשמה לא הלא מחמת הטובה ומה אחריו כדכרש דכשמת אכזריות המכריזי נעשה כשרו חרודי חרודי ולא שחלא לשוכתן של ישראל וכתב עוד אין התכלית לנקמה אלא להושיע את ישראל ועוד יש לומר ששפיטת זיבוכי מה שכתבת דלא תקמ הראשונים האין חזימה בשמים אלא אום משום דים מחלוקת אי הכי או הכי להכי חתמינן בשמים אין מקום לכל זה אכתב הרב ואיכרעה קושיא לרבונו דלמאן דחתיים הכרע לנו מנרמ לכר הא תכלי הוא להקם מהם לא ודאי איכא לחימר דאי לא חתיים לא הכרע לנו מנרמ לכר הכוכי הוא משום להושיע את ישראל דהא אי לא היה המן מגרי בישראל לא היה הקצה כפרע מהם ומה שחלקו בחתימה לחד נראה לו דטוב לתלות השם כמה שבעו והרב לשוכאיהם דהיינו כקום עשה דמוכח הנורה הנדולה ולא כהנעשה לכר דאיכר נראה כל ולמד נראה לו דיותר יש להודיע הנה כמה שהושיע את ישראל כי הוא התכלית וכשילם הכל ואתא רב פפא ואמר דכברא יש ליה ולזה לכך חתימינן בשמים :

תעוד כיון דבמחנהא תליא מילתא והרכה יש שאין אומרים אותה דכחית בכרכה כפמי ענמה ועוד דאי אחרין כרכה הסמוכה לחכרתה לוינה פותחת בכרוך היינו דוקא כשהכרכה הראשונה היא מחטב ארוך כמו כרכת קרי שצע והיא ארוכה וכן כרוך שאחר הוא ארוכה ומשום הכי אינה פתח ישתכח בכרוך אבל כשהכרכה הראשונה היא מחטב קצר הכרכה שיכא אחר כך נכ פותחת בכרוך והראיה מהכתב בישאין דכרכת שהכל הראשון לכבודו הוא קצרה לפי כרכת ונר הארס שהיא סמוכה לה פותחת ג"כ בכרוך וכיוצא בהא אחריה פותחת בכרוך וכרכה זו השלישית שהיא מחטב ארוך הכרכה שפלא אחריה היינו אום תשיש אינה פותחת בכרוך הבא כמי בעינין שלמי הכרכה הראשונה הוא מחטב קצר לפיכך הבא אחריה פותחת בכרוך וכן העינין בכרכות שחזית כזו שבתכתי ועינין כדכרוי רבינו יונה במשפ"ן דף ו' והמחנה חזינן דהכלל הוה כרכה ראשון מחטב קצר ועכא כרכה אחרונה אינה פותחת ככרוך לא כיהללוק ועינין כתיש עכ"ו וכתב הרב נוסף דלדקוק למה קבעו בכרכה זו וכו' דנעסא דכרכה וישאין דתעוד על כל הטובה כלומר שהשמה שמתח לא היתה מחמת אכזריות אלא מחמת הטובה שיעשית לישאין אע"פ שכבר פ"ת העש שלהם מה שהשמה לא הלא מחמת הטובה ומה אחריו כדכרש דכשמת אכזריות המכריזי נעשה כשרו חרודי חרודי ולא שחלא לשוכתן של ישראל וכתב עוד אין התכלית לנקמה אלא להושיע את ישראל ועוד יש לומר ששפיטת זיבוכי מה שכתבת דלא תקמ הראשונים האין חזימה בשמים אלא אום משום דים מחלוקת אי הכי או הכי להכי חתמינן בשמים אין מקום לכל זה אכתב הרב ואיכרעה קושיא לרבונו דלמאן דחתיים הכרע לנו מנרמ לכר הא תכלי הוא להקם מהם לא ודאי איכא לחימר דאי לא חתיים לא הכרע לנו מנרמ לכר הכוכי הוא משום להושיע את ישראל דהא אי לא היה המן מגרי בישראל לא היה הקצה כפרע מהם ומה שחלקו בחתימה לחד נראה לו דטוב לתלות השם כמה שבעו והרב לשוכאיהם דהיינו כקום עשה דמוכח הנורה הנדולה ולא כהנעשה לכר דאיכר נראה כל ולמד נראה לו דיותר יש להודיע הנה כמה שהושיע את ישראל כי הוא התכלית וכשילם הכל ואתא רב פפא ואמר דכברא יש ליה ולזה לכך חתימינן בשמים :

ועוד שצוה שכתב דכינו ואינו נראה וכו' אינה טעמה דכיון שאינו מחוייב וכו' ולי נראה דכיון דהמכרך מכרך על המגילה היה ליה כשאר כרכות שאכרכין בסוף ויה יהיה דכיון אותה כרכות ויה הוא כרכת הטור וכתב עוד אבל הנהו משמע אחר וכו' ונראה לי דכרכי מותר הן ולא שייכי אשכספה ראי מכתבוק השומע ושתיק נכ הקורא עד שחזור השומע לישמע אין בכך כלום ואם אינו שומע כל המגילה דאין אדם אינא ידוי מוכתומה לי קורא מה לי שומע : עוד כמה שהביא שזוכת הראשון תצוה כיישה לגמור את כולה וכו' ונראה שחזרוקראו עשו שלא בהנאות ותמיה ליראש חזרוקראו מה בכך כיון שלא כרכי וכו' ונראה דלא דיסרו שכתבין לחזור ויכרוך ונראה מדרכי הראשון דלא סבירא ליה לא כדעם ולא כיוור דהא לדרכי דעם כיון דהיא משום מכה לא היו השבם אבל אש בתקף על המגילה לעכמה היו השבם ונריך לחזור ולכרכי הטור כיון שיהיה משום

כיון תרנג

כתב דעם כליל כוונת אחר קריאת המגילה וכו' וכו' אומרו שאין אומרים אותה שאין עיקר גאולה כלילה ואי תמיה ומה בכך אי אין עיקר גאולה כלילה אם מזכיר אותה כלילה סמך למה שנאלו ממות כפסם והיו צועקים ביום וכלילה וכן קריים המגילה כיום וכלילה ועוד דהא כיון דנאולת מזכרים היתה עיקרא כלילה דאע"פ ראשון דכל ישראל לא ינאו אלא בכרך יום ט"ו מ"מ כלילה היה צועק פרעה ואמר להם קומו נאו מחך עמי נס אתם וגו' והיתה עיקר הגאולה שהמשעבר עליהם תמז היה אומר להם שילכו חתוך עמו וחי בגאולת מרדכי ואסתר הא חזינן דנאלתן היתה כיון ביום כן כלילה דכל זמן היו עומדים בסכנת נפשות ואי משו גאול העתיד כדלוי דהגאולה אע"פ שהגאול יכא ביום מ"מ הם כנאלים מהשעבור שיז לנו ביום וכלילה הסם יראנו ויוכמו לאותה הגאולה אין ואע"פ שלא יהיה אלא כפי דכרוי דאין עיקר גאולה אלא ביום מאי קסירא יש אם אנו אומרים בתפלתנו כיון ביום וכן כלילה שינאנו באייה זמן שיהיה כמו שנאלנו כיון מדרכי ואסתר לכך נראה דאין לחוש לשכרש או אומרו וכו' לנין אחר קריאת המגילה :

כתב עוד ואם כל המגילה שכתב אומרים ויהי עכש הכוונה דאע"פ דאחריו דכל מי שצוה מלאכה כטורים אינו רואה סוכרכה וגם איסור איכא בחקום שנהנו שלא לעשות עכא כיון דמן הדין מותר בעשיית מלאכה של מצוה מותר כיון כיון של חתימת ואכורכמי של מלכים אפילו עכשו אומרים ויהי טעם :

וברב עוד אלא שזוסיכים על הנכסים וכו' וכן כלילה האין דכתב הטור וכן כלילה הוא לאפיקי מאי דכתוב בהנהות מיימוניות בשם סדר רב עמרם דאין לקרות על הנכסים עד לאחר קריאת המגילה והטור כתב בחמלת הסיון דתחלת קריאת המגילה היא אחר שהתפללו תפלת ערבית דהא כתב דאחר קריאת המגילה אומר יוכא לנין ולכרוי קדר רב עמרם נמצא דלשולס אין אומרים על הנכסים כלילה כתפלת ערבית דהא קורס קריאת המגילה מתפללין תפלת ערבית וכמו שהוכחתי מרכרי הטור וכי תמצא דכנות קדר רב עמרם הוא לומר דיש לקרות את המגילה קודם שיתפללו תפלת ערבית זה אינו דלא שיעשו ולא ראוי מי שסוכר כן מעולם ועוד כי כדראה לי דלע עכש הטור וסדר רב עמרם דכתבו שהנהות הכל חכם אחר הוא ונא"כ ודאי דקריאת

ראש יוסף הלכות מגילה

דקריאת המגילה לכת' היא אחר שהתפללו תעלה ערכית
 ומכ' לדריה לעולם אין אומרים על הכנים כתעלה ערכית
 דמי יחדא לחמו קודם קר' את המגילה ואכל' חקי יתישב
 חמו דגרוסיין כל יוס' שאין בו מוכף כגון חכמה ושרים מתפלל
 ערכית שחרית ומחה על הנשים כהודיה ואשאר דרעס
 רכתב הטור חד וסדר רב עמרם דהטאו ההנהיות פוסק
 אחר ועכ' תיחא חייך לא משתייט שום פוסק או חפ' שחן
 הקדמונים שיפרס מחולקת זה דאיכא מאן דאמר דקריאת
 המגילה היא קודם ביתפללו תעלה ערכית מה שלא ראינו
 בסוס הקוס ולא שמעינן מי שמהג כן גא כראה דיש לדקדק
 כהאי דכתוב כבוד ד' ראיין אומרים על הנשים עד לאחר
 קריאת המגילה אמאי לא כתב כן בחוכה דאיין אומרים על
 הנשים כתעלה ערכית בחכמה עד ש ד' יתיקו בקהל דאיכא
 ג' פרכומוניסא דמאי שניא ותהי כהכלכות חכמה לא כתב
 פרב הגדול על זה כולם אלא פתס אמר דאומרים על הנשים
 ערכית שחרית ומחה מהיאו דהכתי' לעיל בשמין ואס כן
 מאי שניא ואיכא למיח' כוה דתב' בחכמה כיון דכל חד מרלין
 בכתי' קודם איכא לבית המגלה פלל הא הואי אהיות של
 הנשים אחר ההדלקה אע"פ שכ"ה אין מרליקין אלא אחר
 תעלה ערכית אן ככך כלום ואע"פ שיש הרבה בני ארס
 שמונין שלא כדון שהולכין להתפלל קודם שידליקין ומאחרים
 ההדלקה אחר ומחה ע"פ חייך ככל ס' ואין לעשות תקנה
 מפני מי שמונה שלא כדון ע"כ:

וברב עוד ואין קורין הכלל וחד מן השעמים כמו שכתב
 הרב משום דאמרו בגמרא דקריאה זו היא הללא
 ועל זה נראה ד' קנה דקד' ק דבמח' כמו בימא דקריאת
 ההנהיה היא הללא ומאי קורין את ההלל' י"ש לימדר המגילה
 קריאתה כגבור ולפיכך קריאתה זו הללא אבל ההנהיה כל
 אחר ולאחר קורא אותה בכימה ואין כ"כ פרכומוניסא ועוד
 איכא למימר דכשלי' במגילה היא עזמה סיפור העין והנס
 הפנ' והיונו הללא אבל קריאתה ההנהיה אין כ"כ כשור' וס'
 ס' גיין כדרי שבאמר היא הללא:

כתב א"ע מהגטו כיון שהוא יום כט' וב' אולה דריכין אש
 לכת' רחמים שינאלו וכו' ואין להקשות דאם כן
 כעכה כמו כיו' שהוא יום כט' ובל' ובג' כו' ריך ל' פול מני על
 פניה כד' שינאלו כאחרונה כמו ש'נאלו כראשונה אין ח'
 קושיא דאיקריו חג הפסח ובחג אין לומר כשילת אפי' ואע"פ
 דכשרים ימי משתה ושמה כתוב מ' חג ח' ניט לא איקריל'ים
 לא קבילו עלי' הי' מה שאין כן בעצמ':

כתב הרב זל' ח"ה אין אומרים תחילה וכו' ולהזכיר על
 הנשים אבוד כי אם כ' הכוה דכמקום דקודם
 המגילה כ' ד' וכת' ומוס' הפסח אבוד להוציא ספר תורה כט'
 ונס להזכיר על הנשים אסור כיון דרוב העולם היו קורין כ' ד'
 אזלין ב'ת רובא וכמאן שהוציא ספר תורה שלם כ' ד' ונס
 אש' אחרו על הנשים כעודו ההיפסס כתעלה כיון שאינו
 מענייכו שליוכ אבל אש' יודע הכרכוב המוקפין
 מימות יבוסט' או מונוציאס ספר תורה ואומרים על הנשים
 כהודיה דאמאי לא נאמר הא לדריה ויוס' פורים דמאי הוא
 וכוה שכתבי בסתלק תרעומת הרב כ' ז' רכתב ואיני יודע
 מה א' ב' וי' בהוכרת על הנשים וכבר כתבתי כוה בכרכים
 הקודמים עיין ס':

ובתוב עוד שם השיר שהיו הלויים אומרים במקדש שגיון
 לדוד ואבי ככתבתי בזה במקום אחר הלויים
 לשנות השיר שהיו הלויים אומרים על הדוכן ככל יוס' משום
 ענייניו של יוס' ולומר שיר אחר והעלת' דמשמע קנת מדברו
 הגמרא דאין לשנות המומר ואשאר לומר שהיו אומרים עוד
 שני מומרים אחד של כל יום ואחד מעניימו של יוס' ומקום
 אחר הארכתי כוה ע"כ:

עוד הרב זל' ומוציאם שש תורה וק' דיון' כ' כ' שרת וכו'
 וכתב ד' ונא' פל גב' דלית כיה עשרה פסוקים וכו'
 היכא דהליק ענייניו שאלו ונראה דהיינו דוקא משום דאיכא
 ט' פסוקים ג' לכל חד אבל מי לויכא אלא שמה פסוקים או
 פחות אע"פ שכתבתי ענייניו לא כיון דאין כאן ג' פסוקים
 לכל קורא וגם אין כאן תקנה לכטול פסוק או שלשה פסוקים
 דדוקא בהן אמרינן כן וכפרט דמין הרין אין צריך לכטול
 דדי כט' פסוקים כיון דבהכי פליק ענייניו אלא שנהגו לכטול
 כדו להגלים לעשרה וב' כראה מתידון הרין והתעופות דאין
 צריך לכטול ע"כ:

עוד שם הרב כתב הכלבו פורס פתל לה' כמחז' שכת'
 מדרך בורא מאורי האש יוס' אומרים שכבר כטור
 כיוצר המאורות איכא למידק ליה דאמר שכבר כטור כיוצר
 המאורות ונר' דככות לשון זה כך הוא שיש אומרים שלא יבדק
 מזהו דכיון דכבר כטור והתחיל בדר פדכ' וקריאת המגילה
 היינו מפרד ערכית שקדור באותו הלילה פטור הוא מלכרך
 דאין הברכה אלא מהדר ההכלה לא מפרד התפלה ועוד
 איכא למימר דשני טעמיהם ככרכת בורא מאורי האש
 אחת משום דכברא כליל מונוציאסכת וחד מפני שאין להכות בו
 עד שיכרך וק' אחר הי' אומרים דאין לכרך בורא מאורי האש
 כיון דכבר כטור המאורות דאמר בכרכת קרית שמי
 גולל אור מפני חשך וחשך מפני אור והא לחד טעמא נפיס
 די חוכתו וכמן שהוא כתעלה ערכית והמגילה גם כן היא
 מהסדר יכול לקרות בלא ברכה ולאחר כך בכיתו יכרך בורא
 מאורי האש וכתב הרב הגדול דיש לברך כיון דמין הרין
 צריך לברך דבהכה מהאור מה ל' א' כטור כיוצר המאורות
 אש לא כיון דכרכה זו היא דריכיה מס'ס' ההנהיה יכרך אותה
 עד כאן:

סיבת הרצון

חייב כל אדם ליתן מתנות לעניים ולפחות התי מתנות
 לשני עניים נראה לי דשעס מצוה זו שתקונה לתת
 מתנות ומשלוח מנות היא דלא די שקם אותה להר' ויניולו
 אלא אפילו מה שהיו תלמים ורובים שהיו כמכרבים לפעמים
 ולשפחו ושיטלו כל מה שיש להם אדרכה גם מזה יניולו ולא די
 זה שעשו כשוואים כצדונן ושללו את הללניהם וכחו את בוניהם
 אש שכיוה לא שלחו את ידן וכעת שהיו ככרן תקוו לוקחין את
 ממון והיו אחרים להם לחאר אבו הרגיס אותן והמתמן שלם
 הוא לפיכך תקם סיהיו נותים חכמות ללכונים ואכייונים
 הוא הדין כמשהו אלא שמייעוט דביס פסיחו ומשלוח מכות
 נכ' כדרך השרים שכותבי' ושלחים מתנות אלו שם ומשלוח מכות
 ליקח את ממונם וגם היו לוקחיה כמו שכתבו ע"כ:
ובגמרא תמי רב יוסף ומשלוח מנות וכו' דבי יהודה
 כשיאה

ראש יוסף הלכות מגילה

פה

ג' שאם שר ליה לרכי הושיעא אשמוא דעב' תילתא ונרבא
 דחמר שלח ליה קיימ' כנו רכי ומשלוח מה' וכו' ומתנו לאכינו'
 ואני תמיש' דבשלח' ומשלוח מכות קיים דהא תרי מכות איבא
 וכמו שז' דפי' והן אשמוא דענינא ונרבא דחמרא אבל מתנית
 לאכינוס' הי' קיים ואוי' משא' דהא' דשלח הוי כדאי' לשלוח
 מבת' וגם הוא מכות א"כ לא הוה ליה לתקוני' אלא המזנה
 דמשלוח מכות דא"כ איבא תרתי משלוח מכות וגם מתכות
 לאכינוס' ועוד דאין כאן אלא מתמת' לאדם אחד ואי' משום
 כנו ביתו אש' כן כל מי שנתן לאיש אחד שיש לו כתיב באמר
 פלוני שקיים מתמת' לאכינוס' ואולי דמירוי' הכא ככי האי
 גוונא דבשלח' המנות' ר' יהודה נשיאה כבר נתן לר' הושעיא
 מתנות' ונתן ג' לכבוד שר' דבי הושעיא מתנות' ומשה' בשלח
 אשמוא דענינא ונרבא דחמרא שלח ליה ה' עכשו קיימת' כנו
 תרתי משלוח ממת' ומתמת' לאכינוס' שנתן להם כבר וזה כר'
 או אפשר לומר דעב' דלא קיים בו אלא משלוח מכות לכך שלח
 ליה דקיים וקיים וגמר הכתיב דומת' מת לאכינוס' כלו' שנתן
 מתנו לאכינוס' אחרי' כמש' דקיי' כנו ככי' שלוח מכו' ומתמת'
 שנתן לאחר' הכתיב שאמר ומשלוח מכו' ומתנו' לאכינוס' ע"כ:
 ברב' הטור מעות שבכו לחלק לעניים כשד' אין ראש' אים
 לשמתן לנדק' אחרת' ואי' העני' וכו' וראה דכות'
 רכי' הטור בב' הכתיב' שהובאה שם בהשוכר את האומנין
 כמו שבי' שם התוס' דתק' איירי' בבבאי' שגבה כמעות פורים
 לנודך העניים' לפשרת' פורים' אינו יכול לשנות' לנדק'
 אחרת' אלא הכל יוצא לנודך' שעודת' שורים' לעניים' ואם יתיר
 ישול' לכים' של נדק' ור' אב' עוד מערי' בעני' שכבר נתנו לו
 מעו' פרי' דגם בעמי' אינו יכול לשנותו' לענין אחר' לא יוצאהו
 כמנות' שערות' פורים' אלא שקשה ליה איך כתב הטור הרון
 ג' דהי' והלמ' כשהוא' וכמו שהקשה הרב הגדול' ז"ל
 לכך כראה לומר דכות' הטור היא זו דמעיקרא מירוי' בבבאי'
 וכמו שכתבנו דאין יכול לשנות' כלל לנדק' אחרת' וכמו שאמר
 בגמ' דשאי' פורים' אבל יתן המעו' לעניים' ולא שוי' הגבאי'
 וכמו שאמ' תק' ואחר' כך מירוי' בעני' שכבר קבל' המעות' דאין
 רשאי' להוציאן' לדרכ' אחר' כלו' דנודך' שחיותן' המעות' שכתנו
 לו שיעשה' שערות' פורים' ולא יצי' אותן' לענין אחר' לא יעשה'
 מהן' השעורה' ואם יתיר' מהן' יכול לעשות' מה שירצה' מהן' וזה
 אפי' דשכ' מורה כזה דאי' כלי' רשכ' הייב' על מה שאמר ר' א'
 דאין העני' רשאי' להוציא' כלל מהמעות' שנתנו לו אלא הכל
 יהיה לשערות' פורים' משום דסבורא ליה דכל המעביר' על
 רעת' כעל' הכית' גזון הוא אבל דשכ' פלוג' עליוהו' בין לתק'
 בין לרכי' אשמוא דסבורא ליה כפי' או כפי' על דעת' דמאיר'
 שאמר' כן משמיהו' ואמר' דבגזון' לשמתן' אבל מ' וקיימו
 באותן' שעות' גם כן שערות' פורים' דאדעתא דהכי' כמו נתנו
 להם' וכו' יהו' הר' ורמ' כס' והראש' ומה' שכתב הטור ואין
 מרקדקין' דכר' וכו' האי' ואין' מרקדקין' אינו פירוש' של ואין'
 מרקדקין' דקאמר' בגמ' בכרית' אד' האי' כריתא' הויא' פרושה'
 כמו שפיר' רש' דהיי' על רכי' הוצאת' הסעודה' וכבר כתבנו
 דהטור' לא כפי' כהא' כהי' תנאי' לא האי' אין' מרקדקין' הוא
 מדכרי' הירושלמי' וכמו שכתב הרב ע"כ:

ויטלכיס' של נדק' ורכי' אשמוא דעב' תילתא ונרבא
 לשנות' וכמו שאמר' תק' דכהא' לא כלני' דמעביר' על דעת'
 של בעל' הכית' גזון' הוא אבל מ' אש' כתבה כמעמד' אשמו'
 העיר' יכול לשנותו' אפי' שבעל' הכית' לא נתן' לאל' דעת'
 בעודת' פורים' ורשכ' סוכר' דכין' הכי' וכו' הכי' יכול' לשנותו'
 וכמ' ונאעפי' סדך' כריתא' מבי' הגמ' לקמן' כפי' המקבל' ואין'
 כתו' ר' אלא' הכל' כתו' שם' כחלקו' א' אין' קושי' רכי' וקשתבה'
 כאלו' כזה' הנוכח' כתבה' שם' כקנרה' לכו' לכאר' דכרי' רשכ'
 ולהקשות' עליו' על מה שאמר' שם' בכתב' המקבל' טדה' מהכחו'
 לזרעה' חסין' לא יערינה' שיעורים' רשכ' אומר' וסריך' על דברי'
 רשכ' מהאי' כריתא' דקאמר' ורשכ' מקל' דכר' דיכול' לשנות'
 מדכרי' בעל' הכית' אפי' דלדריה' אין' כאלו' כפי' קושי' דשאי'
 מתניתין' דקאמר' ליה' בגירוס' שיערינה' שיעור' דמשמע' אבל'
 לא חסין' אבל' הכא' כמעות' פורים' אפשר' שכונת' כפל' הכית'
 גם כן' שיעשה' העני' כל מה שירצה' וכפירט' כמו שכתבנו'
 על הכרת' רשכ' דהא' הכל' הכית' פתח' הוא' בות' קאמר' כ' משום'
 זה' הוא' שכיאה' שם' בקנר' וראה' על זה' שאינו' מבי' ג' כ' מה'
 שכתנו' שם' בפרק' האומנין' אבל' לוקמין' ענינא' ושחטין' דכראה'
 דלא' ברקדוק' הכי' אש' פ' ונאעפי' שהר' ויהא' הביא' כאלו'
 כפי' האומנין' כמו' שהיא' כתוב' שם' כהמקבל' אין' זה' כלום' דכיון'
 דמה' שהביאו' אינו' אלא' לדחותן' מהלכה' הביאו' כל' שני' הר' עית'
 כאלה' דבגזון' אין' הלכ' בות' מה' זה' נל' וכפי' האומנין' האי' דמנכת'
 פורים' להכי' דאית' ליה' לר' דאין' יכול' לשנות' מדעת' בעל'
 הכי' איבא' למידק' דהא' כתבו' שם' התו' מההיא' דערי' דכילו'
 כה' ליר' הגבאי' יכול' לשנות' ואפי' אחר' מקורה' זו' לכה' בות' תירצו'
 התוס' דהא' אבל' פורים' שאינו' נדק' לא יענינו' טעמא' דכפירים'
 יש' לעשות' שערות' פורים' ושא' לא יעשה' שערות' פורים' והיה'
 עבדון' במקום' שמה' אבל' שאר' נדק' דהי' דעת' כפי' ש' כפי'
 לשם' נדק' זו' בגזון' ממורה' זו' לכה' יכול' הגבאי' לשנות' לנדק'
 אחרת' ואין' כאלו' מעביר' על דעת' כה' גזון' היו' וזה' כתיבה' התו'
 אפי' לרע' תק' א"כ' מאי' מוכח' בגמ' ראות' ליה' לר' דמעביר' על'
 דעת' כה' גזון' הוי' מההיא' דפירים' דשאי' פורים' וכמש' התוס'
 ותו' דמאי' דחי' בגמ' דילמא' התם' נמי' אדעתא דפירים' יהיב'
 אדעת' דמירוי' אחריו' לא יהיב' דהיה' שהביאו' התו' כמו' קאמר'
 כפי' מקורה' זו' לכה' מה' שלא' קאמר' כן' במעות' פורים' אלא' בתם'
 נתן' לו' ועכ' קאמר' התם' במורה' דיכול' לשנות' כ' כ' כפירים'
 אבל' כמ' טעמא' דכרי' התוס' דכתבי' כפירים' שאינו' אפשר'
 לתרצו' קושי' זו' ותו' איכ' למיד' דכרי' התו' דמאי' שריך' מההיא'
 דערכין' דדילמ' שהיא' כרשכ' דאית' ליה' דיכול' לשנותו' והלכה'
 כמו' וכמש' הר' ור' אשכ' דה' א' ואולי' דמכח' הסתמו' הקסו'
 התו' ורע' דמנכ' אותה' העיר' לאות' העיר' היו' נמי' במנכ' פורים'
 וזכי' כתנו' התו' מהכרח' מה' שתרצו' פרי' שאינו' משאר' נדקין'
 דיכול' לשנותן' ועיין' בקושי' לו' דאין' כאן' מקומו' להאריך' בה'
 ואין' כן' בונתבו' ככאלו' עכ' לה' זל' זל' ה' ו' אשירי' פי' אין' הגזכר'
 רשאי' להפריש' בו' כוכ' ההנה' היא' לר' לא' ואם' הגזכר' באומר'
 דעתובך' צריך' להני' לסעוד' פורים' והשאר' ישול' לנדק' דשמו'
 לא' יפסיק' א' יעשה' ויוצי' לסעוד' פורים' כל' מה' שנריך' קדים'
 שיטיל' לנדק' אחר' אבל' כשנמ' לעשו' כסעוד' כשפס' אז' המעו'
 ששאר'ו' שלא' היו' צריכין' להוציאן' וישול' לכים' של נדק' אבל' א"כ'
 מעיקרא' שיוצי' הגזכרים' כל' המעו' לנודך' סעוד' ומה' שישאר'
 מהעוד' יסדרו' וישול' לכים' של נדק' וזה' שלא' דכרי' רש' סכת'
 אכל

ראש יוסף הלכות מגילה

אכל לוקחיה את העגל לרוח בכל המעות דכראה כפירוש
 דמיקרא נרין הנבא להניח כל המעות לנזק סעודה
 ואם אחר כך יתיר שלא יפירוש לאכל וימכרו לזכר
 של נדקה ולשם הכריתא משיע לפירוש דש' אכל העגל הוא
 יותר טוב כדברי ההנהגות דמה לו לנזק להניח הכל לפני
 אכילה ואחר כך למכור ויפסיד כזה הנדקה יותר שיהיו
 שמעו ביד הנזכר ויניח כל היום מה פנדין לרוח להשתכ'
 ולשכוע וישאר המותר בדמים וכוה לא יהיה הפסד לנדקה
 ולאכילת לוישכ דברי ההנהגות כפירוש דש' אע"פ שאינו כראה
 דמה שאמר אלא בחתולק עשה צרכי טרום דהיינו שוניא
 כל המעות לנזק אכילה ואחר שיעשה כמשפט שהניח הכל
 לסעודה וכמו שכתבו ואכלו והותרו יקח המותר לנדקה
 והראשון וראה עד כאן :

עוד הרב כל כתוב כהנהגות אשרי פראק אפא דמגילה
 מעות שחשב כלבו לחלקן כיוס פוריו וכו' אותהמעו'
 עצמן חייב וכו' וכתב הרב שהטעם משום דכירא ליה
 דנדקה מחייב במחשבה ולי קשה לאשכח דכירא ליה
 דנדקה מחייב במחשבה היינו דוקא כרי שיתן אותה
 צדקה ששכב לעיניו מחייב הוא כה אכל שיהיו אותהמעו'
 פנמן מבא לן ונאלי כיון דכחשבה מחייב וחל עליו חיוב
 צדקה ג"כ אותה המשתשחשכ עליהם הן כמו באותו חיוב
 זה נראה לו לרעת הרב אכל קשה מההיא דתניא אמר שלע
 זה לנדקה עד שלא בא ליד הנזכר דיכול לשמחה אכל משכא
 ליד הנזכר אינו יכול לשמחה ודוק ותשכח ועיין :

סימן תרצה

בצורה להרכות כסעוד' טרום וצרי' שיסתכר עד דלא יר'
 בין ארור המן לברוך מרדכי ואם אכלה בלילה וכו'
 נראה דטעם רבוי הסעודה ושתיית יין הוא דכשומה אסתר
 להמן כחשתה היין היתה היא ומרדכי וכל היהודים יתעבים
 זענובים ודואני והמן היה שחם כחשתה היין וכיון שכהתך כל
 שחמתו לאכל ואכל היהודים כחשתה ג"כ תקנו שיהיו וישתו
 ויטברו מאחר דחשתה הסעודה ושחבתה שהיה רונה המן בו'
 לאכרס ונתלה מחמת זה הוא וכמו על העץ לכך תקנו שיהיו
 יומ' חשתה ושחמה ולפי שסעודה שפשתה אסתד המלכה היתה
 כיוס לפיכך אם אכלה בלילה לא ינא דדמו לסעד' אסת' תקנו
 יומ' חשתה ושחמה דיומ' רונה לימ' ווס ולא לילה ולאשוקי מח'
 שכתוב בא"ח דמכילא הרב זל דאם אכל בלילה לא ינא הייב
 דוקא כעין לילה בלא נר ואכוכה וקס הלנו דהא כנמ' מפיס
 ליה דלא ינא משום דכתי' יומ' חשתה ושחמה דמשא דכו' צרי'
 לעשותה ודומק לומר דמי דקאמר קרא דל מעין יוס דהיינו
 כשאכוכה כנגדו דודאי דקרא לא מיירי בכיו ועוד דבכחה
 דוכתי' חייבן דמביק בנמ' דרשא ועמין מדכתיב ינא דמשמע
 כיוס ולא בלילה דהאמילה דאין למול בלילה לא כיוס משקיבן
 ליה מדכתי' כיוס האמזני חול יכו ולא דרמינ' הת מעין יו' וכנר
 ואכוכה יכו למול בלילה לא אין לחול כלל בלילה לא שיה' לו
 לת קנת טעם לרכי' ח' דכיון דהמגיל' קריבן כיוס וכליל'
 וכו' נכס שבעה להס כיוס וכליל' כן כן שמחת הסעודה היה
 להס לתקן שיהיה או כיוס או בלילה או לפסוד בשניהם כיוס
 ובלילה לשיכך כתב דלא דוקא ימי דאמר קרא אלא כעין עם

ואני ככר כתתי למה תקנו כיוס ולא כלל דכאם סיפיה
 סעודת' אסתרוג' כוהניס לעשותה כיוס אחר וכן
 המנהג דכאות עשה בית סעודתה של אסתר בשהחזיק להעין
 וז' ש' עד דלא ירע בין ארור המן לברוך מרדכי כן שא' לשון
 הנגמ' ומשום דקיימא לן דנרין לברוכי למרדכי ולאחר ל' אסתר
 משום כיו קאמ' עד דלא ירע וכו' וכמו שכתב בן הרין ולשון
 זה שכתב רבינו עד דל' ירע בין ארור המן לברוך מרדכי כך
 כתוב גם כנמ' אכל כתבו פס' הקום דנרין ג' כ' לומר ארורס
 זרש כרובה אסתר ארודיס כל הרשע' כרובי כל היהודי' וכתב
 הרב זל דטעמין דאין עד דלא ירע בין ברוך מרדכי לאחר
 המן אפי' ישתה טוב לא טע' ולי אין זה הכרח דודאי דאין שתי
 טובא וישתכר הרכה אפי' ארור המן וברוך מרדכי לא ינא
 יוכל לאומרו לא נראה לי דטעם התוב' והרין רכעו דלא ירע
 בין ארור המן וכו' וכל השאר כדו' שלא ישתכר הרכה דכיון
 דנרין להכחין בין הרכה דכדים כמעט יין שישתה חתך
 מהרגלו יתכלכל ולא יהיה יכול לכונן זה איתו ספיר עם מה
 שכתוב בא"ח דאין להשתכר הרכה אלא שישתה יותר מעט
 מהרגלו לא אלא דהא דקס רכה ושחמה לרכי וירא קשה לוס
 דדומק לומ' דמשום ששתה רכה יותר מעט מהרגלו ינא כ"כ
 הדעתו ושחמ' לרכיה החכיב לו כנכא ונמ' אס כאמר שפע'
 שלא כדיון ששתה הרב' ממה שהיה הדיון ח' עשה שלא כשור'
 ולא הוה ליה לקודשא ברוך הוא להחיות את רכי וירא משום
 תבילת' אע"פ דיש לרחו' דמ' ח' ק' כה רנון יראו יעשה ואת
 שיעתס ינא עווישע' ונמ' מה שעשה לשם שמים עשה מ' לא
 קוה ליה לעשות שלא כשורה אע"פ שזה קשה לפירוש שכתב
 ולהי' דכתוב בא"ח מ' ככרא יפה היא שלא להשתכר
 הרכה וכמו שכתוב בא"ח שהשכרות נורס לרכי' דע' הדכס
 מאר ועוד נראה לי לומר דמה שכתבו התוס' דנרין ללא ירע
 בין כל הדברים האלו משו' דקאמ' כנמ' שאמ' דנרין לברוכי
 למרדכי ולקלילי להמן קאמ' ג' כ' אלו החל קנת שכתבו כאן
 התוס' לא שהתלמוד בכאן קנר וכמך על מה שאמ' התוס' ומאין
 דלא אמרו ג' כ' שלא ירע בין ארור המן לברוך מרדכי וכו'
 התוס' כנמ' שאני האין דלא שייך כיה הכמה בין טוב לרע ג' כ'
 ושר' שכתב הרב כזס הרין דכתב כזס הר' אכריס דמהי'
 עובדא דקס רכה ושחמה לרכי וירא אידמיאל האי
 מימרא דרבא אפי' כעניו לא דאיתי מקום פיראה משם
 דאידמיאל האי מ' מרא גס ראיתי כל המחבר וכו' ופסקי הלכות
 שהביאה ונמ' למהלן לרמיו' דכ' שכתבן בנרולי' כגון מרדכי
 ואכתר וכל חברי מרדכי ווס אינו כ"כ קושיא דאשכר דמשו'
 פקוח נפש היו יכולין לרחותו ואשכר לתת קנת במקך להאי
 דכתב הר' אכריס מרהיבא במירא סמוך להאי מימרא דקא'
 רבא דחייב לבסומ' וכו' האי מעשה דרכי וירא ורכה לומר
 לך דאין מן הראוי לעשות כדברי רבא דפוק חזי מה אירע
 משום האי מימרא דקס רכה ושחמה לרכי וירא ווס כאן אין
 ראוי לפשות דמן דאין הוה ליה לתלמוד ללאתי האי מעשה
 דרכה ורכי וירא קודם ס' מימור' דרכה דהס היו קוד' לרבא
 הרכה דרכותיו היו לא דאי דאת' למי' הכי דאין ראוי לעשות
 כרובי משום דאתי לדי' ד' דאע"פ דעם לרמות ולומר דלרבי
 מייתי' האי מעשה אחר מימרא דרבא לומר לך חזי כמה
 צריך לבסומ' ולקיים האי דינא דרבא דס' הכי תני
 חכמי' רכבי' ינא' משתו כל כך עד שגאבת סקס
 אחר

ראש יוסף הרבנות מגילה

פו

אחד מהם ושחמיה לחכמים ועוד דרוך בתלמוד כוא לכתוב
 מיר אחר המימרא מו שאמר כל הדברים השייכו להאי
 יומרא ולהכי כתב האי מעשה דכנה ור' אורא בתר מימריה
 דרבא מח כיון דהמעש' יש בו כשר סברי דמשה סמכו בנח
 האי מעשה להאי מימרא לומר דאינו מן הדין לעשות וכבר
 כתבתי דאילו מימרא דרבא קיימת אין ראוי להשתכר עכ' :
 עוד שם הרב כתב המרדכי משום ראיה דנריך לנהוג
 בלילי שבת ויומא דמזיא וכו' ברא דנריך להגיה ולומר
 דנריך לנהוג בלילי פורים ויומו דמזיא דקריא אל' אפ' ל' כיון
 רבשורי קאי קאמר דנריך לנהוג בלילי שבת ויומו כלנו דכחו
 ככס' כו' הגי' בקדושה ובאכיל' וסתייה כו' וכלל' כן כמו בפורים
 יהיה לילי כיומו והמחבר הכין דברי ראב"ה שכתב כן לכל
 הדברים כין לענין הקדושה כין לענין השערה שחייב לעשות
 בערות שרי כין כיום וכן בלילה ותמה עליו דהא קאמ' בנח
 בערות פורים שאכלה בלילה לא ינאווה שכתב ראב"ה היא
 כמו הסברא שכתבתי לעיל דמן הראוי הוא לעשות בערות
 פורים גכ כיום וכלילה כמו קריאת המגיל' וכבר רחיתי פכרא
 זו לעיל ולקטויה שכתבתי דשאם כן לה המחבר ממה שאמר
 בגמ' בערות שריים שעשה בליל לא ינא' ואמר ראב"ה דל'
 שאכל' בליל' ולא כיום דאז לא ינא' דנריך גכ לעשות כיוסוהיה
 והוא הטעם שאם כיום לכד דאינו ינא' דנריך גכ לעשותה
 בליל' וקאט' כליל' דהוא תחל' הוין ול' כ' לור' אפשר דסכרת
 ראב"ה דקאמר דיומו כליל' לאו היינו לענין שערה גכ אלא
 לענין קדושה כלו דכמו כיום אשור לעשות מלאכה משום מהג'
 ובמי שיבא כשי' הבא אחר זה כן נמי בלילה וכן לענין לומר על
 הדין אבל לענין שערה לא מיירי וכל זה לא כתבתי אלא
 להתלמד אבל לא ראיתי דברי המרדכי במקומו עד כאן :
 עוד שם הרב כתב בראש נהגו לזבל בלילי פורים אחר
 התענית נדריק' לומר בלילי פורים ודעוים אחר התענית
 זכר לזעזועים וכו' איתא בנמר' ק' ר' דנס לאתבר האכילה
 ודעוים בשי בכרת ר' יוחנן דהלכתא כותיה ועיין שם ותנח
 עוד שם הרב ונא'ל רבינו האי מי ששכח להתענות
 בפורים וכו' ושייב' אין כח בפורים לרמות שם שמים
 ואפשר לו לעשות הסעודה בלילה וינא' ידי חובתו ול' דאם
 ח' אפשר לבתי' את נדרו וינא' שיר משיכטל מצות הסעודה
 ומה שכתב דיעשה בלילה וינא' ידי חובתו זה אינו דהא
 בערות שרי' שעשה בלילה לא ינא' ונא' דישפר הווא' ל'
 חפין לילה כמו שהתו' בראש אבל מח קשה דא' דיכול לעשותה
 בלילה וינא' אין כאן דיובן כמי שנודר להתענות בפורים
 דהא שרי' כשאר ימים לענין זה כיון דיכול לעשות בליל' ונא' ל'
 משום מי שלא עשה בלילה או שלא היה לו בלילה לעשותה
 וכבר ר' ראוב"ה כסבר דחית' פכרא וו לעיל ע"ש : אבל
 אז כיום או בלילה וכבר דחית' פכרא וו לעיל ע"ש : אבל
 מח קשה דמי שעבר הלילה ולא עשה' ולאחר כד להתענות
 כיום פורים עצמו דעכסו אי אפשר לקיים בערות פורים אם
 יתעבה ולא יהא דיון אם יקבלו לסלמו עדינאית הבככים
 דלרבינו האי משמע דמשום דיכול לעשותה בלילה יתעבה
 אבל אם לא לא יתעבה נראה דנס לרבינו האי אשילו אי אי
 אפשר לקיים בערותו מח יתעבה אם לא יתירו לו נדרו דהא
 קאמר אין כח במצות פורים לרמות שם שמים דנר' ל' דהכונה
 היא כין פורים מדברי פטריסוה שדבר חל עליו חיוכ' מן

התורה יש לנו לרמות התענית מפני פדויה שאין כן אם נדר
 להתענות בשבת או י' אורח שהם מן התורה שאין להתענות
 בהם דכאן אין נדרו קיים' ולפי הצעור היה נראה לומר דאם
 נדר להתענות בפורים דלא יתענה ולא יהיה הנדר חל עליו
 דהא חיוני כמי שדבר כך ימסו לא ירעו כהם שכתב' ול' דמות
 להתענות וחייב להתענות בהם מטעם כולל ולהלכסם אז
 אינרעו בהם חכמה ושרים לא יתענה בהם דבר' כפירי
 צרכין חיוני ואי ככולל אחרי' דאשילו בשבת מתענ' וכפירי
 לא כשנדר בפירות יום פלוני דאמרוין דאם נדר בשבת
 להתענות שבת דאין להתענות כש' אם נדר להתענות בפורים
 דאין להתענות דכ' הווא' שם שמים כנדר ככולל כמו שהווא'
 כנדר בפירות זה היה נרא' כש' כדתי וכפי דיון של הרמב"ם
 זל' אלא שראיתי באלו הדיובן ערכוב רב כין הפוסקי' ולשכך
 אין לי להאריך כאן בהם אבל מטעם אחר נראה דיש לומר
 דיוי שדבר להתענות בפורים דאין להתענות משום דבר' וימו
 פורים דברי קבלה ושרים קבלה הדי' הן כדברי תורה וימו
 מו שדבר להתענות בשבת או י' שם שאין לו להתענות כן מו
 שדבר להתענות בפורים לא יתענה אמצתי לזה ספק' בנח'
 דטריסרמונו הוא כתורה כהא דשלחה אהבת' לתבמי' קטעני
 לדורות ומנא' מקרא' בתורה והקטעוה ועוד מנא' ספק'
 לדברי משה שהביא הרב זל' לקמן בסיון הבא אחר זה כשם
 א' דכתב דהאזנן מותר בבשר ויין דלא ארי' עשה דיחיד
 דאכילות ודחי' עשה דכוס דאוריתא לשמות כבור' דרברי
 קבלה שכן כדברי תורה והא' התם האזנן אקור' בבשר ויין
 רין תורה לכולי לעלמא ועם כל זה אתי מצות פורים ודחי'
 אותו אף כאן דהנדר דין תורה הוא אתי מצוה דשרים
 דהוא דברי קבלה שהן כדברי תורה וירמיהו ועיין לעיל בבית
 א' כדברי הראש שהביא הרב וכמה שכשכתי' ג' בהגות' אלא
 שהרב כ' זל' פסק כ' תענו' דמי שדבר להתענות בפורים שחל'
 עליו חיוכ' תענו ויתענה אלא לא יתירו לו ומדברי שאר הפוסקי'
 שם בסיון א' דל' כדברי תורה ועיין ער' בהן :
 עוד' שם הרב ונא' החליף בערותו כש' חכמו ינא' וכו'
 ופירש הדין וכו' ולפיכך שולחים וכו' ורש' פירש
 מחליפין זה אוכל עם זה כשהו וכו' וקשה לי על דברי ראב"
 לא היו מקיימי משלוח מנות וכו' ל' כדבר' רש' חייבדי'
 על אדני כו' דאי כדברי הדין דפירש דוה שולח ליה כשדתי'
 ח' לזה בערותו מה שדבר משלוח מנות איש לרעהו ודאי דוהו
 פטט המקרא' ואע"פ שהיה אפשר לומר דעתי' דין דמשלוח
 חמ' היינו שישלח כל חר לחבריה על מנת שיטעם גכ חכרו
 ומעשה זה אשמועינן דאפילו כן בלילי' לעשותו וכו' דרש' לא
 כיוחא ליה כהאי סינוי' ולשכך כתב דוה האזנן כמו הקיימי
 מצות משלוח מנות איש לרעהו דכיון דהא אוכל בבית זה עם
 שכני' כהא' תמת' איש לרעהו דכיון דהא אוכל בבית זה עם
 ועוד כיון דעל' תכא' זה אוכל' בביתו כד' שכני' כהא' אוכל'
 גכ הוא בביתו הוה ליה כאלו יתקנה לו חני' בערותו ומנא'
 שאוכל זה מזה וכבי' האי גונא' מיקרי משלוח מנות אע"פ שאין
 שולחים כלום או אפשר מיי שהיה זה שולח בערותו ככיתו של
 חכרו והיה מקנה לו ואח"כ היו אוכלים ביחד וכן היה עושה
 החכם האחר כשהו כהא' עכ' : ומשלוח מנות אפילו שלח
 לעשר ינא' דהא איש לרעהו כתיב אבל מתכו' נריך סתן
 לעכ"פ ואם כתב לעשרי' לא ינא' דהא מתכו' לא כונו' כתיב עכ' :

ראש יוסף הלכות מגילה

טימן תרצו

או דרכנו או מהני מכהנא שהקטוב לאכור פליהם כמו פרכ
 פכח שאסור מחנות ולמעל מפני הקרבן והכ הובטו מן גברא
 הוי מכהנא ונכ ערבי שכתות ויט שאכורין מן המנה ולמעלה
 נכ כן כפי קושיה הנמרא רהתם כפייה מן הפיוזומים דהרין
 מהני מנהנא לאכור שאר הויס אבל לאידך פירושא דהרין נכ
 בערבי שכתות ויט שאסורים מן המנחה ולמעלה כיון דלא
 קמייר אוכוריהו דלא מדיון אומי לא מהני מהנא לאכור שאר
 הויס ואפעי דנהנו אין כאן מנהנא ואכ' כיון דכורים משורת
 הרין מן כו איסור מלאכה כלל אחאי אמרוין דבתקום שנהנו
 שלא לפעות העושה אינו רואה כיון דכרבה לעולם ורב אחאי
 לטייה ליה הוא נכרא דרמי כיתא וכברט לדכרי אל' שכתב
 דמדיון אומי קטיא לי טולא מהאי דהכתיבי וכמו שכתב
 כע"ה ואולי דכורים שאני כיון דמעיקרא היו רונים לעצות
 אותיות ואפעי דלא קבילו עליהו דכר דכשדוים אמרו שאין
 רוני ליכסל ממלאכה מה' כיון דחורו והנהנו שלא לעש' בתקום
 שנהנו הלכאלו קבלו התקנה שמשו כראשונה דעשאם כמו
 יט ועיין ועוד דכר כוה כע"ה פד כאן:

ובגברא על האי דכטע וכי נטיעה כשמים קאמר רהוא
 כד מרכיבד הוי וכי נטע בט' ונטע ופרין ליה
 מהאי דאמר רבא דהאי דכתיב במגילת תענית את יוס' ו
 ואתיים ט' וימי פורייא אינון ואמר רבא לא נכרפה אל'א
 לאסור של'ה כזה ולי קאיא דמכא ליה לרבא דמאי דכתיבי
 במגילת תענית היא כדי לאסור של זה כוה ושיהיה דינן שיש
 דאנא אמיתא דלא כתיבי במגילת תענית אל'א לעיין לאסור
 לפיכה ולאחריהם כגון הקודין כ"ד אכורים בהסד ותענית
 כיג דהיינו לפיכה וכט' דהיינו לאחריהם והקידים בט' ויהיו
 אסורים כ"ד דהיינו לפיכהם וכ"ו דהיינו לאחריהם אבל לא
 שיהיו שוין ואם כן יאנו מן דלאו ישיהו אסורים במלאכה לכל
 חד וחד כדיון משום יוב שלפניהם ולאחריה' דהא דמ דמותר
 כערב שלו במלאכ' וגם כפקא מיבא או אחאי לפניהם ולאחריהם
 וכמו שכתבנו והוכחנו לעיל בפרקין א' ועכשו שכתב מגילת
 תענית דאמרי' חכה ופורים לא בטלה אבל לפניהם ולאחריה
 בטלה דמותר כ"ד לככי ט' ומותר בט' ולכמי' ד' וכמו ש
 רבי ככר בטלה מגילת תענית ומשום הכי נטע רבי כט'
 דהוא כר"ד הוי אכ' כן מאי פריך מהאי דאמר רבא לר דכרי
 יאמר כמו שכתבתי:

ועוד לרבא עצמו מכא ליה למימר הכי ונראה לי לומר דאי
 לא אתי אל' אחאי דכתבתי דהיינו לפניהם ולאחריהם
 לא הוי ליה למכתב במגילת תענית את י' ואת ט' דלא
 למכבד כהון וכו' מאי האי דאמר יומי פורייא אינון דאי
 לכונייהו אהרדיה אתא ומכא זה פריך כגמ' אבל רש' פירש
 כגמר לא נכרבה לממתקבמת שהרי כתובין במגילת אבתר
 שאסורים בהבסד ותענית כד דמחא שכתבו י' וט' וכמגילת
 תענית מוכח רבא דאתא לאסור של זה כוה ועיין:
ורו דקאמר ה"ח בהספד ותענית אל' מלאכה יוס' א' ותו
 לא ופרין איבי והא רב מוסי' לשהוא נכרא וכו' ולא
 נ"ח כתיבי איכא למירק מאי האי דקאמר דהסד ותענית
 אבל מלאכה יוס' א' דמאן פלג ליה בין דמגילת אסת' פבול
 לבולה ואתא מגילת תענית לאקושיהו אהרדיה לפה לן
 לומר דלזה הוקשו ולזה לא היקשו ואי משום דמית' כתיב דלא
 למכבד ולא להתענות כהון ולא הווכר שם מלאכה וטעם
 דלא

פורים מותר בעצת מלאכה ובמקום שנהנו שלא לפעות
 אין עושין והעושה אינו רואה סימן כרכה לעולם
 זה כתב כפי שינוי'א דרכה כריה דרבא דקאמר דמלאכה
 לא קבילו עליה ונכר רלטייה לההוא גברא משו דנטע במקום
 שנהנו איסור אבל מן הרין אין כאן איסור בעשיית מלאכה
 ומכא למירק עליה רבא בר לטותא הוא רבא רב לטייה
 לההוא גברא ומעפי דמינו רואה סי' כרכה עכ' ראו ללטותו
 ואחאי לא כתב הטור אל' אינו רואה כיון כרכה לעולם לכד
 הוי ליה למיכתב דגריבין נכ' ללטותו כמו מה שעשה רב
 לההוא גברא דורע בתיבא נכ' כמה שכתב רבא כי' ז' על
 דברי הרמב"ם אבל המור' החמוס כל העושה מלאכה כיום
 פורים אינו רואה סימן כרכה לעולם קאמר הרב דכתב כן
 מההיא עובדא דרב דלטייה לההוא גברא וכו' וקשה ראי
 מההיא כד לטותא הוא ונריך לקבלו כוה וטעם רב ונראה
 לומר ראי לטותא דקאמר דאינו רואה סימן כרכה היינו
 מוכח דחייק' רב לטייה לההוא דורע בתיבא ולא נמח כתיבי
 מפתחא מרחל עליה קללה כד קללה הוא ורב אשמועינן
 דוה דבר קללה כל העושה מלאכה כיום פורים עמד בקללה
 נמשום הכי אינו רואה סימן כרכה ואכ' לכל מי שעשה מלאכה
 בפורים עומד הוא בקללה דקלליה רב וגם קודם לכן עומד
 הוא בקללה אל'א רבא אתא לגלות דבר זה ואם כן אין נריך
 עכשו לכל העושה מלאכה בפורים לקבלו דהא מקולל ועומד
 הוא ומשום הכי א' כו רואה סימן כרכה לעולם וטעם נראה
 דלא סביר' ליה לפסוק כתיב איתא דקאמר בגמ' ד' עולם
 כהנו ורב נטיעה של שמחה הוי מדלא הדיאו בשימין והונס
 לא כבידא ליה כמו שכתב אל' שהביאו הרב ז' דמדיון לכל מי
 שעושה מלאכה בפורים כיון שפסד' איסורא בכל ישראל
 דלכרורי הטור לא פשט בכל ישראל דהא מלניג בין מקו' שנהנו
 למקום שאין שנהנו:

ועוד מדלא פסק כגומיא כתר' דרב כטיעה של מנה
 נטע מאי ע' דאין כאן הפרש אל' ממקום שנהנו
 למקום שלא נהנו וכיון כטיעה של שמחה כין שאר כל מלאכה
 אכ' כנהו אכור ואם לא נהנו מותר בכל מלאכה ביקשל שמחה
 בין שאינה של שמחה ונס כמה שכתב כאן שמדיון אותו נס
 כוה לא כחר הטור דהא לא כתב אל' דאינו רואה סי' כרכה
 ואיכר כורו הוא הוי נריך ליה לאמר ורואה חילוק זה איכ' בין
 ערב פכח לערבי שכתות לערבי ימים טובים דבערב פסח
 שמתקייב ליה וערבי שכתות ליה לא אמרוין אל' אינו רואה
 כי' כרכה דקילי טפי מערב פכח דאית כיה קרבין:
עוד נראה לי דאיכא למירק דכיון דכורים מן הרין אין
 כו איסור מלאכה כלל ואין כאן נכרוד עבודה אס' כן
 אפילו במקור שנהנו שלא לעשות יהיה מותר דאין כאן מנהג
 כפימה שכתב הרין פירק מקום שנהנו על מאי דכריך בגמרא
 מאי אורייתא דת' ערבי פכחים אפילו ערבי שכתות וי'ט כמו
 וכירש הרין דכית' הקושיא כן הוי מאי אורייתא וכו' כלומר
 וראי מהנא דאיסורא לא אכר מידי אל' במקום שיש עיקר
 איסור או דאורייתא אי דרכין וגם רונים להחמיר יותר כדי
 לזכר מן העבירה נראה שם כפי' דלא מהני שנהנא דאיסור
 לא במקום דאכא איכורא מקדמ' דכא מן הרין או דאורייתא

ראש יוסף הלכות מגילה

ובתב הרב דנקסו הריף והדאס כשינוי רובה בריה
 דרכא דמלאכה לא קטלו עליהו ונראה לי דנס
 הריף והדאס פכירא ליה כמו שכתבתי בדברי הסור דלא
 פסקי כשינוי רואי בעית אימא כהנו דכיו נטע נטיעה של
 שמחה דלא הוהר בדכרובי כלל מזה אלף שינוי קמא רובה
 בריה דרכא בתם דית לא קטלו עליהו ומותר לעשו מלאכה
 ומאס הכי נטע רבי ורב דלטייה להוה נכרא משום דכרובי
 מותרין ואחרים כהנו בו איכור הוה דנראה דהכל במהנהג
 תליא מילתא ולי בהנו איכור הכל איכור בין של שמחה בין
 שאינה של שמחה כן כלל כדכרתן ובמש על דברי הטור גילויין
 והרן כתב מלאכ לא קטלו וכו' מיהו מוכח במרא וכו' ונטועה
 של שמחה מותר בכל מקום עבלה :

אבל הרב דרזבאן כתב הרמבם דהדין דמלאכה לא
 חבילו עליהו אלף שכתב שאעפי כן אין ראוי
 לעשות כו מלאכה דלא הוהרובי כל העושה מלאכה רואה
 סימן ברכה וכו' נראה מדברי הרמבם דכל מקום אינו רואה
 סימן ברכה וכו' אינו כפי האי שנוי רובה בריה דרכא
 דרואה במקום פנהנו בו איכור הוה דאינו רואה סימן ברכה
 אבל במקום דלא כהנו הא סימן דרבי נטע נטיעה כפודים
 משום דמקומו לא כהנו איכור ועוד מאי קאמר הרב דהאי
 דכתב הרמבם הוה מההיא עובדא דלטייה רב ולא נחמ
 כתניה דההיא במקום פנהנו איכור הוה אבל במקום שלא
 כהנו מותר נחמ הוה ואפשר דהאי דכתב הרב שכתב כן
 הרמבם מההיא עובדא וכו' היינו לומר דמה שכתב הרמבם
 דאינו רואה סי' ברכה היינו משום דההיא עובדא דחייבן דלא
 נחמ כתניה דהאי דכל מי שעושה מלאכה ג' כוונ פורים
 לא יראה כיון ברכה ממה שיעשה ואעפי שאיכורע שום ארס
 וינויא וינחמ מאי רופע מכל מקום יספור ולא יראה בו סימן
 ברכה וההיא דלא נחמ היינו משום דלטייה רב כההוא מעשה
 דעבד אבל כל שאר ארס שיעשה מלאכה אין מקלקל אותו
 כאלוהי שעה אלף עומד הוה בקלה ועוד דלטייה רב שחני
 דמיד מתקיים מ' מהיא דרקדקנו מדברי הרמבם דכל
 מקום איכור דאינו רואה סימן ברכה קשה כיון דהוה פוסק
 כשינוי רובה בריה דרכא' ונראה לומר דרעת הרמבם
 שהוה סוכר כמו שכתב הרב כסס א"ה דנקטלה אחר כך
 כהנהג ונתפשט איכורו כדוב ישראל אין מקום שלא כהנו
 בו איכור ופכירא ליה כמו אי בעית אימא דאשילו במקומו של
 רבי כהנו איכור אלף שר נטע נטיעה של מזה או של שמחה
 ומאס הכי כתב הרמבם שאעפי שיזותר משורת הדין מ' מ'
 אמרו חכמים שהעושה אינו רואה סימן ברכה ובתם קאמר
 דכל מקום הדין דכשט איכורו בכל ישראל בכל דרעת
 הרמבם אבל כמה שכתב בא"ח שכל מי שעושה מלאכה כפודים
 שמנדיק אותו כהא ודאי לא ככירא ליה כמו שכתוב שם אלף
 דאינו רואה סימן ברכה אבל כידוי אין באן ואררה נראה לי
 דאיכא למידק על האי דכתוב בא"ה דמדין אותה דמכא ליה
 דהא חייבן במשמים כפרק מקום פנהנו כההיא דהכתבי
 לעול דרואה בערב פסח דוס איכור מצות ולמעלה מחמת
 קרבן פסח כהא אש עשה מלאכה משמתין ליה אבל עיבי
 שבתות וימים טובים אעפי דאיכא כדמר עבירה מן המנחה
 ולמעלה אש עשה שום ארס מלאכה מן הפנחה ולמעלה אין
 משמתין אותו אלף עומד כאינו רואה סימן ברכה מאותה
 מלאכה

אלא הוהר מלאכה לאכור נראה דמא לא יסמעו ליכיל
 מחלב כ' וכן א"כ ג' כמי לימא לטמן פשרה שלא יהיו חייבים
 לעשות כשני הימים למי שעושה באחד מן הימים דמשה
 נא כן אשאר דלא יסמעו לעשות בעודה כל כך זמן דאשקוי
 חמונה הוה סימן הבא אחר זה משמע דוס לעשות משה
 ושמה בשני הימים ושאי דעודה איכה אלף חד שעה וגם
 באיזה דבר שיהיה יעשה אותה וגם אין שברות הרבה וכמו
 שכתבנו לעיל ומאס הכי אין קפידא אבל מלאכה יש קפידא
 דכטולין הס כל היום גם מאי דפריך מההיא דלטייה רב
 להוה נכרא ולא נחמ כתניה מאי ס' דמקשה דפריך זה
 טיין דכבר משכיל לעיל דרבי רלאו כרימיה הוה כשנטע הכא
 גמי איכא למימר לרב דמאי דלטייה משום דכר וימיה הוה
 וחבא מאי פריך ונראה דפריך מכח מאי דקבלו כעלי התלמוד
 האי ליפסא פסח דחוייה רב להוהא נכרא דהוה שדי ביימא
 כפודים משמע כאינה מן הימים שיהיה דהכי הוה ליה למימר
 נדי שלא שיעשו והא רב חוה להוה נכרא דזרע כיתבא
 בימא דקרי מגילה וכו' מדכתם הלשון משמע דכלל נזנא
 לטייה ועוד נראה לי דמאי דס' דתלמודא הוה דתי הוה
 גיומיה הוה ליה לרב לעשות השתלבות יותר נמרץ ולעכ
 נדיה אלף כיון דלא הוה בימיה לא עשה אלף לטותא ומשמי
 דכיומיה הוה ולא היה מחוייב רב לעשות אלף מאי דעשה
 עד כאן וכפי תדוק זה דמשי בעמרא דרבי כר' ד והוה נטע
 כס' וכראה דאין כאן משום מנהג כלל אלף הקורין כ' ד'
 אשורים במלאכה כ' ד' משום דוס הוה ואכור במלאכה כמו
 דתני רבי יוסי ובט' מותר במלאכה ו' לקורין בט' אשורים
 כ' ד' פותרין דבט' יום טוב הוה אלף משום מנהג אין כאן
 שום איכור אלף י' ד' לכ' וט' לכ' ט' ו' משום הכי ר' כטע
 כוס ט' רכ' ד' הוה וקשה אם כן האי דתנן מקום פנהנו
 לעשות מלאכה כפודים פושק מקום פנהנו שלא לעשות אין
 עושין והא אמרין דאין כאן מנהג כפי האי שנוי דנמרא
 דקאמר רבי בר' ד' הוה ורב הכי האי מתייתין לקמן בסמוך
 כההיא דרבי האלמות דמשמע דפורים במנהגא תליא
 מילתא וכהאי ש' ימיא כדא כפידוס דמן הדין הוה דאין
 לעשות כו מלאכה משום הא דתני רב יוסף דיוס טוב מיקרי
 ובי תימא דהאי דתנן מקום פנהנו לעשות מלאכה כפודים
 וכו' היינו כיוס שאין קודים כגון ט' לכ' י' או יוס י' לכ' ט'
 דכיוס שקורין מן הדין שאכור לעשות מלאכה משום דוס טוב
 לדירנה הוה אבל כיוס שאין קורין תלוי במנהג זה אינו דפריך
 לומר כשמשכי כנמרא רבי בר' ד' הוה והוה נטע בט' נדיך
 לומר ג' דמקומו נהניס גם כן לעשות ואש כן הוה נדיך
 התלמוד למימר רבי בר' ד' הוה ונטע בט' דמקומו מקום
 פנהנו לעשות הוה והשוקר פסח מן הספר ועוד דלא הוהר
 דהאי ש' ימיא כהנו כלל ועוד כשפרק מרב דלטייה להוה
 נכרא והוה ס' דתלמודא רלאו כר' וימיה הוה אמאי לא משכי
 דהכא כמו דלאו כר' וימיה הוה אלף שהיו נהניס בו איכור
 לכן כדא דהאי דהכא היב כסס השאלמות דתנן מקום פנהנו
 לעשות כפודים עושים אינה משנה וטעות סופר הוה ואכי
 לא מצאתי משנה זו בהוס מקום שהיה מן הראוי שיבא ונדיך
 לומר במקום דתנן דאמדין או משקיבן דמקום פנהנו וכו'
 והיינו כשינוי רב כ' בריה דרב דמשי דית לא קטלו עליהו
 אלף הכל תלוי כהנהג ע"כ :

ראש יוסף הלכות כנילה

מלאכה שישלם ויותר חמור הוא ערכו שכתב וימים טובים
 דהיינו שיש עסקר איסור מה שאין כן בפירות ולא כן אחרי
 כבוד דומהין אותו ואלו דבר רבין דשטט איסורא ככל
 ישרה טוב ליה כאלו נקבלו עליהם מעיקרא מאי דרנו לתקוני
 מתקמי התנו' דיהיה גם הפירות בכלל יום טוב ודעת מתקני
 המנהג גם כן דאעפ"י דלא לא רנו לקבל איסור מלאכה
 עליוהוהאם כהוה דוריקבלו עליהם איסור מלאכה שיהיה
 להו' כדון יום טוב חמם ודברי קבלה כדברי תורה ולפיכך
 חסדן לכל חייביעשה מלאכה אבל כל כך אין נראה לומר
 דאם אבלי כטועה של שמחה יהיה איסור וכמו שכתבתי
 דבפירוש שכתב רב יוסף אשלו כטועה של שמחה איסור וכן
 לכתוב קצת זה שכתבתי הוא לדעת הדומים אבל לפי דעת
 הרוב והראש ורובו הטור נראה דסבירא להו' כמו שכתבתי
 דלמסקנא אלא כטעמיה דרבה כריה דרבא דמלאכה לא
 קיימא עליהו' ואם כן גם מקומות שבהו' איסור כגון כההיא
 שכתבתי דלמסקנא רב להו' נכדא וכו' וכמו שכתבתי של ר' לא היה
 מחסר שדאיסור ומשם הכי בטע רבי כטועה אבל אם היה
 מזהב איסור שילוי כטועה של שמחה איסור דמאי טעם ליתא
 לטעמיהו דאי כביעת ליתא וליא משום שהיה של שמחה ועם
 לומר דלא קייבלו עליהו' מו' ויבחינו בזה ואלו הכל מותר
 דהכל חדא מילתא היא לבייהו' וכוין שכן היא דכתב בא"ה
 דיותר לכתוב ספקי הלכות ופסקי המקראות דאדם שח
 כהה' כשימה שכתבתי לפי דברי הריף והראש והטור לא
 יוכל לחיובתיהו' דר'נו לדעתן ואשלו כתיבה של מנהג
 חליבניהו' איסור דשמחה ומנהג הכל אחד וכמו שכתבתי קנת
 משום דמשה ליה דהאי דקאמר דלמסקנא רב להו' נכדא
 האי לטותא כירוי הוא והמהפכה שכתבתי ע"כ

ורביה לא שייך האי טעמא כפרים דהא משום דהי' יומא
 לא משום איניש את עצמו וכי תיחא אם כן טבעות דאיני
 לא חד יומ' יהיה יכול לישא אשה דלא משהי ארס עצמו משום
 חד יומא לזה כתב דבעירי דהו' דרכן הלכותי כהם להקל
 אבל יט כיון דאיכא הפסקא אי משום ופסקא בחגן או משום
 דאין אדם משהה עצמו אולינן לחמורא ואין דלמאן משום
 דושמחת כחגן הוא אעפ"י דרפי דעתי אין נכדא לזה דכין
 דבשאר המועדי אין מושאין אין לחלק וכל דכדמאן הדברים
 כמקומי יתפרש היטב כסד ע"כ

ובכתב הטור ואסור בהפסד ותעני' כ"ד ובטונורא דהאי
 דקאמר ואסורים בהפסד וכו' היינו לאחר שנקבר
 המת דאי כפייהמת הא קאמר דהנשים משמות ומשפחות
 דאין לומר דמה שמעבות ומשפחות לא מיקרי הפסד לא מה
 שאחת מדברת וכולן עובות אחרים דאיכרא דו' הפסד גדול
 גם העביהין האחר' מיקרו הפסד גם אין לומר דמה שמיקרי
 הפסד הוא מה שמתקב'י' הדכה כבי ארס והחכם או הפסדן
 אומר ודורס דברים דברים המשברים את הלב ולאמר שחיי
 העות דאדבריה מה שהנשים מעמות והעמות מוכין את
 הכביה וההפסד יותר מה כדור ע"כ

כתב בהלכות שאם מת לו מת בעירי אסור להספידו
 ולא לנהוג בו אבלות האי דכתב דאסור להספידו
 היינו כמיו שמת לומר כדברים עצמו ונקבר המת או איסור
 להספידו דאי בקודם שנקבר הא אמרינן דהנשים מעמות
 ומשפחות ויגיד עליו ריש דקאמר ולא לנהוג בו אבלות והאמת
 דהאי לאחר שנקבר המת דאו חל פלע אבלות וחשוב ליה
 הפשלות לשירים כדומי שמת לו מת כ"ט דאמרינן דאימ' מהג
 בו אבלות ולאחר יט מתחיל לנהוג כלינו גם כפירי אמרינן
 סי' וקשיא לויבי עדיקפודי' מיט אחרון של עבר לויט אחרון
 של פסח או של אחרון של חג הסוכות דאמרי' והכי הפסח' הריף
 והסוכות הגאונים שאם לא מת באותו יום כן משום א' הוא
 ככאילות כראויתא דחייב לנהוג בו אבלות כדן דיום א' חייב
 דרבנן אתי עשה דאכילות דאורייתא ודמי' שני דהוא עשה
 דרבנן והכי כתב ג' ה"ף משמיה דה"נ שכתב כהם הגאונים
 דחייב לנהוג בו אבלות דיום א' דאכילו חייב הוא מדאורייתא
 ופירוש נמי מדרבנן הוא ואינו מן הראוי בירחה האכילות
 דאורייתא ואעפ"י דאשכח לומר דפירוש דברי קבלה כן וסרי
 הן כדברי תורה מכל מקום רבנן תקימו ליה ולא הוה ליה
 לתקומו ולעקור דבר מדאורייתא וכא"ה שכתב דהאזינו מותר
 בכשר ויומ' מכל מקום לא כתב שלא ונהוג בו אבלות והראוי
 שהרב ב"ל פסק כדברי הרמב"ם שכל דיוני אבלות כוהנאים
 כשרים וכתב נ"כ האי דכתוב בא"ה גם נראה דאיכא למדק
 דהא חויבין להשגן שכתוב בתנולת מעמית כשרי הוא הלשון
 עצמו שכתוב כהנכה וכו' דהא כשרים אסור ללא למקטע
 בהן וגם כהנכה וכא"ה קאמר נמי דלא למקטע בהן משום
 דלמית שוין הן חככה ויח' לפירים לענין זה והא חויבן וכתוב
 גם כן בשאלות דכהנכה ויח' חייב לנהוג בהם אבלות ואי
 משום דכפירים כתי' משתה ושמחה הא משנה ליה כמת והאי
 דכתב כפירים כקרא משתה ושמחה היינו לומר דחייב ארס
 לשמחה כשרים יותר משאר ימות השנה מי שיוכל לשמחה ושד
 דאשלו האכל חייב לשמחה דהאכל חייב בכל המצות ואשלו
 שהיה אין דמותר בכשר ויון לא משום זה אימ' חייב באכילת
 וכו'

ע"ד הרב ובתב כשכולי הלקט אהא דאמרי' דלמיי' משום
 וכו' אבל לאסור על זה בזה אינו מנהג כלומר דאעפ"י
 דנהגו בו איסור מלאכה און כ"ה מנהג ומותר לעשות בו
 מלאכה ואעפ"י דאיכא למשעבא ביה הכנה אחרת דדנה לומר
 אינו מנהג כלומר דלא כהגו בו איסור כהם מקום אלא כיום
 הקריאה ממ' מה שכתבתי כבר הוא עיקר והכי מוכח מההיא
 דהכאיתא מפ' מקום סנהגו ועוד דאי כפירוש שבי שכתבתי
 מאי אתא למימר הא חו' להו' כלהאחד ואחד כמקומו דלא
 נהגו בו איסור ע"כ

ע"ד הרב ובתב כשכולי הלקט אהא דאמרי' דלמיי' משום
 וכו' אבל לאסור על זה בזה אינו מנהג כלומר דאעפ"י
 דנהגו בו איסור מלאכה און כ"ה מנהג ומותר לעשות בו
 מלאכה ואעפ"י דאיכא למשעבא ביה הכנה אחרת דדנה לומר
 אינו מנהג כלומר דלא כהגו בו איסור כהם מקום אלא כיום
 הקריאה ממ' מה שכתבתי כבר הוא עיקר והכי מוכח מההיא
 דהכאיתא מפ' מקום סנהגו ועוד דאי כפירוש שבי שכתבתי
 מאי אתא למימר הא חו' להו' כלהאחד ואחד כמקומו דלא
 נהגו בו איסור ע"כ

ע"ד הרב ובתב כשכולי הלקט אהא דאמרי' דלמיי' משום
 וכו' אבל לאסור על זה בזה אינו מנהג כלומר דאעפ"י
 דנהגו בו איסור מלאכה און כ"ה מנהג ומותר לעשות בו
 מלאכה ואעפ"י דאיכא למשעבא ביה הכנה אחרת דדנה לומר
 אינו מנהג כלומר דלא כהגו בו איסור כהם מקום אלא כיום
 הקריאה ממ' מה שכתבתי כבר הוא עיקר והכי מוכח מההיא
 דהכאיתא מפ' מקום סנהגו ועוד דאי כפירוש שבי שכתבתי
 מאי אתא למימר הא חו' להו' כלהאחד ואחד כמקומו דלא
 נהגו בו איסור ע"כ

ע"ד הרב ובתב כשכולי הלקט אהא דאמרי' דלמיי' משום
 וכו' אבל לאסור על זה בזה אינו מנהג כלומר דאעפ"י
 דנהגו בו איסור מלאכה און כ"ה מנהג ומותר לעשות בו
 מלאכה ואעפ"י דאיכא למשעבא ביה הכנה אחרת דדנה לומר
 אינו מנהג כלומר דלא כהגו בו איסור כהם מקום אלא כיום
 הקריאה ממ' מה שכתבתי כבר הוא עיקר והכי מוכח מההיא
 דהכאיתא מפ' מקום סנהגו ועוד דאי כפירוש שבי שכתבתי
 מאי אתא למימר הא חו' להו' כלהאחד ואחד כמקומו דלא
 נהגו בו איסור ע"כ

ראש יוסף הלכות מגילה

פח

וכמו שכתבנו גם מה שכתוב בשאלות ואם מת לו תקודם הפורים ועבד כו שדים דבסלה ממנו גודת שכשה קשה דהא קיימא לן כשכועות דאי לא משום דאית ליה תשלומין שכעה ימים הוה נספדיה אבילות ולא היה מטלומכו דאמר בפרק אלן מגלחים דרש רבי עובי בר ששון על פתחא דבי שישיה יום אחד לפני עצרת ועצרת הרי כאן יום דאמר רבי אלעזר מנין לעצרת שיש לו תשלומים כלל שפאמר כמה המצות וגו' דמקיש עצרת למצ המצות איכ נראה דמשום שיש לו תשלומים הוא שום לשאר ימים טובים ומכיל האבילות אבל אם לא ה' תשלומים לא מכיל אעפי' דכתיב ביה שמחה ובשרים מה שייך לומר כן וכתב עוד ודוקא פורי' אבל חכמה ור' און מכילין האבילות נראה מדבריו דדוקא בטול הוא דאינו מכיל אבל אין ונהגים בהם אבילות כלל והכי נמו משמע מדבריו דה' מוטבכורק דכחכה אין ונהגים בו אבילות וקשה לזה דהא במכסה לא כתיב ביה שמחה ואיזי אין ונהגים בהם אבילות ולא שמענו ו' לא ראינו מי שלא הבג אבילות כ"ח ומכסה ודבריו השלמות יכולין להתיישב ולומר כמו שמבינים ואומר אבל אין ומספרים בהם דבר דמ' כוהני' בו אבילות' אבל מדבריו דה' מוטבכורק משטין נראה רגם אבילות אינו נהג בהם וכפי דברי השלמות נראה דמקום שבהנו לעשות מלאכה כפורים מי שמת לו מת דיכול לעשות מלאכה כיון דלא הל עליו שום דמי אבילות וקיימא לן דהאכל אסור לעשות מלאכה ואיך יהיה דיעשה מלאכה והוא מן הראוי להתאכל עליו קשה הדבר לאומרים גם בדברי הרמ' מוטבכורק קשה דאם הוא דרש שמחה דכתוב במגילה דהיינו לעשות כ"ט ממש לענין אבילות איכ יש לשרים דין י' לטול האבילות ואילא דרש ליה כיט איכ מנא ליה לומר ראינן לנהג בו אבילות דאמר דשמחה דכתוב בה דהכונה כמו שכתב' המ' דאבילות האכל חייב הוא להיות שמח יותר משאר הימים אבל שלא להפוג בו אבילות אלא ישב בארץ כמו שאר אבילות ויחף וכפית המטה ושאר הדברים ומאי דקש' דה' ז' על דבריו השלמות מהיהא דפליגי ברה"ויים הפורים אי חשיב כרגליה אי לא אין כאן קוש' דשאיני היא דלא כתיב ביה שמחה ומשום הכי פליגי אבל כפורים דכתיב ביה שמחה כ"ג מודר דהוי כמו שאר יום טוב אבל מה שפירא שיש לרקדק הוא דאיך חשיב לוימי פורים כשאר רגלים דנראה ל' דאי אחריוך בשום כמועד משנות הייב דדוקא בחול המועד אבל ביום טוב עמנו אפילו שיהיה המת לפניו אין מעבות וכפורים חויין דמעבות ונס מטפחות גם חויין בכל מקום דמקום פחות לעשות מלאכה ק' הוא לענין אבילות מקיים שאין עושין מלאכה בגון חול המועד וכמו שכתב הר"ן בפ' אלו מגלחין במתניתין דאין ממחים את המטה ברחוב לפיכך כד' כמו שכתב' דכל דמי אבילות ונהגים כחכה ופורים וכמו שנראה מפשט כל אלו הדברים שכתבנו ומה שכתב בשם הר"מ מוטבכורק ולאחר שתפלל בכית האכל כליל פורים ילך לבית הכנסת משום דאשילי עבודה שדחה את העבת וכו' ור' דיה כיון דאין אבילות כפורים כלל מאי האי דנרדק להביא ראיה מעבודה הא אין כאן אבילות כלל גם אמאי לא ילך האכל כ"ה להתפלל כליל פורים כיון דאין עליו שום אבילות כלל אלא דברים שכניעה ואם ילך לכה' הרי אין לך אבילות פרקים גדול מזה גם מה שהביא

ראיה מעבודה כרא' ראיה ראיה כשמה שכתבנו לעיל דאינו דוחה לעבודה מכל וכל אבל אם נדחית העבודה לגמרי לא ראינן דחוי' דבר תורה משני דבר שהיאמר דרכין ואולי דסובר דאינו כמו שכתבתי לפיל מסכרת עצמי דמה שאמר דמקרא מגילה דוחה את עבודה היימ דחייב לגמרי דאפילו אם יבטל את העבודה מכל וכל עכ"ל מ' עדיף וכמו שהוכחתי לעיל גם משוחייב לשלוח מכות וכו' דאכל חייב בכל המנו' קשה ג' ב דמאי שייך כאן דאכל חייב בכל המנו' כיון דאין כאן אבילות כלל ואולי דאכילו אם יש אבילות קאמר או משום דכר' שכינה בניכעא כתב בן דוחק ועיין עכ"ל ומה שכתבתי בס' ח' שמת דמגילה לרבי' הר"ן דאחר מכי הכפר הוא שקורא דאי אחד מכי העיר אינו מוציאין כיון דרשין אינו מחוייב דכר דאינו זמנו קשה לו קנת מהיהא דקדוש דאמרינן דמקדש ומוציא אחרים אעפי' דל' דריה הוא אינו מחוייב שכבר יבא אז שערין אינו מחוייב דאינו מקיים פערותו אלא כיון דאיכא חוכת היתם יכול להוציא אפילו כורא פרי הפסח אעפי' שאינו נהג כיון דהוא חוכה ליום ואולי משום דאם יזנה והנה ויעמוד עמהם וכו' עד כאן :

סליק הלכות מגילה ולא יתעו תהלה

הלכות הנכה

סימן תער

בא חוב' דתנ' ככה בכסלו וכו' כחמתו של כ' דהגדה יום לראות דהוי כף שהמתים הכ' כאיה זמן היה אם כשהיו הגנים כהיכל ושמאלו שאר השמים כשאר הכ' שהנביע העץ הולת אמאי לא לקמה ואם לא היו עדין שם גויה אמאי לא הנביע שאר השמים כשהיכל כמו ששענה שהנביע אותו כף ואולי דהיה מחיל להנביע כעבוד שהיה שם והנביע אותו כף והיה רוצה להנביע יותר מיד וככנסו הגנים כהיכל או אשאר שלא היה כהיכל אז יותר מאותו כף של שמן או תשלמו של כהן גדול הוא שעור עיניהם באותה עעה שהיה מניש אותו הפך ומיר פתרכו הנכנסים והוצרך לצאת משם :

עוד פס דכרבי הרב ז' מאי חכה דתביא וכו' לראות אם יש בו הכ' דהגדה ואכסר להיות שהיו מביטים אותו אעפי' שלא יראו אותו דעל די חיפוש יסטיהו ולא יראו אותו דהיבט כלל כונה ג' ב מטמא וכו' ואפשר לומר שאם היו מניעים לכל כך קורא שסטיהו ודאי יראו אותו ותמיא דהיבט והיה יותר מן שמה שכתבנו וכו' ואולי דנביעה אינו לא כנכו של כלו ואינו ששה שים משה כשאר הכלי אבל היבט הוא מנענע כל הכלי בין בחוץ בין בפנים עכ"ל :

וביון דהי מטמא מתים איך היו מרליקין והלא היו מטמאין השמן והמנורה והכלים ואולי דהיו מרליקין על ידי פשוטי כלי עץ וכו' ועל ידי כהנים קטנים שלא יבא חס קרי : **עוד** שם כ' ז' לא יוכיא למידק למה קטנו וכו' דהגדה ונראה ל' דהיא הכס דכשהלכו ליתן כל השמן אשר כפך כדו להדליק כשנתה קנת מן השמן בתמלא כל הנרות ונשאר עדין שמן בעץ וכן כלילה השמי נתנו ג' קנת מהשמן עכ"ל

ראש יוסף הלכות חנכה

עוד שם ומיחה על פתח בית המזון לרה"ב וכו' משמע
 לטוב כתיב: הגדרה והאכת רש"ל למהדרין
 והכל הוא כבית אחד וגם הסוד ז"ל כתב עולה כשכיל מתים
 דהיינו שתי כמות כגון מלין ראשון ואילך ע"כ:
 ובה שכתב על פתח הבית ששיר' הגדרה דאית
 כשכיל פני בני ארס רבנן כשכיל כפי חצר פולס
 ממיחים וכמו שש"ל שתי פיות עולה לשם שני שכנים על
 פתח חצר אחת וכו' כיון דמשום פרסומי מיבא הוא אחאי
 לא יבחנו כרעות הרבים וכחלון נמי יהיה כחזן ב"ה דאית
 יותר פרסום וכו' ונראה דהיה אפשר לומר שאם מיחה לרה"ב
 מאם שיהיו אומרים להאיר ב"ה מכוין וליבא היכר מנה
 לפיכך מנחין על פתח ביתם שהיא פתחה לחצר שא"כ שם
 לרה"ב דהא יש לו כר אחד בתוך ביתו וכו' הגדרה כהא
 דאמר רב חכמה איש וביטוי פירוט דתק פובד דככל
 לילה ולילה אין מרליקין אלא נר אחד כשכיל כל בני הבית
 לא יוספו ולא יבחו כלל וזאת הנר מלבד נר שמסתמשין בבית
 וכל שמבת ומים אין עור נר וזל אותו נר לכר והמהדרין עושין
 ככ' כרות כמו בני ארס שיש בבית אם אחד אחת ואם שנים
 שתיים ובקשר כמה לכל אין מוספין על אלו הכרות כלל לא
 כל לילה מרליקין אותם נרות שהדליקו כלילה הראשון וכו' ולא
 יוספו ולא יגרעו מהדרין מן המהדרין כש' אמרו כיום ראשון
 שמנה וכל יום ויום כוחתים כמו פרי החג דשחתיס והולכים
 ולדברי ב"ה יום ראשון אחת ומכאן ואילך מוספין עד שמנה
 וכזה פלוגתא כפי' דלדברי ה"מכס דמהדרין עששים כמוסך
 כפי הבית מהדרין מן המהדרין מוספין בכל לילה כמו
 שהדליקו כלילה הראשון ראי כלילה הראשונה עשרה כלל
 שני עשרי' וכן כולן משום דסבירא ליה דמהדרין מן המהדרין
 קאי למאי דאמר מהדרין עושין נר לכל אחד אם כן מהדרין
 מן המהדרין עושין ומוספין כן בכל לילה אבל התוספת זל
 סבירא ליה למאי דאמר רבא דאמר מן המהדרין קאי לרישא דרבי
 לכל בני הבית פני נר אחת וכן בכל לילה ולילה נר אחת
 בלבד קאמר מהדרין מן המהדרין יהיה דכלילה אחת אחת
 וכלילה שניה שנים וכלילה הנ' ז' ועד שמנה לכ"ה אכל לכ"ה
 מיד כלילה ראשונה ידליק שמנה ובכל יום ויום יפחות כמו
 פרי החג וכמו שאמרו בגמ' וכפי דברי ר' חכם זל לכה ידליק
 כלילה ראשונה כמו סך בני בית כ"כ כרות כלילה שניה ומוספין
 אותו חשבון וכליל' השלישי יוספו ג' אותו חשבון וכן בכל לילה
 ולילה ולכ"ה ידליק כלילה ראשונה כל מאי שיש להדליק לכ"ה
 כלילה אחרונה כמו שאמר כלילה הא' עשרה וכו' ורובה לומר
 כל מה שצריך לשמנה ומים כמו אם הם עשרה ידליק כלילה
 הא' שמונים ולילה שניה שכשים וכן כלן כמות והולך וכו' והו'
 פשט הענין: אבל איכא למידע דמאי כתבו התוספתו דבדרב
 שלביכר כהנסש אכל כמותו דרך שהוא דה"מכס זל לא
 יהיה היכר משו' דיאמרו דכ"ה הם בני הבית הלא גם לפירוט
 דאמרו דקאי לרישא ואמרו הריאם דכ"ה הם בני הבית ואי
 דכלילה אחת דאו נד' א' ולילה שניה שנים גם לדרך ה"מכס
 זל לילה אחת דאו עשרה ולילה שניה יהיו עשרי' ואי מי שראה
 לילה אחת לא ראה ליל' שניה גם בדרך הקום זל איכא למימר
 הכי ואולי מ"ס דכרי כו' לא מיכר וכו' היטב ודוק ותיק ע"כ:
 עוד שם מנה להיחה למטה מעשרה שמיים וכו' ומנה
 להיחה תק' עשרה: הגדרה דהיינו שיפור ראש

וגם כן כתבנו כל המדות וכן כל לילה ולילה וכיון שכן ומנה
 דהיה גם ככל לילה ואשלו כלל האחרון שכמעט ששאר
 מכל הלילות כמתחילתם כן המורה כולה עיין בהנהגה שלי
 ואפשר שיה שכתתי כיוון הרכ כתירון ראשון שתיין והוא
 תירוק טוב ויפה עבדין בהנהגה שלי שכנר הרחב וכו':
 ובתב' הרכ זל וכן בכל לילה ולילה: הגדרה נראה
 דככל שלש תירושים אלו איכא למוסדי כהו' נרא
 כראשונה אירעלה על לכן לבמדך על הכס לחלק השין לח'
 הקלים ולתת במחנה חלק אחד ויהיה מדליק כל הלילה כיון
 שאין בה אלא חלק אחד משמנה ואת דלא סמכו על הנכ"ל
 אדרבה דאו להדליק בכל לילה באווה אופן שיהיה אפילו
 שיהיה מעט כהדלקה אה' כן אין כאן, מנה אפילו אחת כלל
 ויותר היה ראוי שיתן הכל כלילה אחת ויקיים המנהג שאמר
 הכתוב מערב עד כקר לילה אחת ויגד ממי שלא יקיים לא
 לילה אחת ולא שתיים:

ג' שתי תירושים אחרים נראה דלפולס הקושיא עומדת
 במקומה דאם נשאר הפך מלא כלילה הראשונה הלא
 כליל' שמיני נשארה חסרה כטבע העולם ולא היה אז כס גם
 כשתולה הכס בכרות דכבדק מנאו הנרות מלאים וראו דנ"כ
 כליל' שמיני חסרו דכין דלא הוא גריכין לם לא נעשה כס
 לישאר מלא א"כ נמצא דכלילה אחת לא היה בה כס בעיני
 וכראו דאין לו לכן כיון דכליל' שמיני הודלק משמן שבעשה בו
 כס דמאי שנא משמן שבעש' בו כס לשמן שיעשה בו כס דהיינו
 לילה הראשונה דהא כמותו שמיני עשה וכעש' בו כס לכן נראה
 דהקושיא מעיקרא אינה קושיא דכיון דמאותו פך הודלקו ח'
 לילות והיה כענין אותו פך שהודלק ממנה שמנה לילות גם כן
 סמך זה איכא למיטעמו לרורות שמנה ומים יהיה כמו שיהיה
 דדוק עד כאן:

הגדרה ומה שכתב הרכ זל דכין דאין בוסרך אסור לית
 לן כה נראה דלדרכה כל מה שיש היתר בדבר
 וקבלו עליו כבאסור שהוא חמור יותר דהוי כמו שקבלו עליו
 כאסור תורה שאין לו התרה כלל כמו שיש אומרים בדבריהם
 המותרים ואחרים הפנו בהם איסור אולם התרה כלל אפילו
 על דרך התרת נדרים משום דהוי כמו איסור תורה שאין לו
 היתר ומאי שנא משאר דאמרינן דבנהגים לעשות תענית כ'
 ומים דכין דה' למס הכפורים ומו' שנהג שלא לאכול כסר מן
 כתמוז עד ט' באב דמשום דך ברייתא אמרינן דכין לקיימן
 וכו' ועיין שפסד לחלק שום חלוק ואינו חילוק כלל עכ':

סימן הרעא

ועין כי אירע הכס כנדרת תקומו' הגדרה ונראה
 דיותר היה נראה לו לומר דאירע הכס כשמן דהא כפי
 כל הפדושים כשמן היה הכע ולא פוקי ממי שמונה להדליק
 כנרות של שעה וכן היה לאסור כל השמיים וכו' אבל ממה
 שכתב הטור זל כנרות יש ספק לאותם שמונה בכרות של
 שעה והוא קצת דומה כמות תירוק האחרון שכתב הרכ זל
 שהם היה בכרות ודוק ותשכח: אבל לעולם גם כשמן היה
 הכס כדברי הרכ וכמה כרות כו' שיטתך לעלות במקום שנים
 זה לכו' אבל כדברי הגמרא יברש הטור או כדברי רפי' או
 כדברי התוספתא ומהותם פירוש נפקא לרידן עיין ודוק ע"כ:

ראש יוסף הלכות חנוכה

פמ

מיו לא יבנה באורך פתח אכל לשלם ליכא האי חסדא דאבינו
 דחזין דאשי לא יבנה בפתח אחרייתו כמו איכא למיח דילמא
 יחפיל בתוך ביתו כמו שיש ביה אכשמי ששישין משיכ כנר
 חכמה דאי לא ידליק כתיב עתמי כלל דרואי דשכר על המנוה
 ומשה כי לא מדליק כחד פתח חסדין ליה שמח לא ידליק ג"כ
 בפתח אחריי אכל מאי דנד' דאיכא למיח דאמאי הושרין אותו
 לו שלא ידליק דילמא לא הודל' השח' בשבוע עובד דילמא ידליק
 אחר כך דומין יש לה עד שתכלה הרגל מן הזקוק וכשרט למד
 דכל הלילה זמנו כדעביד נס בכ"ה מאי דלא חסדין ליה בשבוע
 פתח אחרייכא היינו משום דאיכא למיח דיש לו מקום מיוחד
 קרוכ לאותו פתח ומשום הכי ילך לאותו פתח אכל כחבר ככל
 כך כקת"ו כוונתו ע"כ כחן:

סימן הרענ

בית יוסף ולהדליק כר חכמה כתחל הלילה הגהרה וכל
 דל' התירוטי צריך להדליק כתחלת הלילה דלעולם
 צריך להדליק כתחלת שיעורו דהוא כזמנה ואם לא הדליק
 או כתחלת הלילה ידליק והולך עד זמן שתכלה רגליו השוק
 אכל מ"כ כל' להדאש דאם לא הדליק עד אותו זמן דמ' ידליק
 אח"כ משום מ"ש דכל שמתנוני ליל' זמנו כל הלילה וכתב מכ"כ
 דאיכא תרי סימני כמ' ולא איתרש לא כוה ולא כוה במקא
 היא וכבר כתבתי כוה כהנהה:

עוד שסידליק מספק הגהרה וא"כ המדליק אח"כ
 חזן לו לנדרספק ברכות להקל וליכראש כיון שהאי
 תרנא דשיעורא היא אחרונה איכא למיח דממיר דמקד עליה
 תלמודא ע"כ:

עוד שסידליק לא מספק הגהרה ומכל מקו' דלא
 כהדמם הוא דהא להדמם אל אינו מדליק אח"כ
 כלל לא כדאילו לא מספק דפסיק כשינויא קמא וכו' כפסא
 אי כמו איכא למיח דפסיק כתיב תירוטי דגמרא מה שאמר
 לפיעורא ומה שאמר דאי לא הדליק מדליק ע"כ:

עוד שם בי"ז וכל שכן כשאד לילת לא ידליק הגהרה
 אותו הכר שלא הדליק כלל או לא ידליק כלל
 אותו הכר ויהיו באחרונה טענה כרות לכד וכן היא אותה
 תשובה אשכחית שהיא הרבוב:

עוד שם בי"ז ומה שמוספין משום הרור הוא הגהרה
 דכשיענין לא היה לו להדליק לא נר אחת בכל הלילה
 משום הנס אלא דיש הרור עשו כו' ע"כ:

עוד שם קאמר דאין לוקא לוקא הגהרה כ"כ ואמר
 לומר לדעת הדמם שלא ידליק כלל אחר כך שיש
 דמנה וימי קבעו שלא ראוי מי שיהיה כמנימי
 העומר אלא שלא ראוי מי שיהיה כן כלל:

עוד שם ואם דנה להקדים יקדים הגהרה ואפילו
 לכתחלה יכול ואם הדליק אחר שקיעה כדעביד יא ובראה לו
 דאפילו לדעת הדמם אל אם הקדים להדליק מס'ג
 המנוה יא כדעביד דהא כתב לא יקדים ולא יאמר וכתו
 שלא אמר אם עבד ואמר יא כדעביד כן כמו אם הקדים יא
 וככ"כ רגלא דתדמוראי הנהה וכן כתבתי לעיל כתחלת
 הסיון:

מוכיח שהוא להאיר דמה שחייבין להאיר לשלם מחזין אותו
 בגוב' וכיון שיש להם נר אחר להאיר הא מוכח דאין להאיר
 ואולי משום מי שאין לו נר אחר וכו':

עוד שם כבוד אל וכתב הר' יואל הלוי וכו' דלא שלטא ביה
 עינאי הגהרה ואמאי לא אמרינן דעל ידי הכותל
 יכתב ככרות כמו שהסתכל התם ככוכה על ידי הכותלים
 וכו' ואפילו כחזן ביום שהנחות הנרות כותל אמאי לא יבט
 כהם מחמת הכותל וכו' ואולי משום מאי דכתב הר' יואל
 אכזהכ"ל כמו שכתבו התוס' דהא מיעשה דלא עשה כלום
 דהדלקה עושה מנוה ככע קנת מאי טנא מנוכה הנכונה
 יותר מעשרים אמה דאם מיעשה דמועיל ולא אמרינן דלא
 יועיל משום תעשה ולא מן העשוי וכו' ואולי דהתם מורה
 דמשום הכונה בעשה אותו תיקון אכל הכא אינומורה הא
 דמצינא למשה דישום הנכונה הוא עין צריך עין:

עוד שם וכספר מצות קטן טאם מביחה כדלת עבמו וכו'
 לנר פסיק הגהרה נראה פירושו דאין ידליקין
 לנר חזן של הפתח דאם יהיה לנר חזן של הפתח הוא נר
 הפנים ויהיה לפי זה לנר שמאל דחזן מן המזוזה ואם יהיו
 הצירים לנר שמאל שיהיה החכמה קרוב להם אכל אם מדליק
 לנר פנים כיון שהצד פניו לרלת נמצא נר שיש קרוב למזוזה
 דחזן מהצירים דהיינו לנר האחר מהלדת אכל אינו כראיה
 פירוש זה דלעולם נר חכמה לחצר או לראות הרבים כל אחד
 כשיפירובו לכך כראה כמו שדראה מלשון ס"ה והוא לנר חזן
 וכיון שהצד פניו לרלת לעולם נר שמאל אתי רחוק מהמזוזה
 קרוב לצירים אם הם כנר שמאל וכו' וכפ"ר המנות כפי הנדאה
 לא אתי לפלוגי על מאי דכתב לעיל ואם כן הוה ליה לטור
 לכתוב וכתב כספר המנות וכו' ולא לכתוב וכספר המנות
 כתב כדראה דאי לפלוגי וכו':

סימן הרעב

מצותה משום שקיעה וכו' שזו העיסוי הגהרה יהיה
 כדאם לדעת רבי יהודה שאיכר דמס'ג התכחה
 ולמעלה לילה הוא וכו' לומר עדיית אה הדליק או יא ידיו
 חוכתו כיון דמאן דעבד כמר עבד ומאן דעבד כמר עבד
 וכמו שאמרנו כמ' וכלכד שיתן שיעד מזין עד שתכלה רגל
 מן השוק וכו':

עוד שם וכן יכול להשתמש לאורה הגהרה ואין כאן
 לומר דבר שכתב איך חזר והותר גם אין לומר
 שהוקפה למנוה דלא הוקפה ולא באמר אלא מה שהיא שיעור
 שצריך אכל שאר השמן לא ולהדמם אל איכא למיח או כפי
 אחר מן התירוטי דאמר בגמרא דאמרינן כל שמתנוי כלילה
 זמנו כל הלילה וכו' שמתנוי כוה זמנו כל היום וכו':
הגהרה כל' דאפטר לומ' כהאי דהקשה הר' מה הוא דאמר
 כ"ה דהתמיא דאז דאסוד לעבור אחריי כ"ה כטעה
 שמתפללין לאו משום שחידשין איתו שלא יתפלל דכד זה אין
 מושרין לש' א"א דא"א לא יתפלל כ"ה יתפלל ככתיב ואשי כחד
 פתחא לכד אלא החסדא הוא משום שאימ' ככוס לכה להתפלל
 כנכוד וכוה אם יהיה לכה פתחא אחריי ואמרנו כהה' פתחא
 יכנס אכל או חשידין ליה שלא יתפלל אפילו דאיכא פתחא
 אחרייכא חסדין ליה ואמרינן ביון שלא נכנס כהאי פתחא כן

ראש יוסף הלכות הנבה

סימן תרעד

ואולי רמז ל'ס' להראש אל כמו שבכחה ולכלב אמריקן המן
 הדן היה לו לברך כשע' עשה ועם כל זה קבעו אות' כשעת
 החב' אש' בן אבי' שכבר עבר זמן חיובו עם כל זה מברך אח'
 כך אש' בן הכא' כמו יברך אח' כך אכל אינו דומה משום דהכא
 קבעו אותה אח' וכו' אכל הכא' אין כאן קביעו ועיין בסימן
 תקכ"ב כמו שכתב בהנה' שלי על דברי הר"מ חתנו: ע"כ
 הגהה' לעיל בכמהו הקודם וכיון פשיקו המנה' וכו' וכו'
 ונריך שיתקשמן בכר שיעור שמן עד שתכלה רגל
 מן השוק דהיינו שיעור ההדלקה והיו ההדלקה שפשה מנה'
 ואש' נתן פחות משער זה אין כאן הדלקה אשילו שיתן שמן
 אח' הא' עכשו אינו מדליק ונכ' כתחלה לא היתה הדלקה
 אש' כן אין כאן מנה':

בית יוסף זלוייה שכתב הלכך עשימיתוכו לתנות חכמה
 הגהה' ואמאי לא אמרינן דהדליקה לשכת
 והיתה דולקת כל היום כמוצא שכת יבכבה וידליקה לשם
 חכמה ונראה שהוכרח רש"י לומר כן דאש' איתא שהדליקה
 לשם שכת דודאי דנריך לככותה כדי להדליקה שבכילי דכר
 חכמה ואפילו אי אמרינן דעשה מנה' עכ"ל נריך
 לככותה כיון שהדלקה לשם שכת או להאיר דאין כאן שום
 מנה' של חכמה להכי כתב רש"י זל שהדלקה לשם מנות
 חכמה דהוא אינו כאן כיון דלש' מנות חכמה הודלקה ולא
 יהיה נריך להדליקה לככות' קמ"ל דנריך לככותה ולהדליקה
 פעם אחרת לשם מנות חכמה דהדלק' עשה מנה' ועיין בהנה'
 קאנה דמתחילתה בנן כיוס וכו' ע"כ * וכ' כיון תרעו כ"ז זל
 ובתורות' הדשן כתוב דכיון דכיוס וכו' כנוד' נר שמאל *
הגהה' כגאר לילנות ואחר כך פונה לנר ימין אכל כלילה
 הראשון לעולם הוא הכר שהוא לנר ימין ידליק
 ואחר כך יתחיל מההיא שהוא לנר שמאל ויפנה לנר ימין משום
 דכל שבות שאתה פונה יהיו לנר ימין וכתב הרב זל וכן
 מהנהגו בכ"י ריינוס וכן כמו מהנהגו אחרת *

סימן תרעז

בית יוסף זל אכסנאי חייב להדליק וכו' משום חשרא
 דהגהה' כלומר דאי לאו שאש' חשרא כשיתוף
 פרוטה סגי מן הדיו אכל עכמו אש' לא ידליק ואחרו' דהוא
 דר באותו בית ואינו מקיים מצות הדלקת חכמה ונראה דהוא
 דקאמר ואש' ים לנפתח פתוח לעכמו היינו שאין לו פתח לבי'
 של בעל הבית כלל אכל אש' ים לנפתח ג"כ שיעור על בית
 של בעל הבית ג"כ או יעול כשיתוף או שמדליקין ג"כ בביתו
 וכו' לא יתלוק הטור זל עם ששכח הרב מדברי הר"ש אש'
 זל ידוק ועיין *

עוד שסמכל מקום נריך לראותי הגהה' דכראה
 איכא מנה' כד אמרינן הדואה וימא קמא וכו' יש קצת
 תימא דלשיל אמרינן כבימין תרעו' ודוקא שאינו עתיד וכו' וכו'
 ואין מדליקין עליו וכו' והכא' הא מדליקים עליו ונראה כמו
 שכתבתי דמה לראו' משום דכראה ונראה והא' ראויה דאמרה
 כראה דיימא קמא מכדרכ' וכו' וא"כ דהראיה היא מנה'
 כיון שצריך לברך עליה ואש' כן הכא' נריך לראות אכל לא
 יברך דיוצא בכרכות של בעל הבית ואדרבה כראה שאש'
 יברך יהיה כרכס לבטלם כיון שהוא פטור מן המנה' עד כאן
 הנהה'

כל השמים וכו' אינן נריך לחזור ולהדליק הגהה' ולכע'
 אותו השמן ואותה הפתילה מוקנית היא וכו' ומשום הכי
 אפשר דמאי דאמר לקמן דכסוף שורף השמן והפתילות משום
 שמה' ככתה שום אחת מהנרות קודם הזמן ואותו שמן אסור ע"כ
בית יוסף זל כל השמים וכו' להדליק כשמן וית'.

הגהה' גם אחרת מהנהגו שמן דית' ובשמן
 ועיין כו' היה הכס' כשמן וית' שכו' הדליקה המנונה כמקדש
 לכן כד' אש' יס' וראוי להדליק בשמן וית' וכו' *
עוד שס' זל ומה שכתב לא שנה' תשמיש' של קדושה
 וכו' שאין משתמשים בה' הגהה' ואש' היה להם
 לתקן הכל כמנונה מה מנונה בשמן וית' גם חכמה כשמן וית'
עוד שס' זל שלא כדכריהו אש' זל. הגהה' ואש' כן
 תשמיש' של קדושה התיירו אמאי התיירו חזל להדליק
 נר של חכמה כשכת' בשמיים ופתילית' דאקור להדליק בהם
 נר של שכת' דילמ' כשמיים תשמיש' של קדושה יבא להטות
 וכו' לכן כראה' כדכרי ריבנו הטור זל שכתב' משם הראש'
 זל כראה' דהאי נר שהרחיקים אותו קצת משאר הנרות
 שקורין אותה ששם ומניחים אותה לאורה שצריך שתהיה
 מן השמיים וזמן הפתילות הכסרות כשכת' וכו' * ואלו
 דלא תלקו חכמים וכיון שכולן של מנה' מותרים גם זו
 שאינה של מנה' מותרת ונריך עיין ואי קורא אותה של
 מנה' שמצלת עליה יבא לירי אחרו' דשמיים ולחורן של כרות
 כזאת אש' מובלגין מיה' *

עוד שס' אחר רב הוצא כדירה דכ' יהושע חזינן אי הדלק'
 הגהה' ודאי הדלקה עשה מנה' כיון דתקימו הכרכס
 להדליק נר של חכמה דאי איתא דהכחה עשה מנה' הוה
 לה' לתקן הכרכס להניח נר של חכמה להניח כרכס' א כיתר
 זלוי' דאכחו משום דחזין דהדלקה עשה מנה' אמריקן
 דתקימו הכרכס על ההדלקה דאי חזינן אש' דהמנה' היא
 ההנה' אמריקן דודאי תקינו הכרכס' על ההכח' כן נראה ליע"כ

סימן תרעה

הלכתא הדלקה עשה מנה' הגהה' ואש' כן
 מדליקין מכר לנר וכו' שאמרו כנמרא רבין דהנחה עשה
 מנה' ולא הדלקה אש' כן מדליק מנר של מנות חכמה לנר
 של חול דכיון דהדלק' לשם חכמה והביחה הא' הויא כר' של
 מנה' וזו דאיתא' עכמו מחרו' אינה של מנה' דאין הדלק'
 עשה מנה' אכל אחר שהדלקה הויא כר' של מנה' כן נראה לוי'
עוד שס' טור ומדליקה לשם מנות' הגהה' כנן כיוס
 ראשון שהיתה דולקת כל היום ככרכס' אש' וככה אותה
 ומדליקה לשם מנה' דיו' ואין נריך להקידו ולהניחו לשם
 מנה' וכו' *:

סימן תרעו

המדליק בליל ראשון בליל סני' הגהה' ונראה דכיון
 דהגיע זמן דרכות ולא כרך' דהפסיד הכרכס'

ראש יוסף הלכות חנכה

צ

סימן תרפג

בל שמתמימי חנכה כתב הרב זל ואין ראוי לחדש קריאה בלא קריאת ההלל הגדולה והלא ימים אחרים של פבאשים מידע קריאה ואין נומרין ההלל וגם רח יש חרות קריאה ואין נומרין ההלל וגם לטעם הנשיאים ברא' שאין כאן חלוק שהרי בלס מין אל קרבנו הקריבו כמו ימי אחרונים של פבא ואלו משום שרעותיהם חלוקות לרע' מה שהקריבו אש' שכלם הפכו כאלו של הקרבנו מה כל א' וא' הקריבו על כונה משנה משל חכדו ונתן כל א' וא' טעם על קרבנותיו על רעת מה הקריבו וכמו שאמרו במדרש:

סליקו הלכות חנכה שבח למי שעולמות ברא

הלכות השעה באב ושאר

העניות

סימן תקכט

על מה שכתב מהר"ק אית תבי דתבי הועמד גליו של מפשה הגדולה ולהאי נכחא אחאי בקא העמדת גלם כהיכל באחרונה דכין מבימי מנשה היה אם כן אחר שכירת הלומות היה לו לומר דהועמד גלם כהיכל דהכי הוא הסדר ואלו דלהי נכחא הכי היה כתובה ע"כ:

עוד שפעל מה שהביא מהר"ק זל כשם ר' ירוחם נכתשו הסדר ונדחה וכו' הגדולה וכפי זה נראה דבעל ברית שחל שמימי שלו כנו גדליה יכול לאכול מן המנחה לילה כדון ט' כאכ שחל בשבת ונדח' דלא עדין מיהו ואלו דשאי הכא רעים זה הוקפס מתחלה מה שאין כן בט' כאכ אבל מה שכתבתי מעיקרא נראה עיקר כיון שאיכו כיים שאירע בו הפורענות ואשילו כחאר תעבינו הייתי ממתפק אה יאכל בהם בעל הכרית כיון דלא חמירי כ"כ כמו ט' כאכ וכמו שאמרו שאחר כך כתלו כדנו עד כאן:

סימן תקנ

עוד שם במהר"ק זל היה דוד אכדורהם כתוב ולא ידעתי מנין לזה הגדולה דאין לולעשו' שום דרשה אם לא ראה או מנא ששעו' לה חכמי התלמוד או לפחות ידועלחו או מדרש או הנה עכ' ועוד דאמרו יתן כפ' קמח דכתבות על היהו דשחא ויחוק כן עוף אלא מעתה יום הכפורים ידחה והא כיים הכפורים ממי כתיב כעצם וגו':

סימן תקנא

עוד שם במהר"ק זל וכן מנאמי שכתב הכלבו כשם הר"ק וכו' שכתב וכו' הגדולה וקשיא לי דאמרו כנמרא קודם דקודם דהיינו מלח ואלך וכמו שהביא לעיל מהר"ק זל וא' כ' אוף קאמר שכת שחל ט' כאכ וכו' דמשמע דקודם השכוח מותר הא לא קאמר הכי נבמרא עד כאן:

הגדה מה שכתב הרב כשם א"ה דקטן שהגיע לחנוך מדלוק כיון רמזנו דרכן הוא בר' לו דלאס מנוס דאורייתא היו שייך לוח דמחכין אותו כמו שראינו בהרכס מקומות וכמו כיום הכפורים עד כאן:

הגדה מה שהביא הרב מדברי האשכא זל נר' ש"ל שחול' על דברי הראש וכפי ח"ש בהגדה אינו חולק דמ"ש האשכא היונו כותמיהר לעצמו שאין לו פתח פתח לכית של בעל הבית כלל אבל הראש זל מירוי בבית שיש לו פתח לעצמו שינא ונכנס בו אבל יש לאותו הבית נ"כ פתח לכיתו של בעל הבית ועין ע"כ:

וכתב הרב זל ונריך לעשות לזוה התקון עכ"ל הגדה ולי נר' דהכא מירוי דכתן השיער דוקא מה שנריך לאותו זמן משום הכי המקנה למנותו או מעט יותר או מעט חסר אבל התק מירוי שכתן שזן יותר מכדי שיעורו ופתיחה גדולה וכו' ומשום הכי מותר להשתמש לאורה:

סימן תרעה

ברברי הרב זל מי שאין ידו משנת וכו' ליטב כחשך י הגדולה ועכש דאנו מדליקין בתוך הבית וגם עושים נר אחרת כופסת שנקראת שמש דיכולן להשתמש לאורה כראש דבר חכמה קודם דהא יש שלום הבית דהא אין יונאים כחשך ואלו דהיא דנוספת יהיה לחשבון נד של שכתובו':

עוד שם דאשאר לקדושי כשת וכו' הגדולה ז"כ אחאי נריך לסיני פרופו כיון דאין עושה בשבילו אלא משום דאשאר לקדושי כשת וכו' דאין הכי היה לוקח יין לקדוש ועלמה שאמר קדוש היום דאורייתא קשה דכיתא דהקדוש הוא דאורייתא אבל על היין דרכן הוא:

סימן תרעט

בית יוסף זל אם רצה להדליק של חנכה תחלה ראוי הגדולה ונראה לי שנקר הדיוט כמו שאמרו דלכער חמץ כולו עלמא לא פליגי דלהכא משמע אבל בעל כיעור הוא דלגי ועל זה אמרו כירושלמי דמאן דמכרך לכער נקרא הדיוט:

סימן תרפ

נריך כלול שכתב וכו' שלא יכנה הנרות הגדולה ונראה דאפילו כחול נריך לומר כזה דאין אמרו נכתבה אין זקוק לה היינו משום דמוג הוא אבל כמויר לא ואי גרס שיכנה האנו מויר:

סימן תרפא

בית יוסף זל ירושלמי כמנאמי שכתב אין מדליקין בו אשוקי מחא הגדולה ונראה לי דענין ההדלקה נראה יותר אשוקי וימא יותר מההכרלה ואלו דההכרלה לעולם להכי היא כדילכהדיל טין קדש לחול:

ראש יוסף הלכות ט באב ושאר העניות

ועוד שמהרי"ק ז"ל שכתב סח"ט כאלו להיות כתובה וכו' שטוב ככיום כנדים הגדה ולי קשיא כיון דע"גמא משום הכי הוא א"כ מאי שאל כיום שלנו מכיבו עליה וכן כנייה"ך דכלי פשתן אמאי מותר בדנין הכיח הא איכא האי טעמא ועל זה אפש' לומר דכיון דאין מביחי אותן שבשאל הכיחן איתן עד לאחר ט' באב לא יסו' לא רע ט' הן איכילו ועל הקושי ואולי איכ' למיח דכיון דאיכ' ויפס' לא הכיבו' שלמ ולא הניבו' שלכלי פשתן מקרי מלאכת עראי ע"כ ועיין:

ועוד שם במהרי"ק ז"ל ומה שכתב והא דרשי לגוהנ' ול הכיחן וכו' אסורין מוחן מכלי פשתן הגדה ותימ' דאין קאמר דכן נראה מה דהא הרב המגיד קאמר מוח מכלי פשתן דמותר להניח ואפש' דהשאל וכן נראה מה ה היימ' לומר דכתי' שאמר הרב המגיד דלא כתב דהמכין ז"ל שום היתר ככיום שלנו משום שנהנו להחמיר בן כתב הוא ז"ל דלא כתב דהמכין ז"ל שום היתר בכלי פשתן משום שנהנו להחמיר ע"כ הגדה או אפש' לומר דמה שאמר משקרא היימ' לפי הדיון אכל אחר כך אחר ומדברי רבינו שלא כתב שום היתר בזה משום דנהנו להחמיר עד כאן:

סיבן תקנת

ועוד שם תיחבא באב נכסו וכו' דאמרר' זמון אמלא וכו' קבעתי' כעפדי' הגדה ומדלי' טע' אח' אמאי קבעו אותו כ"כ באב משום דכיון דהניתי' אש כהיכל הא נטלו ישראל אפכי' עליהם שלמה על עונותיהם וייתר טובהיה להם כזה דשפך ה' חמתו על בית המקדש ולא עליהם עד שאמר חז"ל על מקרא דויצת אש בכניון עד כאן:

ועוד שם בטורי' הגדה לגוס כל יום עשירי נוסף ל' נס' ליל עשירי לכר עד כאן:

סיבן תקנת

ועוד שם במהרי"ק ז"ל כתב ה"מכן משהחיל וכו' וה"אש אחר שהכיו דברי ה"ה"ק וכו' ולא כן עמא דרב ודבר תימא הוא הגדה ואי' אומר דאין זו תימא דהא הכי טובך תנא קמא כש פירו' של ה"מכן ז"ל שפי' וה"אש ודאי לא שרי' כפירושו של ה"אכרז' א"כ עשירו' האמיתי הוא פירו' של ה"מכן ז"ל וכדמשמע ליטכ' דר' ישמעל כד יוס' כו' דאמר כל זמן שמתר' לאכול מותר לחון ואי' אמרו' דה"אש ז"ל שפס' כרי' אע"פ כד יוס' מ"ל מלא הוה ליה להתמיה כ"כ על דברי ה"מכן ז"ל שטוב ככתב קמא עד כאן:

ועוד שם טור' לאכלו כשר כליל עשירי ויום עשירי דק' וכו' הגדה ועבשיו מילתא באפי' נפשה הוא והכי קאמ' וגם אין אוכלין וזמון הדכה דק להשיב כפשוטו עד כאן:

ועוד שם י"ה"ק ז"ל ומה שכתב רבינו ואין נראה לחלק חדאי קלה אוכר וכו' ואפי' תעמית שעות לא הו' כדעת ה"אש ז"ל הגדה ולי' א"ן זו ראייה דאע"פ דתעמית לא הו' מ' נד' לקיים מה שאמר והנזיל משו' עד כאן:

סיבן תקנת

ועוד שם מהרי"ק ז"ל פיר' היום כתב אבי העזר וכו' לכן נראה למהר"ם ז"ל מנה' הגרפתין וכו' הגדה ואי' אומר דאין זו ראייה דהא אמרו'ן לעיל דמאוד תניא כה"א כריתא דכל המזנות המהנות באכל המנות כדמסא באב היינו רוקא מצות לא תעשה אכל המנות עשה לא והכא שאכל יושב על גבי קרקע הוא ומצות עשה היא ואולי דסבירא להו דהיו מצות לא תעשה דאין יושבין על גבי מיטה ובפסל ולא משמע כן מישכו לארץ ונזמ' ועוד דהכריתא הוה לה לפרש גם כן דאין יושבין על גבי כה"א מיטה ובפסל וכמו שכתב הטור לעיל כסימון תקי' דקאמר ובפשי' קא' מפרש ודוק עד כאן:

סיבן תקנת

ועוד שם מהרי"ק ז"ל ומה שה"מכן ז"ל ומיהו היה כל' יום וכיבלא ה"ז טעמא טרי מטעם מניקס' הגדה ואי' אומר דה"נ דדת' ז"ל והנהגות מרדכי ז"ל סביר' להו טעם ה"שכא ז"ל וכמו שכתב הרב המגיד דהו' משום מניקה והכא איירו היכא דליכא טעמא רמיק' לא משום יולדת לב' דהשיב' כח לה וכגון דחפ' ושל' מת הולר או מרדכי' למקת דליכא טעם מניקה עד כאן:

ועוד שם מהרי"ק ז"ל ומה שאלר' וחס' חל' תשעה באב כמזנאי שכת וכו' ולא כהו' לפשות מלאכה הגדה איכא למירק אמאי כפירו' שחל' לפיות כמזנאי שכת אמרינן ויהי' כועס וכמו שכת' הטור לקמן כסימון תרכ"ב ואולי משום דהכא כדמסא באב כל התלמידים ככל מקום מבטלים ועוד דככל מקום ששמעו שמעם מבטלין ממלאכה כדמסא באב מה שאין כן כפירוש אכל מכל מקום לא משמע כן מלשכו עד כאן:

סיבן תקנת

ועוד שם כטור כתב בפ' הג' אע"ג דקיימא לן וכו' ואולי מדרין כמזנאי שכת וחס' כן וטעמא אותו לתימך דמאי דאמרין לפשת לה' כירוס' שור היינו דוק כבלות וערפו'

הגדה ויש לי לומר טעם אחר על מה שאין אומרים ויהי' כועס דומה לטעם שמי דאמר דאין נאמר ומעשה ידמו כוכבה עלינו כיון שאכלו כעונותינו היינו סבה למורכן וגם משום פכידה ודס' שעשינו ואם כן אין לומר ומעשה ידמו כוכבה עלינו עד כאן:

כבלו של מקנה ופסקו סם הפוסק' כרד זון ככמ' דוכתי ע"כ
 עוד סם' הג' ועל מה שכתב הטורף דאינו יודע
 אחיזי פסק כשחל כו' אמר דלפ' הסוד שהמכס
 זל פסק כשחלל הוי הטעם מפי שחלל ולי חולקים על רב
 דמתיר על ורד והרס וכסברתנו חולקים עליו רב ושואל
 ומסוס הטי לא פסקו כותיה אבל על שחל איז עליו מחלוקת
 כמה שמתיר אלא לוי לחדר אס בן מן הדין זמן הראוי לכסוס
 כשחלל דאיז עליו אלא מחלוקת יחיד ע"כ :

סימן תקסב

עוד' סם מהדיק אמר רב חסדא כל תענית שלא קבלו
 וכו' לכן נהגו להתמין : הג' מה אינו נראה לי
 דכיון דאמרי' כל המקבל תעניתה סם כל היס כששמע ריוס
 שלס קאמרו' כ' כיון דיוס שלס קאמר איך קאמר דלפי שאיז
 כקיאוס מההוא סוף שקיעה נהגו להתמין עד נחת הככבים
 והא סוף שקיעה ספק ווס ספק לילה ואס כן אי הוי יוס עדיו
 ולא השל'ים התעמי' סקבל שהוא יוס שלס קבל ואעפי' שנאמר
 דכל שקבל אדעתא דשקיעת החמה קבל מי' דר' שדבריו
 סותרות דבכא קאמר מסוס דכא בקיעי כשהוא סוף שקיעה
 דמשמע דאס הוי בקיעי היה מותר להס לאלול ואחר כך כר'
 מדבריו שמה שאין מתיר לו או כשקיעת החמה היימ מסוס
 דמספקא לן אי הוי יוס או הוי לילה דהכי קאמר הספקא לא
 כעיקר עד נחת הככבים דאו הוי דאו לילה ע"כ :

עוד' סם מהדיק ז' ומה שכתב רבנו אינו תענית להתפלל
 פבנו וכו' ומשאין קודם מהתפלל פבנו' הג' והג' והג'
 בראה דמהפנס היה החתן והכלה הוי שותף מכוס של ברכה
 וקאמר דהשתייה יש להס לשתות אחר תפלת המנחה וזה העך
 כל השוסקים דהא אשילנו למה שהיה סוכר דהימס ז' מעיקרא
 דאי אבל אשילנו הכי איכא תענית שעות עכ' אינו דוקא
 כשאכל שחרית אבל כשקבל התעני' איז לו לאכול עד הלילה
 דכל תענית שלא שקיעה עלא ממה אינו תענית אבל אס
 התע' עד חני היס או עד אחר' ואל' אבל קודם הלילה לכל'
 אינו תענית חלת להיה סכרא יב'שמי' דרית ליה לר' יחזן
 דהוי תענית והכיאו מהדיק ז' לעיל לקמן בע' ודמה כל
 הפוסקים ז' כמו שתראה או אוקמה לענין כרד לכר עכ' :
 עוד' סם מהדיק והא דרבע שמוט ורבי יוחנן קבלה היינו
 לכתחלה' הג' ותימא דאיז קאמר דמאי
 דכעי' בנמ' היינו לכתחלה אדרבה כנמ' משמע דאינו תענית
 כלל לענין עכבוד קאמר כל תענית שלא קבלו עליו מתחיל
 אינו תענית משמע אשילו כדכיר ואלוי דאינו תענית דקאמר
 בנמ' אינו תענית מן המוכר קאמר אבל תענית מיהא הוי
 אבל מה שכל' שיש לדקדק על זה היינו זה דמאי קנשוי היא
 מאי דכעו וסוף דכעו משויאל ורבי יוחנן קבלה וכו' דהא נמר
 בדעתו ענמו הוי קבלה וכמו שהוכיח מדריב לכ והכי קאמר
 בגמ' כל תענית שלא כתקבל מתחיל אינו תענית או שאמר
 בפירוש אהיה כתענית לחמר או עמר כלבו להתענו' לחמר
 אי לא עשה אחת משתי אלו לא הוי תענית אלא שאכס' לדחות
 זס דא' כ' הלל' כל תענית שלא נמר עליו חכע' אינו תענית :
 עוד' סם' הג' הא דקאמר משמע דלא חשיב תענית
 תותר לאכול דכדי שמר כ' הס ותמימיה דאמר לא
 יהיב

הג' ועד ז' למה שהקפיתי לעיל דכשרי' מותר לעשות
 מלאכ' של שמחה בכל מקום ואיכ' כ' תרונ' אחרית'
 עגמרא דלא קבילו עליהס איסור מלאכה ועיין ע"כ :

עוד' סם מהדיק ומה שכתב ואין אומרים תמינו וכו' מסוס
 סכות כענין' הג' והא סן אחאי אמרינן
 עכנו דמשמע דלכולי' עלמא אמרינן לכר מהדי' הלוי עד כאן ;
 עוד' סם ואס יש אבל' כעיד וכו' כתב מהדיק ז' אבל מנ'
 ואינ' הג' הכונה דאעפי' דאכל בעלמא
 חוק' ג' ימים אינו הולך לכה' כס' כאכ עשו אותו חכמים כמו
 אבל לאחר ג' ימים ואעפי' שהאכל באכלותו תוך ג' ימים חשבינן
 ליה כאילו הוא לאחר ג' ימים לעינין ס' כאכ החמירו ע"כ :
 עוד' סם מהדיק ז' ויש אומרים שאין לכרד על הכוס לא
 יבדק וכו' הקעה עליהס מכשונתא בכרמא' הג' והג'
 ולי נראה דאיז זו קושיא דהת' אס יודע כשנאכל בכרמא איכא
 למיחש דילמ' אתי למיסקר וליכא זוס עשית מנזה כענין משה
 חזו חכמי דילמ' אתי למיסקר אבל הכא היכא דליכ קביעות
 ואיכא מנזה כענין לא חזו חכמים דרילמא אתי למיסקר ע"כ :
 עוד' סם' הג' ומה שכתב המרדכי כה' דת' ז'
 דכיוס הכפרים איכא למיחש דילמא אתי למיסקר
 מה שאין כן בכרית מילה הכוס הוי טעוס יוס
 הכפרים וכמו שפיתה מסוס יוס כפור אתי למיסקר ולמך
 דכיה כפור מותר לשתות וכו' אבל ככוס דמילה לא אס כן
 כשחל ט' כאכ כמנזלי שבת אחאי איז מכרי לין על הכוס
 הא לא הוי שתית הכוס מסוס ט' כאכ ודמי לכוס כרית מילה
 דהא מסוס הכדלה טעגס התיסק ולא מסוס ט' כאכ ועיינ' עכ'
 עוד' סם' הג' ומה שחלק במרדכי יסן כתיבוק
 שגדול קנת דרתי למיסקר אבל אס היתמי' אינו גדול
 כ' ליכא למיחש דרילמא אתי למיסקר איכא למיסקר דאחאי
 קאמר עגמרא ד' כיוס הכפרים לא אמרינן כיה זמן על הכוס
 מסוס דאי יבדינן ליה ליתמ' אתי למיסקר ואחאי לא מכריבין
 על הכוס ויהיבין ליה ליתמוק קטן דליכא למיחש דילמא אתי
 למיסקר ודאי דהמרדכי ע' על הענין הדין אמר דכר זה ע"כ :
 הג' ומה שכתב ר' יעקב ויעור יקרא קטן דלא אתי
 למיסקר ואיניו יקרא גדול ואתי למיסקר ומהדיק
 ז' לא כתבו ע"כ :

עוד' סם' הג' לענין הלכס נקטינן כדברי
 הגאונים וכשולחן ערוך פסק היתרמה ע"כ :
 עוד' סם כטור ז' מפי שיוס טוב שלנו היה' הג' והג'
 כראה דיש לדחות ראה זו מסוס דשאני הסם ד'ט
 מלהס היה מקדמת דכא יכוין שכן מרד כליליה חל עליהס יוס
 סוכ ולא מנא מקוס דאבלות לחול מה שאין כן במילה דככס
 ככר היוס כאבלות דהא איז מילה כלילה ואפשר כמי שלא
 ימולו אותו שיהיה הולך חולה או ככה אחרת ואס כן לא חל
 עליו יע' ע' שמונו עד כאן :

סימן תקסג

עוד' סם מהדיק ז' ומה שכתב רבינו ופסק דהימס ז'
 כשחלל וכו' מסוס דנדרול מרד ושמש' הוי' הג' והג'
 וכלל זה לא שמענו אדרבה בכמה פעמים דרב ולוי עלינו
 והלכת' כרד וככא מניעא עלינו אי קיבין ככליו של קוה' אז

ראש יוסף הלכות ט באב ושאר תעניות

היה חייב להתענות מבח כדר סגור ואלו דחייב כדר כסעו ותרואה חכר רכבי האי גוונא מי ספיר תעני ע"כ ורוק: **עוד** שם מהרי"ק מה שכתב הילכך הא דקיימא לן וכו' אינו כדן לרשות מפני המסקנא הגהרה נראה לי דנריך לומר מפני המסקנא דמסקנא וכו' או אפשר לומר מפני המסקנא דהא מסיק וכו' וש"ע ע"כ:

עוד שם מהרי"ק ז"ל ואם קבל במחנה להתענות שני ימים וכו' למח' מתשלל תשלית תענית וכו' הגהרה ונריך לעיין לגירסת רבינו חננאל מה שאמר בגמרא לן בתעניתו אינו אומר ענוו דנראה דמכ"ס נריך לומר עכנו דאי חבל ושתה כלילה כותים אומר ענווכל שכן אי לא אבל שיאמר עכנו ואי באמר דסבירא ליה בכרכי הרוקח שהכיר מהרי"ק ז"ל כסמך ויחה אבל לא משמע כן מתוך לטוב דאמר חבילו אבל ושתה וכו' אעפ"י שיש לדרקק זה מרכי הרוקח מהכרי הגמרא אולי נוסחא אחרת היתה לא ואפ"ל לשינוב מחסנו ק"ל ועיין אבל מכל מקום מלך דרכיו חננאל לא משמע הכי לך נראה לי דהכי פירושו דרכיו חננאל ז"ל אי קבל עליו שני ימים אפילו אבל כלילה שבתים לא אכד תעניתו ולא אמרינן כיון שאכל הפסיד קבלתו אבל אי לא קבל מתעלה שני תעניות אלא אחת אבל כלילה האחרת כאלך להתענות כיום השני גם כן אעפ"י שכן בתעניתו והוא אינו רשע דיעיל לו הקבלה ראשונה גם ליום השני קמ"ל דלא כיון דלא כתקבל כפירוט על שני ימים וכו' ע"כ:

סימן תקסד

עוד שם מהרי"ק ז"ל ואם התבא לאכול עוד וכו' דלא רש לאוקומה כשהתבא דמילתא דשם טא פיא הגהרה ולי נראה דאינו וכו' כ"כ פשוט דאדר בא נראה כמו שמתבא לאכול ביום תעניתו דכיון דקיימא לן דראש שן אעפ"י שאחר כך יעור מפניו ורוב לאכול אכור לו לאכול דהא חל עליו תענית ח"כ ח"ך אפשר דע"ל דיו תבאי יהיה מותר לו לאכול הא אם מתבא לאכול ביום תעניתו יהיה מותר לו לאכול ויקרא תענית זה ודאי לא ומשום הכי כד דתלמודא דריך לא הכי הא דתבאי והרי"ק עם ההלכות שלא הכיאו ע"כ וש"ע כפי"הבא אחר זה מהרי"ק ז"ל בכרכי האמין ז"ל ע"כ:

עוד שם מהרי"ק ז"ל ואם התבא לאכול עוד וכו' דלא רש לאוקומה כשהתבא דמילתא דשם טא פיא הגהרה ולי נראה דאינו וכו' כ"כ פשוט דאדר בא נראה כמו שמתבא לאכול ביום תעניתו דכיון דקיימא לן דראש שן אעפ"י שאחר כך יעור מפניו ורוב לאכול אכור לו לאכול דהא חל עליו תענית ח"כ ח"ך אפשר דע"ל דיו תבאי יהיה מותר לו לאכול הא אם מתבא לאכול ביום תעניתו יהיה מותר לו לאכול ויקרא תענית זה ודאי לא ומשום הכי כד דתלמודא דריך לא הכי הא דתבאי והרי"ק עם ההלכות שלא הכיאו ע"כ וש"ע כפי"הבא אחר זה מהרי"ק ז"ל בכרכי האמין ז"ל ע"כ:

סימן תקסה

עוד שם מהרי"ק ז"ל מה שנתן הראש ז"ל יש לרשות ולומר וכו' שלא נזהר להוציא סקר מפיו הגהרה ואין זה כלום דהראש ז"ל לא הכיאו דאיה לא מדאל דב אשי לרי"הושע וכו' ור"כ אש"ד ואי שלא היה ערע שלא אמר ד' יאשע עכנו אלא מתבא ככר אחר עכנו דכרורות הראשונים לכע' היו אחרים עכנו שחרית ועכ"ה הוא אחר ליה דכ' אשי"ל וה תעניתו עכ"ה **עוד** שם ומה שכתב רבינו לרשת הגאונים וכו' הגהרה ולי נראה דלגאונים איך יתקן בין תעני יחיד לכבוד דהא אין חלוק לדירה ולא איך יתקן בין תעני יחיד לכבוד נכור אומר בין שבו מתפלל כשכיל הקהל אומר שאי אפשר שלא יתעבו קצת מהקהל אבל היחיד עצמו לא משום שמתפלל בעדו ונמצא שקרן כתבלתו ואי משום דהוי תקנת חכמים וכשאומר ביום התענית הוה קאי למה שתיקבו חכמים ח"כ בתעניות שגורין על כל נזהר שלא תבא על הכבוד ואחרו אחרת יחיד ויחיד ואם לא יתעב אין בכך כלום דקאי למה שגורו חכמים וכו' לא וראי רלא בכרכי הגאונים הכל שיה"ע:

עוד שם מהרי"ק ז"ל מה שנתן הראש ז"ל יש לרשות ולומר וכו' שלא נזהר להוציא סקר מפיו הגהרה ואין זה כלום דהראש ז"ל לא הכיאו דאיה לא מדאל דב אשי לרי"הושע וכו' ור"כ אש"ד ואי שלא היה ערע שלא אמר ד' יאשע עכנו אלא מתבא ככר אחר עכנו דכרורות הראשונים לכע' היו אחרים עכנו שחרית ועכ"ה הוא אחר ליה דכ' אשי"ל וה תעניתו עכ"ה **עוד** שם ומה שכתב רבינו לרשת הגאונים וכו' הגהרה ולי נראה דלגאונים איך יתקן בין תעני יחיד לכבוד דהא אין חלוק לדירה ולא איך יתקן בין תעני יחיד לכבוד נכור אומר בין שבו מתפלל כשכיל הקהל אומר שאי אפשר שלא יתעבו קצת מהקהל אבל היחיד עצמו לא משום שמתפלל בעדו ונמצא שקרן כתבלתו ואי משום דהוי תקנת חכמים וכשאומר ביום התענית הוה קאי למה שתיקבו חכמים ח"כ בתעניות שגורין על כל נזהר שלא תבא על הכבוד ואחרו אחרת יחיד ויחיד ואם לא יתעב אין בכך כלום דקאי למה שגורו חכמים וכו' לא וראי רלא בכרכי הגאונים הכל שיה"ע:

סימן תקסו

עוד שם מהרי"ק ז"ל מה שנתן הראש ז"ל יש לרשות ולומר וכו' שלא נזהר להוציא סקר מפיו הגהרה ואין זה כלום דהראש ז"ל לא הכיאו דאיה לא מדאל דב אשי לרי"הושע וכו' ור"כ אש"ד ואי שלא היה ערע שלא אמר ד' יאשע עכנו אלא מתבא ככר אחר עכנו דכרורות הראשונים לכע' היו אחרים עכנו שחרית ועכ"ה הוא אחר ליה דכ' אשי"ל וה תעניתו עכ"ה **עוד** שם ומה שכתב רבינו לרשת הגאונים וכו' הגהרה ולי נראה דלגאונים איך יתקן בין תעני יחיד לכבוד דהא אין חלוק לדירה ולא איך יתקן בין תעני יחיד לכבוד נכור אומר בין שבו מתפלל כשכיל הקהל אומר שאי אפשר שלא יתעבו קצת מהקהל אבל היחיד עצמו לא משום שמתפלל בעדו ונמצא שקרן כתבלתו ואי משום דהוי תקנת חכמים וכשאומר ביום התענית הוה קאי למה שתיקבו חכמים ח"כ בתעניות שגורין על כל נזהר שלא תבא על הכבוד ואחרו אחרת יחיד ויחיד ואם לא יתעב אין בכך כלום דקאי למה שגורו חכמים וכו' לא וראי רלא בכרכי הגאונים הכל שיה"ע:

עוד שם מהרי"ק ז"ל מה שנתן הראש ז"ל יש לרשות ולומר וכו' שלא נזהר להוציא סקר מפיו הגהרה ואין זה כלום דהראש ז"ל לא הכיאו דאיה לא מדאל דב אשי לרי"הושע וכו' ור"כ אש"ד ואי שלא היה ערע שלא אמר ד' יאשע עכנו אלא מתבא ככר אחר עכנו דכרורות הראשונים לכע' היו אחרים עכנו שחרית ועכ"ה הוא אחר ליה דכ' אשי"ל וה תעניתו עכ"ה **עוד** שם ומה שכתב רבינו לרשת הגאונים וכו' הגהרה ולי נראה דלגאונים איך יתקן בין תעני יחיד לכבוד דהא אין חלוק לדירה ולא איך יתקן בין תעני יחיד לכבוד נכור אומר בין שבו מתפלל כשכיל הקהל אומר שאי אפשר שלא יתעבו קצת מהקהל אבל היחיד עצמו לא משום שמתפלל בעדו ונמצא שקרן כתבלתו ואי משום דהוי תקנת חכמים וכשאומר ביום התענית הוה קאי למה שתיקבו חכמים ח"כ בתעניות שגורין על כל נזהר שלא תבא על הכבוד ואחרו אחרת יחיד ויחיד ואם לא יתעב אין בכך כלום דקאי למה שגורו חכמים וכו' לא וראי רלא בכרכי הגאונים הכל שיה"ע:

קדים וכו' קאמר ראי אין רוב שלא שמש אין אומרין אותו א"כ
 הא כעני רוב וכחכ סני דאמרין רובו ככולו א"כ הכא כמו
 אשני ריכא יסמת ענין קדין ריכא רוב נחמא רובו ככולו וסני
 קמ"ל רלא לא כעין עשרה ע"כ :

עוד פס' הגדה עלמה פרנה לחלק הסוד זל מקדים
 וקדושה להא ריכא מרדי טעמא דהפס אלא משום דכל
 דבר ספקתה לא יהא פשוט' והא איכא עשרה בר ראיין וז'
 כלום ר"כ אחינך לרדיה ששה או שבע שלא שמשו אשני'
 כשכיל יחיד יכולין לאמר כיון דאיכא עשרה לך כראה לי
 דכאמר דת סדרך שבעה היינו טעמא רכעינן דככל דבר
 ספקדושה נריך לומר אותו כעשרה הנריכין לענין ההוא
 ולא כפחות וכשאכא רוב אמרין ראי רובו ככולו והיה
 ליה כאלוהו פס כל העשרה או אכסר לומר דהשן כך דת
 זל מאו רמאבו איתעל פסוק דאמר הנכיא כפחע פרעות
 כישראל עו"ע"כ :

עוד פס' מהרי"ק והמרדכי כתב ג"כ שמהו רכיבי וואל
 ורכי אלעוד ברכי שמואל וכו' ולומר כיון שפניתי
 נוס גדליה שסכעו נוס כהדינא וכו' הגדה ולינר'
 דלא דמי שרציה גדליה ברת כל ישראל דהא לגדליה
 מנה חלק ככל על שארית יהודיה ושרא ואחר כך תקבנו אלה
 כלי יהודה ושרא שהי ככרחים כשאר מלכות ממלכי האומות
 וכאלו לגדליה כן אחיקס ע"כ :

עוד שסואמר עמנו כיון גש לרובא מקרי יחיד' הגדה
 כראה נריך לומר ואינו אומר עכנו ונס נריך לומר
 דמיקרין יחיד' או אשני לומר דאמר הכי וואמר עכנו כיון גש
 לרובא רלא מיקרין יחידים לענין יחידים ע"כ

סימן תקכו

השרוי כתפנית יכול לטעום עד כדי רכיעית וכו' וכויום
 הכפורים וע' ככא אכור כרא' רשכירא ליה לבעל
 הסוד רכל שאר תעניות יהיה אסור לטעום אפילו וז' כתמוז
 וכו' ואזאיהוה תענית נכוד הונם כתוכי כמקרא הם וכראה
 רכיון דכרבותא מליחא דידהו עשו לו כתענית יחיד וכן
 נראה מדברי הרמב"ם נראה דשאני יום הכפורים ותשעה באב
 שהם חזורים יותר ויותר עם תפסיקים בהם מחמירין בהן
 אבל כשאר תעניות ראיין כהש כ"כ חומרא אין מחמירין בהן
 ועוד כיון דכיעית רוקא ולא יותר כשיחר פירושא משום דאי
 היו יותר יהא הנאה גדולה והיה כמו אכילה ושתיה ונראה
 דאי היו יותר מרכיעית דילמא אתי למוכלע מנייה וכמו
 שכתבתי מיקרא כראה ליטכ מאי דאיכא למירק
 כמאירכתו התוכשת משום דכינו הכנאל על היהו רכעי
 אשני אכילה ושתיה קביל עליהוה איכא או דילמא הכנה
 קביל עליה והא איכא דכרא' דהטעמי רכעי רהיינו רכיעית
 איכא הנאה דקאמר והא איכא ואם כן איך כתבו כהם
 רכינו הכנאל כגן שחור ושלטו הלכך לא חשיבא הטעמיה
 הנאה משמע אם כן דהטעמיה דקאמר בנמרא לוכא
 הנאה וזה אינו דהא קאמר או דילמא הנאה קביל עליה והא
 איכא נראה דכאותה טעמיה דקאמר בנמרא איכא הנאה
 לכן כראה כמו שכתבתי ראי לא פליגי ליה חשיבא הנאה לגבי
 תענית כלומר כמו אכילה ושתיה אבל עכשו דפליגי ליה לא

וגרמא לו דלא כזוה כאלטעו אירע לו שכלעו האכילה
 או מהשתיה פוס דבר בתוך מעי רלא משום הכי
 משפיד התענית ונראה להשלים התענית רלא מיכעיה אש
 אחר תעמת זה רלעילי אכל כוית או שמה רכיעית דטלית
 תעניתו אלא אפילו תעמת סתם כיון דלא אכל כוית חולא
 שמה רכיעית לא איכר תעניתו וכו' והכא נמי כמה שקאי
 הסוד כראה דסוסי ידוע הוא מרלא סינא אלא יום כפיר או
 תשעה באב וכן הדין כמי ככאר תענית המקובלוח ע"כ
וכה מהכא רכך מדברי המוספות דהדאמר הכל היה
 לישא משמע כתענית יחיד דנריך קבלה וכו' אבל
 כתענית הכתוב לא וחסד דכלל הכתובים הרינו
 ו' כטבת ונראה דנס נוח גדליה דהא כארבע עומת דתנתי
 כקרא הוא וכמו שמוסדהם כקרא דרדיס רכיעין נא ונזח
 השכיעי הוא נוס גדליה ומה שדקדקו מלשון קבלה נראה
 דאינו הכרח דנס הכי נמוי היינו קיבלו דכרנו תלו וואיקת רנו
 איכא למימר אכילה ושתיה קבילו עליהו טעמיה לא קבילו
 דכל אלו כקבלה תליא מילתא חזן מיח כפודים וכו' כחכ
 והכי ס' לטר רעכורכרי בעל תרומת הדסו נר' כפיי' הרב
 בתחלה דהוא אמת ככונתו דכל תענית נכוד בין הכתובים
 בין שאין כתובים כיון שהיא תענית נכוד אכור ככל אבייג'
 טעמיה דשל דעת הנדרים וז' מקבלים ועשו אכל ככאי
 תענית נכוד דכתוב אבל יחיד שקבל עליו להתעמת אשתא
 רדיה קביל ואכילה ושתיה קביל אבל הנאה לא קביל עליה
 ודייק כן מלשון הנמרא דקאמר השרוי כתענית וכו' ל'סון
 דקאמר קביל עליה וכו' משמע שהוא יחיד לכך וחלוק בעל
 תרומה הדין משמע שהיא ררך הנא' לרמינת פני דכרמינת
 שוואזילו יותר מרכיעית מותר וליכראה דבס' מי שריחן
 את פני כדרך הנאה הוא עושה כן דאי לא למאיר רוחן ודבר
 הנראה לפיכך הוא רים הנאה בכרך ועוד מחלק משאר
 תכשיל ומשקים לחים הנאה א"כ ראיין חילוק בין טעמיה
 לרמינה אלא הכל שיעור אחד אבל יש חילוק בין מיס' ל'סון
 משקים ואיס' אפילו יותר מרכיעית מותר דכן היה הנאה
 כיון דפל' ט' לרא ראייתו חלוקים אלו כדכרי השפיקים ונריחן
 ראי' וכו' ומה שכתב בסוף דביום כשור אשיר מוס' רחמי
 שיעור אכור מן התורה ושאר יכאלו כנרנו מיס' וכו' כראה
 מדבריו דאפילו ט' באב מותר לרחוק ואי הוא פכירא ליה
 דטעמיה ורמינה הכל דין א' הוא ככרא מחולקת היא חסד
 דכריה טפוקים רחשו ט' באב לחים הכפירים והלי דכריחא
 ליה כמו דכירא לבעל תרומת דן א' החלק בין ישי' זה
 לרמינה וכל מקום אומר ביי' כ'ג' וכתיבת' תי' אכל
 איכא למדק דאמאי אופר דמא' בלו מיס' כנרנו יאל

ראש יוסף הלכות ט באב ושאר תעניות

דבר שאינו מתכוין הוא ויותר לכתחלה והוא אינו מתכוין לזה ואולי דאמר איכא בדרובו יתבונן ליהכות ככל פ"כ
עוד שם מהרי"ק ז"ל שהרי כתבתי ויכול לטעום עד כדי רביעית וכו' וכתבו התוס' וכו' לא חשיבה הטימיה הכלה הגהרה היא הנחה רחנה לומר הכאת אכילה היא אחרת והנחה לא קביל עליה עד כאן

עוד כס בסיומן תקבל מהרי"ק ז"ל כהאי ליטא כיון דבעו קבלה דיוסי וכו' הגהרה אפילו קבלה דמכרוש"כ כשכתבתי קבלה מה שאין כן בתענית הכחוב עד כאן
עוד שם כטור ז"ל וכתב חביה עוריו וכו' הגהרה כותב דברו חביה עוריו וכו' ויכול לטעום קצתו ועץ מתן אכלו"ת צריך שיכתיב לחן ולא יכלע כיון שאינו כולע אך כאן אכילה אלא הנחה והנחה המתיר והנחה לא קביל עליה והקשה לומר חביה עוריו דכיון הכי שריס כס פילפלו פטור דמחשבת פטור אבל אסור לזה אחר ואמרינן כס פילפלו פטור דפטור ויותר רובה לומר דה"ל לא קביל עליה ואדרב"מ שום ראיה דהנחה מתיר דלא קביל עליה הנחה ומאן דקספ"טו מסוס דכאכילה גמורה איכא מיוכח חטאת וגם לטון פטור איש מוכרח טיאה אבל אסור דהא אמרינן כל פטורי סבת פטור אבל אסור וכו' משמע דאמר פטורי דעלמא י"ס לומר כס פטור ומותר וכפי זה נראה כיום הכישרים כמו הנחה מותר ואינו משמע כן משנן הגמ' דאמר הנחה לא קביל פלו' וכמו שכתבו התוס' אבל לפי מה שכת' ראב"ה באהר"כ האכה כיום הכישרים כ' אסור מה שאין כן בשאר תעניות וכן עיקר עד כאן

עוד שם כטור ז"ל כס פילפלו וכו' הגהרה כל אכילה טאינה ראוייה נקראת היא כביסה אע"פ שכולע כטור אבל מ"מ הנחה איכא הכן כהיראליה לרביה ז"ל והא דאמ' שיכל לטעום וכו' היינו דוקא עד כדי רביעית וכמו שאמרנו בגמרא עד כאן

סוּמַן הַקָּסָה

עוד שם כטור נדר להתענות ואכל כוית וכו' וטכח ואכל כוית הגהרה ואמאי לא הטיה אותו ליום הכישרים דהו' כככותבת נראה לומר רמה שדרך כיום הכישרים ככותבת היינו כרי לחייבו כרת דודאי מטעם נפש אבל לענין שלא יהיה תענית כאכילת כוית בני עד כאן
עוד שם מהרי"ק ז"ל נדר להתענות ואכל וכו' וכתב ה"ק כסם הראה אלכו"כ פירוש גומר תעניתו אם ירצה
הגהרה אבל מדרבי הטור נראה דבהכרח משלים נדרו כיום זה ומתענה וכן כתב אין יכול ללומר וכו' ואולי דהיה אפשר לומר דים חלוק בין טכח ואכל למצטער דכשלא טכח ואכל כיון דכבר אכל מה נעשה או ישלים אזיליה אבל כמצטער כיון דעדין יושב בתענית והוא אחר יום זה פ"כ יליס יום זה ואע"פ שמצטער הוא זה היה אפשר לומר שראית להדל"ש ז"ל מהביא זה החילוק על מה שכתבנו כירושלמי טכח ואכל אכר תעניתו ועיינן פ"כ

עוד שם מהרי"ק ז"ל נדר להתענות והצטער וכו' וכתב ה"ק ז"ל ליטא כרתא וכו' ומשמע דכליטא קחא ככיראליה הגהרה שני פירושים איכא לממר הכא חרא

דכו כלי תרבו ושמואל הו' כמצטער דלרב לזה ומשלים ולמנוח לא צריך להלוות אלא כיון דלא מצי להתענות לא יתעבה ואין צורך ללוות אבל אי ליכא צטר לכו"ל עיניה חו"ל יכא ע"כ אין יכול ללוות והלכתא כותיה דרב דליה שרע כמצטער והיינו שפירש ר"ח ז"ל והלכתא ז"ל ופירושו נחמד דהיינו לומר דמה שפליגי רב ושמואל היינו בלא מצטער דלרב יכול ללוות אפי' בלא כבה ושמואל כו"כ דאין יכול ללוות ולהטעם כיון דחמי מצטער נשמה אבל כשיש צטר דלא מצי מצטער נשמה לכו"ל עלמא לזה ופירש והכי משמע דא"ל ליה להרי"ק ז"ל כפי מה שכתב הראשון ז"ל הלא דליטא דשמואל לא משמע הכי דקאמר וכו' נדר קביל עליה וכו' היינו דלשמואל אין צריך לכל ללוות התענית חביה מצטער לכך נראה לומר פ"ה אחר דלרב כין כמצטער כין כאינו מצטער יכול ללוות ולפירוש אבל לשמואל כין כהי וכן הכי אינו יכול ללוות ולפירוש והלכתא כותיה דרב ומשום הכי שפירש ה"ק ז"ל דככל גונא יכול ללוות ולפירוש ואדרבה נראה דהי' הכי דלר"ח ז"ל דאין יכול ללוות ולכרם דלא הו' מחילוקת בין רב ושמואל אלא כמצטער וכו' כמדרכי כיון שהקפ"ט עד כאן

עוד שם מהרי"ק ז"ל ומה שכתב ר"ח צריך שיהיה צריך ללוות מצי צריך לשאול על דבריו הגהרה ולירושלמי מצי אין צריך לשאול על דבריו שם הטעם הו' טעם אחר דמיקרי תענית אע"פ ששק"ע עליו חמה אבל לתלמוד דרין צריך ללוות דלזה בלכר מיקרי תענית דאין צריך ללוות על נדרו ע"כ
עוד שם הגהרה כמה שכתבנו הנהו מיימון דהיה דאמר המגן וכו' אין צריך התרה וכו' נראה לי דתעניות אלו אפילו התרה לא כוונתה לטול אמרינן דהו' תענית צבור של כל העולם והיה ליה כגום י"ה כתמוז ושאר תעניות תהיה אסמכתא אית להו'מן הקראת רויסוי סקיע ימי האבטת ולשיד דכרי ההנה"כ דבה מישתענה כוית סמת כו' אכח או רבו נ"כ חי אירע לו כרות מלה יכול לאכול בלא התרה ואין חילוק כוית לפי דעתו כהם כלל עד כאן

עוד שם הגהרה ועל מה שכתב הראשון ז"ל ועכ' צריך לפרש כן נראה ראשון לפרש דתענית סתם איירי בלא קבלת מצטער יום ואע"פ שלא נתקבל עכ"ל הו' תענית להשלמת דברו וכמו דבתיכא לעיל דמה דתעמי דלא נתקבל אינו תענית היינו לזמן עמו אש כן הכא טכח ואכל צריך להתענות אחר כדי להשלים דהר"ח ז"ל כהן

עוד שם מהרי"ק ז"ל כתב כדו"ה הר"ח סי' רע"ה שמי שנידר וכו' וכן משמע בא"ו וכו' הגהרה ותימא רמז סא ענין זה מתעמת יום זה דקאמר כירושלמי ובס' חז' אמרינן לעיל דמה שאין כירושלמי וכו' זה מתענה ומשלים היינו אפי' וכו' ע"כ

עוד שם מהרי"ק ז"ל וכן תענית חלוס אין לוין וכו' וכבר נתבאר זה בעובדא ר' יהושע וכו' הגהרה ומחאי מעשה דרבו יהושע כרויה רב רב אידי כול' להזכיר סכרת הראב"ד ז"ל דאית ליה אפילו כיום זה יכול ללוות ופירש מדאמר

ראש יוסף הלכות ט באב ושאר העניות

גנ

מדאמרו ליה לא סבר לה מר להא דאמר דכ ליה אדם וכו' והם לא ידעו אש תעמינו סתם הוה אלוים זה הוה ומסתמא כל תעמינו הוה ויס זה הוה לנו לשאלו לעול תעמינו אי הוה סתם או הוה יוס זה מרהקטו לו בתם מרב דאמר ליה וכו' משמע דככל גונא הוה רבו ליה וטרע ואבשר לרות ולומר דכיה שהקטוהו מדברי רב הוה ליה כאלו שאלוהו אש היה תעמינו יוס זה או יוסתם כאלו שהו הסיכלהם האמת שתעמינו הלום הוא עכ:

לכסל התעמינו כן דט מאיר בין ר' יהודה פליגי עליה ואמר דאסור לא מתענין ומסלימין אבל לרבי יהודה דאמר דקודם חנות מותרין ללכול איך עליו מחלוקת אלא מרבי מאיר דרבי יוסי כל סכן אהו סוכר דמותר וכמיהא אחר ר' יהודה שלאחר חנות אסורין לכסל התעמי לא פליגי עליה אלא רבי יובי דמתר דלר' מאיר כל סכן דלשכרתו שהוא אסור וזה נראה כדור עכ: עוד שבי הגדה ומה שכתב הראש דלהלכה אל נריך לחלק בין יחיד לכבוד ולא קאמר כמו שכתב רחביה אל דמיידי הכריתא לאחר חנות כו' היינו כמו שכתבו בהנהגה מאוב דהיא סיפויא כלא מחלוקת משמע דאיתא ככ' עכ:

ביבן הקע

עוד ששהטור מו סגדר להתענות וכו' ונריך התדתתם הגדה נראה דהלשן סתרו זה לזה דמשקרו אחר דדרו כסל משמע נריך התרה דכד דרו כסל הכי משמע ואחר כן אחר ונריך התרת חכם ממכשפהדר היו כדר וכו' למר דכדו כסל דאמר היינו סנריך כהכרת להתירושכ

סיון העקב

עוד שם מהריק אל אין גזרין תעמינו על הצכור וכו' והרי פירש וכו' הגדה ר' אל לא רנה לפרש כמו שפירש רש"ל משום דכיוון דכל חמשי וחמשי לוקחים בור' פעודות ג' כשביל שכת ואחר כשביל הלילה אעפי שאינו כב' גדולה כמו של רעיות לא כשביל זה ים להשקיע הפעוד ולומר רעב כא לעול ועוד רחש עצמה המתערים וי דעים כשביל התעמינו לוקחים אותה בעודה גדולה דרין זה בעיר שרובו גראל עיקרה ועוד אינו מוכרח שהיו לוקחים מינס חמשי לבעוד שכת והטור לא רנה לומר פירושו אל ר' יוסף דמותר דפקעת שערס איכא כשגורו ולא יעמי זיתתעים גם כן כחמשי כיון שהאיש שחתעים מפני העמים שמי ימים ומאי כבוד שנת איכא כזה אחרכה חסו שלום וכו' לך וראה לי לומר טעם אחר ולומר דודאי כשגזרין תעמינו חמשי הנחשים איכא השקעת שערס ואיכא ליער בעולם לביכך לא רנו לגזר בתחלה כה' יפני שכיון שיש צער והוה תוך שלשה ימים קדם הגנת היו חמשי כאלו יצטערום שכבת פגרו והוה כיון אין מפליגי ככפינה שכבת תוך שלשה ימים קודם השכת לאחר מן הפירושי ויעיין שם אבל כשגזרין כשני הוא רחוק מן השת' ואעפי כשחמשי ג' מתעביה הא ככר הורגלי כשגזרן ואין כאן כל כך צער ועוד דלא עשו גזרתיא לער בתחלה כשכת ודוק עכ:

סיון תקעג

עוד שם מהריק אל ומה שכתב דכינו כשם הראב"ד! וכו' הגדה וכרבי הראב"ד אל יש לתמוה דהא חסני להורב נחמן יוס סודיכ ס כטולו כטולה משמע כיון דכשלוה כד א 24 י יכולין

עוד שם מהריק אל כתב רב עמרם ור' קולומוס וכו' וזה הנואה כפר תורה וכו' הגדה ונראה לי הטעם דכיון שהראו לו כפר תורה שגזרף כאלו אמרו לו שהוא היה כיכת שרפת התורה וגם כאלו עבר ככל התורה והוה ליה כאלו שדפס וטעם יום הכפורים בעת נעילה משיס דאיתו ומן הוהוין כפרה והייבאלו הראו למן השמים שנריך כפרה וקורות כיתושינו וכו' חסו גלגל כאלו מורים לו שהוא ראי למות דהקורות כי לבתיה הוהבית כמוכס עליו כמו בקורות וק' וכפילת השמים כאלו לא יאכל עוד וקורא ככפר תורה כ' רהו כאלו הראוהו טעלה לכימה לדון ונריך פרקליטין גדולים אוראוי לו לעסוק בתורה ואינו שסק כראוי לו ומשא אשה היינו כמו שאמרנו ר' דהנוש' אשה עמיתו נחלין אש כן הראו לו שנריך מחילה ובקשה על העונות שיש לו ואם לא יתעבה ומת בשנוער כאן:

עוד שם כטור' ל והמתנה: כשכת יש אומרי' שאומר עכמו ברבה ככפי עבתי עד כאן הגדה ואף על פי דאמריין דאין יחיד קובע ברבה לעצמו נראה דאית והו' ליש אימרים כמו הפכרא שהכיא לעיל הסור אל דאמר ר' לאחריהם כרכות וכול הימיר לוח' ברבה וכן הכא מוי אחר שבע ברכות הוא אינו ים לומר דכיום שאמרו להוסיף ברבה דהיינו כהול בהא אמרין דאין יחיד יכול לקי' עה אבל כשכת לא דגרו חכמים בו כלל הלךך אין לחלק בין יחיד לכבוד דהכל היו חר עד כאן:

סיון הקסט

עוד שם מהריק אל יחיד שמתעל על צרה וכו' וכתב המדכוי כשה ראביה: הגדה וראביה אין לחלוק כלל לא חלוק: של הראב"ד אל ולא חלוקין של הראש אל דמשמע ליה דהך כריתא אעפי שהיא טובה כלא מחלוקת עכ' היא באה על איתו מחלוקת ואמרו דין כפי בכרת כל אחר ואחר מן התאין אבל הראב"ד והראש אל אית להו דכיון שכיא שכיא כלא מחלוקת איתא לבני: עלמ' יושם הכי כקמי להא חלוקין ועל קושיה הראב"ד ל' ראה לומר כפי דרכו דכש' למא כגשמים אין נריך להשלימו משום דאש יתענו עוד מורה שגריכין עוד גשמים ולשפתים יבוא ככ' גשמים איקו חס ושלום מה שאין כן כשאר הנרות עד כאן:

עוד שם מהריק אל ומשמע דהלכה כר' יהודה: הגדה ואש' דקיימא לן רבי יהודה ורבי יוסי הלכה כר' יוסי שאי: הכא דכין לרבי מאיר בין לרבי יוסי איכא עליהם שנים סתולקים עליו דלר' מאיר דאמר ר' לאמר הנין החמה מסלימין התעמינו בין ר' יהודה בין ר' יוסי חולקים עליה ואמרי דויכילין לכסל התעמינו ולרבי יובי דאמר דאכילו לאחר חנות ויכולין

ראש יוסף הלכות ט באב ושאר העניות

יכולין לנזור כו תענית אהל רכות החקק לומר ראשי דכילה
מניית תענית עכ"ל לא יכלי לזנזור כו תעניתא ומאוס הכי
פרקי יהא ייה שורייכום הוא ומל ליה שורייכום כטולי כעלה
כלומר אשילו מעיקר דשאל כעלה מנילת תענית עדין לוח
טורייכום כעלה ומאסה הויכולי למנזר כיה תעניתא אבל
שאר יומי דמנילת תענית חשילו עכ"ל דכעלה לא כעלה
לעמדי לתענית כבור והכי נרדק לכרטי להדין ולבט ועיין ע"כ :

סימן תקעד

עוד שם מהר"ק הוה"ה מחקקו מתענים וכו' הרויה
מתענה ומתעני הנה"ה כראה אשילו רלא כמנח
שם כעלה עכ"ל ע"ל שם כו שורייכום יהא מניירי שמתא
סמוקל הוה"ה ע"ל שם אשילו שאל היה דעתו לחזור הוה
ליה להיות מתענה ומתעני או אפשר להיות דאשילו שמתא
שם כעלה עכ"ל ע"ל שם כו שורייכום עכ"ל כיון דאין דעתו
לחזור לא קבל עליו אלא כל זמן שיהיה עמקו והוא אשון כראה
יותר מא"ס הרב מהר"ק ז"ל כסמוך ועוד כראה לו לומר דהכא
מיייר שהיו מתענין בזאת העיר תענייה מאוס דכר שאירע
להם והיה זה להם בקביעות על כל בני אותה העיר ואם אחד
עוקר דירתו משה אינו מתענה עכ"ל :

עוד שם מהר"ק ז"ל כדאיתא לשון והתענית פקוקו ולא מיד
סוכרי ופרוש הלשון וכו' הנה"ה כאן נרדק
להיות מה שאמר אחד מן מי שאכל שום וכו' ע"ל תכת יתעבות
ואחר כך ורא"ה"ל פירש וכו' עד אל יתראה כעניינם עד
כאן לזכור ע"כ כאן :

עוד שם מהר"ק ז"ל חזו להעניב אדם את עצמו וכו' ד"א
כן גם יוסף היה מותר לשמש שלא היה לו וכו'
הנה"ה וליאין וקושיא דאולי דהיה ליוסף כתומה שלא משה
אותה כמזכר שם דאין רכות ככת היו ליה ליעקב
ולשכטים ולא מנח"ס דאין רכות כל בניו וכל כמותו
לנחמו דיעקב וכמו שדרשו חז"ל דעם כל השכטים כולה
תאזרה אחת ועבדו דאין שלז נחמו עם השכטים ככס ושרח
כת אשר שמתים מאוס חשיכותה הוינה כת יעקב ג"כ מאוס
סולרה כמקום כן וכעשה כס כהוגם מאוס חשיכותה דעדין
היה חיה כן עדין ויבנה ג"כ דובאו מחנה משה ואלה"ן ומרים
שלשת הרועים החסוכין ע"כ :

הנה"ה ולעיקר קושיאם כראה לילומ דכל דכרי השכטים
על פי הדבור הסודק ע"כ כאן :

סימן תקעה

עוד שם מהר"ק ז"ל ומה שכתב וכל תלמיד יכול להחזיק
עצמו וכו' קאמר דעושה עצמו וכו' הנה"ה ולי כר
דמחלוקת רבי מאיר ורבי יוסי הוי על זה הדרך דלרבי מאיר
קאמר לא כל הרוצה וכו' אבל התלמידים יכולין לעשות
עממן ומירין ואין כאן חשש ויהרא ונראה מדבריו דג"כ נמו
אין כאן עכ"ל לתלמיד הנעשה יחיד ואז ירצה לחנוע עממו
מלפנות עממו יחיד אין גבאי בדבר דהא מה שיכול לו
להעשות יחיד אינו אלא אין בו חשש ויהרא ורבי יוסי בובר
אדרבה עושה חבור לטוב על העשיה וראוי הוא שיפצה כך

וכיון שכן איכא גבאי בדבר אש לא יעשמו וא"כ נרדק לעשותו
וא"כ לרבי וכו' נמו לא מייירי אלא כתלמוד ע"כ :

עוד שם הנה"ה וכפי דבריו הרב ז"ל כמנח דלרבי לרבי
כל איהו אדם יכול לעשות עצמו יחיד דודאי דרובק
כרבי יובי כנד רבי מאיר כיון הוא הכלל ור' יוסי ככל אדם
משאר העם אומר שיכול לעשות עממו יחיד כפי דבריו ור' יוסי
למה שאמר לא הכיא הדבר כמחלוקת כיון דהר"ק ז"ל חולק
עליו אשור הר"ק קטיל קמ באנחא הוא ע"כ :

עוד שם כהאי לשון ומכל מקום יש לתמוה וכו' דמשה
סדרשותוכו' הנה"ה ולי נראה מאוס דכעני
למותר אבל לא שאר העם וז"ל הנה"ה אחר הנה"ה וכו' הנה"ה
דשאר העם אין בהם מנוח אבל אש דרובק לעשות עממו יכולין
להכי קאמר הכי ולא רנה לאפריך הלשון כן כיון קאמר הלשון היה
גם כן כדליתא וכו' מחשש ויהרא להכי מיייר זה הלשון ע"כ :

עוד שם מהר"ק למה שכתב דכיון כינה אחר התענה
וכיומה שבת"ר הוא כדכ"ר הנה"ה ולא אומר
דה"ל כינה הו' לשון הנמרח דאמר הכי עבדי והכי נמו חונה
לומר כינה עושין עד כאן :

עוד שם כהאי לשון ואז לבונה ויבחה וכו' הנה"ה
אש יהיו חש ויבחה כעלה וכו' וכו' ע"כ :

עוד שם כהאי לשון וכתב הדין ולמלא חזקין דחשביים
יוחז' וכו' היו קורין כבקר כפרשת וכו' הנה"ה
ולא ידעת מאי הכרח יש כהאי לשון לשליל דכבקר לאאו
קורין כפרשת תענית הוה לא כאלו מ"א כמה חוקקין טעם
התענית אחר תפיל שחרות וחיך תלמידין הוה וקאין מנח"ס
עד פלגא וכו' ואדרך חזי הוה חולקין א' תוכהאי וכו' אכ"כ
כקריא וכו' ורביע כתפלה וכו' אבל כתפלת שחרית כוה
לא דכר דודאי כיון דמתעניו ודאי דמתפללין תפלת תענית
וכמו שכת' השור' ז"ל קא' מהר"ק ז"ל דכסוס הוא וכו' וכו' ודאי
שקורין כיון כפרשת תענית וכו' מא' דחזקין דכבדו חשיטין
וכבקר אין משטירין וכו' שאלו השטרה שלל ג"כ הפרשה
ונכ"ה אינו כראה לידלגליים ההש"ה היו קורין ע"כ :

עוד שם כהאי לשון ואם רעית לחלקו וכו' הנה"ה ואם
יש חילוק זה הוא דכעלה בתעניות אחרות כיון
שהתענה כל הלילה שייך לומר כשחרית פרשת תענית ודוק
עד כאן :

עוד שם כהאי לשון כתב רבי דכמנח תעניות הראשונות
קורין כתוכחות וכו' הנה"ה ולומר דקאי אשפלת
שחרית זה אמו כראה מלשון דקאמר רביע היום קורין
ומשטירין וכו' :

עוד שם כהאי לשון כסיון תקס"ב כס רב שר שלום כו'
הנה"ה וכאן היא מה שאמר וכן נראה עוד ממה
שכתב כסיון תקע"ט עד כאן :

עוד שם כהאי לשון אלא כמנח לא כט' בלב כשחרית
כלכד וכו' הנה"ה ובמנח משמע דמשטירין לכל
השמות כמנח דקאמר רביעא ריחא קורין כספר
ואשפלת ע"כ :

עוד שם מה"ק ז"ל ועוברות ומניקות אין מתענות וכו'
כתוב בתפ"ס ית' ת"ח ונכ' שמתכילו וכו' הנה"ה
נראה שהוא סובב ככריתא ככריתא דאמר לא כראשונות ולא
כאחרות וכו' ל"ג עמקן אהנה"ה או כראש כו' או כאחרות
וככריתות

ראש יוסף הלכות ט באב ושאר העניות צד

סימן הקנט

עוד בדברי הרב זלואי יש תימך לחול מלין אותו אחר הקניות וכו' שש אכבו על אחרתך הגדה ואיני אומר ד"ט שלו הוא דכול לחול אשילו קודם מנות דמשעלה עמוד השחר והנן החמה חל עליו מנות המילה ואין לדחותה ואולי משום שאר העם שכלם שחמים ויש שלהם נקרא דהא דכי יעבך כבודחה ט' באב לא השלים תעניתו ולכא לכא וכי' דשאני התם דהיה ואולי נדחה :

סימן תקבא

הרואה ערושאל כחכניכו קדשיו והפארתימו הגדה וכשי דכרי הרמב"ם זל כראה דכקדש יש שני קריעות חדא כראה וחדא כשי גיע לתוכו כלומר חלו ודבר תמוה כראה דיקדש שתי קריעות נל פנין אחר ואולי משום קדושה ותורה דבית המקדש הנריכו שתי קריעות וכו' ער כאלן :

סליקו הלכות תעניות שבה לארון כל הנשמות

הלכות ראש השנה

כתב הלמכס זל פרק א' מה' שופר וכו' אף ע"כ בלא נתישם כמורה וכו' מה תרועה וכל כשופר הף תרועתוה' כשופר כראה דזה הו טעמו דהלמכס כתב דכל השופרות ככולו חזון מקרן הכנס והו ורבי יהודה לעבכ פלגי הלכתא כותיה דהא כיון דנמרינן לה מייכל ויכל נקרא על שם קרן הככב שנקרא יכול כמו שופרות היובלים דהיינו הככבים וא"כ כיוכל הוא קרן ככב וכלהו ב"ה נ"כ דהיינו בלחותו מין השופרה וכו' כאלו שצמו של הלמכס זל אבל חזון שרבי יהודה עזמו סוכר דכיוז הכמורים תוקעים כשופר של יפלים וכו' משום דלוח עכדים הוא מכל הקום טעמו של של הלמכס הוא כמו שכתבנו דריק ועין :

עוד דבק שכריס כירות עד שהשלימו לאחר פסול וכודאי דהטעם הוא משוכר אחר אחר רחמנא ולא מביכ וכו' ולי כראה משום דשופר אחר רחמנא והעברתם שופר תרועה זה אינו נקרא שופר אלא נתיבות וסופר היינו כמו הוא ולא חתיכות מהבא ומהבא והיה א"ש' לומר דאם היו כל השברים משופר אחר וחור ודבוקן כל אחר לשיפורנו כדכקוח דיהו כשר וכראה דלא גרע מיסרך לאור דבו דלמרינו דכולו אשלו מנר אחר דפסול כל כו' דהטעם מחתיכות וכו' אתי שוכר דהוסף עליו כל מהו פסול משום דענין שיהיה כמו שהוא כיוכל דהיינו האיל ומכל מקום בפי הפשט דכרי הלמכס וכן דכרי הנמרא דמאי האי דלמנר דאם דבק שכרי שופרות ושם שופר והשלימו דפסול דודאי דפסול דהא אשילו שופר שהיא כשר א"ש הוסף עליו כל שהיא פסול משום דשופר אחר רחמנא ולא כשני שוכרים כל שכן הוא כשהיה כל השופר מחתיכות שיהיה פסול וכו' וכשרע אי אמרינן דהיה דהוסף עליו כל שהו דלמרינן דאשילו שיהיה מעיקר שופר וכו' והוסף עליו דעכ"ז הוא פסול דקשה זה ומרמז דאפי' שהיה כד כ 24 2 שפור

הכריתות חולקי כבדל לזמורתיא דהא ראשי כאלמנעיות לכך כראה לומר דמאי דאמר בעלי התענות האחרוניו מכלם ורחשונו נ"כ מכלם וכמו שפירש ר"י זל או מהענו האחרונות מכלם כדכרי הרמב"ם זל ולא דאשנות ושניות משום הילך או כעלין ער כאלן :

עוד שם מהרי"ק זל ומה שכתב דבינואם לא נעמו אין גורדין וכו' אבל כנ"מ כראה כמו שכתבתי הגדה ולי כראה דהדין עם הרי"ף זל ורבי יהודה כשיאה הנשמים היה והיה כבוד לגזור עור ואמר ליה רבי אחי דאין לגזור יותר דהרי אמרו אין מטריחין על הנכור יותר מדאי וכפי דכרי רבי אחי אה"כ רבשאר צרות אין להטריחו וכו' ואמר ליה רבי הו"א כד אבא דהך פנרא דרבי אחי לגרמיה הוא דעבר אבל הטעם אחר לא היה ליה לרבי יהודה כשיאה לגזור יותר משום דהני תעניות שגור לא הוה אלא על הנשמים ואין לגזור יותר דהא אין בהם הנאה אבל כשאר צרות אז כוונתו ח"ו לא יבא ולא יהיו מתעניין והולכין לשלם עד שיבטו ואם כן אין הטעם משום דאין מטריחין וכו' ורבי יהודה כשיאה לא גזר עור דאם תענית ער כאלן :

עוד שם הגדה והצטטת פירוש כיון שפירש ה"ן זל מ"ח מה שכתבתי הוא פירוש הרי"ף זל וכו' ומה הוא וכן משמע מדקאמר ככר למיגור יותר דכראה דלא גזר יותר ואי כשאר צרות ליה לא גזר על כן פי' כשי"ש ומה פי' ע"כ ע"ד שם כה"ל לישאל אבל הלמכס זל כתב כו' הגדה מדאמר אבל הלמכס פי' כשן שאין גורדין וכו' כראה דכרי הרמב"ם זל דכרי הרי"ף זל דרוק ועיין ע"כ : **עוד** שם מהרי"ק זל ומה שכתב כשם דלמכס זל דכרין של שמחה וכו' ולא נמנרא דירין הגדה ואיני אומר דכן משמע נמנרא דלין מדקאמר תבא כמין כיון של שמחה נטיעה נטיעה של שמחה ואמר כך אמר איהו כמין של שמחה ואיהו נטיעה וכו' ואמר לא קאמר כוה הלשון תיא כיון של חתנות לבנו כשיעה נטיעה של אכורנקי של מלכים מדאמר מעיקרא כיון נטיעה של שמחה משמע כמו שכתב דלמכס זל אלא שאלה סאל איהו כיון של שמחה וקאמר חד גונאל והוא הדין לאידך ער כאלן :

סימן תקעו

בשם שמתעניין ומתריס וכו' כיום אחד וכו' הגדה ואכילוד כיום אחד או אשילו האו' או כמה שיהיו משום שצמנו שכתב דהיינו אקראי כעלמא : **עוד** שם ככלל אשפי המרה לענין זה הגדה כיון לענין התק' רגלי כן לענין חשכון המתים רבעיין תק' רגלי מלכד כסוי וקציה וקציה וכו' גם לחשבון מתיא שיהיו מן האכסים ולא מן הכסים ולא מן הזקנים ולא מן הקטנים והכי דייק לשון הרמב"ם זל שהביא לזן האור זל ועיין בדכרי הרב :

סימן תקפ

ותיבש רבי עקיבא כן יוסף כבית האכורים וכו' ערו עיני דקדישו ופחטו ככני כו' הגדה ראשונה זה ליה למימר שחטו כניו לעיני ואמר כך עורו את עיניו כו'

ראש יוסף הלכות ראש השנה

שער שער מעיקרא דחמשה דכשלא היה מעיקרא שער
 שער רש"י שהיה פסול וכו' ודוחק לומר דכתיב ליה להדמבס
 זל האי היה שיעור שער ראינו דקטל בהובמה וכמו שיש מי
 שבוחר כוונה ברכלי הרב זקן לומר כן ברכריה דמבס
 זל וכתב קדמו בזכרותו ראינו כמינו אינו מונח וכאן דהוא
 דכוק הרכה עם הקין לא אמרין דשופר אחר חמר רחמיה
 ולא שני זיכרות * אבל ה"מ איכא למיחש דרולתא אם היה
 מוניא הזכרות לחן חסד שהיה לשופר קול אחד מה שיש לנו
 עכשו עם עשרת הוה ה' ים כחן קול שופר ודבר אחר ורוח
 וכתב דלמסכ' זל כשהיה עמו חסד וכו' במקום הנחת
 פה פסול כשהיה מחפז או נשתיה קולו וכו' כפי
 הנראה הדמיון להחכם זל ודאי דהוא כמקום הנחת פה
 היינו במקום הקדש שישנו ושלל במקום הנחת פה היינו כל
 אורך השופר ומחוק משוב דאינו מוכר ברכריה שלל במקום
 הנחת פה דאין ברכריה זל שלל חלוקות נפשו ודב מבפנים
 וחלוקה שיהי' או במקום הנחת פה * והשלישית נפשו ודב
 מחפז איך נשתנה קולו פה לכו' וכתבתיא הכי' דחלוקות
 נפשו ודב במקום הנחת פה פסול חרא שלל במקום הנחת
 פה * שבת נפשו ודב חסד פנים שלל מחפז איך נשתנה קולו
 וכו' פה זל וזל לא כשר ונד' ג' מהבחי' חרא שלל במקום הנחת
 פה איכא כל אורך השופר מחפז דמקום ח' הוא שלל במקום
 הנחת פה ונפשו ודב מחפז דאין תלוי הדבר איך נשתנה קולו
 או לא נשתנה קולו וכו' אמר בכרייתא שלל במקום הנחת פה
 כשר אינו תלוי בנשתנה או לא נשתנה לא כשר בהחלט ועיין
 בהנהגתי על דברי טור אורח חיים בהלכות ראש השנה מה
 שכתבתי כזה על דברי ה"ק זל ודב כתבתי על מה שאמרנו
 נפשו ודב במקום הנחת פה הפסול דמשק לימשה דהיה ליה
 הוביק כש' זון כמינו וכו' ודב כתבתי דאיכא מאן דאמר משה
 הפסק הוא הפסול ואיכא מאן דא' דהטעם הוא משוב הוביק
 עליו כ' וכו' והרמזן הוא דאמר מה ש הפסק הוא והניא
 התלדה שאם הדחוק הזופר נתקע כה דכסול וכפי דעתי
 אינו דאזי כ' משה הפסק להשאין ש' אל' אוי' לכו' :
 ברב' ד'מכס' זל פרק ג' בהלכות שופר ראש השנה שלל
 להיות שכתב אין תיקונים וכו' איך עב' את תקיעות
 משום שדות ומין הדין היה וכו' וקטיל ליה דהא לשל' כ' דאזן
 כתב דאין דוחין שבות של ברכיהם מפני מני' עשה רשופר
 וכו' דאין כאן קושא כלל דהאי שבות דלשל' אינו במנהיגה
 לא חזן מונח דהיינו לבלות באין או לשיטע על פני המים וכו'
 והוא ג' דכשה שופר על השבות אינו מקיים המנוה וכו' ש'
 למעלה משה אמרין החס' דלא יכא פשה וירחה לא תפס'
 ופשה וכו' וכפי מה שכתבתי בהנהגתי על דברי הטור זל אבל
 הכא היינו הסבו' כעת עשיית המנוה וכעשיית המנוה והיום
 הכי אמרין דיכא עשה וירחה לא תעשה ועשה כיון דהוא
 בעשיית המנוה עשה ונס' כעת השבות מקיים המנוה וכו'
 אם כן משה אמר הכא דיכא עשה וירחה שבות של ברכיה
 אבל מה שכתב דאיכא למידק הוא דכפי דברי הטור זל כהאי
 דכ' דלעיל תע' דלא אחי עשה של חור' דה' שבו' של ברכיה
 היינו תפס' שיש כח לחכמים שיש חילוק דבריהם אבלו לבטל
 דברי תורה ואם כן הכא כהאי דיכא דכשהל'ה כשתב למה
 לא אמרין דהענין דהחכמים ברכיהם אבלו במקום תורה
 ואם כן אחי אנטרין ליה גורה דרכה ונדאה לומר ליה דהאי

שער דתקיע שופר כשבת היינו מנחם שבות גור דשאר יתקן
 כלי שיר גורה כל כך היא כשבת כמו ב' וחס' כן אין לחיות
 כשחל דה' איך ב' אמת השבו' לא יתקע שבו שבו ושמא יתקן
 כלי שיר לא דהאי דלא אמרין הכי דלא כ' כשתל מני' תקיעת
 שופר ב' לא דדאי דלא חשטין האי שבות כדי לבטל המנוה
 ואם כן כשאזי בשבת ג' הוה ליה גם כן לתקוע דהיינו המנוה
 של תורה ומבטל שבות של ברכיהם אלא דדאי דהיינו כפי היה
 מן הדין שיתקע שופר כשבת דלא חיי' שיתל גורה דשאר יתקן
 כלי שיר אבל מכל מקום האי גורה דשאר יעבירונו ד' אונות
 ב' שבות שרבי דהיינו גורה דרכה וישנה אבל כליה סקאי' בחול
 אין כאן גורה דרכה דשאר יעבירונו ועוד נראה ל' דהאי
 שבות דתקיעת שופר אינו כשאר שבות דרומה למלאכה וכמו
 שאמרנו בנתי דרדית הכת' ותקיעת שופר אינו מלאכה אלא
 הכמה וכיון דאיהו לא חכמה נח' דאינו כמו שאר שבות וכו'
 וידה' מכי המנוה מוש' כשאר שבות דהיינו כמו מלאכה ב'
 ד' ד' ש' זל ש' מ' שופר שופר תרועה כשני תקיעות
 שופר ג' שברים ואעפי' שלל כיום ד'מכס' זל
 כמה הוא שער' התקיעה מכל מקום מחוק דכרינו נראה
 שכתב שער' ג' שברים בתרועה נחמ' דהתקיעה היא
 החנו' של ג' שברים ד' היינו כבר וחצי דהא התרועה כפי
 תקיעות וכו' דהקטנה סמוכה כמראה כה' פלגיו דתא
 דין בבורא ליה דילולו יולול הוא וכו' דהיינו קולות
 תכופים דהיינו מה שאט קורים אונות רועה ואמרנו ב' שבה
 שער' תרועה כשלל יבשות ופירש' דהיינו שלל' קולות קטנים
 וכן מכת' הרמב"ם זל לתא דין ויהיו שלל' קראן שרמוני ואם
 לתא דכו' דהתקיעה ח' תרועה היא איך הוול ח' ח' הנ'
 שרמוני דהו קול קטן וחצי ואם הוא ח' ח' ח' ח' ח' ח' ח'
 שבר' ח' ואשלו' מש' מהוא ח' איכה תקיעה שלל שבר ומאס' ה'
 נד' דמסק' ד'מכס' ושא' מ' ש' זל ברכריה דאיהו דאיהו
 שער' תרועה כשלל' שברים רשע' אמרין מי שכתב מת'
 ופירש' ב' ב' ד' זל' ל' הרמב"ם זל פלגיו מת' בשופר התרועה
 ד' מת' התרועה היא תלת' שרמוני דהיינו קולות קטנים
 תכופים ול' ב' ב' ד' ח' ש' שרמוני והוה מה שכתב הרב
 העי' וכשער' תרועה פלגי דתא דין כבר דהוה ילולי
 שהוה קולות קטנים ותרועה היא יבשות שלל קולות קטנים
 וקראי' כירוש' שרמוני ותא' ברא כבר פה' כיוני ונקראים
 שברים והשבר הוא קול גדול כמנא דכשער' התרועה ודאי
 פלגי וכו' וכאח' ה' וכו' לא הזכיר שער' לפי שכבר ביאר
 פה שכתב' לנו מה היא התרועה ואינו ידע מה טעם הוא
 משה דכשתפק לנו מה היא התרועה כרי' שלל לומר שער'
 ואולי רבונתו לומר דכיון דאין ח' ח' יודעים מה היא התרועה
 כדאי הוא הא שלל לומר בו שער' ואינו כראה זה כלום אלא
 נד' דאיך יאמר שער' תרועה זה היא ואולי דאין זו התרועה
 האמיתית ונס' זה אינו כראה לכן נראה רמה שכתב אבל כת'
 שער' השברים הן בתרועה כלומ' אעפי' שלל כתב שיעור
 מ' כפי מה שכתב שער' השברים הם בתרועה הוה ליה
 כאילו פירש וכן הוא ששער' היבכות והשברים אחד הוא
 מהשברים הם שלל והיבכות הן תעשה אבל שבר הוא כלל
 יבכות כמנא דשער' הוא אחד ופסק ב' ב' כדכתב שכתב
 לעיל וכפי זה מוכר' הענין כדכרי ד' וכו' שכתב שער' שלל
 שברים בתרועה והתפנה אמרה שער' תרועה כשלל יבכות
 והכריח

והכריח אתה שלש שברים וכל שבר הוא כשלישבות
והכריח לא הוסיף שיעור שברים ג' לא שחציה הוסיפה
דהתורה שלש יובבות אחת שחציה השברים דהם קולות
אחד גדולים ומשני כל אחד שלש יובבות הוא ולא כן
השלש הן :

ובתב כהשעת שיעור אחרת והיינו הכפאחר אבי רדאי
כפא פלגי אין כאן שינוי קמא לעין התקיעות
ולא אמרין תפא דיקן הסיב תקיעות דבלהו כפי אלף התורה
כמו שהיא אמרין כדף תקיעה הוא ואחר דהו כפא תרועות
ולפי שהו סוכר דהתרועה היא של יובבות הסינוב קולות
קטנים וקמא מעיקרא דשעור תקיעה כפא תרועות
דהסינוב פ' ע' ויבבות הסינוב ט' יבבות דהיינו ט' פ' ר' ויבבות
והיינו כמו תפא כדף דהא שיעור תקיעה כתרועה דהיינו
ג' שברים דהן קולות גדולים שהן ט' שמושי כפא דשבר
התקיעה אין שום אחד מלך רבלין כדפי דשעור תקיעה
אחת היא ולא כדפי דהא דבלהו כפי אלף תפא דיקן דהא
תקיעה היא ואחר דהא כפא תרועה דהיינו ט' שמושי ויהיו
היא דהא זה תפא שעור תקיעה כתרועה דהא שבר
דהתרועה היינו ג' שברים וזהו ט' שמושי אלף שיעור
תרועה פלגי דלכא דיקן הוא שלש יובבות דהיינו ג' קולות
קטנים ולתפא כדף דהתרועה היא שלש שברים וכו' דהיינו
תשנה שמושי ואפי' שיהו כל לזק דהא כדף דהא פלגי
כלומר כשעור תרועה ודאי פלגי וכמו שכתבנו אלף
לשור תרועה אין שום שום ממלת דשעור תקיעה אחת
אחרת מתני וכמו שכתבנו ולא כדפי לומר כפי וחד
כפא זה דרך דשבר כפא לכל מין ואפי' היתר רובא לומר דאפי'
בתרועה ל' פלגי תורה ואחר בתפא דיקן שלש יובבות היינו
כפי שלש שברים האחרין של שבר ושבר הוא שלש יובבות
ג' כן כפאחר כתפא שיעור תרועה כשלש יובבות היינו
שלוש יובבות ויבבות היא שלש קולות קטנים תשנה הרבה זה
אחר זה כלל שום הפסק ויבבות כלל אלף שברים יש הפסק
ובת קמת ביניה ואפי' שיעור זה כזה ו' כפא ודאי פלגי
היינו באופן שיעור התרועה דהא דיקן היינו כקולות קטני'
תבנית זה לזה ולתפא כדף לא יבשע לא כמתי דהיינו שברים
לזה אלף כדף ודאי פלגי מר סכר ולולי לול זה שבר כמותו
נכח דהיינו באופן שיעור וכו' דמר סכר בקולות גדולות
ומפסקות ומר סכר בקולות קטנים הרבה תבנית זה לזה
וצירום זה גדלה דרך יצור יש כזה שנים בדכדי הוחד אל עין
שם וכדכדי הדכ אל שבוים אין הקושיה שהקושיה לתפא
דחתי דהיינו התקיעה חתי תרועה דהיינו ק' קון הרבה
ודאי ל' מיקריון תרועה דהא שבר דשמו כפיה שכתבתי
התקיעה היינו ט' שמושי ומתה וכו' ועוד דכתבתי דמתני'
אין שברים שברים אלף יובבות ואין שברים שמושי כלל
שום דהוא שבר דהתרועה האמורה בתורה ולולי הוא ולא
הוכרה נכחתי כן אין כאן שברים כלל ועיין דיקן שיעור :

עוד ששיעור תרועה תקיעות חתשע כפי ארבע לא יבא וכו'
גירסא ד' אל יבא מסוס דמסקול לעיל תרין קולות מתרין
גברי יבא וכו' וקשיא לי דכשלא התה היינו מסוס דמה שקור'
זה קורא זה כפון הלא ומניל מזהם הכי ויבא דעתינו ויונאים
אלה כפא דהקולות מאומת זה תקיעה וזה שברים מה תרועה
ודאי ל' לא מתייל מאי דיהיב דעתינו ועוד דאין כשין סיה'
שומע פשוט לפניה ובשום דאחרים וכו' אין אינו דהא כולן
כדף שמוע וכו' :

ועוד יש לדייק מהו דכתב תקיעה מזה ותרועה מזה
וכן כזה אחר זה יבא ואפילו כפי רנוני יבא דהיינו
דיקן שבת קודם שמוע תקיעה אחת כשעה אחת וכו' ואפילו
כל הינו כולו אלף אחריוה תכף ומיד לאחר ואלו דמתי
דאחר מעיקרא היינו שמוע התשעה תקיעות ואחר אחר
והא א' שמועין דאפילו שיעור התשעה כפי ארבע דהא אלף
אחר וכו' דהא דהא זה כלום דמתני' אבבת לן אי' שמוע מארס
אחד אי' שמוע הרבה כפי ארבע כיון דשמוע ועל כפא שמועין
מה לי הכי ומה לי הכי ועוד דאין חילוק זה מאי קאחר כגמ
תפא כפי הכי וכו' ואלו יבא חתשע דהיינו מ' כפא דאפילו מתשע
כפי ארבע דיענה ומתה הוה ליה לרמזה אל לתבוי וכו' וכו'
אלף כיון דבנתרא שמועין ויתו ממר' ויבא דכתבן ג' כן
היינו ל' :

עוד שם השבור חייבין לשהות תקיעות על סדר הכרבות
וכן נראה דכפי דיקן אין לזה חיוב כיון דכפי ר' יבא
בתקיעות דמיושב אלף משום מזהה הוא לשמען על סדר
הכרבות וכו' אין להקשות דכיון דשבר יבא הוא איכא שבות
בתקיעתן על סדר הכרבות אלף כיון דיש מנה אין כאן שום
אסור משום שבות וכ' אי היינו חייבים דאין כאן שום אסור
דשבות וכו' ומלכותית תקוע שלש כפי מה ש' ל' להרמזה
אל דהן שלש קולות נמצא דמלכותית שמוע תורת כזה
ליה למימר מלכותית תקוע ארבעה וכו' אלף דאיכא למימר
דיקא דרמה שאנו חייבים לתקוע דהיינו תקיעה תרועה
תקיעה כל מה שהוא ואפי' דהקולות ארבעה מ' העבין
שלש הוא :

עוד שאמרין לומר ככל כרעה מהו עזרה פסוח וכו'
ואחר מן השנה משלים כי הוא השלים בכפי
ודכדי אלף שאר מותרים דכיון דמחייב ראשי' פסוח אין
התור' שאמר כלל שום דכפי יבא מאי האי דלמר ואם השלים
ככפי :

ובתב כהשעת שיעור אחרת והיינו הכפאחר אבי רדאי
כפא פלגי אין כאן שינוי קמא לעין התקיעות
ולא אמרין תפא דיקן הסיב תקיעות דבלהו כפי אלף התורה
כמו שהיא אמרין כדף תקיעה הוא ואחר דהו כפא תרועות
ולפי שהו סוכר דהתרועה היא של יובבות הסינוב קולות
קטנים וקמא מעיקרא דשעור תקיעה כפא תרועות
דהסינוב פ' ע' ויבבות הסינוב ט' יבבות דהיינו ט' פ' ר' ויבבות
והיינו כמו תפא כדף דהא שיעור תקיעה כתרועה דהיינו
ג' שברים דהן קולות גדולים שהן ט' שמושי כפא דשבר
התקיעה אין שום אחד מלך רבלין כדפי דשעור תקיעה
אחת היא ולא כדפי דהא דבלהו כפי אלף תפא דיקן דהא
תקיעה היא ואחר דהא כפא תרועה דהיינו ט' שמושי ויהיו
היא דהא זה תפא שעור תקיעה כתרועה דהא שבר
דהתרועה היינו ג' שברים וזהו ט' שמושי אלף שיעור
תרועה פלגי דלכא דיקן הוא שלש יובבות דהיינו ג' קולות
קטנים ולתפא כדף דהתרועה היא שלש שברים וכו' דהיינו
תשנה שמושי ואפי' שיהו כל לזק דהא כדף דהא פלגי
כלומר כשעור תרועה ודאי פלגי וכמו שכתבנו אלף
לשור תרועה אין שום שום ממלת דשעור תקיעה אחת
אחרת מתני וכמו שכתבנו ולא כדפי לומר כפי וחד
כפא זה דרך דשבר כפא לכל מין ואפי' היתר רובא לומר דאפי'
בתרועה ל' פלגי תורה ואחר בתפא דיקן שלש יובבות היינו
כפי שלש שברים האחרין של שבר ושבר הוא שלש יובבות
ג' כן כפאחר כתפא שיעור תרועה כשלש יובבות היינו
שלוש יובבות ויבבות היא שלש קולות קטנים תשנה הרבה זה
אחר זה כלל שום הפסק ויבבות כלל אלף שברים יש הפסק
ובת קמת ביניה ואפי' שיעור זה כזה ו' כפא ודאי פלגי
היינו באופן שיעור התרועה דהא דיקן היינו כקולות קטני'
תבנית זה לזה ולתפא כדף לא יבשע לא כמתי דהיינו שברים
לזה אלף כדף ודאי פלגי מר סכר ולולי לול זה שבר כמותו
נכח דהיינו באופן שיעור וכו' דמר סכר בקולות גדולות
ומפסקות ומר סכר בקולות קטנים הרבה תבנית זה לזה
וצירום זה גדלה דרך יצור יש כזה שנים בדכדי הוחד אל עין
שם וכדכדי הדכ אל שבוים אין הקושיה שהקושיה לתפא
דחתי דהיינו התקיעה חתי תרועה דהיינו ק' קון הרבה
ודאי ל' מיקריון תרועה דהא שבר דשמו כפיה שכתבתי
התקיעה היינו ט' שמושי ומתה וכו' ועוד דכתבתי דמתני'
אין שברים שברים אלף יובבות ואין שברים שמושי כלל
שום דהוא שבר דהתרועה האמורה בתורה ולולי הוא ולא
הוכרה נכחתי כן אין כאן שברים כלל ועיין דיקן שיעור :

ראש יוסף הלכות ט באב ושאר העניות

כבשו יבא ש' של השלים כלל יבא לא דכל זה הוא לכתחלה
דאשילו רבי יוחנן בן נורי לא בליג אכתא קמא אלא כדועבר
אכל לקתחלה סוכר דנרין עורה פבוקים וכן אמר רבי יוחנן
א' אמר שלם מובן יבא דנראה כד עבר ואמר ואם השלים
כבכיא יבא כזה אפטר למד ואם השלים כבכיא יבא דהיינו
שהשלים כבכיא דהיינו השלים פסוקים דכביא שאמר וכו'
ובני כבכיא חף עפי' שלא השלים בפסוק מן התורה או אפטר
טמה שאמר וכו' השלים כבכיא יבא דהיינו מלבד הנ' פסוקים
שהשלים בפסוק אחר וכו' דהיינו כמו דאזרינן ומשלים
כפסוק מן התורה דהיינו מלבד הנ' פסוקים שאמר מעיקרא
והפסוק אחר מן התורה והדבר שקול ונראה גם כן לדקדק
דאמאי לא אמר ואם השלים בפסוק אחר מתלים יבא ואפטר
למז דה' (וה' מוה'ו) כקט' או כמו חסד דכביא יבא נקט
כאמרו קאמר ואם השלים כבכיא אכל אכ"כ דאי השלים
כתלים דה' או אפטר דרוק' השלים כבכיא נקט משום דכביא
יש לו יותר קדמה וכן סגולה מדבר הפסוקים ומ"כ אפטר
דאם השלים כתלים אינו עולה ויפה הנס' בהיה דכתב ואשילו
א' אחר ובתורתך כתוב לאמר ואמר פסוק וכו' והיינו דרבינו
אכתא אחר רבי יבא וכו' דכב"ר' הרב האמר ובכב"ר' ולא כב"ר'
כן מורי בוס' עיין בכב"ר' הרב האמר ובכב"ר' הרב אל' כגם
הטור אורח חיים הכהנ' הפשוט כב"ר' התקיעו וכו' ומהוירין
האמר תור' למקומו וכו' ואנו בכל מקו' שהלכתי קודם שהוירין
הב' לתקיעו תקיעים הכב"ר שחשבוים נדבדו השפיקים
פעם לזה וכו' ואמר ש' אמר שליח כבוד בכמה רביעית שהיא
מלכות תקיעים תש' יתוב' חר פעם וכן תשת' לוכרמות וכן
הדת' לשפירות פעם אחת וכתב ה' וכן מההג' ככל ה' גולס'
וכן כשתי ישיבות ואי' ככל מקום שהיית' בין בעיר גדולה
שאלתיקי וכן בעיר הגדול' של חכמי' ושל סופרי' עיר החוללה
קושטא חרינה יבא' וכן בעיר ארמור אינן עושין כב"ר' הו'
אלא עושין ככל ברכה וברכה תשלת' תשת' תלת' וכפי מה
שהביאו הגמות מייחון משם כעל הערוך ועל מנהג שהנהיג
הב' ז' והביאו ההנהגות' דהיה עושה תשלת' בכל סימן וסימן
נראה דאין מקיימין כב"ר' הכרחה כשתי תקיעות דהא תשלת'
ערך כב"ר' אי תרועה היא כחמו' הא מפסיק תרועה ואי ילולי
הא מפסיקין כב"ר' ונרין כב"ר' סינוי דחזור ועבד תשת'
וחזור ועבד תשת' ומא' רבתשת' לחוד אין כאן כלום ומא'
טמא דרדיה ועיין בכב"ר' הרב בטור א"כ כי ט' מפרש טעמו
זאנו טעם כפי מה שכתבתי וכתבו ההנהגות דכב"ר' שכתב
ה' מב"ש ז' כן איתא בסדר רב עמרם ובן יב"ד רבינו שמעון
בר יונה בקדושה המתחלת אין בהה' כו' ארבעים קולות
כהרועי' וכו' דמשמע דכ"ל בין בתקיעות דמושב בין דכב"ר'
הכרחות כולן ארבעים קולות דהיינו שלשים דמושב ועברה
על סדר הכב"ר' דהיינו כמו שכתבתי הרמב"ם ז' תשלת' כראשונה
ותשת' כשניה ותשת' כאחרונה דהיינו כשלישית וכפי זה לא
היו תקועים ככרמות אלא בחנות השב' אבל כשהתקיעו היו
מתפללין בלחם לא היו תקועים וכתבתי להודיעו כמו השען
ואע"פ שאינו הפסק מ' מהנהיגה הוא ונראה לי דנרין ליישב
קנת' לטון ההנהגה שכתב וכן עתא דבר ודלא כרבי' ששהיני'
לעשית' תשלת' כב' ברכה ומ' כהנהגה דהשתא יבא מכל
הפסוקי' לא קאי למאי שכתב שהנהיג' דת' אלא למ' מעיקרא
כב"ר' ר' המחבר וכן איתא כב"ר' ר' עכו' דהיינו ה' קולות

דאשילו אייבכא היא כחמי' לחוד או ילולי לחוד ושני כב"ר'
הכרחות דהא עבד ג' תשת' ותרת' ומה שכתבו ואין לחוש
למה שמפסיקים כתיב' הכונה שמהם מנכרה לכרחה דהיינו
דבשתקע תשלת' לחלכו' לכשיתקע תשת' לזכרונ' ישכנייהם
כל אותו כב"ר' של יברכות ביניהם ויש הפנ' ק ביניהם אין בכך
כלום דהא תמדין דהלכה כרבי יוחנן דאשילו א' ששה אשילו
כל היום כולו ונראה וכו' חזקת' אלא דהאמר דלא כרבי אשילו
לכך נראה דהאמר שאנו עושין דכ"ל ברכה וברכה עושין
תשלת' ותשת' ותלת' פעם אחת היא כד דפס' וכו' וכו' יעלו
לרנון לפני השם ויתכרך כי כולן מכוין לרברך אחת לעבודת
השם ויתכרך וכב"ר' שלנו משלימים מאה קולות כב"ר' מאה
פעיות דאימיה רפיסרא דהיינו השלשים דמושב ובלפ"ס
כשיתעללים הנכבד בלחם ובלפ"ס כחודת השלש כבוד הרי
תשעים ועשרה כשאחרים תשנו הרי מאה וכו' ז' זה שתוקע
כשהן יושבין הוא שתוקע על כב"ר' הברכות בראש משום דבין
שהוא התחיל ביישוב הוא ויגמור אותה ונראה דהיה אפטר
לימד דטוב וישר היא ששם טובה זה בחזרה כן וכו' אחריו כמו
וכמו דאמרינן משה משה ואהרן פורע ויהושע מוסק וכו'
שאמרו כב"ר' ח' עבד פלג' דהב' וכו' ואפי' עבד פלג'
דחנות אכב"ר' דאמר ון רמי סביך ברכת מוון והוא יכרך
על המזבח וכו' ובכ"ר' נרין ליטובי ונראה דכב"ר' בלחם
מקומות שהכב"ר' אי לא יעשו האחרים אותה הגוה מאותה
מנוה כמא' דאין עושין יונה כלל משום הכי אמרינן דיונו
רביה במנוה דכ"ר' פונה זה כן וכו' זה אכל הא' בתקיעת
סוגר כולן וכו' כהנהגה דהאמר הוא בתוק' עשנו כולן וכו'
ידו חזקתן כשבו וכו' א"כ כן אין ע"ך לימד אה' עבד מנוס'
גם כן אי' דונה לעשות מנוה דהא' עושה כ"כ מנוה כמו
טעושה התיקע ענמ' א"כ כן כיון שזה התחיל לתקוע הוא
יסיים אכל הרי' דהא' יכרך על המזבח קשה דאמאי לא
יכרך אחר על המזבח' ואולי דים חילוק מנוה אחת לכשהוא
מנוה רבות ועיין וכתבתי ז' ואי' מדבר בין תקיעות דמושב
לתקיעות דמשמד וכו' נראה דכב"ר' דאי מדבר בין ברכה
לתקיעה דמושב כדנרין לחזור ולכרך דאי נמי אה' מדבר בין
התקיעות דמושב דחזור ויכרך דהא כתב וכו' וכו' מדבר בין
תקיעות דמושב לתקיעות דחזור נראה דהשלים תקיעות
דמושב ואז דבר וכו' אמר דאפ"י שעבר אינו חוזר ומכרך
אכל א"כ בח' בתקיעות דמושב נראה דהוא דנרין לחזור
ולכרך ולחזור ולתקוע ככרחה זו וכו' ומא' ההנהגות לדעת
ר' שמחה דא"כ בח' התוקע בין הכרחה ובין הסדר עד שמסיים
לו הסדר וכתבו וכו' א"כ עד שמסי' הסדר דמושב שאינו יבא
מכל הכרחות שאלמרו ההנהגות וטמא דל' כל' שחמה נראה
דא"כ כב' כן כפי וכו' ולענין הכב"ר' מכוונים הכרחה
כב"ר' הרב המגיד וכב"ר' הרב כטור' א"כ לכב"ר' דה"כ נגד
אלו הכרחים שכתבנו ההנהגות כפי' דרבינו שמחה ואולי היה
לו שום מוסח אחר כב"ר' הרמב"ם ז' וכן מה שכתבתי כהנהגה
מייחון דלעיל הכרחה שכתב דהשתא יבא מכל הכרחות דלא
קאי לכב"ר' לא למה שכתבנו ההנהגות מעיקרא שם מביא
הרב דרבי ההנהגה דקאי הכל לכב"ר' דהתוקע כמו מה
שהקשתי לעיל וכו' :

כתב הרמב"ם ז' כדן היה שתקעו על כל ברכה כל כב"ר'
מהנ' פעמים ונראה דכב"ר' שאנו עושין דהיינו
הסדר

ראש יוסף הלכות ראש השנה

בכוף מדאמר ר' לוי וכו' • הגדרה • וכמדומה לי רכיון שהוא של חיל הוא כשקף ח"כ אין נרדף להביא הא דר' לוי רחיל ככפ גדול הוא כיון כפי מים ופתם וכדכפוף הוא וכדמוכח הא דר' יהודה ער כאן :

עוד שם הרב כל מה שכתב רתנן כל השערות וכו' שופר לא אקרו וכו' • הגדרה • וא"כ לא הוה ליה למי' משום דאיקרו קרן לא משו' דלא אקרו שופר דהכל שער השופרות קרן אקרו ולא משו' משום הכי לא כשרי' הם משוכר' אקרו שופר ח"כ השפול של פרה הוא משום דלא אקרו שופר וזה היה ליה למימר וכראיה לומר שייך לומר דפסול משום דלא אקרו שופר דא"כ הרבה קרניים כנון של יעל ושל מינים אחרים שלא קראם הכתוב שופר ועכ"ז הם כשרים והיינו משום דלא קראן הכתוב קרן אבלאי קראן קרן נרדף מו' סיקרא אותו אופר ג' כמנא דקריאת קרן היא דמשכיל כיון דלא יקרו מו' שופר ואיכסל פרה לא היה קורא אותו השפוק קרן היה כשר אפי' שלא קראו הכתוב שופר ודוק וזה מרניח כתיודן שני דה"ל זל כהכי דהקשה מתי' וכו' ואב"ז דריו'ן דשאר מיני' הכשרים אקרו קרן ואיקרו שופר דכראה דאע"ז דאיקרו קרן לא מיפסולו ח"כ מוכח דקריאת קרן אינו מעלה ומוריד דאיקרו פירא כמה שהוא קרן דהא מוכח דאע"ז שהוא קרן דכשר וקראו הכתוב שופר וכו' קרן של פרה ה' להיות כשר דכשר חסרון תמה שפירא הכתיב קרן מכל מקום כך אמרו במתניתין דמשום דלא אקרו שופר ואיקרו קרן דפסול עד כאן :

עוד שם בדברי הרב זל טעם מחלוקת הדמם זל וכו' אלא בתם זכרים כפופים הם • הגדרה • אדרבה מראמר כשל זכרי כפופי' משמע שש של זכרים שאינם כפופים דאי איתא דכל של זכרים הם כפופים למה ליה למימר כשל זכרים כפופים למה של זכרים ופני כהכי ונראה דהכרח כן הוא מדאמר רבינו מנוה בכפופים וקאמר בנמרא דאתי כרכי יהודה דאמר כמתיתין כר' תיקעים כשל זכרים ולא הזכיר בדבריו כפופים ואמר דרכי לוי דאמר מנוה בכפוף אתי כרכי יהודה ח"כ ודאי רסתם זכרים כפופים הם ממתניא בדריתא שהיא כרכי יהודה זכרים כפופים ואנכ' אודחיה אשמועינן זה כדרייתא דכל זכרים כפופים הם וכו' דמתני' לא הזכיר כרכי יהודה כפופים כלל אלא זכרים ע"כ :

עוד שם שופר של עז' של גוי לא יתקע בו ואם תקע ינא וכו' ושל ישראל לא ינא וכו' דמכתת שעוראי' הגדרה • וכשנוי כפי הא כתיב פסילי אלהיהם תשרפון כאש ואם כן מכתת שעוריה ואמאי אם תקע ינא הא ליכא שעוראי' ואשער לומר דהאי דאמר פסילי אלהיהם תשרפון כאש היינו כמו שאמר כלולב דהיינו כחשידה דמשה רביה או בארן רובובה ישראל וכיון שכן נקראת עז' של ישראל ואין לה ביטול עילמית אבל התם קשה כלולב ואתריג דאמר דכעז של גוי אם טלם ונא וכשל עדלם אמרינן דלא ינא משום דכתיב לכם שיהיה ראוי לכם והלא של עז אינו ראוי לכש ואמאי ינא וי' דשאנו עז שיכול ליכטל ולהיות מותרת אשילו לכתחלה מה שאין כן בעדלה אבל נרדף קנת עיון דעז' כשהיא של ישראל כלומר שהגביה כדי לקנותה אמאי לא ינא ואי אמר הכתוב דעז' דישאל היא אבורה כהנאה דכתותי מכתת שעוריה היית דיקא כשעברה ישראל דאם לא עברה ושרא' מותרת כהנאם

דזה המילוק איכא בין עז' דישאל לדנוי דשל ישראל נרדף כה שתיא אבורה כהנאה שיעבוד אותה הישראל ואם לא עברה מותר אבל של גוי כיון שפסול אע"ז שלא עברה אכור' כהנאה וכמו שהוכיחו מקרא שכתבנו דאמר פסילי אלהיהם תשרפון כאש כיון שפסלו נרדף גיפיה איברא דאמאי דאמרינן עז' של ישראל דהיתה של גוי שנעברה ואחר כך ונכה ישראל כה' איכא למירדק דמ' לתלמודא לומר דאשילו שלא עברה ישראל אלא שזכה בה כדי לקנותה וכו' דאמרה תורה דאסורה ונרדף כשול קודם שזכה בה ואולי משום מהי דכתבנו דאמאי דכתי' ואשריהם תשרפון כאש היינו דאשר דמשה ומשום שזכו בארץ ואודאי לא היו מכוונים כלל לזכות לעכרן אלא כיון שזכו בארץ חמילא וכו' באשרה וקאמר קרא תשרפון כאש ודוק ועיון :

עוד שם כטור הלכך אפי' כשל גוי לא ינא אלא א"כ לא נתבון לזכות בה והכינו הרב מרכי' דאש' זל שכתב ואת עז' של גוי נמי מתי אגבהה כעשית עז של ישראל וי' כמגביה ע"מ שלא לקנותה הגדרה • וקשיא לי אע"ז שהנביא ע"מ לקנותה אמאי נעשית עז של ישראל כיון שהוא אינו רונה לעבורה אדרבה הוא רונה לכטלה ואי אמרינן דעז' דישאל אין לה ביטול היינו בעז' שישאל אלא עברה אבל עז' של גוי שלקחה ישראל ולא לעבורה אלא לפסום נרבות אמאי יש לאסורה ולומר שאינו ינא דשופר של עז של גוי ועז של ישראל כדי שיהיה אסורה נרדף הישראל יעבור אותה וכמו דק"ל עז' של ישראל אינה אבורה עד שתעכר ואולי דכבר עברה הגוי או שנאסרה מחמת שהיא כז' של גוי משום פסילי אלהיהם תשרפון כאש אין נרדף לישראל שיעברנה כדי לאוקרה ע"כ :

ברב הדב ופשוט הוא דמה שכתב רכיונו אע"ז שהוא גזול הא אמרינן דיונא בגזול קאי למה שכתב רשב"ל גוי לא ינא אלא ח"כ לא נחכו' לזכות' הגדרה • ואפי' תמיה דאדרבה אין כאן עכשו שום גזל דהא לא נתבון לזכות בו ואולי שאמר כן משום שהוא שואל שלא מדעת מ"מ אם נתבון לזכות בו הוא יקרא יותר גזול' והלאו שכתב דהשתא הוי גזל קשה דמשמע דהשתא שלא נתבון לזכות נקרא גזל ינא כראה דכותל לשון הטור כך היא הלכך אפי' כשל גוי לא ינא וכו' אבל אם נתבון לזכות הוה ליה עז של ישראל וכו' ואע"ז שהוא גזול כלומר דבגזו' הטור דלמה נרדף לטעמא דהוה ליה עז של ישראל תשוב לי משום גזול לזה אמר ואע"ז שהוא גזול הא אמרינן דיונא בגזול ולא פוקי ממאן דאמר דבגזול לא ינא וכראה נרדף קנת עיון מה שאמרנו במכתת עז' כל הגלמים אמר דבה בר כד חנה פשע אחת הייתי מהלך אחר ד' געור הקפר ונענתי טבעת עליה דרקון וכו' ומנא גוי גדול וכו' והוא לא רצה להגביה כדי שלא יהיה עז' של ישראל ואמאי לא הגביה ע"מ שלא לזכות ואחר שיהי' הסיכטלנה בגוי כעל כרחו יזכה הוא כה ועיון :

עוד שם בדברי הטור סתמו כתיבו אם אימ עעכב התקיעה וכו' אם מעכב התקיעה פסול וכו' הגדרה • כראה דהכונה לומר דאע"ז שהיה כשר קורא תמימה אע"ז שהיה נקיב כיון שכתב הטור זל לקמן אפי' שאמר שפסתם יהיה קולו כמו כשהיה נקיב שהיה כשר עכ"ז הוא פסיל כיון שלא חור לכמו שהיה כשהיה טלם וכו' • הגדרה • ואפי' תמיה קנת

ראש יוסף הלכות ראש השנה

קצת דכיון דכשהיה נקוב היה כבר עכשו שנסתאם שנה מחלות קול אף עפי' שלא חזר לכמו שהיה שלם כיון שקודם שנסתאם היה כבר אחאי פסול וכרא' שאין קושיא דהך שופר שבי דמים דבשרות אית ליה א' כעצמא במקרה כשהיה שלם היה כשרותו בעצם כשניקב היה במקרה כשיפתוס נריך שיחזור למה שהיה מעיקרא דהיה ענמיש כיון שעשה בו מעשה זה כרא' לי ע"כ:

עוד אם בדכרי הרב וכתב הר"ר אליה מורחא ובי דשירוש מעכב וכו' אבל לא שצעי טעם נכון הגה"ה ולי כרא' דכיון דזה עתמו וכונתו להחזירו לכמו שהיה ראשונה וכאלי מעשה שעשה רוצה שיהיה כמו כשהיה שלם ולא חזר קולו לכמו שהיה מעיקרא משום הכי הוא פסול דאין לא היתה כונתו כן הוה ליה להניחו נקוב דכשר היה אלא דלא רצה אלא שיהיה כמו שהיה ועיין בהנהגה הקודמת:

עוד אם נסדק לרחכו וכו' וכתב הרב זל וכתב הר"ן ז"ל אם נפתיר וכו' פירוש דוקא משתייר וכו' אבל הרב בעל העיבור הכשר וכו' וכן דעת הר"ן ונ"ל כו' הגה"ה כיון דנסדק רוכו של רחכו אם כן ה"ל באינו שלם אם כן ה"ל באינו הרחיק שופר משפותקע דאחריון דלא ינא דרוכו ככולו והוה ליה כאלו נישל מכל וכל ואולי דסבירא להו דלא מקרי הרחיק שופר דכיון דמינו הוא לא חשיב השפק והוה ליה הכל כשופר א' אפ"ה דהוה ליה כאלו כיטל מכל מקום כיון שהוא מינו אינו משפיק אבל מ' איכא למידק דנראה דלא גרע מדק שברו שופרות דפסול כיון שבסדק רוכו של רחכו ורוכו ככולו ט"כ

עוד אם הטור והר"ן גי' אית כתב שנידק טפה שחך וכו' הגה"ה כרא' רפ"יני במציאות דסבירא קמא קאמר דשעור טפה היינו ד' גודלים שהם ומאנכע הקטנה ונמצא כשאוחזו כדו דהיינו ד' אנכעות לכד מהגודל שהם כינוניות וזה שיראה מכאן ולכאן משלים שעור הטבח ושעור זה הוא טפה בתם דאינו שוחק לא הוא כנמצאם ולכרי הר"ן גי' אית כדו שיראה מכאן ומכאן לא בני כספספתם אלא נריך שיהא טפה שוחק דהיינו ד' גודלים מרווחים זה מזה ולא שימוד אותם מנומנמות כאופן דלסבירא קמא הוא שיראה מכאן ומכאן היינו טפה מנומנמת ולר"ן גי' אית נריך שיהיה הטבח שוחק כדו שיראה מכאן ולכאן ע"כ:

עוד אם הטור צפהו והב כעוכיו במקום הקצר כו' וכתב הרב וירוש הר"ן המקו' הנחת פה עוכי השופר לצד פנימי וכו' הגה"ה כפי דכרי הר"ן ז"ל הוא כגון זה שצ"ב השופר במקום אחיח התוקע פיו הוא עכ כשעיר נפורן ומחזיו ולצד פנים צפהו והב דהיינו ממש מקום הנחת פיו של תוקע הוא פסול משום דאיכא השפק בין פיו לבשר אבל אם מחזיו של עוכי השופר ולחזן כלומר לצד חזן צפהו זהב כשר דאין שם מקום הנחת פיו ואין כאן השפק וכו' תימא תיפוק לו משום הוסיף עליו כל שהו וא"כ אכילו שיהיה מחזיו נ"ל חזן והיה פסול וש' לומר דאין לומר הוסיף עליו כל שהוא פסול אלא כשהוסיף ככל עוכי השופר אבל מחזיו של עוכי לא מיקרי תוספת: משום הכי אימ' פסול אלא משום השפק ועוד איכא למימר דאכשר רמה שאמר מחזיו ולפנים פסול ולחזן כשר מיירי דאין כאן תוספת כלל שהיינו או שחקק החזני לצד פנים והיה שוה לעוכי שכנר חזן או שחקק החזני

סלנד חזן והיה שוה לעוכי שכנר פנים והוא ינו נראה דעוד הייס אוינקרא צפהו כפנים או צפהו מכחוק ועוד דלעולם כרא' שיקרא הוספה אלא כמו שכתבתי דאינו מקרי הוספה לא בשוא ככל עוכי השופר וכרא' דאיכא למימר עוד דמאני דאמר הוסיף עליו כל ששו שהוא פסול היינו כשהיה כונתו להוסיף על שיעור השופר אבל אם לא היה כונתו על זה לא מיקרי מוסף ואפ"ה שהוא זה שלא כדעת הראש כמו שהביא הרב כמקו' מ' דעת הר"ן אפ"ה לומר דהכי הוא ואפשר ליישב שהראש נמי הכי סבירא ליה אלא דלא הוא כסוף השופר לצד הרחב משתמא להוסיף הוא מכוין וראשן שכתבתי וזה ליימא שכתב רא"ב היינו צפהו וכו' כרא' שאין זו הכרח דלשל' אמרינן דכל עוכי השופר נקרא מקום הנחת פיו וזה שחזן לגמרי מכוין האפ"ה הוא שלא במקום הנחת פה אבל הוה אמרינא שמה שהוא סמוך ממש לצד העוכי דפסול בין כשנתה קולו בין לא בשנתה דלעולם שפתיו מונעים בו וא"כ הוה השפק קת"ל דלא יקרי השפק אלא מקום הנחת פיו ממש דהיינו כל עוכי השופר ממש א"כ מתי הכרח הוא זה שכתב הר"ן ז"ל דהא ק"ל דלשלו מקום שהשפתים מונעים לא מקרי מקום הנחת פה אלא הרי הוא כדיו נצחו והב מכחוק דאם בשנתה קולו פסול ואם לא בשנתה כשר והיה נראה לי דאדרבה כך היא הכונה דמקום הנחת פה הוא כל מקום עוכי השופר וכו' וחזן לעוכי השופר הוא שלא במקום הנחת פה ואשמועינן דאפ"ה ששפתו התוקע נגע אם שם כשר והיו כדיו צפהו והב מכחוק ונשת' קולו וכו' ולעין קושיא דתיפוק ליימאם הוספה איכא למימר כהדמהני שניי שכתבתי שזה שיה שפסול או משום הוספה או משום ששפתים אבל כשהוא כמקו' לעוכי השופר אין כאן לא הוספה ולא הפסדה אף על פי שמונעים השפתים והוה שכל לאשמועינן קיימא ביה מה שכתב הראש וכו' וזכרו לכרעה ולא קיימא ביה וכן וכו' וכתב ישיבתנו וזה שכתב הראש וזכרונו לכרעה ואין לפרש שלא במקום הנחת פה היינו לצד הרחב וכו' דהא אמרינן הוסיף עליו כל שהוא וכו':

הגה"ה ולדרישה מי ניחא במקום הנחת פה נ"כ תיפוק ליה משום הוסיף עליו כל שהוא ופסול ובשי מה שכתבתי אין כאן קושיא דאפשר דמה שפסול היינו נמי משום הוספה ומשום הוסיפה הראש דהתם נמי היינו אויבור הוספה אבל מה שצ"ה לוי יוסף כדכרי הראש הוא דכשלא לצד הרחב שאינו נורך התקיעה אלא שוסיף או הוא פסול משום הוספה אבל אם יעשה מוסד כדו כדוילתקנו כמו צפהו והב במקום הנחת פה דהיינו דא"ל לתקן מוסד השופר כדו שיתקע וזה או אין נקרא מוסף דחשיב ליה כחונק השופר ואין כאן מוסף אבל השפק חשיב ליה ומשום השפק פסול דשופר אמר רחמנא ולא שיתר ודבר אחר:

וב"ה שכתב הראש וזכרונו לכרעה ולא מתכנר למימר דהתם מיירי וכו' הגה"ה הכונה התם דקאמר הוסיף עליו כל שהוא פסול היינו שאין בין הכל שעור שופר אבל אם יש שער שופר מלבד ההוספה כשר אף על פי שהוסיף וכו' ולשון הוסיף עליו כל שהו אינו מיושב היטב לפי זה שצ"ח למד אפ"ה שהוסיף עליו כל שהו פסול כלומר אם היה חסר פסול ואפ"ה שהוסיף פסול הוא גם לטין הוספה אינו מעט אלא הכי הוה ליה למימר עשאו כששר

ראש יוסף הלכות ראש השנה

אם היה חסר עט כל זה פסול גם ההוא דרכק סברי מפרות
שכתב הטור לעיל אינו מיושב היטב לדיון זה שכתב אעפ"י
שיש בקצור א' שעוד שטר וכו' :

עוד שם הרב והרב ר' יונה פירש הא דקאמר צפרו זהב
זכו' הג' הג' רבינו יונה סובר דמקום המתפה
היינו ממי כל עובי הברז וזמן שכתב לדעת הראש ולדעתינו
וגלא במקום הכתה פה היינו שתי איבעות סזוך לראש
השופר הקצר ואין קושיא דלא כן הייטב נפשו זהב וכו' דזה
השעור אינו כנס כרין נפשו והכ דנפשו הוא מן המני
ולמטה דאז מתרחב והולך ואיכא השמעת קול ולפעמים
איכא סינוי אבל ל'פלה אינו משתנה כיוא מעט ואשמועין
דהאי מעט סימו לא הוי סינוי וכשר ויהי יכול לומר דאשמועין
דאינו נכנס מני שעור השופר כרין נפשו והכ ועל מה
שכתב עור הראש דאיכא למימר דבשיטא דאין קולו משתנה
אין וכל כך קושיא דקיים ליה לרבינו מהיזל דמשתנה קנת
ועל מה שכתב עור והצטרך לאשמועין דלא תימא דהוי
פותק שופר כתיך שטר הוא דבר תימא דמיריעלה על דעת
דבר זה דהוינותן שופר כתיך שטר ועוד דיתן איש כתיך
שופר כיון ששומע קול שופר כפרי וכלאוס קנות השופר
כשר הוא :

עוד כתב מהר"ק א"ל מלי דקס' ט"ז היינו צברי מנחמן
איכא למימר וכו' הג' הג' אני כבר כתבתי כזה
דיש לומר דאעפ"י ששפתי התיקע מנפשי כאלתו הנפשו אין
בזה כלום דאשמועין ממי דלא מיקרי מקומו השחוק מקום
הכחשתה ועוד שנהיה שבוחר בדבריו אלו למה שכתב קודם
הלך באיזה מקום מכל ארץ השופר שיפסד זהב אש כשתיה
קולו פסול דבריה דככל אורך של שופר קאמר אש כשתיה
קולו וכו' :

עוד כתב הרמב"ם א"ל אלו שמינין צורות לאלות וכו'
הג' הג' נראה שאם תקע כשופר קידם שניר
הנירה ואחר שניר תקעו ולא ראה שום שינוי ממה שהיה
קודם למה שהוא עכשו שהיה כשר אעפ"י של נראה דהאי
שאלוהו נשתנה קולו איך יודע דבר זה וקשה הוא דהא
כמה פעמים חזין דככל אמה שפר כמות שהוא פעמים
יש לו קול חוק ועב ופעמים משתנה קולו בלא שום דבר וכו'
והא דנרדו והעמידו על גדרו דאמרינן שכשר הוא לא ידענא
אש הוא אפילו אש כשתיה קולו מיה שהיה דעכשו שופר אחר
הוא ובזים חדשים כאז לכאן לא דילמה דוקא שלא כשתיה
קולו ממה שהיה אבל אש כשתיה יהיה פסול ונרא' לומר דרדאי
אפילו כשתיה קולו מכות שהיה עכז כשר הוא דאי לא מאי
קמ' והאי דכשר ככל :

עוד כתב האדמו"ר נפשו והכ במקום הכתה פיו אפילו
כאורך הציפר אש הוא מיד סמוך לראשו כשר הקצר
וכו' הג' הג' שלא במקום הנתתה לפיפירוסה הוא שאר
ארץ השופר ואחר כשר ואם כן הייטב נפשו והכ דחזין אש
נשתנה קולו וכו' ואיכא ל'ימר לרדוהו שלא במקום הכתה פה
כשר ויהיה דינו כמו נפשו לא כמו מקמ' הנח' פה דכין כשתיה
כין לא נשתנה דפסול אלא הכא איכא למימר דכשר כש' א'
כשתיה וכנס כרין נפשו זהב דמחלקין כין כשתיה ללא
כשתיה דחוק' ואשטר דס' דמקום הסמוך ממש הוא
במקום הכתתה ופסול מאוס הפסק וטלא במקום הכתה פה

היינו כחתי שעור השופר דהיינו ע"ד כ' אכש' וכשר נמור דכ'ל
כרבינו יונה דחזינו משתנה כיו אש קנת או אינו משתנה כלל
וכמש' הראש' א' וכו' מחלקות נפשו והכ דמחלקין כין כשתיה
ללא כשתיה היינו משעור שתי נפשות ולמטה ככל :

עוד נהנה נפשו והכ נפשו כיוא דהראש והולך
דטעמא דפסול היינו משום דהקול יונא מזהב ולא
מן השופר והכ קדחו וכזרותו שאזרו שינוי אש' רמין כמינו
אינו מוכן יהיה פסול מאוס דהקול יונא מהזרות שהוא
פסול וכמו שכתבנו לעיל דאש קדח הזרות לכך דפסול וכו'
עכשו כתי שיהא ככפיה נומא דהקול יונא חכמים דהיינו מן
הזרות ומה לי שיהיה מינו כיון שהוא פסול ליתקם בו כון
כיון דשופר כתיך שופר אי לא יכא הפכיתו לחוק פסול מאוס
כ שופרו גם בשקדחו בזרותו יהיה פסול דבזרו ודאי שהוא
כפמי לומא שופר א' אחר דמחזק ולא כ' כ' שוכרות ואלו
משום דקדחו כזרותו היינו כזרותו מש' שהוא דכין ודחוק
הרבה ע"ה הקדח ולא מחשב אלא שופר א' ע"כ :

עוד כתב הטור לפיל אבל אש מתן זהב על עובי השופר
כשר הרמב"ם היינו הוביק כ' דהוא כל שהוא וכו' הג' הג'
מלבן זה נראה דאש הוביק כ' דהוא קדח דאינו נקרא הוביק
בלו מהאמר אבל אש כתיך שטר הרמב"ם וכו' אבל במקום
הקצר משמע דלא הו' הו' משום דנראה שמתקן השופר
כיו שיהיה מקום חובש השה יפה כדו שיהיה תוקע ופה נכסל
כשופר ומאוס הכ' אחר דהשופר הוא מאוס דהוי הפסק נפשו
כפול דאי לאו אלא שזכור עליו כמינו כשר יהיה כשר
דלא נקרא הוביק אלא הכל הוא שופר א' ותקון השופר הוא
אבל אין נראה כן מדברי הראש עיין כמה שכתבנו לעיל :

עוד כתב הטור ולמדו מבין שאם הרמב"ם השיעור וכו'
ותקע פסול כיון שאין השופר נוגע בשני' הג' הג'
ורכאן קשה למי שכתב לעיל דהקצר לרמב"ם אפילו שניר
למטה שעור שטר דכשר כיון דהקצר רובו הרי הוא ככלו
ואש כן ה' כ' א' אינו שם והיינו כתי הרמב"ם השופר מש' ועיין
עוד כתב הטור נבל עליו נבל וכו' ולא חותכין אותו לתקא
וכו' שהעמידו דבריהם להטיל דברי תורה בשב ואל
תעשה וכו' הג' הג' הרמב"ם כתב ולמה לא יבא עשה של
תורה וירחה שבת של דבריהם ואמר משום דיש עשה ולא
תעשה ולא יבא עשה וירחה לא תעשה ועשה ומכל מקום
אינו תירוק מה שמתרין דמכל מקום יבא עשה של תורה
מירחה שבות של דבריהם אף על פי שיהיה יוב טוב עשה ולא
תעשה כיון שאין באשור אלא מדרבין אבל הטור ז' כתב
טעמו דכשר ואל תעשה העמידו דבריהם לכתל דברי תורה
ובמרא לא אמרו אלא כמו שכתב הרמב"ם א' ה' ע' מאוס
דשופר מצות עשה ויש עשה ולא תעשה ולמה לא אחר מאי
דאמר במרא ולי' היה נראה דלרמב"ם מתר טוב היה לקיים
מ' במקום עשה דקונו קנין כנוכח ונדרו ענימי כקנין המנת
וקיומן ועל עיקר הקושיא שהקשה הרמב"ם א' ד' ב' א' פשה של
תורה וירחה שבות של דבריהם איכא למימר דלעולם לא
אמרו יבא עשה וירחה לא תעשה א' כשר א' כשר ככת אמת
כמו מילה ככשר ומילה בעשרו דכשר א' דמכלל מנתלל
תע' מקיים העשה אבל אי יבא כוה אחר זה לא אמרינן ואי
רלאו דוקא ומרא מומיה נקט אואשטר לומר דמאי רבת
הרמב"ם א' היינו זה דאמאי לא יבא מנו עשה של תורה ויבטל
שבות

בנות אפילו שלא בכת אחת דרכו תורה חמוריוס לקיים
 במבוא ולא כמו שאמרינן דיכא עשה ויראה לא תעשה דלוא
 פא דלחרינן דנריך שיכאוב בכת אחת אבל כזה אחר זה לא
 הנה אבל הכא מזה שיש דלוריתא נקום עשה גם כן הוא
 אס כן ירעה לזה אחר דיע עשה ולא תפשה וחמור הוא אשמי
 שהיא מדרכן ככל יוספת סדרתה מכני המילה אעפי שפכת
 עשה ולא תעשה איכא למימר מפני שהיא מנו עשה שחייבים
 עליה כרת ונראה שאין צריך לומר כן אלא העשם הוא מזה
 דקרא קאמר וכיום השמיני ימול ודרשו ז"ל אפילו בשכ"ג ונורת
 הכתוב הוא וכי תימא בלף מיכא לאמר מנות הא אחריו
 גם כן ללא חתי עשה וחתי לא תעש ועשה וגם כן שאפי מילה
 כמו שכתבו דחייבין עליה כרת ואבחנו חותם זה בכשרו
 להכריזו מקונו הארנות וכל מאי דמצינו להקדים מקדמין
 עד כאן

סוכן תקפו

כתב הרב וכתב הראש משא מתוך פירושו אות העומדים
 על שפת הכור פעמים שזמנים קול שופר וכו' על
 כן נראה לי אף על גב דכרכ יהודה אחר לש לא בא כי אס
 לפרש וכו' אבל אותם העומדים בכור לעולם קול שופר הם
 שזמנים וינאו עכ"ל הגדה א"כ לא היה למתנייתין לומר
 אס קול שופר שמי ינאו ואס קול הכר שזמנו לא ינאו דמשמע
 ראשון להיות הכי ואשכח להוית גם כן הכי ולדריה אינו
 דהעומד קול שפת הכור לעולם קול הכרה שזמני והעומדים
 בתוך הכור לעולם קול שופר הם שזמנים אלא שאשכח לומר
 דשכירא ליה להראש שפא רבי יהודה לתקן מה שכתב
 במתניתין שבראה הפך האמת דאם במתנייתין התוקע בכור
 אס קול שופר שזמני וכו' ואס קול הכרה שזמני וכו' דמשמע
 דלואו התוקע בתוך הכור אכא דקול שופר שזמני ואפס דקול
 הכרה שזמני וזה אינו ריכין שהתוקע הוא בתוך הכור לעולם
 ודאי קול שופר שזמני אס כן צריך למר דמש במתניתין קול
 הכרה וכו' לא שיק אלא לעומד חוץ לכור וקאמר דמה שאמר
 במתניתין כששול הכרה היינו למה שעומדים במה ומחמת
 קושייתו כתב דסם העומדים בחוץ ודאי הוא דאיס שזמנים
 אלא קול הכרה ובראה דיש קצת דיוק להראש ז"ל שכתב לעיל
 דלפעמים אפילו התקע עצמו לא ינאו בנן שהכריב מעיקרא
 האמר ופיו לתוך הכור וכו' ואס כן איך כתב הכי השור ואס
 התחיל לתקוע בכור ועלה חוץ לכור ונמר דינא הא בשנינא
 פיו עש השופר הא באותה עשה היה הקול מערבכת כשהיה
 ראשו חוץ ופיו והשופר בפנים והשפיק באמצע התקיעה
 כקול מעורבכת ואולי דקול שופר מעורבכת אינו משפיק
 דש קצת דאיה מזה שאמר כמו שזמני קול תקיעת שופר
 שחלפה בלא כופה או כופה בלא תחלתה ינאו וכו' ובשעשה
 תחלת תקיעה וזה בכשר מה ששור תקיעה ואס עשה כן
 מעורבכת אמאי ינאו הא מקראת האי תקיעה מעורבכת בין
 תקיעה לכברים או בין תקיעה לתרועה אלא ודאי דקול
 מעורבכת אינה מפסק ודוחק לומר דלא מיירי אלא בתקיעה
 אחרונה והיה אפשר לדחוק דאעפי דלא יפסיק בין תקיעה
 לשברים משו דהו תרו קלי אבל בתקיעה עצמה איכא למימר
 דשפיק וזה שהקשתי אחרו בנראה כהוה אמינו וכו' ושפיק עכ"ל

עוד כתב הרב ואסתחיל לתקוע בכור כו' שם אחר רכס
 וכו' ת"ס התוקע לתוך הכור וכו' אס קול שופר שזמני
 ינאו הגדה כלומר קול שופר הנל מתחלה ועד סוף
 פירוש שהיה קרוב לכור מתחלה ועד סוף ולא כעולם שזמני
 קול שופר אלא אס קול הכרה שזמני כלומר שבתחילת
 דמעיקרא היה שפוק לכור ושזמני קול שופר ואחר כך בתרחק
 ושזמני קול הכרה לא ינאו ואחרי כיון דאמר רבה שזמני מקצת
 תקיעה בכור כלומר שהיה השימע בתוך הכור או שמוך לכור
 ושזמני קול שופר אף על פי שאחר כך שזמני מקצתה חוץ לכור
 כלומר שהיה בחקוס שלא שזמני אלא קול הכרה עכ"ל אחר
 רבה דינאו ובמתניתין אמאי אחר דלא ינאו ליכוס בתחלת
 התקיעה קודם שיערבב ולדברי הראש ז"ל קודם שיעלה מן
 הכור השזמני אעפי שכבוק לא שזמני אלא קול הכרה וכמו
 שאמר רבה דאעפי שכבוק לא שזמני קול הכרה דהיינו חוץ
 לכור א"כ מתניתין ואעפי שזמני בכוף קול הכר ינאו מחמת מה
 שזמני קודם שיערבב הקול ושזמני דרכה מיירי בתוקע
 ע"מיו שאין באן אחר לא כשך הכור ולא חוץ לכור אלא הוא
 הפחיל לתקוע בתוך הכור וינאו דלדריה הכל היה קול שופר
 ופרוך כשינאו מהו דתימא דוחקין וכו' קצת דלא חיישינן ואי
 מוקמי דרכה מאי דאמר דינא הוא בשזמני מקצת תקיעה ומתני
 דתי לא ינאו הייכודכל מה שזמני חוץ לכור היה קול הכרה
 זה אינו דלא כן במתני אין באן חדוש אבל עכשו אשזמני
 דחתי קול שופר וחתי קול הכרה דאמינו אפ"כ

סוכן תקפת

בזמן הראוי לתקוע וכו' משעת הן החמה וכו' הגדה
 איכא למירק דמתני דקתני אין קוין את המגילה
 ואין מלין וכן הרבה דברים עד שתכן החמה אמאי לא קתני
 גב' ואין תקיעין שופר עד שתכן החמה אלא ודאי דמאי דקתני
 גבי שופר כל היום כשר לתקיע שופר דהיינו אפי' משעלה ע"ה
 עד זאת הכבדים וכמו שהוכח כג' דמשעלה עמוד השחר
 עד זאת הכבדים נקראים ובראה דההכרח הוא כיון דבהק
 משנה דקתני אין קירין את המגילה ולא מלין ולא טובלין וכו'
 וכן הרבה דברים עד שתכן החמה אעפי שלא הא תקיעה שופר
 כיון דבמתני אחרת תנן כל היום כשר לתקיע שופר ולקריאת
 מגילה ולגשילת לולב והוא תקיע שופר לכל אלו ואחרו כהן
 דכל היום כשר לעשותם והבא במתני אחרת דקתני כמגילה
 ומילה שר שתנן החמה וכו' כשאר יהיה הדיון כן נמו בתקיעת
 שופר ואשכח דלא תכני תקיעה שופר דעירוי כמו דאיכא אחרוני
 נכ' דשופר שופר גם כן וזו עיין ומאי דלא יהיה מותר לכתחלה
 ככל הכי דתני מתני לעשות לכתחלה אשעלה עמוד השחר
 כיון דמוכח במרא מקראו דמשעלה עמוד השחר עד זאת
 הכבדים מקרי יום כראה דהטעם דלאי משעלה עמוד השחר
 יום הוא וכמו שמוכח במרא מקראו אלא דלפעמים טועים
 ונראה לו לראש שעלה עמוד השחר ופרין לא עלה לכך אחרו
 עד שתכן החמה כדי שלא יכבד כהן כהן וכו' מוכח מפירו' דשי
 למי שיעיין היטב בדבריו אבל כראה דאיכא קצת ספק בעיני
 זה דכיון דמוכח במרא מקראו ריכין שעלה עמוד השחר יום
 הוא אמאי אחרו בשעת הרחק אס קרא קרית שזמני של
 ערבית כשעלה עמוד השחר שינאו ירי חובתו ואולי משום
 כה ב ב 25 ב דאמר

ראש יוסף הלכות ראש השנה

ראש קרא וכשכבך וכקומך והיא הכונה בזמן שנסבך בו ועלה עמוד השחר עדין ומן שכבך וקומך הוא אבל לעולם יוסף הוא וכו' :

כתב עוד הטור אבל כלילה לאי הגדה משום דאמר תרועה כתיב רבעיבן ביום ולא כלילה וכראש בנמרוא ואעפ"י דכתיב יום היינו יום שלם כדכתיב ויהי ערב ויהי בקר יום אחד ואם כן אעפ"י שאמר הכתוב יום תרועה היינו ביום וכלילה ח"מ נראה דנתיק ליה משום דיום תרועה הוא מיותר דכיה ליה למימר תרועה ויהי לכם מה יום ודאי דאח"כ לומר ביום ולא כלילה ועוד דלאו איתא דהתקיעה כשרות כלילה לכתוב כמו שכתב בחקום אחר וכדון תרועה לא ודאי יום אח"כ לר"ש ביום ולא כלילה :

כתב עוד הטור לשיכך שיש מקצת תקיעה כלילה וכו' הגדה הכונה דכיון דלילה לאו זמן תקיעה היא אם כן כפקא מאן דאש שמע תקצת תקיעה כלילה ומקצתה ביום לא ינא דהיה ליה מקצתה בשע' ולא חייב הוא ומקצתה שלא בשע' חייב ומכאן כפקא לא כלילא שמע מקצת כחייב ומקצת שלא כחייב דלא ינא לכל אבן ואחר כפי פירושו : **כתב** הרב שמע"ט תקיעות מט"כ אדם וכו' פרק בתרא ד"ה אחר רבי יוחנן שמע"ט תקיעות וכו' תניא מו הכי שמע"ט תקיעות וכו' הגדה איכא למדק רשמי החלוקות השנויות בכריתא א' הם דכיון דתנא רישא תשעה תקיעות בט' שעות ונא הא דדאי דאפי' שהיה כל היום כלו ינא דט' תקיעות בט' שעות ומן רב הוא ומאי האי דחור ושנה תרועה מזה ומקיע' מזה בזה אחר זה ינא היינו רישא וכברט לרב ר' רמי דפירש אשילו כלם בבת א' ינא כ"ש בזה אחר זה ונראה דאפשר לומר דרישא דכריתא דשמע"ט תקיעות בט' שעות היינו מאדם אחד דהוה אמינא דלא ינא כיון שהתקיע הפסקין בזמן באמצע התקיעות ואתא סיפא לומר דאפילו מט' כני אדם דמזה אחת ומזה אחת ינא כל שכן מאי א' או לארך ג' א' היינו רישא אשמועינן מאי א' ינא ונא ונא ונא סיפא ואמרה דאפי' מחלוקים ינא והוא ז' אפי' ונא מט' כני אדם כ' אפי' ונא ולרב ר' רמי דר' רישא וסיפא כמו שכתבם אבל מניעת אשמועי' דתרי קלי משתמעו מתרי גברי ונרובי החלוקות האחרות דהוה אמינא דבט' בבת א' דאיכא בהפסק בין הקולות משום הכי ינא אבל בתשע שעות ותקיעה מזה ותרועה מזה כיון דאיכא הפסק בבתים דלא ינא קמ"ל ר' ינא אפי' ככה"ל דאיכא הפסק מרובעם כל זה ינא אבל האמת אינו כדכרי ר' ינא דאפי' ע"ז דאמרינן דתרי קלי מתרי גברי משתמעו היינו איכא רחביה וכתקיעות ע"ז רחביה ח"מ כפי כן פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה וכמו שכתב הר"ן ולי היה נראה לעיקר דקושיא שהקשה ר' ינא דנראה לומר דאי אמרינן דתרי קלי משתמעו היינו כשהקולו' שונות כמו קריאת מגילה והכל דאמרינן ענין א' וכך תקיעות כגון שהשנים פושטין תקיעה לא שזו נגד תקיעה ראשונה וזה נגד תקיעה אחרונה ותוקע אחר תוקע לטעם תקיעה אחת ואחרת אפי' משתמעו אפי' משתמעו אבל כשא' תוקע פשוטה האחר עושה תרועה רהן קולות משונות וזו כוונתו ודאי דלא אמרינן דמשתמעו דודאי זו מכללת לזו וזה נראה ל' עיקר וכשי' זה שכתבתי אפשר לומר אמטו פנים דכקורא מגילה או הלל דאמרינן דתרי קלי משתמעו היינו

שיהיו השנים קורים בחזקת אחד אבל אם יהיה קורא זה כאן וזה כאן אפשר שיתבלבל ולא ינא או אפשר דכיון דהכל מין קול א' הוא יתן כל אחד דעתו וינא אבל כשהקולות מחלוקות איך לומר בזה דתרי קלי משתמעו ולפי מה שזכרתי לך היה ליה לתנא למיתני שמע"ט תקיעות בט' שעות כן מאדם אחד כיון מט' כני אדם כיון שהם זו אחר זו ינא אבל בבת אחת לא ינא ולדברי ר' ינא היה ליה למימר מט' כני אדם כיון בזה אחר זה כן בבת אחת וכו' כיון מאדם א' וכו' וכד' דתרי קלי מתרי גברי ודאי כשא' תרי קלי ודאי מתרי גברי הוא דלא תרי גברי מאין תרי קלי כרי לנאת ידי חובת קריאה או תקיעה או איכא למימר דמרישא דכריתא הוה שמעינן ט' תקיעות בט' שעות דנא אפילו שלא שמעו כבוד לכן תנא סיפא לנלוו רישא דמזה תקיעה ומזה תרועה כו' דהיינו כבוד ולכן הטור מתקן שפיר שכתב שמע"ט תקיעות מט' כני אדם כיון כגון תקיעה מזה ותרועה מזה וכו' הרי זה אחר זה דהיינו על הסדר ואינו נגד להאריך כאן שום לשון אחר אבל מט' כני אדם כפ"ה איכא ינא כדכריה דר' ינא וכו' וז"ל דהיינו על ולא שמע תרועה ואחריה שתי תקיעות וכו' כגון ששמע תרועה שיתקיע אח"כ ואחר התרועה שמע שתי תקיעות כו' כדכריה דהיינו ששתי תקיעות הראשונה שלו או שמע שתי תקיעות ולבין תש"ת וחזר ושמע פעם אחרת תש"ת מהג' פעמים שנגד אפי' התקיעה האחת מהשנים שעשה לפי תקיעות וכן כוונתו היינו נא בתרועה דת"ת דעשה שתי תקיעות ואחר כך חזר ושמע ת"ת עם התקיעה הראשונה שלו אבל אם כבר שמוע ת"ת פעמים ועושה ת"ת פעם שלישית אפילו שישמע אחר כך תקיעות רבות אין בכך כלום דכיון ששמע הראשונה מהאחרונות כבר ינא אפי' שישמע אחר כך כמה וכמה תקיעות אין בכך כלום וכו' או שתי תקיעות ואחריה תרועה כגון שישלם תש"ת ואח"כ לשמוע תש"ת שמע שתי תקיעות ואחר כך שדברים או תרועה דת"ת או כמו שכתבנו דעשה תש"ת ושמע תש"ת שלם פעם א' ולטעם כ' שנגד לעשות תש"ת פעמים אחרות שמע שתי תקיעות ואחר כך תרועה מנא דהתקיעה א' הפסקין בסדר אבל אי קודם שהתחיל לשמוע סימן תש"ת שמע תקיעה הרבה קודם השברים והתרועה דהכל תרועה א' היא איכא קטירה וכו' ואפשר לומר דאפילו בזה איכא קטירה אי הוא כיון כתקיעה שמע בראשונה כרי לנאת ידי חובתו ולאח"כ שמע אחרת קודם התרועה הרי הפסקין וכן בחלוקה ראשונה ודוק ועיין :

עוד כתב הרב וה"ן כתב נכ"ה דהתקין רבי אבהו כו' ונראה מרבין ש"ת ודלשכא חולקין על האמורא וכו' הגדה כד' שדכרי הרמב"ן דמדויקוס ויתר מדכרי הרשב"א וד' שאחר השתי החלוקות קאמר תקיעה מזה ותרועה מזה וכמו שזכרנו שנקט בסדר תקיעה ראשונה ותרועה אחריה וכו' והיינו כבוד לרבא קול אחר משקט כדכריהם עד כאן :

סימן תקצ"ט

כתב הרב ז"ל וכתב הכלבו שאפי' המדבר ואינו שומע וכו' דלאו בר חיובא הוא : הגדה לדכריה דרבא דמברכין

ראש יוסף הלכות ראש השנה

צט

המקומוכו' הגהרה ומכל מקום לרעת הלאמם זל היו
הרכבה מקומות שלא היו יונאים ונראה דמ"ח כיון שהיו נוהגים
כרב שבמקומו שהיה מחנן שמה שהיה עושה היה תרועה הקב"ה
היה מבכיר עמהם וחשב לה תרועה ורחמאל ליבא כשיעור
דבבל כ"ד וכ' דורכ דבכל מקו' ומקו' הוא ליה כההיא דאמרו
זל לאל גומר עליו דהקב"ה מסכים עם כ"ד של משה למה מהם
גומרים ע"כ :

ע"ד כתב הרב וכתרומת הדגן כתוב אף על גב דמיימי
ר"ה אשרי וכו' תרועה ותיקיעה התרימילי יניכה וכו' :
הגהרה אם כן אעפ"י שישע ככשימה אחת לאל הכסיד שמה
דוונתיקיעה וזו תרועה לכל שכרסו ותרועה חדל תרועה היא
ותרעה של תרועה זו שלא לפעושה ככשימה אחת ואי עשה
ככשימה אחת לא מקרי תרועה ואינו יונא ידי חובתו וכפי
דכרי כעל תרומת הדגן אלו משמע דכובר דלית אבילו
כריעבר לא ינא איפשאן ככשימה אחת דאי ס"ל שמה שכתב
דכינו תס היינו לכתחלה אבל כדיעבר ינא כיומא דהורוט למי
מיידי כדיעבר ולא תקשה לרכינו תס דרכינו תס לכתחלה
קאמר ולא ירחק עמוזמה דרחק דאף אכן נמי אמרינן
דכיון דדרך התקיעה להיות כשואל ולא יערב עם קול אחר
וכן התרועה גם כן וא"כ עכשו שמעבר התקיעה עם התרועה
או שמעבר תרועה עם תקיעה לא מקרי לא תרועה ולא
תקיעה ודוק ועיין ע"כ :

סימן תקצב

כתב הרב והיו יודע שהגן תמה על דברי ריש מתיבתא
וכתב שכבר השיג עליו הר"ה וכו' אטו מי שיתחיל
לכרוך חמנו אסור לו לרכב עד שיגמור כיעורו וכו' הגהרה
איכ' למה דהה"ה שאלו לו לרכב עד שיגמור וכו' דמאי דאמר
עד שיגמור כיעורו דהיינו עד שיה' ו' לאו הו' ומן גמר כיעורו
כדריקה תחלת כיעורו וא"כ ודאי דאסור לרכב אין זה כלום
דדאי דכיון שיש כ"כ זמן ודאי שאלו אסור לרכב אבל כשיחמנו
כעשיית מיד יהיה אסור לרכב ועוד דמ"ח דריקה חרל מילתא
וכיעור מילתא אחריתי אף על פי שיה צריך ליה ועוד דהרי
כתב הוא ז"ל א"כ כ"כ וכא"כ שאף מי שמכרך המוניא יהיה אסור
לרכב בהויא הא דכריקת חמך דומיא דהמוניא ככעורה ועוד
מאי קאמר מי שמכרך המוניא וכו' יהא אסור לרכב דלא דמי
דכשלא אותם הדברים דתיקיעה וכדיקת חמך דהיינו רכב
המנוה כזה הוא דאמרי' דאם שח גשרין כו' ואין יכולין לרכב
וכו' אבל הסעודה אינה מנוה ואין קפידא אס' דרכב בה דמיד
אס' ירצה ויכול להפיק מלאכול מה שאין כן כדכ' מנוה ומלבד
זה איכא למימר דמאי דכתב ריש מתיבתא דנועריין כו' היינו
כענין התקיעות דהא שגריך שיהיה הארס ככוף וככנע כזו
הימים והתקיעה והתרועה מורות כן והריכוז מביא לירי שמק
וקלות ראש ולעיקב כתב דנועריין כו' כע"כ :

סימן תקצד

הגהרה כתב הטור כתב רב עמרם לאחר תשלה מריעין
תרועה גדולה ולי נרא' דהיא תרועה כיון דכבר
נאלו מדי תקיעת שובר כרי מחללין יט וכברט מה שאמת
כיכ"ה

דמכריין על התקיעה כר חיובא הוא ואולי אש' דמכריין על
התקיעה כענין שמיע' אבל אי יהיה שומע ואינו מדבר יכול
לתקוע לבד ויונאים כתיקיעתו :

ע"ד הגהרה כמה שכתב הכלבו דלאו כר חיובא הוא וכו'
ואעפ"י דאמרינן למאן דאמר א"כ לא שמע התרנגול
או לא הי' לו כנדרים וכו' עם כ"ה מדכריין הויתן לשכני כינה
ושעשה לי כל צרכי דעל מכהה העולם הוא מברך מ"ח אינו
דומה דתת' ראינו הוא לא של שמע או לא היה לו כנדרים
וכו' אבל הכא אינו ראינו כלל לענין שמיעה :

ע"ד הגהרה דלאו כר חיובא הוא א"כ לרכי וכו' דאמר
מי שקרא את שיע' ולא השמיע לאונו לא ינא לפי
סברתו הא דמכר ואינו שומע כמור מק"ש רהא לא שמע ואש'
א"כ קראה לא ינא רהא אינו שומע ואשילו למאן דלבי עליה
ואמר דב"א תלכתלה צריך לה שמיע לאונו עם כל זה איכא
למימר דהכא כיון שאינו שומע ככדיעבר דמי אבל לרכי וכו'
אי אשכ' שהיה כן דרוחק רהא ארינן הרי הוא כפיקח לכל
דכדיוכו' ולי היה נראה לומר שומע ואינו מדבר ענאים
כתקיעתו דאינו דומה לחרם שאינו כר חיובא כלל והיה ליה
כזוטה וקטן שאין בהם שום חיוב אבל מי שמכרך ואינו שומע
סהוא כר רעת וכר חיובא הוא אלא שבה החנה אריא הוא
דרכי' עליה שאינו יכול לשמוע אבל חיוב הוא כה א"כ יתקע
יהיו חסרים יונאים ככשימה דהא חיוב' יש לו עליו אלא
שאינו יכול עד כאן :

סימן תקנ

כתב הרב וא"כ תאמר למה ליה כל הכי והלא דתשלת
ג"פ ואמר כן תש"ת וכו' הגהרה נראה לי דכיון
דקימא לן דהתרועה צריכה פשוטה לטניה ופשוטה לאחריה
כין דכש"ה אחרונה דתשלת יעשית על השכון תשלת כשכול
פשוטה שלאחריה ואם הפימן לא יהיה תשלת אלא תש"ת או
תש"ת מנוה דכל כיון תשלת שיעשה הוה ליה כאלו לא עשה
כלום וכל אומנו כיון כאלו אינו נצרך להתחיל כיון אחר דהיינו
תש"ת וכן תש"ת וכו' ומשום הכי אינו עולה הכזוטה שעשה
לאחריו של תשלת לראשונה של תש"ת ולכך צריך לעשות ג"פ
וכו' ואולי דיהיה הכונה להקשות שהיה להם להתקין ולומר
דיהיה מכיון התקוע דאי לא היה תשלת הויתן שיהיה אותה
תקיעה כראשונה של תש"ת ולא נהירא דאי תשלת הוא הב"י
האמתו איך יכוין לתקיעת תש"ת שאים אמיתי ע"כ :

ע"ד כתב הרב וכתבו הר"ה שהאל ריכוזי הא"י וכו'
ופשיכו וכו' והיה הדבר נראה כחלוקה אעפ"י שאינה
חלוקה הגהרה וקשיא ליראם כן הוה ליה לרכי אכנה
למקו' סימן ח' לבר או תשלת לבר ואי לא יהיה תשלת מאס
דיחשכנה שיע' תרועותיו אחרו ליתקין תש"ת או תלת
סגני כההיא ואין כאן חלוקה דכיון כההיא תש"ת ינא רה כרי
שלא ינא שער המקומות שהיו ענאים הפימנים האחרים שלא
ינא ידי מוכתנוהיה דמי לרעות הראשונים לכך עשה וקבץ
כל הזקומות וכו' ואין כאן חלוקה ע"כ :

ע"ד כתב הרב אבל הרמב"ם משמע שאינו כוכר כן וכו'
כן נרא' שא"ל דעת ס"ג שכתב וכו' משמע כהדיא
ממח' שכן וכו' וקורם ד' אכנה כל מקו' היה נוהג כסברת רב

ראש יוסף הלכות ראש השנה

כי כנה לא שמו ארס אורכיה מכל תקיעתה למדת שיחידים
היו תוקעין הא ארכא חלול יט והטור כתב שאם לא היו
עושין כן אף עיבוד כדלר וכופשי הענין יראה לי שכוין שכבר
ינאודי חוכמה וכמו שכתב הטור ראין עיבוד כדבר שכתב
ינאודי חוכמה שית טוב ושר הוא שלא יתקש וכו' ומה שעשה
לנאי דאמת בגמרא ואין לא חש תלמודא לזה ער כאן :

סיבן תר

כתב הטור ולענין זמן כלול יום טוב שני על הקדוש וכו'
כתב רש"י וכו' רבותי אומרים שאין אומרים ומקוב'
אכל אבי אומר דנריך לומר וכו' אלא לענין זמן מל' וכו'
הגדה איכא למדק דכשי דכרי רש"י ז"ל יט ב' של לה הוא
עיקר הוא מחמת הפס מה שבי יום למנות כמו שאר ראשי
חדשים ואי אזהבא רב' גס כן שהיו מהנים אותה היוסקרש
ולמחר קדש אז רים ומן דהא מיום כ' היו מונים וכו' אה כן
בכל מה שהיה אז הפסא או מהנהא דכ' לעולם נריך לומר
דכיום כ' הוא זמנו וממנו זה למנות למועדים וכן לפע' דאמו
בכל השל' אין אנו מהנים בן אלא מיום ראשן של דה' אנו
מונין לעשור ולמחשבים ובראה לומר דה' ז' אומר רלענין זמן
דקרא יש לומר זמן כלול שבי ויזמו אבל לעולם התיק שאנו
מונין בנהיינו מיום ראשן דאין אלו מעוברות שכת לענין
זמן ממה נפשך וכו' הכונה כך היא דמחכים לאורו אי משים
פסק דרש"י ש לאמרו כמו בשאר מועדי ואי מאס דמכנין
אמנהא דכ' היינו מה שתקנו כה קודם ריב' שלא היו מקבלין
העדים אלא שבאו קודם המכונה אהא אחר ואמו דמשקרא
קודם התקנה היו מקבלין העדים כל היום ער שתחשך וא"כ
לעולם היו מונין מיום ראשן דאע"פ ראשש שלא יבאו עדים
היום ואם כן מצא רלמחר יבא רה ובמנא העשור נמנה מיום
שכי לא מנינו אלו מעובר אס כן ודאי דמיום ראשן היו מונין
לעולם אבל כשתקלקלו הלום כשיר באו כ' ותקנו שלא
יהיו מקבלים העדים אלא אס כן באו קודם המכנה אבל אס
באו אחר המכנה לא היו מקבלין איתא אבל היו מלנימי אותה
היום בקדושה ולמחר היה עיקר יט וממנו היו מונין והיו שכתב
הטור גאי אמהנהא רב' סמכין וכו' היינו אותו המכנה שער
כ' שלא יקבלו אלא ער המכנה וכו' זה היה יכול להיות אלו
מע"כ וכמו שכתבתי במקום אחר דלהאי תקנה היה יכול
להיות הרבה פ' אלו מעובר וכין שכן היה יום כ' עיקר וממנו
מונין לעשור ולמועדים וכו' וכפשי האי מנהנה כתב הטור מה
שכתב אבל אחר כך דהחזיר ריב' הדבר ליוסנה אחר חרבן
הבית והניח הרבר על דין תורה שיקבלו בעדי כל היום חזר
הדבר להיות כמו שהיה מעיקרא שלא היה אלו מעובר
ולעולם אין מנין לא מיום ראשן למועדים וכו' ומה אפי' למאי
דעבר רבן יוחנן בן וכו' אלא לא נפקדה התקנה שתקנו בית דין
של ראשונים דהיה גכ' מיום כ' קדש אבל כין שמקבלים כל
היום אותו היום היה עיקר החשבון ויום שני ממ' משום מאי
דתקינכו של ראשונים לעשות יט לעכין איבור הכינה
והמחבר וכין שכן דלהאי עיבא כשאר יום שני בקדושה לא
מקרי יום ראשן קדש להאי עיבא אלא יום שני עיקר לזה
ומשום הדי כתב רש"י ז' סיכרך שהיינו כיום שני שהוא
עיקר דהא כפי התקנה יום שני שהוא עיקר לכל ולרבן יוחנן

כן וכו' כשארם אותה התקנה לענינים אלו כינה ומחבר
כלכד וכפיה ויאח שהיינו וכתבו אחר ככתב גכ' כזה מיינ'
עוד כתב הטור ואי אמנהא רב' סמכין וכו' ולמחר
קדש אומרים זמן וכו' הגדה וליכראה ראין אס
הכתב ראין תקנה כיון שהחזיר רבן יוחנן כ' לקבל הערות ער
שתחשך חזר הענין לכמות שהיה דלא מנינו אלו מעובר
ואין מונין אלא מהראשון ושק' יט הוא הראשון דלא עברין
יט שני אלא משום מה שתקנו כ' קודם רבן יוחנן כ' וא"כ און
לומר כן זמן לכך נראה לי כדכרי דכתיב של רש"י גס על
רבירי הלבא ז' אכא למידק מה שדקרקתי על רש"י ז' ז'
עוד כתב הטור וכן הלכ' וכו' הגדה ואע"פ דאמרינן
דמימות עורא ואילך לא מנינו אלו מעובר ולעולם
יום שלשים הוא רחוממו מונין למועדים וליום הכשרים מה
כיון דאותו היום נגתה העדים לאו וכו' ותקנו כ' דלא
יקבלו העדים אלא אס יבאו קודם המכנה אבל אס באו
אחר המכנה אין מקבלין והיו מעברין או אלו רמאי דאמרינן
לא מנינו אלו מעובר היינו כשהיו מקבלים אותם כל
היום אבל אחר שתקנו כ' באו אחר המכנה שאין מקבלין
אותה או היו מעברים אלו הרבה פ' ועיקר היט היה מיום
כ' וממנו מונין לעשור ולמ' שבכות אע"פ דהדין תורה כין
שבאו עדים אפי' ער שתחשך ויבולם לקבל ויבאו מאי דאמרינן
אחר תקראו אותם רב' של משה תלוי לענין החשבון וא"כ
אין להק' את אמאי עברין תרי יומי יט ולא סמכין ארכא
למ' דאין לול מעובר אס לא כמו שכתבנו דתקנו כ' כמנה
הוא מעיקרא שלא לק' כל ערות אלא ער ממנה כלכד
היו הרבה פ' שהיה אלו מעובר אלא דאיכא למימר דמאחר
דאחר כך התקין רבן יוחנן כ' שהיו מקבלים כל היום חזר
הדין לכמו שהיה שלא היה אלו מעובר לפיכך אין מונין אלא
מהראשון אבל כין דהתק' לא נפקדה עברין תרי יומי רה
וגם ככות ולא עברין תרי יומי זה משום שהנה וסמכין
ארכא ורוק ע"כ :

כתב הרב כריש כינה איתמר כ' ימים טובים של דה' רב
ושמאל וכו' ואע"פ דאשחרב כה התקין רבן יב'
שהיו מקבלים ערות החדש כל היום וכו' הא אסיק רבא וכו'
מי לא מודה ריב' וכו' הגדה וארכא למימר דמאי קאמר
מי לא מודה דאכא אמרינן דלא מודה דכין דהיא החזיר הרבר
למאי דהנה מעיקרא דהיו מקבלין כל היום לא היו מנינים
למחר קדש כמו שהיו מדין תורה ובראה רמאי דנריך הוא
כן מי לא מודה כ' דכין רב' דהראשון תקנו כן אין לעקור
התק' מכל וכל שהיה יום כ' חול גמור וכמו שכתבנו בהנהגות
הקדמות ולפחות יהיה התקנה קיימת לענין כינה ומחבר
וכ' וכמו שנראה שכתב כן רש"י ז' וכשי רבירי הרב שהכין
אח"כ נרא' רמאי דקאמר מי לא מודה ר' יוחנן דאי באו עדים
מן המכנה ולמעלה במק' למשכה שלא היו מקבלים העדים
דכינה אבורה וזה רבר שאינו בר' דרמאי אלא לא היו יכולים
לקבל הערות מחמת שהיה לילה ולמחר יהיה ר' והיום לא
היה אלא חול רמאי דנהנו קדושה בני היה משום שהיו סבורים
שלא יבאו וא"כ והיו מחללין יט ואש' מן הלילה של קודם היו
כהנים אותו היום קדש ולא שיק' כזה קדושה ארכא ועוד
מאי קאמר בגמ' מן המכנה ולמעלה לא הוה ליה למימר
אלא

ראש יוסף הלכות ראש השנה

ק

בינן תרב

כתב השור וכתב אביו העזרי קבלתי לו הם ימים שכן
 דה ליה וכו' הגדה ונראה לי דאפשר לומר
 דהשבעה הימים הם אלו ימים של דה ושבת כתיב וערב
 ויום הכשירו ויום השבעה דה וזני ימים טובים אל עברת וכו'
 או אפשר רבין רקינל דמיכ ארס לטהר עמו כרגל דה ימים
 הם אלו ימים אלו שביעי של פסח ויום א של חג ושמייחב עזרת
 וכו' ימים של דה משום דה אשילו בארץ ישראל עובדי כו' ימים
 כדכרי הלכות הריף זל דר' חייא ודכש אמר לר' חייא דבר
 זה כאלו הו' קיימי ולכן כתב אביו העזרי שקבל אלו הם י'
 ימים שכן דה ליום הכשירו משום דרימי יכולה לומר או הימים
 שכתבתי וקבלה תכריע ער כאן:

עוד כמה שכתב אביו העזרי אלו שבעה ימים וכו' אפי' כן
 נמצא דבר לא היה מתענה באות' שבעה ימים ועין
 בהנהגה ואלו ימים הלילית אמר ואינו דלא היה ליה למימר
 לא לילות ועוד דכשכתב ורואי ליום קאמר וככש בעבע הימים
 א"כ מה שכתבתי בהנהגה הוא אמת:

עוד כתב הרב זל כתב הרומח מתענים לכד מערכיה
 הגדה הכונה בראש וכל הימים מתענים וכו' ואמ
 כתבתי לעיל דלזנו מתעניו יום א והוא נוס בגליה והיה אפשר
 לומר דמה שאמר מתענים לכד מערב זה היינו לומר רכבל
 יום יכול להתענות לכד מערב זה שאינו יכול להתענות אלא
 צריך לאכול ולשתי' אבל מזה שכתב וכו' תלמי' על פיהם לתחיבה
 לכד מערכיה משמע דרמז קאמר דהא לישראל על פניו לכד
 מערכיה חובה הוא וקאמר ריפלו על פניהם לכד ערב זה כן
 נמי הוא החלוקה האחרת דקאמר דמתענים וכו' והוחק למימר
 הא כיכיה והאי כדוניה ומלשון השור משמע כמו שכתבתי
 סדרך להתענות ככל הימים אבל כתב והיחידים וכו' רהיינו
 כמ"ש לעיל על כונא כוה דהיימ' הסידרי וא"י מעשה ונר דמי
 שיש לו כח להתענות טוב ומה ענין אכל מי שאין לו כח על
 זה יותר טוב הוא לאכול מעט מלהתענות נזמו ולהיות שכר
 שאר אכורו וכשרט א"כ הוא ת"ח שהתענית אינו יפה לו
 שחמעה כחלכת אמים וכמו שאמרנו בנמרא האו ת"ח ריתב
 בתעניתא וכו' ע"כ:

עוד כתב הרב וכו' כספר שנס כשבת וכו' נראה
 ליתן טעם למה וכו' והלכה כד מתריעין וכו'
 או שטפה וכו' הגדה ולי נראה שאין הרמיון עלה
 יפה דהתם הנרה עומרת רהיינו שהקיפיה גויס אבל א"כ היו
 אומרים שגויס גויס לכא להקיפיה אין מריעים וכו' אעפ"י
 דודאי יבאלו כיון שאין ערין כנרה ענמה ע"כ:

בינן תקפא

הניא כפרקיר' אליעזר כ"ח אלו וכו' שלא יטעו עיר
 אחר ע"י הגדה וכדאש"ל ב"כ ורעו דעלה משה
 למרום כהר דכאו' ש ולא משום הכי חנעו ענמן מעו' ומה לו
 כשופר ומה לו שידעו שעלה ומראה לי דהכא היה כבזבז כרו
 מיחידיו וימנעו מחסא וכמו שתקעו בראש אלו כן כמו תקעו
 בכל החורש וגם ער יום הכשורים כרו שלא יחסאו רעל יוד
 תקיעת שופר דהיינו מעשה חרדה ויזכרו שמעם עלה למתא
 כרו

אלא מי לא חזרה ר' יוחנן כ"ז שאלו כאלו עדים כומן שלא היו
 יכולים לקבלם שנהגים אותו היום קרע ולמחר קרע ולמאי
 איכרד מן המנחה וכו' ועוד מאי האי דאמר ולמחר מקבלין
 עדותן דכיון דכיום זלשים לא קבלו העדים כיום של אחריו
 אין נדיכים לפעמים רהא ורואי דמקורס הוא דהא א"כ לא כאו
 ערי היום לטמר אין מחמיתים אלא מקדשי את החדש וממילא
 הוא קדוש ע"כ:

עוד כתב הרב זל וכתבו הנהג' יומן כשם רכיבו שמחה
 וכו' ראשי מה שחלק על רש"ז ב קדוש מה' בתקיעה
 סיכרך שהחיימו הגדה וא"כ יש לתמה למה בהגו הפולס
 לעשות הק' סדרת רש"י לכרד בקהא ולא בתקיעה וכו' ששמו
 העולם על מאיר דבת האור דכעלי כשם שבאשכח שאעפ"י
 שאין פרו חש מכרכין ומן כומו שכתב הרב זל כשם האור
 וג"כ איכא למידק מפייה לא יכרכו שהחייבו בתקיעות כיון
 שאין חולקין עליהם כוה וגם א"כ תמיה על אלו כעלי כשם
 שכל זכור דהיו מכרכין שהחייבו אפי' שאין להם פרי חרש כמ"ש
 הרב זל אמאי כיון דשלונתא דכונתא אררבה אוכא חש
 דכרבה לבטלה ונמצא רעובדעל לא תא וגו' נראה דמאי
 דאמר כעלי כשם היינו לומר דכיון דהיו כעלי כשם חששו עליהם
 ואיכא למימר דרואי שדקדקו ועמדו על אמתת עיקר
 הדב' ומיפשו כדכרי הגדלי ורואו ש"ל לכרד שהחיינו בקדוש
 וא"כ יש לחקק עליהם ואשם הכי שפק הרב כשלחמו הטהור
 כדכריהם ע"כ:

עוד כתב הרב על מה שכתב השור ונראה לי שאלו חל
 ים א כשכתב וכו' ונראה שטעם כרי שלא יתחלף וכו'
 הגדה ולי נראה משום רבין דיום ראשון הוא זמנו מחמת
 החשבון וכמו שכתבנו מתקביל יוחנן כ"ז א"כ עבר זמנו ודוק:

בינן תרמ

כתב הרב נרסינן כפ"ק רכינה אמר רבא מתקת ריבו
 ואלין כינה מתרתו וכו' וכתב הריף וכו' וכתב
 הראש שרכיבו ואשרים תלמיזו כחלק עליו וכתב ר"ח כומן
 שהיו מקדשים על פי הראיה וכו' הגדה איכא למידק
 דהא אמרינן בגמרא ראשי שהיו מקדשין עפי הראיה דמ"ה
 רבין אחושבתייהו סמכי כמנא ראשי שהיו עושים על פי סוד
 העיבור ע"כ היו עושים הכי ימים וכו' רבין יוחנן כ"ז היה
 כקיווודע כבוד העיבור וע"כ היה עושה כ ימים ונשום
 התקנה וכמו שכתבנו ועוד כיון דמאס רבאי כקביעא
 דירחא הוא אחושבתייהו סמכי כמנא ראשי שהיו עושים על פי סוד
 קבלת אבותינו א"כ כמנא ברה נוחא ג"כ הכי כללא דתילתא
 שאין כדכרי הר' אשירי הכרה לעשות יום א' וכמו זה נראה
 מה שכתב הראש על דכרי הר' אפרים וה"ה זל ע"כ:

עוד הנהגה ונראה מדאמר בגמרא כומן אמרתי כתרואי
 והשתא דאין בקיאיין כקבוע דירחא אחאי עכדיין
 תרי וימי משמע דקודם דהיו עושין תרי ימיו לא היו בקיאים
 כקבועא דירחא ואחרי דמ"ה רבין אחושבתייהו סמכי משמע
 דקיאיין אינן איכא למימר דב ומניס הם מצינרא בקיאי
 ועושים על פי הראיה ומחמ"ס על חשבון שלהם וא"כ לא
 היו בקיאים ועושים על פי הראיה לכד וא"כ חורו להמת
 בקיאים ולא פינו ממנה אבותינו ער כאן:

ראש יוסף הלכות ראש השנה

דהכל בעצה באחרונה כונמי הכא אם לא יהיה יום הכשרים
שעושיהכל תעבי לא היה נחמ! כלל מכל מה שמחול וחוו וכו' :
עוד שם מנאלי כתוב כתובה אשכנזיכו השייכו לברית
וכו' : הגהרה דכרי מתוך הן אלו כיון שאמר ומי
שירצ' וכך הוה ליה למי' בערב דה' יכולים לאכול כל מי שירצה
ואפשר לומר דמה שממר ומי שירצה היים לומר ומי שירצה
השייך לברית מילה אבל מי שאין מומזין לו לברית מילה לא
יוכל לאכול והזק ועין וכו' :

עוד שם ומתפרשים על פי המדרש וכו' מלשון גידול וכו' :
הגהרה ולי נראה דלא הו' אלא לשון גדולה מחש
הגדולה היינו אשר אלהים חיים קרובים אלהים וכמו
שהאדם הקרוב הוא יודע מדותיו ומשהניו כן האומה הולאת
יודעת מדותיו של הקדוש ברוך הוא שהוא קרוב אליו ומשנת
ממנו כמו שמשני אדם מאדם כיון שהוא קרוב לו :

עוד שם כ"ל כתב המרדכי פ"ק דר"ה וכו' שתקנו להתעבד'
ד' ימים קודם דה' כנגד ד' ימים וכו' : הגהרה
כראה שזכור דמאי דאמר בעשרה ימי' כוונתו מתעבד' היינו
לומר כל בעשרה ימים שכן דה' ליום הכשרים ואנו אין לנו לא
יום אחר כהנהגות עשרה ימים ויום ז' נוס גדליהו בני ואין נריך
יותר אלא שמדרך חסידות גדול מתעבים בכל עשרה ימים
שהם ימי תשובה וכמו שכתבתי דיוק לשון הכריתא דקאמר
בעשרה ימים הננומים מתעבים וכו' איתא דכבולן מתעבים
הבי הוה ליה למימר ועשרה ימים כוונתו מתעבים וכראה
דבעשרה ימים הגדולים מתעבים גם כן ואם כן משום
הכוונתו מכבר להשלים אחר המכני הגדולים שמתעבים ג' כ'
מאי דאמר ואולי דרשום נירוף הנדקים מכפר שליש אחר
אף על פי שהם רבים שלא היה ראוי לכפר משום הכוונתו
ומ"מ היה ראוי לו לכפר יותר קצת וכמו שכתב הרב וגם כמה

הגהרה מה שאמרים כו' ימים שכן דה' ליום הכשרים
המלך הקדוש המלך המשפט משום דהאל הקדוש
משמ' התקוף כמו את אלו הארץ לקחוף על פי שהוא תקוף
הוא מתנהג בקדושה רבה וקדוש הוא אבל המלך הוא דין כמו
מלך במשפט יעמיד ארץ אנוכמי איכא למימר דהא היינו לומר
חסד משם כלל דבר אחר כלל כמו שאמר המוקבלים א חסון
ורחוס וכו' וכמו שאמר רבי אלהים ששט נדוק ואל ופעם בכל
יום על מרת הדין דאלהים אל שהוא מרת חסד לכד אעם
עליו על מרת אלהים שהוא מרת הדין אס כן משום הכי
אמרינן המלך שהוא משפט וכו' :

ביבן תקבב

גורגים כאשכנו להתפלל כד' הוה בכריעה וכו' כאימם
הגהרה וקצת נרא' דיעה להתפלל כשאר הימים
לפי שוודעי' שהק"ה יעשה לפס כס ואין להדא' כמו בכניעים
וכמו שאמרנו בהך מדרש אייו אומה כאומה סוודעת אשית
של אלהיה והניחו השור לעול כסיון הקודם :
בית יוסף זל כהיה אחר רב חיכא סכא משמיה דרב
כל השנה כולה וכו' אבל כדועבר לדברי הכל
וגא' הגהרה ומה יענה כמה שאמר ר' אליעזר אס אשר
וכו' נא דאוי לכתחילה הכי הוה ליה למימר ר' אליעזר אמר
אמר

כדי להביא את התורה ולא יבאו לחטא כך נראה לי :
הגהרה ומשום הכי כתב הרב זל לכן התקינו חזל שהיו
תוקעין ברח' אלו כלל סנה ושנה עם כל החדש
כדי להזכיר את ישראל לעשות תשובה דהא או גב תקעו
בכל החדש כדי שיכבד לכם ולא יחטאו כול' ואכ' תשובה על
מה שעבר ומייעת חטא מראש חרם ואילך עד יום הכשרים :
וכתב עוד הטור ויש שמרבים פליחות וכו' מרא' אלו
הגהרה ואני דאיתי מי שהיו מקרימי אפילי כמה
וימים מהרשם תנחם כדי שיטלימו הארבעים יום שעלה משה
למרום ויב' ססדה איכא דריווי' שכתובי' ע"כ ולא דאיתי
רמוכסוס אחד מן הפוסקים והמדרשים על זה :

עוד שם והלא ט' והוא לא ראשון לחשבון שבנות' הגהרה
נראה דהכונה היא דהיה לקרא לומר ולקחתם לכם
פרי עץ הדור וכו' ושמחתם לפני ה' ז' ימים וכו' מיירי ולמה
ליה למימר כיום הראשון דבעשרה ימים ודאי ככנס גכ' יום
ראשון אלא ודאי דהא ראשון לדרם איתא והיינו דאמר וכו' א'
ט' הוה ואכ' ושמחתם לפני ה' ז' ימים דהא ככנס גכ'
יום ראשון דאמר כיום הראשון ודאי לדרם איתא וכי תמא
דאיתא הראשון לומר דכיום הא' מייב' כנבולין דאורייתא אבל
שאר ז' הימים וכמקדש כל ז' בדכתיב ושמחתם לפני ה' ז'
ימים דאכ' לימא ולקחתם לכך כיום ראשון מאי הראשון הא'
מיותרת להך דרשא ע"כ :

עוד שם הניח להם הכל' הגהרה שאלו לא היו יוצאים
השליש האחרון היה משל המלך כל המס עליהם כיון
היה כלל דהשילוי המלך אלא כוונתו שיהיה אשגא כפי
פירושו דת"כ כמבא דיום הכשרים מכפר הכל ואכ' לכת
הקושא שהקפס הרב זל ועין ע"כ :

וכתב עוד שם ומוותר להם הכל' הגהרה מה שיה
גדול משאר ימי הפלתי' דבע"ד דה' הגדולה דהיינו
הנדקים מתעבד' ואין להם עונות ככ' ובקלי'ם לו למחול להם
וכן כוונתו אין להם ככ' עונות וגם יש לו למחול כיון שאינן
רשעים כיהוא רב חסד משה כלפי חסד אבל הרשעים קשה
הר' למחול להם כיון שהרבו לפשוט לזה אתי יום כשר שהו'
גדול ומכפר אפילו כל שהוא קשה ולמחול ואפשר שיה נכלל
ברבו הככל על עד כאן :

אלא טקפה קצת הלשון להו' שאמר שליש עונותיהם והיה
אשר לומר מוותר להם שליש עונותיהם והיינו לומר
שליש עונותיהם של גדולים וכיון שהם כדריקים כשאר להם
מעט עונות ליום הכשרים ולכתיבים שם שלשים גם כן כד'
שיצאו מעט מעונות אבל כיום הכשרים מכפר על הכל ע"כ
בית יוסף זל לכן תקנו חזל שיהיו תוקעים ברחל וכו'
סודי כעירי' לומר : הגהרה ולי נראה דאפשר
לומר דמביא דר"ה אלו תוקעים וכו' שטרקעו כמדבר
ומאי דמביא מאס יתקע סוכר בעיר היינו למאי דאמר דתוקע'
בכל החדש היינו כדי להזכיר את כל העם שיעשו תשובה
ולכתיב מביא הוא קרא דאס יתקע שטר בעיר ועם לא יחררו
וכוה לא נתיבין לתירוני הרב זל ועין וכו' שכתבתי בהנה'
שכר וכהכי אשכ' שידקו דברי הרב זל ועין ע"כ :

עוד שם כ"ל ואיכא למידק על המדרש וכו' מתכפ' שליש
אל' הגהרה ולי נראה למי דאי לא יבאו באחרונה
כל שאר בני העיר היה חוזר ממה שהניח להם כמבא

ראש יוסף הלכות ראש השנה

קא

חמשה שפיר טפי וגם לא מצינו כגמ' חלוק בין יחיד לרבים ואלו כיון דרבים סוכרים דהאי חלוק הוא יפה תקנו לאומק וגם לשון הגמ' ברא' קצת כן דלאחר רב יהודה אל שאל ארס זרכיו דמשמע יחיד ולא אחר אל ושאלו זרכיהם וכו' :

בית יוסף והג' דרביקים יראו וישמחו הגדה ויש כוונתו אמרת יראו זרכיהם וכו' :
ובתב וזכורנו ערועו וכן פשט המכנה הגדה והלוייה טובה היא שכתב הרב שלם :
ובתב עוד טפיו מאסור עשיית מלאכה : הגדה וכבר תקנו זה הרב ב' תפין עין ע"כ :

ובתב עוד ודברך מלכמי הגדה ואתה כתבת על עמדת החכר ובמירת הרחמים ודברך ווקיים לעולם ואתה הרבר ואלכא גרול שמתכנה במידה וזוהיה אמת ע"כ :

בית יוסף זל וכתב ר' שאש לא אחר זכרנו וכו' מהר"ם ואלשרי דרטיס חוור וכו' הגדה ואלכא הנאוטים כתבו ופסקו דחור גראה דודאי חווריס ומכרעיס לרכי מהר"ם והלאש משוכר דכריס דרכי קבלה בקרובים לבעלי התלמוד וכדאי דיש להם קבלה מהם שהיו חווריס וכקייאוס הם יותר כדרכי הגמרא יותר מהאחרים אבל כדרכי הטור כשם הדמק"ל שכתב כשם הנאוטים שאין חוורין אותו בין יחיד בין השלוח צבור ואי היה הבכמת כל הנאוטים לחוור תורה היא ואין להרהר דאי לא חוור כנכא שלא התקבל וחלינה וחם לעמוד בלא תפלה לרשת ע"כ :

ובתב שכתב שאש חל ר' כחול וכו' הגדה ואלכא חבולין הגדה ואם מדרכי סוכרי הוא אבל חמרת תורה יש לתקוע וא"כ אמאי לא נחא יום תרועה וזכרנו כי בחקדש היוותקיעין דאין שבות בחקדש א"כ משה הילל יום תרועה כו' וכד דמח רמוז היא כתורה רכתי יום תרועה וזכרתי תרועה לומר דיש לנו לומר שכיום שכתב אין תקועים והיינו דוקא בנבולין וכו' ומכאן לבורות מן התורה ואם כן כיון דזה רמוז כתורה אין לשאול אמאי לא דמיין דיה חסום יום הכפרים רהא רמוזה כתורה דיכא בכשת ואין לדחותו וכו' ע"כ :

הגדה וטעם בעל תרומת הדשן בראה רכיון דבלינה אפור לו לתקוע כיון שאין זמן תקיעה אלא כיום אעפ"י שאין הטעם משום חקקה דשמח ועבדנו אשתיב' בין רמבל מקום איכא איבורא אחרין וכדן תרועה ומכל מקום מכה העולם יפה מהטעם שכתב דיום תרועה הוא עד כאן :

בית יוסף ה' יונה כפ' תפלת השחר וכו' כיון שהוא יום טוב הגדה ולא ידעתי טעם לפסחא ראשונה דאעפ"י דתלוי ב"ח כפא ליום חנומ מ"ח נוסף עליו חומרת ז"ט ומשום ז"ט נרד לחוור ע"כ :

בית יוסף ודברך מלכמי וכו' דן את כניו כדחמ"י הגדה וכוה אתי שפיר גם מאי ראמר ודברך אמת וקיים לפד דלעולם כשארזו כשכעים פנה לתולדות ועל זה נאמר אלכא

אומר האל הקדוש מלך אוהב וכו' ואלו דמאי דאמ' לכתת' פליגי היינו רוב יוסף ורבה ובעד רב ודא ברעברעליני ולרב אפילו כריעבר לא ינא מ"ל ר' אליעזר ברעבר ינא ומחלוקת רבה ורב יוסף כבלכתה הוא אבל כריעבר לכלהו ינא כמנא רובין פליגי עליה רב והלבית כותיהו דרביס גיבהו וזה כראה הכרת אבי העזריעתי' והרב פסק כדרכי הריף והדמכס והלאש זל וקשה הדבר שהן כרכות לבטלה לרכי אבי העזרי והדאכד זל כשידרכו הטור זל ואלו דמה שכתב הטור וכן כתב הדאכד זל הוא לומר וכן כתב הדאכד זל דאיכא מאן שפירש כן ואלו משום אבי העזרי כתב כן ואם כן הוה ליה יחידה ואין לחוש עליו על בכרא וואפילו כלא זה מ"ל דרכי הרב זל הן ראוים ולחור ולחוש דאי איתא דיש חשך כרכות לבטלה לאבי העזרי ולהדאכד זל מ"ל יש חשך אם לא יחזור כפי הריף והדאכס והדאש זל שלא ינא מתפלה ואינו אין לבוא לא התפלה ואם כן נרד לחוור ע"כ כן :

עוד ומה שמלך המשפט פירש רפי וכו' הגדה ולמה להם לתקן כזה הלשון ליתקומלך המשפט ועד מה לי מלך אוהב נרד מה לי מלך המשפט רבין שאוהב משפט ודאי שהו עשה משפט וה' מנוח תיקן זה ולי כראה דמה שאמר המלך המשפט רבנה לומר המלך אש הוא מלך היינו משום המשפט רעשיית המשפט הוא קיים המלך אבל אם לא יעשה משפט לא יהיה מלך וזהו מה שא"כ הכתוב ועז מלך משפט ארכי :

ובתב שב ואל תעשה עדיף הגדה ועיין בהנהגה שכתבת על ה' הוא דהדאכד ואבי העזרי זל ע"כ :
הגדה מה שכתב א"כ השם הדאכד אפילו אחר מלך אוהב נרד כראה דפליגי זה אמאי רכתב הטור כשם הדאכד זל ואלו דזה הוא הרב אכ כ' ואלו הדאכד זל החשיג על הדמכס זל ואפשר דבכרתו כן כמו שכתבו הריף והדמכס והלאש זל אלא שכתב פ"ש מי ששפיר כאבי העזרי או אחר דלמי אותה שפיר יהיה כן ומה שאמר אז מלך המשפט רבנה לומר דלפני שלא אמר המלך המשפט אעפ"י שהכונה לפי פירוש רפי היינו מלך המשפט וא"כ יותר טוב לומר מלך המשפט עכ"ל כיון שתיקנו חז"ל בזה הלשון כן נרד לומר ואם שיה חוור או כזו שכתב הר' מנוח או כמו שכתבת בהנהגה ע"כ :

הגדה ולמי דכרי לתמדיה' יום למה תקנו האי לטכא דהמלך המשפט כיון דלישא דמלכות הוא עושה הענין יפותה הרבר כמו שהא הגוסח של כל הגנה ואם לא יאמר מלך שיחור והזק ע"כ :

כתב הטור וכתבו לחיים טובים כל כני בריתך הגדה כיון שהוא שעת המעשה אומר לחיים טובים וגם כל כני בריתך :

ובתב עוד דמסקו להויח והונו ליה כתמוניס הגדה וכראה רכיון שלא סוים הכרכ וכו' הוה ליה כאמצע כיון שנרד לומר כדך אתה ה' וכו' והכל הולך אחר החיותם והכי דיוק הדכ"ל :

ובתב עוד אבל כדרכי רביס שרי הגדה ולמה כיון פ"ש אמצע יתשאולין בהן זרכיהם אמאי שואלין כראשונות וגם כיון פ"ש בכמת שאכור לשאלו אפילו זרכי רביס אמאי תקנו לומר אלול לכתתה ואם אלו כלומר זכרנו וכו' חלא מתקנת נאוטים וכיון שהיה להם מחלוקת שב ואל

ראש יוסף הלכות ראש השנה

אכל בכבודות ה' אלים אוכיר דקדקתך לכרך כלומר דהשבעים
מחדש הא הם אכל עבשו כולן מה יתכרך לכד דמשכעו
נאילך אין לארס הא כלום לא הכל מאהים ה' נבואות לכדומה
שכתוב בכ"ז אל כך התקנת כל מתגימא :

סבין הקפד

גריסין כשקדוהו וכו' בית יוסף זל ואיתא תו התם
ולאו מילתא היא דילמא וכו' הגהרה כלומר
ד אין זה פירושא שילוב כלל ראה כבואה רכבואה עב' איכו סו'
למיתה ומכל מקום אי לא חוי כבואה רכבואה מלשא רפתיה
ומתרע מוליה ומחמתה ימות ולא מחמת רלא חוי כבואה
רכבואה :

עוד מסוכדבר קטן מיתרע מוליה הגהרה ונדאה לי
דחאי דאח' ולא מילתא הוא היינו לומר רלא שיקה האי
סימנא רכבואה רכבואה לשבין להרר לכיתיה ללא הרד האי
ומש"ה אמר ולא מילת היא דלא שיען ליתן לזה אכל איתם
סמנים האחרים ש יכו ומתדמה לעבין שאמר ומש"ה הכי אמר
אכיו השתא דאמרי סימנא מילתא האי וכו' ואכי שמעתי
כהאי רכבואה באר וליל הושעבא רבה יונא לאור הרח אס
וראה כבואה שלו כלל ראש בו' הוא שימות כאות' שנה ואמרו
לי שאירע כן כמי שראה עצמו כלל ראש וכו' ואינו מוכרח
שמת כאותה שנה משום זה אלל אפשר כסכה אחרת ונראה
הגם כזה לא יעשה רילמא איתרע מוליה דלא מילתא היא :
עוד מסכתא לי לא שיקה האי טעמא הגהרה ונראה
דהכי כמו דהתמר טוהה לגרל הדכה אכל הפרוי
אפשר שיהיה גרל כמו איתרו וכו' וסימן כאתרוג לא כתב
העור זל ונראה שאפשר לומר מהסימן הוא דזכה למצוה
הנעשית באתרוג או כמו שאתרוג הוא פרי עץ הרד כן כזה
שיהיה פירות כבטמו מהדרים ומזוירים כמנות ה' יתכרך
ונשתכח שמו והדרו אמר ויהיה הכונה לשם שמים והימלא כל
משאלותם וסימן יהיה לטובה וכו' :

סיבין תקפד

בית יוסף זל ונהניב קצת מקומו וכו' ונראה לי דשאר וכו'
הגהרה כפי שטא דעניינא הרב פליג
על דברי הכלבו כשטו אומרים כרה אפילו אם מטאנו
לפניך והרב זל או שאין אומרים אותו כרה וולת שאר הסקנות
ואפשר ג' לומר דאע"פ דאח' הכלבו אכינו מלכנו מטאנו
לפניך וכו' היינו לומר דאמר עיקרא אכל מה שנהג לומר
היינו שאר הבקשות אכל מטאנו לפניך לא אמרינן כלל ועל
זה כתב הרב וכתב דכשחל ר' להיות בשבת אין אומרים
אותו רונה לומר אין אומרי' אפילו שאר בקשות שאין אומרים
בקשה כשכתב כלל אכל כשחל ככול אומרים שאר בקשות אכל
אין כן כלל אין אומרים והר"ם בר נחמ' כתב דהמהני לאומרו
אין כן כרה וכו' היינו נמי כשחל שבת ר' בלא הזכרת
הטאנו לפניך כלל דכשחל לפניך לעולם טעם הרב עומד
שאין אומרים וירוי אכל ודאי דכיום הכפורים אומרים אותו
דאי לא עבדו ואמתי ומה שכתב ואע"פ שהדן לא כתב כן
טועה היה כמנהג מקומו אין לומר דכמה שהיה מנהג

מקומו היה טועה וחושב שלא היו אומרי' והיו אומרים דהחק
גדול הוא זה דהדן לא היה יודע מהניג מקומו אלל ברה' לומר
דהיה טועה במנהג מקומו כלומר דכתקומו לא היו אומרים
כלל וכן מנהגו והדן כיון דראה דכתקומו לא היו אומרי' חשב
דמן הדן היו עושים כן ואינו כזה מן הדן אלל הכל תלוו
במנהג ובמקומו היה מהניג שלא לאומרו ומשום הכי לא היו
אומרי אכל במקומות אחרים היו כוהני' לאומרו וכך אנו עושים
גלי כראה דדברי הדן זל מן הדן אין לאומרו דכיון דתחינה
ובקשה הן אין לאומרו כשכתב אפילו כרה היה מן הדן שלא
לאומרו ממש זל אלל שלא נהנו כן ואומרים אותו כין כשכת
פין כרה ועיקר ראיה מיהירושלמי דאמר כרה מתרעיים
אכל לא מתעניין ע"כ :

סיבין תקפה

הגהרה ולכדרי דהראש זל דאמר דפעמי' דהתקוע עצמו
לא יצא כגון שהיה עומד וכו' ואל' כאמרי צריך ליה
לכד הנהג' או לכד יהודה לעירכת הראש לומר לא שנו אלל
לעומדין על שפת הכור וכו' הא בתקוע עצמו היה יכול
לומר החילוק וכמו שאמר במתני' דאס קול שופר שמע דהיינו
שהכנים השופר ונאשו בתוך הכור כזה אמרינן דינא אכל
אס קול הכרה שמע לא יצא כגון שהכנים פיו לתוך הכור וכו'
וכפי ענין שמע יהיה אס הכנים פיו לכד או כל הראש וכו'
עין לקטין כתיב תקפו :

הגהרה אכל אכיל לידך על דברי הרב שאמר דמשום
שהרב זל לא ראה דברי הראש זל משום הכי
הקשה דאכיל אומר דנדאי ראה ופכ' הקשה הקושיא לומר
דמחא ליה להראש דבר זה לומר דהתקוע עצמו לא יצא
לשעריה מרתן דכיון דרב הוה אמר לא שנו אלל לעומדין
על שפת הכור כמנהג דהתקוע עצמו לא אימי כפתג' נמי
אלל לעולם הוא יוצא כיון שהיה תוקע נאלי דהראש
לישאל המתני' דייקין וכו' :

הגהרה מה שאמר כשם הירושלמי דמחא זימנא כהיל ולא
כהיל וכו' איבא למידק דהא כיון דרש רש וכיון
דחוי דכל שתיא ושתיא עבדי הכי ולא נבלע לא חשיב לכלום
ולא כהיל וזה שכתב ב"ר דבלא האדרש וכו' אי אפשר
ליישובי לשון הירושלמי שהרי אמר כרשע תניינות אחר
ודאי מטא האי וימנא ואלו דרעס סמנ' הוא דאע"פ דאמרינן
כיון דרש דש חמ' וכו' דלכבוף יהיה כן שיהיה ככלע וכו'
והיה מעורב וכו' ודוק ע"כ :

הגהרה ומש' הכני מתקיע וכו' כל רהבול דכיון דהו' זוכה
כמנ' לו' אומ' וזכה ככל ובתקיעו' נכ' וכידו הוא
למי שהוא רונה שיתקע ומש' אחר מתקיע דהיינו כידו אס
רנה הוא להתקי' לאחר יתקיע אכל ודאי אס הוא חז' לתקוע
תקע דהרשות כידו ואי כמו שכתב הראש זל היה ליה למומר
דיווד לפני התכה השמי איתו תוקע וגם היה למומר במתני'
זאם הוא מוכסח וכו' וכי' דתן תקוע ואם הכשתמו' לכן
כראה כמו שכתבת כלומר דהכי כיון טובה כאותה מצוה
דמוכסחים לו רשות כידו לעשות שיתקע מי שירצה דכידו הוא
אלל שגד' דדברי בעל העיטור קצת חלוקים על זה שכתבתי
דאדרבה כתב דכל' וא' יצול חלקו דרויט מקדימים וכו'
ומתני'

ומתני' דכרכות דמי שבידך כרכ' מוזן הוא יכרך על המזמור
 הוא שוע לכרכורכין טובה כמנהג דכרכת מוזן הוא טובה
 בכרכת על המזמור אעפ"י שהמזמור הוא אחר המזמור וכפי
 דכרכי בעל העיטור אפטר לוח דמה שאמר מתקיע השני היינו
 לומר דלא יתקע כלל הוא אלא אחר כרי שיזכור ויטול כל א'
 וא' חלקו וכפי זה אין כירוב כלל לתקוע והו"ב נגד דכרי הלא
 ז' שלהאש אש הוא רנה לתקוע יהיה תוקע אבל מ"ג
 לדכרי בעל העיטור קשה דמאי מתקיע דקלמר הוא ליה
 למימר אין השני תוקע כלל :

הגדה וז"ל לומר דשפיר הקשה הרב ר' אליה מורחז
 וכוראוי דלא דכרי הלאש ועב"ה הקשה שהכונה
 הכיון דלמר רב הונא לא שנו אלא לאותה שמתחין על
 שנת הכור וכו' ואבא אמרין דהשטע הוא משוב דלא תקעו
 אבל הוא עצמו כיון דתקע בכל עמין או שזע קול שופר
 או שמע קול הכרה לעולם יבא ובפרט כפי מה שכתבתי
 בהנהגה שלפני כסמך שהקשיתי על דכרי הלאש ז' ועיין
 הארכה יש ראה וסמך קצת למאי דפירש דת דמכרך על
 התקיעה עיין עכ' :

הגדה וז"ל נראה פירוש דר' ינחק כן הוא למה תוקעין
 מיושב ומחורב כלומר כיון דתקעו מיושב הא בקבו
 מדיון תורה וכל הספקות א"כ כיון שהזכיר ונתקע ע"פ כדר
 הכר בלתי כיון שכתב ונאמר יחובה הו"ל זהו תוקיעו' הספק
 בתכלה וכו' כיון דאין כאן חובה ולהכי קאמר דהתקיעות
 דמיושב לא תקע אותם לחיבה ומכוונין שלא לנאת בהן שאין
 תוקעים אותם אלא כדי לפרכ הסטן לא לחוב וכו' שכתבנו
 אבל אותם שכתבת מובק תוקעים אותן לחובת היום אלא
 שנהא דאובא קצת דיוק לכל הפרושים אמאי דכיון דלא
 פברו להו אלא לערכך את הטען אמאי הנריכו לעשות אותם
 ממושב כל הדרך ככל איהו שיתקע יערהב וכו' ואולי דלא
 יערכב אכ לא יעשה כיון של תקיעות דיה ודוחק עד כאן :
הגדה ועל מה שהקשו התוס' ז' דהוי כל תוסף נראה
 דלא נקרא כל תוסף אפילו כפי הקושיא אלא
 כשעשה המנהג כלל צורך אבל כשעשה לצורך אין כאן כל
 תוסף ועיין :

הגדה וכראה דהיה ר' ינחק יכול לומר דמה שתוקעים
 מעיקרא וכו' היינו משום דכשכא להתפלל יהיו
 נכעיים וחתים כמו שאמר הכתוב אשיתקע שופר כשר ועם
 לא יחררו וכפי דכרי ה"ן נראה דהוא שכתבתי הוא כונה
 דר' ינחק ודוק ועיין :

הגדה ויה שכתב ה"ן ז' שלכן הקדמונו וכו' וראה וראוי
 דה"ן שכו"ל ליה כשירוש הירושלמי דכיון שהקעו
 שני שזנים מתערכב אבל כראה שיש קצת דיוק כההיא
 דירושלמי דנראה דכשניה מתערכב והשניה היא על כדר
 הכרכות נראה דאין משום חוב לא כרי לערכב והטור כתב
 לעולם שיקר התקיעה היא מעומד וכו' ואפשר דקאמר הכי
 אעפ"י שהירושלמי קאמר הכי עיקר התקיעה היא מעומד וכו' :
 ע"ד שם כ' ז' וכתב ה"ן כ' קמא דפסחים איבא למירק
 וכו' : **הגדה** ואעפ"י שהקריאה יכולה להתקיים
 ז' צריך לשמוע שאם יאמר לאמר קרא כשכילי וקרא והוא
 לא שמע וראוי דלא יבא אלא צריך לשמוע ואכ' השמיעה היא
 עיקר והיה להם לתקן על שמעית מגילה כלומר לשמוע את

המגילה ולא על קריאת ולכן הקשה ה"ן וקמא משום פיוסוק
 הטעמים ונראה דכיון דתקנו כמגילה על קריאה א"כ נמצא
 דכקריאה תליא מילתא ולאחרט המדבר ואינו שומר חוב'
 הוא ואם כן להר"ף והרמב"ם ז' אמאי כשקראה אינו יוצא
 השיק יד מחבתו דהא כשיקח לכל דכריו הוא ונרא' ל' לעיק'
 הקושיא דכשלא שופר דכא להפריד את העם ולהביע כדי
 שיזכרו בתשובה ועינין היה באשמיעת קול השופר תלוי ראה
 יתקע שופר כבוד והעם לא יזכרו והוא לא יחררו משום
 הכי מוכרים על השמיעה שהשמיעה היא עיקר ומשום הכי
 אפשר לומר דחרט המדבר ואינו שומע לאו כד הויבא הוא
 אבל כמגילה דהשטע הוא משו' כרמזי טסא כקריא שקוראי'
 הכל מתפרסם היום שכל מתאבל לפרו וכו' וכו' מתפרסם
 הכב ושמע קול האזר אפילו אחד שיהא שופר ככיתו ושמע
 קול שופר הרי הוא מחרוד עצמו ויכנע לכבוד הערל וישב
 א"ה וכו' וגם כקול השופר יתבלל השטן ואינו מקטרג ע"כ
 ובה' שאמר כתב ר' דכר פשוט הוא שמעלי' ה' הגדה
 הכונה ל' לומר ואפ"ל ואפילו נג' וד' כדכרה אחת
 זה אתא לאשמיעינן כלומר דצריך להשלים זה לא היה צריך
 לככתוב אלא שדי בכרכה אחת וזה היתה הכונה וכן אפשר
 לומר דמאי דאמר דכר פשוט שמעלי' אחר היינו לומר שמשל'
 ממקום שפסק הראשון ואינו צריך להתחיל הדרך כיון שטעה
 הראשון ומה שכתב הרב ל' דהכי קאמר כו' כיון שהשני יוצא
 בכרכתו וכו' נראה לי דכרכים אלא אפשר לייסבן דכיון שהיה
 כרך לנאת הוא נג' כל כפי הקהל אם הולך משם קוד' ששמע
 התקיעות וראי הויא כרכה לכרכה לדרי' כיון שכונתי היתה
 כדי לנאת ידיו וכו' גס כן הוא והוא דמקדש כליל פסח
 אפילו ככית אחריהם היינו שכתב יצא הוא ככיתו ועכשויבא
 כדי להביא אחרים משום הכי אינה כרכה לכטלה או אפילו
 קודם שיקדש אבל לעולם אין כונתו לנאת ולאכול כאותו בית
 אלא חנה אחר כך ללך לכיתו ולקדש אבל הכא כשצריך זה
 היתה כונתו לנאת כאותה כרכה וכאותה התקיעות ואם כן
 אם לא ישמע התקיעה ראוי לדרייה הויא כרכה לכטלה ככל
 ליישב דכרי הטור ז' עד כאן :

הגדה ועל מאי דכרי כמ' אמאי אין תוקעים בימנר
 נראה דכפי מאי דכתב ה"ן דהקדמו' התקיעות
 דמיושב אפילו היו מקדמין וכו' משום הכי תקנום במוסף כדי
 להקדים אותם שמינכ ואפשר לומר דמ' אידמתיה בנתי' היינו
 שיתקעו אותם בימנר ויעשו אותם שמינכ קודם ודוחק הוא
 וי"ל כמ' דככת השמר שנו דהיינו שנונו שלא יתקעו והיו אז
 שכתבתי ונד' היו תוקעין כיוו' שהיה העי' כן וכו' ואלו שלא יתקעו
 והיו אורכים כל ששעות וכיון שהיו רואים שלא היו תוקעים
 ככל אותי ומן היו הולכי להם והיו הולכי' לחקום רחוק שלא
 יהיו שומעים להם מה שהיו תוקעים ואחר כך כמוסף בכל ידוק
 וצריך לומר שלא היו נוים באותו מקום שהיו תוקע' ומתפללים
 או היו נוים על רוי שזחאל לא היו מנלי' להם למלכות ולפירוש
 הירושלמי קצת דוחק וכי משלם לא שמעו להם שתקעו
 שעכש כמ' אפילו להרוע תדעת מלחמה וכו' לא היו רואים
 שהיו עוסקים בנימוסיהו שקראו ק"ש וכל הסדר וכדאוי
 דכנימוסיהו עסקי וכאן עד כאן :

הגדה וכראה דכונת ה' שמואל כמאי דאמר דהא כיתים
 שבר לקים את המנו' היינו כמו שכתבתי בהנהגה
 כו ב 26 המ'

ראש יוסף הלכות יום הכפורים

התולו נראה דאין מלאן קושי אוהובו דאינו מוטל סכר סבת
אלא סכר המנוה שמתעלה וכו' תולתו אין לו עור שיש חיוב
וכו' אין כאן תמימה הרב סתמה על דברי הר' שמואל דכפי
מה שכתבתי אין כאן סוף זכר לשבת ואין כאן שבת כלל
אלא סכר תלה ככל עשין :

סלוקו הלכות ראש השנה שבח לאל גדול ונורא

הלכות יום הכפורים

כתב הרמבם בר' סבית העשור כל מלאכה שחייבים
על זמנה כשבת בקילה וכו' וכתב הרב רמב"ד
שהוא משנה פקא קמא רמניה ואבא למידק דקאזר
במשנה אין בין שבת ליום הכפורים אלא שיה זמנו כרת
וזה זמנו בקילה אבל כל מה שהוא אכור כשבת אכור כיוצא
בכפורים וכמו שפירש כלן המחבר ואם כן אמר לא קאתר
דכ' ויחיל ק משבת ליום הכפורים כקטבת ירק וכשבת
אכור וכיום הכפורים מותר ובשלמא אי אמרינן דקטבת ירק
בשאר שבתות מותר ולא אכור אלא כשבת שהוא יום כפור
כי הא דאין לומר בין יום הכפורים רוב אכור וזה מותר אבל
אי קטבת ירק בשאר שבתות הוא אכור מה שראה פה
כן כפי השעשוע וכשבת מה שכתב הרמבם ז"ל כלנו על דבר אין
בין שבת ליום הכפורים אלא שיה זמנו כרת וזה זמנו שקילה
ואמאי לא קאמר גכ' קטבת ירק ואילו דכין דקטבת ירק
פרג הרב המגיד מה שפירש דאינו נקרא כורדכו' וכו'
הרמב"ם והרשב"א ז"ל פירשו שהיא הדחת הירק דכפי אלו הפי'
בשאר שבתות יהיה מותר וא"ל אין לומר דיום חילוק מקטבת
ירק משבת ליום הכפורים עמוד דכין דקטבת ירק משנה
הוא כפי מה שכתב הרב המגיד שהיה שאלו לא ראיתיה מא'
היה ליה כאלו אחר שגם כוה"ק חילוק מיום הכפורים לשבת
וכו' וכן הרמב"ם ז"ל מיד שאמר כל הדברים ששנינו הכפור'
לשבת ואמר כלנו על דבר כו' מיד אחר ומותר לקטוב ירק כו'
גם לשיטת רמב"ם ז"ל על הא דהרמב"ם והרמב"ם להסיר העלים
הרעים והיינו כורד ויהי מלאכה גמורה וכו' וכתבתי דלא
מיקרי כורד אלא כשהדברים מעורבים אלו עם אלו כגון
הגבולת עם האוכל או האוכל עם האוכל דאז סייק ל' מר
כורד שבויר ומדילן או מלוכו' אבל כל דבר שהוא לכר שאינו
מעורב הייב וכו' ע"ז לא סייק כוה כורד כגון או העל' שאין
עליונו מל' אחר האוכל שאין כאן אום צרכו לל' מיקרי זה
כו' א"ל שכתב הרמב"ם ז"ל אכור וכפי דברי ר' ארי' קנת להתי'
הכנים שממחים בחמין להנתחן וממחים ומסירים הקליפה
ואוכלים הכינה והנה ליה כבור רוב מתוך פסולת ואעפ'
דהיה דכנים היינו הכריה ל' ל' אחר וכיון שכן ודאי שמונת
מכל מקום הרי כורד השבלת מעל האוכל והכורד השפולת
מהאוכל אפילו למיד אכור וכו' וכמו שזכר מרכי הרמב"ם
ע"ז כפי מהלכות שבת וכו' אבל כפי מה שכתבתי דלא מיקרי
כורד ל' כשהדברים מעורבים אלו עם אלו וכו' אבל כשהדבר
עומד בעצמו כמו העלים שעל החב' הנקרא חורת וכמו
הקליפה שעל הכינה וכמו הקליפה שעל האגוזים ושעל הרמחים
כל אלו לא מיקרי כורד ואזם הוי מהגים העולם לאוכלם
כל אלו כשבת ואין כאן אפילו שבת וכו' ואי היה זה נקרא כורד

אפילו כיוצא הכפורים היה אכור וכו' אבל לפאר הכיורוס
כד' דים לחם כאלו הכנים והאגוזים והרמחים והחורין שאום
אלו העליון והרבה מכני מרס שבע אלהים כלכם כורדים
מה ומכריסום מערכ שבת העלים המעובשים ונכספ' עשים
האגוזים וממחים הכנים ככרם שבת כחמין כלא קליפה אבל
ברמנים לא ראיתי מי שזכר כוה אלא מצרכין ברמנים
ואו בלין כלא מי שיתחה כירן ולא ראיתי מי שיתח' ולא שיעדי
וכו' והלשון האמבסול נראה לריוק להיות כמו שכתבתי שכתב
יום הכפורים שחל להיות כשבת אכור כקנת ירק וכו' וקרא
יום הכפורים שחל להיות כשבת אחריו דאכור אבל יום הכפורים חו
יום שבת לכדמותר בקטבת הירק אבל כשם עליו ששאר יום
הן שבת הן יום הכפורים וכן להחמיר אפילו יהיה ענבת כש
השבתות ואיך עינינו שיתנה מה שראה לנו כתבתי
אעפ' שראה שיש קנת פקטוקוב' :

עוד שסוכלדבר שאש' ל' שבתות כש' אעפ' שאינה מלאכה
אכור לעשותו כו' הכשרי ואם עשה מכין אותו שבת
מדרת וכל שאכור לטלטלו וכו' וכל שאכור לשתלה כשבת
וכו' ואבא למידק מאי שיר המחבר שלא אמר שחור ואמר
כל מה שאכור לעשות ל' שבת ל' שבת הא כבר כתב וכל
שאכור לעשות כשבת אעפ' שאינה מלאכה וכו' ונראה דראתי
ל' בלין היתר דקאמר דאכור לעשות ל' שבת אבל אי
עשאו בדיועב' אין כאן שום אכור כלל כן במי כיו הכפורים לא
יהיה שום אכור כלל מה לא היה גרין לומר דאי כיום שבת
מותר והאי כיום הכפורים יהיה כן דלא יהיה כו שום אכור
דאכור כיום הכפורים שאכור שבת זהו חידוש אבל י"ג
מותר כיום השבת י"ג כיום הכפורים יהיה מותר :

ובתב מנותפה אחרת הנכנס הכפורים וכו' אינו
שכיני שהוא ל' שבת הנכנס ואיכאל למידק דכתיב ליה
ליה למיקט' כהו לי שבת דתענו אחר ל' שבת כענש גמור
ליקט' לשון של כוס נזונו וכו' ולא יהיה נרדף את כשבתים
וכן אשר לא תנש כענש היום היה וכפי הכו' וליבא למימר
דקט' לשון עיניו כפי שכתבו הארבע עינים הארבע עיניו
סיכר רבו דכפיו מיתור שבתין ולא משו' דכתב לשון עיניו
וכו' א"ל דאגמר לומר דיוסי' שבו קט' לשון עיניו שהוא גם כן
ל' שון הכינה כמו ער חתי מאת לעבות חפני וכו' להיות ככע
מלשני גם תענו הוא לשון מהבצעה אעפ' שהוא לשון עיניו
מכוס ים ג' כחשפיעתו לשון הכרעה :

ובתב עוד ועבר על לא תעשה שאמר כי כל הנפש וכו'
ומאחר שענש הכתיב כרת למדנו שזוהרים אנו
על האבלה וכי תימא הרי הלאו מבור דכתיב כי כל הנפש
אשר לא תעונה בענש היום נומר זה אינו דהו' הוי כמו
שאמר מי שלא עשה כך הוי יהיה ענבו אבל אינו אוהרה
דאחר' היינו כשאכור ואמר לא תעשה וכך או אל תעשה
כך וכפי שקרא כאן אוהרה הנה ליה למימר לא תאכל גומר
וע' כנח' היכחו על האוהרה וכן למדנו מפי השמועה וכו'
האי מפי השמועה היינו מפי ההלכה ומלפול הנמרא ומה
שאמר ומנה לשבות חבל אלו כדרך ששוכת וכו' האי מנה
היינו מנה מרכי כופר' ומה שהניח מיתור שבתין הוא על
דרך שכתב הרמב"ם ז"ל כשרש' שהניח כספר המנות אחד
מ' השרשים כי כל דבר ראוי מאת מ' מדות חסוב ליה
מרכי כופרים כיון שאינו אגור ככיום בתורה וכנח' א

ראש יוסף הלכות יום הכפורים

גם כן מצינו מרכיו דשבתון ושם כל זה אינו חייב כרת כמו
 אכילה ושתיה ואינו אלא מדרבנן ומכאן ראינו לאותו שרש
 שהיה המחבר שם כפר הרבות והחולקים עליו על זה השרש
 ואמרו כי זה אשמכתה בעלמא ועיין בדברי הרן על זה ומה
 שכתב שם שבת לערף מלאכה נרוך לומר שבת לעיני אכילה
 ושתייה וכו' וזה מכאן נראה הרב המגיד גם כן ומה שכתב
 ושם מבוחר שאינו ענוש כרת אלא על אכילה ושתיה כלל
 וגם אינו באזהרה ומה שכתבתי נכ' ואין לומר שהוא בכלל
 להתענות שאין רעת רבוינו כן וכו' אלא מרכיו שבתון וקאי
 לי דאי אלא מכלל התענות היה ליה להיות חייב כרת כמו
 אכילה ושתיה דהא כתיב וכל עשר אשר לא תעשה כעשה
 היו' הוא וכרת' וכו' ואין דהוה שם אי היה מצינו מלהקטע'
 וכו' דהא תפוש כתיבה:

מס אנו כן היתה כונתו מ"ו נראה הענין דחוק איברא
 דהאינו שום מכאן להלן מוכח שום חילוק זה שכתבתה מ"ט
 נראה הענין דחוק וכו' ונראה לי משום דהדר קרא וביאר
 דהמנהג של סדר פסח כלילה ושל סדר שמיני כלילה נעשה המנהג
 של סדר וזמר בבוקר הפרשה ליל שימורים הוא לה' ועוד ממה
 שכתבתי מדאטרוך ב"ר ער יום האחר ושנים להיט
 הלילות ודאי דהוה כבודא ליה דיומים הן לילות לא וזה היה
 כבודא דהיה תובעת דבעוד היום היה נדון לאכול מנה
 פשיטא דכלילה היה חייב מנה כמו הפא כבשר דבין דאיכא
 תוספת ודאי דכלילה נדון ג' לילות התענו' וכו' הכפוקים
 דפסח הכנה כפוקו וכתבתי כזה בדרשותינו וכו' רפיקא
 דהאי ועינתם בתענה להרש כל לרשא דכל האוכל וזאת
 וכו' כאלו התעל' תשיעו ופשיטו כאלה דקאי ליה האי בערב
 למאי אלא דהוי ליה למי' ועינתם את כפשותי' בתענה
 להרש ולמאי הכי כתיבה מתענים והלא כעברה מתענים
 אלא לומר לך כל מי שאוכל וזאת וכו' האי בערב למאי אלא
 ודאי שכל להיכפה ואפשר לומר דר' פיקא יאמר לך דהאי
 בערב אלא לומר האי דיכא דתבס המהכר כשם ששבות
 מלאכה בין כיום בין כלילה כך שבות לעיני בין כיום בין
 כלילה ושל' שהיו כתב קרא מערב עד ערב שבתיו וכו' וכתב
 בלומר התל' לבוס מערב ט' הבחוק לפשיטו ויה לל' לשינוי
 ח"ט וכן ביניא חזק' ובי מה שח' מעיקרא הסתק לעיני
 וכו' היה ברעת שבערב ואמר שהיה הוא ערב דקודמים
 ושיעו דהיינו אחר יום שמי' וכו' וכן ביניא אפי' כשפאמרינן
 ערבתי שיעו היינו קודם שיעו הפא' אלא למחר הכי
 וכתב' ה' ונרדף להוסיף מחול על הקדש מדבר רבינו
 כדאש' שאין תוספת דבר תורה אלא בעינינו וכו'
 נראה דאפשר דרבינו אית ליה דיש תוספת בשבתות וימים
 טובים וכאלהה' ג' כיום הכפורים ואמר כשם ששבות
 מלאכה בוד' דהיינו כיום הכפורים בין כיום בין כלילה כך
 שבות לעיני בין כיום בין כלילה ונרוך להוסיף מחול על
 הקדש הכי שיעו וכו' וכתבתי קאמר כן לעיני' לאכה בין
 לערף עיני' וכו' אותה ברי' דהיא תתן ועינתם אתכם ויכנס
 מכאן שזכר מחול על הקדש שבת' מני' תל' תכתבו אלא ימי'
 טובים ועיני' תל' שבתים וכו' כאלהה' ברי' אחרת דקאמר
 וכולי' דא' מוהר' על תוספת מלאכה תל' וכו' מלאכה לא
 תעשו כעצם היום הזה על עזרתו של יום הוא מוהר' ואינו
 מוהר' על תוספת מלאכה אזהרה ליכא אבל איסורא מיהא
 איכא ויש מי שכתב עשה איכא וככתב הרמב"ם התוספת
 בעיני הוא הדין וכ' כאלהה' ומה שכתבתי תוספת בעיני
 הוא משום שם שם ברי' אחרת דררש להאי ועינתם
 לרשא אחרת דהיינו לומר כל האוכל וזאת כ' כאלו
 נכנסו להתענות תשיעו ושיריה תענה וחולק על ברי' או
 לביכר נקט רבי' עינתם וכתבתי בעיני' אבל כתובת מלאכה
 לכל החלוק' ולכל הכריתות יש תוספת למלאכה בין לשבתות
 ולילה ול'ט' ואפילו לרבי פיקא שמוציא תוספת מכזרין
 וכקציר וס'ג' כיום הכפורים עשה או לשמות אסור ואין
 להרמב"ם ז' לחלוק עם כל הכריתות והתנאים שרואה
 מדכריה שם עשה או אסור בתוספת מלאכה בין כיום
 הכפורים בין בשבתות בין בימי טובים וכו' ואש' ל' זיהיה מס
 שכתב ה' מהמחבר לא הוכירו כהלכות שבת מ' אמרנו
 דמק'

ועתה עוד שם כשם ששבות מלאכה כוכין כיום בין כלילה
 כך שבות לעיני בין כיום בין כלילה וכו' ו
 איכא למדק דבין דכתב אחר כך ונרוך להוסיף מחול על
 הקדש בעינינו וכו' שמוכח בתענה להרש בערב כלומר
 התחל' לנסו ולהתענות חצי בתענה וכו' אש' כן אמרו נרוך
 לומר אלו הדברים אלא ודאי דכלילה והיום נרוך לשבו' ואולי
 דכוננו אלא לומר שאם לא היה שם הוכחה דחייב על ענין
 הצום עדין לשבו' ממנו בין כיום בין כלילה לא היה דרשינן
 וזמיתם בתענה להרש לעיני תוספת עיני' אלא לכל האוכל
 וזאת בתעני' כאלו התענה תשיעו ושיריה אבל כיון שיש
 לנו לומר דהיינו וכלילה שני ומנויין לשבו' ביותר ראי' לררש
 דהאי ועינתם בתענה להרש לעיני הוכחה על אורף דרשא
 דכל האוכל וזאת וכו' שם ג' דיוק אחר דבין דהיינו הכפורים
 וזה ה' יתברך שיעמו היכן מצינו כתיבה שהיה חילוק כיום
 מכלילה הרי שבת ויש טוב טוין לכל עמן היום וכן כבשר
 לעיני מלאכה שני בין כיום בין כלילה וכו' ואולי משום דמצינו
 בפסח דאחר קרא שבעת ימים תאכל מצות וקאמר מצינו ימים
 לילות מנין תלמוד לומר כהרש הראשון הא' בעשר יום עד
 יום האחר ועינתם וכו' ומכאן שוכנסים ג' הלילות ונראה ראי'
 לא קרא האחר ח' עד כ' למס' היה הדין דהנה כמים
 ולא כלילת דיומים אחר ולכן אש' שר' עב' האחד וע' שר' והכא
 כעינו אחר יום כפורים הוא כפרש' אמור והיה אמובא כיום
 ולא כלילה וכן מצינו כשאר תעניות דאין עינינו אלא כיום
 ולא כלילה וזאת' כ' אש' דהחמירו עליו לעשות כיום הכפורים
 משום דהיה יום מ' אחר והוכפלו בו הגר' אעפי' דמן התורה
 אין שם תענית וזאת יום כש' וכל התורה מה שהוא כיום
 ה' כלילה וכו' עדין יום וכו' ואיכא לומר דאין מוכח
 הפא ממה שאמר ועינתם את כפשותיכם בט' להרש בערב
 דהיינו הוכחה וזאת חל' להתענה' בתשיעו בערב והתם כפסח
 ג' ק אחר קרא ב"ר יום להרש בערב תאכלו מצות ואמרו לא
 אחריון שאכל בערב ב'ד' ואדרבה איסור יום לנו לאכול או
 אש' מנהגו ועוד דכפי הדין הוא שזכרנו אלו לעשות הסדר
 כלו כלילה וכו' ואמרו על קיט' או דכפסח כתיב כתר בערב
 תאכלו מצות והכא כבשר כתיב בערב שאמר ועינתם את
 כפשותיכם בתענה דמיון ליה בתענה לעיני' שם עיני' בתענה
 אש' בערב שאמר היינו שהיה גם כן העיני' בתענה וכו' ו
 שחיל' העיני' בערב מ' והענין נראה לי שהוא דחוק אעפי'

ראש יוסף הלכות יום הכפורים

דמך אהא שבת כאן וכפי פשט הפסוקים יותר חמורה הוא
מלכה מהשינוי וכן ככל דבר שנין פכת ליום הכפורים
וארובה שבת יותר חמורה דישנו בבקילה מיס הכפורים
דאינולא כמלאכה ולא בעינוי אלא כבת שיש לו הנלה
במלקות כי כל חייבי כרת שלקו בפטרו מדי כריתותן ולמה
בעינוי יהיה אסור תוספת ומלאכה וכשבת לא יהיה וכפי
הענין שבתכו דכירא ליה לכלל יש תוספת וכו' מיחא מאי
דאיכא לפי דברי הרב המגיד דכירא ליה כדברי הרמב"ם ז"ל
דבעינוי יש תוספת אבל כמלאכה אין כאן תוספת וגם לא
כשבתות וימים טובים איכא למידק כמו מאי שרדקתי
לעיל למאן דאמר אין יום ערוכ והנאה ליום הכשדי חז"י
לא קאמר במהנה כשאמר אין בין יום הכפורים לשבת אלא
שיה ודונו כבת ויה ודונו כשקילה לימא נכ שלה יש ערוכ
והנאה ולזה אין ערוכ והנאה אלא שאמרנו דדבר זה הוא
דרכן ומה שאמרנו במשה הוא דכבר דאמתא אבל הבא אי
כדברי הה"כ דכירא ליה הוה לה ל"נה למימר אין בין
יום הכפורים לשבת אלא שיה ודונו כרתוה סקילה וגם שיש
הכפוי יש לו תוספת לאסור מה שאין בשבת וכו' דאין תוספת
מן התורה בשבת כמו ביום הכפורים אלא ודאי כמו שכתבתי
לדעת הרמב"ם ז"ל דכירא ליה דיש תוספת ככל מה שאמר
קרא שבת ולמאי דהקשונו כיון דאמר כך מוכח שיש תוספת
לשינוי מתעשה בערב אמאי נרדק למיר כשם ששבות מלאכה
בין ביום בין בלילה כך שבות לעינוי בין ביום בין בלילה כדא'
רמאי דאמר כשם שיש שבות וכו' היינו למיר דכמו שיש אוהרה
ובדת ביום אין יש אוהרה ובדת בעינוי הלילה אבל בתוספת
אין בו לא כרתולא אוהרה אלא או עשה או לשחות אסור
דאוריתא אבל יש קנת דיוק דכין דיש תוספת נאחא קרא
דבעש ביום הוה אמת לאשקוי דרוקא בעשם היום הוה יש
כרת אבל בתוספת אינו לא כרת ולא כלאו דהיינו אוהרה
ודאי דכלילה יש כרת ואוהרה וכו' חורה הקויה למקומה
דכין דכתב שיש תוספת שיינו ואותו תוספת אינו לא כרת
לא באוהרה ודאי דכלילה יש לברת ואוהרה אלא שיה דין
הוה שכתב הרמב"ם ז"ל אמתא חז"י כגמ' בעשם ביום הוה כרת
ואוהרה יש אבל כלילה אין כאן כרת ואוהרה אלא לאשקוי
זמן התוספת ודאי דכין ביום בין בלילה יש כרת ואוהרה וכו'
כב"י ודע דל"ר עקיבא הוה דהריס מועצתא בתעשה כערב
לכל מי שאוכל ושותה אינו אלא לדרשא וזו אינו מוניא מבאן
תוספת אבל לשיאמניא וכו' תוספת נכ ש"ל הוה דרשא דר'
חייא מדתתיר דכל האוכל ושתיא כב"כ אלו התענו' בו ממעשות
הקרא לעיל ומשמעו הקרא נכ משמע דכין ביום בין בלילה
הוה דכ"א הוה דקאח' וכחש התענו' כחש' לחש' תענו' את
כששותתם וכאחד לחדש היינו לומר יום לילה כמו ש"ל ויהי
ערב ויהי בקר יום אחד וכתב הרב ר' אברהם ז"ל עזרא כל
חוקים שאמר הכתוב יום משמע לילה ויום וכשאמר יומם הוא
יום דקאח' ולא לילה ולכל התאים שבו כרס דיש תוספת לכל
שבתות וימים טובים כהא איכא למידק דכה מתדין עם
השם דמשמע דאין לכל' דהלכתא בותיה שום תוספת הוה
הקשה אותה קושיא דהוה ז"ל וכתב דאיכא תרי שקיעות חדא
כשתחיל השם להכנס בחלונו ועדין פניו מארדיות עד
שכל להכנס כלו והולך אחר כיפת הרקיע ומשנה נר' ספקר'
בין השמשות דהיינו בין תחל שקיעה לסוף שקיעה וכל אותו

זמן עדין הוא יום ומאזנו זמן נרדק להוסיף עד סוף בין
השמש' שהוה ספק אי הוה יום או הוה לילה וכשאמר דכין
השמשות הוה לומר עד סוף בין השמשות וכל אותו זמן שיש
ביניהם יוסף מיוזמו מה שידעה או כולו או מקצתו וכפי פשט
דברי הרב המגיד נראה דאותן השתי כריתות חולקות וכובר
דכריתתא דסובר דאתא בעשם היום הוה לאשקוי אוהרה
וכרת מהתוספת הייט דאתא לאשקוי נכ אכילו אסור ואינו
כמו שכתבתי וכו' כך הוה לה לבריתא לומר יכול יהא אסור
על תוספת מלאכה וכל מלאכה לא תעשו בעשם וגו' אלא ודאי
כמו שכתבנו דלא חתא לאשקוי אלא כרתוה אוהרה אבל איסור
או עשה איכא ויש קנת קושיא דהמחבר פסק כדברי רישא של
הכריתא ולא כפישא אש הוא כדברי הרב המגיד ועוד נראה
דחייבן להרמב"ם ז"ל כפרק ה' מהלכות שבת שכתב ויניקו החמלק'
להדליק מבעוד יום קודם שקיעת החמה ויניקו החמלק'
מלאכה בשבת וכו' אך כפי הרב המגיד שלא כתב ה"מ
תוספת בשבת מן התורה ואלו דבובר דהיינו שבת כשנרדק
להקדים היינו שיש גורה דרכן מאשם שלא יכל להדליק
בין השמשות וזה רוחק דכין דכין השמשות הוה ספק יום
אין לבוור כשכילו דאפשר שהוה יום וכו' ואין כאן שום איסור
וכו' וזמן בין השמשות הוה זמן הרבה ונראה דשפך חשכה
ויה שיקרא בין השמשות הכל אחד הוה ספק אש הוה יום
ספק אש הוה לילה וכו' השמשות נכ הוה ספק אי הוה יום
או הוה לילה ופע' קרא אותי ספק חשכה ופעס קורא לאותו
וזמן בין השמשות וכו' ודבר אחר איכ' למימר ולא נהיילי לכך
לא כתבתי כי ה"מ דהכל אחד וכו' :

וברה הרמב"ם ז"ל בפ"מ משניות העשור דין ס' אסור לכוך
מקצתנוש ככל נוש בין בוכה של תענוג בין סיבה
שאיכה של תענוג קשיא לן והא כה תענית פה כתב עוכרות
ומניקות וכו' ואסור בכיכה של תענוג וכשעילת הסגל ביום
הכפורים וכו' והא ביום הכפורים אסור בין של תענוג בין
שאיכה של תענוג ואין לן רחש ביה היינו לכ' חלוקות דכעילת
הסגל ותשמוס המטה משום דהאי דקאח' נכ למ' מעיקרא
דאסור בכיכה ואיך איכ' כנאו: דקאי לנישא מרבונו ולסייא
נכ ולמניעא שלא קאי דרוק גדול ועוד דוה היה לו להרמב"ם
ז"ל לפרש ועוד קשה שכתב הרב המגיד ויפטר רבונו בסיבה
של תענוג ודבר ברור הוה דלא עדין מיס הכפורים והלא
ביום הכפורים אסור בין של תענוג בין שאיכה של תענוג
וכמו שכתבנו ונראה לומר דמאי דאמר ה"מ בתענוג באב
דאיכר סיבה של תענוג היינו כל סיבה מלבד הסיבה של
חולה הלבוסי סיבה של חולה הכל נקרא סיבה של תענוג וכמו
שנראה מדברי ההנחות מייחוסיות שמכאן פס כדק' שליש
משניות העשור גרסינן כיוצא למי דרא דאיתמר בכיכה של
תענוג אבל בכיכה שאיכה של תענוג מותר פירוש בחולם
כדמשמע בגמרא דילן איכ' כנמא דתתם סיבה דאמרינן בין
שאיכה של חולה הכל מיקרי כיכה של תענוג ויחוס הכי כתב
הרמב"ם ז"ל כתענה באב סיבה של תענוג אסורה דהיינו
לאשקוי סיבה דחיל' או דחשטין וכדאשכחנו פנרא מן הירושלמי
דהכל נקרא כיכא של תענוג וחשום הכי אחר ביום הכפורים
וגם הרב המגיד כתב דלא עדין מיס הכפורים דיוס הכפורים
של חולה ושל חטטין כראשו מותר וכיום הכפורים שכתב
הרמב"ם ז"ל בין סיבה של תענוג בין סיבה שאיכה של תענוג
אין

ראש יוסף הלכות יום הכפורים

קד

לכטל מכהג זה מזה דבראה במקריב קדשים כחון אכל תמיס
 אני אויך כל הנאמרי הפכיו על זה וגם הטור הכיח סמך על
 זה מחכמת חולין אפי' שאינו כ"כ רחיה לזה שהכנה מה הא
 הכיחו לראיה דנראה דיש לעשותו ונראה דדבריה אל הוא
 לו דאינו בקדש' כחון כיון דאין עושין זה אלא משום כופים
 כמו שכתבו הם אל או לעשות נדקה שיאכלו העבים וחיוין
 בהדכה מקומות שעדין נהגים מנהג זה אלא שאך עושים
 כל הכדר שהכיח הטור אלא שוחטין וזולתין אותם לעניים
 וכוה אתי שפיר לכ"כ ועוד נראה דאין כאן קדשים כחון
 דקרובין אינו כאן מן עוף לא תורה וכיני וכוה ולא אחרת אבל
 לאותם מקומות שהעצמים שוחטים אילים יש לחוש אלא כיון
 שיש מקומות שעושים כן ויש מקומות שעושים כן אינו נראה
 כקרובין וכפרט להטעם שכתבו קודם אלא שיש קצת דקדוק
 כימה שאלמו שאין לאכול זלי כליל פסח משום דנראה כשוחט
 קדשים כחון ואמר דכ"ל הוא ואפילו עופות והא קרובין פסח
 לא היה אלא או ככא או עו וכ"כ:

סימן תרו

כתב הרב ויתן כל אדם אל לכחו' כן כתב הראש וכו'
 עד אחר איזול אנה ואפיק מדעתיה וכו' הגהרה
 ונראה דכאן שייך לומר רב שאני כיון דהוא לא חסא לו למה
 לו לילך אבל ההוא טכחא אלא שהחמיר כדי שלא יסא אותו
 הטבח כעון כיום הכפורים ועשה היה לו שומות מחמת
 שהלך הרב לילך נראה דאינו יפה לשום אדם גרוה להטיל
 את עצמו וליך אכל מי שהוא קטן ממנו וכפרט אם הוא
 פחות הרבה ואפי' כמעט חזין דהקפידו הראשונים אל פנחס
 עם יפתח וישעיה וזקוקיה וכמו שכתבנו במערה וכל שפיר
 דבמרה לא חיונה לפייה אלא לשי שחטא לו ואינו יורפ
 מי שם לו לרב לעשות מה שעשה והכחו תקלה על ידו שמת
 אותו טכח ואולי דמה שעשה כן היום משום דהיה רשע גמור
 כמו שמורה מה שעשה לרב על רשעו וכתוב ובערת הדע
 מקרבך ואין כאן מה שאלמו אל כל מי שעשה חבירו על יד
 אין מכניסין אותו במחיצתו של הקרבן חרש דאין כאן חבירו
 ועוד שחטא לו וכחידושי על ככא כתרש פרק קמח הארכתי
 בזה כהיה עובדא דגרונרות דרב דיימי שהפסידים מהיה לל
 נקיטו ליה שוקא עיין בס:

עוד כתב הרב ומה שכתב והיני מילי לחברו אכל לרב וכו'
 כן כתבו שם הדין והלאש וכו' ומרמדין דרב אול
 לעוסי לר' וכו' ומשמו רב שאני וכו' אכל רשי' פירש וכו' .
 הגהרה נראה דכשלא חלל פירש דרב שאני היינו משום
 שהיה רבו ביחא קצת שהלך תלימו וימני משום דרבו חניאל
 לא אמר אלא כל החבקים מטו מחברו אל יבקש ויתר משלטה
 פעמים אבל דבולא אמר דרבו אפילו כמה כעמים וכרבו
 לא שייך לומר דהיו אכזריות דהרב רשאי לעשות כחלמינו
 מה שרונה אבל לפירושו רשי' אל דאמר דמחזיר על עצמו הים
 ואין כאן רבו א"כ ארדכה לא יפה עשה דהא ד' חניאל אמר
 לא יבקש ויתר משלטה פעמים משמע דאין ילך יותר משלטה
 לא טוב הוא עושה ומאי חומר אלא כיון דאינון הראוי
 לעשות כן לא טוב עשה ונראה דלפטר לומר דמאי דאמר
 מחזיר על עצמו היה לא הויה משום ההלכה אלא היה
 מחזיר

אין לומר שאמר של חולה ושל אטטין וכו' שהרי כתב בפירושו
 דהיכה של חולה ושל מי שיש לו חטאין כראשו רמותר אם כן
 בתשעה ככא סמך על דברו הידוע למי דמלכר כיכה של חולה
 ושל חטאין הכל בקר' של תענוג אבל הכא כ' שכיתת העשור
 כיון שכת היתר ביכת החולה מי שיש לו חטאין לכך כתב דכל
 שאר הכיכות אסורות כיון שיעשה אותם האדם להתענג כיון
 שיעשה אותם האדם שלא להתענג אלא כדי לכוון עצמו אסור
 משו' דכל כיכה של תענוג היא ואפי' כיכה שסך עצמו להעביר
 הוזהמה כד' שאינו בקרא של תענוג דהתירו בשלשה תעניות
 שגזרוין על הנכור וכמו שהכילו הדמכס' אל כ"ג דתעניות הכל
 כיון כיום הכפורים כיון בתשעה ככא חבור לסיך דמכל מקום
 אפי' שהוא אינו עושה להתענג אלא להעביר הוזהמה מכל
 מקום שתענוג הוא לו ואפשר דמה שאמר ככר' שלישי דשכיתת
 העשור כיון כיכה של תענוג כיון כיכה שאי' של תענוג דהיינו
 לומר כיון כיכה של תענוג הוא להתענג בה כיון כיכה שאינו
 עושה להתענג בה אלא להעביר הוזהמה אסור דמכל מקום
 תענוג איכא:

סימן תרד

כתב הטור תני ר' חייא בר רב מרפתי וכו' וכי בתשעה
 מתעבין וכו' הגהרה איכא למיד' וכו' קרא קאמ'
 דכט' מתעבין והלא לא אחר אלא כערב דהיינו שבערב
 מתעבין אבל כל היום אוכלים ושותים ונפקא מינה משאי
 שכתב כערב שמוספין מחיל על הקדש דאין לומר דכערב
 רונה לומר כלילה וכמו שהקטו התוספות אל דזה אינו דהא
 כתיב מיד מערב עד ערב תשבתו שכתב' ומאי בערב קמא
 דקאמר ודאי להכי הוא דאתא וכדראי דהאי ערב כתרש
 היינו לילה מחש' וכו' כמו שפ' ערב דהיינו ודאי לילה והכי
 כוה ליה לקרא לומר ועינית את כפשותיכם כשתשעה
 לחם מערב עד ערב תשבתו שכתב' מאי בערב קמא
 דכתב ודאי דאתא לדרש' שמוספין וכו' ואולי דאת ליה
 להאי תנא דמוספין מחול על הקדש נפקא מבחורים ובקציר
 תשבות והכא מאי דרדיס כל האוכל ושותה כאלו וכו' משום
 דלא קאמר קרא ועינית בערב כט' לחרש' אלא סמך ועיניתם
 לכת' לחרש' משמע דהעוטי הוא כט' ומשום הכי פירך וכו' כט'
 מתעבין דבמין ליה עניו לט' לחרש' וכו' להכי קאמר מרסמו'
 עימי לט' לחרש' אתא לומר דהאכילה הרי הוא עיניו וכמו
 שככל יוכה האדם מתענה יש לו שבר נה' שאוכל הרי הוא
 בעיניו ויש לו שבר וארדכה אם יתענה יש איסור כדכר דה'
 נה' שיאכלו כמו שנה שיאכלו בשבתות ויח' ואם יתענה יש
 איסור כדכר הבא נמי כן הוא וכערב דקאמר היינו לגלוי
 לומר דאין שיעונו' אלא בערב וכוה אתי שטר' דלא נפק' מבאן
 שמוספין מחול על הקדש ואצטריך כחרש' ובקציר להאי
 דרש' משום דבערב דהכא לא כא' אלא לגלוי מ' ומערב
 עד ערב שיינו ודאי לילה עד כאן:

סימן תרה

כתב הרב והלאש כתב בתוספה כענין הכשרה וכו' עד
 משו' דרבו האמורי' הגהרה ויתר נראה ל' דראוי

ראש יוסף הלכות יום הכפורים

מחזיר על עצמו שלא היה רוצה להיות כיום כבוד עמוס
 אדם בתגר ובמלחמה שלא יתכפר ביום הכפורים כשרה שלמה
 וכו' או אפשר לומר דמה שאמר על עצמו הוא שחשב לרבי
 חנינא כרוממה שגז והלך כמה פעמים וראשון נר עיקר
 או אפשר לומר דכשני דאינו מי פהוא רב של אותו מקום
 שהכל חייבין בכבודו והוא רב המקום שאני ור' חנינא היה
 או ראשינייה וכו' עכ' ומאי דפרקי' במרוא ור' חנינא היכי
 עביר הכי דהא אמר ר' יוסי בר חנינא כל המעבי על מדותיו
 מעבירין לו על כל פשעיו דחמצי דמדה טובה היא ויש לו
 שבר שמעבירין לו על כל פשעיו וכו' ומכני חלמא חזא ליה
 לרב פירוש ריעלה רב לגדולה וכו' וכו' שאמר במרוא איכא
 למידק וכו' משום זה היה שבר ר' חנינא על מדה טובה
 וגדולה כוונתו דלא נרחייה וכו' ויתתטיב היה שמעבירין
 לו על כל פשעיו אעפי שאבאר שר' חנינא לא היו לו פשעים
 מי מדה טובה הוא וכמו שכתבתי ובראה דהיה נראה לו
 לר' חנינא שהיה עושה מנהג שילך רב לכל ויהא שר' חנינא
 ויפכה ויכבה ללמד תורה ודקן ועיין גם ד' חנינא כיון שהיה
 ראש ישיבה ומשפטים לו כל עונותיו כמעט כל רמי שול לגדולה
 כל עונותיו ומחזלים לו כמו שהכחו משאול המלך פה עכ':
 וכתב' השור ואי אינו מתשים כל אינו נריך לפייסו עוד
 הגררה מלשון זה נראה ראינו נריך אכל אס
 ורצה לילך כמה פעמים יכול לילך וכמו שאמרו בכבוד רב
 שאינו ולא משמע כן מלקח ר' חנינא דלמר המבקש מוט
 מחברו אל יבקש יותר מן פעמים ונראה לי דטעמו הוא
 כרי שלא יפשה את חברו שהוא אכור וכו' הרי כאן שאין לו
 לילך יותר מנפ' ומדברי הטור נראה ראינו נריך אכל טוב הוא
 שילך ואולי דהטור סל דמאי דאמר ר' חנינא אל יבקש ויתר
 וכו' כונת דבריו הוא לומר דאין נריך יותר מנפ' וחוקק:
 עוד כתב הטור ואם מת מביא עשרה כבי ארס וכו'
 ולפלוני זה שפשתני לו הגררה נראה דהא
 דאמר שפשתני לו מותר דכיון דאמר ואומר חאיתי להלוי
 ישראל כשיאמר ולפלוני זה פני ונראה דמאי דאמר שפשתני
 לו היינו לומר דמאי דאמר שפשתני להלוי ישראל היינו מה
 שפשתני לו לההוא שמת דאעפי שהוא חסא שכין ארס
 לחברו עם כל זה מושא הוא להקביל וכו' עולה יפה מה
 שאמר שפשתני לו:

לעדותן מי הוא מקבל עדותם שלא יאמרו שהקביל נוסח
 כיום לישראל וכו' דאמרו כפוט ה' שפשתני שמעך יראתי וכו'
 לכידי כו' ישר ה' וכו' המכין יבין עגור הוא שאמרו כשרה
 אין שבה לכלה שהיא מהתבה בקרוביה אלא מאחרי כרכתי
 ברוך תהיה מכל העמים עכ':

בהב הרכובתך המורכב וכו' וכתב עוד תקב' קראונו
 וחרס שלא להוניה שרע על הצתי וכו' הגררה
 מאי שייך הכא האי ונראה דמשום שאמר שברך לכקס'
 מחילה ממי שחטא לו ואמת נריך לילך עם עשרה בני ארס
 וכו' לא יאמר אס איי השפתי לו הוא נכ' חטא כננדי ואמר
 לי בן לזה אמר דתקנת קראונו וכו' שלא להוניה שרע על
 המתים אלא ישאל מחילה ממנו ולא יוכר מזה שפשה לו
 המתים דבר עכ':

בהב השור ואמר רב עמרם טובל ארס כשעתו וכו' וכתב
 אף הראש זל וכו' שאינה לא יאמר ככאיה ולא
 מנהג נכיא וכו' הגררה משמע דאי היה מנהג נכיא
 מברכין עליה וזה אינו דלכפ' על מנהג לא מברכין כמו
 שמפורסם לקמן סי' תרנ"ו זולתי דקאמ' לא רשילו מנהג נכיא
 איכה דעל מנהג לא מברכין כמו שצונו לקחן וזהו
 שכתב הראש זל מערבה יכו עכ':

בהב הרכ זל כתוב בתפס' הלכה ליעשה על אכל וכו'
 ואי יודע טעם היתר וכו' הגררה וכל דהאי
 רחינה שכתב היינו במקום הטעילה וכו' שקבעה חובה
 מותר ובראה רשילו כתוב ג' מותר דכיון דקבעה חובה
 הויל במודין פכ':

סימן תרה

ואובלין ומפסיקו קודם בין השמות וכו' כתב הרב
 אכל מדברי הרמב"ם וכו' נראה שהוא סובר שאין
 תוספת וכו' אבל לא כפי איתתא אכזה לא ביה לא בשפת'
 הגררה נראה ששגמו של הרמב"ם הוא משום דאי איתא
 דכשכתוב איכא איבור תוספ' אחאי אצטריך כיום הכפורים
 קרא לאכור תוספת עיניו ביה הרי מקו' אתי ומה שכת
 שלא הוהר' אלא ממלאכה ולא כענינו עם כל זה ילו חומרא
 דכאוקה אוהרה שהוה ר' יו' לו איבור תוספת ביה שיש לו
 חוררא דמלבד שהוה ממלאכה יש לו אוהרה אחרת דהיינו
 עיניו איבורין שיהיה לו כאותה אוהרה של עיניו תוספת
 אלא ודאי מדאצטריך קרא לומר איבור תוספת כענינו
 כדרדשוין מוסיפות' כס' לחדש משמע ודאי דאין איבור
 תוספת מלאכה כשכתוב יכ' כ' משום הכי אצטריך קרא
 לעיניו לאכור תוספת ואפשר לריותו לומר דאעפי דאיכא
 איבור תוספת מלאכה כשכתב עכ' נריך קרא לעינו תוספת
 דאי לא איכא למיפד' לכתל הק' ולומר דמה לכת' דאיכא
 איבור שקולה תאמר כיום הכפורים הקל שאינו אלא כרת
 ומ' לל' קנת במק' לרכי דהימכס' זל מהא דמביא הרכ' זל
 לקוממ' ק המביא ומצדק שא דקא כנ' כשרוט דתוספת
 זה דאוריתא לענין עיניו ולא חייבין לסתמו דתלמודא
 כזכ' מקום דאמר הכי לענין מלאכה ועד דוראי הנהו כשי
 דקאמר בנמדא דאכלו ושתו וכו' כמו שמזלולין כענין אכילה
 ושתיה כן כמו היו מזלולין כענין המלאכה ולא קאמר בנמ' אלא
 והא

ראש יוסף הלכות יום הכפורים

קה

ואם חתומין דאלכו ושתו וכו' ואלא קאמ' ואלא קא חתומין דעברין
 מלאכה וכו' וקאמר מוטב שיהיו שנוני ואלא יהיו מוידים ומדלא
 אמר כן אלא לפעין עיובי נראה ודאי דבעינן איכא איסור
 תוספתא ומלאכה ונריך עיון כמס' יומא בעיקרא דלשת
 הלמכס' ולמאזי דנריך כמסת' ד' לר' עקיבא דררית
 תוספתא מקרא דכחורו וכקניזר תשבות האי ועימתה מאי
 עבדי ליה משמע דסבירא ליה לשתא דתלמודא שאס' יש
 תוספתא כשבת ממלאכה גם יש ביה תוספתא כשנויה הכל א'
 ואם כן איך מתקן הדין? בין איסור תוספתא ענינו לאיסור
 תוספתא מלאכה ע"כ:

עוד כתב הרב ומה שכתב ותוספתא זה אין לו שער וכו'
 כך כתב הראשון וז"ל עשה למלאכה וכו' כשנוג
 חייב חטאתי הגדה אבל לא עשה מלאכה אלא
 כאשר בין השמשות אינו חייב חטאת ואזאי כיון דהשק הוא
 באיסור דאורייתא למה לא אזלינן לחומרא ומה חייב חטאת
 ונראה דהדרכה איכא למימר דהוה מומרא דאיתא לרבי
 קולא דאיסורא דאשכ' שבויה חולין כשנה ואיכא מאן דאמר
 דאזילנו בספק דאורייתא מאי דאזילין לחומרא היינו מדרכין
 דאורייתא אשכ' להביים עצמו לשתא ומ"כ הבא ביה
 אשכ' דהיינו יהיה התוספתא שלא יבזים עצמו לשתא ואיכא
 למימר דבין דאיסור כרת איכא אמי' להאי סברא נריך
 לפיכך מספקו מדאורייתא אבל כפי מ"ס הר"ן ז"ל הביאו הרב
 ז"ל כסוף נראה שאין חלוק מהוויכוח כרת לשאר איסורין וחייבין
 רבי' מקריבי קרבנות ואזלינן תפלת המועדי עלה בספק ע"כ:
 עוד כתב הרב ומה שכתב לא היו איכילת לגמרי עד
 שצדקה וכו' הגדה וכפי מה שכתבתי בהגדה
 אשכ' שלא היו פורצות מחצת עד שחשבה והני וכו' דין
 ככזהו הדין כמו האשכ' יש מהם שיתר כזהו מהאשכ' ע"כ:

ובמה שכתב והוא פחות מכדי כמעט הגדה ונראה
 דיש לומר דלאלי עלמא כפחות מכמות אכילת
 פורתא ליכא ישוב דעת ראיא וקא דארכא כפחות מכמות
 לשאר כל אדם מעט ישוב דעת יש לחייבו כמו דאמרין
 כפי' מלך הכסן אשכ' דאינו מיישב דעתו אלא פורתא כול'
 ויש מאן דאמר כנמרא דכמותה הוא יותר מכבינה
 וספקו לחומרא עד כאן:

עוד שם בדברי הרב ז"ל אלל עליו בפסוק ולולבי גפנים וכו'
 יבשתא קאינן לשלפניו הגדה כאן דאזירין
 הוא לא נריך הכרת דהרי ראוים לאתלה כהיה אשכ' לומר
 שאין ראוים אלא שכגמרא נראה דראי' לאתלה וכמו
 שכתב הרב המגיד אבל הבא הכרת הוא דקאי גם לשלפניו
 מבוא דאי לא קאי אלא לגינטיבול היה ליה למימר דלא חיי
 לגינטיבול מדאמר דלא חיי ודאי דקאי לתרתייהו אלא שאשכ'
 לומר דמה שאמר כפי פלגין בין לחיים בין יבשים או
 גינטיבול יבשתא ולא קאי א' לגינטיבול פטור דלא חיי לגינטיבול
 קאי לשניהם לשלפנין בין לחיים בין יבשים ולגינטיבול היבש וכו'
 ובת"ש נראה ללשון דראש' ז"ל פת' הכוסם שלפנין וגינטיבול
 יבש איאית דקאי גם לשלפנין הל' הכוסם שלפנין וגינטיבול
 יבשים אלא ודאי הכונה בת"ש הכוסם שלפנין בין לחיים בין
 יבשים וגינטיבול יבש פטור אבל גינטיבול לח חייב משמע
 דכפ' שלפנין ככל גינטיבול פטור אלא שיהיה חייב עלן דהיינו ז"ל
 דכתב דבין היא הנפחאל אבל לחם קאי בין לשלפנין בין
 לגינטיבול יבש דקאמ' קאי גם לשלפנין ומאזי בדבריו יבשים
 הוא ליה למימר אבל הוא הכרוח מדברי הגמרא נוכחא ח'
 שהגיה בדברי הרמב"ם ז"ל וכן נראה מ"ס שער ואל' הב' לחים
 חייב וחזו לאכילה ויירלא קאמר ואל' הוא רטוב חייב דחיי
 לאכילה חשמע דקאי בין לשלפנין בין לגינטיבול ודלא כמו
 שכתבתי לעיל דאשכ' לומר דמה שאמר כפי פלגין היינו בין
 לחים בין יבשים פטור אבל קאי ל' להאי ליכא דנקט לשון
 כוסם אמאי לא קאמר האובל ואי משום דכל איכילת שאינה
 ראויה מיקרי במי' אכ' כעלויקא או בפני' אמאי קנט' לשון
 אכילה ואי אמר כוסם לומר דאיכילתה חייב' דהיינו יבשים
 פטור זה אינו דרבי הלועם קמחן כתב אבי העזרי הביאו
 השור כפי' תקב' דשור ומותר ולכע פטור וכפי' אמר דכתב
 השור לעיל כפי' תקב' נראה דכפי' היינו ליעם ומפלי' וכו'
 ליכא מאן דמחייב ואשכ' לומר דלעיל אכילה הוא וכו'
 שאינה ראויה הוא פטור אבל כהן לחים חייב לאכילה חייב
 ונקט כוסם משום יבשים אבל רטובין אכילה מיקרו וכדבר

סיומן הריב

כתב העור אכילה דתן האוכל וכו' חייבי הגדה מאי
 דאמרין הבא כמותת הנסה וכלל האיבורים
 אחריו כמות דמקריא אכילה היינו משום דאמרין דסתם
 לשון אכילה הוה כוונת ובשאר איסורים קאמר קרא לשון
 אכיל' אבל ביה תלוי הדבר כיוונתו נפש וזוהי הכי קאמר
 קרא לשון עיבו דכתיב תעבי את נפשיתם וגם איכא לאומר
 טעמא דהאכילה הוא של היתר אל' שהוקם הוא האיסור אבל
 שאר איסורים האכילה היא האכילה ע"כ:

עוד שם כסור כפיתת הנסה כיום הכפורים חייב
 הגדה אבל לכל פחות מזה איסורא איכא חייב
 ליכא דקיימאלן בר' יוחנן דאמר חגי שער אסור מן התור'
 וכתב הרמב"ם ז"ל שאם אכל חגי שער דמכין אותו מכת
 מדרות וכתיב הרב המגיד דאיתא מק' ממי' שאכל איסורים
 דרכין ולינראה דאין כאן שום ק' ודלא חייבין דריש לקיש
 ככורה ליה דחגי שער מותר מן התורה לגמרו וכאיסורים
 דרכין ודאי דסבירא ליה לריש לקיש דמכין עליה מכת מדרות
 אכ' ודאיריש טעם דהחמיר באיסור דרכין כשעור יותר
 מחכני שער שהוא דאורייתא ואשכ' דרבי יוחנן אמר דאיכא
 איסור דאורייתא מ' חלוש הוא באיסור כיון שהוא פחות
 מכשעור כיון שלריש לקיש מותר לגמרי ולא מחשיב ליה

ראש יוסף הלכות יום הכפורים

יבש שיק לוח כביא אכל כדכ' לח אכילו שאינו ראוי לאכילה
שיק לשון סביבה כך נראה לי עד כאן :

סיבן תריג

דהיציג דתניא וכו' בין כחמין בין כנוני הגדה וכוה
היה בני לומר אשור להושיט אפי' אנבעו כמים
ומכ' השאר אלא שכן דרך התבאים לבתוב כל החלוקות לא
סכראה שהיו חלוק להושיט אפי' כעו כמים איכה כבדית' וכוה
סכראה מהה פהכי הרב מפ' כתרא דיומא וכו' : ולא איכא
למירק בין שאינו מוכר ככריתא מנא ליה לתלמודא ללמד
זה וכמו משמע מפ' כתרא דיומא וכן אמר ר' אלעזר כהניא
כפ' מקום שנהנו וכראה לידמופ' אכריתא כניק דבי קתני
מקנת גשו ודאי ראוייה מקנת שיהיה אשור ואכילו אנבעו
קרני מקנת גשו ולא' און נרד' ראייה יותר והטור כתב הכל
משום דמביא לשון הכריתא עננה וכו' :

עוד סם כדכרי הרב ס' תכא דכי מננה וכו' מאי טעמא
וכו' מא' סיבתא ופי' דשי רוח רעה השורה על הלחם
הנלקח כירים שלא כאלו שחרית : הגדה דכרי רש' אל
נוטין לרברי הרמב"ם אל שכתב ראו' בטילתידים לא כ' אב
ולא כ' ב' הספורי שכתב שאין מוכרין על ז' לא כתש' כאכ
ולא כ' ב' כיום הכפורים ותיה אפי' מנה דהא כתב הרמב"ם אל
בהלכותיו היהל דמריחה אשה ודיה וכו' תפת לתיבוק ובהיא
מאכרית רעה היא שמיא ואין לומר דהתם איכא סביבה
דחובקת את התיבוק ולא' בהכתיב שעות איכא אכל הכא אין
כא' לא שיימו עינים וכיונא ויה אינו משום דנש זה מקרי
בכתב פסות רשומא חסוב כמת וכן כל אינה רבר סביבה
שהיה ים ללחות לאשור הרמיה מבייה ובראה לומר דאשור
דהיה מוכר המריחה אשה אשור דהיה כדוק ומנוכה להם דרואי
היה מוכר התיבוק ולא' איכא רואי סביבה אכל משום רוח
רעה של שחרית דאורה על הירוס וכו' אינו כ' כרו דההיוק
אשור שהיה ואשפ' שלא היה וכל זה לא ביח' לי רכיון דכא' את
זמניה היה מנו רוח רעה מה לי האומה לי הא אכל כרא' לי
דאיכא למירק דהשתא דליכא רוח רעה לכל הפוסקים אל
אח' נרד' עכא טיילה וכמו שהאשה הנותנת פת לתיבוק
דעכא אין נריכה להרוח ויהי משום דאינו מנוי אונש רוח
רעה אש כן טיילת ידים של שחרית גם כן לא יהיה נרד'
ואשור דשיבתא דהיינו דרוח מה שמית התיבוק אינו מנוי
אכל רוח רעה של שחרית אשור שמיתא ואינו משמע כן וגם
מדכרי רש' לא משמע הכי עד כאן :

כתב השור וכלכד שלא ירחוק לא מקום הנרד' כנון ראשי
אנבעות עכו' : הגדה ונראה דוח : לא אמר אלא
להיכא עשה נרבינו או היכא דרבינו וכו' מלכות כעוט וכו'
אז לא ירחוק אלא מקום הנרד' אבל לענין כטיילת ידים של
שחרית כיון שכתב מותר לא יהיה חלוק בין כטיילת ידים
דהאי וימא לשאר ימים ואפשר לבעל הדין לחלוק ועיין עכ' :
עוד כתב השור ונקראת כלה וכו' והריף פסק כלא וכו' :
הגדה ואעפי' דלא שמויה הוא או שמייתיהו הכא
העמ' שמימא משום דלא כן תריון ס' כ' כיתיה ומ' ה' לפסיק
כחמאים אש שהטעם דכרי שלא תתנה על כפלה טעם יפה
הוא גם דלאוראי כתראי נשאו וכתבו בסכרתו וכו' עכ' :

כתב הרב מה שאמר ויש אמר דכ' חרש וכו' בלשור
ובו חש אובכרו סכרי וכו' משום דמשל סחל וכו' :
הגדה והרמב"ם כתבו אל לא יחלף חרש כל חרש מיוניעין
בו שהמים וכו' אפי' כלי מתכות וכו' ותמיה לי למה נכתב
ויחלף ראשי' אינו מלא ואפי' של מתכת מסיק כגמר' ראכור
אכילו שהם חסרים ואולי דכונת הרמב"ם אל כמה שאמר לא
יחלף על משלו הכלי קאמר שנרד' שיהיה מלא אלא לוח' שלא
יתן חרש מים ככלי חרש והראיה דכ' מהכות כתב דאשור
שפא יכתו ויהי שיק דאינו מלאים דהמלאים לא שיק לשון
נתיה אלא לשון שפיכה עד כאן :

סיבן תרד

כתב השור כיכה דתניא אשור לבין מקנת גופו ככל
גופו : הגדה איכא קנת ריוק דמאי האי ליסנא
דקאמר לימא אשור לבין אכילו מקנת גופו דנראה דכל
שכן כל גופו ונראה שנרד' לומר כן דאי אחר אכילו מקנת
גופו היה אחיכא דאש היה חולה דשמק ליה אחיון דמאי
דשרי היינו מקנת גופו אכל כל גופו יהיה אשור כיון שהיא
חולה שאין כו סביבה להט' אחר ככל גופו לומר שאם היה חולה
דאחיון דמותר לשוך היינו כיון מקנת גופו כיון כל גופו :

כתב עוד ואש היה חולה וכו' וכתב הרב ואכילו חולה שאין
בו סביבה ודאי שמימא דאי כשיש בו סביבה פשיטא
וכן כתב הרמב"ם הגדה ואפי' אמר דההכרת דמיירי
בחולה שאין בו סביבה הוא משום דקתני הכריתא גם כן
שי' יש לו חטטין כראשו וכדאי דמי שיש לו חטטין וכו' אין
בו סביבה ועכ' אמר דכך כדרכו דאי מני' מאי דכתבו דמשילא
איכא לומר דלשולם בחולה שיש בו סביבה מיירי ועכ' היה
אחיכא דמשום של אפי' ניה אחר וכו' חלילה מיר' רב' ליה
סביבה ויהא אשור קת' דלא אחריין כן בלא סך כדכ' ולינו
חושש וגם לו אינו חושש משמע דמיירי בחולה שאין בו סביבה
דאעפי' דהיה ראוי למיחטטין שאין בו סביבה עכ' מותר אכל
בלא חולי אכילו שאינו של תענוג נראה דאעפי' שהיא אינו
עושה לתענוג אלא להעביר והיה ממל מקום תענוג איכא
וכו' והנה ליה כפי' רוביה וכו' ונראה דחולה אכילו שמה שכן
כך לתענוג מותר כיון דנרד' לה לכריתא :

עוד כתב הרב וכתבו דההיות מייחוק על דכרי דהכח
והא דאחיון בירושלמי כביכה שאינה של תענוג
מותר וכו' : הגדה אחרייה זה על דכרי הרמב"ם לימא
ליה על דכרי הירושלמי שהכיא הדין אל דאמר כיון של תענוג
כיון שאינה של תענוג אשור ואף אחר כאן הירושלמי רביכה
שאינה של תענוג שהיא מותרת וכדאי דנריכה אפי' לחוק
ולמר דהכא בארס כראי והכא בחולה וכו' ונראה לומר דמאי
דאמר הירושלמי סביבה שאינה של תענוג מותר כפי מה דכתבנו
דמיירי בחולה היינו לומר דמכתמא חולה אינו סך משום
תענוג אלא כרי לרשאת מחולו וכפימה שכתבתי דאעפי'
שאינו עושה לתענוג מכל מקום תענוג איכא מידלא כאמר
דהיה דירושלמי שאמר דביכה שאינה של תענוג דשרי היינו
כאדם שאינו מרונה כביכה כלל ומעולם לא כך או שעושה
לו שום נזק כביכה והיינו סביבה שאינה של תענוג זה אמר
הירושלמי דמותרת אכל אדם שמורגל לבין וכו' לו ומתענוג
בה

ראש יזמף הלכות יום הכפורים

קו

בה עכשו כיום הכפורים אכור אשילו שלא יעשה לעמו
אלא להעביר הויהמה והטעם כמו שאמר דמכל מקום התענוג
בה בהכרח וכו' שאמרנו כיחא מאי דנקט כירופלמו כיכא
שאיה של תענוג ואי מיירובחלה לימא חולה מותר לסוף וכו'
למה ליה למנקט כי האי לוגא ככל ע"כ:

סיבן תריח

כתב הרב זלמה שכתב אם רופא אחר אוח' וכו' מאכלין
אותו וכו' הגהרה ולי קמיא דאמאי צריך שיהיה
בקי לא יהיה אלא רופא פתם כשאר רופאים והאי דמכין הוא
יותר כחוליה החולה ואמאי לא מאכלין אהוה על פיו אם לא
יהיה בקי והיה ליה לשמות באחד ואחד דאוליין לקולא ואולי
דשמכין אחולה משום שהיא מכין כעצמה שהיא צריך
יותר מאחר וזלת כשיהיה הרופא מוכהק דאו שמכין עליו
ותליין כחולה דתונכא נקטיה ע"כ:

עוד כתב הרב וכסס הגאון מהר"א אבוהב"ל מצאתי שתרץ
דכרו רכיו וכו' אבל כשהחולה ואחר עמו אחרים
שצריך איכא למימר וכו' ולאנא חבוס דלב יודע מרת כפשוטא
וכו' הגהרה כן נראה לי גם וראיה מאשת איש שאמרה
לבעלה גרשתי שיהיה באמת מאל' רחוקה שאין האשה מצויה
בניה ככתיב בעלה אבל הוכיח דאיכא עד א' עמה איכה באמת
מאל' ראתרין רסיבה על הפד ומעוה ומעוה אכ' היא דהבא
כמי היא ה' רמס' דאיכא חין ראמר צריך קאמר הכי ולא
משום דלב יודעו קאמזע לן דלא אמרין כן אלא אוליין
לקולא עד כאן:

עוד כתב הרב שכת' הרן וצריך שיהיה בין אבילה לאבילה
וכו' הגהרה נרא' כיון שיק' אבילה לתחלת אבילה
אחרת ולעיל לענין צירוף כתב דנימוף דאכילת פרס הוא
מתחלת אבילה עד כוף אבילה ודוחק ליכא לשון זה שכתב
באן עש' מה שכתוב לעיל ע"כ:

סיבן תריח

כתב הסוד דאמר ר' שמעון וכו' כל תענית צדור שאין בו
מפסעי ישראל אינו תענית שהרי הלכה וכו' -
הגהרה כיון דהלכה אם הקרה מחמתי הקטרת אינו נקרא
קטרת כן כמיל תענית שאין בו מפסעי ישראל אינו נקרא
תענית והדבר נראה תמוה שאם יהיו כולם דניקים לא יהא
נקרא תענית כיון שאין בו מפסעי ישראל לכן נראה דהאי
ד' תענית הנדניקים הוא יותר ראוי ומקובל וכמו שזכרנו אותו
מאמר שהוכח לעיל בהלכות ראש השנה דנדניקים ביחורים
עושים ערב רב ראש השנה תענית ומחול הגלים הראשון וכו' עיין
ס' אלא שאם יש רשעים ביניהם צריכים הם לשתתף עמהם
ולקחורם למטוב ואל' ורחיקים מהם לא טוב הם עושים ולא
יתרבה הקלבה בתעניתם כיון שמדחיקין את הרשעים וכו'
ולזה רמזו החלכ' שמחיהו כקטרת דלמה ליה להקלבה לגנות
על זה למנות החלכנה עם סמי הקטרת כיון שריו רע אם
לא כדו להוכיח שזו ההקלבה שטובים יתקנו הרשעים אבל
אוייהו כולם דניקים ואין רשעים ביניהם כל שכונק' אותו
תענית יהיה נקרא תענית כיון שלא רחיקו לשום אדם או

ובתב הטור אנו מתירין להתפלל עם העברייני' הגהרה
כדאם מכאן שאביר להתפלל עם מי שהוא עברין
וצריך עיון לעיל בביתנו כו' כדכרי הרב שהכיר דכרי בעל
המניח דכדאם מכל שקלא וטריא שכתב שס דמותר להתפלל
עם עברין ואולי יושן דהוא יום צדור או עברין דכדאם שזני
שהוא חמורה ע"כ:

עוד שם ואולי שעברו עליהם וכדי לזכרמן העושה -
הגהרה ומעיקר' דרי' שהכל נדרי' להתיר להתפלל
עם העברייני' הבא קאמר כרי שיני' למה עושה ואולי קראת'
מרת' כדו להתפלל כדו להניל מן העושה וכו' ע"כ:
בדבריו הרב זל' שכתב ואומר כל נדרי' וכו' כדאיתא בבב'
דשנועתי' הגהרה דהא עיקר הנדר מעיקרו
על ידי התרה ע"כ

עוד שם ומה שהוקס' לת' מכו' וכו' כלא חרטה - הגהרה
כשאמר בלהן איחרטנא בהון וזאתק וכו' שמתחרט
וכו' ופרש הנדר הוא משום מנהג והבא לא תקיבו שיפרט
כדו שלא יתכוונו שיח' עמו מלהתיר כל שאר נדרי' ביום
הכפורים ככל':

עוד שם הטור ויאמר כל נדרים שאמי עתיד לידור כח
השנה יהיו בטלין' הגהרה ולא יהיה זה כמואין
ארס מפר נדרי' עמו דהוה אינו אחר שנדר אבל על העתיד
מפר ואיכא למימר עלן הכרה אינו מפר אבל לשון בטול
מועיל ע"כ ועל מה שכתב וכדי להניל מן העושה נראה דלא
צריך כדו להתיר להתפלל עם העברייני' ועיין בהנהגה דלמה
ובתב עוד הטור וצריך לומר כלהן איחרטנא בהון'
הגהרה ואין שייך לומר על העתיד איחרטנא
בהון ואולי כשידור לאירנה ליזרטיג בטול לא שייך לומר
אלא על דבר שעשה כבר ויטולו אבל של דבר שלא היה ולא
כברא מה שייך בטול והוא עדין לא בא אלא שמתחילין נקט
לסקן בטול על העתיד לבא ואמאי כשעבר ומן הכטול כשידור
הרוי אין באן שום בטול:

עוד שם כסור הילכך אין אנו סיכרים ולא ויהי' כן'
הגהרה וכבר כתבנו דיש מועיל התרת הנדר
אחר שעבר דהתרתה עוקר הנדר משקרו וכו' ואפשר לומר
כדכרינו כונה אחרת ע"כ ועיין:

עוד שם כדכרי הרב זל' וכתב הראש' זל' דלעת' רת' מה
שאומר כל נדרי' כדרי' פשמי' וכו' משלטי' וכו' - הגהרה
ואזי ראותי' רטוט אכר טוט שרי ולא הזכר שאומר' ג' פעמים
ועוד דכפלתא מה שאמר' אומר' שלשה פעמים יותר לך מור
לך אחי' שפיר כהיא דמגל ז' ומגל ז' וכו' אבל לומר כל נדר
כל נדרי' שלשה פעמים' לא דאיתי' אבל נראה לי ה' טעם
דשא' שום ארס נשבע אי נדר פמי' או שלשה פעמים אבל
ליותר מזה אין לחוש ומשום הכי אמרין ליהב' פעמים ומה
כז' כ' 27 2 שכתב

ראש יוסף הלכות יום הבפורים

סימן תרנ"ב

כתב הרכ כתב הרוקח הטעם לפי שהסכנה אצל התורה
הגדרה איכא למידק איכא כשאר שבתות ויום יעשו
כונראה לי כריסל ואחר המנוה הרכה ויחד טוב היה
שיטלמו הנכו סדרן ואיכא יחולו אוכרי שפא שהריון מקדומין
למנוה היה ראוי לחולו בכקר קודם שיתחילו סדר התפלות
אחר שתתן החזה ולא כ' יעשו כדרינאולי מאו דתיר ושאינו
תדיר תדיר קורם ורוחם ומוסף איכא תדיר כ' ויעין ע"כ :
עוד כתב שם הרכ כתב המדכי השיב רבינו יעקב וכו'
דילמ' חתולחמכין . הגדרה ומאי שאל חזן דמכרכין
אעפי' שאין שם יין ואשכך לית דביק דאיכא זמן כשאר שבתות
ואיכא על היין ג' מכרכין של יום הבפורים שלא על היין :
עוד שם זריעה דכלא' וזאת למסורין . הגדרה זאי :
תמיה דביין דכל איה קטן שיהיה מחליק אותו כזה
דכל זמן שהיה קטן ולא אחאי לא אמרינן דאמי למיסרך
ולמיכל כשיהיה גדול כיון דכל זמן שהיה קטן אוכל ודאי משו'
דכשיהיה גדול או יאמרנו לואו הוא ירע שאסור לאכיל' ו'
משום שיהיה דבר של מנוה כמו שירע זה ירע זה או מי שאמר
לו זה יאמר לו ג' זה ועוד דיתנו למי שהיה קטן ביותר דליכא
למיחא כיה כלל :

עוד שם כתוב בכרד העבודה המיד וכו' ככל השנה כולה
הגדרה נראה כדילקיים המבאח דמה שאמר ככל
השנה כולה דקאי לעשיית התמיד כלומר שיעשה התמיד
כמו ששפין תמיד כל השנה כולה הלוק במנהג כל השנה
אכל לא קאי השבדות דודאי יוש הלוק כעבודות ועם כל אן
לדחות נוסחת הרכ ואלו דהד דור אכורה הם מיישב המוסא
כמו שכתבתי או אפשר דמה שכתוב בהלכות ככל השנה
כנה שבין למה שכתב הרמב"ם ז' ולאחר כך נכנס להיכל
ומקטיר קטרת של שחר ומטיב את הכרות ומקטיר איכרי
התמיד והחכיתו וכו' בכל סדר התמיד של כל יום שירשמו עכ'
עוד שם עוד כתוב לפני יכנס וכו' ואת הארזי . הגדרה
ולי נראה שבין למה שכתב הרמב"ם ז' ומקטיר
איכרי התמיד והחכיתו והשכיסם ככל כרד התמיד של כל
יום וזה שאמר בפנינו היינו כהיכל ולא גבי לשנים וכו' וכיון
דאמי איכרי התמיד נכנס גם הראש בכל' ומא' איכרי התמיד
נקרכים כחוכה החינן ע"כ :

עוד שם הרב ז' ואחר התפילה יקריב הגד וכו' לגרום אחר
ו נבך' . הגדרה והרמב"ם ז' הביאו וינסך את היין
ככל כלי יושד ואחר התמיד מקריב הפרו ככשים ממובף
היום וכו' ער כאן :
עוד שם והחכם הרדור אכורהם לא שת לכונס לזאת
הגדרה והשערים אש' שהיו כעבורה וכא שם הכהן
למורה העוד' לנפון המוכח ששם מטיל הגורלות ושם הביאו
לו השעירים ומתקיים דכל הכהן אכל השעירים וגם הביאו
לו השעירים וכו' :

סימן תרנ"ג

הרב ז' ומה שכתב אצל הנויה שאחר התפלה וכו' ז' לא
אמר רבינו שאינו נדך' . הגדרה ומאי שפא
מלח

שכתב ומה שאמרו ונסלח וכו' אלא שאם ידור כזה השנה
וכו' ולי קאי וכי כרשיעי עסקין שלא יזהר כדור ויעבור
עליו כשאם ככפושא אסיה מביא מההיא דנוור דאשה
שדורה כנויר ושפע בעלה והבר לה והיא לא ידעה והיתה
שויה ויין שזריכה כפרה אשפי' שהיא מתרת דהא הפרה
לה כפלה וכו' איכא ג' קוסיא שהקשיתו וכו' ולי נראה דהיה
יכול לומר דמאי דנריך כפרה היינו משום זה דכל המדר כלינו
כנה כמה והחיינו כאלו הקריב עליה קרבן וזה אשפי'
שכטל כל הנדרים והשכונות מה אם נדר דמאה לוישילנו
דנר צריך כפרה או נמי אשפי' שאינו נדר משום שכטל מה
צריך כפרה משום דהוי כשכונת שוא אוכנדר של שוא וכו'
דאינו צריך לא יהיה הכפרה לכשדור או יכפ' ויזכור התנאי
שלא יהיה כחשא כאלו כנה כמה לא שכתבנו לא שידקה לא
כדור עכ' ומש' דלר' אינו או' ככתוב וכו' היינו משום דהכתוב
כא על הטא ודאי והכא אינו אלא שאם יעבור וכו' :

ובתב עוד רבי תקון רבנו וכו' כרמתיכ ונסלח לכל עדת
וכו' . הגדרה ונראה לי דאי ריין מקרא אין
לומר כל נדרי ככל קהל וקהל דהא אינו כל עדת ישראל אלא
דאיכא למימר רבין דכל קהל וקהל אומרים אותו היינוכל
עדת ישראל אלא שיש מקומות שאין אומרים כל נדרי ואלו
דמו הוא למה שכתבו ע"כ :

ובתב עוד הרכ כתב הכלנו טוב ויטה וכו' ועכשו אין
מהניס לעשות כן . הגדרה ואנו נוהגים כל
ערב ר' וערב יום הכפורים לעשות התרת נדרים ושכונות
וכזה כל כני ארס נכב' מותר' כיה כשור נא' מה שאמרו
כל נדרי משום שמה שזכר אדאשם שכינה אחר כך או
משום הרכה בני ארס שאין כאים להתיר שחיות ערב יום
הכפורים ע"כ :

עוד כתב הרכ והיכנס בתשובה האריך שבין כל נדרי
וכו' שלא לאמרו כלל ועכשו הגנו לאומרו . הגדרה
נראה דהכונה דאינו בקסלונאי מהניס שאמרו אותו :
עוד הגנה ואשכר דכל נדרי נתקן שאם יש על ארס שזכ'
נדר או שכונה שלא יכנס בה כיה שכל המאחר נדרי
פנקשו כנקדת וכו' ועד שלא יכנס בשום חיוב ליה :
עוד כתב השור ומהני' לאמר קוד' כרכו משו' דאמרו' וכו'
הגדרה ולי נראה דנורך שכת הוא דאין שום ארס
רונה להיות כיה כשין נדר ושכונה רכתיב בה לא יכנה וכו' :
עוד כתב הרכ מה שכתב וקיימא לן אומרי זמן כר' ויה
וכו' עד וכיון דלא אפשר למטעמיה אומר זמן בלא
כום משום רחויי שיק' דולמא ח' למסרך וכו' כבוף פרק ככל
מערכין וכו' . הגדרה איכא למיירק דהא רואה שאין שום
ארס גדול טועם כלום דאי טועם מדעת כזה כיון שרואה
שאין טועמים כלום ועוד דאי טועם מדעת אכיו הוא טועם
וכשגדול לא יניחו אותו לטעום ואדרכה מחנכין אותו לשעת
קודם שיגדול וגם משלים קודם שיגדול ולי נראה דאין לנו
לעשו' כיהם כדי שיכאלו לאכול ולשתות לנחם דבר זה וכפרט
דבר איכור של תורה וכפרט של איסור כרת שזה צריך
לאמרו לדעת מי שמכר שאין מכרכין על המילה כיה שאין
נותני' לתיקוף שלא יכאלו למשרך וכט' כאכ מכרכים על המילה
ונותנים לתומקו ויהיו טעמא ודאי משום דיום כפור יש כרת
וכט' כאכ אין אסור דאורייתא וגם אין שום כרת :

ראש יוסף הלכות יום הכפורים

קו

לניכא פכנה עבדין תמימי אעפי סהכפ רחוק הכנס
ככל ועיין בהנהגות סכתכתי לעיל :

עוד טעמא דהראש לז היה מומה ביר אך פיוטים וסלימות
יאחרו כוננסם . הגדה ולמה כיון שהוא משום
יורה ומחלקת מה לי תפלה מה לי פיוטים כיון שאינם
כהגוס בחול עד כאן :

עוד כתב הטור וא"ל כתב וכו' וא"ל הוי כמו נדר ונשאל
עליו הגדה ואם כן ככל"ט הזה לנו לישאל עליו
אלא דאיכא למיח' ראשני ז"ט כיון דנתקן בכ"ד של כולו עלמא
אין להתירו דהוה ליה כמו יום א' אבל יום הכפורים דימירם
הס שקלו פל עימן הוה ליה כמו נדר לפיכך יש לו התרה
אעפי שמפסט דכרי רבא נר' שהיה עושה משו ספק ואשתכח
בתייה חרא וימא וכו' א"ל כ"א אין שייך התרמא כיון שכתב
הרב ל' דלמק והנהו דמריא שחו הוה ליה כדכרי המותרין
ואחרים כהנו בו איבוד דאם כאלא לחכס דמתיר לועל ירי
חרטה וכו' אבל כפי מה שכתבנו הוכר דכריים המותרים
ונהג איבוד הוה ליה באיסור עורה ואין בו התרה עולמית
וכגון זה כדאם שסיכר הא"מ זלוין דעת הראש כנס אבשר
למיר דהיא והדמ' סוכרים דכיון דהענין משום ספק אין
לו התרה עולמית דהוה ליה כמ"ט כיום כמור ממע ועיין פ"ב :

סליקו הלכות יום הכפורים עבא למשפיל וברים

הלכות סנה

כתב הרמב"ם ז"ל תלה מחינה שנכחה ד' ומשהו כאלמנע
בפחות מ' סמוך לארץ ובפחות מ' וכו' כשרה .
וכתב הרב הצניח תלה מחינה וכו' כנמרא אכויא אמר
מחזלת ד' ומשהו מותרת כסכה וכו' והקשו פשיטא ומירבו
קמ"ל דאחריו תרי לכוד וכו' והקשו על זה וכו' יש קנת
רקדוק דמעיקרא פריך כנמרא פשיט' ואחר כך פריך למה
וכדאי דהא ידעוהו תרי לכוד דהא קאמר תלי כי מינעי
פחות מ' למיזה ופחות מ' למלה עוד כתב הרב המניד
ומירבו כי תניא הוהא כסכה גדולה פירו' נכונה טפי רליכא
למומר לכוד למעלה וכו' וקמ"ל דמשלשין גולגולה למטס
כך היא גירסת הגאונים ופירשו בהלכות סנה ר' יצחק בן
גיאתי וכו' א"ע רליכא כאן רקדוק דהאי דקאמר דקמ"ל
דמשלשין למעלה למטה גם כן בהריא רליכוי' כמחזלת ד'
ומשהו היה יכול לאשמועינן האי דיני' דמשלשין וכתרי לכוד
והיה ויתר חידוש ממ' כיון דהיא ד' ומשהו וקרוכ בין למעלה
בין לטיטה אינו מוכח כיון דמלטה למעלה או למחלעלס
למעלה לבי צריך למיר הא"מ שינוי' דמירי ובככה נכונה
וקמ"ל דמשלשין וכו' נבי כרייתא דמחזלת ז' ומשהו וכו' ומ"ל
לא כאתי עכשנו לעינינו אלו לא לישכ לזן הרב המני' דקשה
להנלמו ואחר כימה שכתב פירוש נכונה טפי רליכא למימר
לכוד למעלה הוימ כפי הפירוש שמפרש הוא ז"ל כנמרא כפי
הגירסא שמכיל אחר כך דקמ"ל דמשלשין למחטה למעלה
דאו ליכא למימר לכוד למעלה פירוש דרפילו שנכונה הסכה
כמה שהיה כשרה כיון שהוא מכין או פחות מ' סמוך לכרך
או אשאר דמ' ש' רליכא למימר לכוד למעלה הכונה דאין צריך
לומר לכוד למעלה דלא כחית התבא אלא לאשמועינן עימן
השגשול

מ"ל שחל להיות כשבת דהניי' שלא להזכיר של שבת כיעלה
ויבא משום דכיון דכבר כיום כרכת שבת ולא מנינו הזכרם
אחר החתימה ול' דשאני התם דאלהינו הוא אחר התפלה
כלומר אחר שאמר העבודה שהיא מכרכות האחרונות דאין
בהן שאל נכיו אפי' בחול אבל הוהו הוא כעיק' האמצעיות
דבחול שואל בהם צרכיו וא"ל כל עיני שזכר בתוך התפלה
צריך להזכיר של שבת וכו' כיון שהוא בתוך האמצעיות כמו
שזוכרין של שבת כאלהינו וכו' מצי' שאינו נליו מ' ארזים
אך על פי שכבר פייס הכרעה שהיא של שבת וכן כאל
מועדים וכו' עד כאן :

סימן תרבר

כתב הטור וא"ל הראש ל' היה מומה בירי הגדה
וכמי חונה לארץ עבה כלי ודעת' לחזור ודאי שהס
מתפללין ככמי חונה לארץ וכו' או מתפללין תכלת של חול
ולמה נאולי ככמי כתי' דיניכ הסוכו'
הגדה ולכריי' ראש ז' אחי ס' דכתפלה חש' לשיהיה
יורה וכו' איכור מלאכה אינו מושג כפרט אס
מלכסוכ כדריי' פיס ולכמי' כמו שמהני' כיה ונס הולכים
יחסי' נאולי משום דכל אלו הדברים עושה אדם בתוך בית
ואין שום אדם רואהו אס לעיני' יראהו שום אדם אין לחוש
למה כלל עד כאן :

כתב הרב ז"ל ומסירים ואפי' מעשה כאלכמי וכו' חרא
זימנא אשתכח' הגדה ואין לן למיול כתר
רובא ולפיכך אין לנו לעשות שני ימים וכשרט דאיכא פכנה
כענין א"ל דלדין קשיא לן בכנות וכו' וכבר כתבתי בזה
בהנהגות עיין עליהן וכן הבכות מבתפא לן מ' כסור אס
ע' זימו במוטו אי ל' אכל עכשו דאנו בקואין כקבועא דירחא
אין לנו ספק ומהו אבותינו כדורו אבל לא שמענו אפי' בזמן
שהיו עובדים מהכך שקבועא שני ימים יום הכפורים וכו' שסיכו
אהא דאחריון מיתות עורא נאליך לא מנינו אול מעוב' ורוק
ד' תקיפת חמים הראשונים שלא היו מקבלין העדים אלא עד
המוחה היה כמנא אלול מעבורא שמענו ששום זמן קבעו
כשור שני ימים ושני עד כאן :

הגדה ולמאי שכתב דכריי' יום שני של ר"ח עיקר אס
כי מחזת הסכה לא היה להם לעשות אלא יום
שני כלכד אלא שם אלא יחלקו משאר העם גם עשיית יום
כשור שני דאין לעשות אלא יום שני כלכד עינין כיום א' וגם
לפי סברתן שחייב חג עצר' היה להם לעשות יום ערבה וגם
מאי דאחריון טוב שני לנבית מת בחול שנייה רכנן ואפי' ז"ט
שני של' אהנו עילה וכו' ע"פ ומו' דאחריון דלא אחריון
במכירו אלא כנוי שכה לו דכר שאין בו משום כש' לי
גוי' או אחר דלא אכריכן במכירו לא כנוי כדיונו וכו' דהיינו
כמוזמן לגוי' ביט' כפי הירושלמי אבל כפי הסוכים לא משמע
הכו' ועיין בסמוך ק"ב עד כאן :

עוד שכתבו ההנהגות שלא כהנו כלי אר"ל שני ימים
ככל ז"ט' הגדה וא"ל הכל היה להם לעשות שני
ימים יכל כך הוא כספק יום ראשון כיום שני אלא ודאי כזה יש
לסמוך על מה שכתבו דמיתות עורא נאליך לא מנינו אלול
מעוכר כיון דאיכא ספק ככנה אבל לשאר יש של ככות כיון

ראש יוסף הלכות סנה

שומרים כ"ס שיוצאים בהואין להקשות כמו שהסך דרך
שהיה מעבדים ושאר מיני נחמס חרשי הרבנות לא יהיו
נרכזי להיות כן והאפני כבוד הונב' מן הדליל לא החזיק
דכבד' דהיינו הסך כתיב קרא באשר את תבואתך וכו'
מן האסף תקופת השנה וכו' ודוק עכ' :

ברב הטור בככות תשכו שכעת מוסתנו כי בככות
הושכת ויגן קלה הכתוב מנות סנה וכו' הגהרה
ואשר שכעת הונאה ממנרים הוסיב בככות והיה זה
כשאר הכתוב ויפסו בני ישראל מרעמם סבתה וכו'
ומרעמם לקבות מאס ועשרים מיל ולפי שנה חלויכם לשם
דהיינו דאמר הכתוב ואשר אתם על כפי נשרים וכדלמי
דהוסיבם על עבני כבוד והולביב ופינו כי בככות הושכתי
את בני ישראל כדרך מנרי ומרעמם מארץ מנרי היא וסבת
אינו מנכול מנרים אוקאמר כהונואי אתם מארץ מנרים
דהיינו סבורים האומות כולא היה בנות הקכה אלא להנואי
את בני ישראל ממנרים ואח' להניחם כשאר האומות אלא
משום דפרעה חוק לבו כדי לניקם ממנו משום דמרד על דברו
עשה מה שעשה לו וכן היה סבת פרעה ואף יתרו כך היה
סברתו משקראת אחר כך שאמר את כל התלואה אשר
מזאתם כדרך ויבליס ה' אלא הונוימם ממנרים כדי להלואחם
לכחלתונוה כי כסבל הושכתינו כאותו ענין שהנוימם אותם
מארץ מנרים וכו' כלומר אעפי שהנוימם אותם ממנרים עדין
הם חלקנו וכו' והראיה שהוסיב בככות שהם עבני כבוד
שהקופם כדי להנילם משרב וזש' וכו' וא' הם כהשגמתו
יתברך והיינו דכתיב כהנוימם אותם מארץ מנרים או אפשר
כמו שאמר רבותינו ז"ל שכש' סיכאוישראל ממנרי בתקננו
כל האומות לכא להלחם עמי ישראל ולכן הקיבש עבני כבוד
או כדי שיראו אותם ביום שיעשה ה' עמי ישראל וימענו
מלכא להלחם עמם או כדי שלא יהיו יבליס לכא ולהלחם
ליבבם כדרך העבני וכו' ואפשר לומר שמה שאמר הכתוב
שהוא הנ האסף בא בכך את תבואה וכיון שכן דרך העם
לעמוד בנרות וכו' מה שמוס' שלא יזכרו עושים סבות
לגאת מכתיה ולעמוד בשדה וכו' שלא יקויו עושים סבות
כדי לעמוד בהם וכמו שהקכה נזה אותם עכ' כבוד כדי
לשארם ולהניסם מל רע כן בני נזה אותם לעשות סבות
ובזמן שהיה דרך לעשות סבה כדי להנין ודוק :

סיבן תרבו

ברב הרכוזא האילן גלתו מרובה מחמתו וכו' שם שנית
העושה ככתוב וכו' אמר רבא לא טבו אלא כחילן
סגלתי מרובה מחמתו וכו' הגהרה ואי תמיה לפירוש רש"י
אחזי לעול' היא פכולה כמו דאמרינן ככבה דחמתה מרובה
וכו' ואילן דחמתו מרובה דאמרינן כיון דהסך כשר דכה
עליו וכשרה כן בני אש הסוכה גלתה מרובה וכן בני האילן
ויש כסכן הכשר רובה דרובה מסכן האילן יהיה כשרה
דהסך הכשר דכה עליו ומתעלו דכיון שקלת ליה לסכן פכול
וכו' עכ' כאן :

עוד כתב הטור אף אש הסכה גלתה מחכה מחמתה
הגהרה משום דפכה א' אמר רחמ"א ולא כ' ככניס
ואפילו שהיו כשרים ואילן הינו מבוש מחובר :
כיון

השגול סיבול לשלל אפי' לכתחלה מלמעלה למטה ולפי
גירסא דר' קמל דמשלילין מלמעלה למטה דרך כהכר לאקומי
ככבה שאינה גבוהה יג טפחים כיון דאין כאן אלא מזינה
ז' ומשהו ואי היה הסכה גבוהה יג או יותר וקאמר דק' וכו'
דמשלילין מלמעלה למטה ודאי דכיון דאם משלילין מלמעלה
למטה היינו דא' סוך למעלה לכחות סמך כדרך ג' טפחי' לנג
או מחויר לנג וכו' ואין לשלל מלמעלה למטה א' יהיה
דחוקה המחזינה מהקרק' ג' טפחי' או יותר מה לרבנן דבליגי
ארבי ויסי' נכח א' דהכריתא אקרא כרבי ויב' דמבשר יהו'
ינחין' נילת פסק ככחות דמשליל' מלמעלה למטה דרך
שלא יהא גבוהה מן הארץ שלשה טפחים ולר' יב' כשרה אפי'
שיהיה גבוהה מן הארץ שלשה טפחים או יותר כיון שיש
במחזינה עשרה נאי יהיה הסכה יג טפחים או יותר והמחזינה
אינה אלא שכפה וישהו והיא משליל' מלמעלה למטה כשרה
הוא סמוך לבבן כשהות מנ' ודאי דאין מניעות לארץ לתוך
שלשה וכו' פכולה לדעת רבין ח' ד' ודאי דדרך לאיקומה ככבה
שאינה גבוהה שלשה עשר טפחים כדי שירד המחזי' לתוך ג'
במק' ל' ור' כ' ככבן וכו' ומה שאמר בגמרא כי
תבואה היא ככבה גדולה הענין ג' לומר דככבה גבוהה
הרבה האי כריתא אפי' לאשמועינן דמשלילין דליכא אלא
לכוד א' אלא דמירי כחגלת' ומה שהומוס הכי דרך שיהיה
הכבה פחות מ'ג כדי שיכא כרכבן דתמיתין אכל' אין חזש
אלא ל' צדין שליל' מלמעלה למט' ואפילו שיהיה גבוהה הרבה
כיון דסמוך לארץ פחות מלשה אשיל' לכתחלה ועשה אלא
דכיון דכריתא מיייר' כחגלת' ומשהו כהכרה דרך לומר
דמירי ככבה שאינה גבוהה יג וכמו שכתבנו כדי שיכא
כרכבן ודוק כי הענין כפי מה שכתבנו מכאן היטב ומה
שכתב הרב החגיד לבי הגירסא שכתב דהאמס' ז' לא כתב
הדק ג' סבה גדולה משום שכתב דין ג' שני לבדיון כל שבן
לכוד אחד לי כרואה דמכל מקום היה לו לכתבו כיון דאמרינן
בגמרא קא משמע לן וכו' אכל' כרואה לי דמה שכתב הרב
דכיון שמה בר מיימות וכו' ולא ככבה היו דרפנות דבקות
לארץ ולא היו מיימות לבבן וכו' אף על פי שהם דחוקים
מן הג' כזה חמת כשרה וכו' אינו ממש דבקות דאשיל'
שהיו גבוהות מן הארץ כיון שאינן גבוהות שלשה טפחים
אלא פחות מלשה דבקות קרינן לכו רכל פחות מלשה
כרכוק הוא הלכה למשה מסיני והיינו דהין דשם שבעה ומשהו
ככבה גדולה כפי הגירסא העיקרית שכתב הרב החגיד
כך נראה לי עד כאן :

סיבן תרבה

ברב הטור מקום הראוי כינוד וכו' דכתיב בככות תשכו
ודרשינן וכו' וכתב הרב כריתא וכו' ואמר רב נחמן
וכו' כככות כתיב' הגהרה בככות חסר להוכיח דאין כשר
אלא סבך א' ולא כ' כככות ואפי' אחר דאפשר לומר בתקרא
דמאי דאחר כככות שכו דבר הכתוב לכל ישראל שיעשו כל
א' וא' סבה ולהכי כיון כככות שהיא ככות אכל מה שכתב
ככות חסר דמורה מד סכה ילא עמי כככות להורו דכל ישראל
בחד ככה היו כמו שאמרו רז"ל דהיתה אחד למעלה וא' לכל
גדוכו וכיון שכן אפי' סבה א' לכל ישראל בני וכן ככות

סבין תרל

חגיגה וכו' סכתנינה אמריון שאם לא מחטו אותה ונשארם קיימת אפי' עד כמה היא אכור כן יהיה דין הסכה כי כל זמן שתהיה קיימת אכורה וכן כמו שאם תחזק החגיגה או הוומה פכולה ואינה יכול להיכנס ממנה כמנא תעבור ככבוד אורך ולא תנח כבוד אורך אשילו ושלם מוס בהם כן נמי הסכה כשכילה יהא אכורה מראוריתא ויש לומר דאין כאן קדושת הנזק דאכורת הכהה אינו אלא לישב בה אבל ענין בעלמא הם ואין כאן אכור אלא בזמן ישיבתו ותול לא :

כתב הרב והקט"ב התוס' דמהכא משמע דהכנה אכורה מן התורה ובפרק בירה מוכח שהיא מדרבנן וכו' הגהרה איכא למידק דהיין ליתא דלעולם אכורה מדרבנן והביתים אסכתא בעלמא כהכנסו שאמרו כמקומות הרבה ואחד מהם חול המועד דאמרי דאכור המלכות כו' מדרבנן ואף על פי דמיינתו כמה קראו לאכוחי אום ד מלאכה ואמרו דאכורתא בעלמא הם ואולי דשאני הכא דאמרין מנין לפני ככה וכו' זה הלשון משמע דהכתובים לאו אכמת' כינה וישוד משום דקמו לחגיגה וחגיגה ודאי דאכורה מראוריתא :

עוד כתב הרב ורבינו תם שפרש וכו' וזה הוא מפורש וימיר בדברי התוספות כפרק ההכוח כרי יין דמה שאמרו מה מגלה אף כהה לה' היימ לפי הכשר של ככה כגון שתי דפנות וג' אשילו וטעם וכו' והביאו הרב ז"ל הגהרה וואי תמיהה ודאי התורה לא אסרה אלא הסכה שהיא ראויה לעשותה לכתחלה ולכתחלה נזקין דפנות נמורות לא שאם כדפיסה אשעשה שתיים כיון ג' ו' אשילו וטעם וכו' וכדלוי דמאלי דהוקשה התורה לחגיגה היינו ככה מנ' דמנו דרך נזק לפנות לכתחלה ועוד דרך ככה דמנו דמנו כחן גס ושלשית אש' לוסמח אינה כשרה עד שיפעה לה בירת פתח דההוא נורת פתח עושה לה כדומן נמורה ואם כלא נורת פתח הסכה כשלה ואם אף קאמר דשעור סכה היינו שתי דפנות נמורות ושלשית אש' טעם הא לא מתכשרא בזה בלא נורת פתח וז' לוי נורת פתח היה ליה כש' לשה דפנות נמורות וכו' כלל דמילת דכרי דכיון הם אינם דוכים לוי :

כתב הרב והראש' זל כהכרי דהתוספות וכו' ואח"כ כתב והא ראב"ד עני' ככה היינו דוקא הכך אבל עני' הדפנות מישרא שרונ' הגהרה מלהר דאיכא לאקשוי עליו דכיון דאי אין דפנות אין סכה ובפלוגתא דרבנן ורבי שמכין דמר אמר שלה וחד אמר ארבע כהנא לפי זה אי אין דפנות אין כאן סכה אש' כו' ודאי כהנא השב שיעשו ככה ודאי על ככה עס דפנות נזה והוקשה ככה לחגיגה ודאי דכס' דהכנות ככלל ועד קשיא לי מדרבנן ויהודה אמר שמואל דכפרן המכיא ומדכרי הכותא כראה דדפנות של סנות הכנ' לבולי פלחא אכורותה וכו' שכתב הראש' :

כתב הרב ותמה מהרר אליה מודחי על הראש' אף כעלם ממנו וכו' הגהרה הוסי' הרב זל וראית קושיא חוקה אבל אש' שכו' שחולק הראש' על דברי הראש' דאמר הדפנות גס כן פליג על דברי רבינו תם אי אסר הדפנות ומה שתירץ הרב אליה מודחי לישב לדעת הראש' מה שכתב רבינו תם דלדונמא בעלמא כקשיין גס בן היית' רונה לומר כן אבל אין דכרי דכיון תם משנה או כריתא שיכרס דכרי כאופנה אלא ודאי דדפנות גס כן אסר וכו' ואם כי קו ית הרב כמקומה היא אף לא ראה הראש' זל וכו' וזאת א"כ כאשר מה

כתב הרב ומה שכת' הרב המגיד בהלבו סכה שהאמנם מדיק דהיא כריתא כריתא שלשית דוקא היא וכו' קשה כשינוי וכו' שהרי כבר כתב ריטרושן שלשית באותו פרק הגהרה ונראה שאין צורך קושיא דלרובה כתבו כאן לאפוקי פירושה של אחרי' ומה שכתב עוד הרב ונראה דהכי קאמר ה"ה וכו' והילכן בקלו כה נמי היכא שזכר' ג' היא על פני כלה אלא שפרוץ מרובה על העומד אפי' תמיה דאם היה הכל פרוץ מכלול דאין כאן אלא ההוא סנה אמרין דכשר כש' דכשיהיה כל הדפנות על שני כלה דיהיה כשר וזל דכשאין כאן אלא השבש שוחק נזק נורת פתח כמי ומשום הכי מוסי' אבל כשיהיה על פני כלה אין כאן נורת פתח ומשום הכי כשאין כאן אלא טעם כשרה ואשילו טיהיה אומי כותל פרוץ מרוב' על העומד כשרה הואיל והקלוה דשני כש' וכו' אבל שאר הדפנות נדוכים טיהיה עומד מרובה על הפרוץ וכו' ע"ד כתב הטור ביו"ד פ"ה נכוחים עשרה שפחים וכו' אלא שכתב ומהרי"ו הגהרה פיק' כמה שכתבתי על הראש' זל ועל רב האי' כיון תלה מחגיגה :

כתב הטור נעז' ד קונדיקין בארבע הנג' וכו' וית' הרב כרים מכלתין תכו רבנן ריץ ארבעה קונדיקין וכו' וכתב הראש' כיון דקלאק בתיקו וכו' ולכן השמיטה הריף זל אבל ריץ ונזית תכ' רב' שריא וכו' עד אבל על שפת הנג' דה' כשרה' הגהרה ונראה לי דניורת רב שריא והלכנס זל שריא כיון שיש טעם דכשפת הנג' יש לומר נז' אפי' מהינס ועוד כיון דאמר רב חזון דכאמנע מחלוקת ודאי דכשרה ליה דכשפת הנג' כע' כ"ל דאמרין נז' אפי' וכו' דאי לאו הכי לימא רב חזון נמי דכשפת הנג' מחלוקת ואי מאס דאמרין דאם כן דהכי יעקב כאמנע הנג' יהיה פובל' לא איכפת לן כיון דרבנן כאיפלי' כשפת הנג' כל סבן דשלי' בארבע הנג' והלכתא כותיהו אלא ודאי כמו שכתבנו ועיין :

סבין תרלז

כתב הטורמי שלא עשה ככה קודם החגיגה וכו' לעשותה בתוך החגיגה וכו' הגהרה משום דלא כענין ככה לשבעת הימים משום הכי אשילו לכוף יום ה' יכול לעשותה דחג הכסות עשה לך סעדת ימים כלומר לכל א' מ' הימים אבל קשה לי כיון דבתכ הטור לקמן בימות ר' שו' ודאי רונה לישב בה כתיש' אי אש' לשתות בה כשמיני מבני שהוא י' כדאי מבני שהוא סותר א"כ מאס ליתא דכיון כענו כה ואן קיימא לן דבחול המועד אסור לעשות כיון אשילו כל שהוא וכו' הוא חמור מול המועד יותר משכנתוים טוב דאשילו כסין פ' מן התחום על ידי גוים כקניולת דמיס טוב ושכת מותר בחול המועד אסור ועיין כמה שכתבתי בהלכות חול המועד על זה ע"ד כאן :

סבין תרלח

כתב הטור עני' הסכך כל זמן שהסכה קיימת אכור וכו' הגהרה כיון דמתענה גלמוד לסקה יהיה לה דין

ראש י"סף הלכות סבה

ידי חובתו ובענין שאם היה רוצה לאכלו מן למכה סיה
פסור מן הכמה עבד אכילה מיקרוינא דדי חובתו ולדבריו הו
פסור כליליה הראשון לאכלו כמכה מחמת נשמתו אם אכל
כמכה עם הנשמים פסור ויונא ידי חובתו חעני סיה פסור
מהסכה לדידכו : :

סימן תרמא

היצרטה לעצמו וכו' לעשות סבה הגהה ולדבריו
הירושלמי איכא למידק אחאי כשיעשה איס
טלית און תכלין לעצמו אחאי לא יכרך סהיינו על הס על
עצמיתו וכו' תימא עמו דאחר כך מברך על הס או כשיטח
אותו בכל פעם שמכניסו בכמה בני מברך עליו בכל פעם
שיכנס בה לאכול וכן הרבה מנות כיוצא באלו וכו' וזהו
דכשלאמא סבה וס קצנה לברכתו וכו' ויש אבל תפלין
ושלית לשלם הם מברכין ולא היד אדמה לוי הכי ומה לוי הכי
ואולי דמכור הירושלמי סיכרן ואסור בכמה סבה כאשר מנות
ולא ראייתו כן בשום א' מרכיב הפוסקים זל :

עוד מסוככת נכרך כשרה הגהה וכו' עשה
גוי אין כריך לברך עליו אף אפי' טעם על ידו ונא
אין לברך עליו עד כאן :

עוד שם נזכר מכותה הגהה והח מילת הנר ראין
עצמיתו נמר מניחה דהא אמרוהו מלוא טבל כאלו
לא מל אף כחאל ראין עצמיתו נמר מניחה ולא כריך טבילה
וכא וכו' כיוצא ברכה על עצמיתו השכה אפי' שנמר מנותה
היה אחר כך כשיכנס בה ואולי דל רבמילה היינו מנות מאו
דכריך להולי כראה דאפשר נוח טעם אחר דבעצמיתו הסכה
אין כאן מנה אלא כשיכנס בה דהכי אח' קרא ככפות תשבו
ולא אחר ככפות תעצובין עתה הכתוב מנות כשיכנס
הא אחר כשרוצה ראין בעצמיתו מנה אף לברך עליו
וגם אין מברך עצמיתו למנה דהכי בני אדם עושין סבה לל
ולא לבס מנה אלא סוד אפשר לדחות דגם הישיר' אינו מברך
ועוד ראדרכה יעשה וכן בשל וכל אדם יעשה מן הסבות והי
לתך ביתו ועוד כדל' לייבא אחר דאיכא לירדק ראיו
לא מברך על עצמיתו סבה כדרך שמברכין על כל המנות
וכתבתי דכל המנו' מברכין עליה ומיד הם עושין המנו' אבל
הא אין מברכין על עצמיתו סבה ואין עושין המנו' מיר כמו
כשלית ותפלין שפוסק המנו' מיד וכתבתי ספר תורה דהי
עושה מנה הוכתב לו אפי' סבה התורה כתיב ואולי דכריך
לכרך ולא ראייתו כשם א' מן הפוסקים שכתבין עכ :

הגהת תלמודו של הרב המחבר שיהיה אביר

אמא קטינא חעירא שלמה'ן עורא תלמיח של הרב
המחבר כדו ויכמי' כקיס מנה ואתו' אלתו מאת
אחיו הרב שחיה' אס הייתי חיוב לברך ברכתה הייתי אז לא ואל'ל
ונסאלתי אס הייתי חיוב לברך ברכתה הייתי אז לא ואל'ל
מברך לברך שלתי אס הכרכה היא כתלמת הכתובה אז
כפעם ראשונה שקורא בה כביכור עכ' לשין שלתי ובקצתי
ומוריו הרב שחיה' נסא וכתב כדבר מתק' ים התלמוד כ' לי
ויחשלתו והעלה כדו מרגליות ראים לרכ כזוהי פאחר
ורכתי

מה שכתבנו דחילק על רבינו תם כמו שחלק על החמס
בא קסא לרבי הלאש אחאי לא יהו אבירות הדככות המוס
דזה בין השמות שלום ראשון הוקצה בין השמות ליינותו
משום שז' אלה דקצ' רצחת איכא מוס שבוחר אלה
וכיון שהוקצה ליינותו כיון ראשון הוקצה גם כן כל סעדת
ימי החג ואין למר דכחול המוצר וכול' לספר איתך דאשר
דלא יהא יכול דהא כיון וכת' רא' איכא גם כן אשורא כחול
המוצר ועוד דכיון דהוקצה ליינותו כיון ראשון הוקצה לכל
סעדת ימי החג כמו שכתבנו וכן כתב הרב בקמך עיין עכ :

סימן תרל"ט

כתב הסור אין קצנה להצרות של ככה וכו' וכתב הרב
משה כשרק היין רבי אולי' אומר וכו' וזהו אין
לדבר קצ' וכו' פירא רפי' אין לדבר קצנה שאם רצה להתנות
אין אטו וקוקין לכו' : הגהה איכא שאין אנו וקוקין ל
אכל מכל מקום הוא אשור להענינוס לנו למנות כדו
והעיקר כדברי ראשון שאם חנה לאכול מירות וכו' ולרבי
איעור איכא למידק אחאי לולטין סבה מחג המנו' כמנה
סוד דאין ט' רביות ללול ראין סני או פסח למה לא יפלין
מחג המנו' ויש לומר לרבי ליעור דכפפת אחר קרא כערב
תאכלו מנות אבל כאן כתב תשכו ודרטינן בעין תדורו עכ'
עוד כתב הרב וכפרק שלהם שאכלו וכו' טעם ולא הוכיר
של רח ככרכת החזין אין מחזירין אותו וכו' דאי כני
אכיל או לא כע' לא אכל לא תהרי' ליה' הגהה' ראה
דאיכא למידק דהא עכשו אכיל וכיון דמחייב להוכיר למה
לא יחזור ועוד דכר' המנו' עכשו ויטטר דאי הוה בעול לא הוה
אכיל ויכרש כשעכה לברך ברכת החזון דאי קורא שכתב
החזון שכתעו כריך לחזור ולכר' למה כיון דאי כני סוס אכיל
או לא כע' לא הוה אכיל וכן ברכת החזון שוכך כדרך
השעורה וכו' דהוה אכר' או אכר' למ' שלא יכרך שאכור
ליהבת מן העול' הוה כלא ברכה אבל רח שאיכא לא הוכרה
בעלמא כיון סכס' כרך אין לחזור משום הוכרה כיון שאם
היה רוצה לא היה אוכל אבל כשהו כיון שחייב הוא לאכול
דבר של ברכת חזון ולא בני כלא' הכי אף מחייב בהכרח
להוכיר של סבת ומשום הכי יחזור אס לא הוכיר של רח דהא
מחייב לאכול פת כן כראה לוי :

הגהה על היות דאחר רצנ' משום סבה משום יט איכא
למידק דכמה מהי' אר דאמרוהו כליליה הראשון
שם חוכה ככילות מנה אבל מכאן ואילך רשות אי כע' יאכל
מנה ואי לא כע' איכיל פירות והא מחייב הוא לאכול פת משום
שמחת יט ועיניו דקדוקי' הרב ואין פכאי להארין כהם :
עוד פסור באשיל' לא כע' למיכל אלא כוית' הגהה
כלומר ראין כוכית' לאכיל אלא כוית' דכשאר ימים היה
פסור מן הסכה ומותר לו לאכול עכ' שהוא כליל הראשון
אכור לאכול מן למכה וכיון שאין יכול לאכול מן למכה אס
אכלו ככמה יא' ידי חובתו ואין קושא מה שהקשה עליו הרב
ועיין אכל' לוי כראה דלא כעין לאפי' טעמא דמנא ליה וכמו
שהקשה הרב זל' אפי' דאמרוהו דער כני' הוא אכילת
עראו וכשור מן הסכה מח' כוית' אכילה מוקד' בכל התורה
כלה' כיון שכן אס יאכל כרי כוית' כמכ' מיקרוי אכילה ויגא

ראש יוסף הלכות סנה

קט

דמוכר כן דכשעה שגבסם לאכול הוא ממכרך על הכפה וא"כ יראה שאם היה משכ בכפה שעה או שעות קודם אכילה ואחר כך הביאו לאכול להדמכם ז' גרין שיעמוד על עומדת ויקום לכרך קודם עשיית המנה ולא רין אלא מחמת מה שכתבתי מהרב רבי דוד אבוריהם שהביא הרב לעיל שכתב שירושלמי דכברכת המנות גרין לכרך מעומד א' כגם הבא גרין לשמור ולכרך מאוס דהיא ברכה על מנה וכבר כתבתי בזה במקום אחר ולהדמכם א' אפשר פניו שסוכר רלישב בסכה היינו לעכב ובשעת אכילה הוא העיכוב ומעומד כמו שאר ברכת המנות וכן כשמכרכין על הניצית ועל התפילין גרין שיכרכו מעומד ואעפ"י שהיו של תפילין אמרו שגרין שיהיה מעטב כשמכרכו משום כי יד על כסיה מ"ה הכרכה יהיה קודם הקשירה מעומד וכאישקוד שאז מנות ההנחה יהיה מושב:

סבן הרנא

דלא יכרך שהחיינו כשעת עשייתו הגדרה ולמא כתב כאן ולא יכרך שהחיינו כשעת עשייתו כיון דכבריתא קאמרי סיכרך שהחיינו בשעת עשייתו ולעיל בספס אמרו אבל שהחיינו היה ראוי לכרך בשעת עשייה אלא וכו' ומטעם כדיתא שאלמה שיכרך שהחיינו ולא יכרך שהחיינו שכתב משמע שמון הדין אין לכרך והלאש זכורו לכרכה לא כתב אלא שהאידנא לא הנינו כן וכו' וכמו שהיה בכבש עד כאן:

סיבן הרננ

איתרוג של מנה וכו' שאין לו לכרך הגדרה ואעפ"י שאסור ליהנות מן העולם הזה בלא ברכה היינו כשעכד לעבין אותה הכהה אבל היכא דלא עביר לענין זה לא יחא אב' לרבינו שמחה אין להריח בולכתתל' כיון שהנהגה ממנו ומשום הכי כתב והמריח בו דהיינו אש כדע"כ הריח בו כן נראה לומר לרבריו רבינו שמחה אבל מדברי הטור נראה דאשילו לכתתלה מותר להריח בו וגרין עיון לרבינו שמחה כשאר פירות דלא עבדי אלא לאכילה ה"כ דאש הריח בהם שלא יכרך עליהם כיון דלא עבדי להריח ואולי דכיון שהוקנה ממאי דעבידילא מיקרופרי ועיינן וכו' בין אחרניו בין הרם לא מייירי אלא תך זמן מנות עד כאן:

כתב הרב ז' לכתוב בתשובת הרשב"א ז' שאלת הדם של לולב אם מותר להריח בו כמ"ט בהכרלה כשהתנה וכו' הגדרה נראה דהא דכתב כמו שאמר שעת הופר הוא וכן גרין להניח כמנוצי שכתב בהכרלה וכמוצי שכתב היה כתוב הכי כמ"ט ושעו וכתבו כמ"ט וכו' איתא בתשובות הרשב"א כ' קס"ט כמנוצי שכתב בהכרלה והיינו משום דכשחל י"ט שכי בשבת גרין כשמים או אם חל שבת בתוך חול המועד נ"כ דוקא כשחל י"ט ראשון בשבת או ליכא כשמים דכיון ריוס א' הוא י"ט הוי כמו כשמים כמובאר בדברי הפוסקים: עוד כתב הרב ואתם המריחים כשמכרכין על הכרלה מנהג שטות הוא הגדרה אבל כשעת טבילה מותר להריח אשילו לכתתלה ומכרכים עליו:

ההנחה כראית ברורתי ופסק שאין לכרך אם ברכה על בתיבת הבית ולענין ברכת שהחיינו כתב שמימי לכרך כפעם ראשונה שקורא בה בניבור:

דגם אינו בענין אף עפ"י שדברי מוריני הרב שמימי אינם צריכין חיוב וכו' מאוס רלכמוני הואיל וכדודי הו"ס העובדא חשתי בלמתחות שיחית הסוקים האחרונים אל והוכחתי מתוך דבריהם החמדים מזהב ומש' לבי עד שגרין דברי מוריני הרב שמימי ולזה הבטיחו שני האור' הנדונים מזה"ש חלבוזי כ"ו נמוה ר"ן ז' אגיל גרו ותשובתו הרמתה של מוריני הרב שמימי והכמת דבריהם הו' שלחתי לעיר ויניציא היע"א להדפיסה בסוף ספר תשובות הגאון המוכרך מורה בירכ ז' ולאם ינזור' בחייה ידשיכו אותה גם כן בתוך שש תשובות מוריני הרב שמימי בהשייכות לטור יורה דעה בהלכות פטר תורה עכ"ל:

עוד שם בדברי הרב ז' להשאל' לא יכרכו הגדרה וכדי שלא נחלוק בענין הכרכה אשילו יחד העושה סכה לעמו לא יכרך שהחיינו אלא יכרך אמן רננ' אבל למא לא כעזה כמו שפושין כשאר מנות שחייבין הכל כשעת הכרכה ויכרכו שהחיינו והיה ליה כ"א הכל מכרכין ודוחק לומר דכיון שעושין כיום לא יכרכו כולן כיום אחר:

הגדרה ועיבור עור של תפילין שגרין שיעשה לשמו ועבדו נוי לשמו ואמרוק ר' כשר ויכרך עליו איכא למימר דכיון דאיכא יר ישראל באמצע וכשרט למאי דאסיק הרב זכורנו לכרכה בהלכות תפילין שגרין סייע מישראל אינו דומה לזה:

סיבן תרכנ

בתב הטור והדמכם ז' כתב שגרין לקדם מעומד כדו סיכרך קודם עשיית המנה וכו' הגדרה בלא זה כל הברכות גרין האדם לכרך מעומד כיון שהם ברכת המנות וכו' וכמו שהביא הרב ז' לעיל כס"ח וכו' באהובכתב דהא דגרסין בו חשמימי כל הכרכו מעומד על כרכת המנות קאמר ולא על ברכת שההנין וכתוב שם כהנהותי אם כן ברכת הקידוש של ליל שבת גרין לאומרה מעומד דהא של מנה היה ואם כן לא היה גרין לומר כאן שגרין לקדם מעומד וכו':

עוד כתב הטור וכתב א"ה דהאש ז' א"כ לרבריו היה לו לקדם קוד' איכנסם לסכה שמד בכניסתו הוא עשה המנה הגדרה ואני ראיתי ולא אכין לו דהא כתב דלהדמכם ז' גרין לקדם מעומד והיינו קודם עשיית המנה נראה מזה שאין המנה אלא כשיושב בה אבל קודם שיכנה אין כאן מנה כלל וא"כ מאי האי דקאמר היה לו לקדם קודם שיכנס בה שמד בכניסתו הוא עושה המנה רוח אינו דהמנה אינה אלא כשושב כה ולרברי הדמכם ז' נראה דגם ככל הימים והיה גרין לכרך על הסכה קודם שישב לאכול כדי שיכרך קודם עשיית המנה דהיינו הישיבה לאכול ונס' או היה וכנס באיזה שעה כיום אפי' שלא היה בשעת אכילה להדמכם נראה דגרין לכרך קודם שישב אבל העולם אין מהגים כן אלא דוקא כשכנסם לאכול ונס' לרברי דהמכם ז' מוכל לומר

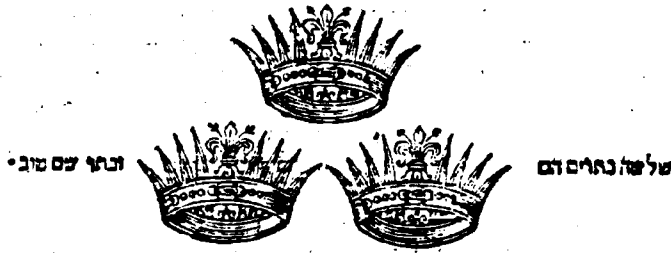
ראש יוסף הלכות סבת

טימן הרבח

סמינו וכו' כותרת את כרכת המזון הגרה זלי קטנה
 זה תיפוק ליה משום דכרכת הקדוש אשר את יום ח' חב
 עזרתו ול' חכילתו כככה כותרת את כרכת הקידוש וכפי
 הטעם שכתב דלפעמים דרך בני אדם לאכול כגל שנת
 לשם מצוה אין סוס חשט כזה כפרט מה שכתבתי שאמר את
 יום שמינו חנן עזרת וכו' ע"כ :

ליל ח' ערבית וכו' שכך דרך בני אדם לפעמים לישב כגל
 סכה הגדה ואם יהיה הזמן קד אין טיין
 לומר זה:
 עור כתב הרבנוה שאמר ויש מהנים מלא לישב בה כגל

סליקי הלכות סבת שבה לשבן בשמי ערבות:

עולה על גביהם:

אלה דברי בעל הדפוס

אמר פעבר אבריהם בן לאדומי אכי הישים ונעלה כהר ידדירה בן החכם החסיד וקדוש כהר יצחק
 גבאי בעל כה נחת להיות אמונה אומן כי מודעת זאת ככל הארץ כשכפי ישראל כי בספר הזה הכותף
 אחריו שפר הוא מלא חכמה מכטן מי יבא מונח ביה הלא זה אדומי ויסקה הוא השליש הוא המשכיר כר ולחם למחם של עשרה
 גלום קא עפיה ידיו יסרו את החבור הלוי מלא כרכת ה' חרושים כפלאים לכן אמי בעניי הנה
 בשמים שדי והוא שמי ולכי לא ח מחכבו ושמתני שמי עליו לורו את

השעלים במלאכת הקדש לכל יצאן

גלח ודבר תמימת

לא יחנ' זאס

קו

חמ' לא עלי תלומתיכם

כי אמי בעניי ופה עשיתיו וה יוכני

לעשות ספרים הרבה אין קן וכל לנזן בואל אכיר:

התנצלות המנהל תלמידי שר הרב המתבר נח ק

אמר

הר"ר רוסק על-דלי מחבר דק" ומדוקדק" כטובתי ומדכתי עד מאד בהשתתף עליו נפשי אף רחמי בקרבני מקומי עד שכבתי מה אענה ומה אומר ולכי חמרתי כאשר שרירי דק"ה הקדל בהלויס מטה לאסן ומטהו עש פליטתכספיו והשום לשונוי הנה כרומו בקסה מחן ראש:

כי

הנה יבחה איש אשר כחיוי לבטא בטבתיו ובידו מלא למשוך בקסת הספור כי מיויבא אחרי המ"ך לכבר זללכן ולתקן את שד לא שנותו מרי הרב המחבר נרו כי דבריו אינן נריכין תיקון כאשר הכל עשה יפה בעטו ונאדרבה כל הכל לתקן תקנתו קלקלתו ויחוקדו וכי ידרוש כסוף וכ ראש:

ומה

גם כי לא בכתה כף ידו הגנ על ארץ ההנהה ומי אמי כי אכא עד הלום כי אומר בנה ידי עשיתי ונבכחתי כי ככונתי להסיר ולהקל מאבק גנף וצור מכשול השעות ולהוכיח עוד סרה כל ראש:

זאת

ועוד כי לא שמתי תלמידי חכמים כראוי כעבוד כי עובתי ועברו ראשיו יום הלחץ עזרתי מעל ראשו אבי אבי מאור עיניו ויאר שמי המלמד להעיל ואש הנרוד בערה כיוהכנר לחלק יבאתה והומן כונר נצפה נכבדי כצינת ראשי מכות אבי ומאין מולדתי קרת עו קושטא אדריה זשא רחיק מידעי ממני וקרובי מרחוק פירו ושלטלמי טלטלה

לקחתי

גבר מעיד לעיר ומכרך לכרך נפרו כן ממומיקתי פרו ונאבי אלא אבי עבד ה' ראש:

עוד

עו לכוהנא הוא רבת כבי ערמו עיר גדולה של חכמים ושל סוברים המהללה אומר ר"ז ושה ראש:

ובחומותיו של מרי הרב כרוי ימים או עשור בלחש קדם מדר לחמו נתן מיויו לאמי כעין ליל כיום יאיר כחשכה כאורה האילני לחמה של תורה השקני מיין הרקח לניחא אחר לניחא ומן הסגולין שבתוך כיועל פתחים כל מנדים חרשים גם ימים ואם אמרתי אבמה כמו כל הסרחות שארה כסבילי אש ועלו כספר החמים וכל יושבי תכל יהיו כללרין ומזוכי קסת ולילה ליום ושימו הלא יכרכו דים מקום נהרים יאודים רללו ומרכו יאורי מכור כי שש נקבנו דיות ואי הו קטלי קנו באנמא כישר בערכה ולכסן אין די כאף כל אשר גמלנו וכמה אתרנהבי אש כראשי ואנו תלה לאל נראעליה כסאן יהיה כסן לעולם וגם ער וקרה וסיבה ויחיו ויתן לו מזהב שפא הנה כי כן ינודך ככלי מחזיק כרכה כי שם נזה האת הכרכה תשואתה ל ראש ויכה:

ויהי

היום נקרא נקראתי לפני גדולת הררת קדשת מרי הרב כרוי ואומר הכני אחי רכר כי שומע עבדך ויאמר אליו מראש מיקדם ככני יודעת מאד איך אתה סר א משמתי ולא תבור מעבודתי ואת כל אשר אנוק תעשה ונדול המנה ועושה יועתה גדולך אתה אתנאלתי כי אין זולתך לגאול ואש כבה את עושה לי ואנלמי עליך רוח אהכתי ועתה קח כא את כרכתי ככור הלכסן אליך יבא כרוס ותתן ה' ל ראש:

ואומר

מי אנכי כי הביואתי עד הלום וארכעה טה וילדו להרעה אחת כי לא ידעתי סכורות הסרדות אשר כרוני הרדיפני ממחא הרדיכוכי השתנו עליו על נוארו לא נתבמי בשכ רוחי וזאת ועוד כי לא יכולתי להתאפק לכל הנכבדים עליהם אחר בתוליהם להאיהם להאיהם להאיהם חסס ואכלו אתחקס מלחשה של תורה ולא פסוק גרסא משמייחיוס ולילה לא נבכותי וזאת ועוד כי לא נסיתי באלה גלמשה ככר סבבר העבנה מאני עוד זאת לבי לתקני ישראל העומדים על מלאכת ההנהגה לולי היתר מכין כורס אנוק מים על דם אתחבך אתיך אתחבך כעבר רגליהם אכמה דרכס ואשכ ראש:

ויוסף

קרא עוד שצאל שיואל ידעתי כמי ידעתי ויעשה קח משמתי בידך ולך ואנכי איהם עס פיך והורתיך רק אלת קרב הלום סן תכזה כאו אף שים יתיך על ראשו ואשר תראה תניד מהד אנכי וגם על ראש:

ובאשר

מנאית ראותי השפר הזה הנשלא כערכו כי כל הטועס בו ימנא בנת נופים ככוכי ואכל ממנו לחם חקן כקשתי איש בקי במלאכה לפאר ולהגיה הכפר עמו ויתהי הזכרה על שכחו ויקרא על שמו ובקשת יהו ונא מנאית הולא פנמי איש כעת קראתי הו כמעט שעברתי עד שיואתי את שאהבה נפשי ותושע לי ורועי ושמעו ורועי ענכ מעמי וכשר מכשרי כרא מובא אכא יעקב אשר בו את צבאר נאלס אחיו הקסן לא יחדל ממנו שמעין אחי עזריא כעשה לו עזר כגדו אף ענמי ובערי כוכר אש שרברה כיו טיכיס השניס וישכחו ויעלו אל ראש כעמן אחי ראש:

המה

יעזרו לי מיין עמי כתפארת עזמוה נתן אלה לכו לתד את הארץ וזה טע מנמת להאיר על הארץ ואני על משמתי אעמדה לעלות כסולם שכלי הקברה לעמוד על חונ הארץ זה שומע וזה עונה והיה טרס יקראו ואני אענה והם לי כפתי עינים רוככ שמים יהיה כערים ויאיר כרס ויוריה אורים כתורתו התמומה וכרוכ אוכיס ורבה עגמה ומקנני ארץ יהיו שומעי מוליכס אחד כאזר ידכגו ועל פיהס ישקו ועל ריהס מים יקכו כשמן הטוב על ה ראש

ומודעת

זאת ככל הארץ כיומיסו כל מוסדי ארץ ככני הקרש כעומתו מים רכוכי השעיות כדפוסים שפסס ואש אשר לכר כלל תכך אי אשר לרשע כלל טעיות כי כעלי כדשס כחחוס פוק פליה וישלם לרוב כקרב הארץ וכעבור זה וימוסו כל מוסרי כונת הקורא ככרס ככני רכותי השקיס לל דלאו כולי לעמא דינא נמיירי והם לעינכ ככפר החתום כאשר הס תורה חדשה אשר העמיקו הרחיבו כשכלס ודעתם הרחכה ומלכס הונוא מילין האריכו למעבינת כאר היטכ למען ירוץ הקורא בו ואפילו ררד קיד די רכ הזה יכיוו יראו וכיוני שכלו כקום שכל כונתם אל כאשר הם כתוכים ככככע ומתוך הדשס כשכל השניאו מייכין ויחשבו מחשבה שאין בהם טעם כנותן טעס ויהי האמת כעדרת מונחת כקרך וזית וסונר ואין פותח וכמעט הו אברה הכמת כחמי וכינת ככוכיות בתת הנה הלום ראייתו פועלי נדק במלאכת הרפים חדשים מקרוב כאו פה העירה על טוב יוכר שמה יבא טכעס כעלם אשר שמעו וכדפס ממהדורי מילי שהס מונחוס וכקיאויס במלאכת וזה החילם לעשות כחכור הנכמר הו ויאחמו בקיה ראש:

בשגה

הס זרויסיס וזה הירוס שלא יבא רכר טעות מתחת ידם עכו לא יכנר מהס עס כל אשר יומו לעשות המלאכה קפה

קפה

התנצלות המניה לתלמידו של הרב המחבר נח

נאום וזרה זכה מכל בית מחקת שכעתם מלם לא יוכלו משניאות ופעמים שנים אני מניה להניח כל סוג ולא יחבנו
 מלשיר שבחה ופאה ואו אחרים זה ינחמו ממעשינו והשכין ודיכו לשוכ עיר להניה כיעתה שכנו זה פעמים ואל אלהים
 הוא יודע כמה טרחות טרחתי וינפתי ולינה ליום שחתי ולא כתתי סיכה לציפי כדי להניח לאור משפט הסדר הזה ולהפיק
 דגונו של מורי הרב כפיו ונפשי ותנאיתיו אונלי להניחאו מאפלה לאורה וכתיבתי הכהרסות הושכתי הכמות מחסיר ויתר וחליף
 ושלח בסדרן וקשה מכלם דבר מהופך קדמאה כתראה ובתראה קדמאה או עכין שהיא מתחיל משטה אחרונה מהענת
 הקודם לוי וכמה עינין מעורכים זה בזה יחדו ירובקו והנה בשמים ערי ובתרומים שהדי כמה טורח היה לי להעמידן על
 בוריק באשר עינימורי ודכתי תחינה משרים וכרוב הרפים היו חסרים יותר מן שטיין יחד ובלה רבות ויתנו ככרותי ד'א"ש
ועתה אכימחלה עני הקורא בחיבור הכחד הנה כיונאו דבר חסא וחוכה ידיו אותי לטובה ואל ידיני לבק חוכה

וישגית בעין חמלתו לתקן כל עוה ואל תהי חסאת כתובה כי אין איש אשר יעשה טוב ולא

יחטא כמעל או במכטא ואם הנכונה יכסלו בדכר יהם ולא ימלטו משניאות

מפריהם מה יעשה נעור ורק מכל חכמה כיוני ואם שלהבת

אם השניאה נפלה בכל ארו אדיר מה יעשו אונכי

קיר ובכן אבא אל המלך מלכו

אל עול ואקדם פניו

כתורה

כי הוא

המלמד לאדם

דעת לרכי יושר

תכני וכמעגלי

צדק יכחו

ודע ילמדכי

ומשגיאות

ינקי

יובי לוכות

את הרבים ולהניה

מפרים סרבה ולהשלים את דכרי

התור הזהב עד תומס שהם הארבעה טורים שמכר

מרי הרב נאו וישלח עזרי מקדם האל המתנשא לכל לראש:

כאם עמל אנשים אחד משכרי אחרי הקטנים כים ולא כים מחוה קידה ושונה כשפה רפה וכוכוד ראש

שמואל באלנס

הם ונשלם שבת לאל בורא עולם

ביום ששני ערב ראש השנה יד להרש שבט

המפתחות לבצר ראש עקה להקל מעל הקורא בו לדעת באיזה פרק מהלכות פלו וכאוי זה קיומן מפימלי הסוד אלכח
 ונתן תורה ורננה הרב המחבר לו עשיתי אותם כחמון וכמהרה אכא קטיואל וועידא שרברה בן לאח הכחם שלם סני
 ועוקר הרים כמוהרר בשרה בן עזרא זה החלי בעוד האל גזרי ונואלי:

פרקי הרמבם זל

1	והנהייתיו	תפיו	כדף לא עב
2	והנהייתיו	תכו	כדף לכ עב
3	והנהייתו	תסח	כדף מכ עב
4	והנהייתו	תקט	כדף מד עב
5	והנהייתו	תע	עד
6	והנהייתו	תעז	כדף מה עא
7	והנהייתו	תעכ	כדף מו עב
8	והנהייתו	תעג	כדף מט עב
9	והנהייתו	תעד	כדף נא עב
10	והנהייתו	תעת	עב

1	והנהייתו	כ	א	עא	כדף א' מהלכות פסח
2	והנהייתו	י	ה	עא	פרק כ' מהלכות פסח
3	והנהייתו	ג	נד	עב	פרק א' מהלכות ראש השנה
4	הנהה	א	עג	עז	פרק מהלכות סוכה
5	והנהייתו	ט	עד	עז	פרק ג' מהלכות סוכה
6	והנהייתו	ו	קכ	עב	פרק א' מהלכות שביתת העשור
7	הנהה	א	קז	עב	פרק ג' משביתת העשור
8	הנהה	א	קף	עב	פרק א' מהלכות סנה

אלו קן כימני הטור

הלכות פסח

1	והנהייתו	ועת	וכדף כה עא
2	והנהייתו	תעז	כדף כב עא
3	והנהייתו	תעח	כדף כד עא
4	והנהייתו	תעט	כדף כה עב
5	והנהייתו	תפ	עב
6	והנהייתו	תכא	כדף כו עא
7	והנהייתו	תכב	עב
8	והנהייתו	תכג	עב
9	והנהייתו	תכד	כדף סו עא
10	והנהייתו	תכה	כדף טו עב
11	והנהייתו	תכו	כדף כח עא
12	והנהייתו	תכז	עב
13	והנהייתו	תכח	כדף כט עב

1	והנהייתו	ד	תכט	כדף ז עב
2	והנהייתו	ה	תלא	עב
3	והנהייתו	כ	תלב	עב
4	והנהייתו	ט	עג	עב
5	והנהייתו	א	עז	עב
6	והנהייתו	ג	עכ	עב
7	והנהייתו	ד	עב	עב
8	והנהייתו	ה	עב	עב
9	והנהייתו	ו	עב	עב
10	והנהייתו	ז	עב	עב
11	והנהייתו	ח	עב	עב
12	והנהייתו	ט	עב	עב
13	והנהייתו	י	עב	עב

הלכות השעה באב ושאר

העניות

1	והנהייתו	תקא	כדף ז עב
2	והנהה	תקב	עב
3	והנהה	תקג	עב
4	והנהייתו	תקד	עב
5	והנהייתו	תקה	עב
6	והנהייתו	תקו	עב
7	והנהייתו	תקי	עב
8	והנהייתו	תקכ	עב
9	והנהייתו	תקכ	עב
10	והנהייתו	תקכ	עב
11	והנהייתו	תקכ	עב
12	והנהייתו	תקכ	עב
13	והנהייתו	תקכ	עב
14	והנהייתו	תקכ	עב
15	והנהייתו	תקכ	עב
16	והנהייתו	תקכ	עב
17	והנהייתו	תקכ	עב
18	והנהייתו	תקכ	עב
19	והנהייתו	תקכ	עב
20	והנהייתו	תקכ	עב
21	והנהייתו	תקכ	עב
22	והנהייתו	תקכ	עב
23	והנהייתו	תקכ	עב
24	והנהייתו	תקכ	עב
25	והנהייתו	תקכ	עב
26	והנהייתו	תקכ	עב
27	והנהייתו	תקכ	עב
28	והנהייתו	תקכ	עב
29	והנהייתו	תקכ	עב
30	והנהייתו	תקכ	עב

1	והנהייתו	כח	תקט	כדף טו עא
2	והנהייתו	י	תקא	כדף יח עכ
3	והנהייתו	א	תקב	כדף יז עכ
4	והנהייתו	ה	תקג	כדף יט עכ
5	והנהייתו	ב	תקד	כדף כ עכ
6	והנהייתו	ו	תקה	כדף כב עכ
7	והנהייתו	ז	תקו	כדף כד עכ
8	והנהייתו	ח	תקי	כדף כז עכ
9	והנהייתו	ט	תקכ	כדף כו עכ
10	והנהייתו	א	תקכ	כדף ל עכ
11	והנהייתו	י	תקכ	עכ
12	והנהייתו	ו	תקכ	עכ
13	והנהייתו	כ	תקכ	עכ
14	והנהייתו	ז	תקכ	עכ
15	והנהייתו	ח	תקכ	עכ
16	והנהייתו	ט	תקכ	עכ
17	והנהייתו	י	תקכ	עכ
18	והנהייתו	א	תקכ	עכ
19	והנהייתו	ב	תקכ	עכ
20	והנהייתו	ג	תקכ	עכ
21	והנהייתו	ד	תקכ	עכ
22	והנהייתו	ה	תקכ	עכ
23	והנהייתו	ו	תקכ	עכ
24	והנהייתו	ז	תקכ	עכ
25	והנהייתו	ח	תקכ	עכ
26	והנהייתו	ט	תקכ	עכ
27	והנהייתו	י	תקכ	עכ
28	והנהייתו	א	תקכ	עכ
29	והנהייתו	ב	תקכ	עכ
30	והנהייתו	ג	תקכ	עכ
31	והנהייתו	ד	תקכ	עכ
32	והנהייתו	ה	תקכ	עכ
33	והנהייתו	ו	תקכ	עכ
34	והנהייתו	ז	תקכ	עכ
35	והנהייתו	ח	תקכ	עכ
36	והנהייתו	ט	תקכ	עכ
37	והנהייתו	י	תקכ	עכ
38	והנהייתו	א	תקכ	עכ
39	והנהייתו	ב	תקכ	עכ
40	והנהייתו	ג	תקכ	עכ
41	והנהייתו	ד	תקכ	עכ
42	והנהייתו	ה	תקכ	עכ
43	והנהייתו	ו	תקכ	עכ
44	והנהייתו	ז	תקכ	עכ
45	והנהייתו	ח	תקכ	עכ
46	והנהייתו	ט	תקכ	עכ
47	והנהייתו	י	תקכ	עכ
48	והנהייתו	א	תקכ	עכ
49	והנהייתו	ב	תקכ	עכ
50	והנהייתו	ג	תקכ	עכ
51	והנהייתו	ד	תקכ	עכ
52	והנהייתו	ה	תקכ	עכ
53	והנהייתו	ו	תקכ	עכ
54	והנהייתו	ז	תקכ	עכ
55	והנהייתו	ח	תקכ	עכ
56	והנהייתו	ט	תקכ	עכ
57	והנהייתו	י	תקכ	עכ
58	והנהייתו	א	תקכ	עכ
59	והנהייתו	ב	תקכ	עכ
60	והנהייתו	ג	תקכ	עכ
61	והנהייתו	ד	תקכ	עכ
62	והנהייתו	ה	תקכ	עכ
63	והנהייתו	ו	תקכ	עכ
64	והנהייתו	ז	תקכ	עכ
65	והנהייתו	ח	תקכ	עכ
66	והנהייתו	ט	תקכ	עכ
67	והנהייתו	י	תקכ	עכ
68	והנהייתו	א	תקכ	עכ
69	והנהייתו	ב	תקכ	עכ
70	והנהייתו	ג	תקכ	עכ
71	והנהייתו	ד	תקכ	עכ
72	והנהייתו	ה	תקכ	עכ
73	והנהייתו	ו	תקכ	עכ
74	והנהייתו	ז	תקכ	עכ
75	והנהייתו	ח	תקכ	עכ
76	והנהייתו	ט	תקכ	עכ
77	והנהייתו	י	תקכ	עכ
78	והנהייתו	א	תקכ	עכ
79	והנהייתו	ב	תקכ	עכ
80	והנהייתו	ג	תקכ	עכ
81	והנהייתו	ד	תקכ	עכ
82	והנהייתו	ה	תקכ	עכ
83	והנהייתו	ו	תקכ	עכ
84	והנהייתו	ז	תקכ	עכ
85	והנהייתו	ח	תקכ	עכ
86	והנהייתו	ט	תקכ	עכ
87	והנהייתו	י	תקכ	עכ
88	והנהייתו	א	תקכ	עכ
89	והנהייתו	ב	תקכ	עכ
90	והנהייתו	ג	תקכ	עכ
91	והנהייתו	ד	תקכ	עכ
92	והנהייתו	ה	תקכ	עכ
93	והנהייתו	ו	תקכ	עכ
94	והנהייתו	ז	תקכ	עכ
95	והנהייתו	ח	תקכ	עכ
96	והנהייתו	ט	תקכ	עכ
97	והנהייתו	י	תקכ	עכ
98	והנהייתו	א	תקכ	עכ
99	והנהייתו	ב	תקכ	עכ
100	והנהייתו	ג	תקכ	עכ

בפתחות

הלכות סנה

והנהותיו	ע"ב	תרכ"ב	כדף ק"ז	והנהותיו	ע"ב
והנהותיו	ע"ד	תרכ"ו		והנהותיו	ע"ב
והנהותיו	ע"א	תל"ל	כדף ק"ח	והנהותיו	ע"ב
הנה"ס	ע"ט	תל"ז		והנהותיו	ע"ב
והנהותיו	ע"ה	תל"ח		והנהותיו	ע"ט
והנהותיו	ע"ג	תל"ט		והנהותיו	ע"א
והנהותיו	ע"ד	תל"ח		והנהותיו	ע"ט
והנהותיו	ע"א	תל"ט	כדף ק"ט	והנהותיו	ע"ב
והנהותיו	ע"ב	תל"ח		והנהותיו	ע"ב
והנהותיו	ע"ט	תל"ב		והנהותיו	ע"ב
והנהותיו	ע"ג	תל"ח		והנהותיו	ע"ב

הלכות ראש השנה ושופר

הלכות חגבה					
והנהותיו	ע"ב	ח"ב	כדף ק"ח	והנהותיו	ע"ב
והנהותיו	ע"ג	תל"ע"א		והנהותיו	ע"ד
והנהותיו	ע"א	תל"ע"ב	כדף ק"ט	והנהותיו	ע"א
והנהותיו	ע"ב	תל"ע"ג		והנהותיו	ע"ב
והנהותיו	ע"ג	תל"ע"ד		והנהותיו	ע"ד
והנהותיו	ע"ט	תל"ע"ה		והנהותיו	ע"א
והנהותיו	ע"ט	תל"ע"ו		והנהותיו	ע"ב
והנהותיו	ע"ד	תל"ע"ז		והנהותיו	ע"ג
והנהותיו	ע"א	תל"ע"ח	כדף ק"ו	והנהותיו	ע"א
הנה"ס	ע"ט	תל"ע"ט		והנהותיו	ע"ב
הנה"ס	ע"ט	תל"כ			
הנה"ס	ע"ט	תל"כ"א			
הנה"ס	ע"ד	תל"כ"ב			

הלכות יום הכפורים

הלכות מגילה					
והנהותיו	ע"ב	תל"ט	וכתוב לכו דף ע"א	והנהותיו	ע"א
והנהותיו	ע"ג	תל"ט"א		והנהותיו	ע"ב
והנהותיו	ע"ב	תל"ט"ב	כדף ע"א ע"ב	והנהותיו	ע"ד
והנהותיו	ע"ה	תל"ט"ג	כדף ע"ה ע"ה	והנהותיו	ע"א
והנהותיו	ע"ד	תל"ט"ד	כדף ע"ה ע"ג	והנהותיו	ע"ב
והנהותיו	ע"א	תל"ט"ה	כדף כ"א ע"ג	והנהותיו	ע"ד
והנהותיו	ע"ב	תל"ט"ו	כדף כ"ג ע"ב	והנהותיו	ע"ט
והנהותיו	ע"ג	תל"ט"ז	כדף כ"ה ע"ב	והנהותיו	ע"ד
והנהותיו	ע"א	תל"ט"ח	כדף כ"ה ע"ג	והנהותיו	ע"ט
והנהותיו	ע"ג	תל"ט"ט	כדף כ"ו ע"ג	והנהותיו	ע"א

תמו המפתחות תהלה לאל שנת חכמה במוחזות

